

EEN WOORD OP ZIJN TIJD

ZESENTWINTIG PREKEN

DEEL 3

door

BERNADUS SMYTEGELT

in zijn leven getrouw bedienaar des Evangelies te Middelburg

Deze preken zijn herhaalde keren in oude en nieuwe druk verschenen.

De laatste uitgave werd op opnieuw gespeld door

H. A. Krijgsman te Gorinchem

De Internet-editie is opnieuw gezet

STICHTING DE GIHONBRON

MIDDELBURG

2003

INHOUD VAN KEURSTOFFEN

EERSTE PREEK over Matthéüs 22:12a

En zeide tot hem: Vriend, hoe zijt u hier ingekomen, geen bruiloftskleed aan hebbende?

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

TWEEDE PREEK over Matthéüs 22:12b

En hij verstomde.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

DERDE PREEK over Matthéüs 22:13a

Toen zeide de koning tot de dienaars: Bindt zijn handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

VIERDE PREEK over Matthéüs 22:13b

In de buitenste duisternis; daar zal zijn weining en knersing der tanden.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

VIJFDE PREEK over Matthéüs 22:14a

Want velen zijn geroepen.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

ZESDE PREEK over Matthéüs 22:14b

Maar weinigen uitverkoren.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

ZEVENDE PREEK over Matthéüs 24:28

Want alwaar het dode lichaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

ACHTSTE PREEK over Lukas 14:17

En hij zond zijn dienstknecht uit ter ure des avondmaals, om den genoden te zeggen: Komt, want alle dingen zijn nu gereed.

Op het Avondmaal

NEGENDE PREEK over 1 Korinthe 3:11

Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus.

Op het Avondmaal

TIENDE PREEK over Jesaja 43:25

Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet.

Op het Avondmaal

ELFDE PREEK over Psalm 22:27a

De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden.

Op het Avondmaal

TWAALFDE PREEK over Johannes 1:29

Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich komende, en zeide: Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.

Op het Avondmaal

DEERTIENDE PREEK over Matthéüs 5:6a

Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid.

Op het Avondmaal

VEERTIENDE PREEK over Matthéüs 5:6b

Want zij zullen verzadigd worden.

Op het Avondmaal

VIJFTIENDE PREEK over Psalm 146: 8b

De HEERE richt de gebogenen op.

Op het Avondmaal

ZESTIENDE PREEK over Lukas 1:47

En mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker.

Op het Avondmaal

ZEVENTIENDE PREEK over Jesaja 43:21

Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen.

Op een nabetrachting van het Avondmaal

ACHTTIENDE PREEK over Hebréeën 13:10

Wij hebben een altaar, van hetwelk geen macht hebben te eten, die den tabernakel dienen.

Op het Avondmaal

NEGENTIENDE PREEK over Zacharía 13:7

Maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.

Op het Avondmaal

TWINTIGSTE PREEK over Hooglied 2:4a

Hij voert mij in het wijnhuis.

Op het Avondmaal

EENENTWINTIGSTE PREEK over Hooglied 2:4b

En de liefde is Zijn banier over mij.

Op een nabetrachting van het Avondmaal

TWEEËNTWINTIGSTE PREEK over Psalm 51:19

De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God, niet verachten.

Op het Avondmaal

DRIEËNTWINTIGSTE PREEK over Filippenzen 1:6

Vertrouwende ditzelve, dat Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus.

Op het Avondmaal en **Nieuwjaar**

VIERENTWINTIGSTE PREEK over Johannes 1:16

En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade.

VIJFENTWINTIGSTE PREEK over Matthéüs 9:2

En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den geraakte: Zoon, wees welgemoed; uw zonden zijn u vergeven.

Op het Avondmaal

ZESSENTWINTIGSTE PREEK over Psalm 126:3

De HEERE heeft grote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd.

Op een nabetrachting van het Avondmaal

EERSTE PREEK over Mattheüs 22:12a

En zeide tot hem: Vriend, hoe zijt u hier ingekomen, geen bruiloftskleed aan hebbende?

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

Wij lezen dat Sálomo zegt in Spreuken 15:3: *De ogen des HEEREN zijn in alle plaatsen, beschouwende de kwaden en de goeden.* De apostel Paulus zou het op een andere manier zo uitdrukken, Hebr.4:13: *Er is geen schepsel onzichtbaar voor Hem; maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen Desgenen, met Welken wij te doen hebben.*

Mensen kennen dikwijls elkander niet; zij mogen somtijds van elkander goede gedachten maken, maar zij zijn dikwijls zeer bedrogen. Jakob bedroog zijn eigen vader Izak. Joab bedroog Abner en Amása, die twee krijgsoversten des konings. Onze God is nog nooit van enig mens bedrogen, Hij alleen kent het hart van alle mensen, 1 Kon. 8:39. Hij ziet een mens door en door, tot de diepte eens mans; hij proeft de geesten; hij weegt ze hoe zwaar dat ze zijn.

Groot en klein moeten altemet van tijd tot tijd in de weegschaal Gods eens liggen, waarin zij opgewogen worden, Psalm 62:10. En dan doet God de uitspraak over de goddelozen, en het is: *Bélsazar, gij zijt gewogen, maar gij zijt te licht gevonden,* Daniël 5:27. En dan doet Hij de uitspraak eens van Zijn kinderen, en Hij zegt: *Job, u Mijn knecht, zijt niet te licht bevonden, u zijt een oprecht man, een dergelijk man is er in heel de wereld niet, oprecht en vroom, Godvrezende en wijkende van het kwaad,* Job 1:8. Die grote Koning behandelt elk gelijk hij is: Hij behandelt Zijn kinderen gelijk zij zijn, en Hij behandelt de bijlopers gelijk ze zijn, zonder aanneming des persoons.

Wij zullen u niet ver leiden buiten dit hoofdstuk, waar wij iets uit voorgelezen hebben. De koning heeft een zoon. De zoon des konings, die had een bruid, die hij trouwt. De koning, die maakt zijn zoon een maaltijd. Die zoon heeft knechten, die hij uitzendt om te nodigen tot die bruiloft. Nu diende het wel aan allen te gelukken in de wereld, maar het mislukt velen en het gelukt er sommigen. De koning, wie was dat? Dat was God de Vader, Die het Koninkrijk eeuwig hebben zal. Die Koning had een Zoon; Wie was dat? Dat was de Heere Jezus, tegen Wie Hij gezegd had in, voor en na het besluit: *Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd,* Psalm 2:7. De Zoon, Die had een bruid, ook met genoegen van Zijn Vader. Welke was die? Dat waren de uitverkorenen, die God uitverkoren had voor 's werelds grondslag, die Hij noemt: *Mijn vriendin, Mijn schone, Mijn enige duive, Mijn volmaakte,* Hoogl. 2:10 en 6:9. Die Zoon was beloofd aan die enige duive; daar zat Hij mee als onder de beloften Gods in de oude dagen, dat Hij haar zou trouwen en ze tot Zijn vrouw nemen, voor het oog van heel de wereld, zeggende tot haar: *Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid, ja Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhartigheden. En Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof; en gij zult den HEERE kennen,* Hos. 2:18, 19. Die Zoon, Die komt en volbrengt Zijn borgtocht en belofte, en Hij gaat met haar in een huwelijk in het Oude en Nieuwe Testament, en zegt: *Ik zal u eeuwig tot Mijn bruid en vrouw maken.* En de Koning zegt: *al de beloften zullen in Hem, in Christus Jezus, zijn ja en amen,* 2 Kor. 1:20.

Zo maakt God de Vader een bruiloft, en wat is die? Dat is de bediening van het verbond der genade in het Nieuwe Testament, eerst gepredikt onder de Joden, en dan daarna onder de heidenen. Die bediening van het verbond der genade, het Evangelie der vervulling, waar in de oude tijd melding van gemaakt was als van een vetten maaltijd, waar vet vol merg op zijn zou en reine wijnen, die gezuiverd zijn, Jesaja 25:6. De Koning een feest oprichtende, Die wil ook dat er gasten zijn, en daar heeft Hij ook middelen toe aangewend, om er die genoden te brengen. Dat doet Hij door Zijn dienaars vanouds, en door Zijn dienaars een weinig voor de komst en in de komst van Christus, en dat zal Hij zo doen door Zijn dienaars na de komst van Christus tot op het oordeel toe. Ze zouden eerst de Joden verzoeken tot dat koren en tot die most, tot de gemeste schapen, tot de overvloed van al de goederen van het verbond der genade; maar daar zou het slecht uitvallen. Dan zouden ze gaan op de straten en bij de wijken, en ze zouden elk aanspreken dat ze zichzelf toch met God zouden laten verzoenen. Gods knechten doen dat. Dit hoofdstuk moet ge niet alleen in zijn uitgebreidheid rekenen toen, maar ook vóór die tijd, vroeger in de oude dagen, en verder' tot op het einde van de wereld. Gods knechten zouden vinden drieërlei slag van mensen:

- ten eerste, verontschuldigers, die zich verontschuldigen zouden;
- ten tweede zouden ze vinden rechte bruiloftskinderen;
- ten derde bijlopers.

De eersten willen dat men hen voor verontschuldigd houdt: zij hadden al te veel te doen, zij hadden al te veel bezigheid in de wereld, de bezigheid der wereld hield hen van God af; neen, ze wilden naar God niet.

Dan was er een tweede soort, en dat waren opgeschikte bruiloftskinderen, die hun verloren staat beseften, die op de genade Gods in Christus kwamen en leefden; die genoten de gemakkelikheden van die maaltijd, ja die verlustigden zich in al de goederen die God aan een arme ziel geven wil door Zijn Geest.

De derde soort, dat waren bijlopers, naam-, zeg-, schijn-bruifloftskinderen. Gelijk nu God de eerste soort behandeld had, en gezegd heeft: *ze zullen niet behouden worden*; zo behandelt God ook de derde soort, die mede ter bruiloft kwam. Het was niet één mens of persoon die kwam af te dwalen, maar een ganse soort van mensen. Weet ge, zei de Koning, dat u daar in die bruiloft uzelf de dood eet? Weet ge dat de dood ook in die bruiloft is, en in die beker? Wel, soort van mensen, weet u het wel dat Ik u kan laten zien, dat u geen geschikte gasten zijt tot dit feest?

Dat was die man, dat is die soort van mensen een donderslag op hun hart. Hij verstomde, ze weten niet één woord in te brengen, ze staan en beven over hun onbeschaamdheid.

Daarop zegt de Koning: *u bent het niet waardig*; en Hij wijst deze gasten af. *Bind ze handen en voeten*, zegt Hij, *en werp ze uit, en laten ze in de voorproeven in welke zij leven, de angsten der hel proeven*.

Wij hebben de voorbereiding thans. Is het dan niet nodig dat wij elk onszelf eens bekijken of de Koning ons ontmoeten zal gelijk deze of zoals de tweede soort?

- I. Hebben wij te bezien de Koning in Zijn minzame aanspraak tot die slechte soort van mensen: *Vriend, hoe zijt u hier ingekomen?*
- II. De ernst die de Koning gebruikte: *u hebt uw bruiloftskleed niet aan*.
- III. Hoe verlegen dat die soort dan is: *ach, zij verstommen*.

- Ten eerste, de Koning is zeer beleefd tegen die derde soort mensen.
- Ten tweede, ook ernstig: hoe durft u dat doen, hier komen, daar u niet opgeschikt bent?
- Ten derde, de bittere uitkomst.

I. Wat het eerste aangaat, de Koning komt kijken, - Die ogen heeft als een vlam vuurs, - over deze bruiloft, en Hij zegt: *Vriend*. U zult zeggen: Hoe is dit? Zo'n soort van bijlopers, die verstommen zullen, zal Hij die vriend noemen? Het is meer zo in het Woord, dat God ze met zulke namen noemt die het niet waard zijn. In Matthéüs 20:13 zei Hij tot die murmureerder over het loon: *Vriend, ik doe u geen onrecht; zijt u niet met mij eens geworden voor een penning? u hebt het uwe*. En in Matthéüs 26:50 tegen Judas: *Vriend, waartoe zijt u hier? Verraadt u de Zoon des mensen met een kus?* Wij moeten wel opmerken, dat de Heere zeggen wil: u *zijt Mijn vriend niet*.

- (1) Vriend, u stelt uzelf als een vriend aan, het is of u de wapens moe zijt, of u ze neergelegd had, zo komt u hier.
- (2) Vriend, u wou er graag voor doorgaan, u geeft er uzelf tenminste voor uit, gelijk die valse leraars, die zeiden dat de Heere hen gekocht had, 2 Petrus 2:1.
- (3) Vriend, bij de mensen niet anders bekend, zelfs bij de predikant niet, want die kennen het hart niet, die kunnen het niet zien dat u maar een naamvriend bent.
- (4) Vriend, ach, Ik wil u niet meteen in de hel werpen. Een zacht woord breekt het gebeente. De Heere komt met een zachtmoedig woord: Wilt u nog Mijn vriend worden! Kon Ik u nog tot schaamte brengen! Vriend, zal dat uw benen niet breken en uw hart niet raken?

Nu zegt de Koning: *Hoe bent u hier ingekomen?*

Waarin?

In Mijn heerlijke maaltijd, in de bediening van het verbond der genade en al wat daarmee samenhangt, in het Evangelie der vervulling dat door tekenen en sacramenten bevestigd is.

- (1) U komt onder de verkondiging van het Woord, uw plaats wordt niet ledig gevonden, u zit er, en wat een lust hebt u om het te horen, met wat een blijdschap ontvangt u het!
- (2) U zijt erin gekomen. u kon tot die bruiloft niet komen, of u moest belijdenis doen van dat geloof, dat God de God van een arm verloren zondaar wil worden in Christus. Christus moest de Hogepriester van uw belijdenis worden. u kon onder deze bediening niet komen, of u moest van deze belijdenis worden.
- (3) Zelfs de sacramenten hebt u aan u laten bedienen: het eerste is aan u bediend, en het tweede hebt u ook niet geweigerd; u nam het eerste op uw voorhoofd, en liet u tekenen alsof u een dienstknecht Gods was, ja, u zou wel gezegd hebben als de kamerling tot Filippus: *Ziedaar water; wat verhindert mij gedoopt te worden?* Hand. 8:36. Vriend, u kwam zelfs al tot in de binnenkamers, waar het brood der kinderen gegeten wordt, waar niemand in mag komen of hij moet waarachtige genade in zijn hart hebben: er is niet één Avondmaal in welke uw plaats ledig gevonden wordt.
- (4) Het schijnt dat u ook tegen dat volk niets hebt dat naar de hemel toe wil, maar het is of u wel zeggen zoudt als Ruth tot Naómi: *Uw volk is mijn volk en uw God is mijn God*, Ruth 1:16.

Daar hebt u nu die minzame aanspraak aan die derde soort van mensen, aan een man uit die soort. Die zitten daar, hoe welgerust, vol inbeelding en waan, alsof zij rechte bruiloftskinderen waren, heel kalm en gerust: het is er alles goed. Maar daar komt de Koning, de Overste van de koningen der aarde, dat is, de God der genade is er tegenwoordig, onder de bediening van het verbond der genade in het Woord en de sacramenten. De Koning is er present, en Hij zegt: *Waar twee of drie in Mijn Naam vergaderd zijn, daar ben Ik in het midden van hen*, Matth. 18:20. Daar komt de Koning, en Hij gaat van hart tot hart, van man tot man, van ziel tot ziel. Hij begint met de eerste, en Hij eindigt met de laatste. Hij bezieet de goeden en de kwaden. Daar gaat er niet één uit of in, of de Koning bekijkt ze. Hij legt Zijn oog op elk; al denken wij het niet, Hij let zeer nauw op ons. Jehu zei eens tegen de Baälsprofeeten: *zie eens of er niet een profeet des HEEREN onder u allen is*, 2 Kon. 10:23. Maar God is hier tegenwoordig. De duivel sloeg eens acht op Job, maar hier is God, Die slaat acht op allen die in de bruiloft zijn. Ziet Hij dan daar één die er niet hoort, die ontdekt Hij, en Hij spreekt hem aan door Zijn Woord, door zijn consciëntie, door Zijn Geest. Hij spreekt hem aan: Wel man, u zit daar zo wel, vriend, het is of u een vreemd kleed aan hebt; bezit u wat vanbinnen of vanbuiten? Wat kleedt ge u in zulk een vreemd gewaad voor Mijn bruiloft? Hóe zijt gij hier zo ingekomen? Ik moet u verklaren: *u mist wat u hebben moet, het bruiloftskleed, u ontbreekt het beste, wat u niet ontbreken mag, u hebt het niet aan*.

II. Geen bruiloftskleed aan hebbende, zei de Koning. U zult meteen in uw hart denken: wat is het bruiloftskleed niet aan te hebben, en wat is het wel aan te hebben? Als iemand daar verschijnt zonder, hoe is hij dan? Welk is het bruiloftskleed niet? Geliefden, let een weinig op.

Die zonder bruiloftskleed is, hij komt niet zonder kleed. Ach, hij is zo goed gekleed en uitgedost, hij heeft zich zo uitermate opgeschikt. Wat heeft hij voor klederen aan?

- (1) Dat kleed waar hij mee in de wereld gekomen is. Met wat voor kleed is hij in de wereld gekomen? Met zijn zondige onbekeerde natuur, die rok die van het vlees besmet is, Judas : 23, die oude mens, die uitgetrokken moet worden, Kol. 3:9. Welk kleed daarna zich in zoveel daden uitspreidt, dat het scharlakenrode klederen worden, Jesaja 1:18. De man, die kwam er bekleed met zijn natuurkleed, dat gedichtsel der gedachten, dat te allen dage alleenlijk boos is, Gen. 6:5.
- (2) Bij dat natuurkleed gaan zij maken een kleed van allerlei deugden. Daar hebben ze het farizeese kleed van eigengerechtigheid aan, daar gaan ze op passen, om onberispelijk te gaan leven. Daar gaat dan een burgerlijk mens mee pronken alsof hij goed gekleed was, en hij heeft een kleed dat een wegwerpelijk kleed is, Jesaja 64:6.
- (3) Dan gaan ze in schaapsklederen in een schone schijn, in een gedaante, in een schijn van overtuiging en van geloof, en in een schijn van Godzaligheid; maar vanbinnen zijn ze grijpende wolven, gelijk een Judas was. Zij hebben een verkeerde beweegreden, maar een schone gedaante; hun schreien, langzaam gaan, vroom aangezicht: het is alles verkeerd.
- (4) Nog eens, anderen hebben zijden klederen van ijdel getooi der wereld, ze schikken zich op zoveel als ze kunnen, om de wereld te volgen. Ze hebben een verderfelijk versiersel aangetrokken, hetgeen uiterlijk is, bestaande in het vlechten des haars, en omhangen van goud, en wat dies meer is, 1 Petrus 3:3. Zij hebben een hovaardig opgeblazen hart, een hovaardig gemoed, de tooi moet hoog zijn, zij moeten zich opschikken zó net dat zij kraken, zodat er niemand haast huns gelijke is. Zij zouden benauwd zijn dat er iemand was die hen overtrof. Maar die zo

kostelijk en in het zijde gekleed gaan, zijn wel in der koningen hoven. Maar dat past niet voor deze bruiloft.

- (5) Dan heeft hij nog een kleet, en dat is een dekkleet van vijgenbladeren tot zijn verschoning, zoals onze eerste voorouders hadden. Er staat in 2 Koningen 17:9: ze bemantelden de dingen die niet recht waren, ze hadden zoveel te bemantelen. Zulke vijf pakklederen, die zullen de schande van de naaktheid niet bedekken. In Lukas 16 stond die man en schitterde in de zijden klederen, maar daarna is hij in de hel.

Wat is nu het bruiloftskleed wel aan te hebben?

- (1) Zo een moet den nieuwen mens hebben aangedaan en bekeerd zijn. Dat moet u nu zoeken, terwijl u het vinden kunt. Hebt u het van jongsaf of in de tijd gekregen? Zie en lees Eféze 4:24 en Kolossenzen 3:10. Zoek het op.
- (2) Er moet niet alleen wezen een opperkleet, die vernieuwde natuur, maar een onderkleed, ootmoedigheid. Er staat in 1 Petrus 5:5: *Zijt met ootmoedigheid bekleed.*
- (3) Het derde kleet dat hij aan moet hebben, en nooit aan zal hebben zo er die twee andere niet zijn, is dat hij door het geloof in Christus verdiensten verschijnt voor God. Paulus zegt: *Gij hebt Christus aangedaan*, Gal. 3:27; doet aan den Heere Jezus Christus, Rom. 13:14; die mantel der gerechtigheid, dat kleet des heils, Jesaja 61:10.
- (4) Het vierde kleet moet volgen, en dat zijn de gestikte klederen, de Godsvrucht, die heilige sieradiën, in welke dat volk gewillig tot de Koning geleid wordt, in de 45ste en 110de Psalm.
- (5) Daar volgen dan op die klederen der blijdschap; die olie der vreugde ontbreekt er niet, Jesaja 61:1 en nederwaarts. Dan komt het gewaad des lofs voor een benauwde geest. En zo zullen ze leven kunnen in de verwachting dat ze nog eens een ander kleet zullen ontvangen, waar Paulus van spreekt in 2 Korinthe 5:2: Wij verlangen met onze woonstede die uit den hemel is, overkleed te worden, waarin ze met al de andere klederen, in het bloed des Lams wit gemaakt zijnde, eeuwig wandelen zullen.

Nu komt de Koning en zegt: bijlopers en mondchristenen hebt u het kleet niet aan dat de bruidegom hebben wil? Hoe zijt gij hier ingekomen? Is het de schuld van de predikant? Nu wordt het tijd voor u om te spreken. Hebben zij de weg wijd opengezet? Zeiden ze: de burgerlijken zullen zalig wezen? Pleisterden ze u met loze kalk? Hebben ze gezegd: wij hopen betere dingen van u, die met de zaligheid gemengd zijn? U zult niet kunnen zeggen dat des Heeren trouwe apostelen en knechten het gedaan hebben. Is het dan Mijn schuld? Heb Ik het niet getuigd in Mijn Woord, hoe iemand gesteld moest zijn die hier aankwam? Hoe durft u zo onbeschaamd zijn? Moet dan Mijn toorn billijk ontsteken? Hoe zult u dat goed pleiten voor Mij, als u Mij ontmoet?

III. Wat doet de man? Hij zwijgt, hij beschuldigt de knechten noch de koning. Het is of hij voor het hoofd gestoten is. Hij is overtuigd, zodat als hij spreken zou, zo zou hij moeten zeggen: *O Koning, o Koning, Uw Woord is levend en krachtig, scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard, het gaat door tot in de binnenste verdeling mijner ziel, tot in de samenvoegselen, en tot in het merg, en het is een oordeler van mijn gedachten en van de overleggingen mijns harten*, Hebr. 4:12. *Ach, ik ben bekommerd.*

Kan hij dat in de tijd nog hebben, dan zou het nog kunnen gezegd zijn; maar gaat hij voort, dan zal erop volgen: *Bindt deze handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit in de buitenste duisternis*, vers 13. En ze zullen als deze verstommen. Over dat verstommen zullen wij misschien op een andere tijd eens spreken, hoe verschrikkelijk dat is.

Toepassing

Er was eens een feest te Silo, staat er. Maar wij zeggen: *er is een feest des Heeren in de wereld, en in de kerk, en morgen hier*. U zult er morgen misschien komen. Wij hebben niet veel te zeggen, maar als u dit wedervaren zou, het zou u smartelijk zijn. Zou het u wel aangenaam vinden, als u in een gastmaal was, en u ging aan het hoogste einde zitten, en de man kwam en zei: *u moet lager zitten?* Zou u er niet over woelen, dat u buiten gesloten werd? Zegt u: ik zal er evenwel onbeschroomde zitten durven? U kunt het doen, maar het zal u schade zijn, als u dit overkomt.

Kortom: waaraan kan men weten dat ons dit niet gebeuren zal, morgen en altijd, en nooit overkomen is?

- (1) Ten eerste, als u alleen voor God kunt zeggen: *ik weet, Heere, dat elk niet aan het Avondmaal hoort, ik moet genade hebben*.
- (2) Ten tweede, hebt u ooit al eens voor God kunnen zeggen: *ach, van nature mis ik het, het is van nature voor mijn ogen verborgen dat ik geen bruiloftskleed heb!* Kent u dat, in eenzaamheid het te beseffen en te zeggen: *dat mis ik van nature en het is voor mijn ogen verborgen?*
- (3) Ten derde, kent u dit, te zeggen: *Heere, hoe zal het met mij gaan? Een van beide is mijn lot: ik, ik ben met of zonder bruiloftskleed*.
- (4) Ten vierde, kent u dit, dat u zegt: *ach Heere, als het lot van deze man mijn lot eens was, dat de Koning mij afwees!*
- (5) Ten vijfde kunt u dat vinden, dat u tot God zult zeggen: *Een recht bruiloftskleed is mij zo uitermate waardevol. Wat hebt u er een oplettendheid voor! Heere, ik wilde het wel van U kopen, ik wilde dat u het mij verkocht om niet, dat zwarte, rode en witte kleed*.
Ach, zegt de wereld, ze gaan in het zwart.
Het is waar, mijn Heere, maar ik wilde dat ik treurde over mijn gedrag. Dan het rode kleed; ik wilde dat U het mij verkopen wilde; verkoop mij Uw gerechtigheid. Het witte kleed: ach, wou U mij Uw Geest geven! Reinig en heilig mij!
- (6) Nog eens in de zesde plaats: *Heere, ik betuig het, dat is mijn lust, ik leg mijn hart voor U open, proef en toets mij, onderzoek mij*. Of gaat ge u bedekken en moet u wat gaan verzinnen om te mogen komen? Of zegt u: *zie op mij ook als een van Uw kinderen, maar niet als op een vijand?*

Bent u zo iemand? De Koning zal u aanspreken, als u daar wellicht in een hoek zult zitten, en niet durft komen: wat doet u hier? Hebt u een bruiloftskleed, en komt u niet? Kunt u dat zo al goed maken, met weg te schuilen? En de Heere zal roepen: *sta op, Mijn vriendin, Mijn schone, Mijn volmaakte, en kom*. Maar tot de wereld zal God zeggen: Hoe zijt gij hier ingekomen? Maar wilt u er ook op een rechte wijze komen met het rechte bruiloftskleed, dan zal God ook op u zien.

Dit wensen we u en ons, om Zijns Zoons wil. Amen.

TWEEDE PREEK OVER MATTHEUS 22:12b

En hij verstomde.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

Wij lezen in Job 13:15, 16: *Zie, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen? Evenwel zal ik mijn wegen voor Zijn aangezicht verdedigen. Ook zal Hij mij tot zaligheid zijn, maar een huichelaar zal voor Zijn aangezicht niet komen.* En in Job 27:5, 6 spreekt hij ook een schone taal: *Het zij verre van mij, zegt hij daar, dat ik ulieden rechtvaardigen zou; totdat ik den geest zal gegeven hebben, zal ik mijn oprechtheid van mij niet wegdoen. Aan mijn gerechtigheid zal ik vasthouden en zal ze niet laten varen; mijn hart zal die niet versmiden van mijn dagen.*

U ziet wel waar de man heen wil; het is om te tonen het grote onderscheid dat er is tussen de oprechte en de onoprechte. De oprechte schuwt geen onderzoek, maar de onoprechte schuwt onderzoek.

De oprechten schuwen geen onderzoek, noch van mensen, noch van hun consciëntie, noch van de Bijbel, noch van de Drie-enige God. Zij leggen zich blank open voor God en mensen; zij spreken zoals het is, zij zeggen de zaken zoals zij staan.

Maar onoprechten schuwen het licht; ze schuwen het onderzoek van de Bijbel, ze schuwen het onderzoek van hun consciëntie, ze schuwen een onderzoekend christen, ze schuwen een onderzoekende bediening, ja ze zouden zich wel vreemd aanstellen; gelijk ze voor de mensen doen, zo zouden ze wel voor God doen. Doch dat kan men voor God niet doen: als het de tijd is, dan ontdekt God ze, en ze worden verstomd.

Zulke zaken vinden we in dit hoofdstuk, waar we u een vers of twee of drie van voorgelezen hebben, die we genomen hebben tot een stof van onze voorbereiding, als het God belooft ons bekwaamheid te geven op zulke tijden als deze zijn, te spreken.

Hier was geen feest te Silo, maar het was onder de bediening van het Woord der vervulling. Hier werden allerlei genadegoederen opgedist van Sions Koning. Dat liet de Koning bekendmaken. Hij zond Zijn knechten uit, die Hij in de bediening gesteld had, tot de verloren schapen van het huis Israëls; maar die wilden in het eerst niet komen, ze weigerden. Zo zond de Koning Zijn dienstknechten wederom uit en zei: *dwing ze om in te komen op de wijken en straten, dewijl de genoden zichzelf te onwaardig gemaakt hebben, en maak dat Mijn huis vol worde.* De knechten deden zo. Maar hoe ging het met die genoden? Er waren drieërlei gasten.

- Ten eerste verontschuldigers: die had deze en een ander had gene verontschuldiging en uitvlucht.
- Dan waren er ten tweede de goede en welbereide disgenoten.
- En ten derde waren er die bijlopers waren: mond-, zeg-, naam-, nabijchristenen. De Koning merkt dat de verontschuldigers onder de Joden de meeste waren: daar toont Hij dat Hij een ijzeren scepter had. En Hij verneemt dat er bereide gasten waren: die spreekt Hij niet aan. Maar het is of Hij door het stilzwijgen tot hen zeggen wil: *Eet, vrienden, drinkt, en wordt dronken, o liefsten*, Hoogl. 5:1. Hij onthaalt ze op het goed van Zijn genadeverbond, en Hij wil het hun als het ware zeggen: *Eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen, in de verzoening met God, in de gerechtigheid van Christus, in de gaven des Heiligen Geestes, die over u uitgestort worden*, Jesaja 55:2.

Maar de Koning laat Zich hier in met de bijlopers, de derde soort van gasten, en onder die ene man die hier in het Woord voorkomt, worden ze alle vertoond die bijlopers zijn. De Koning komt wat nader, en Hij zegt: *wel vriend, u moet grote redenen hebben dat u hier zo komt, en u onder de zonen zo zet; Ik zie aan uw gewaad dat het nodige u ontbreekt.*

Hoe komt dat derde slag voor de Heere? Zonder zich te examineren of te onderzoeken: ze onderzoeken zich niet bij het Woord, noch laten ze het door de leraars doen, noch door hun consciëntie; die laten ze ook niet oordelen over hun staat of gestalte. Deze man had van zichzelf wellicht het beste gedacht, geloofd en gehoopt. En dan schuwt hij ook het onderzoek der dienaars, hij hoort niet naar hen, ofschoon die zeggen: dit is het brood dat de geestelijke priesters alleen geoorloofd is, en dat heilige mag niet gegeven worden aan een iegelijk; maar beproef uzelf en eet alzo, en zet u toch niet onbezonnen en zonder reden onder de zonen of dochteren, gelijk de duivel eens deed op de dag toen de kinderen Gods tezamen kwamen, Job 1. Naam- en mondchristenen, verwerpt u des dienaars last, uw bloed zal op uw hoofd wezen, en met hém zal het wezen zoals met een wachter die een burger inlaat: hij wist niet dat die burger een verrader geworden was; dan is de wachter niet schuldig.

Dan komt er het derde examen, en dat is van God. Ik heb geen mensenoog, zegt God, maar Ik zie verder dan een mens; Ik kan zeggen: nabij-, mond-, naam- en zegchristen, u moet buiten twijfel grote reden hebben dat u hier zonder bruiloftskleed zit onder de gasten; gord nu als een man uw lendenen, en Ik zal u vragen; antwoord Mij! *Hoe komt u zo te zitten onder de gasten?* In Jesaja 59:13 zeiden ze: ons liegen tegen den HEERE kennen wij. En daar wordt 's Konings woord als een scherpe pijl, het wordt een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten. Dat doet hen verstommen, en zeggen: *ach Heere!* De Heere doet deze vriend geen ongelijk aan, die hier met een leugen in zijn rechterhand zit.

Verleden keer hebben wij de vriend zonder bruiloftskleed gezien, en de vraag des Konings aan hem. Nu hebben wij te bezien,

- I. Ten eerste, dat deze vriend enige tijd heeft om op de vraag te antwoorden.
- II. Dan, dat hij niet kan antwoorden, maar verstomt.
- III. Ten laatste, hoe vreselijk dat het oordeel is.

Ik zeg:

- Vriend, het oordeel komt niet haastig over de boze daad; bepleit uw zaak, nu is het uw beurt om te spreken, Ik geef u tijd.
- Hij wist niets te spreken, maar hij verstomde.
- Hoe vreselijk dat het oordeel dan is in die maaltijd.

I. De Koning zegt tot hem: Ik geef u nu gelegenheid en tijd om te spreken op die vraag; u weet wat er tot uw last ligt. En het is min of meer of u de Heere hoort zeggen: hebt u iets tegen Mij of tegen Mijn knechten te zeggen, of te klagen dat zij zich niet oorbaar gedragen hebben, of dat Ik u niet welgedaan heb, betuig tegen Mij, Ik ontsla u niet, u moet antwoorden.

Zou u zeggen: *Uw knechten zijn niet trouw geweest?*

Wel, hebt u predikanten gehad die u niet hebben voorgehouden: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, zo iemand niet wedergeboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien, Joh. 3:3, zonder bekering en heiligmaking zal niemand den Heere zien, Hebr. 12:14?

Hebt u er geen gehad die zeiden dat elk niet ten Avondmaal mag gaan, niemand dan die genade heeft? Of hebt u er gehad die deze tekst een vreemde draai gaven, om zichzelf of de gemeente niet in verlegenheid te brengen? Zeiden ze niet: bedenk uzelf eer u ten Avondmaal gaat, onderzoek uzelf? U zult wel in uw zonden sterven moeten, maar zijn zij niet getrouw geweest, dan zal Ik uw bloed van hun hand eisen. Hebt u predikanten gehad, vriend zonder bruiloftskleed, die deze tekst duiden op de geveinsde Joden, of op de paus, en hebben ze zo uw breuk op het lichtste geheeld, en zeiden zij: elk mag ten Avondmaal gaan; dit ziet op de verstokte Joden, of op de paus; en hebt u niet anders gehoord? Hebben anderen het u niet anders gezegd?

Wie is dan zo'n vriend zonder bruiloftskleed?

Hij staat niet met God in het genadeverbond; het is een uitwendig christen, die geen hartveranderende genade onderworpen is.

Hoe lang krijgen zij tijd om zich te bedenken, om op de vraag te moeten antwoorden? Elke Preek is hun tijd, elke dag, zo lang als zij leven, elke voorbereiding, hun ganse levenstijd, dat is hun tijd van uitstel om de Koning antwoord te geven. De koning van Perzië zei: *geef antwoord, tegen de tovenaars en de sterrenkijkers*. Hebt u dan een leugenachtig en een verdicht woord, wel spreek. Kunt u wat verzinnen waar u mee kunt bestaan, zegt de Koning, wel doe het.

Wat verzint nu die mens, die een lidmaat zonder genade is, en evenwel ten Avondmaal gaat?

Weet u wat hij verzint? Dit: ik wil niet spreken, ik wil niet antwoorden, dat raakt mij niet; ik zal maar los zeggen: ik heb op Uw vraag niet gelet, ik heb ze mij niet eens aangetrokken; ik had nog levens genoeg in mijn lichaam, de lankmoedigheid Gods was nog uitgebreid over mij.

Kan dát niet bestaan, dan is het: ik ben aan het Avondmaal gekomen, ik heb mij onder de gasten gezet, omdat ik gedoopt ben; wel, wat meent u of wie meent u dat ik ben?

Maar dat, - ziet hij, - kan Hem ook al niet bevredigen. En zo moogt u gedoopt naar de hel gaan!

Hij ziet wel dat niet allen die daar zeggen: *Heere, Heere*, zullen ingaan. Daarom zegt hij: ik had belijdenis gedaan, ik had ook al aanzienlijke kennis, ik was uitwendig godsdienstig.

Maar ook dat kan die vriend niet inbrengen. Wat is kennis zonder liefde? Als er de geestelijke kennis niet is, als die ontbreekt, kan dat alles niet helpen. Al had hij nog zulk een aanzienlijke kennis van de godsdienst, dat kan die vriend zonder bruiloftskleed ook al niet inbrengen. Ja maar, ik had het geloof, het historisch geloof, en dat zo groot, dat er misschien niemand zo bezwaard was om atheïstisch te zijn omtrent het Woord; en ik had het tijdgeloof, ik verblijdde mij over dat aangename nieuws, dat God de God van een arm verloren zondaar wil worden in Christus.

Maar dat deugde ook al niet, Hand. 26:27. Het kwam alles tekort, dat was alles geen bruiloftskleed.

Wat had die vriend nog meer?

Deugden, zodat hij boven anderen uitstak: *ik heb zo burgerlijk geleefd, in mijn leven behoef ik voor niemand onder te doen; in de vromen zie ik dikwijls in hun humeur en verdorvenheden grotere vlekken dan in mij*.

Maar al was hij met Paulus voor zijn bekering naar de rechtvaardigheid die uit de wet is, onberispelijk: het kan alles niet helpen.

Wat zal hij dan nog meer zeggen in de tijd van uitstel, die de Koning hem geeft?

Koning, wil hij zeggen, ik heb wel zin in Uw dienst, en ik wil mijn vertrouwen wel op U zetten, maar u moest mij een weinig toegeven. Och ja, ik heb veel met Jezus op, als u mij maar wat christelijke vrijheid wilt geven.

Maar dat ontviel hem ook. Hoe krijgt u het zo snood? Zou die heilige Koning van heiligheid afgaan, opdat u Hem half en half dienen zou?

Dan brengt hij dat in: hoe kan ik het bruiloftskleed hebben, hoe kan ik genade hebben, als U het mij niet belooft te geven? En daar komt hij met zijn onmacht.

Maar hij bedacht niet dat hij wel kracht zou hebben, was het niet door zijn moedwil; en uit het gezicht van zijn onmacht moest gevloeid hebben schaamte, smart, verlegenheid. Maar hij gebruikt zijn onmacht tot een voorwendsel voor zijn luiheid, hij schaamde zich te doen hetgeen hij doen kon; hetgeen hij doen kon, deed hij niet, en hij schaamde zich te zeggen dat hij niet wilde. De zondaar kan zijn vloeken en ongodsdienstig-zijn wel laten, en kan wel lezen, bidden, de middelen waarnemen, maar hij doet het niet.

Dat valt dan ook al af; derhalve zegt hij: *ik wil op grond komen, en wat is dat? Op mijn goede bewegingen, die ik wel gehad heb, op mijn droefheid, liefde, blijdschap.*

Maar dat kan ook al niet helpen: een morgenwolk, voor een tijd geestelijk te zijn, en weer zes dagen vleselijk.

Had die vriend geen andere grond?

Hij had zulke goede voornemens: *ach, zei hij, ik zal mij van dit Avondmaal af gaan beteren, u weet het, Koning, dat ik het voorneem; ik lig hier op mijn knieën, mijn gebaren getuigen het; heel de stad zal het zien, dat ik God zal gaan dienen.*

Ach arme, in het huis dat met bezemen gekeerd was, zag men dat er zeven geesten kwamen, die bozer waren dan tevoren, die in dat huis inkwamen.

Wel vriend, hoe deed u dan?

Zo; ik zei: *ik ben Uw genade onwaardig.* En daar kwam hij met zijn onwaardigheid; hij had wat na leren praten. Maar dat zeggen was uit geen gezicht of gevoel.

Wel vriend, hoe deed u dat dan?

Ik dacht: *de vromen zondigen ook.*

En hij overlegde niet, dat de zonden in de onvromen heersen, maar in de vromen kwelen. Derhalve, in de tijd van zijn uitstel kon hij geen antwoord geven. O die mens, die hier zoveel praat heeft, wiens tong zo vlot is, die zo'n Tertullus-tong heeft: staat hij voor God, daar is hij stom.

Ik heb niets te zeggen, zegt hij, ik kan niet spreken, ik ben stom, ik kan niet spreken.

Hij is als gemuilband, gelijk de beesten, die men een breidel in de mond legt. *Ik kan mijn stuk, zegt hij, niet verschonen.*

II. Wat is dat nu te zeggen: *hij verstomde?*

- Wist hij niets in te brengen voor de leraars? Die hadden hem genoeg gewaarschuwd en gezegd: *wacht u dat u zonder genade daar aan die maaltijd niet komt!*
- Hij verstomde voor de gasten, de vromen. *Ach volk, moest hij zeggen, u hebt mij genoeg gezegd, maar nu moet ik voor u verstommen; u had uw mond vol tegen mij om mij te waarschuwen.*
- En wat nog verschrikkelijker is: hij verstomde voor de Koning, voor Jezus en Zijn Vader en Zijn Geest. De stem, die stakte; hij was der woorden niet vol.

Wat is dat, verstommen?

- (1) Ten eerste, daar ligt een heimelijke erkenning in: *ik ben een bedrieger, hier valt het masker af, mijn lamp gaat uit, ik kan mij onder een schaapskleed niet langer bedekken; dat ik in Uw Naam gedoopt ben, daar kan ik mij niet mee bedekken; Heere, u ziet al de bedeksels.* Wat baatte het een Jeróbeams vrouw, dat zij zich zo vreemd aanstelde? De Heere ontdekte het de profeet, éér zij bij hem was, en op hetzelfde ogenblik dat zij inkwam, zei hij: hoe stelt ge u zo vreemd aan, gij huisvrouw van Jeróbeam? 1 Kon. 14:6. Wat baat het een Gehazi, dat hij zei: *ik ben noch herwaarts noch derwaarts geweest?* "Ging mijn aangezicht en hart niet met u?" Zei de profeet, 2 Kon. 5:26. Jakob was daar zo bekommerd over; hij zei: *Misschien zal mijn vader mij betasten, en dan zal ik in zijn ogen zijn als een bedrieger,* Gen. 27:12.
- (2) Ten tweede geeft het te kennen, dat hij overtuigd was dat hij een misdadiger was. Adam was daar ook zo van overtuigd, toen de HEERE riep: *Adam, waar zijt gij?* Gen. 3:9. Kaïn verstomde toen de HEERE riep: *Kaïn, waar is Abel, uw broeder?* Gen. 4:9. Judas verstomde toen de Heere zei: *Judas, verraadt gij den Zoon des mensen met een kus?* Lukas 22:48. Het is te zeggen: ik beschuldig mijzelf dat ik een misdadiger ben, die schuldig is aan trouweloosheid, aan liegen en veinzen, aan hardnekkigheid en ondankbaarheid.
- (3) Ten derde geeft het te kennen zijn ontsteltenis, zijn schrik, die op hem kwam. Toen Jozefs broeders de beker in Benjamins zak vonden: *zij verschrikten.* En gelijk Bélsazar, toen hij die schrijvende hand aan de wand zag, en als de wachters, die een engel zagen afkomen: *zij verschrikten;* zo ook hier: *hij verstomde, hij beefde.*
- (4) Ten vierde, hij verstomde drukt uit zijn verlegenheid: *zie ik uit ter rechter- of ter linkerhand, ik zie geen mogelijkheid om het beter te maken, ik zie geen redding; ja, spreek ik, ik zal het nog erger maken, ik zal mijzelf verraden.*
- (5) Ten vijfde, hij verstomde uit moedeloosheid. Hij wilde zeggen: ik heb een moedeloze gestalte, ik geef het op, mijn hart heeft mij verlaten, mijn ziel buigt zich neder, ik heb geen genade, en ik zie geen mogelijkheid ze te krijgen, en de Koning komt nader en haast om ten gerichte te komen.
- (6) Ten zesde: *ach Heere, zegt zo een, mijn man, mijn vrouw, God Zelf, en alle schepselen veroordelen mij; ik heb het vonnis des doods in mijzelf, ik ga naar de hel, ik ben verloren.*
- (7) Ten zevende: *ik kan het niet van mij wegzetten, waar ik ga of sta, ik kan het niet te boven komen; al wil ik mij wat vermaken, ik kan niet; hoe dat ik het zoek te verzetten, ik ga als een veroordeelde.*
- (8) Nog eens ten achtste: "ach grote God, ik verwacht alle dagen dat u de executie aan mij zult doen, dat u Uw knechten zult roepen, de engelen, en zeggen: grijp en bind hem; en dat u Uw knecht, de consciëntie, zult gebieden dat zij mij in het gezicht zou vliegen, en dat u Uw dienaars zult roepen, om mij te verwijzen naar Uw Woord, en dat U eindelijk de dood zult gebieden, die een einde aan mijn leven zal maken, en dat Ge Uw engelen zult gebieden dat ze mij in de hel zouden werpen. Ach God, Gij zijt mij een verterend Vuur; ik kan het niet van mij wegzetten."

III. Nu hebben wij het laatste stuk: hoe vreselijk was deze plaats voor deze man! Ach Heere, hoe vreselijk is het Avondmaal voor de bijlopers! De vromen moeten ook wel zeggen, als een Jakob: Hoe vreselijk is deze plaats! Maar zij kunnen er ook bijvoegen: *Dit is niet dan een huis Gods, en een poort des hemels,* Gen. 28:17. Maar bijlopers moeten er bijvoegen: *dit is een poort van de hel.* Dat scheelt zeer veel. O, het zal hun zo weinig wel gelukken, en het zal hun zo kwalijk bekomen, als Adam de verboden

vrucht bekwam, en als die vrouw, die schuldig was aan overspel, het vloekwater, en als de vergadering van Korach, die tegen Aäron opstond, en als Uzza, die de ark vasthield, en als de Beth-Semieten, die in de ark keken. Als God de executie doen zal, dan zal zo'n Avondmaalganger schreien, en schreeuwen, en zeggen: de dood is in de pot, de dood is in dat brood geweest; boven al mijn boosheid (en was het een lichte zaak?) heb ik er dit nog bijgedaan, dat ik onwaardig het Avondmaal heb gegeten en gedronken. Is het niet vreselijk? De ogen des Heeren, die zijn daar als een vlam vuurs, beschouwende de goeden en de kwaden; de man zal verstommen, het zal vreselijk zijn. Als de executie komt, dan zal de Heere zeggen: Ik kan zo'n vriend niet langer zien, uw uitstel is voorbij, Ik wil u uit Mijn gezicht hebben, Mijn Avondmaal is voor u niet bereid.

Daar hebt u nu onze stof. Als het God belooft ... op zulk een tijd als deze is, het vervolg.

Nu nog een woord ter toepassing.

U moet niet denken, dat de voorbereidingen alleen maar zijn om de zegen voor Gods kinderen te tonen; op de voorbereiding moet ook het ververschrikkelijke getoond worden voor de bijlopers.

Ik vraag dan tot een stichtelijk slot: *wat dunkt u en ons hiervan?* Ik denk dat het zo klaar voorkomt, dat wij niet na kunnen laten ons te ontstellen. Weet u wel dat mij en u morgen diezelfde vraag gedaan zal worden: *hoe komt u hier?* Wel, u moet gewichtige gronden hebben: wat reden hebt gij dat u hier zit? Maak uw stuk eens goed.

En weet u wel wie de vraag doet? Het is zulk een groot God, de Koning van hemel en aarde. Pilatus zei eens tegen Christus: zult Gij mij niet antwoorden? Zo zal het ook zijn, en de vraag is antwoord waard, zij is billijk en redelijk.

Zondaar, er ligt u wat ten laste; zuiver u, reinig u, zo u kunt, leg uw bedriegerij af; anders zal de Heere zeggen: hoe zijt gij hier ingekomen?

Misschien denkt u: *ik weet daar niet van, van ontdekt te worden of te verstommen.*

Maar spreekt u wel de waarheid? Gaat er niet een schrik en als een doodskoude over uw lichaam? Toont uw effen voor-u-neer-zien niet anders? Het drukken van uw handen tegen elkander, uw ontsteltenis ... geven die niet wat anders te kennen?

U zult misschien in uw hart zeggen: *ik weet er evenwel niet van.*

Wel, dan bent u nog zoveel te ongelukkiger, als u er niet van weet. Waar spruit het uit? Weet u waaruit? Omdat u met een geest des diepen slaaps bevangen zijt; u doet geen onderzoek, u bent vijanden van onderzoek; evenals Agag: *Voorwaar, de bitterheid des doods*, zei hij, *is geweken*. En hij werd in stukken gehouwen, 1 Sam. 15:32. En wat helpt dat dan al?

U zult misschien in uw hart zeggen: *is dat een voorbereidingsstof, het snijdt door vel en vlees!*

Wat zou het anders zijn? Is het niet redelijk? De Heere heeft het Zelf gesproken. Ja, is het niet redelijk? Hij deed het ook bij gelegenheid van de bruiloft. Moet er voor het Avondmaal niet betuigd worden: *De mens beproeve zichzelf, en ete also van het brood en drinke van den drinkbeker. Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel*, 1 Kor. 11:28, 29? Laat het zo hard zijn als het wil: u moet het horen. Wat zult u zeggen morgen? Hetzelfde als die vriend? Predikanten, ouderlingen, lidmaten, zult u de Heere wijzen op uw bediening, op uw belijdenis? Dat is alles mis. Mogen wij dan de naam-, schijn-, mondchristenen niet eens schudden? Of zullen de verslagen harten zich dat aantrekken, de gekrookte rietjes?

Geliefden, also niet, dat de verlegen harten meteen zouden zeggen: ik zal er niet komen, ik heb niets, ik zal in het geheel niet gaan, ik kan niet antwoorden. Laten dan uw tranen spreken; kunt u niet spreken, laat uw weemoed spreken, laat uw bevatting van uw grote armoede spreken, en de belijdenis van uw zonden; laat uw schaamte spreken, en zeg: ik sta beschaamd. Laat uw achting voor de gemeenschap Gods spreken.

Haal eens op, wat u al ondervonden hebt.

De ene zal zeggen: *ik ben een arme van geest.*

U moet niet weggaan; u wordt door tegenspreken maar harder en dorder en magerder.

Wie zal u helpen dan Jezus? Bent u duister, wie kan u anders licht geven dan Jezus?

Ja maar, zult u zeggen, *God zal het mij niet alles vergeven, ik ben zo zondig.*

Wel, al had u al de zonden van heel de wereld gedaan, is Christus gerechtigheid niet genoegzaam om ze u te vergeven? Wel arme zwakke rietjes, u zult uw hoofd niet stoten, maar de *bijlopers* wel. Tegen u, tegen u zou de Koning zeggen: *waarom komt u niet? Wilt gijlieden ontslagen worden van uw eed? Wilt u ontslagen worden van Mijn dienst?*

Gaat gij, die zó zijt, nederig aan. Diegenen verstommen niet. Arme zielen, hebt u geen tong om te spreken, laat uw bidden, uw zuchten spreken, uw liefde, uw verlangen.

En ik wens dat God u zegen en vrede en blijdschap geve op uw weg, tot Zijn eer, om Jezus wil. Amen.

DERDE PREEK OVER MATTHÉÛS 22:13a

Toen zeide de koning tot de dienaars: Bindt zijn handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

Wij lezen in 1 Korinthe 11:28 en 29: *Maar de mens beproeve zichzelf, en ete also van het brood en drinke van den drinkbeker. Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel.* De Geest van God wil dat elke Avondmaalganger zulke dingen op zijn hart drukt.

Niemand mag ten Avondmaal gaan, dan die genade in de ogen Gods gevonden heeft; maar die geen genade heeft, niet bekeerd is, niet veranderd is, die mag niet gaan. Die nog geen deel heeft aan de genade Gods in Christus door de Geest ... hij is een vlek in die maaltijd, hij ontsiert ze en hij hoort er niet onder de gasten. Niemand mag er gaan zonder genade, al had hij nog zulke gestalten: hij is geen recht Avondmaalsganger, hij heeft geen gebroken hart noch verslagen geest, hij heeft het ware geloof niet, hij is ontbloot van de liefde. Niet één belofte is er voor hem, zij zijn alleen maar voor hen die genade hebben: U komt de belofte toe, Hand. 2:39. God woont bij die verblijzelden van hart, op die wil Hij zien, die treurigen spreekt Hij zalig. Maar daar heeft hij, die zonder bruiloftskleed is, part noch deel aan; daar zijn de begenadigden alleen erfgenamen van, de onbegenadigden nooit. De Koning roept u ook niet alsnog; Hij roept slechts hongerigen en dorstigen.

Ach zondaar, Hij bedoelt u niet, Hij bedoelt Zijn kinderen, die genade in hun hart hebben.

Die roep Ik, zegt God, die zonder Mij niet leven kunnen. De onbegenadigden, die zijn de Heere niet aangenaam, en Hij is hun ook niet dierbaar; die zouden wel zeggen: *Wat is uw Liefste meer dan een anders liefste?* Hoogl. 5:9. Maar die genade hebben, voor hen is de Heere gelijk een kleed voor de naakten is, en een schat voor de armen, en een stuk brood voor de hongerigen. Niemand dan mag ten Avondmaal gaan zonder genade, want het is een verbondsmaaltijd. Hoe zal iemand Avondmaal kunnen houden met de Heere, die niet gebracht is in het verbond? Het is een zegel van het genadeverbond, dat alleen de bondeling verzegelt, Efése 1:13. Hij is een vriend zonder bruiloftskleed, die geen genade heeft, als Judas. Hoe kan de Koning die *Zijn vrienden* noemen, en zeggen: *eet vrienden, drink?*

Zijn de dingen zo, gelijk zij zijn, zo past het ons dat wij onszelf onderzoeken, of wij genade hebben of niet. Breng u dan onder het oog van God, en spreek eenvoudig wat ge van uzelf gevoelt; zeg tot uw gemoed en lieg niet: wat oordeelt ge van uzelf? *Onderzoekt uzelfen of gij in het geloof zijt, beproeft uzelfen. Of kent gij uzelfen niet?* 2 Kor. 13:5. Bent u een mens, die uzelf niet kent? Onderzoek u, en u moet het zeer nauw doen; niet jachtig noch terloops op enige algemene gronden gaan. De wijze en dwaze maagden verschilden niet veel, Matth. 25. De vriend mét een bruiloftskleed en zonder scheelden ook niet veel. Maar wij zeggen: graaf en verdiep tot op de grond. Als iemand een gebouw zal maken, hoe zorgt hij voor een goed fundament! Doe ook zo.

Niet alleen moet u voor een goed fundament en grond zorgen, maar Gods Geest legt u ook op het hart: *als u het niet doet, eet en drinkt gij uzelfen een oordeel, en het zal van*

een zwaar gevolg wezen, in en na dit leven; na korte of lange tijd zult u bevinden dat het u niet wel vergaan zal.

Zoals Paulus predikte, zo leert het de Heere Jezus Christus. Van het 11^e tot het 14^e vers in dit hoofdstuk hebt u een aangename maaltijd, die de Heere Jezus in Zijn kerk aanricht, met genoeg van Zijn Vader. Hier treedt Hij in een geestelijk huwelijk met verloren zondaren. *Ik*, zegt Hij, *zal uw Man zijn; wilt u Mijn vrouw wezen, de bruid, de vrouw des Lams?* Dat Hij dat huwelijk aanvangt, dat is met genoeg des Vaders. Dat blijkt: de Vader richt een bruiloft aan, zo in het Oude als in het Nieuwe Testament, maar bijzonder in het Nieuwe Testament, onder de bediening der vervulling. Daar zegt Hij tot Zijn knechten: *ga en zie of de genoden dit huwelijk toestemmen willen, of zij tot deze maaltijd willen opkomen, die Ik aanricht, of zij tot dit feest willen naderen.* En Hij geeft ze opdracht om eerst de Joden te vragen, en als die weigeren, tot de heidenen te gaan. *Spreek ze elk aan*, zegt de Heere, *die u ontmoet in de wijken en op de straten.* Zij deden het, zij volbrachten hun opdracht trouw. Maar hoe vonden ze het? Zij vonden drieërlei slag van mensen:

1. Verontschuldigers.
2. Zij vonden goeden, die de nodiging inwilligden met hun hart.
3. Dan vonden zij er die het inwilligden met hun mond.

Ten eerste was er een partij verontschuldigers; die maakten hun uitvluchten. De ene was te jong, de andere te oud; de ene was te dom, de andere te wijs; en daar kwam anders niets van.

Een tweede slag was er, hun viel de nodiging op het hart, die kregen te zien dat zij verloren waren; dat waren goede gasten, die riepen uit: *Wat moeten wij doen om zalig te worden?* Hand. 16:30. *Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp*, Markus 9:24. *Vermeerder mijn geloof, mijn genade, en versterk ze.*

Dan kwam er een derde slag: die willigden in met de lippen, met de mond en met de gedaante; dat zijn de bijlopers, de naamchristenen, de tijdgelovigen.

Daar komt de Koning, en Die komt de aanzittende gasten overzien. De verontschuldigers, die vond Hij er niet; die liepen de wereld rond totdat zij in de hel vielen. De goeden vond Hij eronder. Door die ene moet u ál de begenadigden verstaan, en door die andere ene ál de onbegenadigden.

Die goeden onthaalde de Koning op de vettigheden van Zijn huis, op de verzoening Gods, op de gaven des Geestes, op de gerechtigheid van Christus: voor hen is het bruiloft, die onthaalt Hij feestelijk.

Als Hij die zo onthaald had, en hun ziel in vettigheid zich verlustigde, zo komt daar een derde slag. "Wat doet gijlieden hier, zegt de Koning, u hebt het bruiloftskleed niet aan? Ik beticht u, spreek nu, het is uw beurt, laat Ik eens horen wat u in te brengen hebt; ge hebt u aan deze tafel niet gezet, of u hebt al veel in te brengen; u zit hier niet zonder betuigd te zijn van Mijn knechten, dat hier niemand zonder genade komen mag; hoe verschoont u nu uw daad?"

Dat was het wat wij laatst zagen. Zijn tong kleefde aan zijn gehemelte, hij verstomde, hij wist niet één woord in te brengen, hij moest zeggen: *U en Uw knechten hebben mij trouw behandeld.* En hij verstomde.

Wat doet de Koning? Dat is de stof die wij thans hebben. Ik vertoef niet langer bij u, Ik behandel u niet meer. Maar Hij zei tot Zijn knechten: *Bindt zijn handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem ergens uit en werpt hem ergens in.* En hoe vreselijk vond hij het daar! Petrus zei eens: *Welk zal het einde zijn dergenen die het Evangelie Gods ongehoorzaam zijn? En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar*

zal dan de goddeloze en de zondaar verschijnen? 1 Petrus 4:17, 18. O schrik, hij zal uitgeworpen worden in de buitenste duisternis. En hoe vreselijk zal het dan zijn! Daar zal weinig der ogen zijn en knersing der tanden.

U zult wellicht zeggen: *mijn God, hoe komt er zulk een groot onderscheid tussen de ene mens en de andere?*

De Koning zal het u zeggen; daar is een grote uitroep: *Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren*, Matth. 20:16.

U ziet dan dat wij thans een vreselijke stof te overdenken hebben.

- I. Ten eerste hebben wij het inroepen van Zijn knechten; de Koning spreekt tot Zijn knechten. *Toen zeide de koning tot de dienaars.*
- II. Ten tweede, de last, die Zijn knechten kregen: *Bindt zijn handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit.*
- III. Ten derde komt Hij tot nog een nader oordeel van uitvoering: *Werp hem in de buitenste duisternis.*
- IV. Dan ten vierde: hoe zal hij het daar hebben? Daar zal hij liggen schreien, en van spijt bersten, dat hij moet verloren gaan: *Daar zal zijn weinig en knersing der tanden.*
- V. Ten vijfde of ten laatste: is dat dan zulk een grote zonde, zonder bruiloftskleed te komen? Of iemand al de ware leer meebrengt, of het tijdgeloof en van een burgerlijke wandel is, of dat het openbare goddelozen zijn: ieder die genadeloos is, dat is die vriend zonder bruiloftskleed. De bediening van het genadeverbond, die in het Nieuwe Testament een bediening der vervulling is, daar behoren zegelen toe; het is duidelijk dat hier het Avondmaal bedoeld wordt.

I.

Ten eerste zeggen wij dan: de Koning liet Zich niet meer in met deze vriend, en hoe verschrikkelijk was dat! Even gelijk als een Haman, die daar voor Ahasvéros stond, toen de koningin Esther zei: *De vijand, de onderdrukker is deze boze Haman!* Daar staat de koning op, en hij laat hem alleen staan, en liet zich niet meer met hem in. Zo deed de Heere ook; het was of Hij zeggen wilde: *nu heb Ik lust in uw dood, nu spot Ik in uw verderf, en Ik lach nu uw vreze komt*, Spr. 1:26. *Gij zult gevangen worden en zeker bewaard, de rechtsdagen zullen voor u gehouden worden, tegen u heb Ik niet één woord meer. Maar kom aan, Mijn knechten, u moet hier het werk doen.*

Knechten en dienaars heeft Hij veel. Hij heeft er duizendmaal duizenden die Zijn woord doen. Hij heeft er veel in getal en verscheiden in soort.

U zult zeggen: *wie zullen hier de knechten wezen?*

Die allen die God wapent tegen Zijn vijanden, die allen die wapenen hebben, die er nodig zijn om te gebruiken tegen Zijn vijanden, die allen die deze vriend zonder bruiloftskleed zijn verderf zullen aankondigen, en die tegen hem zullen inbrengen al wat smartelijk is, ja die hem smart aan zullen zeggen niet alleen, maar ook smart aan zullen doen, en die hem brengen zullen in het verderf.

Nu, zult u zeggen, ben ik er nog niet uit wie hier de knechten zijn.

Wij zullen u eruit helpen. Wie zijn ze?

1. Ten eerste, het zijn Mijn dienstknechten, zegt de Koning, die Ik zend om tot zulken te prediken. Het waren geen Bárnabassen, zonen der vertroosting, maar het waren Boanérgessen, zonen des donders, die tot zulke gasten predikten, die ze zochten in te stampen en in te tomen, terwijl zij leefden, en het hun zeiden wat hun

ontmoeten zou, zo zij zo voortgingen, dat zij zouden moeten dragen de verschrikkelijke toorn Gods; die hun voorhielden de schrik des Heeren, opdat zij mochten bewogen worden; die trouw zochten te wezen in hen te waarschuwen, tijdig en ontijdig; die het gedurig op hun gemoed legden.

2. Ten tweede, onder die knechten wordt ook geteld de consciëntie van die man, die de dienaar Gods is, die hem menigmaal beticht heeft. Die stedenhoudster Gods, die klopt, die beroert, veroordeelt, daagt voor het gericht; en daarin hebt u de sprankels van de hel, in die wroegingen en knagingen, die eeuwige worm, die er in de hel zal zijn. Er staat in Jesaja 66:24: *Hun worm, dat is, hun knagende consciëntie, zal niet sterven en hun vuur zal niet uitgeblust worden.*
3. Ten derde, het gehele schepsel. Dat alles zal u zijn verkwikking niet geven; wat u tot een lust was, zal u als distelen in uw ogen, en tot doornen in uw zijde worden, zodat u het schepsel zult beginnen moede te worden; het baart u benauwdheid, dat u ervan zult moeten scheiden, zodat u begint te zeggen: *het is al ijdelheid, o God, hoe vol angst ben ik, het is al kwelling des geestes, het uitnemendste, het beste is moeite en verdriet.*
4. Ten vierde, oordelen, ziekten, ellende, pestilente ongemakken, boden des doods, en nog erger: die alle zullen hun werk doen. Die knecht, de dood, die op dat vale paard zit, die zal hen jagen totdat zij ten einde zijn. Er staat in 1 Korinthe 11:30: *Daarom, dat is, om het misbruik van het Heilig Avondmaal, zijn onder u vele zwakken en kranken, en velen slapen; dat is, sterven.* De ene dag zullen zij aan hun tafel zitten, de andere in de hel liggen.

U zult zeggen: *gebeurt dat wel?*

Ja, het gebeurt: in diezelfde nacht als Judas aan de paasmaaltijd was geweest, dezelfde dag daarna lag hij in de hel. Daar komt Gods knecht, de dood, die neemt hen weg, ze sterven. Daar komen dan Gods knechten, en die leveren hen aan de duivel over; dat kunt u zien in Lukas 16:22, 23: gelijk Lázarus van de engelen tot God gedragen werd, zo werd de rijke man naar de duivel gebracht.

5. Gods knechten, in de vijfde plaats, dat zijn de duivelen. Daar zal God tegen zeggen: 'het is uw kind, uw knecht, die u zo trouw gediend en opgepast heeft als een vader en als een heer; neem en druk hem nu, scheur en pijnig hem nu; gij zijt het, aan wie Ik hem overgeef; in die poel, scheur, druk en pijnig hem vreselijk.' Het zal de Tyriër dragelijker zijn dan zon man van dat geslacht; het zal een Moor dragelijker zijn dan een Europees christen in de hel. Hoe het daar zal zijn, dat zullen wij nu niet uitbreiden.

II.

Jehu schreeuwde eens: *wie is met mij, wie?* Toen zeiden kamerlingen, drie of vier: *wij.* Zo zal God ook zeggen, als Zijn knechten zullen zeggen: *mijn Heere, wat nu dan?* Dan zal de Heere zeggen: *Neemt en pak hem, bindt hem handen en voeten, en werpt hem uit, werp hem ergens uit, maar ook ergens in: in de buitenste duisternis.* En hoe troosteloos zal het dan met hem zijn! Daar zal zijn wening en knersing der tanden.

A. *Mijn knechten*, zal God zeggen, *neemt hem weg van onder Mijn ogen, Ik kan hem niet langer verdragen, zien noch dulden.* Wat drukt God daarmee uit?

1. Ten eerste, Ik walg van hem, Mijn hart heeft een gruwel van hem. *Zou Ik over die dingen geen bezoeking doen? spreekt de HEERE. Of zou Mijn ziel zich niet wreken aan zulk een volk als dit is?* Jer. 5:9. Van den man des bloeds en des bedrogs heeft de HEERE een gruwel, Psalm 5:7. Hij is koud noch heet, daarom zal Ik hem uit Mijn mond uitspuwen, Openb. 3:16.

2. Dat schepsel zonder bruiloftskleed, dat daar aan Mijn tafel zit, deugt niet, en hij zou anderen ook ondeugende maken; even gelijk als een kwade boom, die bij de goede staat: hij bederft de goede boom, hij belet zijn groei en neemt al zijn sappen weg. Het is te zeggen: hij moet niet langer zo zijn; loop Mij niet meer voor hem aan, schrei niet meer voor hem, want Ik zal u niet horen. Zeg niet meer: spaar hem toch. Worstel niet langer voor hem, Mijn lankmoedigheid is ten einde, hij heeft op Mijn lankmoedigheid gezondigd, wat zou Ik meer aan hem doen? Ik heb hem met vele lankmoedigheid gedragen, neemt hem nu weg; zal hij zo durven zo dikwijls ten Avondmaal gaan en zo veinzen?
3. Ten derde, zeg hem aan dat al de middelen der genade vruchteloos aan hem zijn. Die daar zo'n koers van zondigen houden, en zo ten Avondmaal gaan, en zij achten het niet: zij zijn evenals de aarde, die de regen menigmaal ontvangt en doornen en distelen voortbrengt. U zult het zo zien: die zonder bruiloftskleed ten Avondmaal gaan, in korte tijd zullen zij er niet meer zijn. Zij waren zo tevreden, dat zij nog een goede naam hadden en als voor een engel doorgingen; en in korte tijd zijn zij bij de duivel.

B. *Bindt hem*, zei de Koning *verder, handen en voeten*; het is verschrikkelijk. Jozef, die nam Simeon en hij bond hem voor de ogen van zijn broederen. Die drie jongelingen werden gebonden in hun rokken, in hun broeken, mantels en hoeden, en zo werden zij in de oven geworpen. Petrus werd eens gebonden en naar het gevangenhuis geleid. Paulus werd een keten aan zijn armen gebonden. Wat is dat nu te zeggen?

1. Ten eerste: als men iemand ziet binden door de dienaars der justitie, het is een teken dat die man schuldig is; men zegt: die man moet verschrikkelijk schuldig wezen; het is een teken dat hij een misdaad bedreven heeft, die niet te vergeven is, of hij moet gestraft worden. Matth. 16:19: Zo wat gij binden zult op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; wie u het niet kunt vergeven naar Mijn Woord, die zal Ik het ook boven nooit vergeven, al zijn boosheid, en al zijn boze stukken. Heeft hij dit gedaan, dat hij gezegd heeft *dat de Koning Jezus zijne is*, en heeft hij er de zegelen op genomen: het is een zware misdaad.
2. Ten tweede, het is een teken dat de justitie vertoornd is. O, zegt God, Mijn grimmigheid, Mijn toorn is tegen u ontstoken, Ik ben een grimmig God. *Wie kent de sterkte Uws toorns en Uw verbolgenheid, naar dat Gij te vrezen zijt?* staat er in Psalm 90:11.
3. Ten derde: wel Mijn knechten, stel hem onder de macht des rechters. Zeg het hem aan, dat er voor hem geen vergeving is; al wat door u gebonden zal worden, zal in de hemel gebonden wezen. Zeg hem: kunnen wij u geen vergeving op aarde toezeggen, u bent reeds verzegeld, dat u het niet ontvluchten zult; evengoed als de duivelen, die in de hel gebonden zijn, zo wordt u ook bewaard tot het oordeel van de grote dag.
4. Ten vierde, u staat ook haast voorgebracht te worden. Alle dagen hebt u het te verwachten, elk Avondmaal verwacht u de slag. *In dezen nacht*, werd er eens gezegd, *zal men uw ziel van u afeisen*, Lukas 12:20. De rijke stierf ook, Lukas 16:23.

C. Nu komt de Koning en Die zegt: *Werpt hem uit. Werp de dienstmaagd uit en haar zoon*, staat er in Galaten 4:30. Jona werd buiten boord geworpen. Hier is het: *drijf hem weg, werp hem buiten, werpt hem uit!* Waaruit?

1. Uit zijn huis, uit zijn land, uit zijn vrijheid, uit al zijn goed; verkondig hem dat hij zal uitgeworpen worden.

2. Uit al de voorrechten van de kerk, waar hij zo op pronkt. Wat hadden de Joden voorrechten! De christenen hebben er ook: zij zijn gedoopt, zij gaan ten Avondmaal, zij hebben de zuivere leer, maar het kan alles niet helpen.
3. Werp hem buiten die rekening die hij maakt, dat Christus voor hem gestorven is. Neen, men noemt Zijn Naam JEZUS; want Hij zal Zijn volk zalig maken, Matth. 1:21. Het zijn Zijn schapen, waar Hij Zijn leven voor gesteld heeft, Joh. 10:15. Het is Zijn gemeente, die Hij met Zijn bloed gekocht heeft, Hand. 20:28. Maar het zijn zulken niet.
4. Werp hem uit de kerk, en zeg, zo hij zich niet bekeert, dat Ik de kandelaar van zijn plaats weg zal nemen, Openb. 2:5.
5. Werp hem uit de hoofdbelofte van het genadeverbond, die wezenlijke belofte, en zeg hem: u mag algemene genadegaven, krachten, bewegingen hebben, uw lampen zullen uitgaan.
6. Werp hem uit al zijn hoop en verwachting, en zeg hem, dat zijn hoop zal vergaan bij de uitblazing van zijn ziel, dat hij zonder hoop in de wereld is. Geen hoop hebbende, Efése 2:12.
7. Ten laatste, zeg hem allengskens aan dat hij uit dit leven zal geworpen worden, en dat hij zo te verwachten heeft dat hij eeuwig zal rampzalig wezen, want de zaligheid is toch alleen in Jezus, en in geen ander, en die een ander fundament legt, die is vervloekt.

III. Waarin moest hij nu geworpen worden? *In de buitenste duisternis.* En hoe zal hij het daar hebben? *Daar zal zijn wening en knersing der tanden.* Die stof zou te lang zijn.

IV. En het laatste was: *is het dan zulk een grote zonde zonder bruiloftskleed ten Avondmaal te gaan?* Het andere zullen wij dan bewaren tot op een andere tijd: waarin hij geworpen zou worden, en hoe verschrikkelijk hij het daar hebben zou.

V. Nu, is het zulk een grote zonde, zonder genade ten Avondmaal te gaan? Ja zeker.

1. Het is een bespotten van de Heere. Ik wil door de dood van Jezus leven, zegt u, en ik wil evenwel de zonden doen. De duivel lacht erom, en zegt: dat mens wilde U dienen, en hij is mij getrouwer dan U.
2. Het is een ander Evangelie te verkondigen, en die een ander Evangelie verkondigt, die is vervloekt, Gal. 1:8, 9.
3. Het is een terging Gods, alsof God niet alwetend was, alsof Hij u niet kende, en alsof Hij niet machtig was u aan te tasten. U tergt Hem in Zijn aangezicht. *Hebt u het u niet laten betuigen*, zegt God, *dat u er niet gaan zou?*
4. Het is ongehoorzaamheid tegen God, en wat zal het einde van zulk een zijn? Dat kan ik niet beschrijven, zegt Petrus, 1 Petrus 4:17.
5. Het is een haten van God, en zo een doet zijn ziel geweld aan, en zo een is een vervloeking; Maranatha. Meent u dat het zo licht is, ten Avondmaal te gaan? Men handelt daar niet genoeg over, hoe gewichtig dat het is.

Toepassing

Ziedaar geliefden, zou u wel wensen dat het u en mij zo ontmoette morgen? Velen zijn er aangenomen geworden, maar wat denkt u als de Koning eens tot u zei: *wat doet u hier?* Zou u ook niet moeten verstommen? En als Hij dan zei: *kom aan, Mijn knechten, die Mij dienstbaar zijt, handel eens trouw met dezulken?*

U zult in uw hart denken: ach neen, dat wens ik niet. Wel, ik ook niet, en het zal evenwel mijn en uw lot zijn, zo wij deze dingen niet in ons vinden. Zet u en bezie u eens.

1. Ten eerste, heeft God u ooit in uw leven in het gezicht van Zijn rechtvaardigheid gezet? Hebt u Hem in Zijn rechtvaardigheid kunnen billijken, als Hij zo deed met u? Hebt u ooit met besef gezegd: het zou rechtvaardig zijn, als ik in de hel moest?
2. Ten tweede, hebt u ooit gestaan in het gezicht van de vrijmachtigheid Gods, en gezegd: *ik weet het, Heere, dat Gij U over de ene kunt ontfermen, en over de andere verharden, en was ik die, over wie Gij U verhardde; wat had ik te zeggen?* Rom. 9:18.
3. Ten derde, heeft God u geleid in het gezicht van uw zonden, en u daar zulke overleggingen omtrent gegeven? Ach, wat heb ik een hard en zondig hart, dat U het toch liefde week en klein te maken! Weet u er geen weg mee? Kent u dat, in het eenzame als was te zijn over uw zonden? Kent u dat ophalen van uw ganse levenstijd voor de Heere, wat Hij allemaal aan u gedaan heeft, en hoe Hij u gedurig geholpen heeft, dat u anders in uw druk zou hebben moeten vergaan? Kent u dat ophalen voor God, wat en hoe u allemaal geweest zijt?
4. Ten vierde, is niemand zoveel waard bij u als Jezus, als de gunst Gods in Christus? Kunt u zeggen: *mijn ziel heeft de Heere lief, ik dorst naar Hem, Hij draagt de banier boven tienduizenden, ik acht de versmaadheden van Christus meerderen rijkdom dan al de schatten van Egypte;* zoals Mozes in Hebreeën 11:26?
5. Ten vijfde, kent u dat: ach, geen weg is mij verschrikkelijker dan de brede weg, waar de burgerlijken en al de onbegenadigden op wandelen; zij is zo gevaarlijk, ik wil er niet op leven.

Wat zegt nu uw hart? Hebt u het ondervonden?

Zegt u: *nee, ik ben als die man zonder bruiloftskleed.*

Wel, dan zal de Koning zeggen: *neem en bind hem en werp hem uit.* Het zal u niet welgaan, dat betuig ik u.

Maar moet u zeggen: *ik ben niet als die man zonder bruiloftskleed.*

Wel, dan zal de Koning uw banden laten ontbonden worden, en u zult in de ruimte gebracht worden, en u zult geen kwaad zien. De Koning zal u aanspreken en zeggen: *Eet, vrienden, drinkt, en wordt dronken, o liefsten,* Hoogl. 5:1. Eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen, Jesaja 55:2. U zult zijn gelijk de bruid in het Hooglied, die zei: *Toen was ik als een die vrede vindt in Zijn ogen,* Hoogl. 8:10.

Nu, dat wens ik dat de Heere aan ons elk geven zal, tot Zijn eer, om Zijns Zoons wil. Amen.

VIERDE PREEK OVER MATTHÉÛS 22:13b

In de buitenste duisternis; daar zal zijn werving en knersing der tanden.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

Wij lezen in het boek van Job in het eerste hoofdstuk, in het zesde en zevende vers, *dat er een dag was van de HEERE gesteld, op welke de kinderen Gods tezamen kwamen, en de satan stelde zich in het midden van hen, en dat God zeide tot den satan: Vanwaar komt gij?* Wij behoeven niet beangst te wezen om te zoeken wie die kinderen Gods zijn. De duivel, als God het toelaat, zo komt hij op de allerheiligste plaatsen, op de allerheiligste tijden, en bij de allerheiligste schepsels. Laat God het hem toe, hij gaat naar de volmaakte mens, en hij randt hem aan; al wist hij dat hij hem niet anders dan van buiten aan kon vallen, dewijl Adam geen verdorvenheid vanbinnen had, dat scheelt hem niet, hij wist evenwel zijn rol wel te spelen. Het scheelde hem ook niet, als God het hem toeliet, al kwam er een tweede Adam, Christus, Welke hij verzocht, Matth. 4:1. Al had God zo uitgeroepen: *dit is Mijn geliefde Zoon, in Welke Ik Mijn welbehagen heb*; Die tast hij evenwel ook aan, al wist hij dat hij niet veel winnen zou. Het scheelt hem niet, als God het hem toelaat, wie hij aandoet, of het een Petrus is, of het een Judas is, of het een Paulus is, of een Elymas. Zijn het Gods kinderen, hij verandert zich in een engel des lichts, 2 Kor. 11:14. Hij durfde de HEERE wel antwoorden, dat hij kwam van de wereld te doorwandelen, en de aarde te doorsnuffelen, Job 1:7. Vond hij iemand die niet op zijn hoede was, die was hij als een verscheurende leeuw. Vond hij iemand die op zijn hoede was, die zou hij niet ongekwd laten.

Doet de duivel dat, dan is het geen wonder dat zijn onderdanen hem volgen. Zij doen hetzelfde. Hij is hun vader, zij zijn uit hem gelijk een kind uit zijn vader; zij volgen hun vader, zij erven hun vaders natuur, en zo is er dan geen dag te groot of te heilig, op welke Gods kinderen tezamen komen, waar hij of zijns gelijke niet in het midden komt. Wat zijn er groter dagen dan dagen van verbondsmakingen, of waar zij die in gedachtenis brengen en zich te binnen brengen die verbondsmakingen, als zij zichzelf verklaren in hun keuze voor God, gelijk Jozua deed in Jozua 24. Dan stond de duivel aan de rechterhand van die grote man, Zach. 3. En wanneer een volk nadert tot de HEERE, en de HEERE de hand geeft, en zij gaan onder de band des verbonds, 1 Kon. 8, dan moet er wel eens gezegd worden: *Eén uit u is een duivel*; dan moet men wel zeggen: Is Saul ook onder de profeten? Zit die burger ook onder de Avondmaalsgangers?

Elk zie wel toe. Is er iemand die het onderzoek van mensen ontgaat, hij zal althans het onderzoek van de Heere niet ontgaan. Hij is die God, met Welken wij te doen hebben, voor Dewelke ook alles naakt en geopend is, Hebr. 4:13. De ogen des HEEREN zijn in alle plaatsen, beschouwende de kwaden en de goeden, Spr. 15:3. Al was er maar een enig mens, die niet geschikt was om daar te verschijnen, God zou hem zien, en Hij zal het zoeken: zijn ongerechtigheden zullen gezocht en gevonden worden. Wil een mens aan de maaltijd des Heeren onbegenadigd komen, op wat voorgeven, en het zegel der genade genieten op wat voorgeven, tegen alle waarschuwingen in en tegen alle betuigingen, op valse gronden: hij zij wie hij zij, hij zal zijn oordeel dragen; dewijl hij onwaardiglijk eet en drinkt, zo eet en drinkt hij zichzelf een oordeel, 1 Kor. 11:29.

Wij kunnen zien uit het hoofdstuk, waar wij u iets uit voorgelezen hebben, dat er een koning was; die had een zoon. De Koning was God de Vader, en Die had Zijn Zoon Jezus Christus; dat was geen zoon der gehate, maar het was Zijn geliefde Zoon, en Die had de Koning een bruid uitverkoren, en aan die Zoon geschonken, die de Zoon lost en koopt; en de Geest zou die verkorenen, geschonkenen, gekochten, verlost met de Zoon verenigen, zo na als een man aan de vrouw en een bruid met de bruidegom. De Koning zulks in Zijn raad hebbende, Die richt die bruiloft aan sinds⁶ dat Hij dat werk geopenbaard heeft in de moederbelofte, Gen. 3:15, totdat Hij het huwelijk zal voltrokken hebben; dat zal zo duren door al de tijden, tot op de eeuwigheid toe, sinds dat God die bediening der genade opgericht heeft. Hier geldt Paulus taal: *God voortijds veel maal en op velerlei wijze tot de vaderen gesproken hebbende door de profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door Zijn Zoon.* Dat liep zo door al de eeuwen heen, maar dat zullen wij niet kunnen uitbreiden. Daar kwamen vroege knechten, daar kwamen latere knechten, nog latere, en die verkondigden onder dat volk, welk het voordeel der Joden was boven andere volken. Paulus telde het eens op. David, Mozes ook; eindelijk, de Bruidegom komt. In het Hooglied was het: Mijn zuster, o bruid, maar de meesten kenden de Bruidegom niet, als aan wie Hij Zich bekend geliefde te maken. Daar begon de Koning met alle ernst, en Hij liet de bediening der schaduwen afschaffen: nu het lichaam daar is, moet er geen plaats voor de schaduwen zijn. Daar leert de voorloper Johannes de Doper; eindelijk, daar komt de Heere Jezus Zelf en daar komen Zijn discipelen en apostelen; die verkondigen het en zeggen: dit is de vetten maaltijd, waar vet vol merg in is, en reine wijnen, die gezuiverd zijn, Jesaja 25:6. God bepaalt ze nader tot de verloren schapen van het huis Israëls, maar die beginnen te verontschuldigen, zij vliegen er tegenin, zij willen niet komen, behalve een klein overblijfseltje naar de verkiezing der genade, dat God in het hart raakte, en die komen binnen. Maar dat was de Heere te gering dat het bij een duizend vijf of zes blijven zou; zo zegt de Heere: naar Mijn eeuwig bestek zo liggen er nog onder de heidenen; en daar worden die mede tot het verbond der genade, tot de bediening der vervulling gebracht. Daar gaan Zijn knechten onder hen prediken; daar komt het alles uit: daar kwamen die heidenen gelopen, en daar kwam het huis vol aanzittende gasten, waar er ook onder waren die maar uitwendig kwamen, naam-, zeg-, mond-, schijnchristenen. Daar viel uitwendig niets tegen te zeggen; Zijn dienstknechten zeiden: *wij bevelen u Gode en het woord Zijner genade; wij betuigen u: wacht u voor uw ziel, handel niet lichtvaardig.*

Daarop komt de Koning, en Die zegt: "meent u het onderzoek van mensen te ontgaan, u zult Mijn onderzoek niet ontgaan; en Die ziet ze in hun voorbereiding, in het gebruik van het zegel, in de nabetrachting, en zo in de ganse koers van hun leven. Hoe heb Ik het met u, zegt Hij, waar geeft u uzelf voor uit? Voor een die ware genade heeft? Meent u dat u een bondgenoot bent? Ik vind een gebrek aan u als Ik u bekijk; Mijn ogen kunnen dieper zien dan enig mensenoog; Ik zag het dat u geen bruiloftskleed aan had. U mist overtuiging en ontdekking aan uzelf, u mist het geloof der uitverkorenen Gods, u hebt geen liefde voor Mij of Mijn zaak; hoe zijt u dan hier gekomen? Hebt u dan predikanten die u verleiden, of die zeggen dat deze vriend zonder bruiloftskleed de antichrist is? Spreek nu op, het is nu uw beurt; hebben zij u betuigd, of hebben zij u niet betuigd, of hoorde u anderen zeggen: het kan de antichrist¹ niet zijn. En gaven zij u argumenten naar het Woord, die zulks aan uw gemoed veraangenaamden? U moet wel grote reden hebben, dat u hier altijd een gast zijt."

Ach Heere, wat zou ik doen? zegt die vriend zonder bruiloftskleed. Onder die ene moet u ze u allen verbeelden. Ik kan de predikanten niet beschuldigen; mijn tong

¹ Nl. sommige verklaarders zien in de man zonder bruiloftskleed een type van de Antichrist.

kleeft aan mijn gehemelte, ik sta stom, ik weet niets in te brengen; wat zal ik tot U roepen? Ik ben een kind des doods, elk is rein van mijn bloed, God en mensen. Daarop komt de Koning, en Die zendt Zijn knechten, die alle bereid staan tot Zijn dienst (dat alles hebben wij u uitgebreid, wie dat zijn), en Hij zegt: *grijp hem, sla banden aan hem, en werpt hem uit.* Zover hebben wij het verhandeld.

Lieve Heere, waar nu naartoe met die ingebeelde christen, die zoveel voorgaf? De Koning zegt: *werp hem ergens in!*

Waarin, Heere?

In de buitenste duisternis.

Hoe zal het daar zijn?

Och, hoe naar zal het daar zijn! Daar zal zijn wenig der ogen en knersing der tanden.

Heere, waarom zult U dat doen?

Omdat hij dat gedaan heeft, dat hij zonder bruiloftskleed gekomen is.

Heere, is dat een straf die gericht is naar de misdaad, is daar het recht naar het paslood?

Jazeker, de misdadiger zal het niet kunnen zeggen, dat zijn straf zwaarder is dan zijn misdaad.

Dat zijn onze stukken, die wij nu te bezien hebben; het zijn verschrikkelijke dingen, de Heere beware er ons elk voor!

- I. Ten eerste. *Werp hem in de buitenste duisternis.*
- II. Ten tweede, de nare toestand die hij daar zal hebben: *Daar zal zijn wenig der ogen en knersing der tanden.*
- III. Ten derde: Heere, waarom? *Omdat hij zonder bruiloftskleed gekomen is.*
- IV. Ten laatste, is de misdaad wel naar de straf? Ja, het recht is hier naar het paslood.

I. Wat het eerste aangaat: Het is maar een flauwe afbeelding, van het ongelukkige lot van deze man, dat u engelen uit de hemel ziet werpen², Adam uit het paradijs, de mensen van de eerste wereld buiten de ark gehouden, Jona uit de slaap ziet wekken en in de brandende zee ziet werpen, de drie jongelingen uit hun huis genomen en gebonden, in hun rokken, broeken, hoeden en mantels, en zo in de brandende oven ziet werpen die zevenmaal heter gemaakt was dan het gewoon was, Daniël van zijn knieën genomen en onder die woeste uitgehongerde verscheurende leeuwen geworpen. Deze man zonder bruiloftskleed ondergaat voorwaar wat anders. Dat een koning een bruiloft had, waar de jonkvrouwen kostelijk uitgedost waren in het gestikte, in het blauw, in witte zijde gekleed, en daar kwam een bedelaar in, van wie elk gruwde en waar niemand naasts wilde zitten, noch iemand mee wilde eten, en de koning zulks ziende tegen zijn knechten zei: neem dat bedroefde schepsel weg, smijt hem buiten de zaal ergens in een donker gat, opdat hij daar zijn stoutigheid betreure en van spijt zijn tanden knerse, zou niets zijn bij hetgeen deze vriend zonder bruiloftskleed wedervaat. Waar zal deze man verschijnen? De Koning werpt hem in de duistere kuil, in de duisternis, en de mindere duisternissen zullen verzwaard worden. Kondig hem aan, zolang als u hem ziet, wolkige dagen, dat Ik al zijn zegeningen vervloeken zal; Ik zal niet rusten voordat Ik hem gestraft zal hebben. Werp hem in die vloekrol van twintig

² Dit is sterk uitgedrukt. De engelen worden met eeuwige ketenen van wanhoop bewaard om geoordeeld te worden bij de komst van Christus. Een zelfde soort lot ondergaat de man zonder bruiloftskleed.

ellen lang, en zeg dat die hem zal vervolgen totdat hij verteerd is, en dat zulken en dergelijken van het begin der wereld af dat zullen ondergaan. Verkondig hem dat naar het recht Mijn zwaard tegen hem gewet is, en dat hij zal moeten in zwarte duisternis. Zeg hem aan een bitter woord: dat hij in de geestelijke duisternis wandelt. Hij mag zo geslepen zijn als hij wil, zeg hem dat er een oordeel op hem ligt, en dat is veel zwaarder dan het lichamelijke. Er ligt een duisternis van onwetendheid op hem, zodat hij niets verstaat van de Goddelijke dingen. Er ligt een duisternis van dwalingen op hem; hij heeft een ander Evangelie dan wat Ik hem geopenbaard heb. Zeg hem dat Ik de kandelaar van zijn plaats wegnemen zal, dat Ik de predikanten, die nog wat op zijn hart vermochten, zal wegnemen, dat Ik hem zijn vader, zijn moeder, de vromen, die nog wat op hem vermochten, ontnemen zal. Zeg hem, dat hetgeen tot zijn vrede dient, voor zijn ogen verborgen is. Zeg die man of vrouw, dat de Heere hem op staande voet zal afmaaïen, dat hij staat aan de deur van de eeuwigheid, dat God hem weg zal werpen in een stikdonker land dat zonder ordeningen is, dat zijn lamp zal uitgeblust worden in een zwarte duisternis. Verzwaar het nog meer, en zeg dat de duisternis tot haar nasleep zal hebben een eeuwigheid; het zal de allergrootste zijn, de hoogste, een onherstelbare duisternis, die zo hoog zal zijn als de krachten zullen kunnen dragen, en zij zullen altijd kracht krijgen om het te dragen. Zeg hem dat het Tofeth, de hel, zijn lot zal wezen. Het wordt de hel genoemd door een tegengestelde manier van spreken, omdat er het allerminste licht niet zal wezen.

Dat er een hel is, dat is geen versiering noch fabel, het woord is ervoor, of het u lief of leed is, met die gedachten moet u bezwangerd gaan, dat karakter is onuitwisselijk, de duivel zelf kan het er niet uit krijgen. Wil iemand geen hel hebben, zegt hij dat zij er niet is, dat spruit uit goddeloosheid, en het is tót goddeloosheid. Neemt u dat weg, dan neemt u weg wat u zo menigmaal nog tot een toom is; dan moet u doorgaan voor een mens zonder reputatie onder heidenen en Joden, als u die gedachten krijgt, dat er geen God is, Die macht heeft om beide ziel en lichaam te doden en in de hel te werpen.

De heidenen, die fantaseerden ervan; ze zeiden dat er mensen hingen aan een gloeiende keten boven gloeiende kolen, en dat zij geketend lagen aan armen en voeten, tussen twee rotsen, met de buik bloot, en dat daar een arend alle dagen kwam, slaande de bek in de navel van de buik, en haalde er de darmen uit, en dat dit zo dagelijks weer aangroeide. Wat wil het zeggen anders dan dat er een worm is die niet sterft, en een vuur dat niet uitgeblust wordt? Jesaja 66:24.

Nu,werp hem uit, niet alleen in de duisternis, maar in *de buitenste*, dat is, in de uiterste, in de laatste, in de grootste. U moet hem werpen in die plaats, waar hij het vriendelijk aangezicht Gods nooit ziet, noch de vromen; waar hij het Woord niet meer ziet, noch het licht der zon, noch het licht des levens; in die plaats, waar geen licht wezen zal, dan het licht bij hetwelk u uw ellenden, aller mensen ellenden, en der duivelen ellenden en smarten zult zien; daar is geen dag van genade, noch zal zij er ooit zijn; zijn lamp is uit, de markt is gedaan, daar is geen olie meer te kopen. Daar moest hij zijn, in dat donkere en nare hol, vol schrik en troosteloosheid. Wat is een schoon Egypte, als zij in drie dagen van hun plaats niet kunnen opstaan vanwege de duisternis? Wat is de schone wereld, als er een drie-urige duisternis op is? Wat is een koningspaleis, als het zonder licht is? En hier is geen ander licht, dan bij hetwelk zij de justitie Gods zullen zien.

II. Hoe is het daar gesteld? Dat kunt u wel denken: Daar zal zijn wening der ogen en knersing der tanden. Zondaar, zal God zegen, hoe dikwijls heb Ik u uitgenodigd om eens te schreien, maar wat een hardvochtig mens waart u, die niet één traantje had; en

die eens geschreid heeft, die was misschien bedroefd dat hij het gedaan had, en als hij het zag in anderen, ermee spotte. Zondaar, die tanden, zal God zeggen, die u tot uw maalters gebruikt hebt op uw feestdagen, opdat ge uw god, uw buik zou offeren, en waar u het vlees van de Zone Gods mee gegeten hebt in de tekenen en zegelen van het genadeverbond, die zult u knersen, en die handen, die u uitgestoken hebt om het zegel te ontvangen, die zult u wringen, en die ogen, waarvan u zeide toen u leefde: ik kan niet schreien, hoe zullen die dan schreien! Kunt u nu wel schreien? zal de Heere zeggen; en hoe zult u die tanden knersen, en hoe zult u die handen wringen, en een eeuwig hartgeklop hebben!

Wat geeft die wening der ogen en knersing der tanden te kennen?

1. Ten eerste: ach, zullen zij zeggen, ik schrei over mijn verlies, wat ben ik al kwijt! Mijn levenstijd, de middelen der genade, mijn zondig gezelschap, mijn valse gronden, mijn atheïstische gedachten, en dat alles in een ogenblik! *Ik lijd schade mijner ziel*, Markus 8:36.
2. Ach Heere, wat voel ik in mijn verstand! Ik heb zulk een levendig begrip, mijn memorie kwelt mij uitermate, mijn consciëntie, ach, hoe heet is zij, mijn wil kan anders niet willen dan dat mijn smart vermeerdert; ach, ik ben een man van smart!
3. Het drukt uit de toornige gestalte, die zij op zichzelf zullen hebben, en zij zullen zeggen: Ik ben bijna in alle kwaad geweest. *Hoe heb ik de tucht gehaat, en mijn hart de bestraffing versmaad!* Spr. 5:12 en 14. Ach Heere, ik zou mij wel aantasten.
4. Zij zullen wenen van spijt en verdriet. Zij aan te zitten en wij uitgeworpen, zal het zijn; de knecht in de hemel en de heer in de hel, de burger in de hemel en de regent in de hel. Als zij dat zullen zien, dan zullen zij hun tanden knersen, volgens Lukas 13:28: *Aldaar zal zijn wening en knersing der tanden, wanneer u zult zien Abraham, Izak en Jakob en al de profeten in het Koninkrijk Gods, maar ulieden buiten uitgeworpen.*
5. Het drukt uit dat hun eeuwig werk zal zijn radeloosheid, en dat zal zo zijn zonder vermindering van pijn en zonder hoop van uitkomst tot in alle eeuwigheid, en hij zal uitschreeuwen: dat rijk des duivels is mij en mijns gelijken bereid in alle eeuwigheid.

Werp hem nu daarin, zegt de Koning, dat is een die de zaligheid niet ter harte genomen heeft, die de Heere Jezus en de bewerking van Zijn Geest niet gezocht heeft. Ziedaar, geliefden, daar moest hij in, en zo zou hij het er hebben.

III. Allerliefste Heere, zult u zeggen als wij dat prediken, wanneer zult U dat doen? *U bent immers een Ontfermer*, zei Jona. Die knechten moeten evenwel hun opdracht uitvoeren. En wilt u dan evenwel zonder bruiloftskleed gaan, in zoveel nepen van uw gemoed en sprankels van uw consciëntie, dan zult u het ondervinden, hoe bitter het is, als u van kamer in kamer zult willen vlieden. God doet het als de dood en het oordeel komt, en vraagt gij: waarom? Omdat u zonder genade zijt, ja, omdat u zo zorgeloos en goddeloos zijt; omdat u niet week geworden zijt; omdat u kwam en u had geen overtuiging van uw ellenden; u had het ware geloof niet; u had geen liefde voor Mij noch de Mijnen. U hebt gelogen, als u dat zeide, dat u Mij liefhad. *Daarom*, dat is, om het misbruik van het Heilig Avondmaal, *zijn onder u vele zwakken, kranken, slapenden*, dat is, stervenden, zei Paulus, 1 Kor. 11:30. En die slaat zulk een 'akkoord' met de Heere; het is een zonde, om welke God de pest zendt.

IV. *Allerliefste Heere, is hier het recht naar de misdaad geschikt? Komt het wel overeen, is de straf niet te zwaar?*

Ach nee, de misdaad is naar het recht, en het recht naar de misdaad.

Wat is het voor een misdaad?

1. *Onachtzaamheid, en er staat: Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zulk een grote zaligheid geen acht nemen?* Hebr. 2:3.
2. Het is een opstand tegen de drie getuigen in den hemel, 1 Joh. 5:7. Het is te zeggen: tegen alles in wat God zegt, zal ik evenwel ten Avondmaal gaan.
3. Wat is het voor een zonde? *Ongehoorzaamheid en wederspanningheid, en dat is een zonde van toverij en afgodendienst*, 1 Sam. 15:23.
4. Wat is het voor een zonde? Het is Jezus te maken tot een dienaar van de goddelozen; het is zeggen: Jezus is voor zulken. Paulus zegt: *gij zijt vervloekt, Maranatha, die Jezus niet liefhebt*, 1 Kor. 16:22.
5. Wat is het voor een misdaad? Het is liegen en bedriegen; *maar vervloekt is hij, die het werk des HEEREN bedrieglijk doet*, Jer. 48:10.
6. Wat is het voor een misdaad? Het is de alwetendheid Gods te tergen; het is alsof hij zeggen wilde: wat weet er God van? Ziet God gelijk een mens doet?
7. Wat steekt er nog meer in? Het is een ander evangelie te verkondigen, en wie dat doet, is tweemaal vervloekt, Gal. 1:8, 9.
8. Wat is het nog meer? Een woord toe of af te doen. Het is God tot een leugenaar te maken, het is Gods Naam te misbruiken, het is Zijn Naam te lasteren. Het is te zeggen: wij zijn Joden en zij zijn het niet. Het is dat brood te ontheiligen. O, hoe ververschrikkelijk is het! Kunt u het nu niet verstaan, dat de straf naar de misdaad is?

Toepassing

Geliefden, trouw moesten wij zijn. Wij moeten niet altijd liefelijk zijn. God weet dat wij uw dodelijke dag niet begeren! Wij hebben daartoe al te lang met u verkeerdt. Het is heden een dag over de zevenentwintig³ jaar dat God ons tot u gezonden heeft en tot u heeft doen spreken voor de eerste maal. Wij behoeven niet te zeggen dat wij u niet kennen, wij kennen elkanders aangezicht te goed. Neem het dan van ons af als van een, die uw behoud hartelijk begeert.

Ei lieve, wat denkt u ervan? Zou u wel willen dat dit morgen uw lot zou zijn, of bij uw doodsbed morgen of overmorgen?

Weet u wiens het niet zal zijn, wat u dan zult ondervinden?

- (1) Wat weegt u allermeeft in de loop van uw leven? Is het de zonde? Hebt u daar gevoel over? Waar schreeuwt u bij God het meest over? Is het: ach, mijn ziel dorst naar U; ik kan niet leven of ik diende bij God in Christus te zijn? Wie heeft ooit t hoogst van allen gewogen? Is het Jezus? Is Hij u de Springader van het eeuwige leven?
- (2) Zegt gij: ik zal God op niemand wijzen dan op U, ik kan God de Vader op niets of niemand anders wijzen, Heere Jezus, dan op U in mijn leven en sterven? Waar is uw zucht naar? Is het naar heiligmaking? Zoekt u nederig en teder en voorzichtig voor God te wandelen?

Ontstel u dan niet, kinderen Gods, over zulk een stof. Mogen wij de blinde wereld niet eens aantasten, of zou u het u toepassen? De Heere vindt u ook nooit zonder brui-

³ Ds. Smytegelt deed 16 januari 1695 intrede in Middelburg.

loftskleed. Wij roepen u dan toe: *ontstel u niet, u zult niet buiten geworpen worden.* En hebt u zo'n man, vrouw, of kind, geef ze aan God op, hoewel het bitter is.

Zondaar, durft u evenwel nog komen? Beproof de zaken, handel trouw! En ik hoop dat God ons morgen zegenen zal, tot Zijn eer, om Zijns Zoons wil. Amen.

VIJFDE PREEK OVER MATTHÉÛS 22:14a

Want velen zijn geroepen.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

Wij lezen in Jesaja 45:22: *Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden alle gij einden der aarde. Kom, wilt u zalig worden, zei de Heere Jezus, kom dan maar naar Mij toe; er is geen andere Heiland, u zult geen andere vinden dan Ik, genade is uitgestort op Mijn lippen.* Dit is een aanmoedigend woord, en zo zijn er veel in de Bijbel. Als u ze leest, zo moet het ons gaan als in Lukas 4: het oog van de ganse vergadering was op Hem geslagen, en zij verwonderden zich over de aangename woorden, die uit Zijn mond voortkwamen, vers 22. Als er eens een maaltijd in een vrijstad was, waar elk naartoe geroepen werd, en die er buiten bleef, werd gedreigd op een verschrikkelijke wijze te zullen vergaan, en als er een geroep was onder duizenden mensen: *wend u naar hier, naar deze stad*; en er was niet te komen dan langs een eng pad; en daar werd betuigd dat er niemand komen mocht, of dat elk zich moest voorbereiden, opdat hij daar in een behoorlijke gestalte verscheen, en zo hij die niet had, dat hij in plaats van een zegen een vloek behalen zou, en dat hij als een geveinsde zou gehouden worden ... het is hier ook zo; er geschiedt een uitroep onder duizenden van mensen, en er wordt betuigd, dat zij langs een eng pad moeten komen, Matth. 7:13, 14, en dat die vervloekt is, die het werk des HEEREN bedrieglijk doet, Jer. 48:10.

Wat moeten wij nu doen bij die uitroep? Wij moeten wat vermijden. Wat?

Dit: wij moeten vermijden 1. hopeloosheid, 2. zorgeloosheid, 3. valse gronden.

1. Ten eerste zeg ik: wij moeten vermijden hopeloosheid. En wat is dat? Dat is lusteloosheid, dodigheid, traagheid. Zo een zou wel zeggen: *ik staak het werk, God is toch een harde Heer, ik schei eruit.* Zulken vergroten de zonde, en zij verkleinen de genade; zij vergeten al de zegeningen en het goede dat God hun gedaan heeft. Heel mijn leven zo te leven, zeggen zij; ik ben mijn leven moe, ik wilde dat ik al sterven moest. En komt de dood niet bijtijds genoeg, als God ze niet bewaarde, zij zouden ze zichzelf wel aandoen als een Saul en een Judas.
2. Het tweede dat men mijden moet, is zorgeloosheid. De meeste mensen komen tot zorgeloosheid, de minste tot het eerste: u zult er niet één in ons land zien verloren gaan door hopeloosheid, tegen wel duizend door zorgeloosheid. Die zijn een vijand van kommer; zij hebben altijd tijd genoeg, het zal met hun wel gaan. Zij zijn vijand van hen die kommer in hert zoeken te verwekken; zij zouden tegen hen wel uitvaren gelijk als die vermomde Samuël tegen die toveres: wat doet u dat u mij ontrust? En als die weduwe te Sarepta tegen de profeet: *man Gods, wat heb ik met u te doen?*
3. Ten derde, let er toch op, wij moeten vermijden valse gronden te nemen, die de Koning niet aanstaan: dan zou Hij van ons walgen, Zijn oog is wakker. U zult zeggen: *wat zijn dat voor gronden?*
O dit; u moet niet zeggen: God is een God van alle mensen, de Heere Jezus heeft voor alle mensen genoeg gedaan, het is zulk een klein getal niet die zalig worden, het is een grote schare. God begeert de dood des zondaars niet, maar Hij wil dat hij zich bekere en leve, Hij vergeeft menigvuldig, het schort aan God niet dat de mens niet zalig wordt, maar het schort aan de eigen kracht en vrije wil van de mens. En zo misbruiken zij daartoe die plaats waar de Heere Jezus zegt: *gij wilt tot Mij niet*

komen, opdat u het leven moogt hebben in Mijn Naam, Joh. 5:40. Die treden evenwel binnen op de nodiging van Zijn knechten, die volgen zij op; de Koning, zeggen zij, heeft gezegd: Wendt u naar Mij toe, alle u einden der aarde, en wordt behouden; ik zal daarmee gaan zitten, zeggen zij, onder de gasten, en ik zal mijn hand in één schotel steken met Abraham, Izak en Jakob; en zij zijn niet eens ontsteld, maar welgemoed. De mensen, zeggen zij, hebben niets tegen mij; de dienaars hebben het niet kunnen weren, maar zij hebben het mij toegelaten, en gezegd: ga op uw beproeving; ik ben er en niemand kan mij weren. Dat gaat zover al wel, zeggen wij, totdat de Koning komt, Die ogen heeft als een vlam vuur. De gemeenten moeten het weten, dat Hij het is Die de nieren proeft. Die gaat al de rijen door. Meent u dat de Heere zo in het algemeen eens al de gasten overziet? Och neen, maar Hij doorziet man en vrouw, elk lidmaat in het bijzonder. En als Hij er vindt die op valse gronden gekomen zijn: Hoe, zegt Hij, zijt gij hier ingekomen?

Daar hebben wij de gemeente zo enige tijd mee bezig gehouden op zulk een tijd als deze is, en dat is de inhoud der stof, waar wij over spreken moeten, en die wij u voorgelezen hebben, in het 14e vers: *Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.*

Wij hebben tot de gemeente gedurig zulke dingen zoeken te spreken. Daar was een koning, zeiden wij, die had een zoon. De koning, dat was de eeuwige Vader van de Heere Jezus. Het Koninkrijk der hemelen wordt hier vergeleken bij een koning, die voor zijn zoon een bruiloft heeft bereid. Dat had God de Vader gedaan in vorige tijden; de leer der verzoening in het Evangelie der beloften bekendgemaakt, en Hij deed het ook nu, nu dat Zijn Zoon in het vlees gekomen was, en nu dat Hij zou gaan lijden. Hij had dat bereid voor de Joden in de beloften; de vervulling nu daar zijnde, zo zond Hij Zijn knechten uit en zei: vraag het de Joden, of zij willen komen tot de bruiloft. Maar het stond hun niet aan, er lag een deksel op hun hart, zij begonnen te verontschuldigen, zij hadden de wereld liefgekreken, met al de begeerlijkheden.

Het is wel, zei de Koning, de genoden waren het niet waard. Zij deden de knechten van de Koning, die de leer der verzoening door Christus aan hen predikten, alle versmaadheid aan, zij vervolgden ze, zij doodden sommigen, zij roeiden ze uit.

Mijn kinderen, zei de Koning, de kinderen des Koninkrijks zullen uitgeworpen worden, en steek hun stad in brand.

De bruiloft die mocht evenwel niet ledig zijn; de natuurlijke takken waren afgebroken; in het contract tussen de Vader en de Zoon was ook begrepen, niet alleen dat Hij zaad zou zien, maar dat Hij de einden der aarde tot Zijn bezitting zou hebben. *Ga dan uit, zegt Hij tegen Zijn knechten, op de uitgangen, op de wegen, en nodig ook de heidenen.* Daar werd een grote deur des Woords geopend, daar was veel toeloop, daar kwamen vele belijders, en die waren een tweërlei slag: het werd er al heel vol. Daar kwam een hele menigte mondbelijders en ware belijders. De knechten konden de mondbelijders niet afkeuren; de Koning toont dat Hij het zal doen.

Daar komt Hij in de bruiloft onder het volk, onder de leer der genade en der verzoening, onder de leer van de sacramenten van het genadeverbond, en daar vindt Hij er een, evenals de anderen van die soort - in die ene worden zij allen vertoond, door die ene worden al de uiterlijke belijders vertoond, - allen die buiten de leer der genade en buiten Jezus willen zalig worden.

Daar ziet de Koning die gast, Hij spreekt hem aan, en zegt: "Uw gewaad past hier niet; het is naar deze maaltijd noch naar deze gasten geschikt, noch is het naar de Koning geschikt; wat doet u hier? Hoe zijt gij hier ingekomen? U geeft u voor een vriend uit,

maar hoe komt u hier in? Hoe bent u in de kerk geraakt? Hoe komt u in de bediening van het genadeverbond en onder de voorrechten van het verbond?"

Ach God, zegt hij, ik heb niets te zeggen, ik verstom, ik kan het op de knechten noch op de Koning leggen, ik heb de klem in mijn mond.

Toen zeide de koning tot de dienaars: "Bindt zijn handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit; dat zullen al de middelen zijn om een uitwendig lidmaat hier ten verderve te brengen en naar de hel, en hem eeuwig daar te drukken; neem hem weg en werp hem uit bij zijn dood en het oordeel uit al zijn inbeeldingen en valse gronden."

Waar moet hij nu ingeworpen worden?

In de buitenste duisternis, waar hij geen licht zal hebben, dan dat licht om er zijn ellenden bij te zien. Daar zal zijn weinig der ogen.

Ach Heere, wat voor droge ogen hebben de zondaars hier dikwijls; maar daar zullen zij wenen; en daar zal zijn knersing der tanden: die maalsters, waar zij hier het brood des Avondmaals zo dikwijls mee (doch onwaardig) gekauwd hebben, die zullen zij daarover knersen.

Hoe kan het zo zijn, zult u zeggen, zij waren genood?

Wel, de dienaars konden ze niet afkeuren. Wilt u de reden weten? *Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren*; overzie eens de heiren der geroepenen: die roeping gaat niet altijd gepaard met particuliere genade, de roeping is geen gevolg van de verkiezing.

Wij hebben dit 14e vers u voorgelezen, waar wij deze dingen in te bezien hebben. Wij zullen het in tweeën delen: *Velen zijn geroepen* zullen wij nu hebben, en daarna: *maar weinigen uitverkoren*; weinigen zijn aangename gasten. Span u eens een weinig in, dit zijn onze zaken:

- I. Er is een roeping.
- II. Zij is van velen.
- III. Zij komen op de roeping.
- IV. Zij worden ermee in de hel geworpen.
- V. En dat alles is rechtvaardig.

- Ten eerste, zeg ik, er is een roeping.
- Ten tweede, zij geschiedt aan velen.
- Ten derde, zij komen op de roeping.
- Ten vierde, zij gaan ermee naar de hel, omdat zij geen genade werkt.
- Ten laatste, in dat alles is het raadsel ontdekt, dat er rechtvaardig zovelen verloren gaan.

I. Wat het eerste aangaat, er wordt dikwijls in het Woord van een roeping gemeld.

Die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen, Rom. 8:30, en 1 Kor. 1:9: *God is getrouw, door Welken u geroepen zijt tot de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus*. En in 1 Petrus 2:9: *Die u geroepen heeft uit de duisternis*. En in al zulke plaatsen meer van de Heilige Schrift.

Wat is roepen? Met luider stem iets te zeggen, hardop te spreken, Spr. 8:1: *Roept de opperste Wijsheid niet, en verheft niet de Verstandigheid Haar stem*? Vers 4: *Tot u, o mannen, roep Ik*. Die roeping is een uitwendig middel, waardoor de God der genade de mensen roept, lokt en nodigt tot de genade, tot het genadeverbond en tot al deszelfs goederen en voorrechten en tot de Heere Jezus, de Middelaar des verbonds.

Waarom wordt dat een roeping genoemd?

1. Om te tonen: ach, hoe doof is de zondaar! *Wat is u, gij hardslapende?* Jona 1:6. *Ontwaak, u die slaapt!* Efése 5:14.
2. Ook wordt het roepen genaamd, om te tonen dat de zondaar zo traag is om te horen. Daarom, gelijk de Heilige Geest zegt: *Heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet*, Hebr. 3:7, 8, en Spreuken 1:24: *Ik heb geroepen, doch gijlieden hebt geweigerd te horen*.
3. Om te tonen hoe ver dat de zondaar van God is. Ach, hij is zo ver van God, dat hij haast niet te beroepen is; hij heeft God noch hetgeen dat Goddelijk is graag dicht bij hem. *Wijk van ons*, zeiden zij tot God, Job 21:14.
4. Het geeft te kennen dat de zondaar in groot gewoel en bezigheid leeft: in het voorste der woelingen verheft de opperste Wijsheid Haar stem, Spr. 1:21.
5. Om te tonen dat de zondaar in groot gevaar is. Als men iemand ziet in gevaar om in het vuur of het water te lopen, men roept. Zo doet God; Die roept: zondaar, u bent in het uiterste gevaar, u bent niet één dag tijd of leven zeker, u kunt het zo haast kwijt zijn. Toen Abraham het zwaard nam om Izak te kelen, toen riep God; als het op het uiterste gekomen was.
6. Het geeft te kennen de ernst die God gebruikt: u kon te kerk gegaan hebben, de middelen gebruikt hebben, maar u hebt niet gewild. Ik schud als het ware het stof af dat Ik onschuldig ben, alsof u verloren gaat. Ik heb u betuigd en gewaarschuwd.
7. In het roepen verheft men luide zijn keel. Zo doet God ook. *Roep*, zegt God tegen *Zijn knechten, uit de keel, houd niet in*, Jesaja 58:1. Hoe menige knecht des Heeren heeft God long en lever laten verprediken om de dode zondaar te roepen dat hij zou komen, om hem naar de maaltijd te brengen!

Wat voor stem heeft God, waar Hij mee roept? Zullen het hier de stemmen der schepselen zijn, waar men van leest in Psalm 19:2-4? Daar mag God een heiden mee roepen, maar dat zijn maar luidende schellen. Die laat Hij de heidenen horen, opdat ze niet te verontschuldigen zouden wezen; maar weet u hoe God ons roept?

1. Ten eerste, somtijds doet Hij het door de stem der consciëntie. Hoe staat het vanbinnen, zegt Hij, voelt u geen nepen? Hoe is het in uw gemoed? Dat voelde David: ach God, zei hij, mijn hart klopt! Dat voelde Petrus, en hij weende bitterlijk. Dat voelden ook Judas en Kaïn.
2. De tweede stem die God wel gebruikt, zijn de oordelen over het land, kerk, huisgezin, of over uw eigen persoon. Ik zeg: over land en kerk. *De stem des HEEREN roept tot de stad. Wat? Hoort de roede des HEEREN, en wie ze besteld heeft*, Micha 6:9. Dan oordelen over uw eigen huis of persoon; die stem hoorde de verloren zoon, en de moordenaar aan het kruis.
3. Dan is er nog een stem van zegening; als u in uw huis komt, en zoveel zegeningen geniet ... elke zegen is als een stem. Als u zegen in uw huis geniet, en daar wordt gevloekt, dan is elke zegen als een stem: *Zult gij dit den HEERE vergelden, gij dwaas?* Deut. 32:6.
4. Uw goede en kwade burenen zijn een stem. De kwade burenen moeten u een stem zijn: *ach, blijf toch van dit pad af*. De goede: *op dit pad wil ik u ook hebben*. Ze spreken u er somtijds eens toe aan.
5. De vijfde stem is door het Woord, het nare en het liefelijke. Het nare is een stem tot u: *God is een verterend Vuur*, Hebr. 12:29. *Hoe vreselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods!* Hebr. 10:31. Niet alleen het nare uit de wet, maar ook uit het Evangelie. *De Heere zal met vlammend vuur wraak doen over degenen die God niet kennen*, 2 Thess. 1:8. *Indien iemand den Heere Jezus niet liefheeft, die zij een vervloeking*; Maranatha, 1 Kor. 16:22. *Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij*

op zo grote zaligheid geen acht nemen? Hebr. 2:3. In het Woord is het nare een luide stem: u moet naar God, of Hij is een verterend Vuur. Wilt u de Heere liefhebben, dan is het: Grimmigheid is bij Mij niet, Jesaja 27:4. Al had u nog zo gedwaald, valt u voor de Heere neder en bidt u om genade, dan is er geen zondaar te oud, geen te groot.

6. De zesde stem is door deze en gene leraars, door een zoon des donders of door een zoon der vertroosting. Door deze of gene worden wij geroepen, door een die een lied der minne is, of door een Elia, zodat men moet zeggen: *het talent van die man is juist geschikt naar mijn gemoed*. Al de predikanten kunnen niet evenveel werken op het hart van al de toehoorders. De ene gebruikt God om het meest op het hart van deze te werken, en een andere weer op het hart van een ander.
7. Al die stemmen zijn goed, als er nu nog maar een stem kwam bij al die andere, en dat is *de stem des Geestes*. Als er die ene stem des Geestes bijkomt, dan is het gedaan; Die verbrijzelt het hart, daar vallen dan de sloten en de grendels af, dan is het meteen: *Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?* Zoals in Handelingen 9:6. Daar schieten dan de tranen in de ogen. En kwam er die laatste stem dan niet bij, in eeuwigheid zouden wij bij God niet aangenaam zijn; al hadden wij al die andere stemmen, al konden wij nog zoveel deugden optellen, dan zouden wij nog een gast zonder bruiloftskleed zijn. Al kwamen wij nog zo nabij, dan zou God zeggen: dat ene ontbreekt u, dat uw hart niet geopend is.

II. Geschiedt nu die roeping tot genade, tot het genadeverbond, tot Christus, aan allen of voor allen? De drijvers van de vrije wil zeggen: ja; wij: nee, maar voor velen, voor allerlei slag. In het Oude Testament ten tijde der Joodse natie was het dat volk maar alleen, en in Christus en der apostelen tijd; maar daarna, na Christus tijd, werden ze ook gezonden op de weg der heidenen, en in hoeveel duizenden plaatsen was Christus noch de genade bekend, en nu nog! Dan is het hier, dan is het daar, dat God ze laat bekendmaken de leer der genade en der verzoening door Christus. Dan roept God eens uit het oosten, dan eens uit het westen, dan uit het zuiden, dan uit het noorden. Daarom zegt de Zaligmaker: *Velen* zijn geroepen, maar niet allen. Die allen worden geroepen, die onder het Woord leven; dat staat op hun rekening, of ze komen en of ze thuisblijven. O, die stem van het Woord klinkt langs de straten door het gehele land onder verscheiden soorten van mensen, door koninkrijken, provinciën, onder allerlei tongen en scharen van mensen. Het zijn zeer vele mensen, die geroepen worden; maar de uiterlijke roeping kan geen aangename gast maken.

III. Dat was niet de fout van dit mens, dat hij op die uiterlijke roeping niet kwam; maar hij kwam en had het bruiloftskleed niet, dat is te zeggen: *hij had de rechte gronden niet om te komen*. Hij kan niet zeggen: *Jezus is mijne, Hij heeft de genade voor mij verworven, mijn hart is overgehaald*. Een rechte gast te zijn houdt veel in. Eén ding ontbreekt hem, die grote, zuivere, heilige jongeling in zijn oog: *Nog één ding, zei de Heere Jezus, ontbreekt u*, Lukas 18:22, uw hart is niet tot Mij gebracht, maar uw lippen, uw mond, uw gedaante wel; en op die uitwendige roeping, die het bruiloftskleed niet is, mag niemand ter tafel gaan, en hij mag zich de voorrechten van het verbond niet toe-eigenen.

IV. Maar zo een kan al veel doen, die zo uitwendig geroepen is. Hij kan daar zitten schreien onder de predikatie, en als hij thuiskomt, gaan bidden. Ja, het Woord kan zulk een klem op hem hebben, dat hij zegt: *ik wilde wel dat ik op een open veld was, ik zou het eens uit moeten schreeuwen*. Hij kan uitermate bevreesd zijn als een Felix,

en bewogen als een Agrippa, ja, hij kan er zulk een zin in krijgen, dat hij zelfs een predikant werd, en zo een hand aan de wand om anderen te onderwijzen. Men kan al ver komen, geliefde toehoorders, en al ware het dat wij zelfs arbeiders waren aan de ark Gods, men zou daarop niet binnen kunnen komen. Als men de inwendige roeping mist, dan zegt God: waar ge u voor aanziet, daar zie Ik u niet voor aan. *God in de hemel*, vroegen ze, *laat ons binnenkomen op onze roeping!*

Het kan noch zal geschieden, zegt de Heere, Matth. 7:22, 23. Helaas, wij zien er alle dagen zoveel met die uitwendige roeping naar de hel gaan!

V. Nu ons laatste stuk: is het rechtvaardig? Moeten zo een handen en voeten gebonden worden? Is dat een straf gelijk naar de misdaad? Ja, en waarom?

1. Ten eerste, zo één is een bedrieger, hij maakt God tot een leugenaar, hij zegt tot God: U hebt gelogen dat men juist genade in zijn hart moet hebben.
2. Hij begaat kerkroof, en hij weet dat iemand die de kerk berooft, op het schavot gebracht moet worden, want hij neemt het brood der kinderen, wat hem niet toekomt.
3. Hij doet tegen eed en handschrift, en wie dat maar in de wereld doet: de vloek achtervolgt hem.
4. Hij verkondigt een ander evangelie, en die is vervloekt, Gal. 1:8.

Toepassing

Geliefden, uw uitwendige roeping zal u uit de hel niet houden, noch geeft zij u volmacht om in de hemel te komen. Het is morgen Avondmaal, en heb ik of u niet meer dan dat? Wij moeten ons allen onderzoeken. De apostel Petrus zocht het zo op het hart te leggen, toen hij zei: *Hierom, heilige broeders, die der hemelse roeping deelachtig zijt, benaarstigt u om uw roeping en verkiezing vast te maken*, 2 Petrus 1:10. Wilt u het weten, of u inwendig geroepen zijt? Hoor kort, u zult dit vinden:

1. Ten eerste, u zult het zo hartelijk toestemmen, dat die uitwendige roeping onder zovelen geschiedt, maar de inwendige roeping onder zo weinigen, aan niet één meer dan die ertoe uitverkoren zijn, en dat is ergens een arme, een verachte. Paulus zegt: *Het dwaze, het onedele heeft God uitverkoren*, 1 Kor. 1:27, 28.
2. U zult dit vinden, dat u er zulk een kommer over zult maken, of u die inwendige mist of geniet; u zult zo zeggen: *ben ik het, Heere?* Zal ik het wel ooit weten kunnen? Is het mijn lot en deel geworden?
3. Ten derde, zo een kan zich met geen uitwendige dingen of vertoningen geruststellen. Bij het uitwendige, zegt hij, kan ik niet leven; bij al wat zonder hart geschied is niet; spreek ik, bid ik, ga ik ten Avondmaal, ik kan het bij het uitwendige niet stellen. Het smart hem, als God verre van zijn nieren is. Dan alleen zijn ze tevreden, als Hij nabij hen is.
4. Ten vierde, ach, het ging met zo een niet gemakkelijk. Het zweet breekt hem wel eens uit, de tranen lopen hem wel eens langs de wangen. Van buiten heeft hij vijanden; die zijn vele, machtig, loos en boos. Dan krijgt hij te worstelen met zijn eigen hartsverdorvenheid en boosheid en traagheid.
5. Ten vijfde kreeg u ze toen u in uw jaren van onderscheid was. *Ach God, zult u gezegd hebben, dat plaatsje vergeet ik mijn leven niet*. Die zalige Pinkster, zeiden die drieduizend, vergeet ik mijn leven niet. Die zalige nacht, zei de stokbewaarder, vergeet ik mijn leven niet.
6. Nog eens, zo een is zo blij. Toen u mij eerst riep, Heere, hoe ging het mij zo goed, zegt hij, het heeft mij nooit beter gegaan dan toen. Dat niet alleen, maar ik kan van

God niet af; wat er aan Zijn dienst vast is, smaad of spot, ik kan het niet helpen, ik verkies liever met het volk Gods verdrukt te worden dan de schatten van de wereld. Zij hadden tijd om weder te keren, maar zij deden het niet; hadden zij berouw gehad, zij zouden het gedaan hebben, maar dat hadden zij niet, Hebr. 11:15. Zij blijven zo aldoor de Heere achteraan kleven, en zij willen graag van alles scheiden, waar zij tevoren zo aan vast waren; hun rechterogen en -handen en -voeten willen zij graag afkappen en uitsteken.

7. Ach God, zeggen zij, ik heb zoveel werk met de inwonende zonde! Zij bidden, zij schreien, en zij betuigen ertegen. Zij bidden, worstelen, zij roepen uit: *Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?* Rom. 7:24.
8. Ten laatste, hun hart gaat open als zij zien dat zij iets meer gekregen hebben dan de natuur hun geven kan, en zij worden een metgezel van die de Heere vrezen. Daar gaat hun hart naar uit, de geestelijke bediening krijgen zij lief, zij spreken consciëntieus, zij wekken hun hart op ter toetsing, zij liggen op hun knieën, en zij verzoeken dat God hen toetsen wil: *Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg!* Psalm 139:23, 24.

Verstaat u dat, of niet? De wereld kent dat niet, maar de vromen kunnen dat niet ontkennen. Wereld, waarop zult u aangaan? Op wat uitwendigs? Lees dan dit: *Bindt hem handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit.*

Kinderen Gods, de Meester roept u, ga naar Hem toe! En wat is het dat Hij roept? *O alle u dorstigen, komt tot de wateren,* Jesaja 55:1. *Die dorst heeft, kome tot Mij,* Openb. 22:17; *en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen,* Joh. 6:37.

Daar hebt u nu ons stuk ter voorbereiding. Vrome, het is een goed voorteken in u, dat ge u toetsen wilt, en dat u de toetsing lief hebt. De Meester roept u, en ziedaar, als u komt, Hij zal u genezen, verbinden, verkwikken. En als u Zijn raad ten einde zult zijn, ten einde van uw geloof, dan zult u ook op het eindigen van uw zondigen zijn, en op het einde van al uw wankelingen, en als u zult weggenomen worden uit de strijdende Kerk, zo zal God u opnemen in heerlijkheid, Psalm 73:24. Dat wens ik u en ons te Zijner tijd. Amen.

ZESDE PREEK OVER MATTHÉÛS 22:14b

Maar weinigen uitverkoren.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

Wij lezen *dat God de Heere alle dingen werkt naar den raad van Zijn wil*, Eféze 1:11. God de Heere is alleen een algenoegzaam en volmaakt Wezen, Die geen schepsel nodig heeft om door hun hand gediend te worden buiten Hem; die Hem dient, die geeft er Hem niets mee, en die Hem niet dient, beneemt er Hem niets mee. Wat bezit die God niet heerlijke volmaaktheden! Of iemand een duivel is of een vijand Gods geworden door de zonde, dat geeft noch neemt iets aan dat volmaakte Wezen. Belieft het God schepsels te maken, zo doet Hij het, opdat Hij naar buiten blijken zou geven, dat Hij een God is, Die eeuwig, almachtig, alwijs is, Rom. 1:20, opdat Hij aan Zijn schepsels blijken zou geven, dat Hij volmaakt goed is; Hij doet ze proeven en smaken dat Hij goed is, Psalm 34:9. Maar in dat proeven en smaken van de goedheid Gods door de schepselen is de mens niet gelukkig.

Zoals God de schepsels, en onder die de mens, gemaakt heeft, zo heeft hij er ook voornemens, raadslagen en schikkingen over, wat en hoe elk zal wezen, van wat werk, van wat gebruik onder de schepsels. Hij heeft ook schikkingen over de mens, die het grootste scheepsel is onder al de schepselen, die God geschapen heeft; daar heeft Hij schikkingen over: wat hem zal bejegenen, de tijd van zijn geboorte, de plaats van zijn woning. En al wat hem zo ontmoeten moet, doet God op die precieze tijd openbaar worden. God heeft niet alleen schikkingen over zijn tijdelijke, maar ook over zijn geestelijke en eeuwige toestand, of dat scheepsel in heerlijkheid zal komen in de woonplaats Gods. En al is dat scheepseltje nog zo mismaakt geworden door de zonden, zo heeft God over sommigen schikkingen, dat ze in genade zullen komen. En zo raakt men achter het stuk, achter die diepten Gods, dat tevoren zo uitermate verborgen was; dan komt men achter zo'n geheim, en het is zo verborgen niet meer; die verborgen dingen worden dan openbaar.

Nu is er niets plezieriger, noch troostrijker, noch dat een vroom mens vaster maakt, dan die schikkingen te overleggen; dat geeft aan hen zoveel genoegen en blijdschap. Dat zweefde Job zo in zijn gedachten in zijn 23^e hoofdstuk, als hij zei: *Gij zult over mij brengen wat Gij over mij bescheiden hebt*, vers 14. Die heerlijke Asaf had daar zulke worstelende overleggingen over in de 73^e Psalm, en zei: *Gij zult mij leiden door Uw raad*, vers 24. Die godvruchtige koning in de 139^e Psalm: *O God*, zegt hij, als ik daar inkom, *hoe kostelijk zijn mij Uw gedachten; hoe machtig veel zijn haar sommen!* vers 17.

Waarom zijn die gedachten zulk een blijdschap voor het volk van God?

Omdat al het beste, dat God heeft, voor hen is, inwendig en uitwendig. *Gijlieden wel*, zei Jozef tot zijn broeders, *hebt kwaad tegen mij gedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht*, Gen. 50:20. Laat die goede vijgen wat eerdere na Chaldéa gaan, zegt God. Waarom? Het is ten goede, Jer. 24:5. Paulus, die maakte daar zulk een besluit van; hij zei: *Wij weten* (het is geen artikel van ons geloof, maar van onze kennis)⁴ *dat den genen die God liefhebben alle dingen medewerken ten goede*, Rom. 8:28. Maar die anderen, die Gods gunstgenoten niet zijn geworden door de Geest, die schikkingen

⁴ Andere theologen: zowel een geloofsartikel alsook van onze geestelijke kennis

Gods inziende, moeten verschrikken en verstommen; doch de anderen hebben vrijmoedigheid, de Koning verschrikt hen niet.

Hier hebben wij in dit hoofdstuk een bruiloftsfeest, niet te Silo, maar te Sion, waar u zo het beloop van het Koninkrijk der genade in hebt. De vader, die heeft een zoon, en die zoon had een bestemde bruid, die zijn vrouw zou worden.

Wie is hier de vader?

Dat is de eerste Persoon in het Goddelijk Wezen; de tweede Persoon is de Zoon Gods. Het is geen verloren zoon, maar het is de Zoon, Die in den schoot des Vaders is, Joh. 1:18. En wat verklaart de Zoon van Zijn Vader? Dat Hij met genoeg van Zijn Vader al de uitverkorenen tot Hem zal brengen. Tot dat einde richt Hij een maaltijd, een feest aan; en wat is dat? Dat is de verkondiging van het Woord der genade en der verzoening in het Evangelie der vervulling, dat eindigen zal in het rijk der heerlijkheid, als de Zoon het Koninkrijk aan God en de Vader zal overgeven, 1 Kor. 15:24.

Hoe zullen zij nu tot die bruiloft geraken?

Van nature willen zij noch kunnen zij.

U zult zeggen: *hoe kwamen zij er dan toe? Hoe ging het al in het Evangelie der beloften?*

Die knechten, die toen gezonden werden, begonnen de Joden kwalijk te behandelen. Johannes de Doper, toen het Evangelie der vervulling begon, die voorloper en vriend des Bruidegoms, die behandelden zij ook al kwalijk. Toen zond Hij deze Zijn knechten. Zullen die nu geen ingang vinden? Hoe ging het met hen? Die ontmoetten drieërlei slag van mensen.

- Er waren verontschuldigers; zij zouden wel gewild hebben, maar zij hadden te veel te doen in de wereld: houd mij voor verontschuldigd, zeiden zij; die hadden een eigenwillige godsdienst, zeiden zij, daar konden zij niet af. De Koning zegt van die onachtzamen: *hoe zullen zij het ontvlieden, die op zo grote zaligheid geen acht geven?*
- Dan vonden zij er die ware gasten waren; die zouden binnenkomen, die hadden een gewaad en bruiloftskleed aan dat gericht was naar de Bruidegom, naar de gasten, en naar de bruiloft; die hadden genade, en het geloof in hun hart. Tegen hen zei de Koning: eet vrinden, drink in de bediening der genade onder het Woord en de sacramenten, in de bediening der vervulling. *Haal daar uw hart op*, zegt de Koning, *laat Ik niet nauw in uw hart zijn.*
- Dan waren er zonder bruiloftskleed, en wie waren dat? Dat waren de bijlopers, de mond-, de naam-, de zegchristenen, die een schijn vertoonden, de burgerlijke mensen, die voor een ware vriend in schijn doorgingen. Die derde soort moet u niet alleen bij de antichrist, of dit of dat, of Jood gaan zoeken, nee, maar het is een christen in naam, het is zulk een die buiten de bekering en het geloof, en buiten de liefde Gods naar de hemel wil gaan. Dat is de man zonder bruiloftskleed, het is één voor allen; één man om geheel die soort uit te drukken; geheel die hoop komt ook al zitten onder de kinderen Gods. Of het dan een predikant is, of het een lidmaat is, *vriend*, zegt de Koning, u moet grote reden hebben dat u hier zo zit; ik wilde het uit uw mond wel eens horen: hebben Mijn knechten u dan niet betuigd? Heeft het u niemand gezegd, dat er iemand geen recht toe heeft om tot deze bruiloftsmaaltijd te gaan of dat hij genade in zijn hart moet hebben? Met welk aanzicht of wat fatsoen zult u dat goed maken?

Daar beginnen hem zijn gedachten al te beschuldigen. Zo gaat het met al die uiterlijke belijders. Het is nu uw beurt, spreek, zegt de Koning, u had zoveel te zeggen toen u op wereld was.

En wat dan? Wat antwoordt hij? Daar begon zijn tong te kleven aan zijn gehemelte, de tong stokte, hij verstomde.

Daarop zond de Koning Zijn knechten om hem te binden.

Wie zullen nu de knechten zijn? Dat, zeiden wij, waren al die middelen, die God gebruikte om hem in het eeuwig verderf te storten.

Neemt hem weg van de aarde, zei de Koning, en neem hem weg van deze tafel, en bindt hem handen en voeten, en werpt hem uit. Waarin? In de buitenste duisternis; het zal hem zo kwalijk bekomen dat hij zijn voet gezet heeft aan deze maaltijd, dat hij zijn hand heeft uitgestoken om dat brood aan te grijpen, dat hij de hand van tijdgeloof naar de zaak heeft willen steken, dat hij met zijn tanden het brood gekauwd heeft, en met zijn tong de wijn gesmaakt heeft; zijn ogen hebben niet geweend over zijn toestand, maar hij zal er eens eeuwig over moeten wenen en zijn tanden knersen, want daar zal zijn wening en knersing der tanden. Zo gezegd, zo gedaan.

U zult zeggen: *lieve God, hoe komt dat?*

Het Woord werd gepredikt, daar werden alle argumenten gebruikt om te komen, hoe komt dat? Het is Avondmaal; er wordt gezegd: u moet komen. De man was zuiver in de leer, hij is geroepen! Ja, maar hij had geen genade; zo mocht Zich de Koning verheerlijken in hem eeuwig te straffen. Maar er is een tweede slag, waar God een eeuwige schikking over heeft, om tot Zijn heerlijkheid genade aan hen te geven.

Zo hebben wij dat stuk gezien van tijd tot tijd, van het 11^e vers tot het laatste lidje van het 14^e vers, waarin Christus zegt: *maar weinigen uitverkoren*. Daarin hebben wij te letten:

- I. Ten eerste, dat er maar weinigen uitverkoren zijn.
- II. Derhalve dat er maar weinig goede gasten zijn.
- III. Hier kunt u het nu klaar zien, waarom dat vele geroepenen handen en voeten gebonden worden. Er zijn verkorenen en die zijn weinige; die zijn de rechte gasten aan de maaltijd van de genade, van het sacrament, en van die maaltijd der heerlijkheid; en zo kunt u merken dat er vele geroepenen weg moeten, want de uitverkorenen alleen zullen binnenkomen.

I. Wat het eerste aangaat, er zijn verscheidene uitverkorenen.

- Er is een verkiezing van de Middelaar, God verkiest de Middelaar; maar dat is die verkiezing niet, die hier bedoeld wordt. Zo lezen wij in 1 Petrus 1:20: God de Vader heeft Hem voorgekend en verkoren van voor de grondlegging der wereld om de Middelaar te zijn. Jesaja 42:1: *Gij zijt Mijn uitverkoren Knecht*. Efése 1:4: Hij heeft ons uitverkoren in Hem, in Christus.
- Er is een verkiezing der engelen; maar dat is ook de rechte niet, die hier bedoeld wordt. Er is een schikking Gods over de engelen, waardoor Hij vastgesteld heeft dat sommigen, die in de waarheid staande zouden blijven, zouden bevestigd worden, en dat Hij Zich aan hen verheerlijken zou, in ze eeuwig bij Hem te laten wezen, in tegenstelling tot diegenen, die hun beginsel zouden verlaten; die zouden uitgeworpen worden, en hun alle genade voor eeuwig ontzegd, 2 Petrus 2:4.
- Maar er is ook een verkiezing van mensen die ook de rechte niet is. God de Heere had *Israël* verkoren uit alle volkeren; u moet niet denken dat dit de rechte verkiezing was; het was ook niet omdat zij het grootste volk waren, zij waren de minste onder al de volken. God verkoos Saul tot een *koninklijk ambt*, 1 Sam. 10.

Zie uw koning, zei Samuël daarna, die God verkoren heeft. En in 1 Samuël 16 zei God: Hoe lang draagt gij rouw om Saul? Ik heb hem toch verworpen. Er is een verkiezing tot het kerkelijk ambt: Heb Ik niet u twaalve uitverkoren? zei de Heere Jezus. Dat is ook de rechte niet; het blijkt, omdat de Heere zei: *Eén uit u is een duivel*, Joh. 6:70.

- Dan is er een verkiezing die de rechte is, en dat is die schikking Gods, waardoor Hij vaststelt dat Hij Zich aan sommigen zal verheerlijken in Christus, door genade te bewijzen om ze eens in heerlijkheid bij Hem te nemen. Dat geeft God verscheiden namen. Het wordt genoemd het voornemen Gods, de voorkennis, de voorverordining, en ook de verkiezing, Rom. 9:11: *Opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve*; Kol. 3:12: Als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden; uit kracht van welke zij de naam dragen van uitverkorenen, Rom. 8:33: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?* 1 Petrus 2:9: *Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, Die u geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaarlijk licht.*
1. Ten eerste, God heeft schikkingen van eeuwigheid gehad over engelen en mensen, om Zich aan de schepsels te verheerlijken, zodat, hadden zij staande gebleven, zij in een genoeglijke erkentenis van Zijn heerlijkheid eeuwiglijk zouden gelukkig geweest zijn.
 2. God heeft engelen en mensen niet alleen zo gemaakt dat, indient zij staande bleven, zij met Hem leven konden in rust en in een gelijkvormige gemeenschap met God, maar zo, dat zij eeuwig weltevreden waren geweest.
 3. God had in Zijn eeuwige schikking ook voor om aan engelen en mensen Zijn grootheid te tonen na de zonde, gelijk als Hij zou getoond hebben, hadden zij staande gebleven. Nu toont God Zijn heerlijkheid zoveel meer daarin, dat zelfs de engelen, als zij het hoorden, brandende waren van begeerte om erin te zien, in dat werk der verlossing, en als God het de engelen toonde, zo juichten zij, Lukas 2, en zij schreeuwen eeuwig erover voor Gods troon: *Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen, alle landen zijn van Zijn heerlijkheid vol*, Jesaja 6:3.
 4. God de Heere dat voorhebbende door tussenkomen van de val, tot Zijn eer die uitkomst hebbende, zo ligt geheel de massa gevallen. Had het God liefd, Hij had Zich wel kunnen verheerlijken door recht te doen, gelijk als Hij aan de gevallen engelen deed, maar dat liefde Hem niet.
 5. Zodat wij nu ten vijfde zeggen, dat het een vuile laster is, waar zij de Gereformeerde Kerk mee lasteren, dat zij zeggen dat God het ene schepsel verdoemt en het andere verkiest; laat het ene zoveel goed gedaan hebben als het wil en kan, het wordt evenwel verdoemd; en laat het andere zoveel kwaad gedaan hebben als het wil en kan, zo wordt het zalig, wat verkoren is; en daaruit besluiten zij dan, dat men geen kwaad moet mijden en goed behoeft te betrachten, dat het er toch niet toe of af kan doen. Wij zeggen: verre is *God van onrecht en de Almachtige van goddeloosheid*, God is een God der waarheid; daar geheel de massa vervloekt was voor God, kon Hij in Zijn vrijmachtigheid tot Zijn eer sommigen verkiezen om er Zich in genade aan te verheerlijken, en de anderen kon Hij zetten om er Zich aan te verheerlijken in Zijn rechtvaardigheid, gelijk als Hij aan de engelen deed, die afvallig geworden zijn. En daar kan niet één mens tegen spreken, of hij zou zijn onverstand tonen. Daar is geheel de massa verdoemd, maar sommigen zal Ik ervan levendmaken, en in hun hart door Mijn Geest komen werken, geloof en liefde zal Ik in hen werken; maar de anderen zal Ik tot

heerlijkheid van Mijn rechtvaardigheid stellen, en Ik zal aan hen tonen dat Ik daarin rechtvaardig ben.

- Deze verkiezing is een eeuwige schikking Gods; God heeft dat werk in geen tijden of dagen gedaan, maar Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid af bekend, Hand. 15:18. *Ik heb u met een eeuwige liefde liefgehad*, zegt Hij in Jeremia 31:3. Die verkiezing is geweest zonder noodzaak; God werd er niet toe genooddaakt, vanbuiten noch vanbinnen; God deed het niet om enig goed dat in de mensen was of wezen zou, de massa was verdoemelijk; wat was ik en u een verdoemelijk schepsel voor God! Het is zo Zijn vrijmachtig welbehagen, Rom. 9: *Eer de kinderen goed of kwaad gedaan hadden, heeft God gezegd: Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat*, vers 13. Het goede en het geloof gaat geen verkiezing voor, maar het volgt de verkiezing. Het is de uiterste wijsheid Gods; als Paulus dat stuk gezien had, zo riep hij uit: *O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Uw oordelen, en onnaspeurlijk Uw wegen!* Rom. 11:33. Verkoren te zijn tot zulk een einde, en zulk een middel uit te vinden om dat einde te bekomen, er kan niet heerlijker noch wijzer zijn.
- Het is een onveranderlijke schikking Gods. God is onveranderlijk in Zijn Wezen, en ook onveranderlijk in Zijn schikking; Het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen, die Zijne zijn, 2 Tim. 2:19. Was het mogelijk, de duivel zou ook de uitverkorenen verleiden; maar het is niet mogelijk.
- Is die verkiezing niet zo maar in het algemeen? Nee, maar ik en u met name. Het is hier te Middelburg, daar weer op een ander. Paulus van Tarsen, in de straat genoemd de Rechte, hij is thuis bij Simon de lederbereider: *Deze is Mij een uitverkoren vat*, Hand. 9:15. Het is Clemens en zijn medearbeiders, het zijn die, welker namen geschreven zijn in het boek des levens, Openb. 13:8. Zijn het er wel velen? Nee, het zijn weinigen. Moet men niet zeggen, dat er maar weinigen op een enge weg zijn, in wie u de genade ziet? Het hoopje is niet groot. U wilt dikwijls zulk een beslag in de wereld maken, mensen, maar het is het arme dezer wereld, dat God uitverkoren heeft, het dwaze, het verachte, het onedele, hier en daar ergens een verschoven gering, mens, en dikwijls de grootste der zondaren, 1 Kor. 1:26-28. Zij zijn weinigen. Waarom? In vergelijking met die tot het oordeel gezet zijn, 1 Petrus 2:8⁵, 1 Thess. 5:9. Maar men durft daar niet aan komen, opdat men niet onthutst zou worden; om dat gezond naar zijn religie te overleggen, daar durft men niet aan komen.

II. Nu komt de koning, en Die zegt: dat zijn de goede gasten; die alleen mogen aan de tafel gaan; zij mogen alsnog leven zoals zij willen; wees verzekerd dat dit de goede gasten zijn aan de tafel van het sacrament.

Heere, *waarom?*

Hierom. Aan Mijn zijde weet Ik de gedachten, die Ik in Mijn hart over hen heb; al zaten zij daar als een die nog niet durfde komen en geen genade alsnog had: aan Mijn zijde is het alles wel; in Christus ben Ik voldaan, Hij heeft ze gekocht; Ik heb niets tegen u, dan alleen: uw praktijk is alsnog niet goed, al is het dat u hier zit; en dat zal duren tot het stondekje dat Ik met Mijn Geest zal werken. En dan, als dat stondekje daar komt, dan komt de Geest van God, en Die ontdekt ze wat God is, wat zij zijn, en wat zij allemaal gedacht, gesproken, bedreven hebben; Hij brengt hen tot henzelf.

⁵ Zie de kanttekening.

Daar beginnen de zonden te wegen, daar komt een ronde belijdenis uit, een particuliere belijdenis. Zij zien de zonde in haar zwaarte, in haar lelijkheid. Ik mag mij niet zien, zeggen zij, en zij drukken op hun hart dat gezicht van hun zonden, ja zo, dat het wel tranen uit hun ogen doet springen voor God. Ach Heere, zeggen zij, dat u de zonde uit mij dreef, zij is mij zo tegen de borst!

Is dat tegen uw borst? Zijt gij dan bedroefd, zegt God, als u zo bewerkt wordt?

Ach nee, Heere, zeggen zij, maar dat is mij een waardige gestalte; ach, dat zij mocht blijven!

Daar beginnen zij te groeien, en zij dragen goede vruchten. Dan brengt God ze tot dat gezicht van de genade Gods in Christus. Ach, mocht ik daarin begrepen zijn, zeggen zij, en daar vliegen zij naar de Zone Gods, zij verkiezen Hem, en zij gaan in een eenzaam plekje, en daar maken zij een verbond met God in afhangende van Zijn kracht en invloed.

III. Daar hebt u nu heel het geheim, waarom de meeste geroepenen handen en voeten gebonden worden, maar deze uitverkorenen zo onthaald: omdat de grootste hoop maar kaf is en bijlopers, en de minste zijn uitverkorenen. U zult vinden, als iemand zo bewrocht is, dan brengt de Koning geen bezwaar in, maar Hij zegt: u bent van de Vader verkoren en aan Mij gegeven, door Mij gekocht, en door Mijn Geest verlost. U bent Mijn vriend, Mijn vriendin, Mijn schone, laat Ik u eens omhelzen, eens kussen met de kussen Mijns monds, en eens getuigen met Mijn Geest dat God uw God is. Laat Ik u eens vertroosten en een verbond met u maken. Op zulke wijze doet en handelt de Koning met hen.

Toepassing

Het is morgen Avondmaal. Wat denkt u, als u ingespannen bent geweest? Hebt u niet enige klaarheid gekregen in het stuk van de verkiezing? Waarop zult u nu gaan ten Avondmaal? Hebt u het al overdacht; zou het dit stuk wezen, dat u voor God zou durven brengen? Zou u wel kunnen zeggen: *ik kom er als een uitverkorene*? Of zegt u: *de mens moet van achteren beginnen, maar niet met de verkiezing, die verborgen dingen laat ik voor God, ik moet met geen verkiezing beginnen*?

Wij zeggen: u hebt gelijk, en evenwel hebt u ongelijk; u moet met die dingen beginnen, die uit de verkiezing vloeien en in de verkiezing eindigen.

U zult zeggen: *dat verstaat u zo*.

Ja, het is de duidelijke last Gods, zie het in 2 Korinthe 13:5: *Onderzoekt uzelfen of gij in het geloof zijt, beproeft uzelfen*. En benaastigt u om uw roeping en verkiezing vast te maken, 2 Petrus 1:10. God toonde dat er sommigen zijn die het wisten; diezelfde Petrus en Paulus wisten het, en zij wisten het ook van anderen. Zo zegt hij in 1 Thessalonicenzen 1:4: *Wetende uw verkiezing, geliefde broeders, die van God is, en wij zijn schuldig altijd God te danken over u, die van den Heere bemind zijt, dat God u van den beginne uitverkoren heeft tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes en geloof der waarheid*, 2 Thess. 2:13. God zegt dat zij welgelukzalig zijn, die Hij uitverkoren heeft. Ja, de Heere Jezus zei: *Verblijdt u dat uw namen geschreven zijn in de hemelen*, Lukas 10:20. Ja, u moet er God over danken, zei Paulus, dat Hij u met de geestelijke zegen gezegend heeft uit de hemel in Christus Jezus, Efése 1:3. Wat zegt u nu? Wij zeggen: om het nu te weten, zo moet u beginnen met die dingen die uit de verkiezing vloeien. U zult zeggen: hoe kom ik erachter? Dat zullen wij u klaar en schriftuurlijk doen zien. Weet u wat eruit vloeit?

1. Ten eerste, de roeping in de tijd, de verandering des harten. Die dat in de tijd gekregen heeft, moet weten tijd, plaats en omstandigheid. Dat gaat zo, dat u dadelijk en hartelijk verlaat uw ongerechte weg en gedachten, en dat u dadelijk en oprecht overkomt tot God, en zegt: *ik kan het zonder God niet langer stellen. Uw nabijheid, Heere, kan ik niet missen, de genade Gods in Christus kan ik niet missen.*
Wij zeggen: die de Heere zo getrokken heeft uit de macht der duisternis, die heeft Hij verkoren en verordineerd, en niet een andere wordt er zo geroepen. Ik heb u geroepen, zegt God, niet naar uw werken, maar naar Mijn eeuwig voornemen en genade, 2 Tim. 1:9. Waar zult u nu uw voet vast stellen? Wanneer bent u geroepen?
2. In de tweede plaats, de uitverkorenen krijgen het geloof in de Zone Gods. Zij blijven bij zichzelf niet, zij blijven niet bij hun tranen, gestalten en kentekens; dat maken zij tot hun middelaar niet. U zult in hun geloofsoefeningen dit vinden (bestaande in dat hongeren, dorsten, uitzien, verlangen naar de Heere): *met al mijn overtuigingen*, zeggen zij, *ga ik naar de hel. Ach liefste Heere, mocht ik de Uwe zijn.* Dat kermen, worstelen, lopen, vliegen, dat zeggen: ik kan Uw gemis niet verdragen, kent u dat?
3. Ten derde, er is ook een afstand van de zonden bij die roeping en geloofsoefeningen. Mijn liefste hartsverdorvenheid, die niemand weet dan God, en Hij alleen: ach Heere, zegt hij, was ik eraf! *Een iegelijk die den Naam van Christus zo noemt en aanroept, staat af van ongerechtigheid*, 2 Tim. 2:19.
4. Ten vierde, godzalig en vroom te leven is al hun vermaak. *Ben ik gevallen*, zegt hij, *ik zal weer opstaan; heb ik een kracht van inwonende zonde in mij, ik zal ertegen strijden.* Zij zijn nooit heilig genoeg, zij zoeken de ene deugd bij de andere te voegen, 2 Petrus 1:5.
5. Ten vijfde, zij verkiezen die dingen, die tot eer van God zijn; zij zoeken het hartelijk te houden met God en met Zijn zaak; zij kiezen Hem te dienen met al het hatelijke dat er aan vast is. Ik kies U, o God, te dienen, te lieven, te vrezen; daar bent u mijn Getuige van, Drie-enig God, met Uw Naam, met Uw zaak, met Uw kinderen zal ik het houden.
6. Ten zesde, de wereld haat hem, omdat hij het met God houdt: daarom, zeggen zij, mag ik u niet zien. Daarom haat u de wereld, zei Christus tot Zijn discipelen, omdat Ik u uit de wereld heb uitverkoren, Joh. 15:19.
7. Ten laatste, ach, zegt zo een die het kan opmaken dat hij aan de verkiezing deel heeft, ik zink in mijn nietigheid weg, ik, zo'n verdoemelijk wicht, van dezelfde massa! Wat zijn er al met mij geboren, die al onder de toorn Gods zijn, of die nog leven en die vaten des toorns zijn, waar God Zich aan zal verheerlijken in ze ten verderve te brengen, en zou ik het zijn, Heere, Heere, die u verkoren hebt? In 1 Kronieken 28 zei David: *uit mijns vaders huis hebt u mij alleen verkoren; wat zal Uw knecht meer zeggen? Gij kent Uw knecht, Heere, Heere.* Het is vrijmachtige genade. Wat was er in mij dan om Uw toorn te verwekken? Had u mij voorbijgegaan, wat had ik te zeggen gehad en wat had ik gedaan?

Wat denkt u? Vindt u die dingen? Dat is het wat uit de verkiezing vloeit; dan kunt u zeggen: *ere zij God de Vader, Die mij verkoren heeft, en de Middelaar aan mij geschonken; ere zij de Zone Gods, Die mij gekocht heeft; ere zij God de Heilige Geest, Die mij verlost heeft.* Zo kunt u uit die gevolgen, die uit de verkiezing vloeien, opklimmen tot de verkiezing, en eindigen in de raad des vredes.

Nu, ik hoop dat God het gesprokene zal zegenen aan ons en aan ulieden, tot Zijn eer, om Zijns Zoons wil. Amen.

ZEVENDE PREEK OVER MATTHÉÛS 24:28

Want alwaar het dode lichaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden.

Op een voorbereiding voor het Avondmaal

Wij lezen: *Mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen*, Psalm 73:28. Conversatie, gemeenschap en omgang met God te hebben, dat is het leven van de vromen. U hebt geen vrome mensen op de wereld gezien, of zij zijn daarop gezet. Gaat u in de eerste wereld bij een Henoch, de man die converseert en wandelt met God, Gen. 5:22. Noach had gemeenschap en een wandel met God, in de eerste wereld, en hij vervolgde het ook in de tweede wereld, Gen. 6:9. Bezie een Abraham; die kreeg de last: *Wandel voor Mijn aangezicht en zijt oprecht*, Gen. 17:1. Let op een Izak, zijn zoon, Gen. 24:63: tegen het naken van den avond gaat hij uit in het veld om te bidden en met God te converseren. Denkt u aan een Jakob in zijn worsteling, Gen. 32; de Heere zei: *Laat Mij gaan. Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat u mij zegent*, antwoordde hij, vers 26. Ga en zie eens hoe Mozes gesteld was, Ex. 33. De HEERE zei dat Hij met het leger op zou trekken. Ik kan niet HEERE, zei hij, of Uw aangezicht zou mee moeten gaan, vers 15. Hoe ging het met de Kerke Gods in Hooglied 3? Zij zocht de Heere zolang als zij kon, totdat zij Hem vond. Hoe ging het met de discipelen op de berg? Hoe goed, zeiden zij, is het hier te wezen; laat ons hier tabernakelen maken, Matth. 17:4. De bruilofskinderen kunnen niet treuren zolang als de Bruidegom bij hen is. Waarom niet? Wel, het gaat hun dan wel, zij hebben dan het beste deel uitverkoren. Maar ach, spreekt Hij van weg te gaan, dan zijn zij bedroefd. Allermeeest zijn zij bedroefd als de Heere Zijn aangezicht voor hen verbergt. *Ach, mijn Heere is weggenomen*; als zij dat moeten zeggen, dan staan zij met tranen. Zij hebben er zulk een liefde toe, om hier nabij Hem te wezen; en terwijl zij hier zo niet voldaan kunnen worden, zo wilden zij wel dat zij dood waren. Zij wensen ontbonden te worden en met Christus te zijn, Filipp. 1:23. Zij zuchten, bezwaard zijnde, en verlangende om met die woonstede die uit den hemel is, overkleed te worden, 2 Kor. 5:2, 4. Ja, zij wensen niet alleen dat zij het alleen waren, maar met hun allen; daarom schreeuwt heel de Kerk door al de eeuwen heen: *kom haastelijk, ja, Heere Jezus, kom haastelijk*, Openb. 22:20.

De geestelijke omgang met God ... zolang als zij leven, kunnen zij die in de hemel niet genieten; maar zij doen al wat zij kunnen om die te verkrijgen op de aarde, en zij zoeken zich zo dicht bij de Heere te houden als zij kunnen, opdat er geen vervreemding zou komen. Dan is het: *Eén ding heb ik van den HEERE begeerd, en dat zal ik zoeken; dat ik al de dagen mijns levens in het huis des HEEREN wonen en blijven mag*, Psalm 27:4. Dan, terwijl zij leven, laten zij zich dopen, met de betuiging dat zij in Zijn dood gedoopt zijn, en dat zij de dood van de Heere kostbaar achten, Rom. 6:3. *Laat ik in Uw dood gedoopt worden*, zeggen zij.

Ja, is er een Avondmaal: ach, zeggen zij, ik zal gemeenschap gaan oefenen met het lichaam en bloed des Heeren. De Heere heeft het gelast dat wij Zijn dood zouden verkondigen, totdat onze dood komt; ik durf het ook niet nalaten, ik wil niet tegen Zijn bevel doen, maar als er gelegenheid is, zo wil ik ze vermelden, en liever dan dat ik het na zou laten, wil ik er naartoe vliegen, gelijk een arend tot zijn spijze vliegt.

Al Gods kinderen gaan naar Hem toe, en zij vermaken zich in het offer van Gods Zoon, en zij zoeken er een deeltje aan te hebben.

De Zaligmaker stelt ons zulke dingen voor in dit 24^e hoofdstuk, waar wij u onze tekst uit hebben voorgelezen.

In het 23e hoofdstuk deed Hij een scherpe preek. Het was wee op wee, totdat Hij het hoofdstuk sloot. In dit hoofdstuk staat de Heere in de tempel, en Hij zegt: dit huis zal haast woest gelaten worden, het zal haast verwoest wezen, zodat er niet één steen op de andere zal gelaten worden. Daarop gaat Hij de tempel uit.

Dat zeggen maalde Zijn discipelen in het hoofd. Zij zeiden: *Lieve Heere, wat schone gebouwen! Hoe prachtig, sterk en massief! Hoe zullen die omver raken, en wanneer zal die tijd zijn?*

Daarop gaat de Zone Gods hen antwoorden, in de acht eerste verzen, dat er niet één steen op de andere zal gelaten worden; alle dingen zullen zo gebeuren, zegt Hij, als Ik gezegd heb. Van het 9e tot het 12e vers toont Hij dat zij het zwaar zullen hebben, die Hem aankleven. In het 13e vers zegt Hij dat Zijn volk in de verdrukkingen toch niet zou verflauwen, dat Hij zou maken dat zij volhardden, en dat hun zaak het winnen zou, en dat Hij hun zou zalig maken.

Allerliefste Heere, mochten zij zeggen, hoe zal het gaan met het Woord des Koninkrijks?

Dat zal door heel de wereld verkondigd worden, vers 14.

Wanneer? zeiden zij.

Dat zal Ik u zeggen, zei de Zaligmaker, van het 15^e tot het 22^e vers. Hebt u de Schrift niet gelezen, en wat er staat in Daniël 9? Zij zullen met hun veldtekens komen daar voor de stad, en dan zal het op een moorden en branden en plunderen gaan, op een vlieden, op een uithongeren, en daar zullen pestilente ziekten komen; als u dat ziet, dat zij hun veldtekens daar voor uw stad gaan zetten, zeg dan vrij: het is gedaan.

U zult denken: *Heere, zal er niet één behouden worden?*

Ja zeker.

Dan zult u zeggen: *wie zal er van Jakob overblijven? O HEERE, behoud, Jakob is dun geworden!*

In het 22e vers: Zo die dagen niet verkort werden, om der uitverkorenen wil, geen vlees zou bestaan, niemand zou bestaan; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden.

Hoe verkort?

Dat moet u niet denken ten aanzien van Gods raad, want die staat vast. Het is te zeggen:

1. Ik zal er niet veel dagen toe gebruiken; anders zouden de uitverkorenen mede omkomen als het lang zou duren.
2. Zij zullen verkort worden; dat is, het zal al eerder komen als het de republiek denkt.
3. Eerder dan het de vijanden wel denken; zij zullen niet gedacht hebben, dat zij in zulk een korte tijd zulke grote zaken zouden hebben kunnen. Ik zal de Joodse republiek buiten staat stellen om u enig kwaad te doen. Daarop gaat de Heere tonen wat die republiek ontmoeten zou.

Zij zouden beginnen te zeggen: het is nu alles weg, maar zie, hier is nu de Christus, en zie, daar is de Christus. Zij zullen veel spreken van de Messias, terwijl zij Mij zullen verwerpen niet alleen onder de Joden, maar ook onder de valse christenen; de ene zal zeggen: *Hij is in de binnenkamer, de andere: Hij is in het misoffer, en dergelijke vuiligheden.*

"Maar het zal zo niet gaan; noch Joden, noch valse christenen of leraars zullen Mij vinden. Ik heb nu gezegd dat het zal gebeuren; de verkondiging van Mijn dood en

offer zal als een bliksem geheel de wereld doorgaan, niemand zal dat stuiten, want alwaar het dode lichaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden, al de arenden zullen daar heengaan. Die in Mij geloven, zullen onmogelijk verleid worden." *Waarom?*

"Zij zullen het weten dat er geen komst van Mij meer te wachten is, dan die ten oordeel, van welke de Heere in het vervolg gaat spreken. Gelijk zij tot Mij kwamen als ik nog op de wereld was, zo zullen zij tot Mij komen, als Ik op de wolken zal komen, en zij zullen eeuwig erkennen dat het door de kracht van Mijn doodoffer is, dat zij voor de tijd en eeuwigheid zalig worden. Waak dan, en wandel voorzichtig, of het zal u niet wel vergaan."

Wij zeiden daareven dat de Zaligmaker zei: u weet dat het na twee dagen het Pascha is. Nu, binnen twee dagen is het hier het Avondmaal; wij moeten dan eens bezien de spijze en de mensen. Wij hebben

- I. Ten eerste te bezien welke de spijze is: dat is het dode lichaam.
- II. Ten tweede de gebruikers: dat zijn de arenden.
- III. Ten derde de toevloed.
- IV. Ten vierde: al wordt u erom gedrukt, u zult er niet weg kunnen, maar dat zal zo zijn gang gaan: *Zijn volk zal niet van Hem kunnen gaan.* Ik zeg:

- Ten eerste hebt u de spijze, en dat is het dode lichaam.
- Ten tweede, de hongerige gebruikers, dat zijn de arenden.
- Ten derde, de toevloed: zij zullen daar vergaderd worden.
- Ten vierde, zij zouden alle verleiding en druk te boven komen.

I. Wat het eerste aangaat, wij weten dat hier een letterlijke verklaring over gegeven wordt, en dat er een geestelijke is; wij zullen de letterlijke daarlaten, en de geestelijke nemen.

Wat is de letterlijke? *Het dode lichaam*, zeggen zij, *is de Joodse republiek, die haar geest en leven kwijt was; zij waren een vallei vol dorre doodsheiden*, Ezech. 37:1. De arenden zijn de Romeinen, die tot hun veldteken een arend in hun vaandel hadden; de Romeinen zouden als een arend op de Joodse republiek vallen om ze te verslinden en te doden. In Hábakuk 1 zei God van de Chaldeeën: hun ruiters zijn zo snel als de arenden, zij zullen vliegen als een arend, vers 8. Dat die arenden vergaderen zouden tot het dode lichaam, dat zou in de belegering wezen; zij zouden ze omringen, benauwen, en de uitslag zou een ganse verwoesting wezen. Dat is de letterlijke zin. Zij menen dat de letterlijke zin alleen plaats moet hebben; wij menen het tegendeel. Hoor ons de geestelijke zin afprediken, en oordeel dan of het niet wezenlijker is.

Welke is de geestelijke zin? Die is deze: de Zoon des levenden Gods is een Offer voor de zonden geworden; door Zijn offer en dood heeft Hij de verzoening met God voor de zondaar teweeggebracht. Dat wordt gepredikt in het Evangelie, dat wordt verzegeld in de doop van Christus; kort daarop heeft Hij het Avondmaal ingesteld, opdat wij Zijn dood zouden verkondigen uit kracht van Zijn dood is Hij ook opgewekt en verheerlijkt, en uit kracht van Zijn dood past Hij Zijn volk alle genade toe, en dat zal Hij doen aan allen, totdat Hij ze allen tot Hem trekken zal in het oordeel.

U zult denken: *wordt de verheerlijkte Christus een dood lichaam genaamd? Hoe past dat, als men aan de verheerlijkte Christus zou denken, dat men dan aan de gekruiste zou denken?*

Het gehele Woord is er vol van, dat spreekt er zo gedurig van. Door de kracht van Zijn dood en offer is Hij een spijs voor de ziel geworden: Het bloed van Jezus Christus reinigt ons van al onze zonde, 1 Joh. 1:7. Door de kracht van Zijn dood is Hij een rantsoen voor ons geworden, ja, als Hij op de wolken zal komen, zal Hij met de littekenen komen die Hij in Zijn dood verkregen heeft: Alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben, Openb. 1:7. In de hemel zullen zij zelfs Zijn dood niet vergeten, maar het zal eeuwig de stof van dankzegging wezen: *Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed*, Openb. 5:9. Dat is de geestelijke zin van dit vers, dat Christus dood lichaam in de kracht van Zijn offer tot in eeuwigheid erkend zal worden van al de verheerlijkten.

Geliefden, is die opvatting bespottelijk? Oordeel het nu. Ik geloof dat er die geestelijke zin beter op past dan de letterlijke zin. Het kan niet passen op de verwoesting⁶; die was tevoren al afgehandeld. Het is zo klaar in onze ogen, dat wij de geestelijke zin prefereren moeten; u kunt het onthouden.

Wat is nu het dode lichaam?

Ik ben het, zei de Zaligmaker, Ik ga nu naar Jeruzalem voor de laatste keer, Ik ga sterven, Ik zal overgeleverd worden binnen twee of drie dagen; daar komt niets meer tussen dan hetgeen staat in Matthéüs 25. Nu zal Ik tot een offer voor de zonden worden, nu zal Mijn vlees tot een spijs worden; zo u het vlees van den Zoon des mensen niet eet en Zijn bloed drinkt, u hebt geen leven in uzelf, Joh. 6:53. Nu zal Ik het Manna worden, dat levende Brood Dat uit den hemel is nedergedaald voor alle begerige harten die Mij graag hadden, vers 51. Nu heeft God Mij tot zonde gemaakt, opdat Mijn volk zou worden rechtvaardigheid Gods in Mij, 2 Kor. 5:21, en opdat Mijn volk in staat zou zijn om te zeggen: doe mij geen moeite aan met te zeggen: zie hier of zie daar is de Christus; wij hebben het rechte offer.

II. Wie zijn nu die hongerige gebruikers? Voor wie is dat offer? Aan wie wil God het gegeven hebben? Aan zulken die anders van honger sterven zouden, die zouden vergaan zo zij het niet hadden; het zijn de arenden. Gods kinderen dragen wat groots in hun veldteken: *leeuwen en paarden*, om hun moede en kloekmoedigheid te tonen; *duiven*, om hun oprechtheid uit te drukken; *slangen*, om hun voorzichtigheid uit te drukken; *ranken*, om hun nauwe vereniging en vruchtbaarheid te tonen; *een lelie onder de doornen*, om hun voortreffelijkheid te tonen; *een lammetje*, om hun onnozelheid uit te drukken; en duizend dingen meer. Hier een arend. Er staat in Jesaja 40:31: *Die den HEERE verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden*. Psalm 103:5: *Die uw jeugd vernieuwt als eens arends*. Waarom komen Gods kinderen hier voor onder het beeld van een arend?

1. Ten eerste, een arend, zijn behoefte is sterk. Een kind Gods, het heeft een sterke begeerte naar God in Christus, dat is niet uit te drukken. O, zeggen zij, *mijn ziel dorst naar God*, Psalm 42:3. Ik verga van honger, zo Gij Uzelf niet aan mij geeft. *Met mijn ziel heb ik U begeerd in den nacht, ook zal ik met mijn geest, die in het binnenste van mij is, U vroeg zoeken*, Jesaja 26:9.
2. Waarom worden zij nog meer een arend genaamd? Een arend heeft een sterk gezicht, hij ziet zijn spijs van verre: hij speurt ze na van de hoge toppen der rotsen, Job 39:30 tot 33. Gods kinderen zien door de donkerheden heen hun spijs: zij zagen de beloften Gods van verre, door al de schaduwen heen, Hebr. 11:13.

⁶ De meeste theologen passen het wel toe op de verwoesting van Jeruzalem. De Romeinse adelaar – de banier – plantte men op de tempelberg

Wat een verreziend gezicht had Mozes! Hij hield zich vast, als ziende den Onzienlijke, vers 27.

3. Een arend, wat is zijn spijze? Vlees en bloed, Job 39:33: *Zijn jongen zuipen bloed.* Is het met Gods kinderen ook zo niet? Waar Jezus is, zijn zij. *Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens,* Joh. 6:68. Wij moeten U hebben, zeggen zij.
4. Ten vierde, het is een arend eigen dikwijls te hongeren. Ach, een kind Gods, duizendmaal hongert hij naar de Heere. *Ik moet veel van U hebben,* zegt hij, genade voor genade diende ik te hebben, het diende vermenigvuldigd te worden, 1 Petrus 1:2.
5. Ten vijfde, het is een arend eigen dat hij uit het gezicht raakt op de toppen der rotsen. Is het op Uw bevel, zei God tegen Job, dat hij zo hoog zweeft? Sálomo zegt: *het is een ding mij te wonderlijk, de weg van een arend in de lucht, de weg van een schip in de zee, de weg van een glibberige slang op een rots,* Spr. 30:19. Is het met een kind Gods ook zo niet? Ach Heere, waar is hij? Dikwijls ver weg met zijn gedachten, in een vorige eeuwigheid, in de verkiezing, in een tegenwoordige, en in een volgende eeuwigheid, hij is in diepe gedachten. Wat verheft hij ze omhoog! Paulus zegt: *Dewijl wij niet aanmerken de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet; want de dingen die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet, zijn eeuwig,* 2 Kor. 4:18. Zij zoeken de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods, zij zijn met hun gedachten in de hemelen, waar hun burgerschap is, zij bedenken de dingen die boven zijn, die boven het bereik van de wereld zijn, boven de verleiding der wereld en de begeerlijkheid der ogen, Kol. 3:1, 2, Filipp. 3:20.
6. Ten zesde, het is een arend eigen snel te wezen. *Zijn paarden zijn sneller dan arenden,* Jer. 4:13. Hoe snel is een kind van God! Ik heb gehaast en niet vertraagd Uw geboden te onderhouden, zei David in Psalm 119:60. *Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht, in heilige sieradiën,* Psalm 110:3. God behoeft niet veel beweegredenen te gebruiken. *Eer Ik het wist, zette Mij Mijn ziel op de wagens van Mijn vrijwillig volk,* Hoogl. 6:12.
7. Ten zevende, een arend is als een honderdjarige boom, hij vernieuwt zijn kracht steeds weer. Een kind Gods, al wordt hij oud, hij draagt nieuwe vruchten. Daarom zitten zij zo en bidden: *Verlaat mij niet; als ik oud zal geworden zijn, terwijl de ouderdom en de grijzigheid daar is,* Psalm 71:18. Dan is een oude man een vader in Christus, vruchtbaarder menigmaal dan in zijn jonkheid.
8. Ten achtste, een arend is eigen dat hij bij de koningen begeerd wordt. Wat Gods kinderen aangaat, God zegt ervan: *Mijn schone, Ik acht u, al was u bij niemand geacht.*
9. Ten negende, een arend zorgt voor zijn veiligheid. Wel, zegt een kind Gods, de Naam des HEEREN is mij een sterke Toren, bij God ben ik als in een hoog vertrek gesteld, in Gods deugden, besluiten, beloften; de wereld kan er niet bij, Spr. 18:10.
10. Ten tiende, een arend is uitermate trouw voor zijn jongen, hij zweeft over zijn nest. Zo zijn Gods kinderen ook: zij dragen elkander, zij houden het met elkander.
11. Ten laatste, de arenden zult u bij elkander vinden. Gods volk ook.

III. Waar nu dat dode lichaam is, Christus, daar zijn zij ook, daar zullen zij vergaderd worden, dat is, waar nu Christus in de kracht van Zijn dood voorgesteld wordt, daar zullen de gelovigen vergaderd worden.

(1) Ten eerste zal God zeggen: *Ziet u Mijn Zoon wel? Ziet u het Lam Gods wel?*

- (2) God zal ze ogen geven om te zien. Jesaja 32:2: De ogen dergenen, die zien, zullen niet terugzien. Ziet u wel wat een spijze God bereidt?
- (3) Ook zal God zeggen: hoe staat het met u? Wilt u ook wel een geestelijke arend wezen? Kunt u die spijze wel missen?
Ach nee, zullen zij zeggen, het koste wat het kost, ik moet ze hebben.
- (4) Wilt u dan wel van alles afzien, en het daar naartoe wenden? Ach ja. En zij zullen met elkander zeggen: laat het ons daarheen wenden, opdat wij behouden worden. *Wij hebben niet voorgenomen iets te weten dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd*, 1 Kor. 2:2. Wij hebben anders niemand om in gevonden te worden, Filipp. 3:9.
- (5) Dan gaan zij de Heere mijnen, zij passen Hem zichzelf toe.
Hebt u er deel aan, zeggen zij tegen elkander, hoe kreeg u het? Hoe ging het toe? Zeg het mij eens. De ene zegt: ik ben een zwakke; de andere: en ik ben een eikenboom der gerechtigheid. De sterken zeggen tegen de zwakken: ga ook maar naar de Heere toe, heb moed. Dat is dat vergaderen: zij maken elkander gaande. Zij zeggen: ik en u moeten Hem hebben. De zwakke zegt: Heere, als U wilt, U kunt mij helpen. De sterke zegt: Heere, U kunt niet alleen, maar U wilt, en U hebt het gedaan. De een beweegt de ander; als de ene vliegt naar de spijze, de ander doet het ook. Filippus zei het Nathanaël, Nathanaël weer een ander, allen die maar de natuur van een arend hebben.

IV. Voor het laatst, hoe varen zij erbij? Zij worden gesterkt, zij worden erdoor aangezet, tot vreugde, tot vermakings.

Die zo de Heere omhelzen, zullen die wel verleid worden?

Nee, zij zullen tegen al de Joden en verleiders zeggen: *Zie, Deze is onze God; wij hebben Hem verwacht, en Hij zal ons zalig maken*, Jesaja 25:9. Zij leven als zij maar de Heere dienen mogen, zij roemen nergens in dan in het kruis van Christus, Gal. 6:14. Daar hebt u onze vier stukken.

Toepassing

Wij zeiden zo-even: wees niet te haastig om te oordelen; wij geloven dat de geestelijke zin geschikter naar het Woord is dan de letterlijke zin.

Waar zullen wij vergaderd worden binnen twee dagen? Waar zullen wij lopen? Naar welke spijze?

Arme zondaar, wat hebt u voor spijze? Het is de zonde, en dat is maar kaf, zij voedt niet, zij kan u niet verzadigen; u geeft zoveel geld uit voor hetgeen dat geen brood is. Wat is de wereld een dood aas! Het goed en de eer, daar is niets in om uw ongerust gemoed te stillen, om een druppeltje genade mee te kopen; waarom geeft u uw geld zo voor hetgeen geen brood is? Uw bidden en uw deugden zijn dikwijls zo groot in uw ogen. Maar het is een slecht teken; u zult vergaan bij het dode lichaam. U moogt elkander gaande maken, maar u zult van honger sterven.

Vrome, is de wereld ook uw dood lichaam? Ach nee, zult u zeggen, die kan mij niet voldoen; noch mijn deugden, noch mijn bidden kunnen het doen. Als u dat eenvoudig kunt zeggen, dan nodig ik u ter tafel, als de zonden, de wereld, al uw deugden u niet voldoen kunnen. Laat u dan gezeggen; ik nodig u tot deze spijze en dit offer; in al de schatten van de wereld is niets om uw honger te vervullen, u weet er niets in te vinden. Laat u gezeggen; de Heere roept u Zelf; laat u van Hem bewegen. Weet u beter spijze? Verwacht u nog wat beters? Wilt u dan gaan horen zeggen: zie hier en

zie daar is de Christus? Hebt u Hem niet nodig? Kunt u het stellen zonder Hem? Hebt u geen Middelaar van node Die voor u geleden en gehoorzaamd heeft, Die Zijn Geest in uw hart uitstort, Die u troost? Wenst u niet Zijn eigendom te zijn, tot uw troost, tot uw enige troost in leven en in sterven? Behoudt Hij u niet, en heeft Hij niet menigmaal getuigd dat Hij geen lust heeft in uw dood?

Wat zegt uw hart? Vraag het al de arenden die tot Hem vergaderd zijn, of zij niet welvoeren als zij zo kwamen, als een verlorene, als een Kanaänese vrouw om de kruimpjes op te lezen van de tafel der kindertjes, als een tollenaar die van verre stond, en die als een Samaritaanse vrouw zeiden: *ach, geef mij ook van dat water!* O, het ging er goed toen zij zeiden: *ik kleef U aan als een gordel aan de lendenen eens mans.* Doe ook zo.

Ja, zult u zeggen, is er wel hoop voor mij?

Waarom niet? Kan Hij u dan niet meer helpen? Is Zijn hand dan zó verkort? Is het Hem onmogelijk?

Zou God het tot Zijn heerlijkheid dan wel kunnen doen?

Ja, dat kan Hij.

Ja maar, zult u zeggen, was ik een arend.

Of u al dit en dat zegt: ik kan niet vergaderd worden, als ik geen arend ben. U hebt al wat gelijk ook. Wilt u onpartijdig oordelen? Wanneer mag het iemand denken?

1. Ten eerste, waar gaat uw grootste bekommernis over in de wereld? Of u genade in Gods ogen gevonden hebt en in Christus gevonden zijt, of over de wereldse dingen? Wat u eten en drinken en waarmee ge u kleden zult, of is het daarover, of u God wel tot uw God hebt, hoe u zalig zult worden?

Zegt gij: dat weet ik wel; ach Heere, daar ga ik mee slapen, en daar sta ik mee op, hoe ik gemeenschap met God zal hebben en de genade Gods in Christus deelachtig worden?

Zijn dat uw overleggingen, het is een krachtig blijk dat u een arend bent, dat kunt u niet ontkennen; de wereld kent dat niet.

2. Ten tweede, wat is uw grootste begeerte hier en aan het Avondmaal? Is het een Asafs begeerte: *Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde?* Psalm 73:25. Is het een Davids begeerte: *Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar den levenden God; wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?* Psalm 42:2, 3. Is het een Paulus' begeerte: *Ik acht alles schade en drek, als u mij Uw gerechtigheid maar geeft, Heere Jezus?* Filipp. 3:7-9. Wat zegt u? Een grote begenadigde en die maar de minste genade heeft, zullen het moeten zeggen, het eerste én het tweede.

3. Ten derde, die een arendsgestalte heeft: wat is uw vermaak in de wereld? Is het dit woord en de aanbidding Gods en van Christus? Is dat uw verkwikking? Of is dat uw vermaak, als het u hier welgaat; zou u dan wel een feestmaal voor uw vrienden maken? Of is dat uw vermaak, dat u zo een weg vindt om tot God te komen?

4. Ten vierde, wat waardeert u en acht u? Zegt u: *ach Heere, geen rijker goed dan dat ik deel aan Uw Zoon mocht hebben, dat ik mede een van die mocht zijn, die tot U vergaderd zullen worden.* Er staat: U, die gelooft, is Hij dierbaar, 1 Petrus 2:7. Is Hij u dierbaar boven alles? Hebt u wel genoeg als u Hem niet hebt? Bent u dan niet altijd bekommerd?

U moet misschien zeggen: *ik durf anders niet te zeggen.*

Wel, kom dan tot Gedália, om onder hem te schuilen, zeiden zij. Wij zeggen: kom dan tot de Heere Jezus Christus, schuil onder Zijn offer. Of wilt u de Heere doen zuchten over u, de engelen en al de vromen over u doen zuchten, en zelf zuchtende heengaan? U zult over uzelf zuchten, dat u niet méér met dat offer ophad. Hoe dikwijls zucht u over uzelf, dat u niet meer toevloeit tot dat offer, tot des Heeren goed, Zijn koren, most, wijn, olie! En zo u het doet, dat u mede vergadert, God zal u dan nog eens vergaderen in heerlijkheid, *als u zult opgenomen, en den Heere tegemoet zult gevoerd worden in de wolken en in de lucht, en zo zult gij altijd bij en met den Heere wezen*, 1 Thess. 4:17. Amen.

ACHTSTE PREEK OVER LUKAS 14:17

En hij zond zijn dienstknecht uit ter ure des avondmaals, om den genoden te zeggen: Komt, want alle dingen zijn nu gereed.

Op het Avondmaal

Wij lezen in het eerste hoofdstuk van Esther van het eerste tot het laatste vers, dat er een groot koning een maaltijd bereidde, die vrij lang duurde, en het waren aanzienlijke gasten. Als nu het hart van de koning vrolijk was, zo zond hij om de koningin; die weigerde te komen; daarover werd hij vergramd; hij nam haar de kroon af en gaf ze aan haar naaste, die beter was dan zij .

Gaat het bij de koningen in de wereld zo, denk dan eens: hoe moet het bij God gaan! De Koning der koningen, de Heere der heren, Die bereidt in de wereld een maaltijd, de bruiloft der genade, en die zal nooit eindigen totdat zij veranderen zal in een bruiloft der heerlijkheid. Die Koning maakt Zijn Zoon een maaltijd. Die Zoon heeft een vrouw, die genoemd wordt de bruid, en de vrouw des Lams, en dat zijn al de uitverkorenen. Die bruid noemt Hij *Zijn schone*. In het Oude Testament was het de Joodse natie alleen, in het Nieuwe Testament zijn het alle geslachten, talen, volken en natiën.

Hij zond tot dat Joodse volk, dat die tot dat feest komen zouden; Hij liet hun aanzeggen dat zij speciaal de genodigden Gods waren met uitsluiting van andere volken, duizend jaren en meer. Wanneer nu de Heere die maaltijd in de belofte in de ondertrouw had aangericht, zo vervult Hij die maaltijd, en die bruiloft gaat Hij aanrichten in het Evangelie der vervulling, als er voldaan was aan de schaduwen, beloften en profetieën, en Hij zendt Zijn knechten uit om te nodigen. Eerst tot de Joden: kom, zeiden zij, vergelijk de beloften, schaduwen, profetieën, met het tegenwoordige; kom en wij zullen het u doen zien; ga en vergelijk al die dingen met hetgeen vervuld en daargesteld is.

Maar hoe weinigen kwamen er! Zij hadden dit en zij hadden dat te doen. De Koning, Die toonde Zijn gramschap en zei: *allen die Ik genodigd heb, zij zullen Mijn Avondmaal niet smaken; maar Ik zal het Koninkrijk* (dat Hij een bruiloft noemt) *aan hun naaste geven die beter zijn dan zij, die zullen het beter maken*. En daarop zendt Hij Zijn knechten onder de heidenen, om tot Lo-Ammi te zeggen: *gij zijt Mijn volk*, en tot Lo-Ruchama: *gij zijt de ontfermden*.

Daar breekt God de natuurlijke takken af, de Joden, en Hij ent de heidenen, die wilde takken, tegen hun natuur in, in de vette olijfboom, Rom. 11. ***En dat zal zólang duren, totdat de Koning Zich over de weggeworpenen ontfermen zal***, en Hij ze tot één zal brengen, zodat de maaltijd voltrokken zal worden in die eeuwige bruiloft.

Dingen allemaal, die hier terneer gesteld zijn in dit hoofdstuk, waar wij u het 17e vers van voorgelezen hebben.

In het 16e vers hebt u een groot avondmaal, dat een zeker mens bereid had, en hij nodigde er velen. Het is de koning, de God der genade, staat er in Matthéüs 22:2. Wat doet die koning? Hij laat een maaltijd der genade bereiden, en hij zendt zijn dienstknecht in de ure des avondmaals, om den genoden te zeggen: *Alle dingen zijn nu gereed, komt tot het avondmaal*. Wat doen de genoden? Zij hadden wat anders te doen, zij hadden geen tijd, zij hadden hun uitvluchten en verschoningen, die opgeteld worden tot het 20^e vers. De ene had een huwelijk aangevangen, de anderen hadden

jukossen gekocht, de andere een akker, elk wil het verschonen. Daarop komt die knecht weerom, en die brengt rapport uit, hoe slecht dat hij het vindt onder de genoden. De koning is vergramd, maar hij raakt niet in verlegenheid; hij geeft zijn knecht order om anderen te nodigen: *ga onder de heidenen in de straten en de wijken, en breng de kreupelen en verminkten in.*

De knecht komt weder in het 22^e vers. Ik heb het gedaan, zegt hij, zoals u belast hebt, en er is nog plaats.

Dat is zo, zegt de koning, ga en blijf evenwel aanhoudend gaan op die heggen en wegen, en dwing ze om in te komen, totdat mijn huis vol worde; dwing ze door liefde, door ontferming, pers ze en val ze moeilijk, vers 24, en zeg, dat niemand van allen die ik genood had, mijn avondmaal smaken zal, tot die tijd, dat ik mij weder over hen ontferme.

Wij denken dat het 17^e vers dat wij u voorgelezen hebben, niet ondienstig zal kunnen wezen bij deze gelegenheid; waar u

- I. Ten eerste, in hebt de koning, die zijn knecht of knechten zendt om te nodigen.
- II. Ten tweede, de last die zij kregen, om te zeggen: *komt!*
- III. Ten derde, de aandrang, dewijl alle dingen nu gereed waren.
- IV. Ten vierde, hij verwacht wat zij zouden zeggen en welk antwoord hij brengen zou aan de koning.

Ik zeg:

- De koning zendt zijn dienstknecht of knechten uit in de ure van het avondmaal.
- Hij geeft ze opdracht om den genoden te zeggen: *Komt.*
- Hij laat ze het aandringen met te zeggen: want alle dingen zijn nu gereed.
- Hij mag zich niet laten paaien, gelijk als van de anderen.

I.

Wat het eerste aangaat, hier is een koning. Het 22e hoofdstuk van Matthéüs moet u erbij vergelijken. Die koning, die heer werd toornig op de eerste genodigden; hij zond zijn dienstknecht uit, om anderen te nodigen, ter ure des Avondmaals.

Deze koning is de grote en zalige God.

- Hij heeft een rijk in de natuur, en dat zijn alle schepselen; in de hemel zijn er duizendmaal duizenden, die Hem dienen, engelen en geesten der volmaakte rechtvaardigen.
- Hij heeft een rijk der justitie, waarin Hij recht doet, op de aarde en in de hel.
- Dan zal Hij nog eens recht doen op de wolken, als Hij het recht daar voortbrengen zal.
- Hij heeft ook een rijk der genade, waarin Hij door genade handelt met zondaren en onder de zondaren. Dat rijk heeft Hij begonnen in de verkiezing, en gegrond in de raad des vredes en voor zekere tijd in de borgtocht van Christus, en dat is Hij gaan uitvoeren in de beloften en sinds het Evangelie der vervulling onder de bewerkingen van de Heilige Geest, en Hij heeft er een goede voortgang mee gehad, en dat rijk zal een einde nemen in de voleinding der eeuwen, als de Heere Jezus de laatste uitverkorene zal hebben ingezameld, en dan zal Hij het Koninkrijk aan God Zijn Vader overgeven, 1 Kor. 15:24. Dat is het rijk der genade, dat de Koning hier houdt, totdat Hij het zal veranderen in het rijk der heerlijkheid.

De Koning, Die heeft Zijn knechten, en hier staat met zulk een nadruk een dienstknecht, die Hij *Zijn dienstknecht* noemt. Hij had extra-ordinaire dienstknechten en algemene. Extra-ordinaire, dat waren de profeten en apostelen; die waren aan geen

kerk gebonden. Dan heeft Hij nog Zijn engelen, die Hij zond om te boodschappen van dat feest, Lukas 2.

Hij had Johannes de Doper, de stem des roependen in den woestijn, Matth. 3:3. Het was alles stem wat aan hem was. Zijn gedaante, zijn kleet, zijn spijze, zijn gedrag, het was al prediken wat aan hem was.

Dan had Hij Zijn apostelen en Zijn zeventig discipelen, Lukas 10. Dan heeft Hij er velen in de gemeente gegeven, *sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars; tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouw van het lichaam van Christus*, Eféze 4:11, 12.

Eindelijk kwam ook nog Zijn beminde Zoon, die uitverkoren Knecht, Die de Heere van al de knechten was, Die genoemd wordt 's Vaders Knecht, Jesaja 49:6. Het was de Zoon des levenden Gods, de Heere uit den hemel, 1 Kor. 15:47. *God voortijds veelmaals en op velerlei wijze tot de vaders gesproken hebbende door de mond van al Zijn profeten, heeft ook in deze laatste dagen tot ons gesproken door Zijn eigen Zoon*, Hebr. 1:1. *Zie, Gij zijt Mijn Knecht, zegt God, Die Ik uitverkoren heb*, Jesaja 42:1. Nu, deze Zijn Knecht zond Hij. *Ten laatste zond hij tot hen zijn zoon*, staat er in Matthéüs 21:37. Zijn Zoon, Die de Eer van al de anderen was, had een zending. Hij had een opdracht en last, gelijk al de knechten van het Oude en Nieuwe Testament. Niemand mag zonder zending zichzelf die eer aannemen, maar die van God geroepen wordt, Hebr. 5:4. Hoe zouden zij dat durven prediken, dat God de God van een zondaar wil worden, zonder dat zij gezonden worden? Rom. 10:15.

Hier ben Ik, zei deze Knecht, *om Uw wil te doen*, Psalm 40:9. Die Knecht, de Heere Jezus, Die komt dan in de volheid des tijds, en Hij verklaart al de raad Gods: het was alles uitgekomen wat er van Hem voorzeggd was. *Eis nu van Mij, o God, zei Hij, hier ben Ik om een Schuldoffer te worden voor de zonden; Uw wil doe Ik gaarne*.

Hij werd gezonden tijdig, net van pas.

Wanneer?

In de ure des Avondmaals. Het avondmaal, dat was de bediening van het Oude Testament in de beloften, en in het Nieuwe in de vervulling. Die grote blijdschap werd verkondigd, *dat geboren was de Zaligmaker, Welke is de Heere, in de stad Davids*, Lukas 2:11. *Dat getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken*, 1 Tim. 1:15; *Die voor ons gestorven is*, zegt Paulus, *ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, ja, wat meer is, Die ook ter rechterhand Gods zit, ja, wat meer is, Die ook voor ons bidt*, Rom. 8:34, en Die eens wederom zal komen, in de tijd der wederoprichting aller dingen, totdat Hij Zijn Vader een gemeente zal voorstellen, zonder rimpel of vlek, Eféze 5:27. Die blijde verkondiging is in het Oude Testament geweest in de beloften, en daarna in het Nieuwe in de vervulling.

Waarom noemt God het een avondmaal?

1. Om de vrolijkheid uit te drukken. God zou Zijn gasten een vrolijk bruiloftsmaal aanrichten. *Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van jeruzalem en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des HEEREN dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden*, Jesaja 40:1, 2. De Joden hadden somtijds hun beste feesten en maaltijden 's avonds, omdat zij het dan onverhinderd konden doen en t langst bijeen konden blijven.

2. Ook, omdat in de bediening der vervulling een Avondmaal des Heeren zou zijn, 1 Kor. 11:20. In die ure zendt nu de Heere Zijn knecht, ter ure des Avondmaals. Die maaltijd was allang bereid en beloofd; nu komt de ure. *In die ure*, wat is dat?
 - Ten eerste, kom en zie, daar is nu de vervulling, waar de vaderen, de profeten, en koningen, en rechtvaardigen, zo naar verlangd hebben; het is lang uitgesteld, beloofd, verwacht; daar is nu de ure.
 - Ten tweede, waarom een ure? De Joden hadden maar één ure meer. Het is tijd, is het te zeggen, maak u op, uw stondekje is kort, waardeer het. Ik moet spoedig uw besluit hebben; werk terwijl het dag is, ja, het is met u gekomen in de elfde ure, in de laatste ure. Wacht u dat dit uur niet verstrijke zonder vrucht te doen, of u zult het u eeuwig beklagen. En in die ure zendt God Zijn Zoon, Die de grote God en Zaligmaker is, die Knecht.

II. Wat was Zijn opdracht, en bij wie moest Hij gaan? Bij de genoden; om den genoden te zeggen: *Komt*.

Bij wie zond Hij al Zijn knechten?

Hij zei dat zij zich zouden wachten, dat zij nog niet mochten gaan op de weg der heidenen, maar tot de verloren schapen van het huis Israëls. Ik wilt het niet, zei de Heere, dat u de heidenen ook aanspreken zult, maar zeg tot den genoden: *Komt*.

Wie waren de genodigden?

Het volk van Israël, het zaad Abrahams! Ach, zegt God, hoe lang heb Ik Mijn knechten, de profeten, gezonden, vroeg op zijnde en zendende, tot op Samuël toe, tot de genodigden! God zei: nodig ze, en zeg dat er alle heil in is, als zij komen. U zijt zo lang al genodigd, zegt de Heere, uit een goed hart, opdat u tegen die tijd, als Ik het vervulde, toch gereed zou wezen. Ja, u bent uw woord al kwijt, u hebt de nodiging aangenomen. Uw vaders zijn er in gestorven, zij zagen de belofte van verre, en zij omhelsden ze met het geloof, Hebr. 11:13. Hetzelve hebt u, die hun kinderen zijt, aangenomen, en u zeide, dat u bij niemand anders uw heil zoeken zoudt. Nu kom Ik u bewerken, opdat u alleen uw heil in Jezus zoeken zoudt, die ware Wortel van Jesse.

Komt nu; bent u genodigd, komt nu. Bent u nog wat traag om te komen, Mijn knechten wekken u nog eens op, en zeggen tot u: *Komt tot de bruiloft*. Wat scheelt u? Daar staat de Heere nu in het midden van u, Die u gezocht hebt; kom naar Hem toe.

Het is de wondere goedheid Gods dat Hij ze nog eens laat aanspreken. Hoe rechtvaardig had God geweest als Hij ze in hun traagheid niet eens had laten aanspreken, als Hij ze in dit laatste uurtje zonder eens aan te spreken had gelaten, eer dat Hij de bijl aan de wortel legde om ze uit te kappen.

Komt, zegt de Heere, eer dat u verwoest zoudt worden, hoe kunt u zo zijn dat u niet komt? *Wat kan Ik meer aan Mijn wijngaard doen, dat Ik aan hem niet gedaan heb?* Jesaja 5:4. Ei lieve, hoor en kom, wilt u sterven?

Kom tot de nieuwe bediening van het genadeverbond, kom tot die belijdenis, onderwerp er uzelf aan, en verzegel, dat God waarachtig is, Joh. 3:33. U bent van het rechte pad af, u loopt te dwalen, bekeer u dan tot de overste Herder en Leidsman van uw zielen, 1 Petrus 2. U bent het spoor kwijt, kom nu tot Mij, en dan zult u terecht raken, en als u het niet doet, u zult niet terecht raken. Kom tot Mijn offer, tot Mijn bloed. *Waar het dode lichaam is, daar zullen de arenden vergaderd worden*, Matth. 24:28. Wilt u dan niet in Mij geloven? Wilt u Mij niet achten, Israël, het zal u berouwen.

Kom tot de volheid van Mijn lijden, kom tot de volheid van Mijn liefde, kom tot de volheid van Mijn genade, kom tot de volheid van Mijn gehoorzaamheid en voorbede.

Laat er niet één achterblijven, Ik beweeg u ertoe, laat het geen gedwongen toneelwerk zijn. Als u komt, u zult het goede eten, Jesaja 55:2. *Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik u willen bijeenvergaderen, gelijk een hen haar kieken bijeenvergadert onder de vleugelen, maar gij hebt niet gewild*, Matth. 23:37.

U zult zeggen: *zit daar niet meer in, in dat komen?*

Ja, daar zitten vier of vijf geestelijke stukjes in.

Wat?

1. Ten eerste, die geestelijk komen, zij krijgen zulk een begrip van het Wezen Gods, dat Hij zulk een genegen hart en hand heeft om zondaars zalig te maken, hoe genadig en barmhartig dat God is, en tegelijk ook hoe rechtvaardig.
2. Ten tweede, zo een komende, vindt dit: hij krijgt zulke kleine gedachten van alles wat buiten God is, al is het 't allerbeste; heel de wereld is zo leeg. Als een mens de zonde doet, hoe leeg is zij! Al mocht ik heel de wereld in al zijn overvloed hebben, ach zegt zo een komende, zij kan mijn ongeruste consciëntie niet stillen, ik kan er geen druppeltje genade mee kopen. Wat is er in de wereld in al wat buiten de genade Gods is? Afgoderij, waanchristenen, bijgeloof, menseninzettingen en vonden. Groot waren de voorrechten der Joden, zij hadden zulke grote privileges, schaduwen, eigengerechtigheid. *Mijn God*, zegt zo een komende, *hoe leeg is het alles, daar is voor mij niet dan de dood in*.
3. Ten derde, zo een geeft zijn toestemming dat de zonde God allermeeest onteert van alles wat er in de wereld is; *ach God*, zegt hij, *zij maakt mij zo vervloekt voor U*.
4. Ten vierde gelooft zo'n ziel dat de Vader de Zoon macht gegeven heeft om het leven te geven aan allen die tot Hem komen, zodat Hij ze verlossen zal van de toorn Gods, van de zonden, van de dood en de verdoemenis. Hij krijgt een bevattning dat de Heere Jezus alleen een verzoening is voor de zonden, en dat er niemand dan Hij machtig is om zondaars van de zonden te verlossen, ja, dat Hij machtiger is om ze door Zijn rantsoen te verlossen dan al de duivelen in de hel zijn om hen te verdoemen.
5. Ten vijfde, daarop krijgt hij een heldere bevattning, dat de Heere Jezus zulk een teder hart heeft, om met arme zielen die tot Hem komen, te onderhandelen in genade. "Uw ingewanden rommelen over de ellendigen, en ik ben een ellendige, zegt hij, ik kan U niet missen, ik kom naar U toe. Dat Gij U toch over mij liefde te ontfermen, want wát ik missen kan, ik kan U niet missen, ik mag geen gebrek aan U hebben in leven en in sterven en in mijn verschijning voor God." Daarop begint hij gaande te worden, met al wat in zijn binnenste is, en wandelende en wenende gaat hij naar de Heere toe, en hij wordt Hem toegevoegd. Efraïm zei: *Zekerlijk, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik mijzelf ben bekend gemaakt, heb ik op de heup geklopt; ik ben beschaamd, ja ook schaamrood geworden, omdat ik de smaadheid mijner jeugd gedragen heb*, Jer. 31:10. Zij schreien eens, zij bidden eens, zij nemen eens toevlucht tot de Heere, en dat is zo het geestelijke komen.

Dan zegt hij: *Heere, het is of mijn hart naar U toe schiet als de arend naar het aas*. Daarop hoort hij, leest hij, en doet hij al wat hij kan, maar al de middelen ontvallen. Nu zegt hij: *naar de Heere toe*. Hij ziet het aanbod Gods. Wie weet, zegt hij, Hij mocht mij ook een kruimpje geven, dat van de tafel der kinderen valt. Daarop zegt hij: "Heere, ik geef mijzelf aan U over, op U verlaat ik mij, in Uw schoot rust ik, op Uw armen verlaat ik mij, op Uw bloed wil ik leven en sterven en voor God komen. Ik kies Uw zijde zolang als ik leef; anderen mogen nu dienen die zij willen, maar ik kies Uw zijde, als Jozua, die tot de kinderen Israëls sprak: *Kiest*

u heden wien gij dienen zult: hetzij de goden welke uw vaders, die aan de andere zijde der rivier waren, gediend hebben, of de goden der Amorieten, in welker land u woont; maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen, Jozua 24:15.

Dat is het geestelijke komen. Verstaat u het door ondervinding, dan zult u gelukkig wezen, anders zal er niets gelden.

III. Nu zegt de Heere niet alleen tot die zo geloven: Komt! Maar ook dringt Hij het aan met te zeggen: *want alle dingen zijn nu gereed*, het is alles klaar.

Ach Heere, wat is dat? Is de Drie-enige God met Zijn gunst gereed?

Ja, zij is in de eeuwigheid bereid, zij is beloofd en afgeschaduwd, en nu vervuld. *Kom nu, daar staat de Vader gereed om al uw zonden op Mij te werpen, om u te kussen met de kussen van Zijn mond. Ik ben gereed, kom maar, werp al uw zonden op Mij, en Ik zal uw Voorspreker wezen; de Geest is gereed om u te bewerken.*

U moet niet denken dat de Vader een andere Middelaar of een andere Geest of een ander feest of woord zal hebben ***als de Joden bekeerd zullen worden***, dan er nu is. Zou God de Vader nog een andere Middelaar hebben, Die een ander rantsoen heeft? Zou u een Geest verwachten, Die anders zal werken dan bij verlichting en overreding en versterking?

En zo wil de Koning zeggen: aan 's Konings zijde is er niets meer te doen, zondaar, nu is het uw beurt. Denk nu niet in uw hart: God wil mij niet; laat dat in uw geest niet komen; het is in Mijn gedachten niet. *Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen, en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen*, Joh. 6:37, al was het zulk een vuil mens, dat hij van zichzelf begon te zeggen: ik mag mijzelf niet zien, ik ben maar waard verbrand te worden. Meent niet, dat Ik u verklagen zal bij den Vader; die u verklaagt is Mozes, met wie u zoveel op hebt, op welken gij gehoopt hebt, Joh. 5:45. Als u komt, Ik zal u niet uitwerpen, integendeel, Ik zal u omhelzen, kussen, troosten, rust geven, Matth. 11:28. Meent u dat Ik in Mijn verbond trouweloos wezen zal, dat Ik de raad Gods zal breken, dat Ik de Geest bedroeven zal, dat Ik het contract zal breken? Nee, die verlegenen moeten Mijn loon zijn, en zou Ik Mijzelf Mijn loon onttrekken? Gij zijt Mijn loon.

IV. Daar komt nu die knecht, en hij zegt: *de boodschap is gedaan, maar zij willen niet komen, hun gegeven woord trekken zij in.*

Daarop zegt de Vader: zij zullen geen van allen Mijn Avondmaal smaken; zij mogen nog zoal wat de uitwendige bediening hebben om zich te beproeven, maar anders niet.

Toepassing

Wij moeten naar het einde spoeden. Wat denkt u? Het is Avondmaal, en alles is gereed. Bent u allen ook niet dikwijls aangesproken, door zwakheid, door ziekten, door het nodigen van Gods dienstknechten? En bovenal wordt u ook openlijk genodigd. Nodigt eens een grote een arm mens, wat is er weinig moeite om ze te krijgen! Wij zeggen: *alles is gereed*. Haman werd gedreven tot de maaltijd van de koningin. Nodigt de wereld, men is meteen gereed, die zotte vrouw, in tegenstelling tot de Opperste Wijsheid, Spr. 9. Al gingen zij van het Avondmaal naar de hel, zij gaan evenwel. Maar als wij de zondaar nodigen, wat een vermoeidheid is het dan! Er is geen opmerking.

Wij zeggen: wij nodigen u, onderzoek u, verklaar u, houd ons niet op, met wie houdt u het? Hebt u maar een naam dat u een christen bent, of hebt u de Heere aangenomen

om Hem groot te maken? Er zijn veel intrest-christenen. Haman, die at met de koningin, maar hij at zich de dood, hij werd van tafel naar de galg geleid. U zou van tafel wel naar het oordeel kunnen geleid worden, en zó naar de hel.

U zult zeggen: wie is recht genodigd?

Gods knechten kunnen wel nodigen, maar u kunt de beproeving wel nalaten. Meent u dat het Avondmaal een ceremonie geworden is? Hoor, wij zeggen tot die waarlijk genodigd zijn: *alle dingen zijn gereed*.

Wie zijn de ware genodigden? Zult u zeggen.

In een groot feest, daar is dikwijls een rol waar de genodigden mee opgelezen worden, en wat u in de wereld niet misprijst, zult u dat in het kerkelijke misprijzen? Tot welke genodigden zegt God: *Komt?*

(1) Tot de armen. Bent u zo doodarm, dat u niets in of bij te brengen hebt? Ontvalt het u alles? Zalig zulke armen. *Zalig zijn de armen van geest*, Matth. 5:3.

(2) Bent u een treurige, een bedroefde, omdat u zo ellendig bent? Kent u die geestelijke droefheid over het missen van God? Zalig zijn zulke treurigen; want zij zullen vertroost worden, Matth. 5:4. Of kent u in uw leven niet één treuruurtje? Is het altijd wèl bij u?

(3) Kom, die zulk een honger hebt, die zo zegt: *wat heb ik, ik heb niet met al, ik wou wel wat hebben*, *Uw genade in Christus, Heere, ik kan ze niet missen*. Wel, zalig zulke hongerenden en dorstenden naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden, Matth. 5:6.

(4) Kom, reinen van hart, die zo zijt en zegt: er is dikwijls zulk vuil in mijn hart, al breng ik het tot geen daden; in mij woont geen goed, Rom. 7:18. *Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien*, Matth. 5:8.

(5) Nog eens, kom genodigden, die dikwijls zo verbrijzeld en nederig van hart zijt, die wel op de laagste plaats zoudt willen zitten. Op die zal Ik zien, zegt God, op die nederigen en die verbrijzelden, om ze te verkwikken en levend te maken, Jesaja 57:15 en 66:2. Dat is het alles wat God eist, dat u ootmoedig voor Hem wandelen zoudt, Micha 6:8. Is er geen bedrog in uw geest?

Zegt u: ach nee?

Welgelukzalig zijt u dan, Psalm 32:2.

(6) Ach, die zijn genoden, die zo zeggen: ik kan het niet langer dragen, dat ik zo belast ben met het pak van mijn zonden, Matth. 11:28. *Mijn ziel buigt zich neder*, Psalm 42:12.

Kom maar tot Mij, zegt de Heere Jezus, *Ik zal u rust geven*. Hoop op God, en gij zult Hem nog loven. O, gekrookte rietje, kom, u hangt als tegen de grond, Ik zal u niet verbreken, Jesaja 42:3. Kom genodigden, die de Heere zo liefhebt, die zo zeggen kunt: Ik heb de HEERE zo lief, Psalm 116:1. Hartelijk lief heb ik U, HEERE, Psalm 18:2. Ik heb niemand nevens U in den hemel, nevens U lust mij ook niets op de aarde, Psalm 73:29.

Waardeert u Hem het meest? Bent u zo gesteld, ga. Kleeft u de Heere aan door bidden, smeken en geloofsoefeningen? Wel de ure is gekomen, en alle dingen zijn nu gereed, kom tot het Avondmaal. U bent uw woord allang kwijt, u hebt het aangenomen dat u zou komen.

Als een mens grote onkosten doet en enigen nodigt, is het wel dragelijk voor een mens als de gasten dan niet komen? Dat kan hij niet verdragen, of hij wordt gemelijk en toornig. Wat denkt u, zegt God, en zal Ik u dan zo lang laten prediken en verzoeken, en zult u dan niet komen, zult u niet willen? Dat zal de ontsteking van Mijn toorn

kosten. Maar als u komt, zo wijzen wij u in het korts op een spijze, die niemand kent dan die ze ontvangt, die u een honingraat op uw doodsbed zal wezen. U zult met heil bezocht worden, en u zult kunnen zeggen: ik heb het met de Heere gehouden in mijn leven, ik heb ook in mijn dood anders niemand. En dat zeggen zal een honingraat voor uw ziel wezen en een voorbruiloft van de heerlijkheid. En als anderen buiten geworpen zullen worden, zult u gaan in die eeuwige bruiloft, om aan te zitten met de God van Abraham, Izak, en Jakob, in dat Koninkrijk, *waar volle verzadiging van vreugde is, en lieflijkheden aan Gods rechterhand, eeuwiglijk en altoos*, Psalm 16:11. Amen.

NEGENDE PREEK OVER 1 KORINTHE 3:11

Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus.

Op het Avondmaal

De apostel, ziende Gods Kerk en gemeente, zo vinden wij dat hij ze verbeeldt onder de prent van een groot gebouw, 1 Kor. 3:9. Als iemand bouwen wil, die heeft verscheidene dingen waar te nemen.

- (1) Wil iemand gelukkig bouwen, zo moet hij een aftekening van hetgeen hij bouwen zal maken, hij moet er een concept over maken. David wilde een tempel bouwen in 1 Kronieken 17. *God, zei hij, heeft mij een afschrift van het gebouw gegeven.*
- (2) Als men bouwen wil, zo diende men eerst eens neder te zitten, om te zien of men in staat is om dat concept te voldoen. In Lukas 14 zei de Zalmaker: *als iemand een huis zal bouwen, zo zit hij eerst eens neder, en hij overrekent de kosten eens, opdat hij niet zou moeten uitscheiden als hij wat gebouwd heeft, en de voorbijgaande niet met hem spotte.*
- (3) Daarenboven, als iemand bouwen zal, zo moet hij tevoren de materialen verzorgen. David, wat had hij al vergaderd, wat al bouwstoffen, goud, zilver, koper, ijzer, steen, hout, voor zijn zoon om te bouwen, zodat al die dingen er haast waren zonder gewicht, 1 Kron. 29.
- (4) Die bouwen zal, moet naar goede werklieden zien. Sálomo, die zond naar Hiram, dat hij hem goede werklieden zou beschikken, die bekwaam waren om in allerlei werk te kunnen werken en allerlei kunstige werken te doen.
- (5) Die bouwen zal, moet ook op zijn fundament letten, dat het een goed fundament is. Kores zond de kinderen Israëls om de tempel te bouwen, en hij zei, dat zij het fundament van zware stenen zouden leggen.

En geeft God nu de wijsheid aan mensen in het bouwen, en zal het dan God ergens aan ontbreken?

1. Zal het Hem ontbreken aan een concept, hoe Hij Sion bouwen zal? God gaf Mozes een concept, hoe hij de tabernakel moest maken, en Hij gaf Ezechiël een concept van het bouwen des tempels, en zou God dan niet weten hoe dat Hij Zijn Kerk zou bouwen, door welke wegen en hoe ver Hij ze brengen zal?
2. God kende Zichzelf in staat om Zijn concept te voldoen. *Zou Mij iets te wonderlijk zijn?* zegt de Heere. Hij roept de dingen die niet zijn, alsof zij waren, Rom. 4:17. *Hij spreekt maar, en het is en gebiedt, en het staat er,* Psalm 33:9.
3. God zoekt een bouwstof om Zijn Kerk te formeren; daar heeft Hij de uitverkorenen toe, die zullen de stenen zijn, die zal Hij levend maken, zij zullen daar als levende stenen komen tot de Heere Jezus, 1 Petrus 2:5.
4. God, gelijk Hij een stof heeft om te bouwen, zo heeft Hij ook werklieden: *Want wij zijn Gods medearbeiders; Gods akkerwerk, Gods gebouw zijt gij;* zegt de apostel in 1 Korinthe 3:9. *En Dezelve heeft gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars; tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwning van het lichaam van Christus,* Efése 4:11, 12.
5. Ten laatste zorgt God in het bouwen van Zijn Kerk voor een goed fundament, dat zwaar en vast is, buiten hetwelk er geen wezen kan, en dat zal blijven liggen totdat

al de fundamenten van de Kerk zullen gebroken worden, en dan zal er ook dit fundament niet meer nodig wezen, dan zal de Heere Jezus het Koninkrijk aan God en den Vader overgeven, 1 Kor. 15:24.

Wij zullen geen omhaal maken; zet u! Hier hebt u,

- I. Ten eerste, het gelegde Fundament.
- II. Ten tweede, niemand kan noch mag een ander leggen.
- III. Ten derde, dat dit in Paulus oogmerk te pas kwam: zij twistten wie de meeste onder hen was; de ene zei: ik ben van Paulus, de andere: ik ben van Céfas, een derde: ik ben van Apollos; hij wilde zeggen: zeg liever: *ik ben van Christus*.

Ik zeg:

- Ten eerste hebt u het gelegde fundament, hetwelk is Jezus Christus.
- Niemand kan noch mag een ander leggen dan hetgeen gelegd is.
- Het oogmerk van Paulus: wat schreeuwt u zo: Ik ben van Paulus, ik ben van Céfas, ik ben van Apollos? Zeg liever allen: *Ik ben van Christus*.

I. Wat het eerste aangaat, u hebt hier het gelegde Fundament.

Wie is het Fundament hetgeen gelegd is?

Het is Jezus, het is Christus. Hij is het Die hier tot een fundament ligt.

Zijn Naam is Jezus. Die Naam kreeg Hij door het bevel van Zijn Vader, van de engel, Matth. 1:21. Die Naam draagt Hij om twee stukken met recht: omdat Hij Zijn volk bevrijdt van al wat hen ongelukkig maakt, en hun kan toebrengen al wat hen gelukkig maakt.

Waar bevrijdt Hij ze van?

Van de zonden, van 's Vaders toorn, van de vloek der wet, van de heerschappij des duivels, van de vreze des doods, van de hel. Is Die geen Zaligmaker, Die zulke dingen wegneemt?

Wat brengt Hij hun toe?

De verzoening met God, het geestelijke leven vanbinnen, het geloof, de rechtvaardigmaking, de heiligmaking, de bewaring, de blijdschap, de eeuwige heerlijkheid hierna, met al de heilgoederen van het genadeverbond, die Hij hun schenkt in de tijd, in het oordeel, en eeuwig. Is dat nu geen Zaligmaker?

Niet alleen is Hij een Zaligmaker, maar Zijn Naam is ook Christus.

Wat staat er op die steen?

Jezus Christus, de Gezalfde Gods.

Wat bevat dat in zicht?

Dat God Hem van eeuwigheid daartoe gezalfd heeft en verordineerd, en dat God Hem in de tijd in de wereld daartoe heeft bekendgemaakt in de voorzeggingen en beloften, en in de schaduwen laten afschaduwen, en ten laatste in de volheid des tijds door Zijn komst dat alles vervuld. Hij is gezalfd tot drie ambten: tot een geestelijke Profeet, tot een Priester, en ook tot het Koninklijk ambt.

Dat zijn de Namen die op het fundament staan: Jezus en Christus. Al wat hier aan Hem is, dat is gans begeerlijk, Hoogl. 5:16. Deze Namen zijn als een uitgestorte olie, al de oprechte maagden hebben Hem innig lief, Hoogl. 1:3.

Nu, deze Jezus Christus wordt onder veel namen en beelden in het Woord getoond. Dan wordt Hij eens genoemd het Hoofd, de Bruidegom, de Man, de Liefste, en

dergelijke. Dan komt Hij onder verscheidene beelden voor. Hier ziet het beeld op een gebouw.

En gelijk Hij grote namen draagt, zo draagt ook de Kerk grote namen. Dan wordt zij eens genaamd een kudde, dan een hof, dan de bruid, en dan een huis en een gebouw.

Waarom wordt de Kerk bij een huis vergeleken? Let eens op.

1. Een huis heeft zijn dak. Welk is het dak van de Kerk? Het is de beschutting des Heeren: Over alles wat heerlijk is, zal een beschutting wezen, Jesaja 4:5; uw muren zijn steeds vóór Mij, Jesaja 49:16. God stelt heil tot muren en voorschansen, Jesaja 26:1. Hij zal een vurige Muur rondom haar wezen, Zach. 2:5.
2. Ten tweede, een huis heeft niet alleen zijn dak, maar ook zijn muren, zijn hoogten en zijn verdiepingen. Zo ook de Kerk: er is een hoogte, lengte, diepte en breedte van liefde Gods in, Eféze 3:18.
3. Ten derde, in een huis zijn vensters; in de Kerke Gods ook. Wat staan zij daar met die verlichte ogen des verstands! Wat scheppen zij een licht uit het Woord! Wat zijn het kristallijnen ogen! Die ontdekken hun de wonderen van Gods wet. Hierom bad David: Ontdek mijn ogen, opdat ik aanschouwe de wonderen van Uwe wet, Psalm 119:18.
4. Ten vierde, in een huis hebt u dienaars; hier ook. Paulus zegt: Alzo houde ons een iegelijk mens als uitdelers der verborgenheden Gods en dienaars van Christus, 1 Kor. 4:1.
5. Ten vijfde, een huis is niet te begrijpen zonder inwoners; in dit huis hebt u ook inwoners. Wat voor? De Drie-enige God, goede gedachten, goede gaven en genaden, vrome zielen. Zie Psalm 84:5, 1 Korinthe 3:6 en Johannes 14:2.
6. Ten zesde, in een huis is allerlei voorraad, spijs, drank, klederen, medicijnen tot genezing. De Kerk heeft ook allerlei voorraad: goud, beproefd komende uit het vuur, witte klederen, ogenzalf, Openb. 3:18.
7. Nog eens, in een huis zult u verscheidene vertrekken vinden; in de Kerk ook. U hebt er een voorhof, dat is de zichtbare kerk; een heilige, dat is de onzichtbare Kerk; het heilige der heiligen, dat is de hemel, de triomferende Kerk. Door het voorhof raakt u in de onzichtbare Kerk, door beide in de hemel. In de zichtbare komt men door doop, door belijdenis, door de verkondiging des Woords.
8. Een huis, ten achtste, heeft zijn sloten en grendelen: dit huis ook; in Matthéüs 16:19 hebt u de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen.
9. Ten negende, in een huis hebt u sieraad; in dit huis ook: u hebt er vaten ter ere en vaten ter onere, 2 Tim. 2:20. *De heiligheid is Uwen huize sierlijk, HEERE, tot lange dagen*, staat er in Psalm 93:5.
10. Ten tiende, in een huis heeft men burenen; dit huis staat te midden van de wereld; daar zijn kwade en goede burenen in.
11. Ten elfde, een huis heeft zijn fundament waarop het neergezakt is. Dit huis, de Kerk, mist ook zijn fundamenten niet.

U zult misschien zeggen: welke fundamenten? Twee bijzondere.

- (1) Een fundament der leer, Eféze 2:20; op dit fundament is de Kerk gegrond, op de leer der apostelen en profeten, op die leer van de dood, van de opstanding der doden, en van het eeuwige oordeel, Hebr. 6:2. Zo iemand een andere leer leert, al was het een engel uit de hemel, hij is vervloekt, Gal. 1:8.
- (2) Het tweede fundament is de zaligheid. Welke is dat? Dat is Jezus Christus. In Matthéüs 16:18 sprak Hij: *Gij zijt Petrus, maar op deze Petra zal Ik Mijn*

gemeente bouwen. In 1 Korinthe 10:4 zegt Paulus: *De steenrots is Christus*. In Sálomo's tempel stonden twee massieve pilaren: de ene werd genoemd Boaz, en de andere Jachin, 1 Kon. 7:21. Wat betekent Boaz? *In hem is kracht*. Wat betekent Jachin? *Hij zal het versterken*. In Hem, de Heere Jezus, is kracht, en Hij zal het versterken.

U zult zeggen: waarom wordt de Heere hier onder dat beeld van een fundament vertoond? Daarom:

1. Ten eerste, een fundament ligt diep en verborgen. Waar hadden wij ooit een Christus gekend? Hij is verborgen voor de wereld en onvatbaar. Ach Heere, waar hadden wij ooit van een Christus geweten, was het ons niet geopenbaard geworden? En al wordt Hij geopenbaard, de natuurlijke mens verstaat het niet. Hij is zelfs voor de vromen nog zo verborgen, zodat zij moeten uitroepen: *O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods!* Rom. 11:33. Het is een kennis die voor mij te hoog en te wonderlijk is, Psalm 139:6, dat u Heere, Uzelf tot een fundament legt.
2. Ten tweede, waarom nog meer een fundament? Omdat het fundament het noodzakelijkste is van het gebouw. Men kan het bijna alles missen, behalve dat fundament. Joh. 14:6: *Niemand kan tot den Vader komen dan door Mij*. Joh. 15:5: *Zonder Mij kunt Gij niets doen*. Of het sterken of zwakken zijn, zonder dat fundament kunnen zij niets doen.
3. Ten derde, een fundament daarom: men legt in zijn leven niet veel fundamenten; u zult er in uw leven geen twee zien leggen. Zo is het hier ook: Jezus is het enige fundament van de zaligheid, Hij alleen, en niemand anders. *De zaligheid is in geen ander; want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden*, Hand. 4:12. Hij is het alleen, door Wie de zondaar zalig wordt, en er is geen tweede.
4. Ten vierde, daarom een fundament, omdat het fundament met al de steentjes verenigd is. Zo is het ook hier: hier is de allernauwste vereniging, gelijk er is tussen een man en de vrouw, en de leden met het hoofd, en de ranken met de wijnstok, en een ent met de stam, en een fundament met het gebouw. Daarom wordt gezegd: indien iemand in Christus is, 2 Kor. 5:17. Elk steentje kan zeggen: ik heb gemeenschap met het fundament, ik heb gemeenschap aan Zijn lijden, voorbede, gaven des Geestes. *Alles is uwe*, zegt Paulus tot de gelovigen, 1 Kor. 3:21.
5. Ten vijfde, het fundament verenigt de steentjes ook met elkander. Om wiens wil zijn Gods kinderen alle één hart en één ziel? Is het niet om Christus wil? *Zij zijn één lichaam en één Geest en zij hebben één Heere, één geloof, één doop, één God en Vader van allen*, Efése 4:4-6.
6. Ten zesde, daarom een fundament, want het fundament ondersteunt al de steentjes. Zo is het hier ook ten opzichte van elk gelovige: *ach, de Heere Jezus draagt ze. Ik heb anders niemand om op te rusten, ik steun alleen op Hem*, zeggen zij, en Hij draagt ze zo allen. Hij zal de lammekens in Zijn armen vergaderen en in Zijn schoot dragen, Jesaja 40:11. *Hij, Die alle dingen draagt door het woord Zijner kracht*, Hebr. 1:3.
7. Ten zevende, een fundament wordt Christus genoemd; waarom? Omdat al de steentjes die aan het gebouw zijn, evenveel deel aan het fundament hebben. Zo is het hier ook: de zwakken, zij die in duisternis zijn gezeten, de bestredenen, de gekrookte rietjes, zij hebben even zoveel deel aan de Heere als de sterken. Hij is ook hun Koper, Rantsoeneerder; elk heeft evenveel deel aan Hem tot zaligheid.

8. Ten laatste, een fundament dient tot sterkte en volmaking van het gebouw. Zo is het hier ook: zonder Hem zijn wij niets, maar die Hem heeft, de poorten der hel zullen hem niet overweldigen, Matth. 16:18.

Daar hebt u het fundament, en dat is gelegd. Is het van Zerubbábel, of Jozua, of Nehémia gelegd? Ach nee. Van wie?

1. Van God de Vader in de eeuwigheid, in dat besluit dat de Zoon een fundament zou wezen. Hij zal des HEEREN tempel bouwen, Zach. 6:12. Hij is de Grondsteen, zegt God, Die Ik leg in Sion, een beproefden Steen, een kostelijken Hoeksteen, Die wel vast gegrondvest is, Jesaja 28:16, bij Mij uitverkoren en dierbaar, 1 Petrus 2:4.
2. Ten tweede, Hij is niet alleen gelegd van God in die eeuwige raad, maar de Heere Jezus heeft Zichzelf gelegd, als Hij zei: *Vader, zie, hier ben Ik, Uw wil doe Ik gaarne, Ik heb verzoening voor hen gevonden, laat hen in het verderf niet nederdalen*, Job 33:24; als Hij met Zijn hart Borg geworden is, Jer. 30:21. Hij heeft Zich gelegd in Zijn komst in de wereld, in Zijn dood, in die heerlijke bediening van de genademiddelen; daar wordt gepredikt: *niemand dan Christus*.
3. De Geest legt Hem ook in de Bijbel; in alle eeuwigheid zult u er geen ander vinden, ja, in het hart van al de vromen is Hij gelegd: u zult niet één vrome vinden, bij wie Hij niet in het hart ligt; zij moeten allen naar Jezus, zij zullen anders niet terecht komen.
4. Hij is gelegd, in de vierde plaats, als zij begonnen te zeggen: en ik, waar zal ik mee bestaan voor God? Ik heb niets; mijn burgerlijkheid, afkomst, eer, ten Avondmaal gaan, het is alles mijn fundament niet.

II. Ziet u het wel? Hij is gelegd. Daar hebt u nu het gelegde fundament. Wat zegt er Paulus nu van? *Niemand kan een ander leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Christus Jezus*. Het wil zeggen: kent u een ander? Weet u een ander? Niemand kan een ander leggen.

Wat is dat?

God de Vader, de Zoon en de Geest, vrome predikanten, vrome mensen niet, noch de duivel, noch valse predikanten.

1. De Vader is de Onveranderlijke; Hij kan, noch wil, noch zal een ander leggen. Dat heb Ik gelegd, zegt Hij, en het zal blijven: *Mijn raad zal bestaan*, Jesaja 46:10. Dit werk Gods zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan, Jesaja 53:10. Ik, Vader, zal in niemand anders genoeg nemen.
2. En de Zoon zegt: Ik heb gezegd: Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden, in Mij zijn gerechtigheden en sterkte, Ik ben Uw Heiland, er is geen ander, Ik ken er geen, Jesaja 45:21, 22, 24. Ik ben de Hoeksteen van het gebouw, Dien de bouwlieden verworpen hebben, maar Die geworden is tot een Hoofd des hoeks, van den HEERE is dit geschied, Psalm 118:22, 23.
3. Ten derde, de Geest kan er geen ander leggen, Hij heeft Hem in de Bijbel gelegd, en dat Woord is als zilver, gelouterd in een aarden smeltkroes, gezuiverd zevenmaal, Psalm 12:7. Ik zal geen andere Bijbel maken, zegt de Geest, geen andere openbaring meer doen, dat er heil voor een zondaar is buiten Christus.
4. Vrome predikanten zullen er ook geen ander leggen. Paulus getuigt voor een gehele gemeente: *Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd*, 1 Kor. 2:2. En moet ik Hem kennen, zegt Paulus, ik prijs Hem ook u aan, ik wil in Hem gevonden worden, u moet ook in Hem gevonden worden, Filipp. 3:9, 10.

5. Nog eens, niet één gelovig vroom mens zal anders spreken, al kwam hij van het oosten of westen, in Holland of Zeeland. Kom waar u wilt in de kerk, het is allemaal hetzelfde fundament; al de vromen spreken één taal: wij hebben maar één Heere, zeggen zij, Eféze 4:5. *Tot wien zouden wij heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens*, Joh. 6:68.
6. De duivel kan ook geen ander leggen, laat hij woelen en razen tegen de Kerk, laat hij ze vervolgen en de vromen bestrijden, laat hij ze ziften, schudden, tegen de grond slaan: zij weten beter. Al zegt hij: bid mij aan, ik zal u al het gemakkelijke van de wereld geven, eer, aanzien, dien mij: zij weten wel beter; zodat de duivel zelfs geen ander fundament leggen kan.
7. De valse apostelen, die scheurzieke, die zo schreeuwden: met ons moet u het houden; wel, die moeten van hun ambt zelfs af, zij moeten uitgeworpen worden; ja, al was het een engel uit den hemel, die een ander evangelie predikte, hij is vervloekt, Gal. 1:8, 9.

Verzin nu zoveel als u wilt, niemand heeft die namen, die ambten, die kwaliteiten, dan Jezus Christus.

III. Ten derde, dit diende nu tot Paulus oogmerk. Zij mogen wel zo schreeuwen; zegt hij, waar brengt u het volk naar toe, naar uzelf, of naar Christus? Wat schreeuwt u zo: Ik ben van Paulus, en ik van Apollos, en ik van Céfas? Zijt gij in Paulus naam gedoopt? Is Céfas voor u gekruist? Is Apollos voor u gestorven? Ik wijs u nergens anders naar toe dan naar Christus. Dat zal de toets zijn van een iegelijk: zo zij met hun hart gezet zijn om u naar Christus te brengen. Volk, wil de apostel zeggen, ik wil hebben dat u zegt: Ik ben van Christus; niet: Ik ben van Paulus; maar ik zoek in Jezus mijn zaligheid, en niet in Paulus gaven of dienst.

Ziet u wel, geliefden, hoe krachtig het Woord is? Het gaat tot in het binnenste van de ziel, en het wordt een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten, Hebr. 4:12. U wilt dikwijls van niemand geoordeeld worden, maar daar komt het Woord en het zegt: u leeft zo niet als het Woord van u eist; en de gedachten zeggen: het is waar, ik ben schuldig. Dat is het, dat het Woord zo druist tot in de binnenkamers van het hart, en daar houdt het vierschaar.

Toepassing

Nu hebben wij nog een woord tot slot. Wat is het een heerlijke Jezus! Wat zien onze ogen de Koning in Zijn schoonheid! Hij heeft Zijns gelijken niet; er zijn geen twee zulken, er zal ook geen derde komen. Wat is Hij heerlijk! Al wat heerlijk in het Woord en in de wereld is, daar wordt Hij door afgebeeld. Dan wordt Hij eens een Fontein genoemd, dan een Wijnstok, dan het Hoofd van het ganse lichaam, dan een fundament. Hij is verheven boven allen, in oudheid, in Zijn natuur en aard, in vastigheid, onbeweeglijkheid, uitgebreidheid, Hij is wonderbaar in grootheid. Zij schreeuwden eens: *Groot is de Diána der Efézeren!* Hand. 19:28. Maar groot is de Heere Jezus. Alle gebouwen, alle grondvesten en fundamenten zijn op Hem gebroken, van heel de wereld, en zullen op Hem gebroken worden. *Hemel en aarde zullen vergaan, maar Gij zijt Dezelfde*, Psalm 102:27, 28. Dat fundament zal niet weggenomen worden van de strijdende Kerk, totdat zij in de heerlijkheid zal zijn.

Wat is de Kerk een heerlijk stuk! Zeer heerlijke dingen worden in u en van u gesproken, o stad Gods! Sela, Psalm 87:3. Onbegrijpelijke dingen, allerlei woorden van raad en wetenschap. Wat een heerlijk gebouw is de Kerk! Wat voor fundamenten

heeft zij! De verkiezing, Christus bloed, de onveranderlijke genade Gods, het eeuwige verbond, de krachtige en almachtige bewaring Gods. Lieve Heere, wat een gebouw is dat! *Het is een stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is*, Hebr. 11:10.

Iemand zal zeggen: ben ik in die ware Kerk? Hoor: waar Noach was, daar was de ark; waar de hogepriester was, het heiligdom; waar Christus tot een fundament gelegd wordt, daar is de Kerk; waar Christus zo gelegd wordt, daar is het secuur en veilig, daar is de ware Kerk.

Kinderen Gods, hoe vast staat gij! Sálomo zegt: De rechtvaardige is een eeuwige grondvest, Spr. 10:25. Kent u de wijze van op die Rotssteen te bouwen? Zegt gij: u zijt de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid? Psalm 73:26. Zegt gij: het mag gaan zo het wil, op U wil ik zien, in het donker zelfs, als ik geen licht heb, dan wil ik nog betrouwen op den Naam des HEEREN en steunen op God? Jesaja 50:10. Dan zal het welgaan, *en niets zal ons dan kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere*, Rom. 8:39.

Nog eens, hoe lief moest de kerk u wezen! Waar de bediening van Christus is, daar is de kerk. Is de kerk u verdrietelijk, u gaat naar de hel; is de kerk in de week en zondags een huis van verdriet voor u, u loopt naar de hel; maar is het u een huis der liefelijkheid, dan gaat u naar de hemel. Als u in de week thuis zijt, en u kunt naar de kerk gaan, en u doet het niet, maar u zegt: wat zou ik er doen? U gaat vast naar de hel. Maar wordt ze u een liefelijke woning, om het fundament dat, er gelegd wordt, omdat er Christus gepredikt wordt, en wilt u Hem graag hebben: wat is hij gezegend, die zo naar de kerk gaat!

Toets nu uw hart eens; u zou ten Avondmaal gaan, en u denkt wellicht: ik zal nu ten Avondmaal gaan. Maar toetst uzelf of u geen ander fundament hebt, of het Christus alleen is.

Zondaar, die dat fundament nog mist, ga toch zo onverschrokken niet aan het Avondmaal. Arm schepseltje, zegt de Heere, Ik bied Mijzelf u nog aan om het fundament van uw zaligheid te zijn; mag het wezen, laat Ik het zijn. Wie kan het harden, dat de Heere zo liefelijk spreekt tegen rebellen? Ik verzoek u, Ik bid u, zegt de Heere, u zult het in eeuwigheid u niet beklagen: weet u een beter? Weet u een ander? Hij spreekt zo liefelijk tot zondaren.

Waarom?

Wel, Ik wilde u ook op dat fundament hebben. Wat deugden u hebt, dat is te kort om op te bouwen. U bent somtijds eens overtuigd, maar het gaat weer over, u bouwt daarop, u zegt: ik heb eens geschreid, ik heb eens kunnen bidden. Maar hoe menigeen krijgt een schudding, maar het werk gaat niet door! Ik moedig u aan, zondaar, zegt de Heere, opdat u het niet op zou geven; Ik ben zo machtig om u in het hart te grijpen als uw naaste. Ik nodig u; bent u dan niet verloren? Al bent u arm of rijk, Ik kan het u ook doen. Al bent u een dienstknecht of een vrije, Ik zal u daarom niet verstoten, u zult daarom bij Mij geen verstoteling zijn; mag Ik uw fundament, waarop u bouwt, dan niet zijn? Als u het doet, Ik zal u buiten en boven, tegen uw verdiensten doen.

Zegt u ja, dan zult u alles aan Mij hebben wat u moet hebben, Ik zal het u alles geven wat u tot uw zaligheid nodig hebt. Mag Ik wel in u werken, wilt u het Mij wel toelaten?

Kunt u daartegen, zondaar, tegen dat liefelijke en aanlokkelijke? Wat een harde duivel moet er in ons hart zitten! Wat een harde natuur hebben wij dan! Wat een verkeerde duivel zit er in ons hart! Wat voor rebellen zijn wij! Kunt u niet besluiten? Hoor Hem spreken tot u, Hij heeft Zijns gelijke niet: Ik wil uw zonden, zegt Hij, vergeven, Ik kan u volkomen zalig maken, Mijn Geest kan uit deze stenen Abraham kinderen verwekken. O, Hij kan u tot levende stenen maken.

Dat was een woord voor de zondaar; wie het gehoord heeft: toets en beproef u; u kunt het doen en u moet het doen; toets u eer u aan het Avondmaal komt; legt u nu een ander fundament of niet? Weet u wie er geen ander legt?

1. Ten eerste. Die tekst eet ik op, zegt zo een, die smaakt mij zo; ach God, ik kan er mij zo mee verenigen; er zijn er geen waar ik meer mee werk dan met die, en dan met Handelingen 4:12: *De zaligheid is in geen ander; want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.* Er zijn er geen met wie ik mij zo verenig; de Heere Jezus is het merg en de geest uit het gehele werk der genade.
2. Ten tweede zegt zo een: o, ik verfoei alle andere fundamenteën, ik zie naar geen andere ooit om; sedert ik dat gezien heb, is mijn oog op U verstorven, Heere Jezus! Waarom? Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus. *Op U wil ik bouwen, Heere Jezus.* Dan valt goud en zilver weg.
3. Ach, dit fundament kies ik, zegt zo een, alleen en geheel, zo gulhartig, gewillig, gaarne, en met zoveel vrolijkheid. *Wien heb Ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde. Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo zijt u de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid,* Psalm 73:25, 26.
4. Ten vierde, in het Avondmaal, en in het sterven, en in het oordeel wil ik God nergens anders op wijzen dan op de Heere Jezus Christus, en niet op mijn tranen, gestalten of kentekens, daar kan ik niet op bestaan voor God in het gericht. Heere, in het Avondmaal wil ik niet op mijn deugden, maar op het Lam Gods wijzen, en ik verzoek dat ik daarin vrede en barmhartigheid mag vinden.
5. Ten vijfde: ach, ik zie zo graag dat anderen dat fundament ook leggen. Zij zeggen tot een sukkelende: *wat legt u tot een grond? Is het niet Jezus Christus?*

Ach, of u het wist wat tot uw vrede diende! Wat buigt gij u zo neder, hoop op God. Ach, of u Jezus Christus kende! Verkondig graag Zijn dood. Hij kan Zijn volk niet vergeten, minder dan een vrouw haar zuigeling. Zeg: *Heere, eer vergete mijn rechterhand haarzelf, dan dat Ik u vergete; laat mijn arm van de pijp vallen en mijn schouder van het schouderblad, zo ik U vergete.* Is Zijn liefde u niet een bundelke mirre, dat tussen uw borsten vernacht? Hoogl. 1:13.

Nog eens, zeg: op U ga ik ten Avondmaal, op U leef en sterf ik; op Uw voorbede en rantsoen, daar ga ik op af; U aanbid ik, U erken ik, in U geloof ik, uit Uw hand alleen verwacht ik alle heil en zaligheid. En zo besluit ik met het zeggen van Daniël: *O Heere, hoor, o Heere, vergeef, o Heere, merk op en doe het, en vertrek het niet, om Uws Zelfs wil, o mijn God; om des Heeren wil,* hfdst. 9:17 en 19. Amen.

TIENDE PREEK OVER JESAJA 43:25

Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet.

Op het Avondmaal

Wij lezen in Markus 10:18: *Niemand is goed dan Eén, namelijk God.* De mensen zeggen dikwijls van een mens: *dat is een goed mens.* Maar er is zo niemand goed dan God.

1. God is de goedheid Zelf, Die bezit ze van Zichzelf, Hij krijgt ze van elders niet; maar al de goedheid die een mens bezit, die krijgt hij van elders, hij heeft ze in zichzelf niet. De zon krijgt geen licht van wat anders, noch krijgt de zee wateren van wat anders. Zo is het met God: Die is goed van Zichzelf.
2. God is niet alleen goed van Zichzelf, maar Hij is ook goed in Zijn werken, in Zijn schepselen. Als God de wereld geschapen had. *God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed,* Gen. 1:31, zodat men uit al de schepselen die God gemaakt heeft, door de goedheid die God erin gelegd heeft, kan proeven en smaken dat de Heere goed is.
3. God is niet alleen goed in Zichzelf, en in Zijn uitwerkingen, maar God is ook uitermate zacht en verdraagzaam over alle mensen. Hij is niet haastig tot toorn*, Hij draagt met veel lankmoedigheid de vaten des toorns, tot het verderf toe bereid, Rom. 9:22. Hij is traag tot toorn, en Hij heeft een rijkdom van verdraagzaamheid en lankmoedigheid, Rom. 2:4. Niemand is zo goed als God, in het bewijzen van Zijn goedheid zelfs aan Zijn vijanden; de aarde is vol van de goedheid des Heeren, Hij laat Zich niet onbetuigd aan beesten en mensen, goeddoende van den hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid, Hand. 14:17.
4. Maar dan is er nog een bijzonder volk, aan wie God Zich verheerlijkt en Zijn goedheid geeft, en dat is het uitverkoren geslacht. Benjamin kreeg een vijfdubbel deel van Jozef. Levi kreeg een veel beter deel dan de andere stammen: *Ik ben Levi's Deel,* zegt God. Zo is het ook met dat uitverkoren geslacht: zij krijgen Gods bijzondere goedheid; gelijk Maria, die kreeg het beste deel, dat nooit van haar weggenomen zou worden, Lukas 10:42. Ja, het is zulk een goed dat zij krijgen dat, als zij het beginnen te zien, zo zeggen zij: *mij lust niets meer,* Psalm 73:25. *De snoeren zijn mij gevallen in lieflijke plaatsen; ja, een schone erfenis is mij geworden,* Psalm 16:6.

Wel, wat is dan het grote deel dat de Heere hun geeft? Wel, het is: *welgelukzalig is de mens, wiens overtreding Gij vergeeft,* Psalm 32:1, 2. Dat is het heerlijke deel, de vergeving van hun misdaden. Hij scheldt het hun alles kwijt, wat zij ooit tegen Hem bedreven hebben.

Ja maar, mocht iemand denken, hoe kan dat wezen?

Ik doe het om Mijnentwil, zegt God, tot ere Mijns Naams, om Mijnentwil. Dat zult u ondervinden, zegt Hij, als Ik het doe, dat het is, opdat Ik erin verheerlijkt zou worden. De man Gods Jesaja beschouwde dit in dit 25e vers van het 43e hoofdstuk ook zo, dat de HEERE zegt: *Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet.*

Wij zullen niet veel omslag maken op deze tijd, maar meteen tot de zaak gaan. In dit vers zult u vinden:

- I. Ten eerste, de grote weldaad, die de grote en goede God bewijst aan Zijn volk, welke is, de overtreding uit te delgen en de zonden te vergeven.
- II. Ten tweede, de fontein, waar die weldaad uit vloeide.
- III. Ten derde, hoe dit met het oogmerk van de profeet overeenkwam.

Ik zeg:

- De weldaad: *Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg, en Ik gedenk uwer zonden niet.*
- De bron waar zij uit voortkwam: *om Mijnentwil.*
- Hoe dit diende tot het oogmerk van de profeet.

I. Wat het eerste aangaat, over de weldaad. Eerst hebt u de misdaad: overtreding, zonde. Dat is de misdaad, en die komt voor onder de naam van *vele*: het zijn *overtredingen*, het zijn zonden. En dan zijn het *uw* overtredingen, het zijn *uw* zonden. Waarom wordt de misdaad overtreding en zonde genoemd? Daarom, de wet is de instelling Gods, die God zet als een regel. En God zegt: treed over die regel niet! Maar de zondaar komt en *die gaat daar buiten*; daarom wordt de misdaad *overtreding* genoemd.

Maar zij wordt ook *zonde* genoemd. Waarom?

Zondigen, dat is, te missen, te feilen, niet te bereiken hetgeen beoogd wordt. Nu komt God en Die zegt: te zondigen, dat is Mijn doelwit mis. Mijn doelwit is Mijn heerlijkheid en uw zaligheid. Als u nu begint te zondigen, dan verheerlijkt u Mij niet, het is uw zaligheid niet en dan mist u Mijn doelwit. Als u zondigt, verheerlijkt u Mij niet, en u zoekt uw zaligheid niet, en dan mist u het doelwit dat Ik voor u stel. Uw zaligheid en Mijn heerlijkheid is het wit dat Ik voorstel. Gelijk er een wit voorgesteld wordt om naar te schieten onder de mensen: treft hij dat wit niet, zo schiet hij mis. Zo is het met de zonden; u moest Mij verheerlijkt hebben, zegt God, en uw zaligheid gezocht en beoogd hebben, maar door uw overtredingen en zonden mist u het doelwit; u verheerlijkt Mij niet, noch zoekt u uw zaligheid. Aldus noemt God de overtredingen en zonden: u loopt Mijn doelwit mis, u schiet mis, u meent het oogmerk te bereiken, en u zegt: ik zal wel zalig worden, al leef ik in de zonden; maar u mist het doelwit.

Ach, zegt God, u hebt zoveel misdaden, het zijn overtredingen, het zijn zonden. Elk mens die zalig wordt, zal het ondervinden dat hij er veel heeft; hun getal is legio. Het zijn erfzonden en dadelijke zonden. Er is niets aan de mens, of hij heeft ermee gezondigd. Hij zondigt met zijn hart, mond, keel, voeten, handen, daden, tong. Het zijn zonden uit zwakheid, en er zijn zonden met opzet; men gaat naar zulk of zulk een zondige plaats of gezelschap om zulk of zulk een zonde te bedrijven. Er zijn zonden in de kindsheid, zonden in de jongelingschap, zonden in de mannelijke jaren, zonden in de ouderdom. Er zijn verborgen zonden, openbare zonden, zonden in het beroep, eenzame zonden, zonden in de conversatie met mensen, huis- en gezinszonden, zonden in Gods huis, zonden tegen beloften, zonden onder de zegen Gods, zonden onder Gods dreigementen en oordelen.

Lieve Heere, de schuld is groot tot aan de hemel, het is een hele wolk en nevel van ongerechtigheden, zodat wij moeten zeggen, dat het getal de haren onzes hoofds te boven gaat, wie zou ze tellen? *Wie zou de afdwalingen verstaan?* Psalm 19:13.

Nu komt God en Die zegt: schuif het op geen ander, het zijn *uw* zonden. Ach, de zondaar is zo gereed om te zeggen: het is Uw schuld, het is die of die zijn schuld, die is er de oorzaak van, ik heb het door die of die gedaan, het is zijn schuld. Nee, zegt God, het zijn *uw* overtredingen, het zijn uw zonden; wijt het geen ander, het verderf is uit u, er woont in u niets goeds, Rom. 7:18. Het zijn uw zonden, en niet Mijne, niet eens anderen, het zijn uw eigen overtredingen, u kunt ze niet ontkennen, niet bedekken of bemantelen. Kunt u ze voor een alwetend God loochenen? U zou die stoutheid niet hebben, omdat u ze niet kunt bedekken of verbloemen. U zult ook niet kunnen zeggen: *Heere, wees lankmoedig over mij, en ik zal U alles betalen*, als die dienstknecht in Matthéüs 18:26. Ach nee .

Als nu zo een in het hart geraakt wordt: *hebt u dan het vonnis des doods niet in uzelf?* zegt God.

Ach ja, Heere, zeggen zij, ik beken dat u rechtvaardig zoudt zijn als u mij wegwierp in de hel; u zou het om geen vier of vijf zonden doen, dat u mij handen en voeten liet binden, en mij in de hel wierp, noch om tien. Dan zegt zo een: zou zulk een wel ooit vrij kunnen raken? Ach, ik vrees ervoor dat ik sterf en voor Gods gericht moet komen. Wij moeten zeggen: ja, zo een wordt wel vrijgelaten.

- Maar dan gaat het ermee even gelijk als met een Izak, die gebonden op het hout lag; het mes moest maar door zijn keel gaan, toen God zei: Abraham, *het is genoeg*.
- Dan gaat het ermee even gelijk als met Israël; zij dachten: *hier moeten wij in Egypte allemaal omkomen*; toen zond God Mozes, die ze eruit leidde.
- Het is er even mee gelijk met Daniël: hij dacht dat hij in de kuil zou zijn omgekomen, maar God redde hem.
- Het gaat er even mee gelijk als met een misdadiger, die een misdaad begaan heeft, die bij een rechter strafbaar is, en hij heeft het vonnist om gedood te worden: hij wordt in de handen van de scherprechter overgegeven, en zo als het met de executie door zou gaan, zie, daar komt een bode van het hof, die steekt zijn hand op met de pardonbrief, hij komt nader en hij leest hem, en die ellendige wordt losgelaten.
- Zo gaat het ook met zo'n mens: nu, denkt hij, is er maar één schrede tussen mij en de dood; ik heb zo gerebelleerd tegen God; hoe rechtvaardig zal Hij zijn, zo Hij mij in de hel werpt!

Nee, zegt Hij, als u uzelf voor Mij verootmoedigt en invalt, Ik delg uw overtredingen uit, en Ik gedenk uw zonden niet.

Het zijn twee nadrukkelijke spreekwijzen: wat sluiten ze in zich? Wat wil uitdelgen zeggen?

Het is te zeggen: vergeven, kwijtschelden, dempen, doven, in het hart van de zee te werpen, in de diepten van de zee. Wat in de grond van de zee ligt, daar denkt geen mens meer aan, om het ooit te zien. Hier komt God met deze spreekwijzen, en Hij zegt: *Ik delg uw overtredingen uit, en Ik gedenk uw zonden niet.*

Uitdelgen, dat woord wordt gebruikt als iemand het zo schandelijk maakt in zijn leven. Laat die man uitgedelgd worden, in eeuwigheid zal hij niet gedacht worden, Psalm 9:6. Laat zijn naam uitgedelgd worden tot in een ander geslacht, Psalm 109:13.

- Het is de gelijkenis van een mens, die geen naam mag hebben onder de mensen. *Zo zal Ik met uw zonden doen*, zegt God, *tegen dat uitverkoren geslacht, Ik zal in Mijn liefde ervan zwijgen.*

- God meldde haast Abrahams leugentaal niet eens. Hij meldde Davids zonden haast niet eens, na zijn verootmoediging. Hij meldde Petrus' verloochening niet, Hij vroeg maar tot driemaal toe: *hebt gij Mij lief, Simon, Jonas zoon?*
- Het is de gelijkenis van iemand, die uit het land der levenden tot de dood is overgegaan; al was het nog zulk een lieve man, vrouw, kind of vriend: met de tijd gaat het geheugen ervan weg, men vergeet ze.
- Mozes zei: Heere, nu dan, indien u hun zonde vergeven zult! Doch zo niet, zo *delg* mij nu *uit* Uw boek, hetwelk u geschreven hebt, Exod. 32:32 en Psalm 69:29: Laat ze *uitgedelgd* worden uit het boek des levens!
- Het is de gelijkenis van iemand, die een schuldbook heeft; hij haalt er de schuldenaar bij, en hij haalt de schuld door, en hij zegt: man, u bent vrij van de schuld en van alle aanmaning; u zult niet meer gemaand worden, noch hoeft u het ook te betalen. Zo doet God: *van de aanmaning en betaling*, zegt Hij, *bent u kwijtgescholden, Ik haal de schuld door; op het andere boek daar staat uw Borg.*
- Het beduidt dit; als er een dikke wolk van nevel en mist is: God weet door Zijn macht die zo vaneen te doen scheiden en de heldere zonnestralen erdoor te doen komen. In Jesaja 44:22 zei God: *Ik delg uw overtredingen uit als een nevel, en uw zonden als een wolk.* Het wil zeggen: uw wolk van zonden zal Ik door Mijn genade in Christus zo weg doen gaan, gelijk u ziet dat Ik een wolk van mist kan doen scheiden en weggaan. Bileam, die wist dat ook wel: God, zei hij, kent geen zonden in Jakob, noch ziet Hij ongerechtigheid in Israël, Num. 23:21. *Uw overtredingen zullen gezocht, maar niet gevonden worden*, zegt God, *Ik delg uw overtredingen uit, en Ik gedenk uw zonden niet.*

Wij moeten er wel aan denken, God denkt er ook wel aan, maar niet ten kwade.

U zult zeggen: *is God dan een Man dat Hij iets vergeet?*

Nee, het is alles naakt en geopend voor de ogen Desgenen, met Welken wij te doen hebben, Hebr. 4:13.

Wat zegt het dan: *Ik gedenk uwer zonden niet?*

Het wil zeggen: uw overtredingen liggen er wel, maar Ik zit ze u niet gedurig te verwijten, Ik stel ze niet gedurig in het licht van uw aangezicht, zoals een mens, die iets vergeeft: hij verwijt het, hij haalt het gedurig op. Dat is geen vergeven, zegt God, Ik doe zo niet, Ik haal het niet gedurig op, Ik meld het niet gedurig, Ik smijt het niet gedurig in uw aangezicht, Ik zeg niet gedurig: dat en dat zijn uw overtredingen.

Wat wil God nu daarmee zeggen, als Hij spreekt van een uitdelgen van de overtredingen en der zonden niet te gedenken?

1. Ten eerste, u moet het zo niet opvatten alsof God zeggen wilde: Ik kan het u niet vergeven, noch in deze noch in de toekomstige eeuw, evenals een Kaïn: mijn zonden, zegt hij, zijn groter dan dat God ze kan vergeven, Gen. 4:13.
2. Ten tweede, u moet het zo niet vatten alsof God zeggen wou: er is geen betaling voor uw zonden; nee, er is verzoening voor de zonden der uitverkorenen, en dat volmaakt; Ik kan ten volle beter betaald worden door de Middelaar, dan indien u zelf eeuwig betaalde.
3. Ten derde, de uitverkoren zondaar moet het zo niet vatten, dat Ik het van zijn handen eis, zegt God; u kunt Mij niet betalen.
4. Ten vierde, u moet het zo niet vatten, dat Ik Mijn rechtvaardigheid zo wil tonen, om u nooit in de hemel te zetten. Wel, daartoe heb Ik u Mijn Geest niet gegeven om u te overtuigen, uitverkoren geslacht, opdat u verteerd zou worden. Integendeel, Ik zal u vergeven, uw zonden zullen het bewijzen van Mijn gunst aan u niet hinderen, in dit noch in het toekomstige leven.

God de Heere, zo sprekende van vergeven, uitdelgen, kwijschelden, zo mocht iemand denken: *is het wel waar?* Kan het wel zijn? Zou er wel vergeving voor mij wezen? Ik heb zo langdurig gezondigd, ik ben zo karmozijnrood door de zonden.

Daarop komt de Heere, en Hij zegt: *Ik, Ik ben het Die uw overtredingen uitdelg, en Ik gedenk uwer zonden niet.* Het is geen paus of paap, die hier de zonden vergeeft. Hoe zullen die zielen bedrogen zijn, hoe arm zullen zij uitkomen, die op de vergeving van een mens zijn gerust geweest! Hoe arm bedrogen zullen zij staan zien als zij in de hel zijn! Het is geen vergeving die de Christus Evangelische dienaars kregen van Christus om de boetvaardige zondaars te zeggen dat hun zonden vergeven zijn, Matth. 18. Hoewel het troostelijk is, zo kan het volk Gods daar nog niet gerust op zijn. In 2 Samuël 12:13 geschiedde dat door de profeet uit Gods last aan David; maar de man kon er niet gerust op zijn; in Psalm 51:10 smolt hij voor de HEERE, en hij smeekte:

Doe mij ook nu smaken de zekerheid

Mijner zaligheid, Heer', door Uw genade. (Ps. 51:6, Datheen)

Nu komt God en Die zegt: *Ik ben hoger dan alle mensen; u moet hier hoger opzien dan op een menselijk pardon; het is geen vals pardon, het kan u ondersteunen, dit pardon kan uw hart ondersteunen.*

- Zou het de Drie-enige God niet zijn, waar het hier op ziet? Ik Vader, heb Ik geen macht om u de zonden kwijt te schelden? *God is het, Die rechtvaardig maakt,* zegt Paulus, Rom. 8:33.
- Zou het de Zoon niet kunnen wezen? Heeft Hij geen macht om de zonden te vergeven? Hij zei tegen die geraakte: *Zoon, wees welgemoed; uw zonden zijn u vergeven.* En tot een bewijs dat Hij daar macht toe had, zei Hij: *Sta op, neem uw bed op en ga heen naar uw huis,* Matth. 9:2, 6.

Zou de Geest de zonden niet vergeven, Die de vergeving bekendmaakt, Die hen ervan verzegelt, Die hun een witte Keursteen is? Ik, Ik de Drie-enige God, ben het, Die de zonden vergeef aan een verlegen hart.

II. Iemand mocht zeggen: *Hoe kan dat wezen? Ik heb zo lang gezondigd; waarom spreekt de HEERE also?*

Ik doe het om Mijnentwil, zegt de HEERE. U moet de grond van de vergeving niet zoeken in uw eigen zelf, noch in uw eigen waardigheid of kracht, maar u moet ze in God zoeken. Er zijn twee gronden om welke God het doet:

1. om de Middelaar;
2. om Zijnentwil tot Zijn eer.

En als Hij het in Zijn Zoon doet, dan doet Hij het om Zijnentwil; en als Hij het om Zijnentwil doet, dan doet Hij het om Zijns Zoons wil. God kan het tot Zijn eer niet doen dan in Christus. God kan het in Christus niet doen dan tot Zijn eer. Als u de gerechtigheid van Christus door het geloof hebt aangenomen en u toegeëigend, en komt uzelf dan zo stellen voor Mijn aangezicht, en u zegt dan: *ach HEERE, hoor, ach HEERE, vergeef, om des HEEREN wil;* dan vergeef Ik u de zonden. Ja, dan kunt u de toevlucht tot Mijn beloften nemen, en u kunt dan tegen Mij zeggen: *geven nu al de profeten geen getuigenis, dat als iemand zijn zonden belijdt, er vergeving is voor allen die in Zijn Naam geloven?* Om Zijn lijden zal Ik dan uw schuld vergeven, en om Zijn gehoorzaamheid zal Ik u geven recht tot het eeuwige leven. *Als Ik het om Christus' wil doe, dan doe Ik het om Mijnentwil.*

Hier moet u schrander opmerken, of u zou heel de zaak wel misvatten. Weet u wat het niet te zeggen is?

1. Ten eerste, Ik doe het niet om Mijzelf volmaakter of gelukkiger te maken dan Ik ben; nee, Ik ben in Mijzelf volmaakt gelukkig, Ik heb niet van node van mensenhanden gediend te worden als iets behoevende, Hand. 17:25. Een prins of koning, hoe groot hij is, heeft dienst van mensen van node, ja, van beesten, ja, van het kruid des velds, gelijk Sálomo zegt: *De koning zelf wordt van het veld gediend*, Pred. 5:8. Maar Ik niet; Ik doe het dan niet om Mijzelf volmaakter of gelukkiger te maken dan Ik ben.
2. Ten tweede, Ik doe het zo ook niet opdat de zondaar Mij geen kwaad zou doen, even gelijk een koning die rebellige onderdanen heeft; zij zouden hem schier overweldigen. Hij geeft ze pardon, opdat zij hem niet van de troon zouden schoppen. Zo doe Ik het dan niet omdat de rebellige zondaars Mij groot kwaad zouden doen. God is boven het bereik van de zondaar. Bent u goddeloos: wat beneemt u er God mee? Die in den hemel woont, zal lachen, Hij zal de zondaars belachen; de Heere zal hen bespotten, Psalm 2:4. Hij ziet dat hun opzet en doen ijdel is, en Hij acht het niet.
3. Ten derde, Ik doe het zo niet opdat, als de zondaar pardon had, hij Mij een merkelijke weldaad zou toebrengen. Ons goed raakt tot God niet, Psalm 16:2. Al wilde een mens de zon niet doen lichten, wel, hij kan het niet beletten, en al wilde hij ze sterker doen lichten, hij kan het ook niet doen. Zo een mens rechtvaardig is, wat geeft hij er God mee? Ons goed, zeg ik nog eens, raakt tot God niet. Zo een mens eens zegt: *Wat zal ik den HEERE vergelden voor al Zijn weldaden, aan mij bewezen?* Dat is maar om zijn verlegenheid uit te drukken, Psalm 116:12.

U zult zeggen: *Wat is het dan te zeggen? Hoe moet ik het dan verstaan?*

1. Ten eerste, dat God zeggen wil: Schepseltje, Ik was u niets schuldig. Is een koning aan rebellen wel schuldig pardon te geven? Ik was u dan niet schuldig Mijn Zoon te geven, de Bijbel te geven, Mijn Geest te geven, Die u overtuigde van zonden. Ik was u niet schuldig uw ongerechtigheid in Mijn Zoon te vergeven. Ik had u zowel in de hel kunnen werpen als Ik het de duivelen heb gedaan.
2. Ten tweede, Ik had lief Mijn deugden en volmaakheden, en Ik wilde die niet alleen in Mijzelf bezitten, maar Ik wilde er ook een schilderij van naar buiten ophangen in het herstellen, van een ellendig verloren zondaar, opdat Ik zou kunnen zeggen: zie eens wat een God dat Ik ben, Die tot Mijn eer zulke afgeweken schepsels kan herstellen. Als u in het voorjaar al die bomen wederom ziet bloeien: wat een groot God is dat, zegt u, Die dat alles kan doen! Maar wat een God is het, Die zulke afgeweken schepsels herstellen kan en in de hemel nemen!
3. Ten derde zegt God: *Ik doe het om Mijn vrijmacht te tonen*. Het is gelijk in een hof waar bomen staan: zij staan wel alle in dezelfde hof, maar de ene is goed en de andere deugt niet. Zo is het met de mensen ook: de ene lacht eens over de zonden, en de andere valt voor God in en die schreit erover, en het wordt hem vergeven. Ik werk zo vrijmachtig.
4. Ten vierde zegt God: Ik doe het om Mijn liefde, ontferming, wijsheid, macht, waarheid en trouw te tonen. De engelen in de hemel hadden wel gezien hoe God de duivelen in de hel wierp, maar niet hoe Hij de gevallen mens herstelde.
5. Ten vijfde zegt God: Zondaar, er was niets in u dat Mij bewoog; u had geen kennis, geen gerechtigheid, geen heiligheid, geen week hart. U verachtte God, u liep weg van Mij, u sloeg tegen Mij achteruit, u was onwetende, dwaas, hardnekkig, niet te stuiten in de zonden; u lag daar en smoorde in uw zonden. Er was niets in u dat Mij bewoog, maar Ik bewoog Mijzelf. Ik zei: zie, daar gaan zo Mijn schepseltjes geboeid, gevangen, hardnekkig, blij naar de hel. Daar ging Ik al

Mijn kracht en goedheid aan u tewerk leggen, opdat u zou gaan beginnen te schreien en u bekeren. Daar ontfermde Ik Mij over u. Daar begint dan dat schepseltje te zeggen: *O, wat heb ik gedaan! Ik heb zottelijk gedaan; wat heb ik geleefd als een gek, als een zot, als een verkeerde!* Ik doe het om Mijnentwil, Ik bewoog Mijzelf.

6. In de zesde plaats: om Mijnentwil, opdat u geen roem zou hebben, opdat u, zondaar, zou zeggen: U, o Heere, zij de roem, U zij de verheerlijking; mijn roem is hier uitgesloten; wat heb ik, dat ik niet ontvangen heb? Ik doe het niet om uwentwil, spreekt de Heere, het zij u bekend, Ezech. 36:32. *Ik doe het niet om uwentwil, maar om Mijns groten Naams wil*, Ezech. 20:9.
7. Ten zevende: om Mijnentwil, opdat u nederig en klein en in ootmoedigheid bij uzelf zou zeggen: *Zie, God is groot, en wij begrijpen het niet*, Job 36:26.

Daar hebt u nu ons tweede stuk. Ten eerste, de weldaad. Ten tweede, de fontein waar zij uit vloeide.

III. Nu het derde. Dit kwam tot het oogmerk van de profeet te pas. Hij had het oogmerk dat God de heidenen bekeren zou, zulke goddelozen, die van God niet geweten hadden. *God zou tot het noorden zeggen: Geef; en tot het zuiden: Houd niet terug; breng Mijn zonen van verre en Mijn dochters van het einde der aarde*, vers 6. De heidenen, die de duivelen en de afgoden gediend en zulke goddeloze stukken gedaan hadden, waar men van moest zeggen: *hoe kunnen zij het doen, zou God het die vergeven?*

Ja. Meent u dat Ik het burgerlijken om hun burgerlijkheid doe, zegt God, of de Joden om hun voorrechten en privileges? Nee, maar Ik doe het om Mijn genade in Christus. Daar hebt u dan onze verklaring over dit vijfentwintigste vers. Nu nog een woord ter toepassing.

Toepassing

Dit is het pardon van Sions Koning, dat de Koning in Sion laat prediken; het is Immanuëls pardon, dat Hij aan de zondaar laat prediken; maar hoe maakt het de zondaar ermee?

1. Ten eerste, hij wil het nauwelijks eens horen prediken. De ene komt eens in een week, de andere eens in een maand, de andere eens in de negen weken op het Avondmaal, dat zou hij niet willen missen. Is dat nu onder het aanbod van het pardon te leven? Eens in een week, eens in een maand, eens in de negen weken te komen? Is er iemand die dikwijls eens meer komt, het is wat bijzonders.
2. Ten tweede, dan zijn er die het dikwijls en graag horen, en het is hun een lied der minne: *ik mag dat nogal wat horen*, zeggen zij. Maar eilieve, leest u het voor uzelf in huis wel eens? Ga eens in uw hart. Hoeveel weken gaan er wel door, dat u het Woord niet eens leest? Had u in uw lichaam iets dat niet wel was, u stelde het niet lang uit, u zou genezing zoeken; maar ga eens in uw gemoed: hoeveel weken gaan er wel door, dat u het niet eens gezet leest? Meent u dat u er geen rekenschap van zult moeten geven? Meent u dat God niet zal zeggen: wat zag u alle dagen om naar wat u naar het lichaam nodig was, en niet naar wat u naar de ziel nodig had?
3. Ten derde, hoe gaat het met de zondige mens? Hij zegt: *ik moet eerst nog wat zondigen, en dan zal de genade zoveel te overvloediger wezen*. Wel mens, is uw verdoemenis niet rechtvaardig? U bent reeds uw hoofd en uw ziel schuldig, o booswicht, uw bloed zij op uw hoofd!

4. Anderen, ten vierde, die zeggen: ik moet mijn hart rechtuit zeggen: *het staat mij zo niet aan de vergiffenis te krijgen*. Wil God het mij vergeven zo onmiddellijk, dat is wel, maar zou ik overtuigd moeten zijn, mijn leven beteren, dat zou te veel zijn.
5. Wel mens, kunt u het beter of lichter krijgen? Als u zelf een kind had, al had u het nog zo lief, zou u het wel anders vergeven als het tegen u misdaan had? Of zo u het anders doet, zult u er dan geen bedorveling van maken? Indien u bij de rechter gezondigd had, en hij zei: verneder u en ik zal het u vergeven, zou het niet billijk zijn dat u het deed?

Wel, u zult misschien in uw hart zeggen: *gij beweegt mij bijna, u schudt mij*.

Wel mens, bent u bijna bewogen? Wel, ik hoop dat u door zult breken. Zou het niet dwaas zijn als een misdadiger, die sterven moest, aangesproken werd, en men zei: *verneder u voor de rechter, ik weet, als u het doet, dat het u vergeven zal worden*; zou het niet de uiterste dwaasheid zijn als hij zei: *u beweegt mij bijna dat ik mij vernederen zou?*

Een ander zal zeggen: *geef mij nog een beetje uitstel, ik zal mij er nog wat op bedenken*.

Wel, ik zeg: Hoe lang? Tot de tijd om zal wezen? Tot u dood bent? En dan zult u het eeuwig beklagen. Zou het niet de uiterste dwaasheid zijn, als iemand die van honger en dorst sterven zou, brood en water kreeg, en dat hij zei: *ik zal mij wat beraden of ik het nemen zal?*

Geliefden, dit moest op het hart vallen,

- ten eerste van grote zondaars,
- ten tweede van burgerlijke mensen,
- ten derde van belasten en beladenen.

Hier zit buiten twijfel drieërlei slag van mensen, wie deze tekst op het hart moest vallen.

1. Bekijk en overleg ze eens, hovaardig zondaar, die misschien onder het oog van God of mensen niet zou durven komen indien u dacht dat zij uw bedrijf zouden weten, u zou het er niet voor durven weten. U moest zeggen: *is er nog genade voor mij te vinden?* Er zijn somtijds volkeren die tegen hun koning rebelleren: zij maken met elkander een verbond dat zij tot de laatste druppel bloed het tegen hem zullen uithouden; maar als er pardon gepresenteerd wordt, zo vindt men wel dat zij besluiten om zichzelf aan hun koning over te geven. Zondaar, hier is pardon, dat u gepresenteerd wordt; geef u aan deze Koning over.
2. Er zijn er die burgerlijk onder de rebellen zijn, die zichzelf stil houden, die in zon rebellige stad leven, zij houden zichzelf neutraal; die worden ook tot dit pardon genodigd.
3. Dit moest op het hart vallen van verslagen zielen, die zeggen: *ik ben zo belast en beladen met het pak van mijn zonden*.

Ik, Ik ben het, zegt de HEERE, Die uw overtredingen uitdelg, Ik gedenk uwer zonden niet. Maar het zij u bekend: Ik doe het niet om uwentwil, maar om Mijns groten Naams wil. In u is niemendal waar Ik het om doe. Al de beloften van geheel de Bijbel liggen voor de verslagenen, maar al de vloeken van geheel de Bijbel liggen voor de verhardden. Ik weet niet één vloek voor de verlegenen in het Woord, en niet één belofte voor de verhardden. Bent u dan een verlegene: al de beloften zijn voor u; maar bent u een verharde, dan is er niet één goed woord in geheel de Bijbel voor u alsnog, en wat het met u nog worden zal, weet ik niet.

Geliefden, kunnen ik en u wel zeggen dat wij geen overtredingen hebben? Brengt ons hart ze ons wel te binnen welke zij zijn? Of meent u dat er, gelijk als vóór de val, volmaakte mensen zijn? Weet u geen overtredingen, het zou een slecht teken wezen. Die belofte, weet u wie die zich toe-eigenen mag, en wie het zijn, tegen wie God zegt: *Ik heb uw overtredingen uitgedelgd en uw zonden vergeven?*

1. Ten eerste, die zulk een innig gevoel in zijn hart heeft over de zonden. Die zegt: *ik kan het zondig bedrijf uit mijn gedachten niet krijgen*. Die zo zegt: *ik kan die weekheid niet stuiten, wat zal ik gaan doen? Ik ben radeloos; als God in het gericht met mij treedt, niet één van duizend zal ik Hem kunnen beantwoorden, wat heb ik gedaan? Ik ben zot en dwaas geweest*. Bent u zo een, of bent u van degenen die op hun heffe en droesem stilzitten?
2. Ten tweede, die zulk een gezicht hebben van de vrijmachtigheid van God de Heere, die zo kunnen zeggen: ach Heere, al ging U mij voorbij, al liet U die weekheid van mijn hart en die benauwdheid een beginsel van de helse smart zijn, ik zou niets te zeggen hebben; ik zal U of kan U niet bewegen.
3. Ten derde, kent u die betuigingen voor de Heere: ik had zo graag dat ik er een deelgenoot van was, daar ben ik door Uw genade ziek naar; wat zal ik gaan doen als ik sterf, zo ik geen genade heb? Maar als ik genade bezat, ik zou gelukkiger wezen dan indien ik een gehele wereld bezat.
4. Ten vierde, zijt u zo'n schepseltje, dat in eenvoudigheid en nederigheid wegzinkt voor de Heere? Zegt u: Wat zou de Heere op mij zien, zon dode hond? Ik ben het niet waardig.
5. Ten vijfde, bent u zo een, die blijft aankleven? Zegt u: ik heb het zo van node, Heere; of u mij verdoemt of zaligt, ik zal evenwel voor Uw voeten blijven liggen; ik scheid niet uit, ik zal mijn Rechter om genade bidden zolang als ik kan spreken?
6. Ten zesde, die dan zo naar het Avondmaal gaat als een onwaardige. Met al zijn scharlakenrode zonden komt hij naar Jezus, die Heiland, en hij geeft getuigenis dat Hij het enige Fundament van zaligheid is, en zegt: Heere, ik wijs U niet op enig goed dat in mij is, noch op gestalten, maar op dat offer, en ik verzoek dat U al mijn zonden om Zijnentwil vergeeft.
7. Voor het laatst: zo een wil het zondigen opgeven. Ach Heere, zegt hij, het is lang genoeg gezondigd; ik wil de schuld niet meerder maken; na het Avondmaal wil ik Godvruchtig zoeken te leven en U liefhebben, U bent het waardig. En zo is hij van dat volk, waar de profeet in dit hoofdstuk van spreekt: *Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zegt God, opdat zij Mijn lof vertellen*, vers 21. Die wilde woeste mensen moeten getuigen wezen, zegt God, dat Ik alleen zulk een God ben.

Wat denkt u nu? Wilt u zo ten Avondmaal gaan, het is wel. Maar is het zo niet met u, dan is het niet wel. Maar wilt u het zo gebruiken, dat u God in Zijn vrijmacht beschouwt, uzelf in uw onwaardigheid, en zo naar de Zone Gods gaat en zegt: *ik ben dat zondige leven moede, ik wilde wel van dat volk wezen dat tot Uw lof is*; dan is het wel. Ik wens het u en mij hartelijk toe, dat de Heere tot ons believe te zeggen: *Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet*. Amen, ja amen.

ELFDE PREEK OVER PSALM 22:27a

De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden.

Op het Avondmaal

Wij lezen in Eféze 5:29, 30: *Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt het en onderhoudt het, gelijkterwijs de Heere de gemeente. Want wij zijn leden Zijns lichaams, van Zijn, vlees en van Zijn benen.* U zult niemand ooit gekend hebben, of hij zal zijn welzijn naar het lichaam gezocht hebben. U zult niemand vinden, of hij zal zichzelf goedgegaan hebben, zoveel als hij kan.

Dat zult u vinden zelfs bij de beesten. En is dat bij de beesten waar, het is in ieder geval waar bij de mensen. Dat het bij de beesten waar is, kunt u klaar zien in *de jonge leeuwen, briesende om een roof, en om hun spijs van God te zoeken*, Psalm 104:21. Aller ogen, staat er, wachten op U, en Gij geeft hen hun spijs, u reikt hun voeder toe, te zijner tijd, Psalm 145:15. Daar vandaan komt het dat u de miertjes zo naarstig vindt in de zomer; daarmee tonen zij dat zij zichzelf niet gehaat hebben, maar zij vergaderen zoveel dat het henzelf kan goeddoen in de winter.

Is dat waar in de beesten, het is ook waar in de mensen. Al was het nog zulk een klein kind: zo dadelijk als het maar leven heeft, het zoekt voedsel. Ja, in grote mensen is het nog meer waar. Al moet hij staan in het zweet zijns aangezichts om zijn brood te winnen, Gen. 3:19, hij weet dat hij met zijn handen werken moet, wilt hij eten, 2 Thess. 3:10. Daar vandaan zult u vinden, dat de man voor de vrouw zorgt, omdat die twee tot één vlees zijn, Gen. 2:24. De man zoekt zijn huishouden te onderhouden, al moet hij er ver om heenzwerven, in het gevaar van de zee, en naar de woestijn; al moet hij zeggen met Jakob, dat hem bij dag de hitte en bij nacht de koude verteert, Gen. 31:40. Wat doet een man niet al om zijn vrouw en zijn huishouden te onderhouden!

Is dat zo, zegt God, en zal het dan de Heere Christus niet doen, Die de Man van Zijn Kerk is? Och, ja Hij. Er is geen man zo trouw als de Heere Jezus is voor Zijn Kerk. Hij zal de Kerk tot Zijn bruid niet hebben, of Hij zal ze wel verzorgen naar het lichaam, en Hij zal ze naar de ziel schenken wat zij nodig zal hebben, en Hij zal ze eens eeuwig onthalen op die verzadiging van vreugden en liefelijkheden aan Gods rechterhand, eeuwig en altoos. Hij zal Zijn kinderen naar het lichaam een goede verzorging geven. Er is er geen één, of Hij zorgt er zowel voor als Hij voor Zijn moeder deed toen Hij aan het kruis hing, met dat zeggen: zoon, zie uw moeder, tegen Johannes. Gelovige, van u zegt de Heere: *uw brood zal u gegeven worden, en uw wateren zullen gewis zijn*, Jesaja 33:16. Maak daar staat op, zegt de Heere, Ik zal u naar het lichaam onderhouden.

Dat niet alleen, maar de Heere geeft ze een verzorging die geestelijk is, naar de ziel. Hoe menigmaal onthaalt Hij ze! Zo dadelijk hebben zij geen geestelijk leven gekregen, of de Heere houdt er Zijn hand aan. Zijt u nog maar een zwak kind, zegt de Heere, daar heb Ik melk voor, 1 Petrus 2:2. Bent u sterk in de genade, begint u veel op te kunnen, daar heb Ik vaste spijs voor, Hebr. 5:12. Ik zal niet rusten voordat u allemaal zult zeggen: het is genoeg, u hebt mij mijn begeerte gegeven en meer. U zult alles hebben wat u wilt, ja, en dan zal Ik u nog niet verlaten, maar dan heb Ik nog een eeuwig onthaalt voor u, wat in de strijdende Kerk in zijn beginseltje gezien wordt. Ik

zal u in de vreugden uws Heeren onthalen, totdat u zult zeggen: *o God, nu ben ik naar Uw beeld opgewekt.*

*En naar Uw beeld opgewekt wezen;
Dan zal ik ook recht verzaâd zijn.* Psalm 17:8, Datheen

Wat wij daar zeggen, is niet alleen voortdurend waar in de ganse Schriftuur, maar ook in deze Psalm, waarvan wij u het 27^e vers in zijn begin hebben voorgelezen, waarin gezegd wordt: *De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden.*

Deze Psalm behelst in zich de smarten van de Messias. Wilt u ooit al het lijden van de Heere Jezus bij elkander zien, bezie dan deze 22^e Psalm. Daar zult u Hem in smarten vinden naar de ziel en naar het lichaam. In Zijn ziel, dat zult u vinden in de 6 eerste verzen, hoe dat hij helse benauwdheden in Zijn ziel geleden heeft. En in het lichaam van het 7^e tot het 20^e vers, wat voor smaad, hoon, spot, slagen, verwijtingen de Heere geleden heeft, wat al gevoelige smarten in Zijn lichaam de Heere moest hebben. Hier zou Hij in smoren, dachten de vijanden des Heeren en van Zijn zaak; zo meenden zij, maar het was er ver vandaan. Hij zou er niet in smoren, maar God zou Hem die heerlijkheid weer geven, die Hij bij Hem had eer de wereld was; Hij zou Hem uitermate zeer verhogen. Waarom zou Hij er niet in smoren? Omdat Hij was de uitverkoren Knecht van de Vader, Jesaja 42:1. Met dat Hij in de wereld kwam, zo werd Hij op God geworpen. *Ik zal het wél maken, zei Hij, dat Ik het te boven kom, Mijn arm zal Mij heil beschikken;* en Hij vertrouwde op God. Dat was zo zichtbaar, dat de vijanden zeiden: *het is een Man Die op God vertrouwt.* Gelijk Hij de uitverkoren Knecht van Zijn Vader was, zo vertrouwde Hij ook op Zijn Vader en op Zijn Goddelijke kracht. In Zijn benauwdheid smeekte Hij Zijn Vader, en Hij sterkte Hem, Die verhoorde Hem en gaf Hem een gunstig antwoord. Waarin bestond dat? Daarin, dat Hij Zijn Vader zo verheerlijkte en loofde: *Ik wist, zei Hij, dat Gij Mij altijd hoort,* Joh. 11:42.

Nadat Hij zo geleden had, en God Hem verhoord en weder verheerlijkt had, wat doet Hij nu? Hij gaat Zijn schapen uit Joden en heidenen vergaderen, en zij worden tot een grote gemeente, en daar verkondigt Hij de gerechtigheid Gods in die grote gemeente en de gerechtigheid des Middelaars. Hij zei: wilt u nu behouden worden? Dat niet alleen, maar in die gemeente vindt Hij zachtmoedigen; die geeft Hij een heerlijk onthaal, die zouden eten en verzadigd worden, en zij zouden de HEERE prijzen. Ja, Ik zal u dan nog niet verlaten, zei de Heere, noch u Mij niet, maar Ik zal zorgen dat er altijd iemand wezen zal (al stierven uw beste leraars), die deze gerechtigheid zal prediken, die de nakomelingen zal leren Mijn Woord.

*Uit hen zal altijd iemand komen voort
Om de nakomers te leren Uw woord.* Psalm 22:16, Datheen

Dat is zo de korte inhoud van deze Psalm.

Zo ziet u dan dat ons deeltje, dat wij u hebben voorgelezen, ziet op de zachtmoedigen die er in die grote gemeente wezen zouden, die de Heere er vinden zou, en die Hij onthalen zou op Zijn goed, op Zijn koren, en op Zijn most. *De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden.*

Daar hebben wij dan:

- I. De gasten die de HEERE zou hebben; dat zijn *de zachtmoedigen.*
- II. Hun onthaal: *zij zullen eten en verzadigd worden.*
- III. Ten derde, dat kan noch zal niet missen, *het zal zeker zo zijn.*

Eilieve, zet uw hart eens op het stuk, het zijn maar drie stukjes, waardig onze overdenking.

- Ten eerste, zeggen wij, hebt u de gasten die de Heere Jezus onthaalt: *dat zijn de zachtmoedigen*.
- Ten tweede, het onthaal zelf: *zij zullen eten en verzadigd worden*.
- Ten derde, dat zal niet missen, vóór hun dood komt er zo'n stondeke; mist u het nog, het zal evenwel eens komen.

I. Wat het eerste aangaat, hier hebt u de *zachtmoedigen*. De vromen hebben sierlijke namen in het Woord. De wereld mag ze zulke lelijke geven, God geeft ze heerlijke namen. Hij noemt ze oprechten, nederigen, vrienden, vriendinnen, en geeft ze andere sierlijke namen meer. Noem een kind Gods nooit met lelijke namen, u zou heel anders doen dan God. Het zijn schone mensen, in welke schone zaken zijn. De wereld zou een zachtmoedige rekenen als een die zijn zaak niet wijs is, die niet verder ziet; zij achten ze als een die zijn waardigheid niet kent, als een die zich laat vertrappen. God spreekt er heel anders van.

In de Hebreeuwse taal, naar het grondwoord en naar die taal, beduidt het *nederige*. Hij is zo gering, zo klein, zo niemendal bij zichzelf. Dat niet alleen, maar naar die taal beduidt het een vertrapte, verdrukte, en onderdrukte, die vanwege en om zijn teder gemoed verdrukt wordt; zij moeten dikwijls in hun recht lijden. O, zegt de wereld, *leg u neder als een straat, dat wij over u gaan; leg u neder, dat wij u vertrappen mogen*. Het is een volk ... u zult ze haast niets vragen, of zij zullen antwoord geven met alle bescheidenheid; zij zijn niet stuurs noch hard, maar met alle bescheidenheid.

- In het Grieks is er weer een woord, dat zeer net de aard van een zachtmoedige uitdrukt. Daar noemt ze de Geest met een woord dat te zeggen is *present te wezen, bij zichzelf te wezen*; zij raken door toorn niet licht buiten zichzelf. Let op, wilt u eten en verzadigd worden, u moet een mens zijn die met de geest tegenwoordig is, die tehuis is bij zijn hart.
- In het Grieks is het te zeggen, dat het iemand is die gemakkelijk overgaat tot een ander; u kunt hem gemakkelijk in uw sentiment en gevoelen krijgen, hij is niet twistgierig, u kunt ook gemakkelijk tot hem nadenken.
- In het Grieks drukt het uit een mens die licht voorbijgaande is; hij kan iets passeren, gelijk de vromen deden in tijden van vervolgingen en in alle tijden: zij passeren zo het ongelijk dat hun aangedaan wordt.

Naar de taal des Geestes is het te zeggen: een mollig en zacht mens. Hij is als een zacht kussen, waar u een steen in brijzelen kunt, als een zacht strand, waar de baren op breken. Hij is als fluweel, of u er met een zachte hand of met een ijzeren hand over wrijft, fluweel blijft even zacht. Zo is het met een zachtmoedig mens in zijn hart: hij is geen steen in zijn hart, hij heeft een week hart, hij is als was, hij is stil. Dat zijn zo de woorden die Gods Geest gebruikt om een zachtmoedig mens uit te drukken, en om hem wel en levendig uit te drukken.

Een zachtmoedig mens mag wel bekeken worden, van binnen en van buiten, van boven en van onder, van achteren en van voren. Het is een deugd in het hart van een kind Gods, door Gods Geest gewrocht, zachtmoedig te zijn. Dat is een deugd, ja, het is zulk een sierlijke deugd. De vrouwen willen zich van tijd tot tijd versieren, maar het is met een verderfelijk versiersel; maar wilt u sieradiën hebben, neem dit *onverderfelijk versiersel van een stillen en zachtmoedigen geest, die kostelijk is voor God*, 1 Petrus 3:4. Dat sieraad verderft niet als u ermee opgeschikt zijt. Het is zulk een deugd, waar de apostel Paulus van zegt: wel, *als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, doet*

*aan de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, Kol. 3:12. Zou u een uitverkoren vat zijn, u moet het tonen door die geest der zachtmoedigheid. De mensen rekenen dat niet, maar uw verkiezing hangt eraan, uw liefde Gods hangt eraan, het is een teken van uw liefde Gods. Wie is wijs en verstandig onder u? Die bewijze uit zijn goeden wandel zijn werken in zachtmoedige wijsheid. Die bewijze uit zijn werken dat hij een zachtmoedig mens is, zegt Jakobus, hfdst. 3:13. Bewijs het uit uw werken en wandel dat u wijs en verstandig bent. Maar bent u oplopend en koppig, en bent u dan wijs? Nee, maar een zachtmoedige is wijs. Sálomo zegt: *De lankmoedige is beter dan de sterke, en die over zijn geest heerst, is beter dan die een stad inneemt*, Spr. 16:32. Het is een deugd in het hart, zij is niet in de lippen; het moet niet in de lippen zijn, maar in het hart; het moet een zacht, week gemoed wezen; het moet zoals een zachte aarde wezen.*

Het moet door Gods Geest bewrocht zijn. Heidenen en natuurlijke mensen zijn somtijds zeer zachtmoedig, het is hun temperament; of iemand kan zo radeloos zijn, dat hij het alles over zich laat gaan; of iemand ziet de schade die aan de toorn vast is; of hij ziet het voordeel dat er aan de deugd van zachtmoedigheid vast is. Ja, een mens kan zich ver oefenen in die deugd van zachtmoedigheid, en het kan in hem geen vrucht des Geestes zijn. Maar de rechte zachtmoedigheid is een vrucht des Geestes, want Paulus zegt: *De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid*, Gal. 5:22. En u moet er u gaandeweg in oefenen, zult u er wat veel van krijgen. Die deugd in een natuurlijk mens is gedwongen toneelwerk; maar als het door Gods Geest is, die doen het gaarne: *het past mij, het betaamt mij*, zegt zo een, al werd ik erom vertrappt en al kreeg ik er schade door.

Wie is nu een zachtmoedige omtrent God, en wie is het omtrent de naaste?

A. De zachtmoedigheid omtrent God bestaat in deze drie stukken, en leg er uw hart eens op.

- Ten eerste, als zo een onder de bediening van het Woord zit: hij is zo zachtmoedig, hij ontvangt het Woord met alle zachtmoedigheid, Jak. 1:21.
 - Ten tweede, hij is zo zachtmoedig in zijn gelaat.
 - Ten derde is hij zo zachtmoedig onder de kastijdende hand van God.
1. Let eens. Is zo een onder de prediking van het Woord, hij zit er zo zachtmoedig; hij is niet toornig tegen God noch toornig tegen de prediker als hij zit onder het Woord; hij ontvangt het Woord met zachtmoedigheid, hij geeft het Woord in hem plaats. O God, zegt hij, wat er gepredikt wordt, ik stuif er niet tegen op. Hij is als een zachte aarde, waar het zaad zo invalt. Hij is er niet tegen gekante, hij is niet twistzieke, hij is zo zacht, zo oplettend, het Woord gaat in tot in zijn binnenste, hij scherpt zijn verstand niet om de klem van het Woord weg te nemen.
 2. Zo een is zo zachtmoedig in zijn bidden. Mag hij zijn begeerten voor God uitstorten, mag hij pleiten en aanhouden, hij doet het zo zachtmoedig. *Geef mij niet meer, Heere, zegt hij, dan het U belijft*. Zonder toorn heft hij zo heilige handen op tot God, 1 Tim. 2:8. Ja, als hij staat om te bidden, en voelt hij in zijn hart dat hij tegen iemand iets heeft, hij vergeeft het hem, en hij doet het uit zijn hart weg. De apostelen waren eens niet zo zachtmoedig in het bidden toen zij wilden bidden dat vuur van de hemel zou nederdalen en de Samaritanen, die hen niet goed ontvingen, verslinden. Maar de Heere bestrafte ze en zei: *u weet niet van hoedanige geest gij zijt, door wat geest u gedreven wordt*, Lukas 9:55.

3. Een zachtmoedige toont het in de kastijding van God de Heere. Krijgt hij slagen: *ach*, zegt hij, *de hand op de mond*. Aäron zag dat zijn kinderen zo voor zijn ogen verbrand waren, maar hij was als stom: *Aäron zweeg stil*, Lev. 10:3. Eli, horende dat God zijn kinderen zo richten zou: *Hij is de HEERE, zei hij, Hij doe wat goed is in Zijn ogen*, 1 Sam. 3:18.

Dat is zachtmoedig te wezen. Bent u onder het Woord, dan zacht te wezen in het ontvangen, niet kregelig in het hart, en in het gelaat niets tegen iemand te hebben. En bent u onder kastijding, dan te zeggen: *zal ik de drinkbeker niet drinken, die mij de Heere te drinken gegeven heeft?*

B. Nu, hoe is een zachtmoedig mens omtrent zijn naaste, hetzij vroom of onvroom? Hij is en moet zachtmoedig zijn, wordt hem van iemand ongelijk aangedaan. Ach, de natuur wil daar meteen tegenop; maar waar genade is, die zegt: ik moet zachtmoedig zijn. Hoe is die?

1. Ten eerste zegt zo een: "Ik mag niet zien dat mijn liefde gekrenkt wordt door ongelijk dat mij aangedaan wordt, ik mag geen onvredezame wezen, de Heere heeft het zo plechtig belast en gezegd: *Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart*, Matth. 11:29. En Paulus roept elk toe: *Indien het mogelijk is, zoveel in u is, houdt vrede met alle mensen*, Rom. 12:18. *Jaagt den vrede na met allen*, Hebr. 12:14. Ik weet, zegt hij, dat ik mij ertoe oefenen moet. Ja, zij zijn zo éénhartig in hun omgang, zodat zij, als zij in de kerk komen, niet moeten zeggen: *om een ongelijk mij aangedaan heb ik de vrede niet lief*."
2. Ten tweede, niet alleen zijn het vreedzamen, maar graag vergevenden. Het is onmogelijk dat het zo effen gaan kan onder elkander dat men niet eenmaal misdoen zou; maar dan is het 't werk van een zachtmoedige het te passeren, kwijt te schelden, elkander in de liefde te verdragen, en het aan elkander te vergeven, zo iemand tegen iemand enige klacht heeft, Kol. 3:13. Dat hij het hem dan vergeve, volgens die les van Jezus: *Vergeeft elkander de misdaden*, Markus 11:25. Als u tegen iemand iets hebt, vergeef het hem niet alleen, maar zeg dan zelfs als u het hem al vergeven hebt, gelijk de Heere Jezus deed: *Vader, vergeef het hun!* Lukas 23:34. En als Stéfanus: *Heere, reken hun deze zonde niet toe!* Hand. 7:60.
3. Zij vergeven het niet alleen, maar ten derde, zij willen ze graag helpen, al heeft iemand hen ongelijk aangedaan. Zij vergelden geen kwaad met kwaad: dat is beestachtig; en kwaad voor goed, dat is duivels, maar goed voor kwaad, dat is christelijk. *Vergeldt niet kwaad voor kwaad, of schelden voor schelden, maar zegent daarentegen*, zegt Petrus in 1 Petrus 3:9. *Ik zeg u, spreekt Christus, hebt uw vijanden lief; zegent ze die u vervloeken; doet wel dengenen die u haten; bidt voor degenen die u geweld aandoen en u vervolgen*. En wat zegt Paulus? Indien dan uw vijand hongert, zo spijzig hem; indien hem dorst, zo geef hem te drinken; want dat doende zult u kolen vuurs op zijn hoofd hopen, hij zal moeten zeggen: dat kan ik niet langer dragen, Rom. 12:20.
4. Ten vierde, weet u wat het is? Het is zachtmoedig te zijn in het oog en in het hart; geen haat te dragen noch wrok te voeden, gelijk er ten opzichte van Ammon in Absaloms hart lag twee volle jaren. Een zachtmoedige zult u vriendelijk in het aangezicht vinden. Hij is niet als een Kaïn. *Hoe kijkt u zo*, zegt God, *tegen uw broeder?* Uit uw aangezicht is het te vermoeden, dat uw hart niet wel gesteld is. Ja, Petrus leert anders in 1 Petrus 3:8: wees vriendelijk in het spreken, zegt hij. Er moet een vriendelijkheid in de tong zijn, daar moet u voor zorgen dat die welluidende is, zegt Paulus, Filipp. 4:8. Uw zachtmoedigheid zij alle mensen bekend. Een zachte tong, laat die ingang bij u vinden; maar een oorblazer, laat die

geen ingang bij u vinden. Door een vergramd aangezicht moet die verdorven en verdervende tong verdreven worden. Laat ons die plaats dikwijls bezien, waar God spreekt van de zachtmoedigheid, Efése 2:3: Zoekt zachtmoedigheid, sta ernaar. *Ach*, zegt de Zaligmaker, *leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben*, Matth. 11:29. Wilt u lezen van de zachtmoedigheid van Christus, bekijk dan de evangelisten, en zie dan hoe zachtmoedig Hij in alles geweest is, en kijk of u ernaar gelijkt.

Nu, dat zouden de gasten van de Koning wezen. Zit hier nu een kregelige, bent u toornig, en zult u dan ten Avondmaal gaan? U bent Mijn gast niet. De Koning wil u niet zien, Hij wil zachtmoedigen hebben, en aan hen worden grote beloften in het Woord gedaan. Wilt u wat groots horen, wat Hij ervan zegt?

- (1) Ten eerste, God is de Hoorder van hun gebed. Als iemand ongelijk gedaan wordt, en hij vergeeft, en zo'n zachtmoedige komt om te bidden: God geeft de wens der zachtmoedigen. Zo staat er: *HEERE, Gij hebt den wens der zachtmoedigen gehoord; Gij zult hun hart sterken, Uw oor zal opmerken*, Psalm 10:17.
- (2) Ten tweede, u hebt immers God graag tot uw Leidsman. Wel, er staat: Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht, en Hij zal den zachtmoedigen Zijn weg leren en doen weten, Psalm 25:9. Als u zachtmoedig bent, zult u zeggen: het is mij niet waard dat ik mij dit of dat aantrek.
- (3) Ten derde, u hebt zo graag genade. Wel, er staat: Den zachtmoedigen zal Hij genade geven, Spr. 3:34. Het is eender als in 1 Petrus 5:4: *Den nederigen geeft Hij genade*.
- (4) Ten vierde, u wilt zo graag blijde wezen. Wel, er staat: *De zachtmoedigen zullen vreugde op vreugde hebben in den HEERE*, Jesaja 29:19.
- (5) Behalve dat, ten vijfde, u wilt zo graag verlost worden uit ongelijk. Wel, er staat: *Gij deedt een oordeel horen uit den hemel; de aarde vreesde en werd stil. Als God opstond ten oordeel, om alle zachtmoedigen der aarde te verlossen*. Sela, Psalm 76:9, 10. Nu, dan zal de Heere komen en ten oordeel naderen, en Hij zal de zachtmoedigen redden. Maar als u oplopend toornig bent, dan doet God het niet. Zegt u: niemand trekt mijn zaak aan? *Ik doe het*, zegt God, *Ik geef acht op u, Ik zal u staande houden*.
- (6) Ja, er liggen nog al meer grote beloften Gods voor de zachtmoedigen in het Woord. Naar het lichaam zal Hij ze redden en goeddoen, want Hij zal de zachtmoedigen het aardrijk doen beërven en zij zullen zich in de Heere verlustigen, gelijk er gezegd wordt: *De zachtmoedigen daarentegen zullen de aarde erfelijk bezitten, en zich verlustigen over groten vrede*, Psalm 37:11. Zij beërven soms het minste deel van de wereld, maar zij erven evenwel het recht en de zegen. Ja, zij beërven die God, Die de wereld geschapen heeft, zij beërven al de beloften Gods, zij beërven de Heere Jezus Christus, en zijn erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus, Rom. 8:17. Zij beërven de hemel; de aarde is hun een herberg, maar de hemel is hun huis en woning. *Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven*, Matth. 5:5. Het weinige of het vele dat zij erin hebben, dat hebben zij in de zegen met een bevredigd gemoed.

II. Maar laat ons zien van welke verzorging mijn tekst spreekt. God zal zorgen voor hen naar de ziel, hier in de strijdende Kerk, en namaals in de triomferende Kerk; *zij zullen eten en verzadigd worden*. Het eten brengt ons verscheidene zaken te binnen en het verzadigd worden ook. Het eten brengt ons te binnen:

1. Ten eerste dat er een maaltijd is, dat er als het ware een tafel is, en als het ware een feest. In de kerk is de bruiloft des Heeren. U hebt er de *bruiloftskinderen*, de gasten.
2. Ten tweede geeft het te kennen dat er *klederen* zijn. Elk heeft zijn sieradiën, waar hij zich mee versiert als hij te gast gaat; daar schikt hij zich dan mee op. Tot dit geestelijk eten en drinken zijn ook klederen, Jesaja 52:1: *Trek uw sierlijke klederen aan, o Jeruzalem, u heilige stad. Er zijn priesterlijke sieradiën; zij zijn als een mens die uitgedost is. De Geest neemt het beeld van een bruid: gelijk een bruid zich versiert met haar gereedschap; een bruid is het beeld van die geestelijke sieradiën van een kind Gods, Jesaja 61:10, en Matthéüs 22:12: Vriend, zei de Heere, hoe zijt gij hier ingekomen, terwijl u niet opgeschikt bent, geen bruiloftskleed aan hebbende? U moest met ootmoedigheid bekleed zijn.*
 - O, er zijn bruiloftsklederen: een zwart kleed, dat zalige treuren over de zonden, Matth. 5:4.
 - Een rood kleed, Eféze 1:7: *In Welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden.* Dan hebt u het geloof in de Heere Jezus Christus.
 - En er is een wit kleed, die hartelijke liefde tot de Heere, die blijdschap om Zijn pad te lopen.
3. Ten derde, het geeft te kennen dat er, is *een tafel, spijs, dienaars*, waar men eet. Hier is ook een tafel, de bediening van het Woord en de sacramenten, want daaronder zit men aan een tafel. Ja, er zijn dienaars aan die tafel, en dat zijn de uitdelers der verborgenheden van Christus, die de verborgenheden des geloofs bekendmaken en aanbieden; zij bieden de Heere Jezus Christus aan, en zij bidden van Christus' wege, alsof God door hen bade, dat zij zich zouden met God laten verzoenen, 2 Kor. 5:20.
4. Ten vierde, eten geeft te kennen dat men honger heeft, honger is *de beste saus* van de spijs. Hier aan deze tafel is het ook de beste saus. *Mijn vlees is waarlijk spijs*, zei Christus in Johannes 6:55. Zijn lijden, voorbede, al wat Christus verdiend heeft, al de goederen van het genadeverbond, dat is zo alles de spijs die Hij hun geeft.
5. Ten vijfde, waar men eet, is *een hand* om de spijs aan te vatten. Hier ook, en dat is de hand des geloofs, waar zij Hem en Zijn weldaden mee aannemen, Joh. 1:12, waar zij de sterkte Gods mee aangrijpen, Jesaja 27:5.
6. Ten zesde, eten geeft te kennen dat er *een mond* is, en wat is dat hier? Hier is het een hart, al die Goddelijke overdenkingen en meditatiën, Eféze 3. Door die mond gaat de spijs tot in hun hart, zij gaat tot in hun binnenste in, gelijk de spijs doet. Hun hart geeft te kennen al die overdenkingen van het verbond, van het lijden van Christus, Zijn liefde, Zijn voorbede, en hoe de Geest van Hem komt tot ons en ons bewerkt.
7. Ten zevende, dat eten geeft te kennen dat zij de Heere mijnen. Een zwakke zegt: *Wie weet, God mag op mij zien!* Hij kan mij verdoemen of zaligen, zoals het Hem belijft, maar God kan evenwel op mij zien, als het Hem belijft. Maar de sterke zegt: *God heeft op mij gezien, Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne*, Hoogl. 2:16. *De HEERE is mijn Deel, zegt mijn ziel*, Klaagl. 3:24. *De snoeren zijn mij gevallen in lieflijke plaatsen; ja, een schone erfenis is mij geworden*, Psalm 16:6.
8. Ten achtste, eten geeft te kennen de nauwe vereniging van onze sappen met de spijs. Een zachtmoedige Jezus door het geloof etende, wordt ermee verenigd, als een rank met de wijnstok, waarom dat Jezus hem noemt Zijn gemeente. Zo zullen die eten, die omtrent God zo zachtmoedig zijn, door een vrucht des Geestes in hun

hart; die zullen eten aan de bruiloft, zij zullen hun hand uitsteken, en de Bruidegom in hun hart inlaten, en zij zullen met Hem verenigd worden.

Wat zal de uitkomst van dat eten zijn?

Verzadigd te worden. Het is verschrikkelijk als er zulk een vloek in ons eten is, dat men eet, maar niet verzadigd wordt, Lev. 26:26. Maar het is schoon als God ons geeft te eten en verzadigd te worden. Maar nog schoner is het in de genade. Wat is dat verzadigd worden? Dit:

1. Als men daar bij het eten zit aan de tafel van het sacrament, dat men zegt: er is een tafel vol opgedist, daar vind ik de Drie-enige God, Zijn besluiten, beloften, eigenschappen, de verdiensten van Christus, de Geest in Zijn werk, het verbond der genaden! Daar staat het vol opgepropt van alle genaden; er is er niet één, in wat gestalte hij ook is, onder Gods volk, of er is een gerecht voor hem. Er is een gerecht voor de zwakke, daar is er een voor de sterke, daar is een gerecht voor de twijfelende, en daar is er een voor de bestredene, en er is er ook een voor de opgeklaarde; elk kan naar zijn lust een portie vinden. *Bent u een gekrookt rietje, daar is een portie voor u: Ik zal u niet breken, zegt de Heere. Bent u een rokend vlaswiekje, vol verdorvenheden, daar is wat voor u: Ik zal u niet alleen niet uitblussen, maar Ik zal u in al uw zwakheden dragen.*

Een eerst overtuigde zegt: *er is voor mij geen portie.*

Ach, ja; de Herder zal u op Zijn armen nemen en dragen. Er is geen gebrek in die maaltijd, het is een vetten maaltijd, daar zijn reine wijnen, die gezuiverd zijn, en daar is vet vol merg, Jesaja 25:6. Op een bruiloft ontbreekt niets; maar is het de bruiloft van het Lam, u moet hier dan niet schraal van denken! De Opperste Wijsheid heeft Haar slachtvee geslacht, Zij heeft Haar wijn gemengd, Zij heeft Haar wijn gemengd, ook heeft Zij Haar tafel toegericht, Spr. 9:2. *Al de volheid der Godheid woont in Hem lichamelijk*, Kol. 2:9.

2. Als iemand die honger heeft, verzadigd kan worden, hoe gretig tast hij toe en valt hij aan de spijs! *Ach, ik heb er al langer naar verlangd, zegt hij.* Sedert dat zij hun voeten op de weg gezet hebben, zo hebben zij verlangd naar genade, naar de gerechtigheid van Christus, naar geestelijke bewerkingen. *O God, zeggen zij, mijn ziel dorst naar U; mijn vlees verlangt naar U*, Psalm 63:2.

3. Als iemand aan een tafel zit, en het is er van alles volop waar hij lang naar verlangd heeft: hoe lustig tast hij toe, hoe vol tevredenheid is hij! Zo doet God als Hij u ontmoet: *Eet, vrienden, zegt Hij, drinkt, en wordt dronken, o liefsten*, Hoogl. 5:1. Eet veel, Ik geef het u, Ik geef het u met Mijn ganse hart in een Goddelijke liefde.

4. Ten vierde zult u er blijdschap vinden; waar het zó volop is. Het is er zo alleszins begunstigd, volk. O, het is hier: *U hebt mij zo naar het hart gesproken, Heere, zeggen zij. Ik ben zeer vrolijk in den HEERE, mijn ziel verheugt zich in mijn God*, Jesaja 61:10. Wie ben ik, Heere, dat u naar mij omgezien hebt? Naar zo'n dode hond, als ik ben, naar zo'n vervloekte? Zoals in 2 Samuël 9:1. Zou u het mij nog wel vergeven willen? Ach, dan zou ik zo gemoedigd zijn, het zou balsem voor mijn pijn wezen! *Ja Ik, zegt God, Ik, Ik ben het, Die uw ongerechtigheden uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet*, Jesaja 43:25.

5. Ten vijfde, de spijs waar men door verzadigd wordt ... zij gedijt wel, zij worden erdoor gesterkt, zij groeien. Zo is het hier ook: zij nemen toe als mestkalveren, Mal.

4:2. Men ziet ze zoal stil groeien, in het geloof, in de hoop, in de liefde. Zij zijn gelijk een kind waar men wat lang van verwijderd is. *Het is zo gegroeid; wat is het gevorderd*, zegt men, *het spreekt al*.

6. Ten zesde, waar men verzadigd wordt, zegt men: ik lust geen andere spijs. *Heere, Heere*, zeggen zij, *ik wil naar geen andere spijs omzien dan naar U. Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde*, Psalm 73:25. Weg wereld, weg ijdel schepsel, in u kan geen verzadiging gevonden worden, ik heb geen trek tot u. En zo verwachten zij bij deze voorsmaken nog meer.

III. Nu hebben wij de band tussen die twee stellingen; dat zal niet missen. Wel, zegt de Heere, al wordt u dan nu vertrap, kinderen Gods, Ik zal voor u zorgen dat u zult eten en verzadigd worden, en als dan niemand meer iets voor u heeft, dan heb Ik nog wat om u te verkwikken. U zult eten en verzadigd worden, maak daar staat op.

1. Daar liggen de beloften van Hem, Die niet liegen kan, Die niet zal ontheiligen wat uit Zijn lippen gegaan is. *Want alzo zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make den geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden*, Jesaja 57:15.
2. Nog eens, Ik heb zo geleden, opdat Ik u zo een Spijs zou worden, en zo een tafel zou gaan toerichten, en zou dat alles tevergeefs zijn? De Vader zei: *doe zo alles wat u kunt, onthaal ze grootmachtig*; dat zeggen is wonderbaar.
3. Nog eens, het zal niet missen, u toont uw geloof uit uw werken, opdat u de vrede Gods zou kunnen genieten, ja Ik nodig u, en zou Ik u dan niet kunnen verzadigen? Ja, Mijn onthaal is bij niemand aangenaam dan bij u, het is bij u zo aangenaam als een aalmoes aan een arme, en als het pardon aan een misdadige. Ja, als Ik u onthaal, dan komt u met zulk een dankbaarheid, u bent zo tevreden, u dankt er Mij over, dat Ik zo vrijwillig en het van harte geef, en u zo naar het hart spreek. Het is u alles zo wel, dat u moet zeggen: het gaat buiten verwachting, ik ben te gering, Gen. 32:10.

Toepassing

Wat denken ik en u nu? Wij kunnen anders niet veel denken, dan eens te gaan kijken of wij een zachtmoedige zijn. Gelijken wij ernaar? Is dat het sieraad, waar zullen wij het vinden? Ach Heere, het wordt veracht, niemand trekt het haast aan, het is of zij zot zijn die daarmee versierd zijn. Wie zal hier onthaald worden? De toornige, de korzelige? Zal de korzeligheid moed genaamd worden, en de toorn dapperheid? Staan de zaken zo? Gaat het zo onder de christenen? Wie zal er dan van God onthaald worden? Lieve Heere, het is of wij een vreemde taal spreken als wij zeggen: *Laat het gaan zo het wil, laat toch de liefde niet opgewekt worden, tot het dezelve luste*, Hoogl. 2:7. Wie denkt eens: hoe vergankelijk is het alles? Hoe vergankelijk ben ik? Hoe vergankelijk is mijn partij? Wat wil ik mij dan zo aanstellen en mijn gemoed beroeren? Wat wil ik mij zo buiten staat stellen, dat ik die belofte, die op de zachtmoedigheid beloofd wordt, niet ondervinden zou? Het is of de christenen liever een leeuwnaard en een arendshart hadden dan de aard van een duifje en een lammetje. Het is alsof u geen fatsoenlijk mens bent, maar alsof u zot bent als u verdraagt en het alles over u laat gaan. Bekijk uzelf eens in uw huis, en buitenshuis, en waar u

verkeert: waar is onze zachtmoedigheid? En durft u dan ten Avondmaal gaan? De Koning zegt niet dat Hij de korzelige onthaalt, maar de zachtmoedige.

Wilt u zien wie het is? U moet er u in geoefend hebben, en erover geworsteld hebben. Is de zonde u een last? Bidt u ertegen? Doet u moeite om ze weg te krijgen? Bent u zachtmoedig, ik en u worden dan uitgenodigd. Ach, mocht er eens van ons gezegd worden, al was het in een veel mindere trap, gelijk als van Mozes in Numeri 12:3: *De man Mozes was zeer zachtmoedig, meer dan alle mensen die op den aardbodem waren.* Mochten wij kunnen zeggen: *lieve Heere Jezus, ik heb van U geleerd zachtmoedig te zijn*, Matth. 11:29.

Weet u wie een zachtmoedige is? Kort:

1. Ten eerste, zo een, die zulk een nederigheid bezit, die geen grote gedachten van zichzelf heeft, noch van zijn bekwaamheid, maar zo zegt: *lieve Heere, al wat ik buiten de hel heb is Uw goedheid, niemand is bekwaam in heel de wereld om het mij te geven; heb ik enig goed, het is uit U; ik ben maar waard de fiolen van Uw gramschap te dragen.* En u zult moeten zeggen, zo u iets van de Heere ontvangt: *ach Heere, ik ben er te klein toe, ach, ik wil mij nog geringer aanstellen.* Kent u dat:

Geen meerder goed Heer' Gij mij geven meugt

Dan dat Gij mij vernedert en maakt kleine. Psalm 119:36, Datheen

Heere, dat U de trotsheid uit mijn hart wegneemt; laat ik geen verheffing in mijn hart hebben?

2. Ten tweede, als u van een ander iets vordert, ziet u dan op uzelf? Gal. 6:1. Zegt gij: wat wil ik van die mens vorderen? Als ik in zijn plaats was, ik zou het misschien duizendmaal erger maken.
3. Ten derde, is er vriendelijkheid in uw hart, als er vriendelijkheid in uw gelaat en taal is? Wacht u dat u toch niet veinst met een vriendelijke taal of gedaante. Zo bedroog Joab zijn broeder Abner, en Absalom zijn broeder Amnon, door zijn vriendelijk gelaat. Ja, moet u iemand bestraffen, doet u het met zachtmoedigheid? Moet u van hem en van zijn leer iets zeggen, doet u het met zachtmoedigheid? Als u iemand moet leren, onderwijst u hem met een geest der zachtmoedigheid? Paulus zegt: *Met zachtmoedigheid onderwijzende degenen die tegenstaan*, 2 Tim. 2:25.
4. Ten vierde. *Ach, zegt zo een tot God, u hebt een beter onthaal dan de mensen; Uw genade en Uw Zoon, geef het mij toch!*
5. Ten vijfde. *Ik kan niet rusten, ik mag er geen gebrek aan hebben: geef mij Jezus, die Spijze, en Uw gunst, of ik sterf; geef mij genade en Uw Geest, of ik ben niet verzadigd.*
6. Ten zesde. *Ik zou ter tafel gaan, Heere, zegt zo een; heb ik wel omgezien naar een bruiloftskleed, heb ik het sierlijke bruiloftskleed wel aangedaan?* Hoe zult u gaan als u de Heere niet in ootmoed en in geloof aankleeft? Als u niet kunt zeggen: *ik kom als een die liefde tot U heeft, die graag een onthaal van U had?* Ziet u om naar uw hand, om de spijs aan te tasten: waar is uw gelovige hand? Ziet u om naar uw mond, om de spijs te genieten? Hebt u Goddelijke overdenkingen? Wat hebt u al overdacht, en wat overdenkt u nog?
7. Nog eens, bent u zo tevreden met die spijs? Zegt u: *als U ze mij geeft, Heere, dan zullen mij de snoeren in een liefelijke plaats gevallen zijn, en als het mij dan alles ontvalt, dan zult u nog de Rotssteen van mijn hart wezen?* En als mijn leven mij ontvalt, dan zal ik op U nog bouwen, dan wil ik nergens anders naar omzien, noch naar de wereld, noch naar ijdel gezelschap, en zeggen: *vaarwel wereld*, ik heb een

beter deel, ik heb de Heere lief, en daar mag ik noch kan ik niet meer vanaf. En dan zo zeggen als de dood komt: *hebt u naar mij gezien, Heere, die naar U niet zag; wat zal ik U vergelden? Ik mag niet vergeten al Uw weldaden.*

Wat zegt uw hart? Bent u zo'n zachtmoedige? Dan zal de Heere u onthalen. Hier is de tafel, en de spijs, en alle vriendelijke nodiging. Kleine, nederige, die met Mij weltevreden wilt wezen, zegt de Heere, die de ijdelheid van de wereld en alles buiten Mij laat varen: *Ik nodig u die zo zegt: Heere, u zijt mij de waardigste boven alle schepselen, Ik nodig u om te eten en verzadigd te worden, tast toe, eet en drink, en vraag uw hart of Ik niet voldoen kan, hier en in het oordeel en eeuwig.* En is het hier zo goed en zoet in de eerstelingen, wat zal het dan zijn, te genieten verzadiging van vreugden en liefelikheden aan Gods rechterhand eeuwig en altoos! Amen.

TWAALFDE PREEK OVER JOHANNES 1:29

Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich komende, en zeide: Zie, het lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.

Op het Avondmaal

Wij lezen dat er een man was, genaamd Elihu, die zei: *Ik ben der woorden vol; de geest mijns buiks benauwt mij. Mijn buik is als de wijn, die niet geopend is; gelijk nieuwe lederen zakken zou hij bersten. Ik zal spreken, opdat ik voor mij lucht krijg*, Job 32:18-20.

Een mens kan soms in zulke gelegenheden wezen, dat hij zegt: ik kan niet zwijgen, ik moet spreken, opdat ik lucht krijg. Hoe was het met Jozef toen hij zich aan zijn broeders zou openbaren? *Toen kon Jozef zich, staat er, niet langer bedwingen*, Gen. 45:1. Zo was het met de Emmaüsgangers: het was reeds de derde dag; zij waren zo der woorden vol, dat zij naar buiten in het veld moesten, en daar spraken zij tezamen onder elkander van die dingen die er waren voorgevallen, Lukas 24:14.

Maar is er ooit een man der woorden vol geweest, het is Johannes de Doper. Die was vol woorden en vol boodschappen. Hij was de stem des roependen in de woestijn, Jesaja 40:3. Daar moest hij gaan zien hoe mensen tot de Heere te brengen. Hij was der woorden vol, om te spreken van de grootheden van Christus, en zijn eigen geringheid, en der Joden hardnekkigheid. Hij sprak van de grootheid van Christus. Hij zei dat geen mens op iemand zien mocht dan op de Heere. Die alleen is het waard. Daar was zijn mond van vol, om te spreken van Christus grootheid en van zijn eigen geringheid. *Ik ben niet waardig*, zei hij, *de riem van Zijn schoen te ontbinden en ze Hem na te dragen*. Hij was maar Zijn geringe knecht, hij maakte niet veel drukte.

Hij was ook der woorden vol als de verslagen mensen over zijn leer tot hem kwamen en zeiden: *en wij, wat moeten wij doen?* Die verslagenen kwamen alle naar hem, en hij was der woorden vol om de Heere Jezus hun bekend te maken. *Wilt u Hem zien?* Zei hij. Daar staat Hij voor u: *Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt*.

Wij hebben in dit eerste hoofdstuk deze dingen. Daar schiet de evangelist Johannes met zijn hart naar boven, als een evangelische arend. Van het eerste tot het veertiende vers bezieet hij Christus niet alleen in Zijn Goddelijke, maar ook in Zijn menselijke natuur: God is geopenbaard in het vlees. En van dat eerste tot het veertiende vers toont hij verder hoe Hij tot de Zijnen kwam, maar de Zijnen namen Hem niet aan. En dan van het veertiende vers en verder toont hij dat Hij de Zone Gods is, en dat zij in Hem geloven moesten, en dat Hij de Middelaar van een arm verloren zondaar wilde worden. Johannes de Doper, van wie de evangelist in het vervolg spreekt, kreeg vele discipelen, en hij doopte zelf. Daar begint hij de nieuwe bediening van het genadeverbond in te voeren, en hij begint een groot gerucht te maken; men hoorde overal dat er zo'n man opgestaan was. Hier waren de overpriesters en de schriftgeleerden gauw bij. Die zeiden: *wat begint u?* Zij hadden de gewoonte, als er een groot man opgestaan was, dat zij dan vraagden: Wie zijt gij? Elia of een van de profeten? Of bent u de Christus Zelf? Zij zeiden dan ook tot Johannes: *Wie zijt gij? Elia of een van de profeten? Of zijt u de Christus?*

De man was der woorden vol; die gaat hen onderrichten, van het 20^e tot het 28^e vers. *U moet niet al te grote gedachten van mij hebben, zegt hij; er is een Ander, Die de Middelaar is.*

De dag daaraan zei hij: *Wilt u weten wie het is? Daar is Hij; u moogt Hem wel bezien; daar staat Hij voor uw lichamelijke ogen.*

Als hij het Lam Gods zag, zo toonde hij dat het Die was, van Wie hij gesproken had, en hij zei: *Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.*

In het 30^e vers en vervolgens tot het 33^e vers toont hij hoe hij er kennis van gekregen had. God had tot hem gezegd: Op Welken gij den Geest zult zien nederdalen, en op Hem blijven, geloof dat Deze de Zone Gods is. *Deze is het, Die met den Heiligen Geest doopt.*

Wij hebben het 29^e vers te bezien, waar u in hebt:

- I. De gelegenheid bij welke Johannes van Jezus sprak: *het was des anderen daags*; toen zag Johannes Jezus tot zich komende.
- II. Het grote getuigenis dat hij van Hem gaf, als hij zei, *dat Hij was het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.*
- III. De opwekking die hij doet, zeggende: *Zie, het Lam Gods!*

- Ten eerste, zeg ik, de gelegenheid bij welke Johannes van Jezus sprak.
- Dan, wat een heerlijk getuigenis hij van Jezus geeft.
- Ten laatste, de opwekking die hij doet, zeggende: *Zie, het Lam Gods.*

I. Wat het eerste aangaat, de gelegenheid dat deze sprake er was, dat was *des anderen daags*. Sommigen vertalen het: een korte tijd daarna, dat die afgezonden Farizeeën gekomen waren. Anderen blijven bij dat zeggen: de dag daaraan, gelijk Filippus tot Nathanaël kwam, vers 44-46.

Waarom kwam hier de Koning naar Zijn gezant, de Heere naar Zijn knecht, had dat reden? Ja.

1. Ten eerste, het was opdat Hij van Johannes een heerlijk getuigenis geven zou. De Heere wilde Johannes ook openbaar maken. In Johannes 5:35 zei Hij: *Hij was een groot licht, een brandende en lichtende kaars; en gij hebt ulieden voor een korten tijd in zijn licht willen verheugen.* De Heere wilde het hier ook openbaar maken, dat hij de stem des roependen in den woestijn was, Matth. 3:3.
2. Ten tweede kwam de Heere tot Johannes in de woestijn om van hem gedoopt te worden, Matth. 3:13. Dat betaamde de Middelaar, opdat Hij zo alle gerechtigheid Gods volbrengen zou.
3. Hij kwam niet alleen om van hem gedoopt te worden, maar ook, ten derde, gaat de Heere naar Johannes, opdat de Heere van Johannes aan de schare ontdekt zou worden.
4. Ten vierde gaat Hij naar Johannes, omdat God gezegd had dat Zijn Zoon aan Hem geopenbaard zou worden, door het nederdalen van Zijn Geest op Hem, vers 33.

Zo komt de Heere dan bij Johannes, maar hij kende Hem nog niet, vers 31. Nochtans staat er dat Johannes opzag, en hij zag Jezus staan. Maar de stem des Vaders was toen nog niet geschied. Hoe is het dan te verstaan dat hij Jezus niet kende, en dat hij Hem toch kende? *Weet u hoe hij Hem kende?*

- (1) Ten eerste, dat gerucht was tot Johannes oren gekomen, dat als Hij een kind van twaalf jaren was, Hij daar onder de leraars gezeten had om hen te onderwijzen.

- (2) Ten tweede, geheel het land was vervuld van Zijn geboorte, en wat een kindermoord Herodes om Zijntentwil had aangericht, en van die wijzen uit het oosten die Hem kwamen zoeken, en die ster die er gezien werd; het gehele land was ermee vervuld.
- (3) Ten derde, Jezus en Johannes moeder waren zulke vriendinnen; zo hebben zij buiten twijfel met hun kinderen elkander wel bezocht, gelijk zij tevoren deden toen zij bevrucht waren.
- (4) Ja, ten vierde, de ouders van Johannes en van de Heere Jezus waren alom bekend.
- (5) Ten vijfde, het kan zijn dat God een wonderlijke beweging in het hart van Johannes gewrocht heeft, om hem bekend te maken dat het de Zone Gods was, zoals het was toen Christus moeder bij Elisabeth, Johannes moeder, kwam als zij bevrucht waren, want het geschiedde, als Elisabeth de groetenis van Maria hoorde, *zo sprong het kindeken, Johannes, van vreugde op in haar buik*, Lukas 1:41. Zo kan God gewrocht hebben, en gezegd: *zie, daar is Hij nu; nu kom Ik om Hem aan u bekend te maken*. Daarom staat er, als Jezus kwam om van hem gedoopt te worden: hij weigerde Hem zeer, en zei: *Mij is nodig van U gedoopt te worden*, Matth. 3:14.
- (6) Nog eens, óf als een gewoon persoon kende hij Hem, maar niet zó, zoals God gezegd had. Hij kende Hem toen zó nog niet, op Wie God dat teken doen zou. Maar als een particulier Mens was Hij hem bekend genoeg. Hij was niet alleen bekend aan Johannes, maar de Joden zeiden immers zo duidelijk: Zijn dat Zijn ouders niet? *Is Deze niet de Zoon des timmermans? En is Zijn moeder niet Maria?* Matth. 13:55. Dit wordt hier in dit particuliere kennen niet bedoeld, maar wat God beloofd had, waar u van ziet in het 33^e vers.

De man ziet Hem dan komen. Hoe menige koningen, profeten en rechtvaardigen hebben ernaar verlangd om Zijn dag te zien, en zij hebben ze niet gezien! O, het is niet meer van horen zeggen, maar van zien. Er staat: *Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u; hetgeen wij met onze ogen gezien hebben, hetgeen wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het Woord des levens, dat verkondigen wij u*, 1 Joh. 1:1, 3.

II. Hij ziet Hem dan komen, en hij geeft Hem een groot en heerlijk getuigenis, en hij zegt *dat Hij was het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt*.

Waarom vertoont hij de Heere Jezus als een Lam?

Omdat Hij zo geleet naar een lam. Nog nader geleet Hij naar een Lam Góds. En nog nader naar een *geslacht* Lam.

Geleet de Heere Jezus naar een lam?

Ja.

- Een lam is onnozel. Hij was ook onnozel en onbesmet.
- Een lam is een rein diertje. Hij is het Heilige Gods.
- Een lam is een lijdzaam dier. Christus deed Zijn mond niet open, al werd Hij gesmaad en gehoond, al moest Hij nog zo veel lijden.
- Een lam is een zachtmoedig dier. *Leert van Mij, zegt Christus, dat Ik zachtmoedig ben*, Matth. 11:29.
- Een lam is ook een nuttig diertje; zijn vlees tot spijs, zijn wol tot kleding, zijn melk tot dorstlessing. Is het niet een zinnebeeld van de geboorte, het lijden, de dood, het opstaan, het heenvaren, het zitten ter rechterhand Gods van de Heere Jezus? Is Hij overal niet nuttig in voor de zondaar? Hij was nuttig en liefelijk.

- Hij geleek ook naar die offerdieren, die schaduwlammeren, die daar in de tempel waren. Als daar een mens, een zondaar die belijdenis van zijn zonden deed, een lammetje bracht om te offeren, zo kreeg hij een ceremoniële verzoening, en dan wezen hem de priesters op het ware Lam Gods, Dat alleen zijn zonden weg kan nemen, en zo kreeg hij dan wel een evangelisch gezicht van de Heere Jezus Christus.
- Maar allernaast was Hij het *Paaslam*, gelijk Paulus zegt, 1 Kor. 5:7: *Want ook ons Pascha, dat is, Paaslam, is voor ons geslacht, namelijk Christus. Waarin was Hij het paaslam gelijk?*
- Dat paaslam werd uit het midden van de kudde genomen. Jezus is genomen uit het midden der broederen.
- Het paaslammetje werd afgezonderd van de kudde om geofferd te worden. Jezus is ook van God afgezonderd, om geofferd te worden, van eeuwigheid.
- Dat paaslam werd aan het vuur gebraden. De Heere Jezus werd ook aan het vuur gelegd van Gods toorn; daar werd de Middelaar aan gelegd ter betoning van de Goddelijke rechtvaardigheid.
- Het paaslammetje was in de kracht van zijn leven, op het alleraangenaamst en sterkst. De Heere Jezus ook; Hij was de Sterke God en tegelijk de Vader der eeuwigheid, Jesaja 9:5. Hij was in de kracht van Zijn leven, en daar werd Hij aan het vuur gelegd van de toorn Gods.
- Het paaslammetje moest geheel gebruikt worden. De Heere Jezus wordt ook niet gedeeld, 1 Kor. 1:13.
- Het bloed van het paaslam werd vergoten, en zij van wie de posten met dat bloed bestreken waren, werden bevrijd van de dood. De Heere Jezus verlost Zijn volk ook van het verderf, van de dood, van de vloek, van de hel, van Gods toorn, van de eeuwige verdoemenis, als Hij hun de kracht van Zijn lijden toepast, gelijk Paulus zegt: Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, Rom. 8:1.
- Het paaslammetje moest gegeten worden. Christus ook; Hij is de Spijze voor Zijn gasten.

Zo geleek Christus dan eerst naar de lammeren in het algemeen, ook die dagelijks geofferd werden, en in het bijzonder naar het paaslam dat jaarlijks geofferd werd, en dat jaarlijkse lam werd geofferd ter gedachterus vanwege al die redding Gods die zij verkregen hadden. Christus wordt zo ook gedurig gedacht.

De Heere Jezus is niet alleen een Lam, maar Hij is een Lam Góds.

- (1) Het is van God bedacht in Zijn diepte der wijsheid. Wie is hierin Zijn raadsman geweest? Zijns eerstands is geen einde. Engelen en mensen wisten daartoe geen raad; die zouden ons zo'n Lam niets hebben kunnen beschikken. Wij zouden hebben moeten zeggen als Izak: waar is het lam ten brandoffer? God zei: *Ik zal het beschikken, in de onnaspeurlijke rijkdom Mijns verstands, die geen einde heeft.*
- (2) God heeft dat Lam bekendgemaakt. Wij zouden lopen dolen als de blinden; geen oog had het ooit gezien, had God Hem niet geopenbaard. Het is God Die het ontdekt heeft; dit Lam is ons door God ontdekt.
- (3) Ook geeft het te kennen dat God het drie eeuwen lang had beloofd, voorzegd en laten afschaduwen, dat zij dat zekerlijk mochten verwachten. Vertoeft dat Lam, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven, Hab. 2:3.
- (4) Ook geeft het te kennen dat God dat Lam aan mensen geeft. *Vrouw, kendet gij de Gave Gods!* zei de Zaligmaker, Joh. 4:10. *Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven*, Jesaja 9:5. Al de lammeren werden aan God gegeven, maar dit Lam

werd van God aan de mensen gegeven, net als in Genesis 22: *God zal Zichzelven een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon*, zei Abraham tot Izak, vers 8. En de Heere gaf Abraham een lam om te offeren in de plaats van zijn zoon, vers 13. *Hij is ons geworden wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en volkomen verlossing*, 1 Kor. 1:30.

- (5) Dat Lam is ons niet alleen van God gegeven, maar het was zo Gode betamelijk; alle volmaakheden Gods rusten in Hem. Wat zijn er in de zon of enig ander schepseltje al grootheden Gods te zien! Maar als u dat Lam beziet: hier ziet u de wijsheid Gods, de waarheid Gods, Zijn ontferming en trouw. Dit Lam is het, Hetwelk God verzoent met de zondaar, 2 Kor. 5:19. Dat Lam is het, Dat de zalige God in staat stelt om tot de zondaar te komen, en Dat de zondaar in staat stelt om tot God te komen.
- (6) Wilt u er dan dit nog eens bij denken: dit Lam is tegelijk God Zelf! Hij is mens en God in één Persoon.

Nu, *dat Lam Gods neemt de zonden der wereld weg*, zegt Johannes. De zonden zijn het waar hij van spreekt, de overtredingen, de misdaden, waaraan wij allen schuldig staan, want wie van ons is er, u of ik, zonder zonden? Er zijn erfzonden en dadelijke zonden. Er zijn zonden begaan met de lippen, met het hart, in de omgang, in de godsdienst en erbuiten, in gezelschappen en alleen. Er is een schuld tot aan de hemel groot; in der eeuwigheid zullen wij hem niet verantwoorden noch wegnemen kunnen. Zij zeiden eens: *Wie zal ons den steen van de deur des grafs afwentelen?* Markus 16:3. Maar wie zal onze zonden wegnemen, dat zij ons niet tot nadeel zijn, opdat zij in eeuwigheid geen last op ons gemoed zijn, waardoor wij in wanhoop zouden moeten wegzinken?

- Vraag het de Joden; die wijzen u op de offeranden. Maar die zijn er niet bekwaam toe. *God neemt het ene weg om het andere te stellen*, zei Paulus, Hebr. 10:9.
- Vraag het de Socinianen en Remonstranten; die zeggen: God vergeeft de zonden zonder voldoening; er is geen vrede noch rechtvaardigmaking van node, zeggen die. Maar wij zeggen: u spreekt tegen het Woord. *Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?* Gen. 18:25. Zou een vuur wel zonder branden kunnen zijn? Alzo weinig kan God zijn zonder ongenoegen over de zonden te tonen.
- Vraag het de papisten; die wijzen u nevens Jezus op enige heiligen. Maar wij zeggen met de Kerk: Wij allen zijn als een onreine, Jesaja 64:6; en met Petrus: *Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens*, Joh. 6:68.
- Vraag het een gereformeerde en Johannes, wat zal hij zeggen? *Dit Lam neemt de zonden weg*.

Wat is dat *wegnemen* te zeggen?

Het wil zeggen: er is een overdracht geschied; zij zijn van ons afgenomen en op de Heere gebracht; Die heeft ze op Zich genomen om ervoor te voldoen, Die staat er voor in, in het Oude Testament door borgtocht en in het Nieuwe door voldoening; Hij neemt ze weg, Hij heeft volkomen voldaan. Het is de gelijkenis van de bok des zondoffers, die de zonden wegdroeg naar een woeste plaats. Hij was bereid om een slachtoffer te worden. Hij stierf, Hij werd overgeleverd om de zonden des volks, Hij heeft geleden en is gehoorzaam geweest tot den dood, ja, den dood des kruises, en zo zijn door de gehoorzaamheid van die Ene velen tot rechtvaardigen gesteld geworden, Rom. 4:25, Filipp. 2:8, Rom. 5:19. En toen is Hij opgenomen, en daar in Zijn voorgebed toont Hij Zijn rantsoen voor hen, als die Voorspraak bij den Vader, Die een

Verzoening is voor onze zonden, 1 Joh. 2:1, 2. Zonder bloed te storten is Hij niet in de hemel gekomen. Zonder de kracht van Zijn lijden kan Hij niet zeggen: *Vader, laat ze in het verderf niet nederdalen, Ik heb verzoening voor hen gevonden*, Job 33:24. En zonder dat kan Hij ze vandaar niet in het hart grijpen, en ze naar de Heere doen zoeken, die tevoren zo afkerig waren.

De zonden weg te nemen is te zeggen: *achter de rug te werpen*. De Heere Jezus heeft voor de zonden in hun plaats betaald, en is volmaakt gehoorzaam geweest, en daar presenteert Hij Zijn rantsoen aan Zijn Vader, en Hij stelt de zondaar in zulk een staat, *dat God zegt: Ik scheld u de zonden kwijt*.

Maar voor wie is dat? Voor de wereld. Is dat man voor man?

Nee.

Wat dan?

Voor de uitverkorenen, de gelovigen, de Godvruchtigen die in de wereld leven. Dus voor de wereld zonder onderscheid van Jood en Griek, rijk of arm. Het is voor allen die maar tot zichzelf en uit zichzelf tot de Heere Jezus gebracht worden en voor God gaan leven. Het is voor zulken uit de wereld, die meer waard zijn dan een hele wereld. Zo er tien rechtvaardigen binnen Sódóm geweest waren, God zou Sódóm om hunnentwil gespaard hebben; God acht hen boven een hele wereld, Gen. 18:32.

Remonstrant, u moet niet zeggen dat een klein hoopje geen gehele wereld genaamd kan worden. Wij bewijzen het uit Lukas 2:1: De gehele wereld ging op om beschreven te worden; het was maar een hoopje uit de wereld. Zij zeiden van Christus: *als wij Hem laten geworden, de gehele wereld zal Hem navolgen*, Joh. 12:19.

Wat nu aangaat de spreekwijze: Die de zonde der wereld wegneemt of wegdraagt; een Remonstrant moet niet zeggen: de Heere Jezus heeft de zonden wel gedragen, maar Hij heeft ze niet weggenomen, maar dat die wegneming bestaat in 's zondaars vrije wil, of hij het aan wil nemen of niet.

Wij zeggen: de toepassing en de verwerving komt dezelfde Persoon toe; voor wie de Heere het verworven heeft, die zal Hij het ook zeker toepassen.

III. Nu het derde stuk: *Zie, het Lam Gods, wat wil dat zeggen?*

1. Moet u niet verwonderd staan, moet u er niet over zeggen: *Hoe dierbaar is Uw goedertierenheid, o God?* Psalm 36:8. Moet u niet zeggen: *o Zone Gods, hoe dierbaar bent U?* Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe, Joh. 3:16. Moest Izak niet zeggen: *zo lief heeft God mij gehad, Hij geeft een lam in mijn plaats, waar er geen was?*
2. Zie wat een blijdschap! Moet uw hart niet opengaan? Abraham, die zag Zijn dag, en hij was erover verheugd, Joh. 8:56. De engelen zeiden: *wij verkondigen u grote blijdschap*, Lukas 2:10.
3. Zie het met nederigheid. Bent u er niet te gering toe, zondaar? Moet u niet zeggen: *ik ben niet waard dat u tot mij zou inkomen? Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens*, Lukas 5:8.
4. Zie het met liefde. *Simon, Jonas zoon, hebt gij Mij lief?* Zou u erop kunnen antwoorden met Petrus: *ja, Heere, u weet alle dingen, u weet, dat ik U liefheb?* Joh. 21:15-17. Zou u kunnen zeggen: *Heere, u hebt mij het hart genomen met al Uw schone hoedanigheden?*
5. Nog eens, zie dat Lam met geloof. U moet ernaar dorsten. Schiet er met uw hart naartoe, met uw belast hart. Schiet er naartoe, opdat u rust moogt hebben. Zie Hem

met geloof, al zou u moeten zeggen: dan moet ik mijn rechterhand afkappen en mijn rechteroog uitsteken.

6. Ten laatste, zie de Koning in Zijn schoonheid, Jesaja 33:17. Zie Hem met de allernauwste opmerking. Hij zal zo niet lang voor uw ogen staan, Hij zal haast uit uw oog zijn.

Wel man, mochten ze zeggen, u spreekt zo, maar ik ben zulk een zondaar.

Wilt u op Hem zien, zegt hij, Hij zal uw zonden beter wegnemen dan het paaslammetje deed. Hij zal het zo doen, dat er geen gedachtenis van de zonden meer zal overblijven. Hij doet het zo, dat God zegt: *Ik delg uw overtredingen uit, en Ik gedenk uw zonden niet; zij zullen gezocht, maar in eeuwigheid niet gevonden worden.* En zo wil Johannes hen brengen van de schaduwen tot het lichaam, en van de valse priesters tot die ware Priester.

Toepassing

Wat zegt uw hart? Och arme, hoe weinig kennis is er van dat Lam! U zult ten Avondmaal gaan, maar kent u dit Lam wel, en dat daar Het u zo lang zo klaar gepredikt is, en zo zonder omwegen? U bent al zólang ten Avondmaal geweest: is uw oog nog wel eens op Hem gevestigd? Is uw zielsoog nog wel eens op Hem als verstorven? Kunt u wel zeggen: *elke dag bent U het voorwerp van mijn overdenking en van mijn zoeken?* Of ziet u de ijdelheid van de wereld aan, het begeerlijke der ogen? Och arme, wat bent u dan ongelukkig! Laat ons elk ons hart eens voor God neerleggen. Wat een flauwe, wat een zeldzame begeerten hebben wij naar dit Lam! Hoe menigeen zou zich voor het hoofd gestoten voelen als u eens in een gezelschap een gesprek over Jezus ging opheffen!

Geliefden, u moet door het geloof op Hem zien, of u zult uw eigen zonden moeten dragen. Kunt u uw eigen zonden dragen?

Ik de mijne niet. Wie zal ze anders wegdragen dan dit Lam Gods? Wilt u niet op Hem zien? Hij is een lam en geen leeuw! Hij houdt alle dagen bij u aan; als u op Hem ziet, u zult het leven vinden; er is anders geen middel om behouden te worden. Weet u een beter? Hebt u andere raad? Och arme! Het is alles ledig buiten Hem. U zult in de hel vallen, u zult troosteloos tot in eeuwigheid zijn, zo u op dit Lam niet ziet. Zou u niet graag van uw zonden verlost worden? Ik weet: ja.

U zult misschien in uw hart zeggen: *dring zo niet aan, want ik heb toch geen deel aan de Heere.*

Dan bent u nog ongelukkig, en u zult het blijven, als u er geen deel aan krijgt. Jezus Christus neemt de zonden weg, maar niet van allen, en zult u nu niet eens zeggen: *is Hij voor mij?* Ik geloof, dat u wel gelooft dat Hij niet voor mensen is die wellustig en plezierig leven en de zonden doen, maar voor die op Hem zien en Hem aannemen en zich aan Hem overgeven in het geloof.

En wilt u nader weten voor wie Hij zo een Lam is?

1. Voor die zo zegt: Hoe zal ik het maken met mijn zonden van ondankbaarheid en zorgeloosheid, met de zonden van mijn tong, hart, gedachten en daden? Dat ik een zondaar ben, dat kan ik niet ontkennen, en dat ik sterven moet, weet ik, en dat God rechtvaardig is, weet ik.

Maar heeft dat op uw hart gelegen? Bent u daarover bekommerd geweest? Bracht het een traan voor God erover uit uw ogen? Bent u arm bij uzelf? Is heel de wereld zo

ledig? Wat zegt u? U wilt ten Avondmaal gaan, en hebt u daar geen ondervinding van?

2. Heeft dit Lam Gods voor uw ogen gestaan in al uw benauwdheid en in al uw plezier? Zegt u niet: U bent bij mij altijd de meeste? Als u in al uw plezier leeft, zegt u dan: dit lichamelijke kan niet redden, ik kan er geen één zonde mee afkopen? Als u uit het midden van al uw plezier kwam, viel u dan op uw knieën, en zeide u: U bent mij boven dit alles de waardigste?

3. Hebt u de zonden niet lief? Is zij u geen lekkere bete? Zegt u: dat ik verdorven ben, belijd ik; maar U bent mijn Getuige, Heere, dat ik dat rechteroog en die rechterhand zou afkappen, indien het in mijn macht stond?

4. Leeft u in die uiterste verwondering over het werk van de Drie-enige God? Zegt u: Heere, wat doet u al aan mij, en waarom doet u zó aan mij? Ik zink in verwondering en dankzegging weg. Belieft het U mij te verdoemen, ik zal het Uw gerechtigheid moeten toeschrijven; maar belieft het U mij eeuwig in Uw paleis te nemen, het zal eeuwig stof van dankzegging voor mij wezen, en ik zal moeten uitroepen: *o Lam Gods, Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed*, Openb. 5:9.

Onderzoekt uzelf nu; is het zo? Zegt u:

- Ik heb als een zot geleefd en gedraald?
- In mijn grootste blijdschap en droefheid zie ik op het Lam Gods.
- Ik betuig voor de Alwetende: ik heb geen zonden lief, ik wenste dat ik er kracht tegen had om ze uit te roeien.
- Staat u in de uiterste verwondering, en zegt u: *wat doet u al aan mij, Heere!* En dankt u de Heere hartelijk?

Wel, eet en drink, steek uw hand uit, en zeg: niet alleen de zonden van de wereld, maar ook *mijn* zonden liggen op dat Lam, Hij is ook voor mij geslacht, door Gods grote en vrijmachtige genade heb ik ook deel aan Hem. Dan is het Avondmaal u een zegel; dan roepen wij uit Goddelijk bevel: zo waarachtig als dit brood gebroken en deze wijn vergoten wordt, zo is Christus lichaam voor u gebroken en Zijn bloed voor u vergoten. En zo ontvangen zij het zegel, en bij een iegelijk waar zij dan komen, zeggen zij: *Zie, het Lam Gods!* En met Paulus: *Aanmerkt den Apostel en Hogepriester onzer belijdenis, hoe groot Hij is!* Hebr. 3:1.

Komen ik en u zo niet, zo verleiden wij onszelf. Maar komen wij zo, dat wij op dat Lam zien: al het zienlijke zal ons dan niet één speld waard zijn. Wij zullen zeggen: blijf daar. Komt u met Jezus in uw armen door het geloof, u zult niet missen. God geve dat niemand onzer dat misse! Kunt u met God converseren en verkeren, u zult meer blijdschap hebben in de omgang met God in één uurtje, dan in duizend in de wereld.

Nu, de Heere zegene dit, en Hij gunne ons dat verkeer met Hem om Zijns Zoons wil!
Amen.

DE RTIENDE PREEK OVER MATTHÉÛS 5:6a

Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid.

Op het Avondmaal

Wij lezen in Genesis 47:13 dat er in Egypte zulk een honger was, dat het land raasde van de honger, want er staat: *En er was geen brood in het ganse land, want de honger was zeer zwaar; zodat het land van Egypte en het land Kanalen raasden vanwege dien honger.* Jozef, die had het al voorspeld toen hij de dromen van de koning uitlegde, en het kwam ook zo, Gen. 41:30, 31.

De honger is een scherp zwaard. Als er honger in een land is, dan wordt wel het ongezondste, verachtelijkste en onnatuurlijkste voedsel gegeten. Dan (als er hongersnood is) ziet men dat de handen der barmhartige vrouwen hun kinderen koken. Dan hoort men de kinderen schreeuwen om brood, en het is er niet. Dan kleeft de tong van het zoogkind aan zijn gehemelte. Dan ziet men de ouden bezwijken op de straten; hun huid is zwart van de honger. Hongersnood is een van die boze gerichten die God op aarde geeft. Als God met hongersnood twist, dan bezwijkt men naar het lichaam.

Maar net zo gaat het ook naar de ziel. Wanneer een mens graag zalig zou worden, en hij begint overtuigd te worden dat hij geleefd heeft zonder God in de wereld, en dat hij is een vreemdeling van de verbonden der beloften, geen hoop hebbende: hoe verschrikkelijk is dat! Dan begint hij wel te brommen als de beren! En als God Zijn volk een honger geeft naar Zijn Woord, dan versmachten zij ook bijna op de straten. En als zij een honger en dorst hebben naar Gods gemeenschap, dan zijn zij als David in Psalm 42. Hoe was David daar? Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar den levenden God; wanneer zal ik ingaan en voor Uw aangezicht verschijnen? vers 2, 3; en in Psalm 84:3: *Mijn ziel is begerig en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des HEEREN, mijn hart en mijn vlees roepen uit tot den levenden God.*

Zo'n verschrikkelijk oordeel nu als het is honger te hebben, als er geen spijs te krijgen is, zulk een zegen is het honger te hebben als er spijs is. Dan is de honger en de eetlust zowel een zegen als de spijs. En is dat zulk een zegen in het lichamelijke, denk dan eens wat het in het geestelijke is te honger naar de genade, terwijl dat er overvloed van genade is! De hongerigen heeft God met goederen vervuld, naar het zeggen van Maria, maar de rijken heeft Hij ledig weggezonden, Lukas 1:53. Die zalige honger en dorst toont de Heere Jezus in die woorden die wij u hebben voorgelezen, en waarin wij Hem horen uitroepen: *Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.*

Matthéüs is de schrijver van deze woorden. Het was een wonderlijk man. Hij was de ontvanger van de lichamelijke schatten, maar hier vergadert hij de schatten voor Gods kinderen uit de mond van de Heere Jezus. In Matthéüs 9:9 zat hij in het tolhuis, en zie, zijn tijd was de tijd der minne. De Heere passeerde en Die riep hem, en zeide tot hem: *Volg Mij!* En hij volgde Hem. In Markus 2:14 en Lukas 5:27 wordt hetzelfde verhaald. Eenmaal dan door hem en van nog twee andere apostelen wordt verhaald dat de Heere hem geroepen heeft.

- Hij beschrijft de geboorte en het geslacht van de Heere Jezus in het eerste hoofdstuk.

- In het tweede de waardigheid van de Heere Jezus, dat Zijn ster werd gezien, waarop de wijzen naar Hem toe kwamen en Hem vonden liggen in de kribbe, en Zijn wonderlijke regering ook over de ster.
- In het derde Zijn doop en hoe de Vader Hem verheerlijkte.
- In het vierde Zijn verzoeking in de woestijn door de duivel. Hij had de eerste Adam durven aanvallen, hij durfde de tweede Adam ook aan te vallen.
- En in het vijfde, zesde en zevende hoofdstuk toont hij die heerlijke Preek op de berg.

In het hoofdstuk waar ons vers in voorkomt, vergadert hij vier rijkdommen voor die doodarmen, waarvan de onze de vierde is.

- Voor de armen van geest vergadert hij een rijkdom: *het Koninkrijk der hemelen is voor hen*, vers 3.
- Voor de treurigen; daar zegt hij van: *zij zullen vertroost worden*, vers 4. Ja maar, zij moeten dikwijls zulk een overlast lijden!
- Daar vergadert hij een derde geluk voor uit de mond van de Heere Jezus, zeggende: *Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beëerven*, vers 5. Schik wat in: als anderen wreed zijn, moest u zacht zijn.
- Daarop komt hij tot de vierde, die daar zeiden: ik heb zulk een honger naar Gods gemeenschap. Wel, zalige honger en dorst, zegt hij, want u zult verzadigd worden: *Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden*.

Wij zullen u zonder omslag het eerste lid van dit vers zoeken te tonen, waar u in hebt:

- I. Ten eerste, de spijs, en dat is de gerechtigheid.
- II. Dan, de honger en dorst naar die spijs.
- III. Dan, dat er zulken gevonden worden die deze honger en dorst hebben.
- IV. Tenslotte, het groot geluk van dezulken, want zij zijn zalig.
En als het God belooft, dat op een andere tijd: *want zij zullen verzadigd worden*. Dat zijn dan nu onze vier zaken.

- De aangename spijs, welke is de gerechtigheid.
- De geestelijke eetlust of het hongeren en dorsten daarnaar.
- Dat er zijn die deze eetlust hebben: die zo hongeren en dorsten.
- Het geluk van dezulken, want zij zijn zalig.

I. De spijs is de gerechtigheid. Wat is gerechtigheid? Het is iets waarop men voor God kan bestaan en van God gelukkig geacht en gerekend wordt. De engelen hebben een gerechtigheid waarop zij volmaakt zijn gebleven. Adam had een gerechtigheid toen hij het volmaakte hoofd van het ganse menselijke geslacht was; een inklevende gerechtigheid en een door daden, een gehoorzaamheid aan God door daden. Die van de engelen kan ons niet helpen. Die van Adam kon ons helpen zolang hij volmaakt gebleven was; maar nu zondig geworden zijnde, kan zij ons niet meer helpen. Als de eerste ontbreekt, zo moet er een andere gezocht worden, en wij zouden ze nooit vinden kunnen, zo God ze niet geopenbaard had. Hij heeft ons Zijn heilig Kind Jezus geschonken tot wijsheid en rechtvaardigheid en heiligmaking en een volkomen verlossing, 1 Kor. 1:30. Hij wordt genoemd: DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID, Jer. 23:6. Die Heere wordt voor de arme treurige zondaars tot gerechtigheid aan de zijde Gods en aan de zijde des zondaars.

Hoe aan de zijde Gods?

Door toerekening. Zowel als de ongerechtigheid van Adam aan al zijn nakomelingen wordt toegerekend, zo wordt de gerechtigheid van de Heere Jezus toegerekend aan al de uitverkorenen, om twee redenen.

- Ten eerste, Hij is het Hoofd van al de uitverkorenen, Rom. 5.
- Ten tweede, al de bondelingen zijn op het nauwste met Hem verenigd. Hij is het Hoofd, zij zijn de leden; zij zijn de stenen, Hij is het fundament waar ze op gebouwd worden; zij zijn de ranken, Hij de wijnstok; en dergelijke. Zo wordt dan die gerechtigheid des zondaars aan de zijde Gods.

Hoe wordt ze nu de zijne aan zijn zijde?

Door aanneming door het waarachtig geloof. Zij grijpen Zijn sterkte aan en maken vrede, Jesaja 27:5. *Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus*, Rom. 5:1. *Wij besluiten dan, dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, niet uit maar zonder de werken der wet*, Rom. 3:28; waarom ook Paulus zei: *En in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, de rechtvaardigheid Gods door het geloof*, Filipp. 3:9. Dat gaat hiermee gepaard, dat ze dat alles gaan tonen in een heilige en godvruchtige wandel. Dan beginnen ze uit hun werken hun geloof te tonen, en te zeggen: ik zie het wel, dat Abraham niet door het geloof voor God gerechtvaardigd is, maar ook uit de werken voor de mensen, Jak. 2:18, 21.

Dan zegt God: als u die gerechtigheid Mijns Zoons hebt aangenomen door het geloof, dan spreek Ik u vrij, en Ik geef u het recht ten leven; u zult niet veroordeeld worden. Dan zegt God: *Ik zie geen zonden in Jakob, noch ken Ik zonden in Israël; de zonden van Juda zullen gezocht, maar zullen niet gevonden worden*, Jer. 50:20. Dan zegt God: *Mijn volmaakte*, in het Hooglied, hfdst. 6:9. En in Kol. 2:10: *Gij zijt in Hem volmaakt*. Dat is nu de gerechtigheid aan de zijde van God de Vader en aan de zijde des zondaars, en die gaan ze dan vertonen in een heilige wandel, en ze gaan leven als rechtvaardigen in een onberispelijke wandel voor God en mensen, als Zacharias en Elisabeth, Lukas 1:6.

Is dat het niet waard om begeerd en ernaar gehongerd en gedorst te worden? Er staat: *Tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer ziel*, Jesaja 26:8. *O God, Gij zijt mijn God, ik zoek U in den dageraad; mijn ziel dorst naar U; mijn vlees verlangt naar U*, Psalm 63:2. Zij hongert en dorst, zeggen ze, naar hetgeen ik niet heb en nochtans behoorde te hebben; ik heb er een sterke begeerte naar.

Zo goed is onze Heere; Hij eist geen zware dingen; het is: *arme, die geen geld hebt*, Jesaja 55:1. De Heere stelt het zó laag als het gesteld kan worden. Het is hier: hebt u maar honger en dorst Wel zondaar, hoe zult u het ontvlieden, zo u er geen acht op geeft? De Heere doet even gelijk een mens die een ander ter maaltijd noodt. Hij verwacht niet dat zijn vriend een grote som geld meebrengt om aan de kosten van de maaltijd te helpen betalen; maar hij verwacht maar dat zijn vriend honger en dorst meebrengt.

Wel, arme zielen, zegt de Heere, u moet niets meebrengen: ofschoon u al oliebeken wou meebrengen, of heel de wereld, het is alles niemendal; Ik verwacht maar, als Ik u die gerechtigheid laat prediken in de loop van uw leven, dat u honger en dorst meebrengt.

U zult zeggen: *wat is dat te zeggen, naar die spijs te hongeren en te dorsten?*

Dat is dit; let er eens op:

Ten eerste, dat die ziel bij zichzelf voor God zich open legt en zegt: *ik heb geen gerechtigheid, ik ben zover niet dat ik die gerechtigheid van de Heere Jezus heb aangenomen*. Zij legt zich open voor de Heere in eenzaamheid, en zegt met beweging van haar hart: ik heb geen gerechtigheid om voor U te bestaan, hoe opgeschikt in deugden dat ik ben! Wie zal voor U bestaan, zo Gij, HEERE, de ongerechtigheden gadeslaat? Psalm 130:3. Al mijn gerechtigheden zijn het bezien niet waard, zij zijn als een wegwerpelijk kleed, Jesaja 64:6. *Waarlijk, ik weet dat het zo is; want hoe zou de mens (en ik, een mens onder de mensen) voor God rechtvaardig zijn? Zo hij lust heeft om met Hem te twisten, niet één uit duizend zal hij Hem kunnen beantwoorden*, Job 9:2, 3. Ei lieve, let er toch op, het zullen u als zoveel tekenen zijn, waarop u ten Avondmaal zult kunnen gaan.

Ten tweede, die hongert en dorst is zo: *allerliefste Heere*, zegt zo een, *nu kan ik niet tevreden zijn als ik geen gerechtigheid heb; hoe zal dat nog aflopen?* En dat baart hun pijn, smart en benauwdheid in hun gemoed, zodat ze uitroepen: ik heb geen kracht noch sterkte meer; alle dingen die in de wereld zijn, ontvallen mij; mijn hart wordt flauw, ik word er zo mager van. Zo staat er in Psalm 107:5: *Zij waren hongerig, ook dorstig; hun ziel was in hen overstelpt*. Daar voor God zijnde, erkennen ze en zeggen ze: het is zulk een smart dat ik zo ellendig ben, zo jammerlijk, arm, blind en naakt, en alles dings gebrek heb, Openb. 3:17. Zij kennen dat: *Ik verga van honger*, Lukas 15:17.

Ten derde, die honger en dorst is zo, dat die ziel nergens anders mee te voldoen noch te stillen is, dan met die spijs. Wilt u een hongerig kind een stuk geld geven ... daar is het niet mee te stillen. Wilt u een hongerig mens een historie vertellen van eten of drinken of van iets anders; hij is er niet mee te stillen. *Ik ben niet tevreden*, zegt zo een, *als U mij Jezus niet geeft*.

"Heere, wat zult Gij mij geven, als U mij zonder Jezus laat leven en sterven? Vader, toon mij de Heere Jezus en Zijn gerechtigheid, en het is genoeg; ik bid U om geen dingen in de wereld, maar als ik U een bede mocht doen, het zou deze zijn: ach, geef mij Jezus gerechtigheid; ik ben anders niet tevreden dan met deze Uw gerechtigheid; ik ben zo onrustigs en beklemd als ik dat mis; al wat ik bezit, zijn maar gebroken bakken als ik dat mis."

Ten vierde, zo een stelt het op een bedelen om die gerechtigheid. Wat zou een hongerige in de wereld doen? Een rijke aankleven, gelijk als een Lázarus, Lukas 16. Hij lag daar voor de poort en deur van de rijke, vers 20. Zo ook: *Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent*, zoals Jakob, Gen. 32:26. Zij lopen de Heere achterna, en moeten ze wat blijven bedelen.

"Ach, zeggen ze, mijn ziel kleeft U achteraan, met David, Psalm 63:9. Geef mijn arme ziel Jezus, laat toch Zijn gerechtigheid voor mij wezen in leven en in sterven; laat Hij mijn gedurige Voorbidder bij God zijn in al mijn struikelingen! Hebt u dan maar die ene zegen? Mocht ik maar een mens zijn, en mocht ik ook niet een christenmens zijn? Hebt u maar die ene zegen, Vader? Zegen mij dan met die andere ook, dat ik in Christus mag zijn!"

Ten vijfde, een hongerige en dorstige zult u gesteld vinden dat hij voor spijs en drank alles geven zou wat hij had. Wat zou een mens niet geven voor een stuk brood, die

van honger zou moeten sterven? Gehele koninkrijken zou hij ervoor geven. Wat kon het een Simson baten, dat hij vijfduizend man geslagen had, indien hij van dorst had moeten sterven? Die melaatsen: wat waagden zij om een stuk brood! Zij gaan zien of zij het bij de vijanden konden krijgen; *wij kunnen slechts sterven*, zeiden zij, 2 Kon. 7:3, 4.

Zo ook: *ik moet de genade Gods in Christus hebben, het koste wat het kost*.

- Ja maar, zegt God, *zou u het er wel alles om willen verkopen? Het zinnelijke en het zienlijke, uw vleselijk vermaak en gemak? Dat zou u moeten doen*.

Ik kan het niet helpen, zeggen zij, *ik acht op geen ding*.

- Maar uw betrekking die u hebt, zou u die wel willen missen? Die zou u ook al moeten verkopen, uw betrekking van vader, moeder, zuster, broeder, en al de uwen. *Hebt u zo'n hoge prijs ervoor over?*

Ja Heere, zeggen zij, *als U mij genade en kracht daartoe belooft te geven*.

- *Ben Ik u dan zó dierbaar als uw eigen leven?*

Ja Heere, zeggen ze, *ik kan maar sterven*.

Ten zesde, een hongerige en dorstige is zo: als u hem spijsz aan biedt, zijn hart gaat open en hij krijgt weer als een nieuw leven. Jakob zei tot zijn zonen: *Wat ziet u zo op elkander? Ik heb gehoord dat er koren in Egypte is; ga, haal het*. Zo is het ook gelegen met een hongerige en dorstige ziel. God zegt ertegen, gelijk eens tegen Jozua: "Wat legt u zo tegen de aarde? Er is genade te krijgen, Ik bied ze u aan, Ik stel ze u voor; moet Ik aan een hongerige nog beweegredenen gebruiken dat hij eten zou? Wat scheelt u? Laat u met God verzoenen, Ik nodig u," 2 Kor. 5:20.

Ten zevende, staat er spijsz voor een hongerige en dorstige, hij steekt zijn hand uit en hij neemt de vrijmoedigheid om te eten en te drinken. Zo doet zo'n geestelijk hongerende en dorstende ook. En dat is de toepassende daad des geloofs: die bestaat in dat aannemen en dat mijnen van de Heere Jezus. Er is een toepassen of mijnen van een zwakke en van een sterke. De zwakke zegt: *God kan mij helpen, als Hij wil; zou ik het geluk ook nog wel eens hebben, zou ik Hem nog wel eens genieten?* De sterke zegt: *God kan en Hij wil; ik voel dat Hij mij ook zal helpen. Ik ben mijns Liefsten, en Zijn genegenheid is tot mij*, Hoogl. 7:10.

Ten laatste, zo'n hongerige en dorstige, gegeten en gedronken hebbende, zegt: "Ik ben zo voldaan; wat heeft het mij gesmaakt! Het was vet vol merg, Jesaja 25:6. Heere, U hebt mijn ziel als met smeer en vettigheid verzadigd, Psalm 63:6. U hebt mij verzadigd met het goed van Uw huis, het heilige van Uw paleis, Psalm 65:5. U hebt mij gevoerd in grazige weiden, Psalm 23:2. Ach, hoe heeft het mij gesmaakt! Ik heb gesmaakt en gezien, dat de HEERE goed is", Psalm 34:9.

Nu moesten wij ons voor God nevens die dingen leggen. Hebben wij voor God ons gebrek opengelegd? Zegt u: ik bezwijk, ik moet sterven, zo u mij de spijsz niet geeft; ik ben anders nergens mee te vergenoegen dan met de genade Gods in Christus; ik ga erom bedelen, ik ben er ziek om? Wilt u er alles voor wagens? Is het zo dat u zegt: ik acht op geen ding, als ik dat maar heb? Gaat uw hart open, als er van die spijsz en drank gesproken wordt? Vindt u er uw liefde krachtig naar uitgaan, als het wordt aangeboden? Vindt u het of niet?

III. Nu komt de man Gods en die zegt: daar zullen zulke mensen zijn, die honger en dorsten.

- Zijn het engelen? Nee; die waren wel zeer begerig om er in te zien, maar zij konden niet.
- Zijn het duivelen? Nee het: die geloven het wel dat er een God is, maar ze sidderen.
- Zijn het verdoemden? Nee het; die mensen daar liggen en schreeuwen en huilen om een druppeltje water, doch tevergeefs; het wordt hun niet gegeven, het is maar: *Kind, gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven*, Lukas 16:25.
- In wie kan ze dan vallen, die honger en dorst? In mensen. In wie onder de mensen? Alleen in uitverkorenen, en nooit in anderen. Als die honger en dorst dan in u valt, denk vrij dat u een uitverkorene zijt, een van die van de Vader aan de Zoon geschonken zijn.
- In overtuigen, éér ze nog tot de staat der genade overgebracht zijn, komt ze ook wel. Toen de verloren zoon overtuigd werd, zo zei hij: *In het huis mijns vaders is overvloed van brood, en ik verga van honger. Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan*, Lukas 15:17,18.
- Zij valt in een die ver in de genade gekomen is, of in een die nog klein in de genade is. Of iemand ver in de genade is of nog klein, die honger zult u vinden. Honger is een teken van leven: of iemand dan een nieuwgeboren kind of een volwassen mens is, u zult die vinden.

Er was eens een vrome ziel, die zijn alleenspraak tussen God en zijn ziel beschreven heeft. Hij zei in een van zijn alleenspraken: *ach God, ik moet evenwel ware genade in mijn hart hebben; ik voel dat ik naar U zo dorst*. De man had gelijk, en hij is daarna nog een groot man in de kerk geworden. Onder al zijn alleenspraken had hij deze: *ik moet ware genade in mijn hart hebben, omdat ik zulk een honger en dorst naar U heb*. Het was de oudvader Bernardus; het was een alleenspraak als die van David, Psalm 63: *O God, mijn ziel dorst naar U*, vers 2. En als in de 42e Psalm: *Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar den levenden God*, vers 2, 3.

Vindt u dat u in uw eenzaamheid tot de Heere zo spreken kunt: *o God, mijn ziel dorst naar U, en zou U geen genade hebben?* Het kan niet anders zijn: also weinig als een dode kan eten, also weinig kan hij hongeren en dorsten.

Nu, die zijn het, zegt Matthéüs: laat het wezen die het wil en geweest zijn die het wil.

- Ik was een tollenaar: kunt u een erger hebben?
- En Paulus zegt: ik een godslasteraar; kunt u een erger hebben?
- En een moordenaar aan het kruis: kunt u een erger hebben?
- Of u al zegt: *ach Heere, ik ben zulk een grote zondaar!* Dat weet Ik wel, zegt de Heere, als u maar honger en dorst voelt. Al waren uw zonden dan zo rood als scharlaken, die gerechtigheid is genoeg om te voldoen, al had u alleen al de zonden van geheel de wereld gedaan. Er is geen groter zondaar in heel de wereld geweest dan Adam, en God heeft hem verkwikt met de beloften des Evangelies, Gen. 3:15.

Voor wie is het?

Voor allen die maar willen. *Ach, zal iemand zeggen, ik ben een vergeten mens.*

Ik ben voor u, zegt de Heere, als u maar hongert en dorst naar die gerechtigheid.

Ach, zegt een ander, ik een arm schepseltje, ergens een dienstknecht of een dienstmaagd, zou het voor mij zijn?

Als u maar hongert en dorst, zegt de Heere, daar ben Ik voor.

IV. Nu ons laatste stukje: *Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid. Hadden wij dat geloof, zeggen zulken, dat wij dat geluk zouden hebben!*

Ja, het is er evenwel bij, en het moet erbij zijn. O, die zo honger en dorsten, zijn gelukkiger dan zij of iemand wel weten of denken. Hoe zijn zij zalig?

1. Ten eerste, in Gods raad en besluit. *Mijn raad zal bestaan, zegt de Heere, Jesaja 46:10. Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de HEERE, gedachten des vredes en niet des kwaads, Jer. 29:11. Het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven, sprak Christus tot Zijn discipelen, Lukas 12:32.*
2. Ten tweede, zij zijn zalig in de beloften Gods. *Zie, Mijn knechten zullen eten, doch gijlieden zult honger; zie, Mijn knechten zullen drinken, doch gijlieden zult dorsten; zie, Mijn knechten zullen blijde zijn, doch gijlieden zult beschaamd zijn. Zie, Mijn knechten zullen juichen van goeder harte, maar gijlieden zult schreeuwen van weedom des harten, en van verbreking des geestes zult u huilen, Jesaja 65:13, 14.*
3. Ten derde, zij zijn zalig in de beginseltjes, die zij hier krijgen als zij genade krijgen. Dat is het beginsel van die eeuwige gelukzaligheid die zij in de hemel krijgen.
4. Ten vierde, zij zijn zalig in hun verwachting. De goddelozen moeten de hel verwachten, en zij zullen ze zeker krijgen zo zij goddeloos blijven; maar deze hongerigen en dorstigen zijn al in de verwachting en in hope zalig geworden, Rom. 8:24. God is de God van die naar Hem honger en dorsten, en *welgelukzalig is het volk, welks God de HEERE is, Psalm 33:12.*
5. Ten vijfde, zij zijn zalig in de vergeving van hun zonden: *Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is, Psalm 32:1.* Kan iemand de vergeving der zonden hebben zonder gelukzalig te zijn?
6. Met één woord: zij zijn zalig in die eerstelingen en voorsmaken van de zaligheid, die God hun geeft.
 - Zij zijn zalig in hun eerste begin in de onderpanden.
 - Zij zijn zalig in die nabijheid Gods die zij genieten, en in een heilige wandel.
 - De zaligheid, die ze hier al genieten, bestaat in die kussen van Gods mond, in die vrede en blijdschap, in het wijnhuis gevoerd te worden, in de binnenkameren gebracht te worden, in dat getuigen van Gods Geest met hun geest, dat zij kinderen Gods zijn, Rom. 8:16.
 - Zij zijn zalig in hun Hoofd: zij zijn de gemeente, die maakt dat lichaam uit waar de Heere Jezus het Hoofd van is. De hel noch de duivel kan hier iets tegen inbrengen.
 - Zij zijn zalig op hun ziek- en doodsbed.
 - Zij zijn zalig ná de dood, in het oordeel, en na het oordeel, en eeuwig.
 Er liggen zulke bewijzen van in het Woord, dat zij zalig zijn op hun ziekbed. Hizkía zei: *Wees Gij mijn Borg, Jesaja 38:14.* En op het doodsbed zei Jakob: *Op Uwe zaligheid wacht ik, HEERE! Gen. 49:18.*
 En Lázarus stierf, en hij werd van de engelen gedragen in den schoot van Abraham, Lukas 16:22. *Zalig zijn de doden, die in den Heere sterven, van nu aan, Openb. 14:13.*

Toepassing

Dit begrijpende, zo valt er niet veel te zeggen, dan te vragen: zijn ik en u een hongerige en dorstige? Ik heb niet veel meer te zeggen, dan daar enige tekentjes van te geven. Hoor, wij zullen u enige tekentjes geven wie ze niet heeft, en wie wel. Zet u nog een weinig.

Weet u wie die honger en dorst niet heeft?

1. Ten eerste, die zulk een jongelingsgestalte zo liefhebben, Markus 10. Hij praatte van veel deugden. Het is een teken dat u geen hongerige en dorstige zijt, als u van veel deugden spreekt. Paulus, wat praatte hij van zijn onberispelijke wandel vóór zijn bekering! Die farizeeër, wat praatte hij van zijn deugden, dat hij niet was gelijk de andere mensen! Lukas 18:11. Al de Joden, de rechtvaardigheid Gods niet kennende, zochten hun eigen gerechtigheid op te richten; daarom kwamen zij tot de rechtvaardigheid Gods niet, Rom. 10:3. Wat zegt u? Bent u een prater van uw deugden voor God ook al?
2. Ten tweede, die heeft ze niet, die het niet verdragen kan, dat een zondaar zo verkleind wordt. Wat al bekwaamheden zou hij niet al hebben, als hij voor God kwam, in zijn gedachten! Hij zou ervoor strijden, hij is niet als die en die; hij houdt van die tekst niet, Jesaja 64: *Al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleet.*
3. Ten derde, die niet, die u in uw leven niet zult horen klagen dat zij gebrek hebben aan die gerechtigheid. O, hij is zo tevreden, al heeft hij Christus gerechtigheid niet; hij heeft geen gebrek, Openb. 3:17. U zult ze wel horen klagen als zij gebrek aan gezondheid hebben, en heeft iemand eens eenmaal of tweemaal of driemaal niet gegeten, hij zal kermen van de honger alsof hij halfdood was; maar u zult hem niet horen klagen over gebrek aan Christus gerechtigheid; daar heeft hij geen gebrek aan.
4. Ten vierde, als daarvan gesproken wordt, dan zitten zij en slapen.
Nee, zult u zeggen, ik slaap niet, ik ben wel wakker.
U hebt het mis: al bent u wakker, uw ziel kan evenwel slapen, als u daar onachtzaam onder zit. Als iemand aan een tafel met spijs zit en niet eet, zegt men: dat mens heeft geen honger. Wel, als u hier zit, en u bent onachtzaam, dat is een teken dat uw ziel geen honger heeft.
5. Nog eens, ten vijfde. *Ach, zegt u, wilde God mij maar eer, goed, ambten, weelde geven, ik zou die gerechtigheid wel laten liggen.* Zo een is evenals de kinderen, die zoveel spel in het hoofd hangt, dat zij hun maal vergeten hebben; men moet ertegen zeggen: u hebt geen honger; had u honger, uw spel zou haast weg zijn. Zo ook: als het u naar de wereld welgaat, u ziet dan naar deze gerechtigheid niet om.

Onderzoek nu uw hart. Hoe leeft u in de koers van uw wandel? Dat zijn geen duistere dingen. Maar u kunt wel eens een plotselinge ontroering krijgen, dat u zegt: *Ik doe niet wel, en: wat moet ik doen om zalig te worden?* Hoe raak ik tot het geloof in Christus, en om die oude mens te doden, rechterogen uit te steken, rechterhanden en -voeten af te kappen?

Spreek de waarheid, lieg niet.

U zult zeggen: *wie heeft die honger en dorst dan?*

Dezen:

1. Ten eerste, hij houdt zoveel van zulke teksten, als Handelingen 4:12: *De zaligheid is in geen ander; want er is ook geen andere naam onder den hemel, die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.* En Johannes 14:6: *Ik ben de Weg, de Waarheid, en het Leven, Ik en niemand anders; niemand komt tot*

den Vader dan door Mij. En 1 Korinthe 3:11: *Niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus;* Die alleen is het fundament van de zaligheid. Die plaatsen zijn het merg en de geest van de Bijbel, en al mijn ondersteuning in mijn leven, zeggen zulken, en die zijn in hun mond als bestorven.

2. Ten tweede, zij houden zoveel van die plaatsen die de zondaar zo naakt uitschudden, en in zijn naaktheid en gebrek stellen, en dan zeggen zij: *ik ben zulk een naakte.* Kent u dat: ik moet zonder geld en zonder prijs kopen; die een ander fundament legt, is vervloekt; er is geen andere naam onder de hemel de mensen gegeven, waarin wij moeten zalig worden, dan in de Naam Jezus?
3. Ten derde zult u ze zo vinden, dat zij zeggen: God in de hemel, of ik leef of sterf, ik zal U niet wijzen op mijn gaven en deugden, op kentekens noch gestalten, niet op iets dat ik in mij heb, noch aan het Avondmaal, noch in de loop van mijn leven, noch in mijn dood. Ik zal U op niemand wijzen dan op de Heere Jezus; o Heere, hoor, o Heere, vergeef om des Heeren wil.

Dat zijn de drie blijkjes:

- Hij houdt zoveel van die plaatsen, die de zaligheid in geen ander dan Jezus stellen.
 - Ook van die plaatsen, die de zondaar zo ontbloten.
 - Ook van die, die de werken der wet uitsluiten. En hij zegt: in leven en in sterven en in het oordeel zal ik U op niets wijzen, op geen deugden noch tranen, dan alleen op die gerechtigheid; ik weet: als ik die mis, dan mis ik het alles, maar als ik die heb, dan heb ik het alles.
4. Ten laatste, zo een spreekt zo graag van Christus gerechtigheid, en hij hoort er zo graag van; dan gaat zijn ziel open, hij keurt ze goed als genoegzaam.
Ach, zegt misschien iemand, ik heb wel meer honger gehad; ik herinner mij dat ik zo verlangde tegen dat het sabbat en Avondmaal was, maar nu ben ik als zonder honger en dorst.
Het is slecht dat u uw eerste liefde en honger als kwijt bent, maar goed dat u ervan overtuigd zijt. Verneder u, al bent u zeer zwak; de barmhartige Hogepriester zal het u vergeven. U doet wel dat u naar Hem toekomt. Blijf erbij; de tijd zal komen, dat u zult zeggen: Ben ik nu ook niet verzadigd? Och ja, tot overlopend toe verkwikt.

Op een andere tijd het andere stukje: *want zij zullen verzadigd worden.* Ik hoop dat de Heere dit zal zegenen aan ons. Amen.

VEERTIENDE PREEK OVER MATTHÉUS 5:6b

Want zij zullen verzadigd worden.

Op het Avondmaal

Wij lezen in Matthéus 15:32 dat de Heere Jezus zag dat de schare geen eten had, maar Hij wilde ze niet van Zich laten gaan zonder eten; liever dan dat Hij ze zou laten bezwijken, zo zou Hij eerder een wonderwerk doen om haar te verzadigen. Hij wilde ze niet hongerig laten gaan, maar Hij werd met innerlijke beweging over haar bewogen, en Hij vroeg Zijn discipelen of zij niet iets hadden om te eten. God ziet Hagar in de woestijn schreien dat zij geen water had; Hij opende haar ogen dat zij een put met water zag. Israël, in de woestijn zijnde, had noch brood noch water; eerder zou God het brood uit de hemel regenen en het water uit de keien doen komen, dan dat Hij ze van honger en dorst zou laten sterven. Het was eens drie jaren lang als een vreselijke tijd in Israël. Wat zei God tegen Elia? Ga naar de woestijn, en Ik zal u aldaar onderhouden. En als het daar gedaan was, toen zei God: ga naar de weduwe en daar zal Ik u onderhouden.

Geliefden, doet God dat in het lichamelijke, wat zal Hij dan doen als een arme ziel naar Hem hongert en dorst, naar Zijn gemeenschap, naar Jezus gerechtigheid? Die zo zegt: ik heb bij de wereld zolang gezeten, maar dat is geen spijs voor mijn ziel. In het huis van uw Vader is overvloed van spijs en drank, daar is veel, en zal de Heere u dan laten gaan zonder u te verkwikken? Ik heb het nooit gezien, dat Hij zulke hongerigen ledig weggezonden heeft.

Maar wat doet Hij? Hij zegt als in Hoséa 11:8: *Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm? Hoe zou Ik u overleveren, o Israël? Hoe zou Ik u maken als Adama, u stellen als Zebóim? Mijn hart is in Mij omgekeerd, al Mijn berouw is tezamen ontstoken.* Dan zegt Hij tot zulken: *Ik kom tot u, en Ik zal avondmaal met u houden, en u met Mij,* Openb. 3:20. Dan zegt de Heere: Ik zal u op Mijn berg een vetten maaltijd maken, een maaltijd van reinen wijn, van vet vol merg, van reine wijnen, die gezuiverd zijn, Jesaja 25:6. Zijt gij zo begerig naar Mij: *Ik heb tot het zaad Jakobs niet gezegd: Zoekt Mij tevergeefs,* Jesaja 45:19. Mijn goedheid kan het niet verdragen, dat iemand zou hongeren naar het lichaam en dat Ik hem niet verzadigen zou, en zou dan iemand hongeren naar genade, en zou Ik hem niet verzadigen? *Zij waren hongerig, ook dorstig; hun ziel was in hen overstelpt. Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, heeft Hij hen gered uit hun angsten,* Psalm 107:5, 6. Ik zal de hongerigen met goederen vervullen, Lukas 1:53. En dit vers, geliefden, dat wij u voorgelezen hebben, is daar een krachtig bewijs van: *Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.*

- De man Gods beschrijft in het eerste hoofdstuk Christus' geslacht.
- In het tweede hoofdstuk Zijn waardigheid. Een ster moet dienen om Zijn geboorte bekend te maken, en die wees aan waar Hij was. De grote Mozes lag in een biezen kistje, de grote Middelaar ligt in een beestenkribbe.
- Het derde hoofdstuk wijst aan hoe Johannes de weg voor Hem ging bereiden: het gehele land raakt in roer, tot de soldaten toe.

- In het vierde hoofdstuk komt de duivel, die Hem verzoekt, en het heeft een heerlijke uitkomst: de tweede Adam verloor het niet gelijk de eerste.
- Nu komt de Heere in dit vijfde hoofdstuk en vraagt: hebt u geen eten voor uw zielen? Daar klimt Hij op de berg en Hij doet in drie achtereenvolgende hoofdstukken een wonderlijke preek.
- In het vijfde hoofdstuk hebt u dat stuk van de preek waar Hij de vromen in leert, hoe zij zich omtrent God gedragen moeten.
- In het zesde hoofdstuk hebt u dat stuk, in hetwelk Hij hen leert hoe zij zich omtrent zichzelf gedragen moeten.
- In het zevende hoofdstuk hebt u dat stuk, hoe zij zich omtrent hun naasten moeten gedragen.

Het zesde en zevende is meest een gemengde stof. In het vijfde hebt u wel meest hoe zij zich omtrent God moeten gedragen, en daar toont Hij in de zalige goederen en rijkdommen van Gods kinderen. Het zou er met hen zeer op aan komen, het zou een zware tijd worden, dat zij van hun goederen zouden beroofd en arm worden. De Heere gaat ze eens ondersteunen. *Zal Ik uw zalig geluk eens tonen?* zegt Hij. In ons vers hebt u het vierde geluk. In al hun ontmoetingen zouden zij zeggen: *als ik God maar tot mijn Deel mag hebben, als ik maar mag gerechtvaardigd worden, als ik maar de Heere Jezus tot mijn gerechtigheid heb, dan is het wel.* In al uw bittere ontmoetingen, als u daar zult zitten zuchten in spelonken en in gevangenhuisen, en als u daar zult dorsten naar Mijn gerechtigheid, dan bent u zalig. En welke uitslag zal het hebben? *U zult verzadigd worden.*

Het eerste lid van dit vers hebben wij gezien: *dat zij zalig zijn en worden, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid.* Het tweede hebben wij tegenwoordig te bezien, waar wij u een kort en eenvoudig begrip van zullen zoeken te doen hebben.

- I. Ten eerste hebben wij te bezien wat het is: als men hongert, dan verzadigd te worden.
- II. Ten tweede, dat niemand dan die hongert, staat moet maken dat hij dat verkrijgen zal.
- III. Ten derde, en dorsten dat daar de gelukzaligheid in is: in het hongeren en verzadigd te worden. Dat kunt u er als met uw hand uit tevoorschijn halen.

- Ten eerste, zeggen wij, wat het is als God een ziel verzadigt.
- Dan, dat er niemand staat op te maken heeft van verzadigd te zullen worden, dan die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid. Die alleen zullen verzadigd worden, die alleen, die zeker; in het begin hier, totdat zij het volmaakte hierna zullen hebben.
- Ten laatste, in het verzadigen van die honger zijn zij zalig.

I. Wat het eerste aangaat, verzadigd te worden als men honger heeft, wat dat is, weet elk. Als men honger en dorst heeft ... er komt iemand die u onthaalt, die zet u spijs en drank voor, waar u lang naar verlangd hebt, en het wordt u gegund. U eet, u drinkt, u zegt: ik ben verzadigd geworden, en degene die u verzorgt, wil nog al meer geven. U zegt: nee, ik lust niet meer. Is dat zo in het lichamelijke, u kunt indenken hoe het in het geestelijke is, als men daar honger heeft en verzadigd wordt. Let er eens op.

1. In de eerste plaats geeft die verzadiging te kennen, dat de lieve Heere Jezus of God in Christus, als Hij ons verzadigen zal, zegt: u kunt zulke begeerten niet hebben, of Ik kan ze verzadigen. Zeg het maar: *wat is uw bede, en wat is uw verzoek, en het zal u*

gegeven worden. Ik vraag u of God niet wel kan doen boven wat u verzoekt. Alle schepselen zijn maar gebroken bakken. Dat een man een vrouw heeft, een vrouw een man, ouders kinderen hebben, kinderen ouders: het water van troost loopt er allemaal uit, dat verzadigt niet; maar God alleen is de Fontein des levens. Breng uw ziel bij Hem; laten er nog zoveel ledige vaten zijn, zij lopen allemaal vol. Laten de duizendmaal duizenden engelen die Hem dienen, nog duizendmaal wijder van begrip zijn dan wij; worden zij niet alle vervuld met blijdschap? Laten er nog zoveel vaten der barmhartigheid zijn, en laat elk zeggen: *Heere, ik ben zo ledig; kan Hij ze niet allemaal vervullen.* Zodat zij moeten zeggen: *mij lust niet meer, Heere, mijn vat is vol, het loopt over.* God vervult al de vaatjes, die in de hemel en die op de aarde zijn, en in Hem blijft altijd de volheid. De zon geeft zoveel licht en warmte, en zij blijft altijd even licht en warm. God is niet alleen oneindig vol, maar Hij is ook gestadig vol. Kom bij een mens, die u wel placht te verkwikken; die moet soms zeggen: eertijds kon ik u helpen, maar nu is het bij mij verlopen, ik kan niet meer; tevoren zou ik u niet ledig weggezonden hebben, mijn vriend of vriendin, maar nu zijn mijn zaken verlopen.

Maar dat is bij God zo niet; Hij kan en Hij wil, en er zijn zulke tijden niet dat Hij niet kan. Ik ben altijd Dezelfde, zegt God, Ik blijf altijd even vol, Ik ben nooit uitgeput; breng nog een vat, ja breng er nog duizend; Ik zal ze allemaal vol maken. Dat is het eerste: Ik kan u allemaal verzadigen, Ik bezit een genoegzaamheid, en Ik kan het gestadig doen; wat ligt er op uw hart?

2. In de verzadiging zult u ten tweede vinden: als u een kamer vol hongerige zielen ziet, zal de ene zeggen: ik wilde dat wel hebben; de andere: dat heb ik van node. Zo ook, dan brengt God ze tot Zijn Woord en in hun binnenkamer, en Hij zet ze aan Zijn tafel, en Hij zegt: *Wat hebt U nu van node? Hebt gijlieden veel gestalten, Ik heb veel goed; en daar zegt dan elk het zijne.* De ene zegt: *Heere, ik wilde dat ik blijdschap had.* Een ander: *Heere, ik wilde dat ik in U kon rusten.* De andere: *Heere, ik wilde dat ik opklaring van mijn donkerheid had.* Een ander: *ik wilde dat ik eens wist of mijn overtuigingen goed waren.* Een ander: *ik wilde dat ik eens wist of mijn werk een goed werk was.* Een ander: *ik wilde dat ik eens wist of ik in Christus begrepen was, ach, het zou mij zo dierbaar zijn.* En daar legt de Heere het banket op de tafel, die rijke Gastheer. *Hier is veel,* zegt Hij.

Liefste Heere, zegt heel de gemeente, wij kunnen het niet alles overzien; wat al gerechten! *Het is een vetten maaltijd, een maaltijd van reine wijnen, van vet vol merg, van reine wijnen, die gezuiverd zijn,* Jesaja 25:6. Dan kunt u zulke teksten verstaan als deze van Jesaja; en deze: *elk zal te dien dage zeggen: Zie, Deze is onze God,* vers 9. En die: *Deze God is onze God, eeuwiglijk en altoos,* Psalm 48:15. Dat is zo de inhoud van Gods Woord: zij zien dat er veel gerechten zijn.

3. Ten derde, dan, als u een hongerige bent naar de gemeenschap Gods: *ach Heere,* zegt u, *dat is spijze, waar ik lang naar verlangd heb.* En u valt er hongerig aan. *O,* zegt u, *is dat voor mij?* Mag ik een kentekentje hebben? Mag ik het denken dat u mijne zijt? Mag ik een ondervindingetje hebben dat U de mijne zijt? Doet u het? Mag ik toetasten? Daar wordt spijze opgedist, elk naar zijn lust, elk naar zijn gestalte wordt er opgedist, waar zo een lang naar verlangd heeft. Dat ziet hij daar, als hij verzadigd wordt.

4. Ten vierde. Dan komt God en Die zegt: *hoe zit u hier zo? Is er niets dat u aanstaat?* Ja, zij worden uitgelokt: *durft u nog niet toetasten?* Zegt de Heere. *Ja, het is u*

gegund; eet, drinkt, en wordt dronken, o liefsten, Hoogl. 5:1. Zij worden als met smeer en vetzigheid overladen en verzadigd, Psalm 63:6. Zij worden dan gedrenkt uit de beek van Zijn wellusten, Psalm 36:9. En daar beginnen ze de spijs zich toe te passen. *Ach*, zeggen zij, ik voel het, ik geloof dat ik er deel aan heb, ik ben met U tevreden, *Heere, ik zie nergens anders naar om, ik heb geen lust noch trek tot wat anders; U bent mij het beste en schoonste deel.*

5. Ten vijfde, zo begint er blijdschap in dat hart te komen. O, zo een gaat met blijdschap en vreugde, en hij zegt: *ik ben ik, ja weet niet hoe; ik ben zo vrolijk, ik zou wel huppelen, opspringen, danken en zingen van vreugde; ik ben zeer vrolijk in den HEERE, mijn ziel verheugt zich in mijn God*; zoals in Jesaja 61:10. En volgens Filippenzen 4:4: *Verblijdt u in den Heere allen tijd; wederom zeg ik: Verblijdt u*. Ach, God is en doet zo goed.

6. Ten zesde, de spijs gedijt hun zo wel. *Ik voel*, zeggen zij, *dat ik gesterkt ben*. Zij groeien en nemen toe als mestkalveren, Mal. 4:2. De jongelingen, die van het gezaaide gegeten hadden: hun gedaanten waren schoner dan van de anderen die de spijs des konings gegeten hadden, Daniël 1:15. Zo ook: zij blinken van de heiligheid, het gaat hun zo goed, zij zijn zo gesterkt. *Heere*, zeggen zij, *wat hebt u al bereid voor die U liefhebben!* Het oor heeft het niet gehoord, en het oog heeft het niet gezien, noch is het in eens menschen hart geklommen. De allerkleinste zal daar wel iets van verstaan: het zijn zulke dingen, die zoal ondervonden worden, van de minste tot de meeste, van het begin van hun bewerkingen af, zo tot de voortgang toe.

II. Nu komen wij tot ons tweede stuk: *dat er niemand anders verzadigd wordt.*

Voor die alleen, voor die zeker, houdt God open tafel, voor al die gasten. Dat zijn de bruiloftskinderen, die dan zo hongeren en dorsten. Zullen die zeker en zullen die alleen verzadigd worden? Ja, en dat hebben wij een weinig te bezien.

1. Ten eerste, God belast ons, als wij een hongerig mens zien, dat wij hem een stuk brood zouden geven, en Hij neemt het kwalijk, als wij iemand zien die honger heeft, dat wij hem gebrek zouden laten lijden. *Geef en deel mede den hongerige uw brood*, zegt Hij, Jesaja 58:7, en Matthéüs 25:42: Ik ben hongerig geweest en Gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en Gij hebt Mij niet te drinken gegeven. En hoe zal het blijken dat de liefde Gods in u is, als u uw broeder ziet gebrek hebben, en dat u hem niet verzadigt; welke bewijsgrond ligt daar nu in? Vraagt Jakobus in hoofdstuk 2:15, 16. Belast God dat zo in het lichamelijke, en zou Hij het aan een hongerige ziel niet doen wat Hij ons Zelf zo stellige belast?

2. Ten tweede. God houdt voor zulken het traktement open. Hij weet dat zij van honger en dorst sterven zouden, zo Hij ze niet verkwikte, en daar zijn de ingewanden Gods veel te teder toe, daar is Hij al te rijk toe in barmhartigheid, dan dat Hij iemand van honger en dorst zou laten sterven. Als ik of u daar een bedelaar zag staan, die daar stond de geest te geven van honger en dorst: zouden wij hem wel van honger kunnen zien sterven? Zouden wij niet doen gelijk als David deed aan die flauwe soldaat? Hij gaf hem een stuk brood, en zijn geest kwam weer in hem. Wat dunkt u: zijn wij mensen zo, wel, zal God dan een hongerige ziel naar Hem zonder een genadige verkwikking laten gaan? *Dat lijdt Mijn goedheid niet*, zegt de Heere, *dat Ik u Mijn genade en barmhartigheden in Christus niet schenken zou*. Vat u het? Dat is de tweede reden. Vat u die tweede reden wel? Zij is klaar genoeg.

3. En dan zullen wij u nog een derde geven. De hongerigen en dorstigen, aan hen heeft God Zijn woord gegeven, dat Hij ze verzadigen zal, Jer. 31:14: *Ik zal de ziel der priesters met vettigheid dronken maken; en Mijn volk zal met Mijn goed verzadigd worden, spreekt de HEERE.* De ziel van Mijn knechten zal verzadigd worden. Hebt u ooit wel feil gevonden aan een belofte Gods? Al wat uit Zijn lippen gegaan is, zal zeker komen; liever zou God de wereld ondersteboven keren, dan dat er één woord, dat uit Zijn lippen gegaan is, feilen zou. Zou Hij iets zeggen en niet doen, of spreken en niet bestendig maken? Num. 23:19. Nee, Hij kan niet liegen, Tit. 1:2. Dat is Zijn eer, dat het Hem onmogelijk is, Hebr. 4:18.

4. Nu kunt u een vierde reden hebben. Van wie is die honger en dorst? U kunt ze niet hebben, of God moet ze verwekken. Zo gaat het zelfs in het lichamelijke. Als God honger verwekt, zo geeft Hij ook voedsel. Weet u wel wat de honger is? Zij is zowel een zegen als verzadigd te worden. God verwekt geen honger, of Hij heeft spijs tegen die honger beschikt. Zou dan iemand van God honger naar genade gekregen hebben, en zou Hij hem niet verzadigen?

5. Een vijfde reden, die u vatten kunt, is: die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, zijn kinderen Gods. Nu willen wij u wel eens vragen, die kinderen hebt of die een vaderlijk en moederlijk hart kent, als daar uw kind aan uw schoot staat en zegt: vader of moeder, ik heb zulk een honger, of u het wel van u zou kunnen krijgen, dat u het zou laten vergaan van honger. Zou u niet zelf liever gebrek lijden, als u niets had om ze te geven? Zou u niet nog liever een stukje vlees van uw lichaam snijden om ze te geven? Wel, zeggen wij, gij boos en overspelig geslacht, weet gij uw kinderen goede gaven te geven, en zal God het niet doen? Matth. 7:11. Zou die zijn hart sluiten, als daar een arme ziel voor God op de knieën ligt en zegt: *Vader, Ik heb zulk een honger naar Jezus, naar Zijn gerechtigheid, en om Zijn Geest te hebben.* Zou God het zo'n ziel weigeren? Zal Hij de stem van de jonge raven horen, als zij tot Hem roepen, zal Hij de stem van de aarde horen als zij daar opengespleten ligt en roept om regen, en zou Hij de stem van Zijn hongerige kinderen niet horen? Hij zal ze zeker horen. Zou Hij hun ziel geen Geest en genadeleven geven? Wel, Hij zal het zeker doen, het kan niet missen.

6. Onze laatste reden is waarom God hen horen zal: wel, zij alleen zijn dankbaar aan God hun Weldoener. Ach, hoe verheerlijken ze God! Hoe blijde zijn ze! Hoe vol oprechte dankbaarheid zijn ze aan God! En zij zeggen: *Heere, ik dank U niet alleen voor de vrije genade, maar voor de grote genade dat u zo rijk en mild aan Mij zijt, dat u mij zulk een rijk onthaal geeft.* Daar hebt u ons tweede stuk.

Wij hebben u getoond wat het is verzadigd te worden, en dat dit onthaal alleen voor de hongerigen is. U zult zeggen: *ik zie de reden wel, maar is het wel in de ondervinding zo?* Ja, daar zou het al een weinigje op aan beginnen te komen, daar zouden wij een weinigje voor stil moeten staan, dat komt al wat nader. Wij zullen eens gaan zien, of er geen voorbeelden zijn. Komen er u al geen te binnen, eer ik het spreek? Hoe hongerde een Manasse, als hij daar zo schreide in het gevangenhuis! God liet Zich van hem verbidden. Nog een opmerkenswaardig voorbeeld. Toen Davids ziel zo dorstte, kort daaraan zegt hij: *ik heb God in het heiligdom aanschouwd*, Psalm 63:3. Hoe hongerde de bruid? *Kus mij*, zei ze, *met de kussen van Uw mond.* En hoe haast bracht de Heere haar in Zijn binnenkameren! Hoogl. 1:2, 4. Hoe stond het met de hongerige Paulus? Ach, zegt hij, ik heb zulk een begeerte om in Christus gevonden te worden; en

hij werd zo verzadigd, dat hij zei: *ik kan het niet uitdrukken, wat mij ontmoet is*, 2 Kor. 12. Hoe stond het met de hongerige moordenaar aan het kruis? *Ach Heere Jezus*, zei hij, *ik dorst zo naar U! Nu, u zult het ook hebben*, zei de Heere, *het zal u gegeven worden*.

Zo wordt het ondervonden van al Gods kinderen. Hoewel sommigen hiertegen wel wat in de wind zullen liggen. Weet u wat voor slag van volk?

- Zulk een volk, welks overtuigingen geen ware overtuigingen zijn; het zijn morgenwolken, zondagse kloppingen. Zij hebben een honger om ook eens nabij te zijn en eens verkwikt te worden, maar het gaat zo gauw weer over, en zij worden niet verzadigd.
- Dat niet alleen, maar dan zijn er rechte vromen, die zeggen: ach Heere, mijn honger en dorst deugt niet, want ik word niet verzadigd. Geliefden, ons ganse stuk, uitlegging, en toepassing, laat het ons daar maar neerleggen en er gebruik van zoeken te maken.

Is het een morgenwolk, dan is het geen wonder dat u niet verzadigd wordt! Wel, u blijft even goddeloos; als u eens een klap krijgt, dan zegt u: *ik word niet verzadigd*. Wel, dat geloof ik ook, God is met uw honger niet tevreden; uw mond is wel open (het schijnt dat u mede onder de hongerigen wilt wezen), maar uw oor en hart is niet open. Als God u roept tot huisoefeningen, tot doding van de oude mens, tot afkappingen van uw rechterhanden en -voeten, dan wilt u niet horen, en u hoort meer naar de verzoeken des duivels dan naar het smeken van God. Wenkt de duivel, u bent meteen gereed, en ofschoon God de ganse dag Zijn handen uitbreidt, dat is alles tevergeefs. U houdt van geen praktijk, daar bent u niet toe te krijgen. Er komt wel soms eens een klop, maar u breekt niet door. God is met uw honger niet tevreden, uw honger deugt niet.

Ik wilde, zegt u, Jezus alleen hebben; ik ben tenminste zuiver in het stuk van de rechtvaardigmaking! Ja, en nochtans ligt de duivel, de wereld, de zonde u nader aan het hart dan Jezus, gelijk als die jongeling, Markus 10. De wereld lag hem ook nader aan het hart dan Jezus. Ziedaar, u bent als een morgenwolk, mens. Hongert u al, u zult echter niet verzadigd worden.

Ja, zal een kind van God zeggen, een ware vrome, ik heb wél honger naar de genade Gods, ik heb er zulk een ongeveinsde hartelijke trek naar, ik wilde dat ik in Hem gevonden werd, en ik word evenwel niet verzadigd!

U moeten wij een vraag of twee doen.

1. Kunt u wel ruim de genade in u ontkennen? Zou u voor God wel durven zeggen, dat u geen genade gekregen hebt? Moet u niet ronduit zeggen: *het zou al mijn blijdschap zijn als ik het wist?*

Nu, dat geloof ik, en weet u wel dat God u dan al verzadigt met Zijn goed? Als u de genade niet durft te ontkennen, dan voldoet Hij Zijn woord evenwel, dat Hij de hongerige ziel verzadigen zal, en de dorstige met Zijn goed vervullen; genade is ook goed.

2. Ten tweede, niet alleen kunt u de genade niet ontkennen, maar hetgeen anderen voor genade in u kennen en u ontkent, verzadigt u dat niet meer dan heel de wereld? Ik geloof dat wat u ontkent genade te zijn, dat dit u meer verzadigt dan heel de wereld: uw weekheid, eens overtuigd te zijn. Zou u wel durven zeggen, dat u dat niet meer verzadigt dan heel de wereld? Hebt u er niet meer genoeg in dan in heel de wereld? Zou u het voor heel de wereld wel willen missen?

3. Ten derde, het is misschien uw tijd nog niet dat u troost of verzadiging moet verwachten.
4. Ten vierde, u zult het hier misschien zozeer niet krijgen. God zal het daarna volkomen doen in de eeuwigheid. Als Hij al de vaatjes vol zal doen lopen, dan zal Hij uw oneindige begeerten voldoen, en u doen overlopen in die verzadiging der vreugden; dan zult u eerst recht verzadigd zijn (in de 16^e en 17^e Psalm), als u met Zijn beeld zult opwaken. Blijft dát voor u niet waar?

Daar hebt u de reden, de voorbeelden, de ondervindingen, dat het God alleen is, Die de hongerigen verzadigt.

III. Nu ons laatste stuk; dat is: *Zalig zijn zij die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.* Wijs mij nu zo een, ik wijs u een gelukkig mens. Dat hebben wij getoond, dat de hongerigen en dorstigen *zalig* zijn; nu moeten wij met een woord tonen, dat zij *zalig*, zijn die zo verzadigd worden. Ach, zij zijn *zalig*, want:

- Ten eerste, de weg der zaligheid begint langs die weg, en de Heere brengt ze tot de zaligheid langs die weg. Dan overtuigt Hij ze eens, dan verkwikt Hij ze eens, dan verzekert Hij ze eens, en zo brengt Hij ze naar de eeuwige zaligheid die er nog over is. U moogt overal tegengesproken worden; wel, laat het zo zijn, laat u daarom van die weg niet afschrikken.
- Ten tweede, zo een heeft het begin van de zaligheid. Zij hebben soms een druiventrosje en een granaatappeltje in hun hart. God doet ze eens smaken hoe goed dat Hij is, Hij geeft ze eens te smaken de zekerheid van hun zaligheid; het is of het al een begonnen hemel is.
- Ten derde, zo een heeft de zaligheid in verwachting. De goddelozen hebben de hel in hun verwachting; maar die zo verzadigd worden, hebben de hemel in hun verwachting, en daar wachten zij op met Jakob, Gen. 49:18: *Op Uw zaligheid wacht ik, o HEERE!* Zij zijn reeds in hope zalig geworden, Rom. 8:24.
- Ten vierde, die zo verzadigd wordt, is in zijn Hoofd zalig, in de Heere Jezus. Zij maken het lichaam van Christus uit, en is nu Christus, Die het Hoofd is, zalig, zo zijn zij het ook in Hem. Zij zijn met Christus opgewekt, en met Christus gezet aan Gods rechterhand in den hemel, Efése 2:6.
- Ten laatste, de uitkomst is de zaligheid; het kan geen andere uitkomst hebben, dan het einde van het geloof, hetwelk is de zaligheid der zielen, 1 Petrus 1:9. En zij zullen naar ziel en lichaam zalig zijn.

Wat zegt nu uw gemoed? De Zaligmaker zo predikende, Hij kon de schare niet van Zich laten gaan zonder eten, Hij gaf ze kostelijke spijs. *U hebt niet veel naar het lichaam, bent u maar een hongerige en dorstige naar Mijn gerechtigheid, u zult zo verzadigd worden.*

Nu vraag ik u: waar lopen uw begeerten zo wel op uit? Waar bidt u om? Waar gaat uw blijdschap over? Waar loopt uw schreien op uit? Ik vraag u: hebt u honger? Waar kreeg u ze? Wanneer? Hoe groeide zij? Waarom bidt u op uw knieën? Wat wilt u hebben? Kijk eens wat uw begeerte is, of zij honger toont. Kijk wat uw klacht is; wat zou u wel willen hebben, zodat u blijde zou zijn? Is het de genade Gods in u niet? Waarover moet u danken? Wat is uw taal? Is zij van wereldse dingen? Het is alles zo ledig. Waar gaan uw gedachten over? Is het: *ach God, wat leef ik ver weg!* Als u wat van Hem verwijderd bent, is het niet meteen: *ach Heere, waar bent U gebleven?* Bent u alleen verzadigd en verkwikt als de Heere weer bij U is?

Zondaar, u mag nog zoveel vrucht hebben, en al was u zat van dagen buiten dit, het kan uw ziel niet verzadigen. Onwedergeboren mens, u mag uw buik vol schepsels hebben en uw hoofd vol inbeeldingen, het kan uw hart niet verzadigen, het is ledig, al wat buiten God is. U mag uw hart vol zonden hebben, uw buik vol schepsels, en uw hoofd vol inbeeldingen, maar weet dit, dat u zult verzadigd worden met schande en met de grimmigheid des Almachtigen. U zult een verzadiging hebben als de duivelen en als de verdoemden; die hebben volop van Gods toorn.

Onderzoek nu uw gemoed. Hebt u de tekentjes van zulke zaken, zo kunt u erop vertrouwen dat God u en mij, die ze hebben, verzadigen zal. Zegt u: *ik heb ze niet, en dan kan ik mij er ook niet mee troosten?* Beuzel zo niet, laat ons liever tot eer van God vrijuit spreken, zeg het, betuig het: *ik heb zulk een hartelijke trek naar Uw Geest, mijn Jezus, geef Mij Uzelf.*

Bent u zó, nader vrij tot deze tafel, en zeg vrij: Wat zult U mij geven, als U mij Uzelf niet geeft, Heere? Geef mij Uzelf en het is genoeg. Wat zult u mij dan geven als ik U mis? Ik kan nergens buiten U een genoegen in hebben. En dan zult u uiteindelijk eens zeggen: Ik dank U, Vader, dat u mij, Uw Zoon, de Middelaar, geschonken hebt. Ik dank U, o Middelaar, dat u mij Uw Woord en Uw Geest gegeven hebt, en zulk een goed onderricht. En ga dan zo aan het Avondmaal, en ik hoop dat God mij en u daar zegenen zal, tot Zijn eer, om Zijns Zoons wil. Amen.

VIJFTIENDE PREEK OVER PSALM 146:8b

De HEERE richt de gebogenen op.

Op het Avondmaal

Welgelukzalig is het volk, welks God de HEERE is, Psalm 33:12. Dat weet u wel, dat in Zijn gemeenschap de gelukzaligheid bestaat. Daar kan niemand iets tegen te zeggen hebben. Ach Heere, moet elk zeggen; die dat geluk heeft, die zijn de snoeren gevallen in een liefelijke plaats, liefelijker ken ik er geen.

Als nu een mens God tot zijn Deel heeft, diende u die niet te ontmoeten vrolijk uitroepende: *Looft den HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van al Zijn weldaden*, Psalm 103:2. U diende hem niet te zien, of u moest hem ontmoeten als David in 2 Samuël 6:14: hij huppelde met al zijn macht voor het aangezicht des HEEREN, voor de ark Gods. Dan diende hij zijn mond hiermee vol te hebben: *Komt, hoort toe, o allen u, die God vreest, en ik zal vertellen wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft*, Psalm 66:16. U diende hem te vinden in een grote, heerlijke en onuitsprekelijke vreugde, 1 Petrus 1:8.

U zult zeggen: *dat kan ik vatten, maar gaat het hun altijd zo?*

Ja, zo diende het te gaan; allen die hen ontmoeten, dienden hen zo te vinden; maar u ontmoet ze niet altijd zo, maar u ontmoet ze zo ook wel, en u ontmoet ze wel anders. Die nu eens vrolijk in God is, van hem zegt men wel eens: daar haperde het. Die de struikelende knieën vaststelde, het gebeurt hem wel dat hij zelf zoveel heeft als hij dragen kan. Het gebeurt wel bij die zo vrolijk waren, dat u ze tegenkomt met tranen in de ogen, met klachten in de mond, met zuchtingen in het hart, met neergebogen ogen en met een neergebogen hart.

U zult zeggen: *ach Heere, hoe en waar is dat te vatten?*

Weet u waar het te vatten is? De weg is eng en bang, de strijd is groot, de ziel is onder een wolk, zij ziet geen licht.

Wat dan, zult u zeggen, als het zo met hen is? Hebben ze dan God tot hun God niet?

Ja toch; dan is het nog: *Welgelukzalig is het volk, welks God de HEERE is*. Er is nooit iemand in het duisters, die geen genade had. Die geen genade heeft, is nooit verlaten geworden. Waren die ook donker en verlaten, dan was het uit; maar die zult u nooit over donkerheid of verlatenheid horen klagen, die hebben dat nooit ondervonden. Uw klagen toont dat er licht en omgang geweest is.

Laat de Heere hen nu zo maar liggen?

Ach nee, maar Hij richt de gebogenen op. *Hoe zijt u dan zo laag*, zegt God, *hoe bent u zo in banden? Ik bied u Mijn gunst aan, Ik wil u weder levend maken.*

Zulke dingen ziet u in onze psalm. In het eerste en tweede vers schiet hij als in vlam, en hij zou wel naar huis gevlogen hebben om de Heere te loven. *Ik*, zegt hij, *zal den HEERE prijzen in mijn leven, ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben*. Wat klagen? zegt hij; ik wil niet klagen, ik wil verblijd zijn over de Kerke Gods. Zijn er die ze drukken, wel, zij hebben de adem maar in de neus, zij moeten sterven en ten zelve dage vergaan al hun aanslagen. En zo gaat het met hen die vóór de Kerk zijn ook, vers 3, 4.

In het vijfde vers wendt hij zich naar God, en hij zegt: ik zal het naar God wenden en mijn vertrouwen op de Heere zetten. *Welgelukzalig is hij, die den God Jakobs tot zijn Hulp heeft, wiens verwachting op den HEERE zijn God is.*

Zij mochten zeggen: *man, wel, wat is er dan in die God?*

Wel, zegt hij, Hij is het, Die den hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is, ja, Hij is uw Maker uitwendig en inwendig. *Wij zijn Zijn maaksel*, zei Paulus, *geschapen in Christus Jezus tot goede werken*, Efése 2:10. Ach, Hij is zo getrouw, Hij houdt trouwe tot in der eeuwigheid; Zijn trouw is groot, Zijn goedertierenheid bewijst Hij alle morgen; er is geen vader of moeder zo trouw omtrent hun kind als God omtrent de Zijnen, vers 6.

Zij mochten denken: *dat blijkt niet, wij worden nochtans zo gedrukt!*

Maar dan toont Hij de Getrouwe te zijn; Hij doet Zijn verdrukke kinderen recht, en als zij zo sukkelen in honger en gebrek, dan is het dat Hij den hongerigen brood geeft. *Tot deze tegenwoordige ure lijden wij honger*, zei Paulus, *en worden wij verdrukt*. Maar Hij geeft de hongerigen en verdrukten spijs; de honger zal ze niet scheiden van de liefde Gods, Rom. 8:35. Raken zij gevangen, de gevangenuizen worden opengedaan: de HEERE maakt de gevangenen los, vers 7. Dat kunt u zien in Jozef, Daniël, de drie jongelingen: zij komen eruit.

Moeten zij zeggen: *ach Heere, het is zo donker vanbinnen?*

Ik weet het wel, zegt God, en Hij opent de ogen der blinden, en daar komt licht in de ziel.

Zegt u: *ach, ik ben zo neergebogen*.

Wel, de HEERE richt de gebogenen op.

Zegt u: *er heeft mij niemand lief?*

God heeft u lief. *Want de HEERE heeft de rechtvaardigen lief*, wordt er bijgedaan in vers 8.

Zegt u: *ik ben zo als een vreemdeling?*

'De HEERE bewaart de vreemdelingen.'

Ja maar, mijn man is dood, ik ben een weduwe en mijn kinderen zijn wezen.

Hij houdt den wees en de weduwe staande.

Zegt u: *het gaat de goddelozen zo wel?*

Ja, dat is maar totdat God ze omkeert, want der goddelozen weg keert Hij om, vers 9.

Zegt u: *zal God dan altijd Koning zijn?*

Och ja, Hij leeft altijd: *De HEERE zal in eeuwigheid regeren; uw God, o Sion, is van geslacht tot geslacht*. Zo begonnen, zo gesloten: *Hallelujah! loof de HEERE*.

Wij hebben gedacht deze woorden, die wij u voorgelezen hebben, te overdenken in deze ure, waar wij in te bezien hebben:

- I. Dat er gebogenen zijn onder Gods volk.
- II. Dat de HEERE die opricht.
- III. Hij doet dat aan de gebogenen en anders geen.

- Ten eerste, zeggen wij, er zijn gebogen zielen onder Gods volk.
- Ten tweede, de Heere richt ze op.
- Ten derde, dat doet Hij aan die gebogenen alleen.

I. Wat het eerste aangaat: gebogenen. De vromen vindt u soms zo droevig, zo zwaarmoedig; het is als een man die zo veel op zijn schouders heeft als hij dragen kan. David zei in Psalm 38:7: Ik ben uitermate zeer nedergebogen. De Kerk klaagt in

Psalm 44:26: Onze ziel is zeer nedergebogen tot in het stof. Sálomo zegt in Spreuken 12:25: *Bekommernis in het hart des mensen buigt het neder.*

Zonder omslag, hoe is een vrome als hij nedergebogen is?

Zo:

1. Ten eerste, hij is lusteloos om zijn beroep te doen, hij wilde wel dat hij er geen had; het is hem te veel dat hij moet eten of drinken. *Ach Heere*, zegt hij, ik wilde liever niet eten; tranen zijn mijn spijs, en zijn ziel weigert getroost te worden. Moet ik slapen, zeggen ze, dan denk ik: de slaap zal van mijn klachten wat wegnemen, maar des nachts ontzet Gij mij met dromen, zei Job in hoofdstuk 7:14. En Asaf in Psalm 77:5: *Gij hieldt mijn ogen wakende.* David klaagde: *Ik ben moede van mijn zuchten; ik doe mijn bed den gansen nacht zwemmen, ik doornat mijn bedstede met mijn tranen,* Psalm 6:7. Al was het gehele hof in blijdschap, hij had er geen trek toe. *Onzes harten vreugde houdt op, onze rei is in treurigheid veranderd,* zei de Kerk eens, Klaagl. 5:15. De harpen hangen dan aan de wilgen, en dan is het: *Hoe zouden wij een lied des HEEREN zingen?* Psalm 137:2, 4.

2. Nog eens, zo een is uitermate ontsteld in zijn ziel; hun verstand is zo bedwelmd, zij kunnen van hun staat niet oordelen noch van het handelen Gods met hen. *Voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen mensenverstand; en ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend,* is het dan met Agur in Spreuken 30:2, 3. En met Asaf: *Ik ben onvernuftig en weet niets, ik ben maar een groot beest bij U,* Psalm 73:22.

In hun wil, hoe gaat het daarmee?

Ach Heere, zeggen zij, ik heb mijn eerste liefde verlaten, die eerste tedere liefde die ik tot U had, Openb. 2:4.

Wat hun genegenheden aangaat, het is alles verkeerd; ik kan, zeggen zij, tot geen stilte komen.

Hun consciëntie is zo beroerd, hun hart klopt, hun meditaties en gedachten vallen alle tot hun nadeel uit. Ik heb geen verkwikking als ik aan God denk, zeggen zij; het valt mij alles tegen; ik heb geen lust dat er iemand komt om mij te troosten, ik mag het niet *horen als het iemand doen wil, ik geef mij er geen tijd toe, ik heb dan geen aandacht. Mijn ziel weigert getroost te worden; houd toch maar op van mij te troosten,* Psalm 77:3.

3. Ten derde, hun tong raakt ook het spoor bijster; zij spreken zo lelijk, zo onstuimig en ongestadig. Ach God, ik zou wel vervloeken de dag dat ik geboren ben, ik zou er wel over op God vloeken, Job 3, Jer. 20. Ik zou wel zeggen: er is niemendal waar van al wat God gezegd heeft. Ik ben mijn hart, kracht en hoop kwijt, Klaagl. 3:18.

4. Ten vierde, dan raken zij in sterk ongeloof: ik geloof niet dat ik ooit genade gehad heb, ik geloof niet dat ik het ooit krijgen zal, ik geloof niet dat, het met mij ooit beter worden zal. Zij hebben een sterk ongeloof omtrent hun ondervindingen: het is alles bedrog. De Emmaüsgangers zeiden: *Wij hoopten, dat Hij was Degene Die Israël verlossen zou. Doch ook benevens dit alles is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn, en wat is er nu van onze hoop geworden?* Lukas 24:21. Ik geloof de dreigementen wel, zeggen zij, die pas ik mij wel toe, maar de beloften, daar ben ik koel omtrent, ik kan er niet mee werken, die zijn voor mij niet.

5. Ten vijfde, zij worden traag: het bidden, zeggen zij, is mij een last. Zouden zij ten Avondmaal gaan? Daar is zulk een leeuw op de weg, daar zijn zulke bergen van zwaarigheid. Zij beginnen zich erop toe te leggen om te zwijgen van God en Goddelijke dingen, als Jeremía. En als David in de berijming van Psalm 39:2: (Datheen)

*Als een stommen sprak ik noch goed, noch kwaad,
Het goed verzwegen ik, 't welk mij schaadt.*

6. Ten zesde, het is hun te veel dat zij bij mensen zijn, zij scheiden zich van de mensen af, zij gaan eenzaam leven, en zij scheiden zich zelfs van de vromen af. Elia ging zitten onder een jeneverboom. Thomas, die was alleen. Heman sprak: *ik heb noch vriend noch bekende*, Psalm 88:9.

7. Ten laatste, zo te zijn, dat keuren ze goed, en zij zeggen: *nu ben ik wel, nu ben ik beter dan tevoren, mijn verkwikking is toch in droefenis, dring niet aan om mij te troosten.*

Lieve Heere, zou men zeggen, hoe komen de vromen zo neergebogen? De psalmist noemt het niet. Wilt u het evenwel weten, wij zullen het u zeggen. Weet u wel wat hen doorgaans zo neergebogen houdt?

- (1) Ten eerste, zij hebben dikwijls zoveel kruis en verdriet in hun huis en beroep; zij hebben dikwijls zoveel als zij dragen kunnen. *Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen*, Psalm 34:20. *Ik ben de man, die ellende gezien heeft*, staat er in Klaagliederen 3:1.
- (2) Ten tweede, omdat het Sion niet welgaat. Zien zij de Kerk van tijd tot tijd aan, zij zien dat haar sluier ontnomen wordt, zij zien dat er vossen zijn die de wijngaarden bederven. *Lieve God, zeggen zij, hoe zal het met de Kerk nog langer gaan, wat zal er nog gebeuren?* Waarheid en Godsvrucht raken weg. Ik gedenk aan de dagen vanouds, hoe het placht te zijn; het is zo niet meer, Psalm 42:5. Doe toch wel, Heere, bij Sion, Psalm 51:20. Zij ziet er zo zwart uit, Hoogl. 1:5.
- (3) Ten derde, ach Heere, zeggen zij, er worden zulke vurige pijlen des duivels op mij geschoten, hij schiet zulke vurige pijlen in mijn ziel: omtrent Uw Wezen, omtrent de dood, hel, oordeel; ik weet geen raad, er gaat wat om in mij. Het is zo lelijk; zij kroppen het op.
- (4) Ten vierde, de zonde doet hen zo neerbuigen. *Ach God, zeggen zij, wat een zondig mens ben ik: in mijn hart, in mijn tong, in mijn daden!* Wat bedrijf ik al zonden in mijn huis, in mijn geslacht! Wat al zonden in de kerk! *Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden*, Psalm 38:5.
- (5) Ten vijfde, wat hen zo neerbuigt is de zonde van de goddelozen. Heere, zij verbreken Uw wet, ik schrei over de verbreking Uwer wet, Psalm 119:126.
- (6) Nog eens ten zesde: die weelderige toestand der goddelozen. Grote heiligen hebben dat dikwijls niet kunnen dragen, Job 21, Jer. 12. In de 73e Psalm zei Asaf: *Mij aangaande, mijn voeten waren bijna uitgeweken, mijn treden waren bijkans uitgeschoten, als ik zag der goddelozen voorspoed, want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede*, vers 2, 3.
- (7) Ten zevende, het valt mij zo bang, zeggen zij, dat ik zo moet zwerven buiten de hemel. Ik was eens ziek, ik was zo welgesteld, ik dacht te sterven, ik was nabij, maar U deed mij weder terugkeren, ik moest nog als een vreemdeling in Mesech gaan verkeren, Psalm 120:5. Ik had zulk een begeerte om ontbonden te worden,

Filipp. 1:23. *Zalig, zei ik, zijn de doden, die in den Heere sterven, Openb. 14:13. Maar ik moest nog hier blijven.*

- (8) Ten laatste, dat is ook een reden van hun neerbuigen: de geestelijke verlating, donkerheid en verberging van Gods aangezicht. *Ik heb geen toegang als ik tot U nader; ik vind geen vrijmoedigheid als ik in het gebed kom; ik voel Uw invloed niet, het valt mij alles tegen.* Ik krijg die invloed niet die ik gewend ben; ik ben vadsig, lusteloos, het gaat hoog, het duurt lang. Er zijn grote klachten bekend in het Woord, die de heiligen hebben uitgestort in hun neerbuigingen, Psalm 77, Psalm 88, Psalm 22. De Kerk klaagde: *De HEERE heeft mij verlaten en de Heere heeft mij vergeten*, Jesaja 49:14.

Daar hebt u nu de nedergebogenen en de redenen van hun neerbuigingen. Let erop. Als de goddelozen ook van tijd tot tijd hun zwaarmoedige uren hebben, wat doen zij? Zij gaan het verzetten. Kaïn ging een stad bouwen. Saul ging dan bij zijn snaren. Achab ging in zijn kruidhof. Is het met de vromen ook zo? Dat kan hen niet voldoen, al waren zij een koning, dat zou hen niet kunnen oprichten. *O God, U alleen kunt het doen; geef mij toch Uzelf*, zeggen zij; *wat zult u aan mijn neergebogen ziel geven, als U mij Uzelf niet geeft? Geeft U mij dat niet, dan kan ik niet leven; wat zal het dan zijn?* Dan moet ik al kwijnende sterven, dan is er niets voor mij over. Dan moet ik zeggen als Jakob toen zij Benjamin mee wilden nemen: als gij, zei hij, hem niet weder tot mij brengt, dan zoudt gij mijn grauwe haren met droefenis ten grave doen nederdalen, Gen. 42:38.

II. Wie zal die nedergebogenen oprichten? Want het is met hen nog wat anders. Daar komt een God, Eén Die zegt: *De hemel is Mijn troon en de aarde is de voetbank Mijner voeten*, Jesaja 66:1. HEERE, op wie ziet U? *Op dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft, die zo teder is*, vers 2. Daar is er Eén, Die roept: *Ik woon in de hoogte, in het heilige, Ik ben de Hoge en Verhevene, en Mijn Naam is heilig, maar Ik woon ook bij dien, die van een verbrijzelden en nederigen geest is. Waartoe? Opdat Ik levend make den geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden*, Jesaja 57:15. Er is er Eén, Wiens Naam HEERE is, Die het doet: HEERE is Zijn gedenknaam, Hos. 12:6. Daarin heeft Hij ook een gedenknaam, dat Hij de gekrookte rietjes niet verbreekt. Zo dikwijls als u de Jehovah hoort noemen, zo gedenk daaraan; daarom draagt Hij die Naam, omdat Hij de gekrookte rietjes niet verbreekt. Het is de HEERE. Die komt daar bij de nedergebogenen, en Hij schiet toe en richt de gebogenen op.

- Het is een gelijkenis, genomen van een mens die van flauwte bezwiken ligt; er komt er een die hem ophelpt.
- Het is een gelijkenis van een mens die struikelt, zodat hij vallen zou; er komt een ander, die schiet toe en ondersteunt hem met zijn hand, zodat hij niet valt.

De HEERE richt de gebogenen op; wat is dat, zonder omslag? Wat doet God dan?

Geliefden, dat geschiedt zo, dat er hier niet één zit die genade heeft, die het niet kent; al was het de allerminste, hij zal er iets van ondervonden hebben.

1. Ten eerste, God brengt zo'n mens op dezelfde tijd tot een inkeer. Bekijk het eens, zegt Hij, wie dat er gelijk heeft, Ik of gij. Aan wie is de schuld, dat u zo nedergebogen, zo vadsig, en zo lui bent; bij wie is het onrecht? Daar beginnen zij op te letten, en te zeggen: *Ach Heere, mijne is de schuld, het is Uw schuld niet; ik heb*

God verlaten, wat klaag ik dan? Laat ik over mijzelf klagen. Welk onrecht heb ik aan die goede God gevonden?

Ten eerste zo brengt God ze tot bedaardheid, en Hij doet hen zeggen: ik ben méér waardig; u zijt rechtvaardig en heilig.

2. Behalve dat, als de Heere hen opricht, zo is dit het tweede, dat Hij zegt: Wat is dit dat u zo nedergebogen zijt? Liggen daar niet uw tranen? Bekijk eens waar die plekken allemaal zijn, die u ermee natmaakte; bekijk u eens van het begin van uw overtuigingen; bekijk eens uw zoete gestalte, uw tranen. Denk er eens om, waar u op uw knieën kreeg af te zweren de wereld, de duivel, de zonden, en hen uw dienst opzeide; zie eens of dat niet gepasseerd is. Kijk eens, waar zijn al uw betuigingen: *ik kies U te dienen; laat ik tot U, o Heere, overkomen; ik wil en ik zal U nagaan in de woestijn, laat mij overkomen wat er wil?*

Dan doet God hun ganse leven zo eens te binnen komen. *En als u dat koos, hoe was u toen?* zegt God.

Ach, ik was zo blijde! Ach, waar is die oude dag? Ik denk aan de dagen vanouds, Psalm 77:6.

3. Ten derde, dan doet God hun zien Zijn onveranderlijkheid; hoe dat Hij onveranderlijk is in het verbond, dat het rantsoen Zijns Zoons onveranderlijk is, dat de genadegiften zijn onberouwelijk, dat de Geest in Zijn werk blijft.

Arm schepseltje, zegt Hij, u hebt wel uw zwakheden, maar al bent u ontrouw, Ik niet; uw ontrouw zal Mijn liefde niet breken. *Gij, o Mijn schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE*, Ezech. 34:31. *Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen in eeuwigheid*, Jesaja 54:10. Het rantsoen van Mijn Zoon is nog zo levendig als toen u het eerst aangreep; want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk, Rom. 11:29.

Als zij dat beginnen te zien, dan beginnen zij al opgericht te worden, gelijk als een rietje dat neerhangt en dat men naar boven richt. In wat kommer en tranen zij nog mogen steken, zij beginnen de Heere te zien, kijkende uit de vensteren, blinkende uit de traliën, Hoogl. 2:9.

4. Ten vierde, als God hen opricht, dan doet Hij ze de kostelijke geneesmiddelen zien tegen hun neerbuigingen.

- a. Hebt u veel kruis? Wel, het is maar een korte en lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, en zij werkt een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid, 2 Kor. 4:17.
- b. Is uw kommer over de verbreking Jozefs? Ach, dat is Mij zo aangenaam, Ik zal er altijd nog wel zeven duizend overhouden; laat het maar op Mij aankomen, Ik zal voor Mijn Kerk zorgen.
- c. Wel, Mijn kind, hebt u met de duivel te vechten? Houd moed, Ik zal tot de satan zeggen: *De HEERE schelde u, gij satan, ja de HEERE schelde u, Die Jeruzalem verkiest; en is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt?* Zach. 3:2. U hebt uw Middelaar in het heilige der heiligen, Die voor u bidt, dat uw geloof niet ophoude, Lukas 22:32.
- d. Wel, Mijn kind, zijn het uw zonden die u zo neerdrukken? Dat is wat goeds; was het dat niet, u was Mij niet aangenaam. Ik vergeef menigvuldig, Jesaja 55:7. Mijn Zoon is een volkomen Zaligmaker, *Die volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden*, Hebr. 7:25.

- e. Wel, Mijn kind, zijn het de zonden van anderen? Daarin bent u kostelijk.
- f. Is het de voorspoed der goddelozen? Ga eens in Gods heiligdommen en merk op hun einde, dan zult u moeten zeggen: *Immers zet Gij hen op gladde plaatsen, Gij doet hen vallen in verwoestingen. Hoe worden zij als in een ogenblik tot verwoesting; nemen een einde, worden teniet van verschrikkingen! Als een droom na het ontwaken, als Gij opwaakt, o Heere, dan zult Gij hun beeld verachten*, Psalm 73:17-20.
- g. Wel, Mijn kind, is het uw zwerven buiten de hemel? Zou u wel weg willen? Uw reis is kort, en als Ik er u nog wat laat, bedenk dat u er nuttig bent.
- h. Is het de geestelijke verlating die u drukt? Wel, dat is een blijkje dat u Mijn kind bent; u zou er niet over kermen, was u Mijn kind niet. Het is der vromen lot; Ik maak er u ervaren mee, Ik leer er u en Mijzelf door kennen, en Ik leer er u aan uzelf door bekend worden en ook aan anderen; als zij zien dat u bij Mij blijft, moeten zij zeggen dat u geen kwaad gerucht brengt over Mijn dienst. Dat u nog in het donker vasthoudt is goed.
- i. In de negende plaats, dan komt God en zegt: laat Ik naar u toekomen, u eens omhelzen, betuigen, troetelen, dronken maken, doen smaken de zekerheid van uw zaligheid; het is lang genoeg met tranen gezaaid.
- j. Tenslotte, dan geeft Hij hun zulk een moed als Hij ze opricht, dat zij niet kunnen stilstaan, maar zij richten weder op de trage handen en de slappe knieën, Hebr. 12:12. Zij lopen met God door een bende, zij springen met Hem over een muur, Psalm 18:30. *Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft*, zeggen zij met Paulus in Filippenzen 4:13. En zo zijn ze gesterkt in de Heere.

III. Nu ons derde stuk: die richt God op en geen anderen, die en anders geen. Achab en de Ninevieten gebeurde het niet, al ging Achab langzaam, en al schreeuwden de Ninevieten nog zo. Het gebeurde ook niet aan Farao. Wij lezen een opmerkelijk versje in de 145e Psalm; zoek het eens, het is het 14e vers: *De HEERE ondersteunt allen die vallen, en Hij richt op alle gebogenen*. Die alleen en anders geen.

Waarom dat?

Ach, de Heere heeft er Zich toe verbonden; Hij heeft Zijn beloften gegeven aan de treurigen, aan de armen; Hij heeft er zulke goede gedachten over doen gaan, en de gedachten van Zijn hart zal Hij daarstellen, gelijk Hij ze daargesteld heeft door overtuigden de verzekering te geven. Wees dan niet haastig, Hij zal komen, u bent een erfgenaam van de beloften, u komt de belofte toe, verwacht ze vrijmoedig. Wij zeggen: *God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens mensen kind, dat het Hem berouwen zou; zou Hij het zeggen en niet doen, of spreken en niet bestendig maken?* Num. 23:19. En waarom zal Hij het aan hen doen? Zij lopen naar Jezus, Die het hun belast heeft: *Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden*, Jesaja 45:22. Zij lopen naar Zijn bloed dat betere dingen spreekt dan het bloed van Abel, Hebr. 12:24. Hij spreekt zulke schone dingen: *Ik zal Mijn hand, zegt Hij, tot de kleinen wenden*, Zach. 12:13. Hij pleit in het heiligdom voor hen, Hij is hun alleen nodig; zij zouden anders door droefheid verslonden worden; zij houden erom aan. Nu, die richt de HEERE op, Hij spreekt ze naar het hart: u moogt schreien en nog zo neergebogen zijn, Ik heb u evenwel lief.

Toepassing

Daar hebt u de woorden in die drie hoofdstukken. Wat zegt uw hart? Zou hier wel zulk een goddeloze zitten, die zou durven komen aan de tafel, die zou zeggen: ik dank

God, ik weet van geen neerbuigen, ik ken er geen, ik weet van geen onrust in mijn ziel; ik weet wel raad: ik zal God ontmoeten, niet in de gestalte van een tollenaar, maar van die farizeeër, Lukas 18? Zegt u: ik dank God, ik ben wijzer?

Dat is even alsof de duivel, die een engel des lichts geweest is, zei: ik dank God dat ik een duivel ben. Zult u danken dat u niet ontsteld zijt, niet neergebogen, dat u wijzer bent?

Zou hier wel zulk een goddeloze zijn, die zou zeggen: *ik moet spotten met de neergebogenen, het is of zij alleen de wereld op hun schouders en op hun hart hadden, het is een volk van och en ach?*

Wel mens, en durft u ten Avondmaal gaan? Dat is u eer een teken dat u nooit genade gehad hebt, dan dat het hun een teken is dat zij geveinsd zijn. Hebt u geen och en ach geroepen: denk niet dat u ooit genade gehad hebt.

Zondaar, hoe bent u zó hard en zó zorgeloos, terwijl u van God verlaten bent? En dat, waar de Heere Jezus Zelf zó over uitriep, als Hij nabij Jeruzalem kwam, en wenende zei: *Jeruzalem, Jeruzalem, och, of gij ook nog bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient*, Lukas 19:42. God zegt: *Och, dat zij zulk een hart hadden om Mij te vrezen en al Mijn geboden te alle dagen te onderhouden*, Deut. 5:29, en in Psalm 81:14: *Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord, dat Israël in Mijn wegen gewandeld had!*

Wel zondaar, waarom zijt u dan niet neergebogen? Hebt u dan geen zonden? Kent u er geen in u? Kent u er geen in uw kinderen? Deed het u niet eens in het eenzame gaan en zeggen: ik heb zulk een schuld, tot aan de hemel groot, van mijn jonkheid aan tot heden toe? Hoe hebt u het ermee gemaakt?

Zondaar, waarom bent u niet neergebogen? Is God dan niet zo'n Hoge, tegen Welke u gezondigd hebt? Is het niet een rechtvaardig en waarachtig God? Ach, de zonden zijn geen beuzelingen, het zijn zulke dingen waardoor u uw ziel verbeurt; de toorn Gods komt erom over u, zo u niet neergebogen wordt.

Zondaar, God is heilig, Hij kan geen gemeenschap maken met de zonden, en Hij is zo waarachtig. Hij heeft gezegd: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen*, en Hij zal niet terug gaan, Gal. 3:10. Hij heeft zulke dreigementen uitgedonderd tegen de hardnekkigen, tegen de zorgelozen en stijven van hart.

Zondaar, waarom bent u niet neergebogen? Of voedt ge u met deze gedachten, dat als u sterft, dat u dan God ontmoeten zult met de taal van de tollenaar: *O God, wees mij zondaar genadig*, Lukas 18:13? Durft ge u meer te beloven dan een Petrus, David en anderen, die van het dal der tranen tot de top van vreugde geraakten? En dat zijn vrienden Gods geweest. Zou de Heere Jezus het zo hard gehad hebben? De tijd zal komen dat u zult neergebogen worden; dan zal God zeggen: *verkrom hun rug tot alle tijd*. Hoe neergebogen, neerslachtig en radeloos zult u zijn, als u voor God zult staan! Wie zal u dan troosten?

De vromen moeten wij ook nog wat behandelen. Bent u een nedergebogene? Er zitten er hier wel zulken die het zijn.

U zult zeggen: *dat durf ik niet te zeggen; was ik maar terdege nedergebogen!*

Een woord, vijf of zes, tot u.

- Ten eerste, hoe groot moet uw nederbuiging wezen naar uw gedachten? Dat wilden wij wel eens weten.
- Ten tweede, God bepaalt het niet hoe hoog dat zij gaan moet.
- Ten derde, God bepaalt wel wanneer zij te hoog gaat: als het is als een Kaïn, Saul, Judas.

- Ten vierde, gaat zij nog niet hoog genoeg als u radeloos zijt?
- Ten vijfde, als zij zo hoog gaat, kunt u het zelf dan nog wel stellen?
- Ten zesde, als het zo hoog gaat, kunt u dan wel ergens mee voldaan worden dan met de genade Gods in Christus? De aller nedergebogenste moet dat zeggen: *ik kan geen genoeg hebben als ik Uw gunst in Christus mis; dan roep en schrei ik tot U.*

Wel, zal iemand zeggen, ik beken: ik ben nedergebogen, maar ik weet niet of zij goed is, of ik verwachten mag dat ik opgericht zal worden. Hoor:

- (1) Waaruit spruit ze? Was het alleen uit kruis?
Nee, zult u zeggen, ik had niet veel kruis, ik rolde vrij goede door de wereld; daar scheelt het mij niet, het ging mij uitwendig heel goed. En bent u dan nedergebogen, wel, dat is een teken dat het goed is.
- (2) Ten tweede, wat is de reden van uw neerbuigingen? Dat u zag hoe het met de kerk ging; deed u dat uitroepen: *Ach Heere, hoe zal het nog gaan met Uw Woord?* Uw Geest wijkt, u zamelt de leliën zo al in; wat zal er op het laatst nog overblijven? Een arm en een veracht volk? Wel, dat is goed, als het daaruit spruit.
- (3) Waaruit was het, ten derde? Over aanvechtingen des satans? Wel, dat is een teken dat u genade hebt; hij zou u anders niet lastig vallen, indien u de zijne waart. Ja, doet het u niet zeggen: *ach Heere, het is zo veel, zo lelijk, zo ongeschikt; ach, dat zij wijken mochten?*
- (4) Wat was de oorzaak, ten vierde? Waren het uw zonden?
Zegt u: *ach, die inwonende zonde!*
Wel, dat is goed, als het daarover is; had u dat niet, dan had u geen genade.
- (5) Is het, ten vijfde, over de zonden van anderen?
Zegt u: *ach, mijn kinderen mochten zich bezondigd hebben?*
Dan hebt u een Jobs gestalte, Job 1. Is het over de zonden van het land, dat die zo gruwelijk zijn? Dat is God aangenaam.
- (6) Ten zesde, was het over de voorspoed der goddelozen? Dat is niet goed; die moogt u wel wegdoen; wees daar niet nijdig over, de beschikking van de grote God is zo heilig.
- (7) Ten zevende, was het dat u wel weg zou willen zijn? Hebt u zoveel liefde tot God? Wel, dat is goed.
- (8) Ten achtste, was het over de verlatingen? Wel, dan hebt u tevoren genot gehad van gemeenschap te oefenen. Bedenk dat God zulken zeker zal oprichten.
- (9) Ja, ten laatste, de treurigen zal Hij vertroosten, en ze geven sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, Jesaja 61:2, 3.

Wilt u nog meer? Hebt u wel eens oprichtingen ondervonden? Vertrouw het Hem maar toe; op Zijn tijd zal Hij het weer doen; kleef Hem maar achteraan. *Kunt u zonder Mij wel iets doen?* zegt de Heere.

Zegt u: *het moet God zijn Die mij helpt; duivel noch mensen noch ik kan het doen?* Hebt u zulke gedachten, dat er geen hulp is dan van God? Werpt u het alles weg?

Laat Ik, zegt God, u de beker en het brood geven, en Ik zweer u, zo waar als u dat brood en die beker aanneemt, dat zo waar God in Christus uw God is!

Is het zo met u: dank, zing een psalm en een lied, en zeg met de psalmist in deze Psalm: *Ik zal den HEERE prijzen in mijn leven, ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben*, vers 2.

Zijn het uw zonden waar u over neergebogen bent? Ga ten Avondmaal; niets in de wereld kan u helpen, niemand dan de Drie-enige God. Zeg: *Heere, U in Christus kunt mij helpen.* Als Hij zegt: *kom bij Mij, o bruid!* Zeg dan ook: *ik kom tot U.*

De HEERE, is nabij de gebrokenen van hart en Hij behoudt de verslagenen van geest, Psalm 34:19. *Hij geneest de gebrokenen van hart, en Hij verbindt hen in hun smarten,* Psalm 147:3. Het is gelijk als een mens die een wond heeft: als ze verbonden is, dan is het er wat beter mee. *Zo zal Ik ook doen,* zegt de Heere.

Dan is het: *Heere, Gij hebt Uw Woord waargemaakt.*

Die niet veel neerbuigingen bezit door geestelijke verlatingen: bid er niet om, zoek het niet. Bent u zo iemand die niet nedergebogen zijt: ontferm u over anderen en verdruk ze niet.

En die nedergebogen zijt: houd moed, het zal wellicht niet lang meer duren. En laat ons treuren, en elk erover begaan zijn, dat er zovelen zijn, die geheel van God verlaten zijn. En zo al Avondmaal houdende, aanbiddende, dankende, lovende zult u de Heere ontmoeten, en Hij zal uw ziel wel eens liefelijk omhelzen. Wat ik u en mij hartelijk toewens! Amen.

ZESTIENDE PREEK OVER LUKAS 1:47

En mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker.

Op het Avondmaal

Wij lezen in Spreuken 13:12: *De uitgestelde hoop krenkt het hart; maar de begeerte, die komt, is een boom des levens.* God de Heere belooft soms grote dingen aan Zijn volk, maar het komt zo dadelijk niet als ze dachten; er loopt wel wat tijd tussenbeide, zodat hun hart erdoor gekrenkt wordt, zodat hun memorie, hun verstand, hun hart ziek wordt. Zo ging het ook met Israël in Egypte. Ze waren er 400 jaar eer ze naar Kanaän gingen. Zo ging het ook met Israël in Babel. God zei dat ze akkers en huizen zouden kopen; zij moesten een 70 jaren wachten eer ze weer naar hun land toe gingen. Is er wel ooit een groter belofte geweest dan in Genesis 3:15, waar de Middelaar beloofd werd, Die het werk des duivels verbreken zou? Hoeveel eeuwen liepen er wel door eer Hij kwam! Hun hart werd erdoor gekrenkt, zodat zij zeiden: *Wie zal leven, als God dit doen zal?* Num. 24:23.

Waarom beliefde God dat zo lang uit te stellen?

- Om reden aan de zijde van God de Vader,
 - om reden aan de zijde van God de Zoon,
 - om reden aan de zijde van God de Heilige Geest,
 - en om reden aan de zijde van de vromen.
1. Ten eerste, om reden aan de zijde van God de Vader, om Zijn wijsheid bekend te maken, dat Hij door zulke geringe dingen, wat schaduwen, zulke grote dingen af kon beelden. Ja, om te tonen dat Hij de getrouwe God was. Al scheen het onwaarschijnlijk, zo bestuurde God het zo, dat Zijn volk moest uitroepen: *de Heere is getrouw, Zijn trouw is groot.*
 2. Ten tweede, om reden aan de zijde van de Zoon. Het moest blijken dat Hij de Middelaar was, dat Hij de Knecht des Heeren was. Hoe gewillig Hij ook was, zo moest Hij niet gaan voordat Hij uitgezonden werd in de volheid des tijds, Gal. 4:4. Ja, de zonde moest eerst begaan worden eer dat de Losser kwam.
 3. Ja, ten derde, de Geest moest op Zijn bepaalde tijd uitgestort worden, Jesaja 44:3. *Want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was,* Joh. 7:39.
 4. Ten vierde, om reden aan de zijde van Zijn volk. Zij moesten schreeuwen, zuchten, verlangen, en evenwel moesten zij zich oefenen om in lijdzaamheid te leven. Zij moesten zowel leren hopen als geloven. Zij moesten zeggen: wij zullen uitzien naar de HEERE, God zal ons horen. En vertoeft Hij, verbeid Hem, Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven, Hab. 2:3. Ja, Hij moest een welkome Vriend wezen. Ja, het werd zo lang uitgesteld, opdat elk verlegene, als Hij kwam, naar Hem toe zou schieten. Ja, de Heere doet het, opdat Hij ons te sterkern verblijden zou; als God de begeerte lang uitgesteld heeft en ze komt dan, dan is ze als een boom des levens, dan is de blijdschap zo groot, dat er dikwijls een geheel land, een familie of een geslacht van waagt en er de mond wel vol van zou hebben. O geliefden, dan geeft God als een leven in de dorre doodsbeenderen. Die in lange tijd niet bij elkander gekomen zijn, die komen dan bij elkander. Die tevoren zaten met gesloten deuren en met gesloten harten, zouden dan zeggen: *wat grote*

weldaad heeft God aan ons gedaan. En ze zouden wel eens zingen, en ze geven dan wel eens een hoge taal op van blijdschap..

Dat zien wij in dit hoofdstuk Mocht eens Eva zeggen: *Ik heb een man van den HEERE verkregen*, Gen. 4:1, hier was de rechte vrouw die dat kon zeggen. Rebekka zei eens: *Hoe ben ik dus? Twee volkeren zijn in mijn buik*. Maar deze maagd mocht ook wel zeggen: *hoe ben ik dus?* Hier is een paar vrouwen die wel mochten zeggen: *hoe ben ik dus?* Er komt een engel bij Elisabeth, en die zegt: *de grootste die ooit van een vrouw geboren is, zal uit u geboren worden*. Zacharias kan het niet geloven; God maakte het evenwel waar. Er komt een andere engel bij die andere vrouw, die maagd was. *Vrouw, zei hij, u bent het schepseltje dat God uitverkoren heeft, om voort te brengen die Gods Zoon genaamd zal worden*. Zij is gelovig.

Mag ik dat geluk hebben? Zegt ze; en in de volheid van haar hart gaat ze naar haar nicht Elisabeth. Daar vliegen zij naar elkander toe, en ze verhalen wat grote dingen God aan hen gedaan had. Daar raakt Elisabeth zo vol bewerkingen, dat de vrucht opspringt in haar buik; ze kan het niet inhouden van de blijdschap: *Vanwaar komt mij dit*, zei zij, *dat de moeder des Heeren tot mij komt?*

Daar raakt Maria ook zo vol, dat ze moest zeggen: *ik ben der woorden vol*. O, zij voelt zulke zoete bewegingen in haar ziel, zulk een kalmte, stilte, ruimte, dat zij moet zeggen: *al had ik mijn leven niet gezongen, zo moet ik nu tot lof van God eens zingen*, en dat doet zij. Maria zeide: *Mijn ziel maakt groot den Heere, en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker*.

Wij hebben dit 47e vers u voorgelezen tot een stof van onze overdenking, waar wij

- I. Ten eerste in vinden de beschrijving die zij geeft van de vrucht die in haar buik is. Maria zeide (dat past op elk versje): *het is God, het is de Zaligmaker, het is mijn Zaligmaker*.
- II. Ten tweede moeten we zien de gestalte van haar hart daarover: *zij was zo blijde*.
- III. Ten derde, zij kon het niet verbergen, zij zou het wel uitgeschreeuwd hebben. Dat zijn onze drie zaken.

- De beschrijving van de vrucht.
- Haar liefelijke gestalte.
- Ik kan het niet binnenhouden, het moet eruit, zegt ze.

I. Wat het eerste aangaat. Zou men wel een heerlijker naam of een beter kunnen vinden van de Zone Gods, dan in de Goddelijke beschrijving die de engel van Hem gaf, als hij tot Maria zei, vers 35: *Dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden?* De vrouw doet zeer wel dat zij er dat besluit uit opmaakt, dat Hij de waarachtige God was. Dat besluit maakten er Zijn vijanden uit, toen Hij gezegd had dat God Zijn eigen Vader was, Joh. 5:18. De *Vrucht*, zei ze, *die ik in mijn buik heb, is de waarachtige God*. Hij mag nog zo gering wezen, mens worden, de Vrucht mijns buiks wezen, onder de gedaante van een dienstknecht komen, Hij is evenwel in de gestaltenis Gods, Filipp. 2:6.

Hem komen toe Goddelijke namen, Goddelijke werken worden Hem toegeschreven, en Hem komt toe Goddelijke eer, en Hij heeft Goddelijke eigenschappen. Zij was zeer wel bedreven in het Woord; de Godheid van Christus wist zij zeer wel te bewijzen. Ja, dat niet alleen, maar zo Hij geen God was, Hij kon geen Zaligmaker zijn. *Ik zal hen verlossen door den HEERE hun God*, Hos. 1:7. Op wie zou Zijn volk dan hun

vertrouwen zetten, als Hij geen God was? Er staat immers in Jeremía 17:1: *Vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt.*

Dat niet alleen dat Hij God was, maar Hij was ook *de Zaligmaker*. De vromen hebben wel zulke grote namen gedragen in het Woord. Melchizédek werd genaamd koning der gerechtigheid; Abraham een vader van vele volken; een Sálomo *Jedid-Jah*, de beminde des HEEREN, 2 Sam. 12:25. Maar aan de Heere Jezus Christus, dat Zaad der vrouw, heeft God een Naam gegeven, die boven alle namen is dergenen die in de hemel en die op de aarde genaamd worden. Hij is genoemd *de Zaligmaker*. Dat is die oude Naam, die al de andere namen in zich begrijpt. Wat heeft de Zone Gods al namen in het Woord! Maar die ene Naam sluit al de namen, die Hij in heel de Bijbel heeft, in. Zaligmaker, Losser, Heiland, wat is daar niet al in opgesloten! Kan er wel begeerlijker Naam voor zulke rampzaligen zijn, als wij elk zijn? Kunnen wij wel heerlijker Naam vinden?

U zult zeggen: *nee, die overtreft ze alle; was er die Naam niet, wij zouden allen in onze zonden moeten blijven leven, en wij zouden in onze zonden moeten sterven en eeuwig verloren moeten gaan.*

Hoe is Hij de Zaligmaker?

Hij bevrijdt de Zijnen van alles wat hen ongelukkig maken kan, en Hij brengt ze toe alles wat de zondaar gelukkig maken kan, en dat geeft Hij hen.

Wat maakt de zondaar zo ongelukkig?

Wat kan hij al bedenken, waarom hij zeggen moet: *ach, ik ben een ongelukkig schepsel?*

1. Ten eerste, de zonden. Ach, dat ik alle dagen zo zondigen moet! Dat hij zon zondige aard en natuur heeft, dat maakt hem rampzalig, en dat de zonden zoveel zijn, hem zo licht omringen; zij overvallen hem dagelijks. Wat nog meer?
2. Ten tweede, de aangestoken toorn Gods over de zonden. Denk ik aan God, omdat ik zo zondig ben en zon verschrikkelijke natuur heb, zo ben ik verschrikt! Een natuurlijk mens kan niet met blijdschap aan God denken. Daar is in geheel het Wezen Gods niets verkwikkelijks voor hem: Zijn wijsheid, Zijn alwetendheid, Zijn kracht, het is hem alles tot verschrikking. *Dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar*, zei eens een treurig hart, Psalm 77:4.
3. Ten derde zegt de zondaar: wat ons zo ongelukkig maakt, is de vloek die God over ons uitgesproken heeft. De zondaar is vervloekt in zijn geboorte en in zijn sterven, in zijn uit- en in zijn ingang, in zijn neerliggen en opstaan, in zijn neerzitten en opstaan, in alles waaraan hij zijn hand slaat.
4. Het vierde wat hem zo ongelukkig maakt, is dat hij zit onder de macht des duivels. U kunt er u niet van ontslaan: u zijt zijn dienstknechten en dienstmaagden; al wat hij zegt, dat doet u zo gewillig en met genoegen en blijdschap; hij is uw vader, uw god, en uw koning; u eert hem als uw koning.
5. Nog eens, wat u zo ongelukkig maakt is, dat u leeft onder de heerschappij der zonden. Al neemt u voor niet te zondigen, u kunt het niet laten; de zonden heersen over u, u bent niet te stuiten. Al wordt u ervan overtuigd, al is het dat u er kloppingen over voelt dat ze u niet wel bekomen zal, ze regeert evenwel in u.
6. Nog eens, wat maakt hem nog meer zo ongelukkig? Zijn beroerde consciëntie. Wat hebt u al nepen! Zodat u dikwijls zoveel hebt als u houden kunt. Er komen zoveel beroerten en nepen in u.
7. Behalve dat, de vreze des doods maakt hem ongelukkig. U kunt nooit een zoete dag hebben als u denkt aan uw einde.

8. Ja, het oordeel, waar dan het eeuwig ongeluk in de hel, de verdoemenis op volgt. Daar zal de zondaar eeuwig leven moeten buiten alle hoop van ooit gered te worden. Dat alles maakt nu de zondaar zo rampzalig.

Nu, de Zaligmaker redt Zijn volk daarvan. Hij neemt dat weg, en Hij zegt: arme, belaste, zal Ik u rust geven? En daar beschikt Hij dat zij aan het bidden raken: *o Heere, verhoor, o Heere, vergeef!* Ik vergeef het u, zegt God, om Mijns Zoons wil. Die heeft met Zijn rantsoen voor u betaald. Dat niet alleen, maar Hij geeft ze Zijn Geest; Die trekt hen uit het huis van de sterkgewapende, Hij haalt ze eruit.

Ach, zeggen ze, ik ben het met de duivel niet eens maar ik schei er uit, en zij leggen hun hart voor God open; voor mensen durven zij het nog zo niet te zeggen. Ja, daar breekt de heerschappij der zonde; de kracht der zonde wordt allengskens minder, zij heerst zo niet meer; zij beginnen in het verbreken der zonde wat te vorderen, zij woelt minder. Dan komt de Geest; Die doet ze bidden en schreien, Die geeft ze het geloof, Die drijft ze naar de Heere. Dat maakt hen niet alleen zo gelukkig, maar zij worden gebracht in vriendschap met God. Zijn toorn wordt afgekeerd.

Hij zegt: "Ik ben uw Vader, Ik heb u lief; zou Ik op u toornen, de Geest zou vanwege u voor Mijn aangezicht overstelpt worden. Ik wil liever zeggen: gij zijt Mijn vrienden, zo u doet hetgeen Ik u gebied. Abraham werd een vriend Gods genaamd; gij zijt ook Mijn vrienden; Ik ben met u verzoend in Christus. Dat niet alleen, maar die Zaligmaker maakt u zo gelukkig, dat u bestaan kunt in Mijn gericht; in Zijn lijden en gehoorzaamheid zijt gij volmaakt schoon. Gij zijt niet krachteloos in Hem, maar volmaakt; al bent u nog zo zondig, u hebt in Hem een volmaakte heiligheid."

Gelijk zij door de eerste Adam allen tot zondaars gesteld zijn, zo zullen zij in de tweede Adam allen tot rechtvaardigen gesteld worden, Rom. 5:19. Nu moet het u alles ten goede werken; nu is de zegen Gods uwe. God is uw God, uw Goed, uw Deel, uw Schat. Alles wat er op uw hart ligt: ga naar Hem toe, leg het voor Hem neer, en God zal tot u nederdalen, en al wat God is, heeft en kan, is Hij voor u.

Daarop geeft Hij hun zulk een vrede vanbinnen, zulk een kalmte en stilte door Zijn Geest, dat ze wel tot lachen en juichen raken.

En eindelijk, als ze hun leven moeten eindigen, zo verlost Hij ze van de hel, van de duivel, van de dood, en zij liggen almaal en denken: *kom haastelijk, mijn Liefste!*

Kom, al Mijn kinderen, leg nu al uw druk, zegt God, aan de poort van de eeuwigheid neer, en verblijd u nu eeuwig in Mijn gemeenschap.

Hoe is Jezus de Zaligmaker geworden?

Door borgtocht in de eeuwigheid, in die eeuwige gedachten die God nam om sommigen zalig te maken. De Heere Jezus zei: *Ik zal Borg zijn voor die gehele hoop.* Hij werd het door lijden en gehoorzaamheid. In de dagen Zijns vleses heeft Hij sterke roeping en tranen God opgeofferd. Hij is door lijden volmaakt geworden; Hij is een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden, en Hij heeft gehoorzaamd. Hij is ook de Voorbidder, en Hij bewaart ze bij de verkregen verlossing. Ziedaar, geliefden, dat is de Zaligmaker.

Deze maagd was in het werk der verlossing niet onbedreven. *Ach, zei ze, Hij is God, Hij is de Zaligmaker.* Dat niet alleen, maar Hij is *mijn* Zaligmaker. Dat zou haar niet kunnen helpen, hetgeen die vrouw eens riep: *Zalig is de buik, die U gedragen heeft, en de borsten, die Gij gezogen hebt*, Lukas 11:27. Dat kan haar niet helpen, en zo legt ze dan als het ware de hand op haar borst en zegt: *Mijn Liefste is mijne, en ik ben de*

Zijne. Ben ik Zijn moeder naar Zijn menselijke natuur, Hij is mijn Zaligmaker naar Zijn Goddelijke en menselijke natuur. Wat geeft zij daarmee te kennen?

- Ten eerste, mens, die ooit tot het christelijk geloof komt. Houd mij nooit te hoog; ik moet zowel behouden worden door Hem als gij.
- Ten tweede, u zult mij onteren en lasteren, zo u zegt dat ik een zaligmakeres ben van mijzelf of anderen; dan zult u ook God lasteren, Matth. 9:3. *Wie kan de zonden vergeven dan alleen God?* Markus 2:7. Wie kan de Zaligmaker zijn dan God?

Ik zeg:

- acht mij niet te veel;
- acht mij zoveel niet, dat u zou denken dat ik een zaligmakeres van mijzelf of een ander ben of wezen kan.
- Ten derde, al wie tot het christelijk geloof komt, volg mij na, rust niet voordat u ook kunt zeggen, uw hand op uw boezem leggende: *Hij is mijn Zaligmaker*.

U zult zeggen: dat *mijnen*, wat wil dat zeggen? Er is een mijnen van een zwakke, en er is een mijnen van een sterke, en er is een mijnen van een verzekerd christen.

1. Het mijnen van een zwakke is: *ach, Hij kan mijn Zaligmaker zijn, wilde Hij!* En hij gaat Hem al schreiende achteraan: *ach, was Hij mijne!* Zou ik het nog wel eens krijgen?
2. Welk is het mijnen der sterke? Hij *kàn* niet alleen, maar Hij *hééft* het gedaan: mijn Heere en mijn God, ik heb deel aan U, dat kan Ik opmaken naar Gods Woord.
3. Ten derde, het mijnen van een die in het licht wandelt en verzekerd is, wat is dat? Ik kan het niet nalaten te zeggen, ik tast het: Ik ben mijns Liefsten, en Zijn genegenheid is tot mij. *Mijn Liefste is mijne, en ik ben de Zijne*, Hoogl. 2:16 en 7:10.

U kunt indenken hoe Maria gesteld was. *Mijn Heere*, mocht ze zeggen, wat een licht komt er in mijn ziel; wat is mij bejegend? Gij zegt tot mijn ziel: *Ik ben uw Heil*. Dat Kind, Dat ik daar onder mijn hart draag, spreekt door Zijn Goddelijke natuur tot mij: *Ik ben uw Zaligmaker*. Dat doet mij smaken de zekerheid van mijn zaligheid. Dat spreekt daar als God: *wat zijn u de snoeren gevallen in een liefelijke plaats, de Heere is uw Deel*. Ziedaar, dat is de heerlijke betuiging die zij geeft van dat Kind, van Wie zij zwanger was.

II. Nu moeten wij hun liefelijke gestalte zien. *Lieve God, wat bewegingen voel ik, zei ze, ik zou wel opspringen van blijdschap*.

U zult zeggen: *als iemand zo blijde is, hoe is die?*

1. Dat is de blijdschap eigen: als die een gepast goed ontmoet tegen zijn druk en treurigheid. U zult niemand blij zien, of hij zal het gepaste goed gekregen hebben dat hij nodig had. Zo was het met deze vrouw; die kon zeggen: *Heere, mijn Zaligmaker, u bent het Goed waar wij gebrek aan hebben. De scepter is geweken, daar komt de Silo*, Gen. 49:10. Het was of u haar hoorde zeggen: *Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig: Christus Jezus komt in de wereld om zondaren zalig te maken*, 1 Tim. 1:15. Dat heb ik tegen deze donkere tijden, tegen mijn bezwaard hart: *Zie, Deze is onze God; wij hebben Hem verwacht, en Hij zal ons zalig maken; Deze is de HEERE, wij hebben Hem verwacht, wij zullen ons verheugen en verblijden in Zijn zaligheid*, Jesaja 25:9. Dat is het eerste van haar blijdschap.

2. Ten tweede. Het is de blijdschap eigen, als ze zo'n gepast goed ziet, dat ze ernaar hijgt, loopt en wenst, dat ze het achteraan kleeft, en zegt: *Dat moet ik hebben. Ach Heere, dat kan ik niet missen, ik moet U tot mijn Middelaar hebben. Ik voelde zulk een trek tot U; als U nog onder de beloften was, toen kwam ik al naar U vlieden; het gaat nu zo het wil, daar moet ik heen, ik moet U hebben.*
3. Ten derde. Het is de blijdschap eigen, als ze deel krijgt aan dat goed, het is een kleine of grote portie, ze is er zo mee tevreden. Dan zegt zo een: nu heb ik het alles, nu ben ik zo voldaan, het is zo wel, ik heb het naar mijn wens, nu is het zoals ik het graag zag. Wat heb ik misschien wel gewoeld: wie zal de moeder zijn van dat Kind? En ik ben het; het is veel meer dan ik dacht; ik had dat nooit kunnen geloven; ik ben zeer verheugd, liefste Heere, U bent het, Die ik graag zag.
4. Ten vierde. Het is de blijdschap eigen dat zij de zaken die zij verkregen hebben, eens ophalen, zij kunnen het niet vergeten. Ze zeggen: *hoe kom ik aan de zegen?* En zij zinken over het goed dat zij verkregen hebben, in hun eigen geringheid weg; hoe kom ik eraan? Zeggen ze. Elisabeth zei: *Vanwaar komt mij dit, dat de moeder des Heeren tot mij komt? En zei Elisabeth dat, ik moet het nog veel meer zeggen,* zei Maria.
5. Ten vijfde. Het is de blijdschap eigen dat ze bij dat goed of van dat goed nog al meer goeds verwacht. Dat is het, wilde zij zeggen, nog niet alles. God heeft nog veel meer. *Hij is mijn Zaligmaker; dat is waar, maar hoe zal God mij met Hem niet alle dingen schenken?* Rom. 8:32. Het is nog niet geopenbaard wat God doen zal aan diegenen die Zijn verschijning liefhebben.
6. Ten zesde, wilde ze zeggen: *ik kan mij niet bedwingen, ik moet het uitspreken, ik moet het melden.* Wie blijde is, kan niet zwijgen, al zou hij tegen zijn vijanden spreken. Toen Hanna verblijd was, toen was haar aangezicht zodanig niet meer. De bruiloftskinderen kunnen niet treuren. David, toen hij blij was, ... al wist hij dat zijn vrouw uit het venster keek en met hem spotte, hij huppelde, hij kon zich niet bedwingen. Ik ben zo bewogen, wilde zij zeggen, ik moet het uitspreken. Zij zei dan: *Mijn geest verheugt zich.* Wat wil dat zeggen?
 - a. Ik ben geheel vanbinnen ermee bezet: mijn verstand, memorie, consciëntie, mijn wil, ik ben er geheel mee overgoten; het is of ik niet anders te doen had.
 - b. Ten tweede is het te zeggen: het is evenwel groter vanbinnen dan dat ik het vanbuiten vertoon; ik kan het zo niet uiten; er blijft wel duizendmaal meer over dan ik zeggen kan.
 - c. Ten derde, spreek ik er iets van, het is oprecht, het is met mijn ziel, het is geen geveinsdheid.

III. Ons derde stukje is. *Maria zeide*, gelijk er in het 46^e vers staat. Dat moet op elk vers gepast worden. Het is te zeggen: zij sprak om lucht te hebben, om anderen ook gaande te maken, en tot heerlijkheid van God, en bijzonder van de Zaligmaker. Die Zaligmaker prediken wij ook u. Hij is daar voor uw ogen afgeschilderd als die enige Naam, door welke al Zijn volk zalig wordt. Die Zaligmaker laat Zich aan u gelegen liggen (zolang als u geleefd hebt), om Zichzelf aan u te openbaren. Daartoe laat Hij u zo nagaan, en spaart u in Zijn lankmoedigheid. Daartoe geeft Hij al de middelen, en laat Hij u dwingen om tot Hem te komen.

Vrome, zegt Hij, *zal Ik u helpen? Zal Ik uw Losser zijn? Zal Ik u doen buiten, boven en tegen uw verdiensten? Kent u Mij niet? Hoort u Mij niet roepen?* Zegt de Heere niet: *Zal Ik uw Zaligmaker zijn?* Het wordt u bekendgemaakt wiens Zaligmaker Ik ben, als u een onderscheiden bediening hebt; het wordt u niet verborgen gehouden, het wordt u klaar en eenvoudig getoond. Er is niet één blad in de Bijbel dat u lezen kunt,

of u ziet dat Ik de Zaligmaker niet van allen ben. Dat Ik maar sommiger Zaligmaker ben; dat is het minste deel, en onderzoek u of Ik uwe ben. Hoor, zo Ik de uwe niet ben, er is er geen één of hij is eeuwig rampzalig.

Zit hier nu iemand die zegt: ik wil evenwel toegaan en zeggen: *Jezus is de mijne*, ... al hebt u geen grond; dat laten we voor uw rekening, maar het zal u slecht opbreken. U mag al doen wat u wilt, u zult overal tekort schieten.

Toepassing

Nu moeten wij zien of Jezus mijn of uw Zaligmaker is. Ouders, die leren het hun kinderen: *wie is uw Zaligmaker?* Was het niet veel beter dat ze hun leerden: *wie is de Zaligmaker?* En als zij dan verder gingen, dat ze dan zeiden: *nu moet ge gaan zien of Hij de uwe is?* Maar dat rolt er nu zoal uit: *wie is úwe?* En het is verre mis. Het zal maar hierop aankomen: is Hij mijn of uw Zaligmaker? Ik of u hebben anders geen vrijmoedigheid om te gaan, zo wij het niet vinden of gevonden hebben. Een vrome kan het wel eens niet zien, hij wordt wel eens overhoop geworpen. Let er dan op.

1. Ten eerste, Jezus wordt niemands Zaligmaker, of Hij doet hem met indrukt zijn rampzaligheid zien. Hebt u dat te zien gekregen, dat u een Zaligmaker nodig hebt, dat u zeggen moest: ik kan mijzelf niet zaligmaken; ik ben een verloren en rampzalig schepseltje als Hij mij niet belijft zalig te maken. Dat belijdt ik wel met mijn mond, maar dat voel ik ook in mijn hart. Ik heb geen rust, ik kan niet zorgeloos wezen; *Heere, u zou rechtvaardig wezen, als Ge mij in de hel wierp; maar het doet mij zeer, het maakt mij week, het maakt mij vermoeid?*
2. Ten tweede, hebt u dat gevonden, dat u ooit gezegd hebt: Jezus is de enige en volkomen Zaligmaker, en was U er niet, Heere Jezus, ik gaf het op? Ik heb het alles buiten U bevonden te zijn gebroken bakken. Mijn deugden, mijn goede gestalten, het is alles niet om op te bestaan; daarom schat ik U boven alles, en ik zou het wel alle dagen een artikel in mijn gebed laten wezen. Wat U mij weigert, Heere, weiger mij de Zaligmaker niet, en wat U mij geeft, geef mij toch de Zaligmaker, die Springader van het levende water! Wat is eer, aanzien, weelde, als ik U zou moeten missen? Maar wat is kruis en tegenheid, als ik U heb? Kent u het? Hebt u die prijs op Jezus gezet, ongeveinsd? Zegt u: *ik acht het alles niet, als ik U maar heb?*
3. Ten derde, kent u dit? Zo ik en u er deel aan hebben, Hij zal als in ons hart verstorven zijn. Wij zullen schier niet spreken kunnen, of het zal zijn: *ach, was u de mijne en ik de Uwe!* Die begeerte zult u gedurig uiten. Kent u dat aankleven, slapende en wakende: *ach Heere, dat u de mijne en dat ik de Uwe was, en ben ik eens gevallen, ach Heere, vergeef het mij!*
4. Ten vierde, kent u dat, dat u God in uw leven, aan het Avondmaal, in uw dood, op niemand anders wijzen wilt dan op Jezus, en niet op uw gemoedsgesteldheden of deugden? Zegt u: *ach, als ik ooit genadebewerkingen of licht gehad heb, was het niet om Christus' wil?* Zegt u: ik prijs God nergens om in mijn leven, aan het Avondmaal, op mijn doodsbed, dan om Christus' wil? Ik bewijs het wel eens uit mijn ondervindingen tot mijn verkwikking, dat ik deel aan Jezus heb, maar als ik mij voor U stel, Heere, zo is het in Jezus.
5. Ten vijfde zult u ondervinden, dat u met als zwanger gaat of Jezus de uwe is, totdat Hij u tot de verzekering brengt of tot de bezitting, hier of hierna, tot de verzekering hier of tot de bezitting hierna. Kan een vrouw haar bekommering wel wegdoen, die haar schat op zee heeft, totdat ze in de haven is?

*Ach Heere, zegt zo een ten opzichte van de hemel, geef dat ik U niet zal missen!
Zeg tot mijn ziel: Ik ben uw Heil! Psalm 35:3.*

Doe mij ook nu smaken de zekerheid

Mijner zaligheid, Heer', door Uw genade! Psalm 51:6, Datheen

Zou het U nog wel eens believen?

Hebt u het niet wel eens gevonden? Zeg het ongeveinsd. En hebt u iets gevonden, maak er consciëntie van het niet te ontkennen. Meent u dat een bekommerlijke gestalte te verachten is? Zij is er, zij moet er en zij zal er zijn, zolang als de beste leeft. Zij zal u in de weer houden en waakzaam doen zijn, en dan nog zult u het met de duivel, de wereld en uw verdorven hart niet eens kunnen zijn. Houd maar aan, laat de duivel en wereld razen, en alles doen wat ze willen, God zal met de goeden zijn, en u zult nog eens zeggen: Mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker; ik heb zoveel in Hem gevonden, en ik zal nog almeer in Hem vinden; ik ben met Hem zo voldaan en vergenoegd. En zo gaan zij aan het Avondmaal, en zij zeggen: Heere, hier komt een arme van geest; u hebt gezegd dat u die niet zult verachten.

Daartoe is nu de voorbereiding, om te zien in welke staat en gestalte dat wij aan het Avondmaal zullen komen. Zegt u dan: ik kom als een arme in Christus, om Zijn dood te verkondigen? Kan Hij mij niet vergeten, zo min als een vrouw haar kind, ik kan Hem ook niet vergeten, maar ik wil Zijn geboorte, Zijn lijden, Zijn dood, Zijn heerlijkheid nu en altoos verkondigen. Heere, ik ben Uw knecht en dienstmaagd; zult u mij niet eens verheugd van geest maken? O God, mag ik U tot mijn Deel hebben! Ik ben al zo lang lidmaat geweest, maar u wordt mij hoe langer hoe schoner.

Zou u van de Heere afblijven, doe het om geen hele wereld: het is de duivel en de dood in handen vallen. Nu, ik hoop dat God u verkwikken zal; is het vandaag niet, het is op een andere tijd. Amen.

ZEVENTIENDE PREEK OVER JESAJA 43:21

Op een nabetrachting van het Avondmaal

Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen.

Wij lezen in 1 Timótheüs 1:15: *Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.* De apostel stelt hier in dit vers verscheiden dingen terneder van de Zoon des levenden Gods.

Hij is, zei hij, in de wereld gekomen. Wat wil Hij daarmee zeggen? Dit, *dat het Woord is vlees geworden*, Joh. 1:14.

Hij had een groot oogmerk in Zijn komst. Het was opdat Hij in het huis des sterkgewapenden zou komen. Wat is dat te zeggen? Waartoe kwam Hij erin? Opdat Hij de uitverkorenen terecht zou brengen. Dat toont Hij in Zijn Naam: *die is Jezus, Zaligmaker.* En daar is geen twijfel aan te slaan: *dat is een getrouw woord en het is aller aanneming waardig. Ja, buiten allen twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot; God is geopenbaard in het vlees*, 1 Tim. 3:16.

Wanneer nu de Zaligmaker in de wereld kwam, zag Hij er niet naar of iemand wat minder of wat meer gezondigd had. God wilde wel dat Hij de voornaamste zou zalig maken. *Hij deed het ook aan mij*, zegt Paulus, *als aan een ontijdig geborene*, 1 Kor. 15:8. Die barmhartigheid had Jezus hem bewezen. Hij erkende het van zichzelf, dat hij een van de voornaamste was. Hij kende anderen door ondervinding zo niet als zichzelf, en naar de aard der liefde zo achtte hij zijn naaste beter dan zichzelf.

Maar Paulus, u was het alleen niet, zo'n voornaam zondaar, er waren er meer dan u! Hoe heeft de Zone Gods dat getoond als Hij op de wereld leefde en onder de mensen verkeerde! Hij maakte er dikwijls werk van, om bij zulke voornamen te gaan, waarover Hij van de Joden gesmaad werd; zij zeiden dat Hij was een vriend van tollenaars en zondaren. Hij ging naar zulken die opzienbarend gezondigd hadden, dat er een heel *land en stad van waagde; het is zo openbaar geweest, dat ze begonnen te zeggen: Hij is tot een zondig man ingegaan om te herbergen*, Lukas 19:7.

Daar is een Zachéüs; het was een man die een naam had vanwege de ongerechtigheid; die man moest de Heere zien. Hij klimt op een boom en ziet Hem, en zie, zijn tijd was de tijd der minne. De Heere zag hem ook en zei: *Zachéüs, kom haastelijk af; Ik moet in uw huis eten.* Hij mocht wel gezegd hebben: *zijn er geen eerlijker lieden?* Ach ja, wil de Heere zeggen, maar Ik moet bij u eten, en daar zal wat omgaan te uwen huize.

Deze niet alleen, maar bezie die moordenaar eens, die daar in de bossen en hollen lag en loerde op bloed, die wildeman, ... was dat geen voorname, die alle natuurlijke liefde had afgelegd, die wellicht nooit een goede opvoeding gehad heeft, of, zo hij ze gehad heeft, ze verachtte? Hoe loerde hij op het bloed van zijn naaste! Eindelijk, daar wordt hij op of na de daad gegrepen; misschien terwijl hij met moorden nog bezig was, of zo dadelijk als het feit bedreven was. Daar krijgt hij het vonnis te zijnen laste, en hij moest terecht worden, juist op diezelfde tijd en plaats als de Zone Gods terecht werd. Die wildeman ... Jezus toonde dat Hij ook voor hem gekomen was.

Gelijk dan Jezus gedaan heeft, zo heeft ook Zijn mond gesproken. Hij heeft het dikwijls laten voorzeggen, en Hij spreekt niet of Hij doet het. Lees in het boek des Heeren: niets zal er uitblijven, niets zal er feilen. Zo er een tekst was in de profetieën waar eigenaardigheden in zijn, zo is het dit 20^e vers: *Het gedierte des velds zal Mij eren, de draken en de jonge struisen; want Ik zal in de woestijn wateren geven en de rivieren in de wildernis, om Mijn volk, Mijn uitverkorenen drinken te geven.* O, er dachten sommigen dat dit die moordenaar misschien zou zijn. Het was opdat de uitverkorenen drinken zouden uit de fonteinen des heils. Is het bepaaldelijk die man niet, het zijn evenwel zulken als zijns gelijken. Barbaren, Scythen, Moren, wilde en woeste volkeren, die zou de Heere formeren om Zijn lof te verkondigen. Daarvan zegt Hij in vers 21: *Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen.*

De Heere had getoond, in het begin van dit hoofdstuk, wat Jakob nog zou overkomen: dat ze ter plundering en ten roof zouden worden overgegeven, dat zij naar Babel keren moesten, de goede en kwade vijgen; de kwade die vanwege hun boosheid niet konden gegeten worden, en de goede, die zeer goed waren.

Wel, mochten de goede denken, hoe zal het ons daar gaan?

Wel, zegt de Heere, Ik heb u niet voor niets geschapen, er zal een overblijfseltje blijven naar de verkiezing der genade; dat zult u moeten ondergaan, maar vrees niet, wormpje Jakobs; moet gij in het water en in het vuur, ziet gij dat u dat gebeuren zal, wel, uw Maker, Die ook uw Herschepper is, zal met u wezen. Ik zal u niet begeven noch verlaten, ja, Ik zal u redden uit der goddelozen handen. Gij zult door het rantsoen van Gods Zoon gerechtvaardigd worden. De heidenen zal Ik verdoen en u van hen lossen.

Ja, mochten ze in hun hart denken, *Jakob is zo dun geworden, wij zullen niet bij elkander kunnen blijven, wij zullen zo verstrooid worden!*

Ik zal wel raad weten, zegt God; al zijn ze nog zo dun en verstrooid om ze weer terecht te brengen: *Ik zal tot het noorden zeggen: Geef; en tot het zuiden: Houd niet terug; breng Mijn zonen van verre en Mijn dochters van het einde der aarde,* al waren ze als de dorre doodsbeenderen, vers 6. Daarin hebt gij nu een beeld hoe God Zijn Zoon de einden der aarde tot Zijn bezitting zou geven.

Zij mochten denken: wie zal dat doen?

Ik, zegt God, en Ik roep u tot getuigen, gij zijt Mijn getuigen. Spreek uw gemoed vrijuit: wat hebt u aan Mij ondervonden? Ik heb u zoveel laten verkondigen, verleden, tegenwoordige en toekomstige dingen; is het niet alles waarheid geweest?

Zij mochten denken: Heere, er zijn zoveel goden onder de volkeren, en zij blijven zo al, die zullen het wel beletten!

Dat zijn geen goden, zegt God; die laat Ik blijven in Mijn verdraagzaamheid in de tijden der onwetendheid, maar ten laatste zal Ik dan tonen dat zij geen goden zijn; de goden der volkeren zijn afgoden.

Zij mochten denken: allerliefste Heere, het zijn ons allemaal zulke onbevattelijke zaken!

Daarop versterkt God hen, en zegt: Is het niet onbevattelijk dat Ik door de zee een pad maakte, waar Ik de kinderen Israëls doorheen leidde? En is het niet onbevattelijk dat Ik een weg baande in de woestijn, waar Ik ze door leidde? u herinnert het u alle dagen nog, u kunt het niet vergeten; als Ik u uit het noorden gebracht zal hebben, dan zult u Egypte wel vergeten.

Maar God zal het daar niet bij laten, Hij zal nog groter dingen doen; als Hij Zijn Koninkrijk onder de Joden en onder de heidenen, en (als de Joden zich des eeuwigen

levens zullen onwaardig gemaakt hebben), geheel onder de heidenen zal uitbreiden, dan zal God zulke dingen doen, dat u de oude niet eens meer overleggen zult; God zal wat nieuws scheppen, vers 19. Hij zal in de woestijn een weg leggen, *en Ik zal het allerverwoeste volk tot Mij weten te brengen*, zegt Hij. Dan zal elk zijn mond vol hebben, en zeggen: laat ons de Heere groot maken en Zijn lof vertellen. Die Lo-Ammi en Lo-Ruchama genoemd werden, zullen Gods lof vertellen. Door de voornaamste zondaren zal Mijn lof verteld worden, en dat zal u het teken zijn: *het volk, dat Ik Mij geformeerd heb, zal Mijn lof vertellen*, zegt Hij in onze tekst, waar wij in te bezien hebben:

- I. In de eerste plaats, het werk dat God zou doen.
- II. Ten tweede, wat het volk zou doen.
- III. Ten derde, dat zal vast en zeker doorgaan.

Ik zeg:

- Het werk dat God zou doen: *Ik zal Mij dit volk formeren*.
- Het werk dat dit geformeerde volk doen zou: *zij zullen Mijn lof vertellen*.
- Dat zal niet feilen, en het heeft ook niet gefeild.

I. Wat het eerste aangaat. Hier hebt u een volk en wie dat zijn. Het zijn de uitverkorenen onder de Joden en onder de heidenen. Toen Israël zich des eeuwigen levens onwaardig gemaakt had, ging God Zijn knechten zenden op de weg der heidenen. Het zijn de uitverkorenen onder de heidenen. Het zijn uitverkorenen, in hun natuur dood waren, een wild gedierte in de woestijn, draken en jonge struisen, die daar zo in het wild groeiden, waar de duivelen heerschappij over hadden, vers 20. U hebt hier dan volk. Wat is dat te zeggen? Naar de kracht van het grondwoord zijn het *verborgen die gemeenschap met elkander hebben*. In Psalm 83:4 worden *ze des Heeren verborgen* genoemd. Waarom?

1. Ten eerste, ze waren in de verborgen gedachten en raadslagen van des Heeren hart begrepen; maar het was voor hen verborgen, dat zij nog moesten drinken van de wateren der genade.
2. Ten tweede, zij worden *des Heeren verborgen* genoemd, omdat God hen verbergt in tijd van onweer, verdrukking en tegenspoed. Jeremia 36: Zij zochten naar Baruch en naar Jeremia, maar de HEERE had hen verborgen. Hoe menigmaal moest David zeggen: *Gij versteekt mij in het verborgene Uwer hut* (zie Ps. 27:5). Over die heerlijken is een beschutting; zij zitten in de schuilplaats des Allerhoogsten, Psalm 91:1, Jes. 4:5.
3. Ten derde, God verbergt hun genade voor de wereld. Zij kennen hun staat noch hun gestalte noch hun taal; zij schatten hun genaden niet. Johannes zegt: *Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent*, 1 Joh. 3:1. O, zij zijn als een besloten hof, als een besloten wel, als een verzegelde fontein, Hoogl. 4:12.
4. Ten vierde, hun eigen genaden zijn dikwijls voor henzelf verborgen door de vinnige ingeving des duivels. Ja, zij zijn dikwijls voor hen verborgen door hun menigvuldige feilen en gebreken. Zij moeten wel eens hun genaden uit hun werken opmaken, en het staat er dikwijls zo slecht. Zij moeten hun genaden wel eens uit hun vruchten opmaken, en die zijn dikwijls zo weinig. Ja, God belooft ze dikwijls zoveel licht niet te geven om het sterrenlicht van hun genaden te kunnen zien. Daarover is het kermen in het Woord overvloedig bekend, zelfs van de allergrootste heiligen.

Naar de kracht van het Woord zijn dat volk niet alleen verborgen, maar het zijn zulken die gemeenschap met elkander hebben. Zij hebben gemeenschap aan wat groots: *aan de Drie-enige God*; Die is hun Deel en Erve, en met God erven zij het alles in genade en heerlijkheid. Indien wij erfgenamen Gods zijn en mede-erfgenamen van Christus, hoe zal Hij ons met Hem ook niet alle dingen schenken? Rom. 8:17, 32. Niet alleen dat, maar zij hebben zulk een hart voor elkander; zij gaan naar één hemel en zij beogen in alles één einde; zij hebben één geloof, één Heere, één doop, één God.

Nu, naar de kracht van de zaak, wat is dat, een volk des Heeren te zijn?

1. Ten eerste, het is velen te zijn. O, zij maken zulk een groot getal uit. Als u ze zo eens bezieet van eeuw tot eeuw. ... wat is er veel volk des Heeren in de wereld geweest! Ik weet wel, als u een boom met veel bladeren bezieet in vergelijking met het zand, zo is er maar weinig; maar bezieet u ze op henzelf, zo zijn er veel. Wilt u dat volk vergelijken bij al de goddelozen, dan is het maar een klein kuddeken, Lukas 12:32, maar anders, op henzelf beschouwd, een grote schare, die niemand tellen kan, Openb. 7:9. Abrahams zaad, dat werd misschien als het zand gerekend; maar ten aanzien van het geestelijke wil God de sterren gebruiken om het af te beelden. *Abraham, kunt u die sterren wel tellen?* zei God.

Nee, zei Abraham.

Zo zal uw zaad zijn. Op zichzelf aangemerkt, dan is het een schare die niemand tellen kan.

2. Ten tweede, zij worden *een volk des Heeren* genoemd, omdat zij met elkander zo verenigd zijn. Als het recht is, dan gaat hun hart zo naar elkander uit; dat niet alleen, maar zij werken zo verenigd met elkander. In Eféze 4 hebt u die vele leden; zij groeien zo met elkander op door de toebrenging des Geestes. Zij zijn over elkander blijde, bekommerd, treurig.
3. Ten derde, zij staan met elkander onder één Hoofd, Jezus, die Getuige en Vorst en Gebieder der volken, waar zij zo graag onder staan, Jes. 55:4. Die liefste Heere Jezus heeft God der gemeente tot één Hoofd gegeven, Eféze 1:22. Hij is het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente, Kol. 1:18.
4. Ten vierde, zij zijn allemaal met hun Hoofd zo tevreden. Ziet u een gehele kerk met volk: als het vromen zijn, dan is er geen één of hij heeft zulk een vergenoeging in Christus; daar leven en sterven zij mee. Als u hen hoort, zij spreken elk uit één mond. Hij is al hun verkwikking, alleen. Ik weet het wel, zeggen zij, dat mijn hart en mijn vlees wel eens bezwijken zal, maar dan nog zijt Gij de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid, met Asaf in Psalm 73:26.
5. Ten vijfde, op welke wijze zijn zij een volk des Heeren geworden? De Vader schonk aan hen de Zoon. Hij stelde Hem de harde voorwaarden voor: wilt u het bittere ondergaan?

Ja, zei de Zoon, *dat neem Ik op in hun plaats.*

Zij zijn ertoe van God de Vader uitverkoren. *Ik heb u uitverkoren in Hem, in Christus*, zei de Vader, Eféze 1:4.

Zij waren Uwe, zegt de Zoon, *en Gij hebt Mij dezelve gegeven, en Ik verlost hen*, Joh. 17:6.

Ik moet recht doen, zei de Vader, *maar wilt U het ondergaan?*

En de Zoon deed het, en verlost hen van het verderf. Al de verlost en zullen dat eeuwig erkennen. Allen die in de hemel zijn, roepen Hem ter ere uit: *Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed*, Openb. 5:9. En allen die op de

aarde zijn, zeggen met Paulus: *Gij zijt duur gekocht; zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, welke beide Godes zijn*, 1 Kor, 6:20.

6. Ten zesde, hoe werden zij een volk des Heeren?

De Geest kwam in hun hart werken, zodat zij de Heere kozen: *Gij zijt onze Koning, U zijt er de Getuige van en al wat getuigen kan*, Jozua 24. Zij nemen wel eens pen en papier en schrijven het erop, en zij zouden het wel op hun kamer en in hun vertrek hangen, opdat het hen alle dagen weer even vers in hun gedachten zou komen. *Uwe zijn we, o Zone Gods*, zeggen ze. *Ik acht mijn leven niet dierbaar; ik ben bereid niet alleen om gebonden te worden, maar ook om te sterven*, zei Paulus, voor de Naam van Jezus Christus. *Onze en al het onze*, zeggen ze, *is tot Uw dienst*.

Zie, dat is een volk des Heeren naar de kracht van het grondwoord en naar de kracht der zaak.

Maar hoe komen ze tot zulk een geluk? Is het door enig voorgezien geloof? Is het om enige goede gesteldheid of deugden die in hen zijn? Waardoor is het? Is het door hun eigen kracht? Doet het de predikant? Ach nee, zij zijn een woeste wildernis van nature, wilde dieren, struisen en draken gelijk, doornen, doden. Kan nu een blinde zien, een dove horen, een dode leven, zo er geen kracht uitgaat? Wie doet het dan? Daar komt de Heere, en zegt: *Ik doe het, Ik formeer dat*. De genadige God in Christus formeert hen.

Wat is dat, naar de kracht van het grondwoord en naar de kracht der zaak formeren? Naar de kracht van het woord is het gelijk als een pottenbakker. Die heeft daar een klomp leem, ruw, ongeformeerd. Wat doet hij? Hij kneedt het. Hij bewerkt het, hij drukt het, hij fatsoeneert het, hij maakt er een vat van naar dat het recht is in zijn ogen, Jer. 18. Nu zult u het haast kunnen begrijpen en er wat van bevatten.

Er komt een zondaar, ellendig, ongeschikt, woest, wild: die komt daar onder de hand Gods. *Ik heb*, zegt God, *uw ongeformeerde klomp aangezien*. Daar komt die zondaar, en hij is als leem onder de hand des pottenbakkers. Daar komt God en Die zegt: *uit een en dezelfde klomp maak Ik een vat ter ere, en een vat ter onere*, Rom. 9. Daar hebt u de man, u hebt de vrouw, twee op één bed. De vrouw is een vat ter ere en de man niet, of de man, en de vrouw niet. *Daar kom Ik, en formeer u als een pottenbakker, zegt God. Ik bewerk u, Ik fatsoeneer u, Ik maak u tot een vat ter ere en der barmhartigheid*.

Dat verstaan hebbende, wat is het nu naar de kracht der zaak, als God dat doet?

1. Ten eerste, een mens in de natuur, ach, wat was hij onmachtig tot dat werk! Hij kon niet bidden, hij kon aan God niet denken. Zij waren als de Kretenzen: leugenachtig, luie beesten, er was geen fatsoen in, geen redelijkheid in, als de wilde heidenen. In Romeinen 1 telt de apostel op hoe verschrikkelijk zij waren, en hij komt tot onnatuurlijke dingen.
2. Ten tweede, Ik, de Formeerder, had de vrijmachtige schikking over u om u tot een vat der barmhartigheid te stellen, en niemand had te klagen, Rom. 9. Ik kom daar als de pottenbakker, en doe met het Mijne wat Ik wil.
3. Ten derde, Ik geef kracht (er gaat kracht van God uit); Ik schep, Ik doe wat nieuws uitspruiten. Het wordt genoemd baren, veranderen; het stenen hart wordt een vlezen hart, voor een doorn gaat een dennenboom op, zodat men zegt: Wat een teken is dat, wat een wonder Gods is dat! Zon slaaf en slavin, die niet te stuiten was, vertelt die nu Gods lof? Dat is de vinger Gods.

4. Ten vierde zegt God: mens, u kunt Mij niet tegenstaan, de genade is onoverwinbaar; wilt u Mij tegenstaan met ertegen te twisten, u kunt niet. Kan iemand vuur in zijn boezem dragen, dat hij zich niet brande? Wel, Ik zal maken, dat de genade zo sterk in u wordt, dat u zult moeten zeggen met de apostel Petrus: *wie was ik dat ik de Geest kon weren of tegenstaan!* Waar het maar algemeen werk is, die staan het dikwijls zo lang tegen. Maar zij, kunnen het ware werk niet tegenstaan. Zij doen het wel eens, maar ten laatste moeten zij op hun knieën vallen, en zeggen: *ach Heere, dat u mij het ware werk geven wilde; ik kan het noch mag het missen.*
5. Ten vijfde zegt God: *Ik zal ermee doorgaan.* Hij ging uit overwinnende, opdat Hij overwon.

Nu de zaak zelf: hoe geschiedt die?

- (1) Ten eerste, ach, daar bewerkt God dat hart, dat het aan zichzelf bekend wordt. Als u geen genade hebt, dan kent u uzelf niet, en u kent God niet; maar als u genade krijgt, dan maakt God Zichzelf aan u bekend. Niemand kent God dan die genade hebben. U kent Hem, zonder genade, wel als een groot Wezen, als een genadige, heerlijke, machtige God; maar die genade hebben, kennen God ook wel zo, doch met andere aandoeningen. Zij staan in zulk een glans van de Goddelijke rechtvaardigheid, heiligheid en genade voor de Heere.
- (2) Ten tweede, dan maakt God u ook aan uzelf bekend. Tevoren kenden zij zichzelf niet (ach, nee zij), maar dan zien zij zichzelf onmachtig, vol schuld en vlekken, en onder verbondsbreuk.
- (3) Ten derde, dan maakt God hen zo beschaamd, dat zij rood en bleek zien als zij aan zichzelf bekend worden. Als u uzelf begint te zien: er gaat een huivering door uw hart, zodat u moet uitroepen: *ach Heere, ik wist het niet dat ik zo erg gesteld was; ach, nu ben ik radeloos; ach, had ik zo niet geleefd!* Er komt dan uit wat zij allemaal gedaan hebben. *Ik kan het niet meer verbergen,* zeggen zij, *ik wil het wel weten.* Voor de Heere gulpt er dan zoveel uit, maar voor de mensen niet: dat behoeft niet, maar voor de Heere mag het er wel alles uitkomen. Daar komen zij dan met tranen, die vlieten als waterbeken over hun wangen. Al was het een man als David, die een leeuwenhart had: hij doornatte zijn bedstede met zijn tranen, Psalm 6:7. En Paulus, die zei wel eens: *wat scheelt mij verdrukking en al wat er is?* Maar op een andere plaats: *Wiens ik ben, Die ik dien met alle ootmoedigheid, en vele tranen,* Hand. 20:19.

Dan gaan zij scheiden uit hun zondige gezelschappen, waar zij tevoren zo gretig op waren; zij mijden ze en zij schuwen ze, en dan gaan zij zo vlieden naar de genade Gods in Christus. Zij vlieden naar God, naar Jezus, naar de Geest, naar de middelen der genade, naar de vrome mensen; zij zoeken in hun stichtelijke gezelschappen te zijn.

En dan sluiten zij wel eens hun vertrek toe, of zij zouden wel eens in een open veld gaan, ergens in een hoekje onder een struikje, waar hen niemand hoort noch ziet, en maken een verbond met God op hun knieën met tranen, en dat herinneren ze zich altijd zo, waar dat het geschied is. Dat zweeft hen gedurig in hun gedachten.

Dan kleven zij God de Heilige Geest ook zo aan. Ach, zeggen zij, *U moet toch niet van mij gaan. U moet mij een Geest der genade zijn, een Geest der liefde, een Geest der hoop, een Geest der blijdschap, en blijf toch bij mij, ik kan U niet missen.*

Let op, wie doet dat nu?

Dat doe Ik, zegt de Heere. Dan kunt u de honderdste Psalm leren verstaan:

Bekent, dat Hij een Heere zij,

Die ons zonder ons toedoen vrij

Gemaakt heeft en verworven fijn

Tot schaapkens goed der weiden Zijn.

Psalm 100 : 3 (Datheen)

Dat doet niemand, zegt God, dan Mijn handen. Ik mag het onder de middelen doen. Ik mag u predikanten toegeschikt en gegeven hebben naar uw gesteldheid, die Ik aan u zegen, Paulus en Apollos mogen planten en natmaken, maar Ik moet wasdom geven. Zij doen het niet, maar Ik deed het. Mijn arm alleen deed het. *Weet, dat de HEERE is God; Hij heeft ons gemaakt (en niet wij), Zijn volk en de schapen Zijner weide, Psalm 100:3.* Wat had er de Heere in voor, wat wilde Hij hebben als Hij ons zo geformeerd had? *Het is tot Mijn eer, zegt God. Het is wel tot uw geluk en voordeel, maar Ik moet er de eer van hebben; het is opdat u er Mij in kennen, erkennen en melden zou.* Daar hebt u nu Gods daden. *Ik heb dat woeste volk voor Mij gemaakt; daarin kunt u zien Mijn macht, kracht, wijsheid.*

II. Nu, zult u zeggen, ben ik benieuwd: *waartoe heeft God dat gedaan?* U staat er altijd zo naar om te weten of uw genade goed is; maar weet u wat een doorslaand teken is? Als u zo gezet wordt op de verheerlijking Gods. Hier hebben wij *de lof* van God, die zullen zij vertellen.

Wat is het naar het grondwoord, en wat is het naar de zaak?

1. *Loffelijkheid, schoonheid; het zijn Gods eigenschappen, volmaakheden, deugden,* dat is de lof Gods. Er zijn loffelijkheden in God, dat volmaakte Wezen, waar geen zweem van in het schepsel is. Dan zijn er volmaakheden van Zijn leven, waar in enig opzicht een zweem van in het schepsel is. Die vertellen zij.

Wat is dat naar de kracht van het grondwoord?

Het is iets op te tellen, gelijk men doet als men rekent. Zo gaan zij dan de volmaakheden van Gods Wezen en leven optellen. U zit hier veel, maar kent u de volmaakheden Gods wel? Hebt u ze ooit tot eer van God wel eens opgeteld? Zullen wij het eens doen? Er is Zijn volmaaktheid, algenoegzaamheid, onafhankelijkheid, eenvoudigheid, alomtegenwoordigheid, Zijn eeuwigheid van voren en van achteren, Zijn onveranderlijkheid. Kent u de volmaakheden Gods wel? Kent u ze niet, hoe zult u Hem dan verheerlijken? Dat zijn de volmaakheden van Zijn Wezen; daar is geen zweem van in het schepsel.

Maar de volmaakheden van Zijn leven zijn die, waar zo'n klein zweempje van in het schepsel te vinden is: Zijn wijsheid, Zijn wil van besluiten en Zijn gebiedende wil, Zijn rechtvaardigheid, heiligheid, goedheid, ontferming, lankmoedigheid, genade, liefde, Zijn vrijmachtigheid, Zijn kracht en sterkte, Zijn almacht. Dat is nu de kracht van het Woord.

2. Dat volk, dat God zo geformeerd heeft, zal nu die deugden Gods vertellen, dat is te zeggen: zij zullen ze gaan vermeerderen, en zij zullen ze alle tot een som brengen; zij zullen ze eerst eens overzien, en dan zal het zo'n som zijn. Zo deed die grote man, Psalm 139:17, 18: *Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten; hoe machtig veel zijn haar sommen! Zou ik ze tellen? Harer is meer dan des zands; word ik wakker, zo ben ik nog bij U.* Bij het overdenken van God, zo wordt Hij hun zoet en wonderbaar in hun ogen. En begrijpen zij er iets van, zij vertellen het aan anderen. Zij

vermeerderen niet alleen die deugden Gods zo eens, als iemand die overrekenet, maar zij maken het slot op. Het slot opmakende, zo weet zo'n ziel niet wat hij eerst of laatst, minst of meest, ervan denken zal, zodat hij uitroept in verwondering: Zie, God is groot, en wij begrijpen het niet, Job 36:26. *De HEERE is groot en zeer te prijzen, en Zijn grootheid is ondoorgrondelijk*, Psalm 145:3. Behalve dat, iemand die rekent, brengt de som tot een slot, en hij gaat het ook aan anderen zeggen: hij bewijst het met de stukken dat het zo is. Zij ook: zij bewijzen het dat in God de stukken zo zijn. In Exodus 34 riep God het uit, als Hij Zijn eigen Naam uitriep tegen Mozes; daar heeft Hij het Zelf gezegd dat Hij zulke deugden bezit. Als zij nu de stukken bewezen hebben, zo zoeken zij ook anderen te overtuigen. *Ik wilde, zeggen zij, dat u ook overkwam, ik wilde dat u met mij van één gedachte werd*. Zij worden van allen overtuigd en van allen geoordeeld, 1 Kor. 14:24. Wat is de lof Gods te vertellen naar de kracht der zaak, hoe geschiedt het, en wat doet dan zo een?

1. Ten eerste, daar overlegt hij in zijn gedachten wat hij tevoren was; hoe wild, hard, woest en goddeloos hij was; wat een zondig, hatelijk, walgelijk mens hij was; hoe hij aan alle ding gebrek had, versierd met het beeld des duivels, en hoe hij de duivel gediend heeft, zodat er geen stuiten aan was. *Ik moest met mijn kop door, zegt hij, al zou ik mij de hel gebracht hebben*.
2. Ten tweede, zo overlegt hij wat hij nu is. *Ach Heere, zegt hij, ik ben, niet meer die ik eertijds was*. Eertijds was ik zonder God en zonder hoop, een verdronken wereldling, een dartel wezen, een zorgeloos schepsel en een ongodsdienstige; er gingen weken door, dat ik aan geen God dacht; ik wist van God niet, ik bad niet. *Gedenk*, zei Paulus tegen de Efeziërs, *dat gij eertijds verre waart, maar nu zijt gij nabij geworden*, hfdst. 2:13. *Ik was ook zo ver, zegt hij, maar nu niet meer*.
3. Ten derde, hoe vrijmachtig, genadig en krachtdadig hebt U het uitgewrocht! U was aan mij niets verplicht; vrijmachtig doet U het! Hoe genadig! Het was buiten, boven en tegen mijn verdienste en waardigheid. Hoe krachtdadig deed U het! Het was door de grootheid van Uw sterkte en macht; Uw machtige arm trok mij uit de macht der duisternis, Kol. 1:13.
4. Ten vierde gaat dat zo toe: dan spelen zij met hun gedachten op de grootheden van Gods werk dat daarin doorstraalt. Dan is het: *Hoe dierbaar is Uw goedertierenheid, o God!* Psalm 36:8. Hier zijn hoogten en breedten van liefde in, die alle kennis te boven gaat; het is een gehele zee om in te zwemmen, het zijn wateren der zwemming; zij moeten uitroepen: *O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest?* Rom. 11:33, 34. "Ach Heere, dat hebt u op niemands advies gedaan. Wie heeft U eerst gegeven, dat U zou zeggen: dat geef Ik u nu wederom? vers 35. Ach nee, ik heb U niets gegeven." Dan beginnen ze ook te bedenken en te zoeken de dingen die boven zijn, Kol. 3:1, 2, *en de deugden te verkondigen Desgenen, Die hen uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaarlijk licht*, 1 Petrus 2:9.
5. Nog eens, zij leggen dat alles als een schat in hun hart weg, en zij zeggen met David: *Loof den HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden*, Psalm 103:2. Zij sluiten in hun geheugen als in een kabinet twee of drie dingen.
 - (1) Hoe zij in de natuur waren.
 - (2) Wat zij door de genade geworden zijn, en dan
 - (3) de woorden Gods. *Mijn ziel, zeggen ze, vergeet dat nooit*. En als het weer wat uit hun gedachten is, dan schreien zij er wel eens over, dat het hun zo levendig niet meer is.

6. Ten zesde vertellen ze het ook wat God aan hen gedaan heeft. Zijn zij eens in een werelds gezelschap, daar zitten zij stom; maar zijn zij waar wat van God gesproken wordt, dan hebben zij wel een tong als de pen van een vaardige schrijver. Dan wordt hun vurig kooltje openbaar, en het wordt bekend dat hun tong en mond aangeroerd is door een vurige kool, genomen van het altaar. Daar gaan zij dan de deugden Gods verkondigen; dat koren en die most maakt de jongelingen en de jonkvrouwen sprekende, of zij dan jong of oud zijn, jongelingen of van het vrouwelijk geslacht (wat anders doorgaans schaamachtig is), nee, dan schamen zij zich niet. *Laat ik het vertellen*, zeggen zij, wat God aan mijn ziel gedaan heeft, en zij zouden er alle mensen wel bij willen hebben: *Maakt den HEERE met mij groot, zeggen zij met David, en laat ons Zijn Naam tezamen verhogen*, Psalm 34:4. Als anderen veel praats hebben van dingen die niet veel om 't lijf hebben, dan zijn zij stil; maar komt u aan de genadige huishouding Gods: hoezeer zij voorgenomen hadden te zwijgen, zij kunnen niet. Dan beginnen zij te spreken hoe God hen veranderd heeft, wat elke Persoon voor hen is en hoe zij erover aangedaan zijn, hoe nederig en hoe blijde, en dan melden zij ook van de fonteinen waar dat alles uitvloeit. Aan de ene kant, zeggen zij, is het de goedertierenheid Gods, de loutere genade, de vrije liefde, en aan de andere kant de verdiensten van Christus, en de Geest van Christus was het Die uitging van de Vader en van de Zoon, en Die tot mijn hart kwam en het alles in mijn hart wrocht, en mij toepaste wat Vader en Zoon voor mij hadden.
7. In de laatste plaats: bij het spreken laten zij het niet, maar zij wandelen ook stichtelijk. Komen zij bij de een of de ander, daar is meteen een hemels gesprek. Kunnen zij dat niet doen, dan stichten zij met hun gedrag en daden. Zij zijn vervuld met vruchten der gerechtigheid, als een welgeladen boom; gelijk als een wijnrank waar een tien of twaalf trossen aan zijn, men zegt: hoe is die rank geladen; zo zijn zij ook. Dan danken ze God eens; dan erkennen ze eens dat Hij het is, van Wie alle goede gaven en giften nederdalen, Jak. 1:17. Zwijgen zij eens, dan drukken zij het in hun wandel uit, die spreekt dan. Zij heiligen God in de weg die Hij met hen inslaat. Krijgen zij eens een slag van God: *ik heb het verdiend*, zeggen zij, en zij vallen op hun knieën en aanbidden God. Biddende erkennen zij dat God het waard is, dat alle knieën voor Hem gebogen worden. Beven zij eens voor God, dan erkennen zij dat God die Hoge en die Verhevene is, Die het waard is dat elk voor Zijn woord beeft. En dan zijn zij zo beschaamd, dat zij niet meer tot lof van God, zijn, waar de engelen zo in bezig zijn en wat het werk boven zal zijn.

Vromen, wat een klein stukje van de zaak kennen wij hier nog maar van de lof Gods! Als de Zuiderkoningin de grootheid van de koning Sálomo zag: er was geen geest in haar. Zo is het ook als God iemand Zijn loffelijkheden te zien geeft. Dan moet hij uitroepen: *Ondersteunt gijlieden mij met de flessen, versterkt mij met de appelen*, met de bruid in het Hooglied, hfdst. 2:5. Daar hebt u onze twee zaken.

III. Het derde, de vervulling, is duidelijk. Zag dit op de Joden onder het volk Gods, het is duidelijk: zij hebben het gedaan. Zag het op de heidenen sedertdien: hebben zij het niet gedaan? En geschiedt het nóg niet onder ons? Als God iemand zo formeert, vertellen zij Zijn lof niet? Zie, zo hebt u dan de vervulling. Ga bij allemaal, en zie of zij u de lof des Heeren niet zullen verhalen.

Moest dit vers nu niet een indruk hebben op onze harten? Moesten wij niet wensen, dat onze gesprekken zo waren tot lof van de Heere, gelijk als ik daarnet gesproken en u gehoord hebt? Is er nu niemand onder het volk van God te tellen dan zo een die zo 'geformeerd' is en die zo Zijn lof vertelt, hoe weinigen moeten er dan voor het volk van God geteld worden? Is er niet één of hij is 'geformeerd', is er geen een geformeerd of hij vertelt de lof Gods, waar zullen wij ze dan vinden? Zult u ze aan de tafel vinden in de salons, in de herbergen, in de koffiehuisen, op de straten, in de huizen, in de binnenkamers, in de gezelschappen, en waar u nog meer denkt dat u ze vinden moest, in de kerk, aan het Avondmaal? Wie zult u er het meest vinden?

1. Ten eerste, die onveranderd zijn: in de huizen, op de straten, in de gezelschappen; die niet één blijke van hun verandering geven, maar waar u veel blijken van verwildering in zult vinden.
2. Soms zult u er, ten tweede, vinden die het voornemens zijn. Zij komen onder het spreken of prediken van verandering, dat klemmt hen, zij nemen het voor, zij zullen het ook eens doen, zij zullen eens in de kerk komen en zich bekeren.
3. Ten derde vindt u er die het nog uitstellen: het is nog tijd genoeg.
4. Dan zijn er, ten vierde, die aan het beraden zijn: die zullen het eens in beraad nemen, zij kunnen daar zo meteen niet toe besluiten. Ja, wanneer zult u het doen? Als u in de hel zult liggen?
5. Dan, ten vijfde, zult u er zulken vinden die bijna bewogen worden als Agrippa, maar zij komen niet verder.
6. Dan, ten zesde, zijn er bijlopers: die leren de termen van het volk Gods naspreken; zij zijn als Judas: die was ook onder de apostelen.
7. Dan, ten zevende, zult u er beginners vinden maar die niet volharden. Zij beginnen wel, zij zouden anderen wel voorbijlopen, maar daarna is hun laatste erger dan hun begin, zij eindigen met het vlees; dat zijn morgenwolken.

U moet niet denken, toehoorders, dat wij u ongelijk zoeken te doen; dat hebben wij in ons hart niet. Wij moeten niet in het algemeen handelen, om u geen ongelijk te doen. Waar spelen uw gedachten het meest op? Is het op wat aards? Hoe dat u geld bij geld zult krijgen, akkers bij akkers, huizen bij huizen? Waar schreit u over? Is het over wat ijdele dingen, die geen wezen hebben? O verschrikkelijk! Spelen uw gedachten het meest op wat zondigs? Het gedichtsel der gedachten van 's mensen hart is te allen dage alleenlijk boos, Gen. 6:5. En doet u dat zonder ontroering en droefheid? Gods kinderen doen het ook wel eens, maar het is met droefheid. Waar spelen uw gedachten het meest op? Misschien zijn zij een smidse van de duivel om anderen kwaad te doen. En is het eens op God, het is zonder aandoening, zonder dat u er kleiner bij uzelf door wordt. Wat is de stof van uw gesprekken, als u tezamen spreekt? Vindt u er eens drie bijeen, u zult ze horen spreken van hun klederen van hun geld, van hun eten, van het fraaie in hun huis, of u zult ze horen spreken gek, zot, ijdel, onkuis, en onreine redenen. Wat zijn de stoffen van hun samensprekingen als zij van Gods volk spreken? Het is tot smaad, tot verachting. Spreken zij eens van God, dan vloeit er overvloedig in hun redetwisten dat zij willen zeggen: *er is geen God*. Is er stichting in de wandel, hoewel u hen niet hoort spreken? Zou uw wandel iemand winnen kunnen, als in 1 Petrus 3:1, 2? De wandel is dikwijls goddeloos, woest, wild, zorgeloos. Er is een wandel onder het volk, die nergens naar lijkt: zij loopt aan tegen bidden, tegen zegeningen, tegen slagen, tegen uw verbond in Doop en Avondmaal, tegen uw eed en tegen alles aan, en er is geen stuiten aan. Wij zeggen: hoor; wij waarschuwen u naar het Woord.

- (1) U bent nog niet geformeerd. Voorwaar, voorwaar, zo gij niet wedergeboren wordt door water en Geest, u zult in het Koninkrijk Gods niet ingaan.
 - (2) Ten tweede, God zegt van u: noem ze Lo-Ammi, *het is Mijn volk niet*, en Lo-Ruchama, *de niet-ontfermde*.
 - (3) Ten derde, zo u zo blijft; God zal Zich evenwel aan u verheerlijken, gelijk Hij aan de duivelen en verdoemden doet.
 - (4) Ten vierde, zo u zo blijft, leeft en sterft, wij waarschuwen u, u zult uw tong moeten kauwen van pijn, en dat zou binnen korte tijd uw lot kunnen worden.
- Ach, dat de pijlen van de Koning eens scherp werden en u troffen in het hart, zodat u uitriep: o God, ik ben geraakt!

Nu zal er misschien een vrome zijn, die zijn geluk niet ziet en in donkerheid leeft over zijn staat, niet kunnende of durvende oordelen; die zal zeggen: Ü hebt gelijk, ik zal misschien binnen korte tijd in de hel wezen; ik ben van dat volk niet, dat God zo geformeerd heeft; ik moet het u toestemmen, dat er niemand is onder het volk van God, of dat zij zo geformeerd worden, en geformeerd zijnde dat zij Gods lof vertellen; u benauwt mij."

Het is waar; in zo'n overlopende stroom van goddeloosheid is het een wonder als men door kan breken; evenwel wilde ik u iets vragen, en laat uw hart rechtuit spreken voor de Heere.

1. Eerst vragen wij u dan: bent u niet anders geweest dan u nu bent? Kent u geen tijd dat u zo godsdienstig niet was, dat u zo klagende, zo zoekende, zo bekommerd niet was? Weet u zo'n tijd? Ik geloof dat de minste die er is, moet zeggen: *ik ben niet altijd zo geweest, ik ben nu zo vijandig van God niet als tevoren, naar de hemel te gaan is mij zo onverschillig niet als tevoren*.
2. Ten tweede vraag ik u: hoe bent u zo geworden? Dat moet reden hebben. Is het maar door de gaven van een predikant of door een goede opvoeding? Opvoeding die Godvruchtig is, hebt u misschien nooit gehad, of hebt u ze gehad, u hebt ze misschien veracht; hoe komt u anders te zijn? De natuur geeft het u niet, het is geen opvoeding, het is niet door de talenten van een predikant. Zou het dan de formering Gods niet zijn? Zou dit het krachtig werk des Geestes niet zijn? U weet er wellicht wel die het kennen, en die het van u getuigen.
3. Wij doen u een derde vraag: Wat voor een volk acht u gelukkig? Is het dat geformeerde volk niet? Loopt u daar niet naar toe? Bent u daar niet mee verenigd? Kunt u daar niet allerbest mee overweg? Zou u niet altijd in hun stichtelijk gezelschap wezen? Hebt u niet een hart vol liefde voor dat volk? Wilt u niet liever met dat volk verdrukt worden dan de schatten van de wereld hebben en in de zonden leven?
4. Wij doen, u een vierde vraag, en antwoord voor de Heere oprecht: Van wie hoort u graag spreken? Voor wie zou u graag leven? Zegt u: *ach, ik ben zo blij als ik eens aan God denk; als ik eens van Hem mag horen tot Zijn lof, dan is mijn hart zo in zijn schik?*
5. Ten vijfde vragen wij u: Wat is u tot smart? Moet u niet zeggen: *ach Heere, dat is mij tot zulk een smart, dat ik zulke afzwervende, zondige, verstrooide gedachten heb, dat ik zo weinig tot Uw lof ben, en dat is zo ergs, dat ik er bijna geheel mijn staat om in twijfel trek*.
6. Ten laatste vraag ik u: Zou u niet graag hebben dat al uw huisgenoten Gods lof vertelden? Bidt u niet eens voor anderen, die het niet doen?

7. Wat zegt u op zulke tekens? Kunt u daar nu niet bij? *Ach ja*, zult u zeggen, maar als ik genade heb, mijn kleine en mijn gebrekkige genaden maken het dat ik zo tot des Heeren lof niet kan zijn.

Ik antwoord u: wacht u voor deze drie zaken.

- (1) Ten eerste, wacht u dat u om uw kleine genade uw staat in twijfel zou trekken; alle genade is klein in haar begin, en zij blijft dikwijls in sommigen zo klein.
- (2) Ten tweede, wacht u dat u om uw gebrekkige genade uw staat in twijfel zou trekken; de besten hebben hun gebrek. Paulus roept er zo over uit: *Niet dat ik het alrede gekregen heb of alrede volmaakt ben; maar ik jaag daarnaar*, Filipp. 3:12. Het kwaad ligt mij zo bij, klaagde hij in Romeinen 7:21.
- (3) Ten derde, wacht u dat u het werk des Geestes nooit toeschrijft aan natuurlijke opvoedingen, en, o gruwel, dat u niet zegt dat het des duivels werk is; u zou zodoende de Geest bedroeven. Wacht u dan dat u Zijn werk nooit aan de duivel toeschrijft.

Geliefden, wij zijn hier voor de Heere; u hebt uw hand, en wij hopen ook uw hart, uitgestoken om de Heere te aanvaarden; wel dan, vertel Zijn lof, vertel het wat grote dingen God aan uw ziel gedaan heeft.

- Men spreekt zo graag van een koning als hij grote dingen gedaan heeft; wel, is God het, is Jezus het, is de Geest van God het niet veel meer waardig?
- Ten tweede, hebt u geen stof om Gods lof te vertellen? Wel, als u genade hebt: er is overvloedige stof. Begin maar eens van het begin af, wat God allemaal aan u gedaan heeft, en het andere zal evenzeer volgen.
- Ten derde, de engelen in de hemel gaan er u in voor, en de aarde met de zee; het is alles vol van de overvloedige lof Gods.
- Ten vierde, alleen de duivel wil het niet doen; wilt u dan hem gelijk zijn? Dan zult u eens moeten sidderen voor God.
- Ten vijfde, al wat God aan u gedaan heeft, is het niet opdat u tot Zijn eer zou leven? Heeft Hij u wel ooit kwaad gedaan? Is Jezus juk niet zacht? Heeft Hij u zo duur gekocht, wel verheerlijkt Hem dan in lichaam en geest, 1 Kor. 6:20. Heeft de Geest u geroepen, het is opdat u Zijn deugden zou verkondigen; het is opdat de Geest der heerlijkheid op u rusten zou. Heiligt Hij u, het is opdat u God verheerlijken zoudt. Moet u eens zalig worden, het is opdat u God verheerlijken zou. Zult u eens in de hemel komen, het is alles opdat u Gods lof zou vertellen. Dat zal toch het eeuwige werk zijn; begin het dan terwijl u hier zijt. Laat ons bij elkander niet komen of laat ons tot eer van de Drie-enige God zijn. Laten wij het ons niet schamen Zijn Naam te verhogen. Heeft de wereld zoveel te zeggen van het hare, laten wij ons over God niet schamen, maar laten wij tezamen Zijn Naam verhogen. *Die Mij eren*, zegt God, *zal Ik eren, Ik zal hun naam omhooghouden*. Maar pas op: *Die Mij versmaden, zullen licht geacht worden*, hun naam zal verrotten, 1 Sam. 2:30.

Ik bid u dan, laat ons voorzichtig zijn. Wij hebben het vanmorgen beloofd; laat ons dan Gods Naam en zaak houw⁷ en getrouw zijn, en laat ons dikwijls bidden met David: Heere, open mijn lippen, zo zal mijn mond Uw lof verkondigen, Psalm 51:17. Amen.

⁷ Vergelijk het oud-Nederlands houwelijk; trouw beloven

ACHTTTIENDE PREEK OVER HEBREEËN 13:10

Wij hebben een altaar, van hetwelk geen macht hebben te eten, die den tabernakel dienen.

Op het Avondmaal

Wij lezen in Lukas 4:16 en nederwaarts, dat de Heere Jezus te Názareth kwam, waar Hij opgevoed was, en dat Hij ging en kwam, naar Zijn gewoonte, op den dag des sabbats in de synagoge. Daar zijnde, zou Hij nooit ledig gestaan hebben. Daar gaat Hij aan het lezen, en daar gaf Hem iemand een van de boeken Gods, waaruit Hij las. Het boek waaruit Hij las, was het boek van den profeet Jesaja, en wat Hij las was Jesaja 61:1-3. Hij leest wat daar van die Persoon geschreven stond, wat Zijn werk was, en voor wie Hij was: het was voor treurigen en verslagenen.

U zult denken, zegt Hij: *van Wie zegt de profeet dat en wanneer zal dat geschieden?*

Heden, zegt Hij, *is deze Schrift in uw oren vervuld*. De profeet spreekt dit van Mij; Ik ben gekomen om de treurigen te troosten, de verslagenen op te richten, en de gebrokenen te verbinden. Zij stonden allen verwonderd over de woorden, die uit Zijn mond voortkwamen. Als Johannes zijn gezanten zond tot de Zaligmaker, om te vragen of Hij de Messias was, zo neemt Hij een profetie uit Jesaja 35:5, 6. Zeg, zei Hij, hetgeen u hoort en ziet: de blinden worden ziende en de kreupelen wandelen, de melaatsen worden gereinigd en de doven horen, de doden worden opgewekt en den armen wordt het Evangelie verkondigd, en als u hem dat zegt, dan zal hij wel weten Wie Ik ben, hij zal het u dan wel verklaren, Matth. 11:4, 5.

Het is uitermate gemakkelijk als u de voorzegging ziet met de vervulling, als u de voor- en tegenbeelden ziet. Dat was dan uitermate aangenaam, dat de Heere Jezus het voor- en het tegenbeeld toonde, de profetieën en de vervulling, en dat kon uitermate het hart verkwikken, en dat deed Hij dikwijls. *Onze vaders*, zeiden zij, *hebben het manna gegeten in de woestijn, maar Ik ben het Brood des levens, het ware Manna, zei Hij, Dat uit den hemel is nedergedaald*, Joh. 6:48-50. Liepen zij naar de koperen slang, Num. 21:8, Ik zal ook also verhoogd worden, zei de Zaligmakér, gelijk als de slang in de woestijn verhoogd is, Joh. 3:14. Was Jona in het hart van de zee drie dagen en drie nachten: Ik zal ook also, zei de Heere Jezus, drie dagen en drie nachten in het hart der aarde wezen, Matth. 12:40. De apostelen volgden de voetstappen van hun Meester, met het voorbeeld te tonen en de vervulling in het tegenbeeld. Konden zij zeggen: onze vaders hebben het paaslam gegeten; de apostel zei: *Ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus*, 1 Kor. 5:7. Was er in de woestijn een rots waar water uit vloede:, daar was ook een Rotssteen, en die steenrots was Christus, zei de apostel in 1 Korinthe 10:4. Dan is het gemakkelijk als u in het voorbeeld het tegenbeeld kunt zien, en nog meer: als u nog meer in de zaak vindt dan in de schaduw, als u kunt

zeggen: mijn God, u zegt minder dan dat ik vind. Wat is het aangenaam als men kan zeggen: Want ook het verheerlijkte is zelfs niet verheerlijkt in dezen dele, ten aanzien van deze uitnemende heerlijkheid, 2 Kor. 3:10. Wat is het aangenaam als men kan zeggen gelijk de Zuiderkoningin tegen Sálomo: *U hebt verre overtroffen het gerucht dat ik van u in mijn land gehoord heb!* En als men kan zeggen, gelijk als de Zaligmaker eens zei: Sálomo was groot, maar zie een meerdere, meer dan Sálomo is hier, Lukas 11:31. En als men die uitdrukking kan hebben gelijk Paulus in Hebreeën 3: Mozes, de knecht des Heeren, was wel groot, maar Jezus overtreft hem: Hij heeft zoveel meerder heerlijkheid en eer, als de heer heeft boven de knecht, vers 3. Dat alles zijn dingen die zo aangenaam zijn, zodat, als wij ze bedenken, zo moeten wij er ons in vermaken als men van de profetieën op de vervulling ziet, en van het geringe voorbeeld op het voortreffelijke tegenbeeld, en als wij dan zien het oogmerk dat God erin heeft, het einde daarvan, dat het einde daarvan is Christus, 2 Kor. 3:13. En als wij er dan bij zien, dat God dat alles maar voor een tijd had gesteld: tot op den tijd der verbetering, zoals Paulus zegt in Hebreeën 9:10, en als u dan ging zien dat, als ze meer met het voorbeeld ophadden dan met het tegenbeeld, dan Gods ziel geen welbehagen in hen had. Hoe gemakkelijk moeten wij dan van het voorbeeld tot het tegenbeeld geleid worden!

De apostel Paulus, die zo wel wist wat voorbeelden waren, het tegenbeeld vindende, scheidt van de voorbeelden af. In deze brief is hij omtrent het laatste bijzonder bezig. Hij zei: *Mensen, ik heb u iets te zeggen, dat er op mijn hart ligt.* Wat zijn er al grote dingen voorbeelden geweest van de Heere Jezus! Wat zijn er al zwachtelen! Maar zo wij er geen Jezus in gevonden hadden, wat was het geweest? Zij mochten zeggen: wel apostel, zou de Heere Jezus boven de engelen geweest zijn? Ja, boven de engelen. Zou Hij dan boven Mozes geweest zijn? Ja, boven Mozes. Boven de hogepriester Aäron? Ja, boven Aäron en boven Melchizédek, och ja. Zou Hij boven al de andere priesters geweest zijn? Ja. En boven de vaten van het heiligdom? Ja. Boven de dienst die daar bediend werd? Ja, boven de altaren was Hij, en boven de beesten die daar opgeofferd werden, och ja, dat alles is er niet met al bij.

Daar heeft de apostel zich mee bezig gehouden tot het 1e vers van het vierde hoofdstuk. Wel man, mochten zij zeggen, waar wilt u ons naar toe hebben, naar Jezus? Ik wilde, zegt hij, dat u al die dingen liet varen; dat het zou geschieden (daar heeft Hábakuk al voor gezorgd): De rechtvaardige zal door zijn geloof leven, Hab. 2:4. Zij mochten zeggen: wel man, daar is te veel moeite aan. Och zei hij, uw land moet toch overhoop, en zie dat dan met blijdschap aan, de beroving van uw goederen. Wel man, wij zullen uit het een en al gezet worden! Wel, dan zal u niets vreemds overkomen. Lees het 11e hoofdstuk van dit boek. Hij zet Jezus weer boven dit alles, en u hebt een gehele wolk van getuigen. Hoe raakten zij tot de kroon van heerlijkheid dan langs die weg, dat zij de kroon van het kruis gedragen hebben, opdat zij daarvan zouden verlost worden? Mogen wij dan niet meer raken of smaken? Ach nee.

In het 12e hoofdstuk zegt hij: u hebt opwekking van node; wat hebt u liever, een vreselijke of een liefelijke dienst? En ziet toe, dat gij Hem Die spreekt, niet verwerpt. Als u het doet, verwerpt u Hem Die van de hemelen is; en hoe zult u het dan ontvlieden?

Wel man, mochten zij zeggen, *wij zullen geheel vaneen verstrooid raken.*

Dat is mis; heb de broederen lief, hfdst. 13:1, en vergeet de herbergzaamheid niet; als er een vreemde komt, neem hem in uw huis, want sommigen hebben onwetend engelen geherbergd, vers 2. Als u het doet, u zult er dikwijls een grote schat vinden,

en zo u in banden en boeien moet, denkt u: wie zal mij dan aanspreken? Wel, leef naar het Woord, leef kuis, matig, beminnelijke, eerbaar, binnen en buiten het huwelijk, vers 3, 4. Ja maar, er waren zulke wortels in hun hart. Tegen alles geeft hij een les. Wacht u voor de geldgierigheid, wees niet te bekommerd voor het toekomstige, God zal met u zijn, vers 5, 6. Let op uw voorgangers. U hebt hun geloof en hun uiteinde gezien: van Stéfanus en anderen in Handelingen 7 en 12, en: *Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid*, sedert de eerste belofte die God van Hem gedaan heeft, totdat Hij op de wolken zal komen, en verschijnen zal voor het oog van een iegelijk, vers 8. In het negende vers komt hij en zegt: laat ik u niet afleiden, dat u zou denken: laat ons maar eten en drinken; wat is er beter, veel uitwendigs te genieten of genade in het hart? Daarop komt hij in het 10e vers; zij zeiden: u wilt ons van alles af hebben; wat wilt u van ons maken? *Dit*, zei hij: *wij hebben een altaar, van hetwelk geen macht hebben te eten, die den tabernakel dienen.*

Daar staat het teken van ons altaar: zouden wij moeten gaan eten, laat ons eens zien of u er macht, of recht toe hebt. Daartoe hadden wij deze tekst lief, waarin wij hebben: het altaar; daar hebben sommigen recht toe om van te eten, en sommigen hebben geen macht om daarvan te eten; dat had bewijs nodig: waarom sommigen macht hadden om ervan te eten en sommigen geen macht hadden. Ik zeg:

- I. Ten eerste hebben wij hier een altaar, waarvan de apostel spreekt.
- II. Van welk altaar sommigen macht hebben om te eten en zeggen kunnen: *wij hebben dat altaar.*
- III. Van dat altaar hadden sommigen geen macht om te eten, namelijk *die de tabernakel dienen.*
- IV. Dat had bewijs nodig.

I. De apostel spreekt van een altaar.

Er zijn zoveel altaren in het Woord bekend; wij zullen ons niet ophouden om het alles op te halen.

- God had belast er een te maken om het brandoffer erop te offeren, Exodus 20,
- En daarna zei God: *Gij zult een reukaltaar maken.* In Exodus 27 bepaalt Hij de hoogte van het altaar: *Gij zult ze doen zijn van drie ellen de hoogte;* en daar wordt beschreven waartoe dat altaar wezen moest en wat daarop te doen.
- Dan had God ook belast een gouden altaartje te maken. In Hebr. 9 lezen wij dat dit stond in het Heilige der heiligen.

Hier meldt hij van *een altaar*. Wij denken dat het 't eerste is waar hier op gezien wordt, dat brandofferaltaar.

Waarom?

Omdat het er een is waar zij van eten moesten. Bij het reukaltaar konden zij niet eten. Paulus zegt: Die steeds bij het altaar zijn, delen met het altaar, 1 Kor. 9:13.

Wat was het voor een altaar, dat brandofferaltaar?

Er was een hoogte in; het was verheven en elk mocht ernaar toevloeien; het vuur Gods lag daarop dat uit de hemel was nedergedaald, dat gedurig gevoed moest worden. Er waren vier hoornen aan de vier hoeken van het altaar. Er was een koperen rooster van netwerk. Er was een lijst rondom van goed en onverderfelijk hout, met koper overtrokken; op hetwelk dan de verzoening uitgebeeld werd van diegenen die door het geloof op de Borg zagen. Het was een altaar waarvan degenen die erbij stonden, macht hadden om te eten.

Maar de apostel zei: *Wij hebben een altaar, van hetwelk geen macht hebben te eten, die den tabernakel dienen*; derhalve, dat koperen hadden zij niet, maar zij hadden een ander.

Wie was Dat?

De Heere Jezus Christus, van Wie hij in het 8e vers gezegd had: Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid. De Heere Jezus is dat altaar, de Priester, het offer, dat door het geloof moest omhelsd en aangenomen worden, als God en mens in één Persoon. Hij was Priester naar Zijn menselijke natuur. Zijn lichaam was het offer; Hij heeft Zichzelf Gode eenmaal onstraffelijk opgeofferd. Zijn ziel was het offer; Hij was geheel bedroefd tot de dood toe. Hij heeft de pers alleen getreden; aan het kruis moest Hij uitroepen: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Toen Hij stierf, zo was het altaar aan de ene kant het kruis; Hij droeg eerst het kruis, en daarna droeg het kruis Hem, en zo droeg Hij onze zonden in Zijn lichaam op het hout, 1 Petrus 2:24. En aan de andere zijde was het altaar Zijn Goddelijke natuur, dewelke drie dingen deed:

1. zij bracht waarde aan het offer toe;
2. zij maakte de menselijke natuur bekwaam om te kunnen lijden;
3. zij heiligde de gaven.

Derhalve worden wij van het ene altaar afgeleid en tot het andere geleid, tot Christus. De Heere Jezus is dat altaar, Die het ware Tegenbeeld is van het voorbeeld.

Maar vinden wij nu meer in het tegenbeeld dan in het voorbeeld?

In ieder opzicht. Het is de allerhoogste die er ooit gebouwd is. Hij draagt de banier boven tienduizenden. Hij staat daar tussen de hemel en de aarde, als de Middelaar Gods en der mensen, 1 Tim. 2:5. Hij staat daar in het voorhof van de zichtbare kerk; de leer der rechtvaardigmaking en heiligmaking wordt daar zuiver verkondigd, 1 Kor. 1:30. Daar ligt het vuur Gods op Hem, het vuur van de Goddelijke rechtvaardigheid, Rom. 3:24, 25: God stelde dat altaar voor tot een Verzoening door het geloof in Zijn bloed. Daarbij kwam het vuur van liefde; het was een wonderlijk liefdesvuur: de ijver tot de eer van Zijn Vader, en de ijver tot de welstand van Zijn volk. Daar moest nu elk naar toe, naar dat altaar: al het volk, de priester en het volk. Christus is ons Altaar. *Hoe komen ik en u tot God, predikant en lidmaat?*

Het moet alles door Hem zijn. Ik ben de Weg, zegt Hij, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot den Vader dan door Mij, Joh. 14:6. Door Welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, Rom. 5:2. Het altaar had hoornen, aan de vier hoefden van het altaar, waar de verlorenen naar toe liepen om ze aan te grijpen. Een schuldige Joab wist dat. Wat voor hoornen zijn er aan dit altaar? Ach, Hij is een Hoorn der zaligheid, Hij is de sterkte Gods, die aangegrepen moet worden, Jes. 27:5. Er was goed en onverderfelijk hout, en koper aan het altaar. De Heere Jezus zal niet verbroken worden in Zijn Middelaarsambt.

Nog eens, de verkondiging van die verzoening die daar uitgebeeld werd, zou een geluid over de gehele aarde maken, Rom. 10:18. Er lag een koperen rooster onder dat altaar, waar de as door viel. Al de zonden van de uitverkorenen worden gesmoord onder de Heere Jezus; God zou ze niet meer gedenken. Dat altaar was ook een altaar der verzoening. Hier is ook zo'n altaar. Zie hoe Paulus dit uitdrukt in 2 Korinthe 5:19-21. Het tegenbeeld overtreft verre het voorbeeld.

Welnu, wie bij dat altaar was, die kreeg een stukje van het brandoffer, ergens een bout van een rund of een schaap, en daar at hij dan van.

Onze Jezus, zult u zeggen, kan Die gegeten worden? Het is gemakkelijk te zien hoe dat zij van een gebraden bout of een ander offer aten; maar hoe zal dit zijn?

Let er eens op. Dáár ligt de spijze op het altaar. [tijdens het H.A.]

U zult zeggen: *wat voor spijze?*

Wij zullen het u met één woord klaar en eenvoudig zeggen. Al het werk dat God de Vader en de Zoon en de Heilige Geest in de bedeling der genade voor Zijn volk gewrocht heeft, dat is de spijze.

a. Welk werk heeft de Vader voor hen, dat Hij legt op dat altaar?

De verkiezing, het contract dat Hij met de Zoon en de Heilige Geest gemaakt heeft, dat legt Hij in de Heere Jezus tentoon, het verbond der genade, al de goederen van het genadeverbond. *Ik ben uw spijze*, zegt God; *uw Lot, uw God, Uw deel zal Ik wezen. Dat is het werk van de Vader.*

b. Maar wat legt nu de Heere Jezus voor een spijze op dat altaar?

Zijn verdiensten, de koping met Zijn bloed. Ach, zegt Hij, *ziet u Mijn heilige natuur wel, dat ik God en mens ben, dat Ik u weer met God verenigen kan, Mijn lijden, gehoorzaamheid, voorbede, borgtocht?*

c. Wat legt de Geest erop, voor allen die in Jezus begrepen zijn? De verandering van het hart, het geloof, de heiligmaking. Ik zal u troosten, zegt Hij, *en al de beloften Gods aan u toepassen. Ik zal u moed geven, zodat u op geen ding zult achten.*

Dit alles was dan een spijze, opdat zij zouden groeien en in sterkte toenemen; opdat hun toenemen openbaar zou worden; opdat het gezien zou worden dat het beginsels waren van het eeuwige leven; opdat de wereld hun zo klein zou worden, en al wat buiten God is niets bij hen zou worden; opdat zij bij tijdens een begeerte zouden hebben om ontbonden te zijn en met de Heere te wezen; opdat waar hun schat is, daar ook hun hart wezen zou, en dat zij niet zouden kunnen nalaten te zoeken de dingen die boven zijn.

Daar hebt u nu de spijze en het altaar.

Let nu eens wel op. *Hoe doet nu God als een arm schepseltje voor Jezus staat?*

Hebt u dat goed wel? Zegt God.

Ach Heere, nee, van nature mis ik al die spijze.

Wel schepseltje, zegt God, *bent u daar ongevoelig over?*

Ach Heere, nee, ik verga van honger.

Is het dan voor uw ogen niet verborgen, arm schepseltje?

Nee, Heere.

Dan komt die genadige Drie-enige God op dit altaar, en Hij stelt de spijze voor, Hij ontvouwt ze, Hij prijst de spijze aan in het Woord, aan het Avondmaal. "Als Ik u was, zegt Hij, Ik zou toetasten; kom tot deze wateren, o alle u dorstigen; zou Ik Mijn Zoon aan u geschonken hebben, en zou Ik met Hem u ook niet alle dingen schenken? Het is u vergund ze toe te tasten, leg af verkeerde schaamte, steek uw hand uit, neem van Mij, Ik raad het u, Ik bid het u."

Dan, als zij zo voor het altaar staan, God zo zien en met Hem zo handelen - "ach Heere, zeggen zij, mij dunkt dat ik een begeerte krijg die niet te voldoen is noch gerust te stellen, dan met die spijze en het altaar zelf. Mijn Heere, zeggen zij, geef mij Jezus, geef mij Uzelf, geef mij Uw Geest, of ik ben dood." Dat is dat hongeren en dorsten: *ik mag U niet missen of ik ga naar de hel; al bezat ik koninkrijken, ik zou ermee verloren gaan.*

Als zij dat altaar zo zien en de spijze erop, en het gebrek dat zij eraan hebben, en dat God het hun aanbiedt, zo sluiten zij eens hun deur; óf zij komen openlijk, óf zij komen heimelijk, en zeggen: ik zal het eens gaan proberen, ik zal toetasten, ik zal mede gaan

aanzitten en met Abraham, Izak en Jakob mijn hand in een schotel steken; en zij tasten toe en zij mijnen.

Er is nu een drieërlei mijnen.

- Er is een mijnen van kleingelovigen,
- er is een mijnen van een sterkgelovige,
- en er is een mijnen van een die in het donker zijn weg moet gaan.

Ei lieve, let er eens op, het is het allerinnigste dat er is.

- Het kleine geloof mijnt zo, dat het zegt: *Zo u wilt, Heere, u kunt mij verkwikken; ach God, liefde het U het eens te doen; mocht ik Uw gunst hebben! Zou het ooit mijn geluk wel worden, zou ik er ooit wel deel aan krijgen? Indien Gij wilt, U kunt mij helpen; dat is mijn stuk. Ik geloof dat u kunt zo Gij wilt.*
- Er is een mijnen van een sterkgelovige: *ik moet en ik wil geloven, ik vertrouw U mijn stuk toe; u hebt mij geholpen, en u zult het nog doen.*
- Dan is er het mijnen van een die in het donker gaat: *u placht het wel eens te doen; ik geef het niet op, ik denk aan de dagen vanouds; ik denk dat Gij Uw hand nog wel eens tot mij keren zult.*

En daar beginnen zij te eten. Zij eten de verkiezing, zij eten al wat de Vader doet, zij eten al wat de Zoon doet, zij eten al wat de Geest doet.

Ach, hoe smaakt het mij, zeggen zij, ach God, hoe smaakt die spijs! Wel, wat verkwikt mij dat! Zij proeven en smaken zo, dat de HEERE goed is, Psalm 34:9.

Ziet u nu uw deeltje, uw hoopje wel?

Ach ja Heere, *ik denk dat het zal gaan; ach, U hebt mij versterkt, ik zal uit kracht van de spijs gaan; ach Heere, het zondigen lust mij nu niet meer, ik ben voldaan.* En zij begeren alle dagen te eten. Met dat eten houd ik niet op, zegge zij, ik zal U zoeken zo gedurig door het geloof aan te kleven en zo dagelijks tot het altaar te gaan; ik zal dat altaar aankleven, niet alleen dagelijks maar ook duizendmaal.

II.

Nu hadden wij dat er waren die macht hadden om van het altaar te eten, en met Paulus konden zeggen: *wij hebben dit altaar.*

Wel, lieve Heere, mochten zij zeggen, heb ik macht om van dat altaar te eten?

Ja, zegt de Heere, *u hebt vrijheid, het is u geoorloofd, u mag het goede genieten.* Hebben wij niet macht om te eten en te drinken? zei Paulus in 1 Korinthe 9:4.

Mijn God, zeggen zij, geeft mij de vrijheid, de Heere Jezus geeft mij de vrijheid, de Geest van God geeft mij de vrijheid om te eten hetgeen daar opgedist is; ik ga op geen valse grond, ik heb een rechte grond, ik heb macht; ik durf zeggen: *wat buigt gij u zo neder, o mijn ziel, hoop op God, gij zult Hem nog loven; en als ik dat zeg, dan matig ik mij niet te veel aan: ik heb macht om het te doen.*

Nu komt de apostel en zegt: de Joden hebben een ander, wij hebben dit Altaar; dat is:

1. Ten eerste, wij kennen Hem daarvoor; ach, wij kennen die rechtvaardige Knecht des Heeren, Die door Zijn kennis velen zal rechtvaardig maken en hun ongerechtigheden dragen, Jesaja 53:11. Wij hebben geloofd en bekend, dat u zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods, Joh. 6:69.
2. Ten tweede, daar doen wij belijdenis van; Hij is die Hogepriester van onze belijdenis; daar komen wij voor uit, wij vlieden naar Hem toe. Hij zegt: Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden; en wij doen het, Jes. 45:22. De Naam des

HEEREN is een sterke Toren; de rechtvaardige zal daarheen lopen en in een hoog vertrek gesteld worden, Spr.18:10.

3. Ten derde, wij maken gebruik van Hem; u en ik wijzen God op niemand dan op dit altaar; Hij is ONZE GERECHTIGHEID. Jer. 23:6.
4. Ten vierde, Hij is ons ook genoeg, want Hij kan volkomen zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, also Hij altijd leeft om voor hen te bidden, Hebr. 7:25. Wij zijn zo goed met Hem tevreden, Hij is ons zulk een volkomen Zaligmaker.
5. Ten laatste, wij krijgen de vruchten van dat altaar. Hij is ons van God geworden tot wijsheid, en rechtvaardigheid en heiligmaking en een volkomen verlossing, 1 Kor. 1:30.
6. Let op, wij hebben maar één Altaar: het is niemand dan Christus, het is die enige Naam, Hand. 4:12, dat enige Fundament, 1 Kor. 3:11. Hij alleen heeft de woorden des eeuwigen levens, Joh. 6:68. De Joden hadden dat oude altaar, de heidenen niet. Wij hebben een hemels Altaar; wij, die de hemelse roeping deelachtig zijn, hebben een hemels Altaar, waar wij alles voor zouden overhebben, waarom wij de beroving onzer goederen met blijdschap aanzien en de arme eerste beginselen van de wereld laten varen, wetende dat er een volheid van genade in Christus is. Anders is Christus u ijdel geworden, zo u er niet bij blijft. Dat Altaar hebben ik en u, en geen ander; ik heb geen ander altaar dan u, wij hebben één Heere.

Hoe komen wij eraan? Hoe wordt die God onze God? In de voorkennis en verordining wordt Hij al aan ons geschonken en zijn wij aan Hem geschonken. Dat altaar heeft ons gekocht met Zijn bloed en verlost door Zijn Geest. Hij heeft ons van eeuwigheid verkoren, en wij hebben Hem verkoren in de tijd, en dat zo gulhartig, en onszelf aan Hem overgegeven, om in leven en dood alles op Hem te laten afgaan.

Ziedaar, mijn geliefde toehoorders, hebt u dat voortreffelijke Tegenbeeld. Is het niet aangenaam als u het tegenbeeld hebt in de plaats van het voorbeeld? Paulus maakt niet veel beslag van de voorbeelden, hij noemt er maar één: wij hebben, zegt hij, een Altaar.

III.

Maar hoe stond het nu met anderen? Zo stond het voor Gods volk; hoe stond het met anderen? Paulus zegt: *Die den tabernakel dienen, hebben geen macht om van ons altaar te eten.*

Wat is die tabernakel?

Dat is die tent die God heeft laten maken, die zo sierlijk vanbuiten was maar vanbinnen niet, Ex. 26. Daar waren de Levieten, die gesteld waren over de tabernakel en hem bedienen moesten, Numeri 1:50. God had een voorbeeld gegeven, hoe zij gemaakt moest worden, in dat priesterlijke boek, Leviticus. Het was daar alles naar het voorschrift. God had het goedgekeurd: de wolk Gods kwam erop, en die bleef.

Hoe lang?

Tot David en Sálomo regeerden. Die maakte een prachtige tempel.

Hoe lang bleef die tempel?

Totdat zij verbrand werd door de Babyloniërs. Toen beschikte God dat zij weer hersteld werd onder de drie laatste profeten, en die is gebleven totdat de Heere Jezus gekomen is, een weinig daarna. Hij zag het: zij hadden de oude Goddelijke bediening, de tempel. Maar na Christus hemelvaart waren de apostelen en al op de been, om de mensen daar af te leiden. Maar wat een zware zaak was dat!

- Er waren zwakken, die konden zo meteen niet van zulk een godsdienst af, waaronder al die grote mannen vóór hen naar de hemel gegaan waren, waar God zulke ontzagwekkende oordelen over de overtreders en kleinachters daarvan had uitgestort.
- Er waren sterken: die konden ervan afzien; die wilden alles om Jezus' wil doen. Paulus behandelde die twee in Romeinen 14 en 15. Zijn er sterken: die moeten dat niet altijd willen tonen. Houd wat voor uzelf, bedroef de andere zwakken zozeer niet.
- Dan was er een hardnekkig volk; die zeiden dat zij een afval van de religie begingen. Dat waren sekten en pesten; die vervolgden hen.
- Dan was er een vierde soort, en dat waren zij die het op een akkoordje gooiden; die zeiden: laat ons die oude dienst en Christus tezamen paren, en dat deden zij om langs die weg de vervolging te ontgaan. Op deze twee laatsten heeft de apostel het oog: op hen die het altaar bedienden, en dan op die het op een akkoordje wilden gooien, maar op de zwakken niet en de sterken nog minder. Wilt u blijven bij de tempel, zegt hij: u hebt geen macht om van ons altaar te eten; u hebt geen deel aan Jezus. Gij zijt van de genade vervallen; zie wat u doet, u gaat verloren.

IV. Nu ons vierde stuk: waarom de een macht had om te eten, en de ander die het altaar diende, niet.

A. Weet u waarom Gods volk macht had?

1. Ten eerste, die waren de rechte gemachtigden, zij hadden de hoedanigheden. Wat voor hoedanigheid? Zij waren nederigen, verslagenen, belasten, overtuigden van zonden, treurigen. Hij is gekomen om die te zoeken, om hen te vervullen. Ik moet die treurigen troosten, Jes. 61:2. Ik moet die verlorenen zoeken, Lukas 19:10.
2. Ten tweede, Gods beloften zijn voor hen. Ik zal op u zien en zal woning bij u maken; Ik zal zien op die armen en verslagenen; al woon Ik in het hoge, Ik zal in gunst op hen zien, Jes. 57:15 en 66:2.
3. Nog eens in de derde plaats: die hebben macht; waarom? Ach, de Heere Jezus is hen zo dierbaar, Hij is hun zo kostelijk. Niets is hun zo dierbaar: Hij is de meeste in waardes bij hen. Als Hij anderen tot een aanstoot is, zo is Hij hun een kostelijke Steen, uitverkoren en dierbaar, en dan is Hij hun tot een Heiligdom, Jes. 8:14.

Wat is dat?

Kort: al wat in het oude heiligdom was, dat is uitnemender in Christus.

4. Ten vierde, zij hebben macht omdat het geloof in hen leeft; zij zijn met Hem verenigd, en dan noemt Hij hen *Zijn vrienden*.

Ik ben gekomen, zegt Hij, om de werken des duivels in u te verbreken.

Wij zien in U, zeggen zij, de zaligheid. Reinen van hart, gij zult God zien!

B. Maar die bij de tabernakel bleven, bij de voorbeelden en schaduwen, die hadden geen macht om van dit altaar te eten. U zult zeggen: in het Oude Testament aten zij ervan; waarom nu niet?

1. Ten eerste, omdat zij God tot een leugenaar maakten. Zij zeiden dat de Heere Jezus niet gekomen was; zij zeiden dat God gezegd had dat die bediening niet veranderd moest worden, en God had het wél gezegd.
2. Ten tweede, het was of zij de raad Gods wilden breken en een juk op de halzen van het volk leggen.
3. Ten derde, zij zeiden dat het de rechte Middelaar niet was: de bouwlieden verwierpen die steen, Psalm 118:22. Zij verloochenden de Heere Jezus.

4. Ten laatste, zij hadden geen macht: de Geest Gods wrocht niet meer onder die bediening. Het verbond Gods was dat de Geest van Christus zou werken, Jes. 59:21. De Geest ging onder een ander volk werken, onder het volk van Christus. *In die wil Ik werken, die met hun hart Mij aankleven* zei God maar niet in hen die de tabernakel dienen.

Toepassing

Dat is waar; daar staat nu onze Jezus, ons enige altaar, en de spijs daarop.

Hebben wij nu allen macht om te gaan eten, hebben wij er de vrijheid toe; is het ons geoorloofd daarvan te eten, omdat wij geen tabernakel dienen?

Ach, als u het zó vat, dan is het mis. Zal een die een vloeker is, macht hebben? Een die in zijn ganse gedrag, ongodsdienstig is? Een die een dartel werelds schepsel is, zal die macht hebben? Zal een dobbelaar en speler macht hebben? Die aan de tafel van de duivel eet, zal die mogen komen? Ik denk het niet.

U zult zeggen: *u zegt altijd van dat dobbelen, is dat dan zulk een zonde?*

Is dat dan geen grote zonde, dat men zo ijdel Gods Naam gaat misbruiken? Meent u als er de overheid u macht toe geeft, dat het daarom geen zonde is, omdat zij er vrijheid toe geven? Wij zullen openlijk ons gemoed ontlasten: wij zeggen dat de dobbelaars, zolang zij in zulke zonden leven, geen deel hebben aan het rijk van Christus.

Als u aan het dobbelen bent en zegt: wij geven er niet om, wij zullen evenwel ten Avondmaal gaan, zeg ik: u mag het doen als u wilt, ik denk dat u het op gevaar van uw leven doet. Heeft het iemand gedaan: verneder er u over, en kerm erover voor God, en als u zo recht handelt, zal Hij het u vergeven. Handel toch verstandig; het is nu onze tijd om te spreken; het past geen machten daar macht toe te geven.

Wie heeft er nu macht om van dat altaar te eten?

- Die geen genade heeft, heeft die er geen macht toe? Ach nee, wees voorzichtig, het is u niet geoorloofd, u ontbreekt de rechte gestalte, u zijt niet week, niet klein; u hebt het geloof niet; u leeft voor God niet.
- Onkundigen, hebben die macht? Ja, iemand kan wel een kleine kennis hebben, en dat hij evenwel genade bezit; de minstwetenden van Gods kinderen hebben hier meer kennis van dan de allergrootste in natuurlijke kennis.
- Zou die macht hebben die zegt: ik zie niet dat het zo nodig is dat ik tot Jezus zou gaan; als ik wat schrei, mijn leven beter, zou ik dan geen macht hebben? U moet naar Jezus gaan: al uw bidden, schreien, beteren van uw leven, helpt niet.
- Wie zal er dan macht hebben? Zullen het de uitstellers wezen, die zeggen: ik zal ooit nog wel eens naar Jezus gaan? Die uitstellers komen doorgaans te laat. Ach, u zult zo kermen als u dan in de hel zult vallen. Uitstellers worden zelden bekeerd; en zo u het vindt, u zult zien dat zij het moeilijk hebben; het is er dan zo zuur.
- Zal een inbeelder, die op losse inbeelding gaat, mogen eten? Ach, ik vrees dat de meesten onder ons leven door inbeeldingen. Denk er eens om: zou u wel in zaken van belang gerust zijn op de inbeelding? Zou het niet dwaas zijn als ik mij ging inbeelden dat ik, als ik oud ben, dan rijk zal worden? En is dit geen zaak van belang? Hier hangt hemel en hel aan, zalig of rampzalig te worden. Mag men in zulk een stuk dan wel op inbeeldingen afgaan?

U zult zeggen: *houd ons niet langer op.*

Nu, ik zal het niet doen, maar ik zal mijn hart rechtuit spreken. Wie heeft er macht om van te eten?

1. Ten eerste, die voor God kan zeggen: geen naarder zaak is er in mijn overdenkingen, dan Jezus te missen in mijn leven. Hebt u dat gevonden, dat u niets verschrikkelijker zou zijn, dan dat u geen deel aan Jezus zou hebben?
2. Ach Heere, niets zou er mij heugelijker zijn, dan dat ik Jezus tot mijn Zaligmaker heb: geen groter geluk, geen groter goed u mij geven kunt in de loop van mijn leven. Kent u dat?
3. Ten derde, die zo zeggen: ach, God de Vader, ik verwacht van U geen goed werk zo ik Jezus mis; ik verwacht niets goeds van U als ik de Heere Jezus mis; maar als ik Die heb, dan verwacht ik alles goeds van U, als ik in Hem ben. Wat zegt uw hart: is dat de praktijk van uw leven?
4. Ten vierde, kent u stille, sterke, verborgen zuchtingen om Jezus, gaande, staande, werkende, bij dagen en bij nachten? Is het gedurig: ach, mocht ik in Jezus gevonden worden? Er wordt niet één gebed gedaan van een kind Gods, of dat komt erin: zijt u mijn Middelaar? Kent u dat hongeren en dorsten naar God? Psalm 63:2, en dat schreeuwen als een hert naar de waterbeken? Psalm 42:2.
5. Ten vijfde, kent u dit: ach, de bediening is mij zo aangenaam, omdat Christus erin is; de Bijbel is mij zo aangenaam, omdat Christus erin is? Wat was het alles, was Hij er niet? Hij is de geest en het merg van het gehele Woord. Zegt u: die predikantstalenten zijn mij het aangenaamst, die mij naar Christus drijven, en niet tot mijzelf, niet tot de wet, niet tot gestalten, maar die mij alleen naar Jezus willen hebben, gelijk als Filippus Nathánaël, en gelijk als Filippus weer de kamerling?
6. Ten zesde, die zo verenigen met zulke teksten en dergelijke zoals wij nu prediken, en Johannes 6:68: *Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens*; en Handelingen 4:12: *De zaligheid is in geen ander; want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden*; en Jesaja 45:21: *er is geen andere Heiland, niemand is er dan Ik*; en 1 Korinthe 3:11: *Niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk, is Jezus Christus*.
7. Ten zevende, die Jezus geheel aannemen en alleen; die zo zeggen: *ach, Gij zijt mijn Koning, ach, Gij zijt mijn Gebieder; wat wilt U, dat ik doen zal?* Het tijdgeloof wil Hem als Koning om door Hem gekroond en beschermd te worden, maar het wil Hem niet dienen. Het tijdgeloof neemt Hem geheel aan als Profeet in het liefelijke, maar niet in het harde. Moeten er donderzonen komen, moet er kruis komen op de belijdenis, dan willen zij Hem niet. Ik zó niet, zegt een recht christen, ik wil Jezus niet gedeeld hebben; ik moet Hem geheel hebben of niet, en alléén: ik verfoei alle andere fundamenten.
8. Eindelijk die zo zeggen: allerliefste God, ik weet dat ik tot U zal moeten komen. Hoe zult u het maken, zegt God; op wie zult u Mij wijzen? Allerliefste God, op niemand noch iets dan Jezus, in mijn leven, aan het Avondmaal, in mijn dood, in het oordeel. Wat zegt uw hart? Wijst u God op geen deugden, noch gestalten, tranen, kentekens? O, dat bed is te kort, dat deksel is te smal.
9. Ten laatste, die mensen die de tabernakel dienden: als zij naar de godsdienst kwamen toen die dienst nog niet afgeschaft was, zo kwamen zij met goede gestalten, schaamte, belijdenis, oprechtheid. Wat zij toen deden, doe u dat nu aan het Avondmaal: kom met belijdenis van uw misdaden, sta met weekheid, verlegenheid, zelfveroordeling, en vlied zo naar Hem toe; zie door het teken op de betekende zaak, dan hebt u macht om te eten. Daar staat al de spijs die God de Vader, Zoon en Geest voor u heeft; tast toe! Kunt u het niet doen als een sterke,

doe het als een zwakke. Kunt u het niet doen als een die in blijdschap is, doe het als een die in strijd is.

Vindt u de tekens: ga, al was het iemand die in het allerdonkerste zijn weg moest gaan. Kunt u God en Jezus niet missen: Hij zal tot u komen om u te verzadigen. Zegt u: *ik heb zulk een honger naar U!* Wel, eet, en u zult door de spijs gestrekt en getroost worden. Onderzoek nu uw hart, en vindt u die tekens, zo zeg: ik zal opstaan en tot de Heere gaan. Nu, ik wens dat Hij op u en op ons elk zien zal in gunst! Amen, ja amen!

NEGENTIENDE PREEK OVER ZACHARIA 13:7

Op het Avondmaal

Maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.

Wij lezen in 1 Petrus 5:5: *God wederstaat de hovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.*

Een hoog mens is doorgaans geëerd bij de mensen; die achten zij doorgaans het meest; maar bij God is dat zo niet. Een hoogmoedig mens is een gruwel bij God. Bij de profeet Maleáchi zeggen de mensen: *Wij achten de hoogmoedigen gelukzalig; ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd*, hoofdstuk 3:15. Maar God zegt: *Ik acht dat zo niet.*

- Staat daar voor het oog van Samuël een Eliab, wel, zijn hart trok ernaar; dat scheen de man te zijn die God verkoren had; maar God zei: *Zie zijn gestalte niet aan noch de hoogte zijner statuur, want Ik heb hem niet verkoren maar verworpen.* Is er nog een zoon? zei Samuël. *Ja*, zei Isaï, *er is nog een kleine bij de schapen.* En die moest het zijn. *De mens ziet aan, zegt God, wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan*, 1 Sam. 16:7.
- Komt er ergens een geringe, een arm man met een slechte kleding in een vergadering, het is: *Zit hier onder mijn voetbank*; maar komt er een man met een gouden ring, het is: *Zit gij hier op een eerlijke plaats naast mij*; en daar groeten zij en buigen zij voor, Jak. 2:2, 3. Maar bij God is geen aanneming des persoons; de uitwendige hoedanigheden gelden bij God niet.
- Wij vinden dat die Hoge en Verhevene op de allerkleinste Zijn lievend oog slaat, Jesaja 57:15, 66:2.
- Is er een geringe Jozef en een grote Farao: op wie ziet de Heere? Jozef is het die gunst bij Hem vindt.
- Is er een klein kind op de rivier: wie vindt er achting bij de Heere, het kind of de prinses? Het kind vindt achting.
- Is er ergens een Mórdechai, die al huilende en krijtende gaat over de breuk van Gods volk, en is er een grote Haman die hun vijand is: bij wie was de gunst Gods? Bij die man die daar in een zak ging.
- Is er ergens een tollenaar, die van verre staat en zijn ogen niet durft opslaan naar de hemel, en op zijn borst slaande uitroept: *o God, wees mij arme zondaar genadig*; en een farizeeër, die daar voor God staat en zegt: *ik dank U, Heere, dat ik niet ben als andere mensen, ook niet als deze tollenaar*; en die daar zo breed op snoefde; bij wie was de Heere? Bij de tollenaar.
- Is er ergens een Lázarus, die daar voor de deur van de rijke lag, en is er binnen de deur een schoon gezelschap van rijken: bij wie is de Heere? Bij Lázarus; laat dat schone gezelschap de zonden doen, zij zullen er haast de vruchten van genieten.

Dit is ook de inhoud van het versje dat wij u hebben voorgelezen:

Maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.

Wij hebben daarin te bezien:

- I. Ten eerste, hoe komt dit versje hierin?
- II. Wie zijn de kleinen waar hier van gesproken wordt?
- III. Welke zijn de beloften? *Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.*

IV. Of de zekerheid en waarheid hiervan overal te zien is.

Let eens op, ik zeg:

1. Hoe komen deze woorden hierin?
2. Wie zijn de kleinen?
3. Welke zijn de beloften?
4. De waarheid en zekerheid.

1. Hoe komt dit vers erin? Dat is ons eerste stuk. Weet u hoe? In hoofdstuk 12 had God wat gezegd in vers 10, te weten *dat er dagen zouden komen, dat Hij den Geest der genade en der gebeden zou uitstorten*, de Geest van biddingen en smekingen. De mensen zouden aan het bidden raken, zij zouden de genade gaan hoogachten, zij zouden om genade gaan worstelen. Er zouden zware dagen over Gods volk komen; van allerlei slag zou u daar zien staan kermen en wenen; de man zou de vrouw, en de vrouw zou de man zien staan schreien. Het gaat hoog als men zo elk ziet gaan schreien. Als nu elk zo schreide, wat dan? Dan zou er een fontein geopend worden tegen de zonde en tegen de onreinheid, hoofdstuk 13:1. Dat zou op het hart van sommigen gaan wegen, dat God hen bezocht om hun zonden. Er is niets zwaarder, dan dat de slagen komen om de zonden.

Hoe raken zij de zonden kwijt, is er een middel? Ja. Daar begonnen hun de zonden te wegen, hun erf- en dadelijke zonden, de zonden van hun jeugd, en de zonden van de jaren van de oude dag. De zonden, die belasten mij, zij maken mij zo vuil en lelijk voor God, zeiden zij. Maar God zei: *er zal een Fontein zijn, waardoor u genezen en gewassen kunt worden*.

Ja maar, zeiden zij in het volgende, *er zullen zulke valse leraars opstaan!*

Ik zal die doen ophouden, zei God, dat zij u niet zullen kunnen verleiden.

Ja Heere, het zal zo gaan, dat de eigen ouders tegen hun kinderen zullen opstaan, omdat zij leugen profeteren, volgens Deuteronomium 13.

Dan, als dat gebeurde: zij zouden ze doorsteken, ja zulke valse profeten zouden niet voor de dag durven komen (in het 5e vers). Als zij kwamen, zij zouden zeggen: Ik ben geen profeet, maar ik ben eerder een die met mijn handen de kost wint, ik ben een man die het land bouwt. Ja, die valse profeten geweest waren, zou men kennen aan de straffen. Men zou zeggen: hoe komt u aan die wonden en littekenen in uw handen? Zij zouden het ontkennen, maar zij zouden evenwel bekend zijn, dat zij valse profeten waren, aan de wonden en straffen, vers 6.

Wat nu? Nu komt de grote God en Die zegt: er is een waarachtig Profeet, en al is dat een waarachtig Profeet, tegen Hem zal Ik ontwaken, met het zwaard van Mijn recht, en zeggen: *Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen die Man, Die Mijn Metgezel is*. Dat is zoveel als Romeinen 8:32: God heeft Zijn eigen Zoon niet gespaard.

Wat zouden dan die anderen ondervinden, een deel geringe en verachte lieden, als die Herder geslagen was? Zouden dan die schaapjes niet verstrooid worden, zou er wel iemand naar zien?

Ja, zei God, Ik zal ervoor zorgen, en die Herder, als Hij weer opgewekt zal zijn, zal naar Zijn schaapjes vragen, Hij zal ze opzoeken. Al was Hij geslagen, Hij zou Zichzelf weer herstellen, en de zwakken gaan sterken, en de verlorenen opzoeken. *Maar Ik zal*, staat er, *Mijn hand tot de kleinen wenden*.

II. Wie zijn nu de kleinen?

Wij lezen dat Zachéüs een klein man was, klein van persoon, klein van statuur, Lukas 19:3. Of iemand klein of groot van statuur is, dat gaat hier niet aan. Wie zijn dan deze kleinen?

1. Ten eerste, het zijn uitverkoren vaten, waar God Zijn eeuwige liefde aan getoond heeft door hun naam te zetten in het boek des levens.
2. Ten tweede, het zijn zulken die bij de verkiezing ook een momentje van trekking gekregen hebben, die uit de natuur- in de genadestaat zijn overgegaan, Kol. 1:13: Hij heeft u getrokken uit de macht of het rijk der duisternis; zij konden de zonden zo niet meer doen, God trok ze eruit, en Hij zette ze over in het Koninkrijk van den Zoon Zijner liefde.
3. Ten derde, het zijn overtuigden, verlegenen, verslagenen. Dat is een kleine, die God beoogt. Zij staan daar zonder raad en hulp: *En wij, wat zullen wij doen?* riepen ze met hun allen, Lukas 3:14, en in Handelingen 2:37: *Wat zullen wij doen?* en in Handelingen 16:30: *Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?* Wij weten niet wat wij moeten beginnen, wij zijn zo overtuigd, wij zijn ten einde raad. Tevoren konden wij zorgeloos leven, maar nu niet meer; hoe raken wij onze zonden en verdorvenheid te boven? Hoe raken wij gerechtvaardigd Hoe raken wij geheiligd? Hoe raken wij verheerlijkt?
4. Ten vierde, die kleinen zijn jonge kindertjes in Christus, gekrookte rietjes, rokende lemmetjes, zwakke lammetjes, die niet veel kunnen verdragen noch uitstaan, Matth. 12 en Jes. 42.
5. Ten vijfde, het zijn gelovigen en aanklevenden aan de Heere, al leven zij in het donker. Daar staan zij soms in verborgen plaatsen, als die man in Markus 9:24: *Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp.* Soms staan zij gelijk als de apostelen in Lukas 17:5: *ach Heere, vermeerder ons het geloof.* Het geloof in hen is dikwijls zo klein als een mosterdzaadje, vers 6.
6. Ten zesde, het zijn zulken die van tijd tot tijd een weinig groei hebben in hun geloof, in hun liefde, in hun hoop, in hun nederigheid en oprechtheid; hun toenemen begint wat openbaar te worden, de beloften Gods beginnen in hen waar te worden, al zien zij het niet, Psalm 92:11: *Die in het huis des HEEREN geplant zijn, dien zal gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods.* Zij krijgen wel een scheutje, zodat anderen het zien dat hun toenemen openbaar wordt.
7. Ten zevende, onder de kleinen zijn ook sterke en grote christenen, die eikenbomen zijn en cederen, die dankende, biddende, strijdende, kloekhartigen zijn.
8. Nog eens, het zijn zulken die zich oefenen in de heiligmaking, in de liefde tot God. Lieve God, zeggen zij, zou ik door U verlost zijn, en dan de zonden nog doen? Zou u zoveel liefde tot mij hebben, en zou ik zo weinig liefde tot U hebben? Ik moet U zoeken te verheerlijken, en alle dagen mijzelf zoeken te reinigen van alle besmettingen des vleses en des geestes, en aldus voleindigen het werk der heiligmaking in Uw vreze, 2 Kor. 7:1, en 1 Johannes 3:3: hebt u hoop op God, zo reinig uzelf, want die hoop op God heeft, die reinigt zichzelf. Ik moet als U, Heere, heilig zijn.

Wilt u die kleinen *naar de letter* hebben? Dan zullen het *de apostelen* zijn. *Zo gij Mij zoekt, zo laat dezen heengaan*, zei de Heere Jezus. Dan zijn het die kleine kindertjes, die de Heere Jezus tot Zich riep. Dan zijn het allen die, die Hij nog tot Zijn stal zal brengen. Hoe komen zij aan die naam?

1. Ten eerste, hun getal is niet groot, zij zijn niet met hun velen, het is een klein kuddetje, Lukas 12:32. Hun naam is geen legio, er zijn er niet velen, het is een

zeldzaam volk. Als u een gezelschap van tien of twaalf vindt, het zal al een geluk zijn zo u er één onder vindt. Noach was met zijn achten in de ark. Op de nauwe weg zijn maar weinig wandelaars die daarop wandelen, Matth. 7:14. Te Sódóm waren geen tien rechtvaardigen.

2. Zij zijn doorgaans van geen grote staat, rijkdom, achting of gezag. Bekijk het volk in de wereld dat geroepen wordt: er zijn niet vele rijken, noch machtigen, noch edelen onder het volk Gods, 1 Kor. 1:26. Onder de koningen en aanzienlijken moet u ze niet veel zoeken. Zij zijn doorgaans van een kleine staat, stand en afkomst.
3. Zij zijn klein in de achting van de wereld. Al was het een eigen man, in de ogen van zijn vrouw is hij klein. Dat kunt u zien in David. *Hoe kunt gij u zo gering aanstellen?* zei zijn huisvrouw, 2 Sam. 6. Al had zij hem lief, in de zaak Gods verachtte zij hem. *De rechtvaardige en oprechte is een spot in het oog des goddelozen; hij is een verachte fakkel, naar de mening desgenen die gerust is*, Job 12:4, 5.
4. Zij zijn klein in hun eigen achting. *Heere*, zeggen zij, *ik ben zo klein bij mijzelf*. De wereld geeft ze een klad en zegt dat ze hovaardig zijn; maar het is laster. In Genesis 27:27 zei die grote man: *Ik ben maar stof en as; mag ik tot U spreken, Heere, Uw toorn ontsteke niet*. Zie het in die grote profeet Jesaja: *Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden van een volk, dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben den Koning, den HEERE der heirscharen gezien*, Jes. 6:5. Zie het in zo'n groot apostel als Petrus was: *Ga uit van mij, Heere*, zei hij, *want ik ben een zondig mens*, Lukas 5:8. En Paulus noemt zich *de voornaamste der zondaren, de allerminste van al de heiligen*, 1 Tim. 1:15, Eféze 3:8.
5. Nog eens, zij zijn klein in hun kennis en bevattingen als God eerst in hen gaat werken en hun verstand opent. De Heere Jezus moet zeggen: *ben Ik zo lange tijd bij u geweest, en hebt u Mij niet gekend?* Hun hoop is zo klein, zodat zij wel zeggen: *mijn ziel buigt zich neder; mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van den HEERE*, Klaagl. 3:18. *Wij hoopten, dat Hij het was Die Israël verlossen zou*, zeiden de Emmaüsgangers in Lukas 24:21.
6. Nog eens, zij zijn zo klein in al hun dingen die zij aan de wereld vertonen; zij komen zo klein voor de dag, onaanzienlijk en gering; zij zoeken geen grote dingen. Die grote profeet Jeremia ging met een ruig kleed. Die grote Johannes de Doper met een haren kleed; hij at sprinkhanen en wilde honing. Daar zijn zij beter mee tevreden dan met het lekkere van de wereld, omdat God er zulk een zegen in legt.
7. Ten laatste, zij hebben zoveel reden om klein te wezen, in alle opzichten. Hoe?
 - a. Ten eerste, als een schepsel, als een mens, waar God zoveel weldaden aan doet. Wat is een schepsel? Een grasje, een made, een wormpje. Zij zijn maar als een druppeltje van een emmer, en als een stofje van de weegschaal, Jes. 40:15.
 - b. Ten tweede, als een zondig schepsel. Ach, moet ik niet klein zijn? *Ik heb zo tegen U gezondigd, ik heb tegen U gerebelleerd, ik ben maar als een groot beest bij God! Wat heb ik karmozijnrode zonden! Ik ben met de wereld voor God verdoemelijk*, Rom. 3:19.
 - c. Ten derde, in de genadestaat. Als ik het goede wil, ligt het kwade mij bij. De inwonende zonden, wat geven die reden om klein te zijn! Zie Romeinen 7. Zo drukt God het ook op het hart, Ezech. 34:31: *Gij nu, o Mijn schapen, schapen*

Mijner weide, gij zijt mensen; maar Ik ben de Heere uw God. Zij hebben reden om klein te zijn vanwege al de zegeningen die God hun schenkt. Een schip, kostelijk geladen, gaat zoveel te dieper. Een tak, zwaargeladen, hangt zoveel te zwaarder neer. Wie onderscheidt u? Ik ben veel te gering, zeggen zij met Jakob, dan al deze Uw trouw en weldadigheden, Gen. 32:10, en zij halen wel eens een gehele schoot van zegeningen op met David in 2 Samuël 7: *En wat zal David nog meer tot U spreken? Want u kent Uw knecht, Heere HEERE!* vers 20.

III. Hoe gaat het met die kleinen in de wereld: hoe zijn zij daarbij geacht, hoe handelen zij ermee?

Dat is een slag, zeggen zij, dat aller afschrapsel en aller uitspuwsel is; het is niet behoorlijk dat zij leven. Zij richten er moord en vervolgingen tegen aan. De duivel, die een mensenmoorder is, jaagt ze door water en vuur, zodat zij wel moeten zeggen: men heeft op onze hoofden geklommen, gelijk als men een kemeldier beklimt. Zij worden gedrukt, de wereld haat ze, zij hebben alles tegen hen; men maakt dat zij hun rechtvaardige ziel moeten kwellen, en zo in de wereld levende, was er niet een vóór hen, het was allang met hen uit. Maar Hij Die voor hen is, Die is meer dan allen die tegen hen zijn. *Zo God voor ons is*, zeggen zij met Paulus, *wie of wat zal er dan tegen ons zijn?* Rom. 8:31. De profeet zei: *Heere, open de jongen zijn ogen, dat hij mag zien dat de berg vol vurige wagens en paarden is.* Dit is de belofte aan de kleinen.

Is het alles tegen u?

Ja Heere, hel en wereld.

Gewis, Ik niet, zegt de Heere, maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden. Maar Ik, maar Ik zal het anders doen.

A. De hand van God kan *tegen* of *tot* iemand *ten kwade* zijn, als Hij verschrikkelijke oordelen zendt. Zij kan ten goede zijn, als Hij grote zegeningen zendt. Als Gods hand ten kwade tegen iemand is, dan ruïneert Hij tot de grond toe; dat houdt Hij niet op, voordat zo iemand geheel geruïneerd is. In Klaagliederen 3 hebt u die ruïnerende hand. Job klaagde: De hand Gods heeft mij aangeraakt, Job 19:21. Uw hand was dag en nacht zwaar op mij, zei David tot de Heere, Psalm 32:4. En Naómi: Noemt mij niet Naómi, noemt mij Mara; want de hand Gods is tegen mij uitgegaan, Ruth 1:20.

Sommigen willen denken dat God dit van *Zijn kastijdende hand* zegt in dit vers, en dan zou dit zijn: heb Ik de Herder geslagen, de schapen zullen het ook bang hebben; zij zullen treuren totdat Ik ze wederom hersteld zal hebben; Ik zal u verlaten, omdat u lieden uw eerste liefde verlaten hebt; Ik zal uw ongerechtigheid met de roede bezoeken; sla Ik de Herder, Ik zal de leden in Zijn zaak ook doen lijden, en alzo zullen zij vervullen de overblijfsels van het lijden van Christus; Ik zal Mijn hand tot hen wenden tot hun smart.

B. Wij vatten het zo niet op, maar wij denken dat het een grote belofte is.

U zult zeggen: *daar moet u reden toe hebben.*

Ja, deze:

1. Onze eerste reden is deze: omdat dat maar tegenovergesteld wordt tegen het slaan: Ik zal den Herder slaan, maar Ik zal Mijnhand tot de kleinen wenden, tot hun verkwikking; niemand vraagt naar hen, maar Ik zal voor hen zorgen.
2. Onze tweede reden is: omdat wij vinden in het achtste vers, dat die kleinen, die een overblijfseltje waren, waren als het braambos, dat niet verbrand werd.

3. Onze derde reden is in het negende vers. Daar was drieërlei slag van mensen. Er waren eronder, die nog schuim hadden van zonden en verdorvenheden. *Die heb Ik gelouterd en gekastijd*, zegt God. Ik ben evenals een man, zegt God: die heeft het goud dat in de kroes is zo lief, als dat erbuiten is. Behalve dat: het zal Mijn Naam aanroepen, en het zal ingang bij Mij vinden. Het zou gehoor bij God vinden, welke het bij geen mensen vond. Ik zal ze noemen Ammi, *gij zijt Mijn volk*, en zij zullen tot Mij zeggen: *Gij zijt mijn God*.

Wie is die Ik, als er gezegd wordt: maar *Ik*?

Dat is de verzoende God. God was verzoend met die kleinen, door die Bloedfontein, de Heere Jezus Christus. Ik, Die Mijn eigen Zoon niet gespaard heb, Ik heb Mijn Zoon aan hen geschonken.

En wat nog meer, Heere?

En met Hem alle dingen, Rom. 8:32. Mijn gehele hart is voor die kleinen, al Mijn eigenschappen, in hun radeloosheid en verlegenheid, geheel Mijn voorzienigheid; Ik zal Mijn ganse macht opwekken ten goede van Efraïm; Mijn ganse, regering in de wereld en kerk zal hun ten goede zijn. Ga dan op Mijn macht vrij heen, gelijk de jongelingen in de oven, en gelijk Abraham: hij wist dat God machtig was om hetgeen Hij beloofd had te doen, Rom. 4:21. Of anders: Ik zou die Herder zijn; de Heere Jezus zou Zijn hand tot de kleinen wenden, Hij zou ze bewaren door Zijn kracht; die Herder zou bij die schapen blijven, en de schapen zouden bij die Herder blijven.

Dat gezien hebbende (wie die schapen zijn, en dan hoe zij gesteld zijn), zo komt nu die liefste Herder en verschijnt tot hun verkwikking.

1. Hij vat ze bij hun hand, en zet ze op Zijn arm, en *draagt ze* in al hun zwakheden, in al hun twistziek-zijn, in al hun zondelijkheid. Ik zal u op Mijn arm nemen, en Ik zal u naar God toe brengen, zegt Hij, Jesaja 40:11.
Volk van God, in al uw verdrukkingen en vervolgingen is Zijn hand met u. Hoe menigmaal dacht u: ik zal het niet uithouden, ik zal nog afvallen, binnen een week vijf of zes zal het alles met mij uit zijn, en dan zal de Naam des Heeren nog om mijnentwil gelasterd worden! Maar dan komt de Heere, en Zijn rechterhand ondersteunt u, en Hij versterkt u met de flessen en appelen van Zijn genade, Hoogl. 2:5. Dan komt Hij met Zijn eeuwige armen, en ondersteunt hen, en zij worden gesterkt door de handen van de Machtige Jakobs.
2. Niet alleen Zijn ondersteunende hand, maar ook, ten tweede, Zijn *aanmoedigende* hand wendt Hij tot hen. *Houd moed, Mijn kind*, zegt Hij, ga op God vertrouwen, dat Hij Die een goed werk in u begonnen heeft, het ook voleinden zal, Filipp. 1:6. Schroom geen vuur of water, en zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig in het werk des Heeren, 1 Kor. 15:58. Zeg vrijmoedig tot diegenen die uw vijanden zijn: *God is mij een Helper; Die zal mij niet begeven*, Hebr. 13:5, en Romeinen 8:28: het moet mij alles medewerken ten goede; doe nog zo uw best, de uitkomst zal evenwel goed zijn.
3. Dan, ten derde, wendt Hij tot hen Zijn *leidende* hand. Ik zal Mij op Mijn gemak als Leidsman voegen naar de gang van het werk; Ik weet dat Ik zogende schaapjes heb, zwakke lammetjes; zo Ik ze maar een dag laat afdwalen, de gehele kudde zal sterven; maar Ik zal ze zo allengskens door elke zwarigheid heen leiden; als de ene zwarigheid weg is, dan komt er wel een tweede en een derde, maar Ik zal ze bij de hand vatten en leiden door Mijn raad, Psalm 73:24. Paulus zegt: Wij hebben een toeleiding tot de genade, Rom. 5:2. Gelijk iemand tot een kruis geleid wordt, zo

zult u van de ene genade tot de andere geleid worden. Ik zal u leiden en tot God brengen, 1 Petrus 3:18.

Zegt u: *ik durf tot God niet te gaan.*

Ik zal u tot God leiden; kom naar Mijn tafel, kom naar God, kom naar de hemel. Ik, Die uw Ontfermer ben, zal u leiden. Zo staat er: Ik zal de blinden leiden door den weg, dien zij niet geweten hebben, Ik zal hen doen treden door de paden, die zij niet gekend hebben, Jes. 42:16. Ik zal ze leren wat nut is.

4. Dan heeft Hij een *strelende* hand. U bent zo treurig, zo kermende, zal Ik u eens een blijkje van Mijn liefde geven, zal Ik u eens omhelzen? Ik zal uw ziel zo liefelijk omhelzen en troosten. Zal Ik u eens naar het hart spreken, gelijk als u het graag hoort?
Dan is het: *u hebt mij verblijd, Heere, met Uw daden.*
5. Nog eens, Hij leidt ze door Zijn *helpende* hand. *Vrees niet, gij wormken Jakobs, gij volksken Israëls. Ik zal met u zijn, Ik help u, en uw Verlosser is de Heilige Israëls, Jes. 41:14. Tenware de HEERE, Die bij ons geweest is, zegge nu Israël, tenware de HEERE, Die bij ons geweest is, als de mensen tegen ons opstonden; toen zouden zij ons levend verslonden hebben, als hun toorn tegen ons ontstak, en wij waren levend van hen verslonden geweest, Psalm 124:1-3. Zijn hand is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen, Jes. 59:1.*
6. Zal Ik Mijn *heiligende* hand eens tot u wenden? zegt Hij. U zou zo graag heilig zijn, u kunt de zonden niet verdragen. *Heilige Vader, bad Jezus, heilig ze in Uw waarheid, Joh. 17:17. En Paulus schrijft: De God des vredes Zelf heilige u geheel en al, 1 Thess. 5:23, Die volmake u in alle goed werk, opdat u Zijn wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehaaglijk is door Jezus Christus, Hebr. 13:21. Ja, Ik zal u doen zien, zegt Jezus, dat u in Mij geheel heilig zijt, en Ik zal niet rusten, voordat Ik u eens vlekkeloos voor Mijn troon zal gesteld hebben, zonder rimpel, of vlek, of iets dergelijks, Efése 5:27.*
7. Ja, Mijn *voorbiddende* hand; Mijn gebed zal Ik voor de troon voor u hebben, en die handen zullen niet zwaar worden gelijk die van Mozes. Wat hebben Gods kinderen niet al te verkrijgen, die daar zo'n grote Hogepriester hebben, Die daar blinkende voor hen verschijnt, met zulk een autoriteit, en Die eeuwig leeft om voor hen te bidden! Hebr. 7:25. Hierom zegt Paulus tot troost der gelovigen: *Die ook voor ons bidt, Rom. 8:34.*
8. Dan heeft Hij een *beschermende* hand. Uitwendig komen zij wel tot honger en dorst, maar Hij beschermt ze dan.
9. En een *verbiedende* hand aan de duivel en de wereld: *steek uw hand niet uit, zegt Hij, doe ze geen kwaad!*
10. En dan een *gebiedende* hand; Ik zal tot Mijn engelen zeggen: *wees hun gediensstige geesten!* Hebr. 1:14.

Ziedaar, dat is de belofte: *Maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.* Ik zal het hen doen gelukken, naar de goede hand Gods. Gelijk als Nehémia zei: God zal het ons doen gelukken zo zeggen de kleinen ook.

IV.

Heeft dit nu reden, en zekerheid, en waarheid, en vastigheid? En wat voor reden?

1. Deze: *Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat*, naar Mijn vrijmacht, Rom. 9:13. *Deze zijn vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid; maar anderen zijn vaten des toorns, tot het verderf toe bereid, vers 22, 23.*

2. Ten tweede, Ik ben hun Middelaar en Herder, en zal Die de Zijnen verlaten? Daartoe ben Ik gezonden, om die te zoeken en zalig te maken, Lukas 19:10. Ik ben de Middelaar van de anderen niet; die zijn zonder Christus, Efése 2:12.
3. Die zijn in het genadeverbond; de anderen zijn daar vreemdelingen van, Efése 2:12.
4. Die komen de beloften toe; de anderen de dreigementen.
5. Mijn hand is hun zo aangenaam; de anderen is ze tot een last. Als Ik Mijn hand tot die kleinen wend, dat is hun zo lief als de hand van een heemeester, en als een aalmoes aan een arme, en als een helpende hand een hulpeloze. Als Ik Mijn hand tot hen wend: zij smelten van verwondering, zij zijn zo gering en klein in hun ogen. Wend Ik Mijn hand tot hen in enige verkwikking, zij herinneren zich dat stondeetje dat Ik Mijn hand ter hulpe bewees, zij zetten er een gedachtenis bij en zeggen: Eben-Haëzer, *tot hiertoe heeft de Heere geholpen*; en zij verheerlijken er God over.

Heeft het zekerheid, waarheid, en vastigheid? Ja, dat kunnen wij u doen zien in Schriftuurplaatsen en voorbeelden. De Schrift zegt:

- Zalig zijn die treuren; zalig zijn de armen van geest; zalig zijn ze die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, Matth. 11:3, 4, 6.
- Daar zal Ik naartoe komen, want Ik woon wel in het hoge en in het heilige, maar ook bij dien, die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make den geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden, Jes. 57:15.
- Op die armen en verslagenen van geest zal Ik zien, Jes. 66:2.

Let op de voorbeelden.

- Als de Heere Jezus op de wereld was, tot wie wendde Hij Zich? Tot de kleine kindertjes: laat ze tot Mij komen, zei Hij.
- Tot Zijn apostelen: kwam Hij ze in hun kleingeloof niet te hulp?
- Is het nog zo niet? Is er een kleine: wendt de Heere Zijn hand niet tot hem?
- En dat zal zo zijn gang gaan tot op het oordeel toe. Als Hij op de wolken zal komen: daar zullen zij dan nog als kleinen staan, en in eeuwigheid zal het zo zijn. Hoe kleiner, hoe heerlijker. Elk zal daar moeten erkennen: *dat en dat hebt U aan mij gedaan, zo en zo hebt Gij Uw hand tot mij gewend*.

Daar hebt u nu onze vier stukken:

1. Hoe er dit vers inkwam. 2. Wie de kleinen zijn, en waarom. 3. De belofte. 4. De reden, zekerheid en waarheid.

Toepassing

Wel, als u dit hoorde prediken, dacht u niet: komt de belofte mij toe? Zeide u: *dat woord komt mij toe*? Wel, dat moet zijn reden hebben, ja. Zegt u: *ik heb reden*; wel, noem ze dan eens. Of zullen wij ze eens noemen?

1. De eerste reden is misschien: ik ben een arme, ik heb niet veel in de wereld dan een gescheurd kleedje, ik heb nauwelijks een kleedje of een bete brood of een dronk water; Lázarus, als hij zo arm was, en de verloren zoon: toen wendde de Heere Zijn hand tot hen; als een bedelaar zo arm is: men wendt zijn helpende hand tot hem; ik ben ook arm.

Verleid u zo niet: er zijn vervloekte armen, die om hun goddeloosheid arm zijn. Ik zal u naakt uitstropen, gelijk als ten dage dat gij geboren waart, zegt God tot

zulken. En de profeet Jeremía getuigt: ik ging door de straten, en ik zei: zij zijn arm; maar zij hebben tezamen met de groten het juk verbroken en de banden verscheurd, Jer. 5:4, 5. Dat er goddeloze armen zijn, zult u in alle eeuwen zo vinden; er zijn er geen goddelozer dan onder de rijksten en onder de armsten.

2. Een tweede zal zeggen: ik ben onder diegenen die zich de beloften kunnen toepassen, ik ben zo bezocht en gekastijd; immers zal de Heere Zijn hand tot mij wenden.

Wij antwoorden u: enerlei wedervaart in dezen de rechtvaardigen en de goddelozen; het zijn misschien Rechterslagen, die een begin zijn van de eeuwige smarten, en sprankels van de hel, die nu wellicht al beginnen.

3. Een derde zegt: ik ben zo'n verachte, mij komt die belofte toe, want God zou Zijn hand tot de verachten wenden.

Bent u veracht, daar geeft u wellicht grote reden toe, gelijk die moordenaar aan het kruis deed.

4. Een vierde zal zeggen: en ik heb zulk een kleine kennis.

Nu, kleine kennis is geen deugd, maar een zonde. En pas u dan zo gemakkelijk de beloften niet toe. God haat het kwade. En hoe zwaar zal het dan zijn, als Hij het voor u anders zal doen aflopen dan u denkt en als Hij uit zal rukken wat u geplant hebt, en afbreken wat u gebouwd hebt, en u doen ondervinden dat al uw inbeelding maar schijn geweest is, en u zult moeten vallen in de handen des levenden Gods!

5. Ja, zal een ander zeggen, ik ben zo gereed niet om die belofte mij toe te passen; ik vrees dat ik van de kleinen niet ben, en nu, zou ik mijn hand uitsteken en ter tafel gaan, ik vrees dat de Heere die belofte ook niet zal geven.

Wel, zeggen wij, u moet daar ook reden toe hebben.

Ja, ik zal ze zeggen: ik ben niet beroerd, beangst, verslagen genoeg.

Ik antwoord:

1. Hoe hoog moet uw benauwdheid kleinen rekent?
2. Ten tweede, heeft God het wel bepaald hoe hoog ze gaan moet?
3. Ten derde, moogt u ze dan wel bepalen?
4. Ten vierde, is het niet hoog genoeg, als u tot radeloosheid helt, zelfs zo hoog, dat u zondigt en de genade verkleint en dan van God afloopt?
5. Ten vijfde, kunt u het dan wel stellen? Als ze zo hoog gaat, bent u dan niet verschrikt?
6. Ten zesde, kan u wel iets vergenoegen dan genade?
7. Ten zevende, kunt u dan nog wel van de Heere afgaan, en tot lossigheid overslaan? Ik geloof dat u zult moeten zeggen: *nee, ach, ik wil liever bij U blijven, Heere, en aan Uw voeten blijven liggen, al zou u mij verdoemen; niets kan mij verkwikken, buiten U; aan Uw voeten zal ik sterven.*

En wou u niet gaan? Wel, ga aan het Avondmaal, en de Heere zal u verkwikken, en Zijn hand tot u wenden.

Er zijn er misschien hier wel die verder in de genade zijn, die zeggen: *ach God, ik vrees of ik wel een kleine ben; het is mij zo donker, ik ben zo verachterd, het is zo bewolkt, ik ben zo vervallen, zo harteloos.*

Wel,

1. Ten eerste zeggen wij: u hebt misschien God grote reden gegeven, dat Hij zo met u doet; ga, kijk eens naar binnen, u hebt misschien de Geest bedroefd, u hebt misschien de wereld te veel ingang in uw hart laten hebben; u bent misschien niet trouw genoeg voor uw Koning geweest.

2. Zie Gods vrijmacht: Hij doet met het Zijne wat Hij wil; Hij geeft duisternis en licht als het Hem belieft.
3. Ten derde, Hij wil onderscheid tussen geloof en zien stellen. Hoe verder Hij van u gaat, hoe meer dat u Hem moet aankleven, schreien en worstelen dat Hij toch bij u wilde blijven en niet verder gaan. Wel, u ondervindt niets vreemds; grote heiligen hebben het ook ondervonden: zie het in een Job, een Heman, een Asaf, ja, de Heere Jezus Christus klaagde over de eerberging en verlating van Zijn Vader. En nochtans blijft de liefde in het hart. U zou over uw dodigheid zo niet schreien, was er geen liefde. Als een kind staat en schreit, en zegt: *ach, ik zie mijn moeder niet*; of het zegt: *ach, ik zie mijn vader niet*; moet u daar niet uit besluiten dat het zijn ouders liefheeft?
4. Nog eens, misschien is het licht al bereid; de tijd is wellicht nabij, dat Hij Zijn hand tot u wenden zal. Bezit dan uw ziel in uw lijdzaamheid, en wacht tot het gewenste stondekje van uw verkwikking en troost komen zal.

U zult zeggen: *het is waar, u neemt al mijn argumenten weg, maar ben ik onder de kleinen of niet?*

Als ik en u eronder zijn (om hetgeen wij gezegd hebben niet te repeteren), zijn wij zulken:

1. Ten eerste, die onder de kleinen is, die oordeelt zichzelf niets te zijn. Paulus zegt in Galaten 6:3: *Zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed.*
2. Ten tweede, ook onmachtig om iets te kunnen doen. Paulus zegt in 2 Korinthe 3:5: *Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn iets te denken als uit onszelven; maar al onze bekwaamheid is uit God.* Zij kunnen niets doen dat goed is, zonder de medewerkende en voorkomende en achtervolgende genade Gods.
3. Ten derde, zeggen zij: *ik ben ook niet waard dat U naar mij zou zien of aan mij denken, Heere.*
4. Ten vierde, in hun beste dingen zien zij zulke fouten; zelfs in die, waar zij van anderen in geprezen worden, zien zij zulke vlekken.
5. Ten vijfde, zij wantrouwen zichzelf, en zij zouden wel zeggen, als de Heere hen wil gebruiken: *zend een ander uit.* Hij acht een ander boven hem; *die hebben betere talen en gaven dan ik*, zegt zo een. En zij komen zo klein voor de dag; als hen iemand prijst: *wees mij geen duivel*, zeggen zij. Ze houden het met de kleinen, en voegen er zich bij.

Wat zegt nu uw gemoed? Ach, de Heere zal tot u Zijn hand wenden. Hij staat zo de ganse dag tot u Zijn handen uit te breiden. *Kom naar Mij toe, kleine*, zegt Hij, *Ik zal u geenszins uitwerpen, maar Ik zal Mijn handen tot heling en genezing uitsteken, en Ik zal u op dezelve dragen, en Ik zal u naar Mijn Vader brengen.*

Geliefden, het is zulk een groot woord dat de Heere eens sprak, kijk het eens na, Matthéüs 18; lees het 10e en 14e vers.

- Het 10e luidt: *Ziet toe, dat gij niet één van deze kleinen veracht. Want Ik zeg ulieden, dat hun engelen in de hemelen altijd zien het aangezicht Mijns Vaders, Die in de hemelen is.*
- En het 14e vers luidt: *Alzo is de wil niet uws Vaders, Die in de hemelen is, dat één van deze kleinen verloren gaat. God wil niet dat ze verloren zullen gaan.*
- En heeft Hij niet de nederheid van Zijn dienstmaagd aangezien? Lukas 1:48.
- En staat er niet in Psalm 72:13: *Hij zal den arme en nooddruftige verschonen, en de zielen der nooddruftigen verlossen?* Zal Hij dan niet de kleinen genadig zijn?

En mogen wij u dan ook niet opwekken? Vindt ge u onder de kleinen: kom aan de tafel des Heeren, verkloek u, laat u niet verbluffen of afhouden.

Elk kenne en onderzoekte nu zijn eigen hart. Bent u zo'n geringe en kleine in uw ogen, God zal op die geringe zien. *Want also zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is; Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make den geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden, Jes. 57:15.*

Ik wens dat de Heere dit gesprokene zal zegenen aan ons en aan ulieden, tot Zijn eer, om Zijns Zoons wil! Amen.

TWINTIGSTE PREEK OVER HOOGLIED 2:4a

Op het Avondmaal

Hij voert mij in het wijnhuis.

Wij lezen in 1 Petrus 5:5: *Zijt met ootmoedigheid bekleed; want God wederstaat de hovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.*

Nederigheid eist God van elk kind Gods; want wat eist de HEERE van u, dan recht te doen en weldadigheid lief te hebben, en dat u ootmoediglijk zou wandelen voor Zijn aangezicht? Micha 6:8.

a. De nederigheid is het sieraad van een kind Gods.

- Wat versierde een Abraham, dan zijn nederigheid? Ik ben te gering om tot God te spreken, zon worm, zei hij, en nadat hij met God gesproken had, zo legde hij zijn hand op zijn mond, Gen. 18.
- Wat was het sieraad van Jakob? Ik ben te gering, zei hij, dan al deze Uw trouw en dan al deze weldadigheden, die u aan Uw knecht gedaan hebt, Gen. 32:10.
- David was meer versierd met zijn nederigheid dan met zijn koninklijke mantel, 2 Sam. 6. Hij zei tegen zijn vrouw, die door het venster kijkende hem verachtte over zijn nederigheid: *Ook zal ik mij nog geringer houden dan alzo, en zal nederig zijn in mijn ogen, en met de dienstmaagden, waarvan u gezegd hebt, met dezelve zal ik verheerlijkt worden*, vers 22. En tot de Heere sprak hij in 2 Samuël 7:20: *Wat zal David nog meer tot U spreken? Want u kent Uw knecht, Heere HEERE.*

b. De nederigheid is niet alleen zulk een sieraad, maar zij heeft ook zulke beloften van zegeningen en zij wordt zo achtervolgd met Gods gunst. Jes. 57:15: *Ik woon in het hart van die nederigen*; in dat Lagerhuis woont God; nochtans woont Hij in de eeuwigheid. Hoe nederig was die tollenaar! Maar wat een genade kreeg hij! Hij ging af gerechtvaardigd in zijn huis, Lukas 18:14.

c. Dat niet alleen, maar die nederigheid moet zo niet zijn, dat zij de ontvangen genade zou doen ontkennen. Men moet door die nederigheid de gaven der genade Gods niet willen loochenen. Daar verzoekt ons de vijand toe.

Nee, zegt Paulus, zo ben ik niet; ik noem mijzelf wel de grootste der zondaren, de minste der heiligen, een ontijdig geborene, maar ik ontken daarom de genade niet: door de genade Gods ben ik wat ik ben, 1 Kor. 15:10. Mij is barmhartigheid geschied, ik mag zo slecht zijn als ik wil, 1 Tim. 1:13.

d. Ik moet nog verder gaan, in God lof te geven van Zijn gaven en genaden; daar moet niemand de eer van hebben dan de Gever, zoals in de honderdste Psalm: *Hij heeft ons gemaakt* (en niet wij), *tot Zijn volk en de schapen Zijner weide*, vers 3. En in de 115^e Psalm: *Niet ons, o HEERE, niet ons, maar Uw Naam geef ere, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil*, vers 1. *Want wie onderscheidt u? En wat hebt u, dat u niet hebt ontvangen? En zo u het ontvangen hebt, wat roemt u alsof u het niet ontvangen had?* 1 Kor. 4:7.

e. Men geeft God niet alleen de roem en de eer van de genade die Hij schenkt, maar ook de Persoon om Wiens wil God het doet, de Heere Jezus Christus, om Wiens wil

ons de genade geschonken wordt en wij gezegend worden met alle geestelijke zegeningen in den hemel, Efése 1:3. Prijzende de Heere Jezus Christus in de gemeente, zegt Hem ook een iegelijk lof. Wil Hij Zijn kinderen prijzen, dat kunnen zij niet verdragen; maar zij roepen Hem met een weergalm Zijn lof toe.

Zie het in dit Hooglied. Zegt Hij: *Zie, gij zijt schoon, Mijn vriendin; zie, gij zijt schoon, door Mijn heerlijkheid, die Ik op u gelegd heb*, Hoogl. 1:15.

Zij weergalmen wederom: *Zie, Gij zijt schoon, Mijn liefste, ja lieflijk; ook groent onze bedstede. De balken onzer huizen zijn cederen, onze galerijen zijn cypressen*, vers 16, 17. Daarop gaat zij alweer in het eerste vers van het tweede hoofdstuk voort in de lof van haar Bruidegom: *Gij zijt een lieflijke Roos van Saron, een Lelie der dalen. Wat bezit U allemaal, mijn Liefste! Ik kan mij niet genoeg verzadigen U te beschouwen*.

Daarop komt Hij al weder en zegt van Zijn Kerk: *bruid, gij zijt ook een lelie; gelijk een lelie onder de doornen, alzo is Mijn vriendin onder de dochteren*, vers 2.

Dat kan zij alweer niet dragen, zij galmt Hem alweer toe: *Als een appelboom onder de bomen des wouds, alzo is mijn Liefste onder de zonen; ik heb groten lust in Zijn schaduw, en zit eronder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet*, vers 3. Er is er zo geen als U: "Gij zijt als een appelboompje, en daar zet U mij onder; daar valt van tijd tot tijd een appeltje op mijn schoot, dat ik door Uw genade krijg te plukken; ik mag ervan proeven, en het is zo uitermate zoet; de schaduw van U is zo verkwikkelijk voor mij, veel meer dan Jonas wonderboom voor Jona was. Ja, lieve Heere, ik krijg een geheel wijnhuis; daar voert u mij in; het wordt als een gehele fontein; Uw liefde is de banier over mij, ik bevind dat zij als een scherm en schild voor mij is, als een vaandel, waar ik mee bedekt word. Hij voert mij, zegt ze, in het wijnhuis, en de liefde is Zijn banier over mij."

Ziedaar, geliefden, zo doet een nederige ziel. Zij erkent de Heere Jezus als de Alfa en de Omega, het Begin en het Midden en het Einde. U hebt het begin van uw genade door Hem gekregen, Hij is ook in de voortgang met u. Krijgen zij gevoelige verblijding, zij zeggen: *het is alles van U, Gij zijt de oorzaak van al mijn verblijding*.

Wij wilden dat thans wel een klein weinige bezien. Wij hopen, als het God belieft, dat u zult zeggen: *ik voel er wat van*.

Is uw hart in een onweer geraakt laat het weer geheeld worden, zeiden wij in onze smeking. Daarom, wees aandachtig.

Hij voert mij in het wijnhuis. Hooglied 2 vers 4a.

- I. Hier hebben wij een huis en wijn; dat huis en wijn tezamen gecombineerd of verenigd wordt een wijnhuis genoemd.
- II. De Koning neemt Zijn vriendin bij de hand en Hij voert ze erin, en daar gaat dan wat om tussen Hem en haar.

Wij hebben, zeg ik, hier:

- Een huis en wijn; dat bijeengevoegd maakt een wijnhuis.
- Daar komt de grote Koning; Die neemt Zijn zielsliefste, een kind Gods, bij haar zielshand, en Hij voert ze tot in het wijnhuis, en daar gaat dan wat om tussen Hem en haar.

I. Wat het eerste aangaat, wij zullen ons met geen uitbreiding noch omslag ophouden, maar de zaken zomaar voor de hand opvatten. Gods Kerk wordt een huis genoemd.

Gij moet weten, zegt de apostel, hoe gij in het huis Gods moet verkeren, 1 Tim. 3:15, en in Hebreëen 3:6: Wiens huis gij zijt. Dat is genoeg.

1. Dat huis heeft een grote Bouwer. *Zes en veertig jaren, zeiden de Joden, hebben onze vaders over dezen tempel gebouwd, Joh. 2:20.* Maar God en Christus is de Bouwer van dit huis, de Drie-enige God. Van eeuwigheid tot in der eeuwigheid zal het duren, eer het volmaakt zal zijn. Die dit alles gebouwd heeft, is God. Christus, de Heere van dit huis, Die het ook gebouwd heeft als de Zoon over Zijn eigen huis, Hebr. 3:4, 6. Zach. 6:12, 13: *Hij zal de tempel des HEEREN bouwen. Ja, Hij zal den tempel des HEEREN bouwen.*
2. Een huis heeft zijn fundamenten. Maar wat voor zware fundamenten heeft de Kerk! De eeuwige verkiezing, het bloed van Christus, de gaven des Geestes, het onveranderlijke genadeverbond. Zulke zware fundamenten heeft dit huis.
3. Een huis heeft zijn steentjes. Dit huis, de Kerk, ook. Elke uitverkorene, met dat hij een overtuigd en wedergeboren kind Gods wordt, zo wordt hij een steentje van dit huis. Petrus zegt: Tot Welken komende als tot een levenden Steen, van de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren én dierbaar, zo wordt u ook zelven als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis, 1 Petrus 2:4, 5. Zie ook Éfeze 2:19. Als zij door het geloof tot de Heere Jezus Christus komen, zo worden zij als levende stenen op Hem gebouwd.
4. Een huis heeft zijn vensters. De kerk ook, en dat is die zuivere en klare bediening, die er in de kerk is. Die grote talenten, gaven en genaden, die er in de predikanten zijn, dat zijn de vensters. Door die vensters schijnt de Zon der gerechtigheid, en daardoor geeft Hij licht in de kerk. Zo luidt de belofte in Jesaja 54:12: *Uw glasvensters zal Ik kristallijnen maken, dat is het fijnste, helderste, kostelijkste glas.*
5. Behalve dat, aan een huis zijn poorten en deuren, een sleutel om erin te komen. De Heere Jezus is de Deur: *Ik ben de Deur*, zegt Hij in Johannes 10:9. Doop, belijdenis, geloof, daardoor gaat men door de poort in de stad. De sleutelen van dat huis, daarvan kunt u lezen, Matthéüs 8.
6. In een huis zijn vertrekken. Hier in dit huis ook. Hier is een voorhof, dat is de zichtbare kerk; het heilige, dat is de onzichtbare Kerk; het heilige der heiligen is de triomferende Kerk.
7. Een dak is er op een huis. Het dak hier, dat is de beschutting en bescherming Gods. Dit is de belofte: *De HEERE zal over alle woning van den berg Sion en over haar vergaderingen scheppen een wolk des daags, en een rook, en den glans eens vlammenden vuurs des nachts; want over alles wat heerlijk is, zal een beschutting wezen, Jes. 4:5.*
8. In een huis hebt u voorraad; het is een slecht huis waar geen voorraad is van klederen om te dekken, medicijnen om te genezen, wapens om zich te verweren, spijs om te eten, drank om te drinken. Voorraad van klederen, zeggen wij, is hier in dit huis ook. Hier hebt u dat kleed, de nieuwe mens, op genade te leven, de mantel der gerechtigheid, het kleed des heils; zij zijn geheel verheerlijkt inwendig, in gestikte klederen, in heilige sieradiën. In een huis heeft men zo een huismedicijn; het is er niet altijd gezond volk. Hier is ook een huismedicijn, zon huismedicament, er is balsem in Gilead, er is een Heelmeester aldaar, ogenzalf, Openb. 3:18. In een huis is soms wel gevaar; daar hebt u wapenen om hen die ons kwaad willen doen te weerstaan. In dit huis hebt u ook wapenen, ja een gehele wapenrusting, die Paulus beschrijft in Éfeze 6:11-18. In een huis is meer voorraad: een stukje brood, een dronkje bier of wijn of water. In dit huis is vaste spijs voor de volwassenen, melk voor de kindertjes; daar is drank, wijn, flessen vol: *Mijn*

vlees is waarlijk spijs, en Mijn bloed is waarlijk drank, zegt Jezus in Johannes 6:55. Zij drinken en zij bedanken de Heere.

Nu komt de Heere en zegt: *kom tot Mij; in dit huis is geen water alleen, maar ook wijn*. Wat is de wijn in dit huis?

1. Ten eerste, de gezonde leer, als u zo een gezonde preek kunt hebben, Openbaring 6. *De olie en de wijn beschadigt niet*; de gezonde leer ook niet.
2. Wat is de wijn ten tweede? De goederen van het Genadeverbond, die in Christus zijn. Wat voor goederen zijn dat? De verzoening met God, de roeping naar Gods eigen voornemen, het pardon aan de zondaar, de vree rechtvaardigmaking, de vergeving der zonden, de verlossing uit de tirannie des duivels. De dienst des duivels wordt opgezegd, de heerschappij der zonde wordt gebroken; die een slaaf van de zonde was, wordt een vat der barmhartigheid, een kind Gods; zij krijgen een kindsdeel, een vrijmoedige toegang, een kindsonthaal, een erfdeel onder de geheiligden, vrede met God, vriendschap, liefde, stilte, ruimte. De wijn, dat is de blijdschap vanbinnen, die verruiming van het hart, die troost des Geestes, de nabijheid Gods, de eerstelingen van het eeuwig geluk.
3. De wijn is, ten derde, die zielsinnemende werking van de Heilige Geest. Bij de gezonde leer, bij die genade en verbondsgoederen, is er het hart innemen des Geestes, ja, die hartsversmelting, die verwondering, verruiming, voorzichtigheid, oprechtheid. Al het werk des Geestes is wijn. De berg van de Kerk zou van zoeten wijn druipen, Joël 3:18, en in Handelingen 2:4 werden ze vervuld met den Heiligen Geest. Paulus telt de gaven des Geestes op in 1 Korinthe 12, en Jesaja 59:21, staat: *woord en Geest zullen niet wijken*.

Maar waarom wordt dat alles bij wijn vergeleken?

1. Ten eerste, wijn is een vrucht van de wijnstok. Hier is een schone Wijnstok: Ik ben de ware Wijnstok, zegt Christus in Johannes 15:1. Is de wijn een vrucht van de wijnstok: deze wijn is een vrucht van de Heere Jezus.
2. Ten tweede, wijn doet men in ledige vaatjes. Ach, zijn er vaten der barmhartigheid, zijn er zulke vaten ter ere in het huis, daar wordt die wijn ingedaan, zij krijgen die wijn en worden er deelgenoten van.
3. Ten derde, wijn wordt gezuiverd en gereinigd. In deze wijnstok is geen droesem, het zijn reine wijnen, die gezuiverd zijn, Jesaja 25:6. Zij zuivert ook de mens. Maar wordt iemand nu vals en vol droesem van zorgeloosheid bevonden, die hebben er geen deel aan, die droesem mag er niet bij komen.
4. Ten vierde, wijn is vervrolijkend. Deze wijn ook. Wordt iemand eerst overtuigd, bekeerd, met God verzoend: hij is zo blijde. Wilde ik nu treuren: God lof, ik moet eens hartelijk opzingen. Wij zullen voor het aangezicht des Heeren van vreugde opspringen, en zeggen: *Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons. Die God is onze Zaligheid. Sela*, Psalm 68:20. Die genade in hun hart hebben, die kennen het: zij zouden wel eens huppelen, zij zijn verblijd gelijk als van de wijn.
5. Nog eens, wijn doet spreken; wat anders niet voor de dag zou gekomen zijn, dat komt er dan uit. Zo is het hier ook. Wat spreken zij: hoe slecht zij tevoren waren, wat zij nu geworden zijn, wat God allemaal aan haar gedaan heeft, hun verwondering over Gods doen, hun ondervinding! Zij wensen dat elk was als zij, uitgenomen al hun verdorvenheden. Meer zullen wij dat niet uitbreiden.

Dit nu bij elkander gevoegd, *huis en wijn*, dat maakt de kerk tot *een wijnhuis*. Waarom?

1. Ten eerste, een wijnhuis is een publiek huis, een iegelijk komt erin. De kerk, dat wijnhuis, is voor armen en rijken, voor grote en kleine zondaren; een iegelijk mag er komen: een knecht en een heer, een dienstmeisje en een vrouwe, vromen en onvromen komen er, predikanten en lidmaten; zo staat er in Openbaring 22:17: *Die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.*
2. Ten tweede, een wijnhuis is een huis dat daartoe bestemde en beschikt is; daar is de wijn te vinden en nergens anders. Zo is het met dit huis; dit is ertoe geschikt, van God toe geordineerd; nergens zult u het anders vinden. Dit is de belofte van God in Exodus 20:24: *Aan alle plaats waar Ik Mijns Naams gedachtenis stichten zal, zal Ik tot u komen en zal u zegenen;* in die kerk, die tot Mijn gedachtenis gesticht is. Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods, als Paulus zegt in Romeinen 10:17. Nergens is die wijn anders te krijgen: roeping, het pardon, het geloof is daar te vinden. *Tot wien zullen wij heengaan?* zei Petrus tot de Heere Jezus; *Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens,* Joh. 6:68.
3. Ten derde, in een wijnhuis is overvloed van wijn, daar is geen gebrek. *Ik zette den kinderen van der Rechabieten huis koppen vol wijn en bekers voor,* zegt de profeet Jeremia in hoofdstuk 35:5. Hier is de beker vol, ja overvloeiende, Psalm 23:5. *Heere Heere, het loopt over, het is overstelpend!* In Christus woont al de volheid, Hij is vol van genade en waarheid, Joh. 1:14. *Want het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou,* Kol. 1:19. *En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade,* Joh. 1:16.
4. Ten vierde, aan een wijnhuis staan nodigers, lokkers. Jaël stond in haar deur, en zei tot Sísera: wijk in, mijn heer, wijk in. In dit huis staan de predikanten en lokken en nodigen, zeggende: *hier moet u zijn, wend u naar dit huis toe!* Zij dringen de mensen met kracht van redenen, door woorden en voorbeelden, en zij dwingen ze om in te komen, Lukas 14:23.
5. Nog eens ten vijfde, in een wijnhuis staan de dienaars gereed om elk naar zijn behagen te geven. O, zo is het in dit huis ook; daar zijn de uitdelers van de verborgenheden Gods, als goede huisverzorger. Zij brengen oude en nieuwe dingen uit de goede schat huns harten voort, oude en nieuwe wijn, de oude bediening, de vorige werkzaamheid, en nieuwe dingen, de tegenwoordige werkzaamheden.
6. Ten zesde, in een wijnhuis hebt u kannen, glazen, flessen. Dat zult u in dit huis ook vinden: de middelen van de genade, de instellingen van Christus, die troostbekers, die bekers van lof en der dankzegging, de flessen, waar de bruid van zei: *Ondersteunt u lieden mij met de flessen, versterkt mij met de appelen,* Hoogl. 2:5. *Laat er ergens een instellinkje zijn dat gezegend is, Heere, laat er ergens een lering zijn waar ik door gesterkt word, geef mij een appeltje of een flesje, geef mij het een of het ander!*
7. Ten zevende, in een wijnhuis wordt de dorst gelest. Zo ook in dit wijnhuis: daar is geen sober onthaal. *Die van dit water drinkt, zal in eeuwigheid niet dorsten;* met een dorst van gebrek, Joh. 4:14.
8. Ten laatste, in een wijnhuis verdrijft men alle kommer, schroom en vreze. O, zo gaat het hier. Bent u wat bedroefd: ga naar de kerk, daar zal uw droefheid, benauwdheid, zwaarmoedigheid wel verdreven worden, en uw zuchtingen zullen wegvlieden. Komen de gedachten des doods of van de hel, zo een mag denken: de hel is voor mij niet; en de dood heeft hij ook niet te vrezen.

II. Daar is nu het wijnhuis. *Ach*, zegt een kind van God, *zal dat ooit mijn geluk zijn, dat ik daar inkomen en wat genieten zal?*

Ja, u zult met de bruid zeggen: *Hij voert mij in het wijnhuis.*

Wat geeft dat te kennen?

1. Ten eerste, dat die allerliefste Heere Jezus het recht verworven heeft om er mij in te brengen; ik had er anders nooit ingekomen. *Door Hem hebben wij de toeleiding tot deze genade*, Rom. 5:2.
2. Behalve dat: ach, ik ben onmachtig om mij in die innigste gemeenschap Gods te leiden; al had u mij overtuigd, en het geloof geschonken, zo was ik niet machtig mij in die zoete gemeenschap Gods te brengen.
Niet alleen de onherborenen zijn onmachtig, maar de herborenen ook. Christus zegt: *Zonder Mij kunt gij niets doen*, Joh. 15:5.
Men zegt: Ik kan niet alleen het begin daarvan niet werken, maar ook het vervolg en de voortgang niet.
3. Ten derde, hoe onvrijmoedig was ik! Ik durfde het niet toe te passen, ik durfde mij de genade niet toe te passen, ik stond van verre.
4. Ten vierde, de Heere Jezus overreedde mij, Hij werd mij te sterk; Ik wilde redetwisten, maar ik kon niet, al mijn argumenten dropen door mijn vingers.
Hij zei: *Ik zal eens zien wie het winnen zal, u of Ik.*
Hij won het, en God werd mij te sterk, en zei: *Ik zal eens zien wiens woord bestaan zal, het Mijne of het uwe.*
5. Ten vijfde geeft het Zijn gewilligheid te kennen. Hij was zo bereidwillig om er mij in te voeren, ik was zo bereidwillig niet. Hij zei: *Mijn vriendin, Mijn schone, Mijn duive, Mijn volmaakte, doe Mij open, Ik sta aan uw deur en Ik klop; als u Mij opendoet, Ik zal Avondmaal met u komen houden, Ik zal u al Mijn goed eens voorstellen. Stel u Mij al uw genaden en gestalten eens voor; u zult ook Avondmaal met Mij houden; stel al uw werkzaamheden Mij eens voor.*
6. Ten zesde, Hij bracht ze er dadelijk in, zodat zij zeiden: *ik was erin, dat was binnen*. Dit nu te noemen, hoe dat toegaat, is niet te doen; het is beter te ondervinden dan te noemen. Als wij en u er wat van zullen noemen: die er wat van ondervonden heeft, zal er *ja* op moeten zeggen: *zo ging het*. Hij brengt ze er dadelijk in; hoe gaat dat wel toe?
 - a. In de eerste plaats, de Heere geeft ze een heldere en klare bevatting te maken van het gehele werk der genade: in de eeuwigheid, in de tijd, tot weer in de eeuwigheid, van al de goederen van het Genadeverbond, en van de noodzakelijkheid van de Heere Jezus, van de volheid van de Heere Jezus, en van de gewilligheid van de Heere Jezus. Zij krijgen zulk een heldere bevatting, dat het niet kan zijn dan door Hem; dat staat zo klaar voor hun ogen. *Al uw kinderen zullen van den HEERE geleerd zijn*, Jes. 54:13; Joh. 6:45.
 - b. Ten tweede, al hun vorige argumenten, die tevoren zulk een klem hadden, hebben nu geen kracht meer; zij houden geen stand; zij hebben "geen stal nog val", zij hebben noch fleur noch geur; al hun pleiten tegen God heeft geen ingang meer. Elia zag de HEERE niet in het vuur, noch in de aardbeving; in de sterke wind was God niet; toen kwam het suizen van een zachte stilte, en daar was God in. Zo gaat het; in de noordenwind merkt u God zo niet, maar in de zuidenwind wel. Geen pijlen treffen dan, geen zonden verschrikken of buigen u dan te zeer neder, daar komt dan een stilte; ach, het is dan zo stil.
 - c. Ten derde, al de donkerheden beginnen op te klaren. Zij zouden niet kunnen zeggen, dat zij in het duister wandelen en geen licht zien, maar zij beginnen te

zeggen: hetgeen geen oog gezien, en geen oor gehoord heeft, noch in het hart des mensen is opgeklommen, mij dunkt dat ik dat begin te ondervinden, Heere; *Gij doet mijn duisternis opklaren, Psalm 18:29. Ach Heere, nu ken ik die tekst: Het licht is voor den rechtvaardige gezaaid; ik begin het te maaien, Psalm 97:11.*

- d. Ten vierde, zij beginnen verstandig te redeneren, gelijk als Manóachs vrouw tegen haar man deed, zeggende: Zo de HEERE lust had om ons te doden, zou Hij dan alsoo met ons gedaan hebben? Zie het in het boek der Richteren, hfdst. 13:23. Zo ook zeggen zij: *zo de Heere lust gehad had om mij te doden, zou ik dan die overtuiging gekregen hebben, dat gebroken hart? Zou Hij mij dan zo nederig gemaakt hebben, zo verbrijzeld, zo treurig, zou Hij mij dan nu doden? Dat kan niet zijn.* Daarop gaan zij verstandig redeneren. Zo spreekt het Woord, zeggen zij, dat die zo en zo gesteld is, genade heeft, en ik moet zeggen voor God, dat ik dat en dat zo naar het Woord ondervonden heb; mag ik dan de conclusie niet opmaken?
- e. Daar komt bij, ten vijfde, de verzekering door Gods Geest. Ach, zegt de Geest, Ik kom van God de Vader en de Zoon; wees zo bedroefd niet, laat Ik u eens verblijden; zal Ik u eens een kus van Mijn mond geven? Zal Ik u eens liefelijk omhelzen? Zal Ik het eens getuigen, dat gij een kind Gods zijt? Zal Ik u de vrijmoedige geest geven? Zal Ik u eens doen smaken de zekerheid van uw zaligheid? Zal Ik u eens een onderpand geven van de hemelse erfenis, waar u heel uw leven mee zult kunnen pleiten? Zal Ik u eens verzegelen in de Naam van God de Vader en Zoon? Als zij dat voelen, dan gaat er wat om.
 Dan zegt Hij: *uw naam is geschreven in de hemelen in het boek des levens.*
 Dan zegt Hij: de Vader heeft u lief met een eeuwige liefde. Hij noemt uw naam Ruchama, *de ontfermde*; van eeuwigheid heeft niet alleen de Vader u liefgehad, maar Hij heeft u aan de Zoon van eeuwigheid gegeven; zo lief heeft God de Vader u gehad, dat Hij van eeuwigheid u aan de Zoon gegeven heeft, opdat u Zijn kind zou worden, naar Zijn eeuwig voornemen en genade. Dan komt Hij van 's Zoonswege, en Hij zegt: Die is uw Middelaar, uw Hoofd, uw Koning, uw Vriend, uw Bruidegom. Hij heeft het op Zich genomen al uw zaken goed te maken. Hij heeft het gedaan, en Hij doet het nog. Hebt u gezondigd, u hebt een Voorspraak bij de Vader.
 Ik, de Geest, ben een Geest der genade en gebeden in u; Ik werk mijn zaligmakend werk in u; Ik heb u veranderd, Ik heb u getrokken. Het gaat dan wel zo, dat het is alsof u een stem uit de hemel hoorde roepen: dat is Mijn geliefd kind, in welke Ik Mijn welbehagen heb.
 Daar gaat dan wat om. Ach, zeggen zij, ik ben dronken. In het lichamelijke is de dronkenschap te misprijzen, maar in het geestelijke is het een grote genade als de ziel wordt dronken gemaakt: Zij worden dronken van de vettigheid Uws huizes; en Gij drenkt hen uit de beek Uwer wellusten, Psalm 36:9. Dan zeggen zij met Paulus: Of het in het lichaam of buiten het lichaam geschied is, weet ik niet, 2 Kor. 12:3. Zij voelen zulk een blijdschap, weekheid en verwondering; zij worden dankbaar en moedig; zij komen tot een verbond maken met God. Heere, zeggen zij, daar zal ik *gedachtenis* bij zetten; dat zal ik nooit vergeten, en ofschoon u, mijn ziel, eens weer in een onweer kwam: denk daaraan, mijn ziel, en vergeet het uw leven niet.
 Er is er hier niet een die genade heeft en die er wat van geproefd heeft, of hij verstaat het wel; maar de anderen niet, die weten niet wat wij prediken.

Maar de bruid zegt: *Hij doet dat mij, zulke ondervindingen schenkt Hij aan mij: Hij voert mij in het wijnhuis.* Dit is weer verwonderenswaardig.

Hij, wie is die Hij? Was het een predikant of een ander mens? Nee, het was geen predikant of enig ander mens. Wie was het dan? U noemt Hem niet, vriendin, is Hij dan geen naam waard?

Ja.

1. Ten eerste; ik heb Hem tevoren al genoemd, (wil zij zeggen) een Roos van Saron, een Appelboom, Liefste en Schoonste (Wiens kus ik wens te genieten), Koning, - in het 4e vers van het eerste hoofdstuk, - en in een ander nog: Terwijl de Koning aan Zijn ronde tafel is, geeft mijn nardus zijn reuk.
2. Nog eens. Hij heeft geen naam; er is maar Eén zulke, Zijns gelijke is er niet; als ik zeg *Hij*: dat moet Jezus zijn, er is er anders geen.
3. Ten derde. Hij; ik ben zo vol van Zijn liefde, dat ik geen tijd heb om Hem te noemen, ik denk daar niet om.
4. Ten vierde. Hij; als ik mijn mond maar opendoe, dan denk ik dat elk moet weten wie ik bedoel. Zo gaat het als men iemand liefheeft. De bedroefde Maria zei: *Zo gij Hem weggedragen hebt, zeg mij, waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen*; zonder Hem te noemen van Wie zij sprak, Joh. 20:15. Zo ook de bruid in Hooglied 3:3. *Ik zeide: Hebt gij Dien gezien, Dien mijn ziel liefheeft?* Zo gaat het.
5. En Hij heeft dat aan mij gedaan, aan mij, een vloeker, een ongodsdienstige, die van geen werk van verandering wist, een hovaardige, een wereldsgezinde, een verachter van de vromen, die naar de Heere niet vroeg, die Hem duizendmaal vertoornd heeft; mij geringe, de minste onder de mensen, een die ertegen redetwistte, een ondankbare, een ongelovige, een die zo lauw in het bidden is, een die zo weigerig was. En die heeft de Heere aangezien en dat aangedaan, *Hij heeft mij gevoerd in het wijnhuis.* Dat is het stuk, geliefden, dat wij u meenden te zeggen: *Hij voert mij in het wijnhuis.*

Toepassing

Wel wereld, meent u dat Gods kinderen geen gewin hebben in God te dienen? Er zijn geen schoner beloften, noch is er groter loon dan de Godzaligheid. De Godzaligheid is een groot gewin, 1 Tim. 6:6. *De Godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de beloften des tegenwoordigen en des toekomstige levens*, 1 Tim. 4:8. Maar het is geen gewin gelijk u hebt, van ambten, eer en aanzien. Zij winnen voor hun ziel de hemel, en daar is niets bij te achten; zelfs het sterven is hun gewin, Filipp. 1:21.

Leven zij, dan hebben zij de zegen in alles. Zij hebben het recht tot alles; God is hun Schild en Loon zeer groot, Gen. 15:1. In alles wat zij bezitten, hebben zij een rein gemoed, en de voorzienigheid Gods beschikt het dat het hun alles medewerkt ten goede, Rom. 8:28. Zij hebben uitermate veel vrede, een vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, Filipp. 4:7.

Wereld, u denkt wellicht: de vromen zijn zo zwaarmoedig. Ach nee, het zijn wijnhuizen. Zij treuren wel eens op z'n tijd, zij zuchten, zij schreien, het is er wel eens eng op z'n tijd; maar het is er ook wel eens blijde; zij zijn wel eens gesterkt, verruimd, het is er wel eens vreugde. Neem al de vreugden, wereld, bij elkander, en laat God staan ... zij zouden niet eens willen ruilen voor hun deel aan die troostrijke gemeenschap Gods en voor hun deel dat zij aan de Heere Jezus hebben. Zij zouden al uw vreugden niet willen hebben voor een uurtje die troostrijke gestalte, hun deel aan God zeker te hebben.

U zelf rechter zijnde, wereld, u zou oordelen dat zij gelijk hebben. U zou moeten zeggen dat de blijdschap van een kind Gods bestendiger, wezenlijker en groter is dan de uwe. Wereld, u komt nog wel in dit huis, maar in dit wijnhuis komt u niet. U komt nog wel eens horen prediken, maar u komt in dit wijnhuis niet. U laat u ook niet lokken om erin te komen. Wil men u eens naar binnen prediken, dan wilt u er niet aan, u wilt almaar buitenwerk hebben; het komt niet binnen, hoe dat men bij u aanhoudt. Wereld, u komt dit wijnhuis niet bezoeken, u mijdt zelfs de kerk te bezoeken, en doet u dat nog, dan bent u nog in het vertrek niet waar dit onthaal is. U mag in het vertrek van het *voorhof* komen, maar u bent in het vertrek van het *heilige* niet. Wereld, wat moogt u zo uw kannen en wijnglazen beminnen? Wat moogt u zo opspringen van vreugde? Hier is andere wijn, in welke geen overdaad is; hoeveel u erin geniet, het is geen zonde.

Onwedergeboren mens, u staat gereed om ten Avondmaal te gaan, maar u hebt u niet willen onderzoeken of beproeven. Zo u er toch van spreekt, het zijn maar klanken, de zaak is er niet. Sla uw gemoed niet op de mond; u durft er niet aan te komen om u te beproeven: laat uw gemoed spreken. Waarop gaat u ten Avondmaal? Op een deel uitwendigheden: op uw doop, belijdenis, tijdgeloof, ingebeelde genade, op uw uitwendige toestand. Het deugt niet. U moet wel uitwendige deugden hebben, maar is de Heere Jezus Christus u wel ooit dierbaar geworden? Hebt u ooit noodzakelijkheid in Hem gezien? Hebt u wel ooit om Hem gekreten, geschreeuwd, gezucht? Hebt u geen rust gehad als u dat niet heldere was, uw deel aan Hem? Zei u: dat moet ik hebben, het koste van het kost, ik mag zonder dat niet uit de wereld gaan? Kent u dat bidden wel in praktijk, dat de Zaligmaker voor de Zijnen bad? *Heilige Vader, heilig ze in Uw waarheid; Uw Woord is de waarheid*, Joh. 17:11, 17? En wat Paulus zei: *De God des vredes Zelf heilige u geheel en al, ziel en lichaam*, 1 Thess. 5:23?

Waarop bent u ten Avondmaal gegaan? Hebt u ooit wel een gebroken hart over de zonden gehad? Heeft de Heere Jezus u lief, en hebt u Hem lief? Bent u onder de nederigen, of zullen aan de tafel de wimpels van de wereld van u afwaaien? Hebt u Gods volk lief, of bent u onder de goddelozen te vinden? Ik weet niet waarop u grondt.

Zegt u: *ik vraag daar niet naar of u het weet, en u behoeft er ook niet naar te vragen*. Nu, dat zult u voor uw rekening hebben, tot de grote dag van verantwoording.

Kinderen Gods, wat zegt u? Mij dunkt, dat u zeggen zult: u hebt daar zo gepredikt, maar ik heb het nooit ondervonden, ik heb nooit dergelijks genoten wat daar een zweem naar had. Ei, spreek niet te vlug.

1. Toen u eerst verlicht werd op de weg naar de hemel, toen u zo verliefd werd op de schoonheid van de Heere Jezus en op Zijn dienst: zou dat toegegaan hebben zonder dat u eens blijde was dat er zulk een genoegzaam God was, zonder dat u smelting of beweging daarover had?
2. Ten tweede, toen u op uw knieën met tranen een verbond met God maakte, toen u in ondertrouw met de Heere gekomen bent: is dat wel toegegaan zonder dat u van Zijn liefde ondervinding kreeg en dat u uw liefde voor Hem betuigen moest? Ging dat toe zonder enige moed? Bemoedigde u er uzelf niet mee?
3. Wij vragen u nog eens: toen u zo dikwijls met de Heere wrocht, en het verbond vernieuwde, hebt u niet wel eens water met vreugde geschept uit die fontein? Bent u er niet wel eens gesterkt vandaan gekomen? Bent u er niet wel met liefde vandaan gekomen?

4. Wij vragen u nog eens: als u in uw eenzame oefeningen waart, is er niet wel eens een straaltje vreugde in uw hart geschoten, zodat u moest zeggen: *Heere, hoe ben ik dus?* Ja, als het weg was, zei u niet: *ik wou dat ik het nog eens had?* Dat is al in het wijnhuis gevoerd te worden. Leer toch onderscheid te maken tussen de trapjes van het wijnhuis en de vaste bestendigheid. Hebt u niet wel eens zulke zoete stilte gehad, dat u dacht dat het zorgeloosheid was? Bewaar het, leg het bij u weg. Hij heeft er u wel ingeleid. Konden uw tranen spreken, zij zouden het zeggen dat de Heere u wel nabij geweest is, en het goede dat er wel aan u gebeurd is in samenspraken met vromen, en in preken. Moet u niet in verwondering wegzinken?

Ja, zal iemand zeggen, ik durf niet te gaan, het is een dag van beroering voor mij.

U hebt het misschien slecht gemaakt, slecht laten liggen.

Ach ja, ik ben zo trouweloos geweest; ik heb het zo slecht laten liggen deze negen weken, ja deze negen weken zo ver weg geweest.

Wij zeggen: Kermt u er niet over? Zijt u er niet over beschaamd? U hebt het immers beleden, en zult u dan achterblijven? Dan zal de Heere zeggen: Hebt u Mij niet van node? Moet u Mij niet meer hebben? Scheidt u zo koeltjes van Mij af? Begon u geen prikkeling in uw hart te voelen als u dacht: ik zal er afblijven? Bedroef de Geest niet, kinderen van God, u moet immers in de Heere Jezus zalig worden? Wel, u kunt Hem niet verlaten; kom met uw gebroken hart naar Hem toe, Hij zal het niet verachten.

Een ander zal zeggen: *het is zo donker; hoe zal ik gaan?*

U hebt misschien God redenen en oorzaak gegeven om van u te gaan. Wel, ga, op uw geloof, ga op uw aankleven, op uw hoogachten van de Heere, ja, kom evenwel, hoe duister en kleinmoedig u bent. Hij mocht u eens aanzien, Hij mocht u eens ontmoeten als een Thomas. U kunt niet veel kleinmoediger zijn dan Thomas was en dan de Emmaüsgangers; Hij openbaarde Zich aan hen; ga dan ook.

Een ander zal zeggen: *ik ben thans in het wijnhuis, ik ben verzekerd; zal ik dan nog ten Avondmaal gaan, waarom is het nodig?*

U moet evenwel gaan. U kunt uw verzekering zo dadelijk weer kwijt worden, en zou u dan niet gaan? Dat zou mis zijn. U kunt nog meer verzekerd worden. Erken het. Ach, zei Hizkía, Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, Jes. 38:17. Erken die vrijmachtige genade aan u, zo'n onwaardige; erken Gods oneindige liefde, dat Hij u uit zovelen bewerkt. Ga, u moogt eens in een ongestalte raken, opdat u er daarna op leven moogt. Geef anderen moed en zeg: *hoop ook volkomen op de genade Gods, het zal wel gaan, ik ben ook zo geweest.* Komt u er als een die in het wijnhuis is, wees moedig en vrolijk. Men ziet het als iemand wijn gedronken heeft: hij spreekt het alles uit wat er anders niet uitgekomen zou zijn.

Bent u in dit wijnhuis, dan zult u nog in een ander wijnhuis komen, dat in de hemel is. Daar zal de Heere u te Zijner tijd inbrengen. Hier moet u nog zo dikwijls water in uw wijn doen, en azijn en alsem; maar daar zal geen bitter zijn. Daar is de Heere Jezus ons vooruitgegaan, om ons een plaatsje te bereiden, en als Hij ons daar een plaatsje bereid zal hebben, dan zal Hij ons tot Hem nemen, en wij zullen zijn waar Hij is.

Nu, ik hoop dat de Heere mij en u daar brengen zal, elk op onze tijd, tot Zijn eer, om Zijns Zoons wil. Amen.

EENENTWINTIGSTE PREEK OVER HOOGLIED 2:4b

Op een nabetrachting van het Avondmaal

En de liefde is Zijn banier over mij.

Wij lezen in Hooglied 5:10: *Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tien duizenden.* Er is geen vroom mens, of u zult hem omtrent drie dingen in de Heere Jezus bezig vinden.

- Ten eerste, dat Hij is zeer noodzakelijk.
 - Ten tweede, zeer begeerlijk.
 - Ten derde, aangenaam, en dat er bij Hem een goed onthaal is.
1. Bij al de vromen zult u vinden, dat de Heere Jezus hen zeer noodzakelijk is. Niemand hebben zij zo nodig als Hem; zij willen naar geen gebroken bak toegaan. Zij hebben Hem van node in hun leven en in hun sterven. Waartoe hebben zij Hem zo van node? Tot hun bekering, tot hun verzoening met God, tot hun rechtvaardigmaking, heiligmaking en heerlijkmaking. Was er geen Christus, zij werden nooit bekeerd. De Geest en de Vader bekeren ook; maar was er geen Christus, zij kregen geen bekering ten leven. Was er geen Christus, zij werden nooit verzoend met God: *Want God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende*, 2 Kor. 5:19. Hij, namelijk Christus, is een Verzoening voor onze zonden, 1 Joh. 2:2. Zij hebben Christus nodig tot rechtvaardigmaking. Was er geen Christus, in eeuwigheid werden wij niet gerechtvaardigd. *Hij is DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID*, Jer. 23:5. Wij hebben Hem nodig om in de hemel te komen, Joh. 14:6: Ik ben de Weg, de Waarheid, en het Leven. *Niemand komt tot den Vader dan door Mij.*
 2. Gelijk al de vromen noodzakelijkheid in Hem zien, zo zien zij ook schoonheid en begeerlijkheid in Hem. In de natuurstaat leven er duizenden christenen, die zeggen: er is geen gedaante noch heerlijkheid in Hem, geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben, Jesaja 53:2. Dán zeiden zij: Zijn gedaante en gelaat is verdorven. Maar in de genadestaat zijnde, zo is Hij hun dierbaar, 1 Petrus 2:7, de Wens van hun hart, Haggai 2:8. Dan zeggen zij zo oprecht: *ik heb niemand nevens U in den hemel; nevens U lust mij ook niets op de aarde*, Psalm 73:25. Dan zult u de bruid zo vinden, dat zij zegt: *Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Zulk een is mijn Liefste, ja, zulk een is mijn Vriend*, Hoogl. 5:16.
 3. Dat niet alleen, maar gelijk al de vromen noodzakelijkheid in de Heere Jezus zien, en ook schoonheid, en Hem daarom hoogschatten en achten, zo zult u ook vinden, ten derde, dat zij aangenaamheid in Hem zien, in Zijn bejegening en liefelijk onthaal. *Als iemand tot Mij komt, zegt de Heere Jezus, Ik zal Hem geenszins uitwerpen*, Joh. 6:37. In het bijzonder zien zij aangenaamheid in Zijn uitnemend onthaal, als Hij hen kust en voert in het wijnhuis, en in de binnenkamer, en in die kussingen en optrekkingen Zijn liefde aan hen toont. Dan ondervinden zij de kracht van de belofte, Joh. 14:21, 23: *Wij zullen tot hem komen en woning bij hem maken, en Ik zal Mijzelven aan hem openbaren*; en Ik zal ze al Mijn schatten tonen, waar zij deel aan hebben. Dan krijgen zij deel aan die belofte, Openb. 3:20: *Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop; indien iemand Mijn stem zal horen en de deur*

opendoen, Ik zal tot hem inkomen, en Ik zal avondmaal houden met hem, en hij met Mij.

Er is niet één vroom mens, of hij vindt die dingen, die wij daar gezegd hebben, in zijn Heere Jezus. In het ganse Hooglied zult u de bruid zo werkzaam vinden. Het Hooglied is een beeld van al de vromen van alle tijden. Daar wordt getoond de noodzakelijkheid, die zij in de Heere Jezus hebben. *Ik kan niet tot U komen*, zei de bruid, als U mij niet trekt: *Trek mij, wij zullen U nalopen*, hfdst. 1:4. *U bent mij zo begeerlijk, ach, ik wilde dat U mij als een bundelken mirre was, dat tussen mijn borsten vernacht!* vers 13.

In het eerste hoofdstuk van dit lied viel de bruid op twee of drie zaakjes. Zij ging de Heere melden, en dat zult u ook zien bij al de vromen, dat Hij hun schoon en begeerlijk is. *Hij is de schoonste van al de mensenkinderen*, Psalm 45:3. *Hij draagt de banier boven tien duizenden*, Hoogl. 5:10. Hij is de Uitverkorene; Hij steekt boven allen uit.

De Heere Jezus meldt de schoonheid van Zijn bruid ook: "O gij schoonste onder de vrouwen, zegt Hij, gij zijt als een lelie onder de doornen, gij zijt Mijn enige duive, Mijn volmaakte. Gij zijt zo schoon, door de schoonheid die Ik op u gelegd heb; gij hebt al uw gaven en genaden en welsprekendheid van Mij, wat u bij de Heere en mensen zo aangenaam maakt."

Dat mag de Heere van haar zeggen; maar zij zeggen wederom: "o, hoe groot is Uw goed en Uw schoonheid, Zach. 9:17. U overtreft het alles. Gij zijt de Schoonste der mensen; zie, Gij zijt schoon, ja lieflijk, Hoogl. 1:16. Wie is U gelijk, waar zal ik U bij vergelijken? Gij zijt als een Roos van Saron, als een Lelie der dalen, als een appelboom onder de bomen des wouds," hfdst. 2:1, 3.

En gelijk als zij noodzakelijkheid en dierbaarheid in Hem vindt, zo meldt zij ook Zijn goede bejegening en onthaal. Zij vindt het bij de Heere Jezus zoet onder de appelboom, zij plukte er wel eens een appeltje af, er viel er wel eens een op haar schoot. Wat is dat? De ene of de andere weldaad, door Jezus verdiend, die Hij mij toepaste. Het was zo uitermate zoet, ik kreeg zulk een onthaal, boven al mijn gedachten, daar werd Zijn liefde de banier over mij.

Op het laatste Avondmaal hebben wij de eerste woorden gemeld van dit vers: *Hij voert mij in het wijnhuis*. Nu wilden wij in dit Avondmaal wel de andere zien: ***En de liefde is Zijn banier over mij***. U moogt u elk wel zetten tot aandacht, de zaak is het wel waard.

Daar had u in dit onthaal een huis en wijn; dat huis en die wijn tezamen was een *wijnhuis*, en daar was alle verkwikking in. Daar is alle verkwikkende genade in de Heere Jezus, al wat wenselijk is voor de ziel van Gods kinderen voor tijd en eeuwigheid, wat u vervrolijken en verkwikken kan. De Kerke Gods wordt dikwijls bij *een huis* vergeleken. Dat huis wordt, omdat er wijn in was, bij een wijnhuis vergeleken en *een wijnhuis* genoemd. Dat huis was daartoe bestemd, daarin was wijn te kopen; het is daar: zet hen koppen vol wijn voor. Er waren in dat huis lokkers en dienaren, die zeiden: *wijk in dit huis*. Daar waren ook flessen, bekers, glazen in een zoete instelling; daar was volop, in een wijnhuis is geen schraalheid.

Ik durfde er niet ingaan, zei de bruid, ik schroomde, ik had geen vrijmoedigheid, ik stond een weinig aan de deur, ik dacht: mijn God, zou ik het geluk wel eens hebben om erin te komen, te smaken en te proeven wat daar omgaat? Daar kijkt haar Liefste

naar buiten, Hij neemt ze bij de hand, Hij voert ze erin. Hoe lang draalt u dan? Zei Hij. Wel, proef hoe goed dat Ik ben. Daar was zij erin, daar smaakte zij de volheid. Wat gebeurt er dan? Daar let zij op; zij krijgt een klaar begrip van al de Goddelijke waarheden in de Bijbel. De Geest werkt zó, dat haar genaden haar zo klaar worden, zodat zij moet zeggen: mijn moedeloosheden houden op, mijn donkerheden gaan weg, de redetwisten houden op, al die tegenwerpingen, die tevoren zulk een klem hadden, hebben geen kracht meer, de pijlen treffen mij niet, de kruisen drukken mij niet, ik raak tot een verstandig redeneren. Zij legt zaken bij zaken, staat bij staat, gestalten bij gestalten: *ben ik altijd zo geweest?* Zei ze.

Wat gebeurt er nog meer? De Geest brengt ze tot verzekering: *Ik ben des HEEREN*, zei ze, *ik ben mijns Liefsten, en Zijn genegenheid is tot mij*, Jes. 44:5, Hoogl. 7:10. Daar smelt zij, daar is als geen geest in haar, daar ligt zij stijf van verwondering voor de Heere. Ach, zij wordt zo dankbaar. *Zijn Uw kinderen niet nauw in Uw hart, Heere*, zei ze, *wel, U bent ook niet nauw in mijn hart*. Nu ondervind ik dat ik des Heeren ben. Dat gebeurde er. Ik raakte in het wijnhuis.

Wel vriendin, schone, hoe kwam u erin? Wat genoot u daar, en wat bewoog de Heere? Niemendal van mij bewoog de Heere; maar de fontein, de bron, de oorsprong was de liefde van de Heere.

Wel vriendin, schone, was het altijd kussen? Was het altijd het hoofd op het hart van de Heere te leggen met Johannes?

Nee; de Koning zei: *daar is Mijn liefde; als u in strijd, kruis en ongelegenheid zult moeten, Mijn vriendin, schone, hoe zult u dan doen?*

"Heere, zei ze, Uw liefde genoten hebbende, dat zal mijn banier, mijn vaandel zijn; u zult mij liefhebben, en ik zal onder Uw liefde staan, ik zal voor U wandelen in liefde."

Wij hebben in deze woorden (*en de liefde is Zijn banier over mij*) te zien:

- I. Ten eerste, de liefde van Christus tot Zijn bruid.
- II. Ten tweede, wat werking de liefde op haar had als zij in het wijnhuis geweest was: *zij is*, zegt zij, *de banier over mij*.

I.

Let eens op de liefde van de Heere Jezus. In Johannes 11:36 staat: Zie, hoe lief Hij hem had. Hebt u er ooit wel om gedacht, om de liefde van Christus? Wij moeten met de bruid Zijn uitnemende liefde vermelden, meer dan den wijn, Hoogl. 1:4. U hebt dikwijls buiten twijfel van de wijn al meer gesproken dan van Christus liefde. Zullen wij ze u eens optellen? Zijn liefde is deze:

1. Ten eerste zegt Hij: *Ik verkoor u*. Paulus, gij zijt Mij een uitverkoren vat, Hand. 9:15. Hun namen zijn geschreven in het boek des levens, Filipp. 4:3, Openb. 21:27. De naam van elk vroom kind Gods staat in dat boek.
2. Ten tweede, waarin toonde Hij Zijn liefde? In dat gewillig aanbieden om in de schuld te treden voor de uitverkorenen, in die straffen en smaad, die de uitverkorenen waardig waren. Hij heeft die op Zich genomen, Hij werd met Zijn hart Borg bij God voor hen. *Vader*, zei Hij, *de bittere kelk, die u Mij te drinken geeft, zal Ik drinken, de harde voorwaarde zal Ik ondergaan*. Mijn beminde, zegt Hij, Ik heb u lief.
3. Ten derde; ach uitverkorene, voor wie Ik de borgtocht betaald heb: toen de volheid des tijds kwam, hoe gewillig kwam Ik uit de hemel, hoe gewillig verliet Ik Mijn staat, en wat onderging Ik een grote verandering! Wat zou het een grote verandering zijn als een mens in een beest veranderd werd, gelijk als Nebukadnézar! Hij kreeg het hart van een beest, en werd van onder de mensen

verstoten. Ik verliet Mijn staat van heerlijkheid, en nam de gestalte van een dienstknecht aan; Ik ben gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was, om, de werken des duivels te verbreken.

4. Ten vierde, Ik onderging al dat bittere, dat u lieden in eeuwigheid had moeten ondergaan, dat alles leed Ik om u. Wat heb Ik geleden van het begin tot het einde Mijns levens! De toorn Gods, de toorn van mensen, de toorn der duivelen, de trouweloosheid van Mijn vrienden; dat alles moest Ik met goede ogen aanzien, en dat om u, omdat Ik u liefhad. Mozes, David en Paulus wilden eens sterven voor diegenen die zij liefhadden, maar het kwam er niet toe; maar Christus stierf metterdaad. *Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zet voor zijn vrienden;* en dat doe Ik voor u, gelijk Ik hedenmorgen in het Avondmaal betuigd heb, Joh. 15:13.
5. Ten vijfde, Ik onderging uit liefde ongelooflijke helleangsten om u, Ik zweette grote druppelen bloeds, Ik riep uit: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten, verre zijnde van Mijn verlossing, van de woorden Mijns brullens? Mijn God, Ik roep des daags, maar u antwoordt niet; en des nachts, en Ik heb geen stilte,* Psalm 22:2, 3.
6. Nog eens, de Heere Jezus toont Zijn liefde in al die liefdenamen en liefde-uitdrukkingen en liefdebewijzen omtrent hen. Wat voor liefdebewijzen geeft Hij aan de Zijnen? Deze:
 - a. Ten eerste, Hij geeft ze Zijn Woord, of zij worden gebracht waar het Woord is; zij komen bij het Woord, en het Woord komt waar zij zijn, waardoor zij gelokt worden, Hand. 2 en 16.
 - b. Ten tweede, Hij geeft ze bij Zijn Woord Zijn Geest. Daardoor worden geraakt Tyriërs, Palestijnen en Moren, zodat men kan zeggen: *Die en die is aldaar geboren; en de Allerhoogste Zelf zal haar bevestigen,* Psalm 87:5. Wilde heidenen, die raakt Hij met Zijn pijlen en schichten; daar bewerkt Hij hun verstand en oordeel, Hij doet ze zien waar hun geluk in zou zijn; Hij bewerkt hun keuze, hun consciëntie, hun driften, en Hij drijft ze naar eenzame plaatsen: daar breken zij het verbond met de wereld, en zij maken een verbond met God en Christus.
 - c. Ten derde toont Hij Zijn liefde daarin, met ze te vergelijken bij zulke uitnemende dingen. Er is er niet een die genade heeft, het zij een schaapje of zuigelingetje; *kunt u Mij niet volgen,* zegt Hij, *Ik zal u dragen.* Hij vergelijkt ze bij een besloten hof, bij een besloten wel, een verzegelde fontein, Hoogl. 4:12. *Wie is zij, die er uitziet als de dageraad, schoon gelijk de maan, zuiver als de zon, verschrikkelijk als slagorden met banieren?* Hoogl. 6:10. Mijn vriendin, hoe schoon komt u Mij voor! Met u zal Ik de wereld overwinnen.
 - d. Ten vierde toont Hij hen in al die liefelijke namen, die Hij haar geeft: *Mijn bruid, schone, volmaakte, Mijn duive;* het is alles in het Woord om het heerlijkst. "Prinsendochter, Ik schep zulk een behagen in u. Wil de duivel of wereld of zonde u aanvallen, Ik verklaar u dat Ik voor God sta om voor u te spreken, opdat u niet af zou vallen. Laat het gaan zo het wil, Ik heb zulk een behagen in al uw doen, in uw tranen, bidden, gestalten, Avondmaalgaan, in het onderzoek van uzelf, Mijn lust is in u."
 - e. Ten vijfde, Ik ben gemeenzaam met u. Hebt u wel over Mij te klagen? Ben Ik u wel een woestijn van donkerheid, sedert dat u met Mij omgegaan hebt, sedert dat u tot geloofsoefeningen gekomen bent? Heb Ik mij niet geopenbaard aan u, allengskens meer en dikwijls? Ben Ik niet allengskens gemeenzamer met u

geworden? Heb Ik niet gezegd: *Eet, vrienden, drinkt, en wordt dronken, o liefsten*, Hoogl. 5:1. Het is u gegund, al wat Ik heb.

- f. Nog eens, Hij toont Zijn liefde hierin, dat Hij zegt: Ik zal eens voor u bidden en bij God gaan, en als u komt om te bidden, dan heb Ik al een zegen voor u bereid. Ik zal u zegenen, zegt God, met allerlei zegeningen in den hemel in Christus, Eféze 1:3.
- g. Nog eens; al wat u in uw hand neemt, het zal alles ten goede uitvallen. U kunt het in het eerst zo niet zien, maar Ik zal maken dat alle dingen u medewerken ten goede, Rom. 8:28. Ik zal u verzorgen, wentel maar uw weg op de Heere, Ik zal u bewaren in Mijn kracht, Ik zal u ondersteunen en beschermen, Ik zal u nooit verlaten, Ik zal niet rusten voordat u in de hemel bij Mij zijt.

Dat is de liefde van Christus, die groot is, die nog vergroot wordt als u eens ziet wie Hij liefheeft. Ahasvéros mocht Vasthi beminnen, een vader mag zijn kind beminnen, een man zijn vrouw, dat is redelijk; maar wij zijn Zijns gelijken niet. Hij is de Zone Gods, wij zijn mensen; Hij is de Schoonste, de Grootste, de Trouwste, de volkomen Zaligmaker, en wat zijn zij die Hij bemint? Walgelijken, onwaardigen.

U zult die liefde nog al meer zien, als u er eens op let wat Hem bewoog om het hart op mij of u te zetten. Was het een voorgezien geloof, goede talenten en gaven?

Was er één enige waardigheid in ons? Ach nee; toen Hij mij en u liefkreeg: wij waren zulke walgelijke schepsels, slaven van de zonde en de duivel, vijanden Gods en van onze naaste; zelfs begeerden wij Zijn liefde niet. *U hebt Mij niet eerst liefgehad*, zegt Hij, *maar Ik heb u eerst liefgehad*.

Die liefde wordt vergroot, als u eens let hoe wij door die liefde werden; zo, dat de Heere Jezus zegt: *gij hebt Mij het hart genomen, Mijn zuster, o bruid; gij hebt Mij het hart genomen met één van uw ogen, met één, keten van uw hals*, Hoogl. 4:9.

Ze wordt vergroot als u eens ziet, dat ze is een onsterfelijke liefde. *Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde*, zegt Hij in Jeremía 31:3. Ze is eeuwig vast, nooit eindigend, overvloeiende om armen en ledigen ermee te vervullen; ze is de volmaaktste, de zuiverste, ze is krachtig, daar is een hoogte, breedte, lengte, diepte in, ze gaat alle kennis te boven, Eféze 3:18, 19. *Ik wilde ze eens kennen*, zei Paulus, *maar ze is niet te kennen dan in de hemel; daar zal ze eerst recht gekend worden*.

Ze is nog groter, als u eens ziet wat er al uit vloeit: het stondetje van trekking, het stondetje dat u geloof kwam te oefenen, het stondetje dat u tot stilte, tot blijdschap en tot verzekering kwam, en wie weet wat er nog meer uit vloeien zal? Hij zal zo voor u zorgen, dat Hij u tot Hem trekken zal in de hemel; u hebt onderpanden, voorsmaken, eerstelingen van het eeuwige leven.

Ja, het moet nog al hoger klimmen, als u erop let.

- Omdat de Heere Jezus u liefheeft, zo heeft de Vader en de Geest u lief, met de engelen en de vromen.
- De Vader Zelf heeft u lief; Ik behoef niet voor u te bidden dat de Vader u lief zou hebben, Joh. 16:27.
- De Heilige Geest heeft u lief: De gemeenschap des Heiligen Geestes zij en blijve met u allen, 2, Kor. 13:13. Ik en de Geest zullen met u zijn, Ik als Leidsman, en Hij zal alle genaden in u werken. Uw beste werk is maar ongerechtigheid, maar als u het geluk hebt dat u in Mij zijt: Ik zal al uw gebreken bedekken.

II.

Mocht de bruid nu niet wel zeggen: *Wij zullen Uw uitnemende liefde vermelden, meer dan den wijn*, als zij zo gevoelig in het wijnhuis gevoerd werd, als zij zulk een gevoelige gemeenzaamheid en zulke optrekkingen kreeg? Zal het nu altijd kussen zijn, zal het altijd een smelten in de liefde zijn? Misschien ja. Maar is het zo altijd niet, zij zullen evenwel die liefde in hun hart houden, al was het nog zo donker. Zij zegt: *die liefde, Heere Jezus, die U tot mij hebt, waar ik ondervinding van gehad heb, zal altijd de banier over mij zijn.*

Dat zal u in het eerste zo klaar niet zijn; die liefde zal in het hart bewaard worden; en dán moeten wij gaan zien hoe dat zij de banier is.

De bruid speelt misschien niet vreemd met haar gedachten op de wolk- en vuurkolom. Des nachts was die wolk een vuurpilaar, en des daags een rookpilaar. Wat doet die kolom? Zij gaat daar staan voor het leger van de kinderen Israëls in de woestijn, en zij geleidt hen tot in Kanaän. Aan de zijde van de vijanden was zij donker, aan de zijde van Israël was zij licht. Die kolom gaat daar staan boven de tabernakel, zij bleef hen bij; totdat zij in Kanaän raakten, was zij hen tot een beschermheer en overste leidsman.

Wat is dat nu: *Gij hebt mij geleid als een wolk- en vuurkolom, gelicht naar Kanaän, beschermd op de weg naar Kanaän?* Wat drukt het dan uit? "Mijn Heere ontmoet mij vriendelijk, Hij is mijn Banier, Hij is mijn wolk- en vuurkolom, Die het donker maakt voor mijn vijanden, en licht aan mijn zijde, en niet rusten zal voordat Hij mij in de hemel heeft binnengebracht; daar zal mij niets deren, alzo min als Israël; al de vijanden, die er onderweg zijn, zullen mij niet buiten houden."

Anderen zinspeelden met hun gedachten op de banier van de twaalf stammen der kinderen Israëls, die naar hun heiren uittrokken, elk onder zijn banier. Elke stam was omtrent van duizend man, en elke stam had zijn banier, elk wist onder wie hij thuis hoorde, en zij legerden zich rondom de tabernakel. Wat betekent het dan?

Dit: *ik heb ook zo baniersonthoofden, ik weet ook waar ik behoort, onder de banier van de liefde van Christus.* De wereldse banier steekt de vlag op van pracht, praal, dronkenschap en dergelijke. De duivel steekt ook zulke vaandels op. Maar hierop komt de bruid dan, en zegt: *ik ben onder dat stammetje volks, dat het vaandel van de banier van Christus tot haar standaard en banier heeft.* Onder wat volk u komt, u zult geen plekje vinden, of u zult vinden dat er ergens een vaandel en een waandrager is. Er zijn geen vaandels, of het is de gewoontes dat er in de vaandels een teken is. Aan het teken kunnen zij dan zien waar dat zij onder behoren. Wij geloven dat zij daarop zinspeelt met haar gedachten. Er worden geen schepen uitgerust, of zij hebben hun vlag. Zijn er nu weer banieren te land, zij hebben hun waandragers. Zelfs onder de burgerwachten hebt ge in elke afdeling een vaandel, elk weet onder welke hij behoort.

Als nu de ziel in het wijnhuis gevoerd is: *mijn God, zegt zij, ik behoort onder geen vaandel dan onder dat van de liefde van Christus.*

U weet dat het een gebruik is, onder alle volken, dat men een teken in de vaandels ziet.

- De ene had tot een teken de bliksem; dat was dan het bliksemende regiment.
- De andere de trouw: dat was dan het vertrouwende regiment.
- Het andere was het helpende regiment, het andere het ijzeren, regiment.
- Het andere was het rokende regiment.

Zo wist dan elk onder welk vaandel en regiment hij behoorde.

Nu komt de Heere Jezus Christus bij de bruid, en bij al Gods volk, en vraagt: *onder welk vaandel behoort u?*

En zij zeggen: *onder het vaandel en de banier van de liefde van Christus*. Er staan ook verscheidene opschriften op: Hij is de Middelaar, de Losser; Hij is de Zone Gods, Die tot de Oude van dagen sprak. Hij is de Borg, de Voorbidder, de Wortel van Isaï, de Leeuw uit de stam Juda. Hier staat op: *De liefde van Christus dringt ons*, 2 Kor. 5:14. Wat doet nu een vaandel?

1. Ten eerste, het werft volk. Daar wordt dan uitgeroepen, als dat standaardje wordt opgestoken, van zulk of zulk een overste: wie wil er zich onder dat vaandel begeven? En zo wordt er dan volk geworven. Nu de zielebruid van de Heere Jezus ziende de liefde van de Heere, dat standaardje opsteken: die liefde dringt haar; Hij legt Zijn liefdekoorden om haar hart. *Ach Heere*, zegt zij, *ziet U naar mij?* Er was immers geen waardigheid noch verdienste in mij. *U kon een ander genomen en mij voorbijgegaan hebben*. U zult zeggen: is dat wel Schriftuurlijk? Ja, Jesaja 5:26 en 11:12, waar van de Messias gesproken wordt: Hij zou een banier oprichten onder de heidenen, Hij zou de heidenen tezamen toesissen; zij zouden staan voor de Heere, en als het ware een banier opsteken. Hoe komen zij nu tot die banier? Is het niet door de liefde van Christus, dat Hij Borg geworden is? Is het niet door Zijn liefde, dat Hij voor hem gestorven is? Is dat niet een grote liefde?
2. De vandelens maakten onderscheid tussen de ene en de andere troep. Onder welk vaandel behoort u nu? Is het onder het vaandel van de duivel? Daar zitten al de goddelozen onder. Daarop komt de bruid en zegt: het vaandel van de liefde van Christus heeft mij onderscheiden van de wereld; *daardoor ben ik een uitverkoren geslacht geworden*. "Ik heb u uit de wereld uitverkoren", zegt Jezus in Johannes 15:19. *Allen, die hen zien zullen, zullen hen kennen, dat zij zijn een zaad, dat de HEERE gezegend heeft*, Jes. 61:9. *Mijn Heere*, zegt de bruid, *toen U mij in het wijnhuis bracht, ben ik onder Uw banier gekomen, toen U mij onderscheidde van allen die onder de banier des duivels dienden*.
3. Ten derde, als men een vaandel ziet, dat geeft te kennen dat er een overste is. Er zijn oversten over honderd, over vijftig, over tien. Het geeft te kennen dat die een vaandel voert, heerschappij heeft. *Mijn Heere, toen U mij in het wijnhuis voerde, kreeg U door Uw liefde het bewind in mijn hart, zodat ik zei: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?* Hand. 9. "Wees Gij mijn Heere en Overste, breng mij onder Uw vaandel. Gij zijt het Hoofd van de gemeente, Gij zijt boven allen, ver boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij, en allen naam die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomstige", Efése 1:21, 22 en Kol. 1:18. Gij zijt in allen de Eerste. Wat doet een banier nog meer?
4. Ten vierde, daar trekt men onder dat vaandel op, in spijt van al de vijanden. Breng dat nu weer over. *Ik ga onder de banier van de liefde van Christus, Die mij zo lief heeft gehad; Die heb ik ook zo lief, maar die de Heere niet liefhebben, heb ik ook niet lief. En niets zal mij scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere*, Rom. 8:39. Die in het wijnhuis geweest is: *al moest ik voor de Heere door bloed treden*, zegt hij, *ik deed het*.
5. Ten vijfde, wat doet een vaandel nog meer? Komen er troepen tegen hen: zij gaan op een berg, en zij steken het vaandel op. Dan komen de soldaten wederom, die verstrooid waren. Zo zegt de bruid: *als ik eens door de wereld weggesleept zal zijn, dan zal ik uit mijn verstrooide gestalten opstaan en weder tot U komen en naar U omzien*. In Hooglied 3 ging ze Hem nawandelen. In Hooglied 5 stond haar Liefste en klopte, maar zij wilde niet opstaan. De liefde van Christus ... wat doet

zij allemaal voor Gods kinderen! Al zijn zij verstrooid tot aan het einde van de aarde, als Hij Zijn liefdebanier opsteekt, komen zij weer tot Hem.

6. Ten zesde, als een vaandel opgestoken wordt, het geeft zulk een moed aan de soldaten, dan zijn zij zo veilig! Zo is het ook met een die in het wijnhuis gevoerd is. De liefde van Christus, wat geeft die een moed! *Wij hebben dan altijd goeden moed*, zeggen zij met Paulus in 2 Korinthe 5:6. *Ben ik Uw vriend, Heere Jezus, bezit ik Uw hart: ik zal U mijn hart ook niet weigeren*. Al komen er dan nog zulke vijanden, mijn hart bezwijkt niet als ik het vaandel van de liefde van Christus boven mijn hoofd heb.
7. Ten zevende, wat doet een vaandel aan de soldaten? Zij zien erop, zij houden er het oog op, zij laten het uit hun ogen niet gaan. Zo is het met de liefde van Christus, die gaat hen niet uit het oog. *Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs*, Hebr. 12:2.
8. Ten achtste, als een vaandel opgestoken wordt, dat maakt dat de soldaten getrouw blijven; maar de naam van de deserteurs wordt aan de galg geplakt. *Ach Heere, zegt ze, Uw liefde is de banier over mij, het maakt mij zo trouw. Hebt U zoveel liefde voor mij? Ik zal U ook niet verlaten, ik hoop U al mijn leven getrouw te zijn, tot de dood; vader, moeder, ja eigen leven wil ik wel verlaten om Uwentwil, Maar U niet*. Hoogl. 8:6: De liefde is sterk als de dood. Liefde is niet te stuiten.
9. Ten negende, een vaandel, als het opgestoken wordt, is een teken van triomf. Wij zullen juichen over uw heil en de vaandelen opsteken in den Naam onzes Gods. En zo zouden zij zegepralen over al hun vijanden, Psalm 20:6. Zij wilden zeggen: *wij zullen al zegepralende en met dankzegging wederom komen*. Breng dat nu weer over. *Nu ik in het wijnhuis geweest ben en het vaandel van de liefde van Christus de banier over mij is, zal ik meer dan een overwinnaar zijn, door Hem, Die mij heeft liefgehad*, Rom. 8:37. Ik weet dat ik zal triomferen over dood, hel, en al mijn vijanden, 1 Kor. 15:55-57.

Ziedaar hetgeen in het eerst duister was. Zo staat het. Ik geloof dat het u nu klaarder is. *Het mag gaan zo het wil, ik zal U getrouw blijven; waar U gaat, Heere, ik ga mee; wie U verlaat, ik niet*.

Hoe kwam u nu in het wijnhuis, vriendin, schone? Wel, de liefde van de Heere Jezus was de bron, de fontein, omdat mijn Heere mij liefhad.

Toepassing

Daar hebt u het vers. Sommigen hebben het geheel kunnen horen (als u er lust toe gehad hebt), die wakker geweest zijt. Maar die niet wakker geweest zijt, het is evenwel gepredikt, de preek staat tot uw verantwoording in het oordeel. Wij moeten nog een vraag, vier of vijf, doen; en als wij ze u doen, zo doen wij ze onszelf ook.

1. Ten eerste, bent u ten Avondmaal geweest vanmorgen? U hebt uw antwoord misschien al gereed: *ja*.
2. Ik doe een tweede vraag: op welke grond zijt u er geweest? Ik weet niet of uw antwoord nu wel zo gereed is. Was het op uw doop? Op uw belijdenis? Op uw burgerlijke wandel? Op uw welgeschiktheid? Dat u niet ontbloot van kennis bent, meent u het daarmee goed te maken? Zegt u dat dit genoeg was? Nee, dat weet u wel beter. Ik vraag of God u liefhad. Of God in Christus uw God was, door de bewerking des Geestes. Daarop moet u antwoorden. Die daar niet op wil antwoorden, daar antwoorden wij dan op: die zijn niet goed ten Avondmaal

geweest. Het zal hier niet goed te maken zijn met wat twisten of het geloof geen verzekering is, dat op de wijze van de zogenaamde Hebreëen te verstaan. Genade, zeggen wij, verzekert u niet altijd.

3. Ten derde; ik vraag u: werd aan de tafel de Heere Jezus u dierbaar, voor of na? Hebt u ooit wel eens, alleen zijnde, tot Hem durven zeggen: *Gij zijt mij zo begeerlijk?* Hebt u er, alleen zijnde, wel eens om gekreten? Zegt u: *het koste wat het kost, de Heere Jezus moet mijn Middelaar zijn?* Vrome, bent u nooit in het wijnhuis geweest? Wel, u zult er wellicht nog wel eens inkomen. De allerswakste heeft zo wel iets verkwikkelijks genoten, waardoor het werk der genade u klaar werd, en u tot een verstandig redeneren kwam, en uw ziel dikwijls liefelijke invloeiingen had.
Wij vragen u: Of, hebt ge het uzelf in het wijnhuis gevoerd? Hebt ge het uzelf opgedrongen dat u verzekerd was?
4. Wij vragen u, ten vierde, nog een vraag: Hebt u de Heere lief? Als u vanavond alleen was, zou u ongeveinsd kunnen antwoorden, als de Heere u vraagde, als Petrus: *Hebt gij Mij lief?* Zou u dan kunnen en durven antwoorden, en zeggen met hem: *Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb?* Joh. 21:17.
5. Wij moeten u nog een vraag doen: als u de Heere liefhebt, onder welk vaandel bent u? In de stad hebt u uw vaandels waar u onder behoort; maar onder welk vaandel bent u naar de ziel? Is het onder het vaandel van Christus' liefde, of bent u onder het vaandel van de wereldse en duivelse opschik? Zag men daar aan de tafel de wimpels van de wereld van u afwaaien? Kwam u daarmee pronken? Denkt u dat het op geen uiterlijk gewaad of kleed aankomt, ofschoon men als een wereldse pop en met nog zulk een wild gewaad komt, en zegt u: *daar bestaat het niet in?* Het is verschrikkelijk. Bent u onder het vaandel van de pronkers, dobbelaars, krakélers, dieven? Als u een dief ziet, deelt u ermee? Als u uw goed in uw winkels, kantoren, pakhuizen beziet, zegt u: ik ben onder het vaandel der dieven niet?
De duivel staat en steekt zijn vanen op, maar wat een toeloop heeft hij van jongelingen, maagden, aanzienlijken, geringen, armen, rijken! Daar propt en krioelt het. Maar komt de Heere Jezus met Zijn liefdebanier, steekt Hij die op, belooft Hij nog zoveel wat zonder uitstel verkregen kan worden, belooft Hij victorie en overwinning te geven, en na de victorie de hemel aan elke zondaar ... Hij heeft geen toeloop.

Ik denk dikwijls: *mijn God, waar komt het vandaan dat de duivel zoveel toeloop heeft, en de Heere Jezus zo weinig?*

- a. Als ik het dacht, zo kwam mij te binnen of het daar niet uitsproot: zij komen niet waar zij geworven worden, en als zij er komen, zij achten het niet, het is hun nauwelijks aandacht waard. Gaan zij al waar zij geworven worden, zij bidden niet eens dat het God het zegenen zou. Wij dachten dat de reden was onachtzaamheid op zo grote zaligheid. Maar: *Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo grote zaligheid geen acht nemen?* Hebr. 2:3. Men leest zo, dat de koning deze en gene liet nodigen tot de bruiloft, maar zij zulks niet achtende gingen heen, elk naar het zijne, deze tot zijn akker, gene tot zijn koopmanschap, Matth. 22:5.
- b. Weet u wat wij nog meer dachten de reden te zijn? Dit, dat u in uw hart zegt: wij zullen vrede hebben, al wandelen wij naar het goeddunken van ons hart, al blijven wij onder de banier van de zonde, al blijven wij in de wereldse gezelschappen en

- lusten, Deut. 29:19. Óf, het is voor ons buiten hoop, Jer. 2:25. Óf, zo u al eens een voornemen hebt om te komen: u breekt niet door.
- c. Ten derde dachten wij dat het dáár haperde, dat u onder het vaandel van de weglopers waart, en u durfde onder de vromen niet weer te komen; u dacht in uw hart, dat uw naam aan de galg in de hel geplakt was, dat zij geschreven stond aan de galg van het eeuwig verderf.
 - d. Ten vierde kwam het mij voor, dat het daaraan scheelde, dat u zegt: die onder de banier van Christus leven, worden gehaat; daar is geen gunst, geen gewin mee te halen; er is niet veel voorspoed onder hen. Wij dachten dat het hieraan scheelde, dat u zulk een zin had in het koninkrijk des duivels op aarde, waar hij aanbiedt gunst, gemak, vermaak, eer, aanzien, voorspoed, uitwendig, en dat u dacht: onder de banier van Christus hebben zij dat niet veel, de wereldlingen hebben doorgaans daar het meest van.
 - e. Ten vijfde dacht u: kwam ik onder de banier van Christus, dan zou ik zo onverschillig niet mogen leven, dan zou ik zoveel laten moeten wat ik nu doe, waar ik zin in heb, in gezelschappen te lopen, dartel te zijn, in de wereld mij te vermaken, en dan zou ik op mijn consciëntie moeten letten, met mijn huisgezin moeten bidden, mijn lusten niet mogen doen; daarom laat ik mij niet werven, ik heb er althans nog geen zin in.

Mogen wij u nog wel met een woordje aanspreken? Kom eronder, het zal er zo goed zijn, het zal er beter gaan dan u denkt. Het is nog de werftijd; daar wordt nog een *generaal pardon* aangeplakt. Kijk door al de Schriftuurplaatsen die er zijn, geef er acht op, en op de dag dat u nog tot de liefde van Christus geworven wordt. Zo u het uitstelt, of als hij het weigert: wij zeggen u aan, dat de geweldiger u op de hielen is, en als hij u in uw slaap grijpt, dan zal hij u tot een geweldige executie overgeven.

Mogen wij u bidden? Ei, kom onder de banier van die liefste Heere Jezus. Wilt u dan, de liefde van de Heere Jezus niet hebben? U behoort immers tot Zijn banier? Bezie de tafel des Avondmaals eens. *Het Avondmaal geef Ik u*, zegt Hij, *tot een pand van hartelijke liefde*. Hebt u er wel op gelet? Waarom gebruiken wij die heilige tekenen en zegelen zo als een zeker pand van Zijn hartelijke liefde? Wij hebben gelegenheid gehad om met God zo te handelen als geliefden van Christus.

Ach, mocht u zeggen, *ik zal de Heere liefhebben, ik haat alle andere vaandels, daar wil ik niet onder komen!* U mag misschien in uw hart denken: *ach, was ik er mede onder!*

Wij zullen het u met een woord zeggen, wie er *niet* en wie er *wél* onder is. Hoor:

1. Ten eerste, hoe bent u eronder gekomen, als de Heere Jezus niet meer achting bij u vindt, dat u zegt: wat is uw Liefste meer dan een andere liefste? Vroeg u aan de vromen: *Welke drukte maakt u om de Heere Jezus?* Als u Hem mist, dan zijt u er nog niet onder.
2. Ten tweede, als u onder Zijn liefdebanier behoorde, dan zou u Zijn liefde meer ingang bij u laten vinden. Laat Hij kloppen, smeken door Zijn knechten, laat Gods Zoon Zelf kloppen: u laat Hem kloppen, u wilt Hem uw hart en huis niet opendoen. Maar is er ergens een, die klopt om een deel gekheid bij te wonen, dan wilt u wel horen. Maar laat de Heere kloppen, dan hoort u niet.
3. Ten derde, dan zou de liefde van de wereld minder bij u worden. U hebt wel ondervonden, dat de wereld dat genoeg niet geeft dat de vromen hebben in de liefde van Christus. De wereld en al wat erin is, dat is vergankelijk, het is een gebroken bak. Heeft die u liefgehad van eeuwigheid? Heeft die voor u gebloed?

Heeft die in de raad des vredes de borgtocht voor u opgenomen? Hoe bent u zo verzet op de wereld? Ja, bent u er niet door in strikken geraakt? Het goed van de wereld, ... maakt het niet dat u er node van kunt scheiden? Ja, als u moet zeggen: *Heere, ik ben Uw liefde zo niet onderworpen geweest, maar ik heb U veeleer gehaat*, lees dan 1 Korinthe 16:22: *Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking; Maranatha!* Wel, die vloek moest uw hart breken. Het is de allergrootste vloek, niet van een mens of aards koning, maar van de Sterke God. Als u Hem niet liefhebt voor uw dood, u zult uw tanden er eeuwig over moeten knersen, uw handen wringen, uw hart zal kloppen, en hoe treurig zal het u maken als uw consciëntie zal zijn als een worm die nooit sterft. Heeft iemand hier maar eens pijn in zijn tanden, of elders, hoe bitter kan het hem wezen! En dat gaat soms nog wel over, het vermindert of het gaat wel geheel over, maar dát zal eeuwig duren.

4. U moet weten wat voor gebruik u van deze dag maken zult. Staat u onder de banier van Zijn liefde of niet? Of is Hij alleen bij u gehaat? Dan bent u ongelukkig.

Maar wie is er oprecht onder?

1. Ten eerste, die leeft zo dikwijls in de beschouwing van Christus liefde.
2. Ten tweede, dan gaat het u naar het hart, als u liefde tot de Heere hebt.
3. Ten derde, zo een zegt: ik ben niet tevreden, of ik moet die vraag verstaan: *wat is het liefde tot de Heere te hebben?* Het is hen zo eigen Hem hoog te schatten, naar Hem te verlangen, Hem te begeren, zulk een genoeg te hebben in Zijn genot, Hem te beminnen. Het is de liefde eigen hem, die men liefheeft, te behagen, niet graag iets te doen dat hem mishaaft. U zult dan gaarne in zijn gezelschap zijn, en mist u hem, dan treurt u, als u zijn gezelschap mist, en dan gaat u zoeken naar die plaats, waar u uw geliefd voorwerp placht te vinden. Breng dat nu over in uw hart, of u zo leeft omtrent de Zone Gods.
4. Ten vierde, verbeeld u dat Hij bij u staat, en zeg dan tot Hem: "Heere Jezus, ik weet dat u een menselijke natuur hebt, maar U hebt ook een Goddelijke natuur. Met Uw menselijke, die bestaat in ziel en lichaam, bent U in de hemel, maar ik weet ook dat Uw Goddelijke natuur met Uw menselijke natuur verenigd is, en zo bent U de Alwetende en de Overalteenwoordige." Verbeeld ge u dan dat Hij tot u spreekt, en u bij name noemt, dat Hij zegt: *Simon, Jonas zoon, hebt gij Mij lief?* En zie of u kunt zeggen: *Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb*, Joh. 21:16, 17. Zie, of u kunt zeggen: *Ik heb de HEERE lief*, Psalm 116:1, hartelijk lief, Psalm 18:2. Zonder omslag te maken, vindt u wat Paulus zegt: *De liefde van Christus dringt ons, om niet meer onszelven te leven, maar Dien Die voor ons gestorven is?* 2 Kor. 5:14, 15.

Onbekeerden, als u nu uw hart rechtuit spreken zou, zoudt ge uzelf niet moeten afkeuren? En kunt u dan zó welgemoed zijn? Is dat een tijd om zo te lachen als deze stad doet, zo heftig de loterijen te begeren, en gaat u zó al ten Avondmaal? Misschien zal er haast een biddag komen, en is dat de voorbereiding ertoe? Het is ver gekomen dat men zegt: *het is alles geoorloofd*. Er gaat menig kind al het goed van zijn ouders zitten verdobbelen, daar gaan de burgers met elkander zitten dobbelen. Wilt u zo voortgaan? Ons leven is wellicht kort; u kunt zo voortgaan, totdat ge uw lever en hart aan stukken loopt. Is dit een stad en een gemeente? Als uw ouders opstonden, welker huizen u bewoont, zij joegen u het huis uit. God zal Zich niet laten bespotten, u mag al doen wat u wilt.

Bent u geen soldaat onder het vaandel van Christus' liefde, en bent u dan nog weelderig? Wij bidden en smeken u, als u de banier van Christus liefde mist: *kom eronder*. Het is zo niet alles met een lachje en praatje af te leggen. Wat zal het verschrikkelijk zijn, als al die dingen in de eeuwigheid op uw gemoed zullen liggen, waar u hier zo naar geijverd hebt!

Maar bent u onder de liefde van de Heere Jezus, ... dank God. Dan bent u onderscheiden van anderen. Bent u onder dat Hoofd gekomen, hoe dikwijls hebt u dan Zijn liefde wel aangenomen tot uw scherm! Hoe dikwijls hebt u uw oog wel op die banier geslagen, en erop gezien! Hoe dikwijls zoekt u Hem trouw te blijven! Blijf in deze Zijn liefde. Weet u beter, krachtiger, sterker? Ik niet. Weet u tederder? Ik niet. Ze is tederder dan de liefde van een moeder tot haar zuigelingetje. Hebt u dat vaandel niet? Hebt u vanmorgen niet de eed gedaan dat u het hebt?

Kinderen van God, is de kus van Jezus niet meer waard dan geheel de wereld? Kinderen van God, als u Zijn liefde mist, hoe onrustig bent u! Wat kost het u tranen, bidden, zoeken! Al had u nog zulk een voorspoed in de wereld ... het kan u niet voldoen.

Een duistere ziel zal zeggen: *als ik onder de banier van Christus liefde was, dan zou ik in deze Zijn liefde blijven, ik zou erin wandelen*.

Wel, u zult erin blijven en voortgaan, totdat u in Kanaän komt, totdat u uw voet in de eeuwigheid zet in de hemel. Dan zult u moeten zeggen: *ere zij Hem, Die ons heeft liefgehad en gekocht met Zijn bloed uit alle geslachten, volken, talen en natiën*.

Hebt u hier, al is het met veel struikelingen, in liefde tot God met Zijn volk en kinderen zoeken te leven: u zult dan eens eeuwig een wandeling hebben onder die door God staan.

Nu, ik hoop dat God mij en u tot dat geluk brengen zal, en daartoe zegenen dit gesprokene, tot Zijn eer, om Zijns Zoons wil. Amen.

TWEËËNTWINTIGSTE PREEK OVER PSALM 51:19
Op het Avondmaal

De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God, niet verachten.

Wij lezen in Spreuken 23:26: *Mijn zoon, geef mij uw hart.*

God is niet gezet op veel uitwendig beslag in de godsdienst. Wat te beloven, voor te geven, te krijten, als het slechts uitwendig is, dat is niet veel waard bij de Heere. Hij mocht er Ninevé nog wat om sparen, een Achab van de dood nog wat om verlossen, maar het is evenwel niet veel waard. Al kwam u de Heere tegen met duizenden rammen en met tienduizenden oliebekken, Micha 6:7, Hij zou zeggen: *Wie heeft zulks van uw hand geëist?* Jes. 1:12. De Heere heeft die offeranden wel geëist, maar het was om er wat anders in op te sluiten. Behalve dat, al is er niet veel uitwendig beslag, en het hart is maar oprecht, dat is de Heere aangenaam. Hanna, die verroerde slechts haar lippen, 1 Sam. 1:13. De HEERE ziet het hart aan, 1 Sam. 16:7. *Zalig zijn de armen van geest*, Matth. 5:3. *Bij die nederigen woon Ik*, zegt God, Jes. 57:15.

Nochtans moet dat wel aangemerkt worden: als er het uitwendige is, en het inwendige erbij, dat is dan de Heere aangenaam. Men moet niet zeggen: *de Heere ziet slechts op het inwendige, en niet op het uitwendige; als maar het hart goed is, dan is het alles goed.* Als iemand dat zegt, dan verdedigt hij een dwaalleer. God zag Abel aan, en Hij zag zijn offer aan; Hij zag zowel het uitwendige in het offer aan als het inwendige in Abel, Gen. 4:4. Omdat zijn hart goed was, was het uitwendige beslag van die goddeloze Manasse de Heere niet onaangenaam in het gevangenhuis als hij daar bad en belijdenis deed over zijn zonden, 2 Kron. 33:11-13. De Heere spreekt het niet tegen in Petrus, als hij daar straat op, straat neer liep, al schreiende, omdat zijn hart goed was, Matth. 26:75. Hetgeen de tollenaar uitwendig vertoonde, in het kloppen op zijn borst en het schreeuwen om genade, sprak de Heere niet tegen, omdat bij die uitwendigheden ook inwendigheden waren, Lukas 18:13. Het is de Heere zeer aangenaam als het uitwendige met het inwendige accordeert en overeenkomt.

Dat wist koning David wel. Hij was gevallen tot oneer van God, tot smarten van de vromen, tot blijdschap van de goddelozen. De vromen zaten te suffen. Zo'n man, zeiden zij, van zulk een aanzien, van zulk een aanzienlijke bediening! *Ach Heere*, zeiden zij, *kan zo'n pilaar in de genade zó vallen? Wat verschillen wij van hem, wij gekrookte rietjes!* Daar kwam bij: de mond van de goddelozen was wijd opengedaan. De vromen mochten denken: *mijn God, zal dat schaap niet terechtkomen?* Zal niemand hem aanspreken om hem terecht te brengen? Zal niemand hem lastigvallen? Zullen zij allemaal zwijgen? Ja, dat deden zij voor een tijd, totdat eindelijk God het moede werd.

O, dat schaap zo dwalende ... er wordt naar hem omgezien. Daar verwekt God een man in het hof, een trouwe profeet; die wordt zo bewrocht, hij gaat naar hem toe, hij behandelt hem voorzichtig, beleefd en getrouw. *O*, zegt hij, *sta toch op*. Hij vindt gunst bij de koning, het woord was hem als een pijl in zijn hart; de koning valt in voor de Heere.

Ach Heere, zegt hij, *wat heb ik gedaan (in de drie eerste verzen), het is alles te vuil; ach, wilde U het mij vergeven!* In het 4e, 5e en 6e vers: *ik moet het uitschreeuwen*, zegt hij; en daar belijdt hij zijn zonden, zij staan hem voor het oog. Daarop zegt hij:

mijn God, wat zal ervan gezegd worden? Wat al monden heb ik geopend! Elk zal zeggen: hoe kan het zijn, dat zulke zonden van zo een bedreven worden?

In het 7e vers geeft hij daar reden van: *Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen en ter wereld gebracht; ik ben een monster in mijn natuur door de overblijvende verdorvenheden; het is dan mijn natuur, die dat vuile gedaan heeft. Maar schuift hij dat op zijn ouders? Gaat hij dat bemantelen? Ach nee, ik zeg het niet, zegt hij in het 8e vers, om mij te verschonen; ik weet dat U, o God, lust hebt tot waarheid in het binnenste, en in het verborgene maakt u mij wijsheid bekend.*

Wel koning, mochten zij zeggen, is er dan pardon voor u?

Ach, ja, zegt hij, er is toch een Middelaar? Waartoe zijn dan al die reinigmakingen, die ontzondigingen met hysop omtrent de melaatse en andere onreinheid? Zag het niet op het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan dat van Abel? In het 9e vers was dat bloed: daar gaat hij door dat teken tot de betekende zaak.

Zij mochten gezegd hebben: wel man, bent u dan al gekneusd genoeg?

Ach, zegt hij, ik ben zo gekneusd, het gaat mij door vel en vlees; mocht ik weer eens vreugde en blijdschap hebben! *Doe mij vreugde en blijdschap horen, Heere, verkwik mij weer eens, opdat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt, vers 10. En vers 11: "Verberg Uw aangezicht van mijn zonde, en delg al mijn ongerechtigheden uit; ik kan niet leven als Gij U verbergt, dat kan ik niet dragen; als U het mij niet vergeeft, dan ben ik eender als Absalom; ik moet niet alleen de vergeving hebben, maar ook de blijken."*

Wel man, wilde u weer gaan zondigen?

Ach, nee, vers 12: *"Schep mij een rein hart, o God, en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest. Ik wilde dat U in mij een rein hart schiep; laat ik toch niet in nog al groter verval zal geraken. Verwerp mij toch niet van Uw aangezicht, en neem Uw Heilige Geest niet van mij; Ik weet dat ik zonder U niets vermag, ik ben gedurig tot hinken gereed; geef mij toch Uw Geest, liefste Heere, in het 13e vers. Geef mij toch weder de vreugde Uws heils; het heugt mij hoe zoet de kussen Uwsmonds waren, ik gedenk aan mijn vorige maanden; en de vrijmoedige geest ondersteune mij," vers 14. Wat zou u dan gaan doen?*

"Dan zou ik weer spreken tegen de zondaren, dan zal ik ze als een profeet weer leren, vers 15. Nu kleven mijn lippen aan mijn gehemelte; als ik ze zal uitspreken, dan zegt mijn hart: wat hebt ge gedaan? Ach God, Gij God mijns heils, het is grof gegaan, er zijn bloedschulden; het is niet alleen een Uría, maar ook nog wel dertig man, en ook mijn eigen kind. Dat zegt mijn eigen gemoed, en ook de goddelozen. Wat moogt Gij dan al zeggen en spreken? Verlos mij van bloedschulden, neem die van mij, zo zal mijn tong Uw gerechtigheid vrolijk roemen, vers 16. Heere, open mijn lippen, zo zal mijn mond Uw lof verkondigen, vers 17. Ik kan U niet gaan offeren, want U hebt geen lust tot offerande, anders zou ik ze geven; in het brandofferen hebt U geen behagen, vers 17, 18. Daar kan ik mijn heil niet in vinden, het moet heel wat anders zijn, ik had het tevoren niet."

Wat?

De offerande van een gebroken hart en verslagen geest, want zo zegt hij: *De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God niet verachten, vers 19.*

Koning, zou het dan goed zijn? Dan zou u genezen zijn, maar weet u wel dat u zulk een ergernis aan Sion gegeven hebt?

"Ach Heere, zegt hij, Uw kinderen gaan zo gedrukt: Doe toch wel bij Sion naar Uw welbehagen, en laat ik hier beproefd uitkomen; bouw de muren van Jeruzalem op,

vers 20. Dan zullen wij gaan offeren de offeranden der gerechtigheid", vers 21. Dat is zo het beloop, de geestelijke inhoud van deze 51^e Psalm.

Het 19e vers hebben wij er u van voorgelezen, omdat het Avondmaal is. Waarmee zullen wij toch komen, ik en u, dan met een gebroken hart en verslagen geest? Wij hebben te bezien:

- I. Ten eerste het offer, dat is een gebroken geest, een gebroken en verslagen hart.
- II. Ten tweede, dat zulk een offer bij de Heere aangenaam is, want hij zegt: *dat zijn de offeranden Gods.*
- III. Ten derde, de verzekering daarvan. *Als ik dat heb*, zei de koning, *dat moet ook genoeg geven aan de gemeente.* Gijlieden moet mij dan ook met liefde aanzien; zie mij met liefde aan, opdat de duivel over mijn treurig hart geen voordeel krijge.

I. God had in het Oude Testament, veel offeranden: drankoffers, brandoffers, spijsoffers en zondoffers; dankoffers, zoenoffers, loffers. Maar al die offeranden zijn niets als er dit niet bijkomt. God zegt ervan: *Wie heeft zulks van uw hand geëist?* Jes. 1:12. *Alleen ken uw ongerechtigheid*, Jer. 3:13. Waarmee zult gij Mij ontmoeten? Ik zal het u bekendmaken, waarmee gij voor Mijn aangezicht zult komen. Zou Ik stierenvlees eten of bokkenbloed drinken? Psalm 50:13. *Het is uw geest en hart, en dat gebroken en verslagen*, zegt de Heere, *anders nadert u maar met de lippen; dan ben Ik nabij in uw mond, maar verre van uw nieren.*

Wat is het hart en de geest des mensen?

Het is een en hetzelfde; het is uw ziel, Matth. 22:37: *Gij zult den Heere uw God liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel.*

Wat is de geest, de ziel des mensen?

Het is dat redelijke deel in de mens, dat begaafd is met verstand, wil, memorie, consciëntie, hartstochten, dat met kracht van werken gepaard gaat; het is dat edele in de mens, dat voor een tijd in hem blijft, en dan verhuist om eeuwig wel of kwalijk te zijn.

De verbreking ervan is ook geestelijk, en niet eigenlijk. Dat is geen vreemde taal als er gezegd wordt van het hart te breken; het is in de geest ook zo; ja, daar breken harten én geesten. Dat de geest en het hart breekt, dat is te zeggen dat het hart van de mens zo gesteld is als iets dat vermorzeld en vergruisd en verbroken is.

U zult in uw gedachten zeggen: *wat is een gebroken hart en een verslagen geest?*

Of u hart of geest zegt, dat is hetzelfde; of u het een door het ander zegt, het is met elkaar gepaard. *Het is die genadige boetvaardige gestalte des geestes, gewrocht door het Woord en de krachtige werking des Heiligen Geestes, in het hart van de uitverkoren vrome, werkzaam over begane zonden, gepaard met smekingen om vergeving, bewaring en vertroosting, tot eer van God, tot zijn heil, en tot stichting van zijn naaste.*

Wij zullen het u van stuk tot stuk verklaren. Wij zeggen: *het is die genadige boetvaardige gestalte, gewrocht door het Woord en door Gods Geest in het hart van een uitverkorene of vrome over begane zonden, gepaard met smeking om vergeving, troost en sterkte, tot eer van God, zijn vertroosting, en tot stichting van zijn naaste.*

1. Ten eerste, wij zeggen: die gestalte is niet aller. Is er iemand zo verslagen onder hen die niet uitverkoren of wedergeboren zijn, het is geen verslagenheid van de rechte slag; die is dan maar gelijk als een Kaïn en Judas. Het is der uitverkorenen

goed, dat in hen gewrocht wordt bij het stondekje van hun geestelijke overtuiging. Als Johannes de Doper predikte, riepen zij uit: *Wij, wat moeten wij doen?* Meester, wat zullen wij doen? Lukas 3:12, en in Handelingen 2:37 die drieduizend: Zij werden verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere apostelen: *Wat zullen wij doen, mannen broeders?*

2. Ten tweede, is het ook der vromen goed? Ach ja, die de Heere vrezen, bezitten het; de uitverkorenen en de wedergeborenen vinden zo'n weke, zo'n arme gestalte. Hier zou het op de laatsten zien; maar al ziet het hier op de laatsten, het sluit daarom de eersten niet uit. Vromen hebben hun verslagenheid over hun inwonende zonden, dagelijkse struikelingen, zware vallen. Het is een gestalte in hen, zij kunnen niet zonder die leven. Als u vromen ontmoette, hoe vond u ze? Arm, klein, nederig, verslagen en gebroken in het hart. U zult ze horen zeggen: *ik kan niet anders bestaan; dan ben ik in mijn schik*. Deze is een boetvaardige gestalte over begane zonden.

Die gestalte wordt nu vertoond in verscheiden daden. Wat voor daden?

Deze. *Ik zie mijn zonde aan, lieve Heere, als een eigen werk des duivels; wat een monster ben ik! Lieve God, ik erken dat ik maar een zondig stof en as voor U ben*. Dan komt erbij een gevoeligheid des harten. Zij liggen onder zware smarten, gelijk iemand die een arm of been gebroken heeft, zolang tot het ingezet is. *Lieve Heere, zeggen zij, het doet mij zo zeer*. De zonde, waar een ander geen smart over heeft, daar hebben zij smart over. Mijn hart, zeggen zij, is als was. Hun huis is hun menigmaal te bang, ja, de gehele wereld is hun wel te bang. Dan wordt dat achtervolgd met een droefheid, zodat zij niet op te richten zijn dan door de Heere alleen; al presenteerde u ze tronen en kronen, zij zijn niet te voldoen. Dat tonen zij in hun zuchten en in hun tranen.

Nog eens, zij tonen het in hun bekommeringen, Psalm 38:19. Ik ben zo bekommerd vanwege mijn zonde, mijn hart is zo ongerust, mijn ziel is zo onrustig in mij, Psalm 42:6 en 12. Ik ben nooit ergens zo bekommerd over geweest; *zult U het mij wel vergeven, lieve Heere?* Het zou mij zo lief en aangenaam zijn; dan zou ik zo voldaan zijn.

Bij die kommer, die er is in de boetvaardige gestalte, zo komt er verslagenheid en verlegenheid. Zij zijn ten einde raad en bekommerd. Dat tonen zij in het kloppen op hun borst, in het uitzien naar God om redding, in het aan elk te vragen: *wat moet ik doen?*

2. Daarbij komt die ronde belijdenis. Zij belijden het voor God, al hun grote en mindere zonden. *Dat is de zonde*, zeggen zij, *van mijn natuur, die van mijn gemoed, dat zijn mijn heimelijke verdorvenheden*.

- Zij belijden het in zijn verzwarende omstandigheden. Zo het iemand niet paste te zondigen, zeggen zij, zo paste het zeker mij niet; ik heb zonden begaan tegen mijn beloften, tegen licht, tegen eer, tegen de wet, tegen het Evangelie.
- Dat gaat gepaard met schaamte; zij weten het wat het is schaamrood te worden, en zij durven hun ogen niet op te heffen naar de hemel.
- Het gaat gepaard met veroordeling: als ik naar mijn waardigheid behandeld werd, zo moest ik allang in de hel liggen. Het gaat gepaard met een afkeer van de zonde.
- Het gaat gepaard met een kruipen op de knieën, met een worstelen en bidden, met een aanhoudend zoeken om genade en een vlieden tot de Heere Jezus. Ach, zeggen zij, zou ik nog wel in Hem begrepen worden? *Ik heb een begeerte om in Hem gevonden te worden*. Zij vlieden naar Hem als hun Sterkte; zij grijpen Hem vast.

3. U zult zeggen: *hoe komt een ziel tot zulk een gestalte?*

Wij zeggen: het is genade, en zij wordt gewrocht door de Geest en door het Woord in het hart van de uitverkorenen en vromen. Onherborenen hebben ze niet; die hebben een stenen hart, zij zijn als een diamant, zij hebben een ijzeren nek, waar alles op afstuit: of God lankmoedig is, of er zegeningen of oordelen komen, het heeft alles geen ingang, de zondaar is ongevoelig, hij voelt geen pijn. Harde dingen kunnen door de kunst of kracht verbrijzeld worden. Zo is het ook met een hardstenen hart; dat kan door het Woord en de Geest verbrijzeld worden. Is het een vrome: hij wordt wel eens week gemaakt. Zo is het: al heeft iemand genade, hij kan onder een korst komen. Dat zagen wij in David, en dat duurde ten minste negen maanden lang. De Kerk, die klaagt erover in Jesaja 63:17: *HEERE, waarom doet Gij ons van Uw wegen dwalen? Waarom verstokt Gij onze harten, dat wij U niet vrezen?* Wat was er een korst op Sálomo's hart!

4. *Hoe komen zij nu tot verbrijzeling?*

Daar heeft God mannen van zware talenten in Zijn kerk; die worden gaande gemaakt en aangeprikkeld, mannen van twee en van vijf talenten, die houden aan; dat Woord wordt in hen als een vuur, als een zwaard, als scherpe pijlen, waar hun hart door geraakt wordt. En daar komt de Geest, en Die vermorzelt hen. Daar gaan zij gebroken naar huis, de sloten en de grendels vallen af, het stenen hart wordt vlees. Verdienen zij dat? Nee, het is uitermate genadig. Zij komen anders naar huis dan dat zij in de kerk kwamen. Zouden zij het verdienen? God deed rechtvaardig indien Hij ze in hun verstoktheid liet liggen, gelijk een Farao; het is genade als God het hart aan stukken breekt, Hij doet het om niet. Dat alles is tot eer van Gods ontferming, barmhartigheid, liefde, bracht. Ja, het is tot hun heil, en tot nut en stichting van anderen. Die ene weke maakt soms anderen in het huis ook week. Horen zij hen schreien en klagen, dan anderen: *ik moet ook zo zijn*. Die offeranden Gods zijn zo tot Gods eer.

II.

Doet nu de Heere gelijk mensen, die gebroken dingen wegwerpen? Zo is het bij de Heere niet. Hij zegt minder maar meent méér: *Ik zal het niet verachten*. Die hier zit: hoor en versta. Hebt u dat, dank God, het is tot uw heil, de Heere zal u goeddoen. U zult zeggen: zeg het dan eens: wat is dat te zeggen als God zegt: *Ik zal het niet verachten?* Daar moet u dit door verstaan: *zulk een offertje*, zegt de Heere, *dat zal Ik omhelzen, dat zal wel bij Mij varen*.

Wat doet God als Hij dat offertje aanziet en als Hij het niet veracht?

1. Ten eerste, dat offertje prijs Ik, zegt de Heere, Ik spreek er goed van in Mijn Woord; de wereld mag het rekenen voor zwaarmoedigheid, en zeggen: *zij zullen nog zot worden*; het is hetgeen Ik eis in uw leven; zij zeggen het omdat zij niet beter weten, maar die gestalte reken Ik genade, daar zal Ik goed van spreken, zolang als in Mijn kerk de Bijbel is. Ik zal het uit de Bijbel niet laten schrappen, Ik zal u noemen Ammi, *Mijn volk*; Ruchama, *de ontfermde*; Hefziba, *Mijn lust is aan u*; sedert dat u die gestalte gekregen hebt, bent u kostelijk geworden in Mijn ogen. Is Efraïm Mij niet een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind geworden toen hij op zijn heup ging kloppen? Jer. 31:20. De lof en achting die Ik heb, is voor niemand anders in de kerk dan voor zulken; allen die anders zijn, zijn Mijn achting niet onderworpen.

2. Ten tweede, Ik zal er nabij zijn. *De HEERE is nabij de gebrokenen van hart en Hij behoudt de verslagenen van geest*, Psalm 34:19. Overal waar u in de Bijbel leest, het is alles om u op te richten: De HEERE richt de gebogenen op, Psalm 146:8. Nog eens, al de beloften, daar bent u een erfgenaam van, zij komen u toe; alle die u leest, die zijn allemaal voor de gebroken harten; er is geen belofte die u niet toekomt. *Want also zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is; Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make den geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden*, Jes. 57:15. Daar komt bij, dat Hij hun Zijn Geest geeft, Die hen leert bidden, en hen kloekmoedig, nederig en oprecht doet zijn.

Zij worden zo aangemoedigd van God en van elk. Elk bij wie zij komen, is als een predikant om zo een te ondersteunen. *Geef het niet op*, zeggen zij, *er is hoop deze aangaande, en bezwijk niet*. De allergeleerdste praktizijns⁸ in de kerk gaan naar hen toe, om ze te helen, om met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken; daartoe hebben zij een tong der geleerden. Nergens zult u een gebroken hart vinden, of daar zal ergens een medelijdende Samaritaan zijn om ze te verbinden. *Ga naar Paulus*, zei de Heere tegen Ananías, *hij ligt tehuis in de straat genaamd de Rechte*; en Ananias gaf hem zulk een aanmoediging, Hand. 9:11. Als zij bidden en roepen: zij krijgen gehoor. Als zij bidden en roepen ... *u hebt audiëntie aan het hof van de hemel*, zegt God. In al uw benauwdheden zal Ik met u zijn. Zo staat er: *Zij roepen, en de HEERE hoort; en Hij redt hen uit al hun benauwdheden*, Psalm 34:18. *Hij zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken*, Psalm 85:9. Behalve dat Mijn hand, zegt Hij, ter hulpe voor u is bereid: u zult van tijd tot tijd wonderlijk en onverwacht door Mijn hoge en sterke hand geholpen worden, terwijl u moest zeggen: *mijn God, hoe kom ik erdoor?* Zoals in Daniël 3 en 6. De strik wordt gebroken.

Nog eens, u zult Mijn hart bezitten, Mijn liefde zal tot u zijn. *Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm? Hoe zou Ik u overleveren, o Israël? Hoe zou Ik u maken als Adama? Hoe zou Ik u stellen als Zebóim? Mijn hart is in Mij omgekeerd, al Mijn berouw is tezamen ontstoken*, Hos. 11:8. Sedert dat u met uw gebroken hart kwam, hebt u Mij het hart genomen; door die gestalte hebt u Mijn liefde tot u gekregen.

Nog eens, Mijn oog zal op u zijn, u zult onder Mijn tedere zorg leven. De duivel en alle schepsels zullen onder Gods voorzienigheid u ten goede moeten werken.

3. Ten derde, zouden dat geen eerstelingen des Geestes zijn? Veracht de dag der kleine dingen niet; ga eens alleen, en zie: van wie kreeg u zo'n hart? U had het tevoren niet. Wie heeft u de ogen geopend, gestuit in de zonden, uw hart verbrijzeld? Wees niet wreed tegen uzelf, spreek de waarheid, doe uzelf geen kwaad, wat hebt u aan het bedriegen? Loochen de Geest niet, blus Hem niet uit in Hem te ontkennen, geloof het dat het eerstelingen van de genade zijn, kleine eerste beginselen. U moogt bestreden en benauwd worden, maar geef het toch in eeuwigheid niet over. Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, Jes. 42:3. Het zaad Gods zal in u blijven tot het einde toe.

Dan komt God en toont dat Hij dat werk niet veracht. *Het is*, zegt Hij, *een goed werk, het is geen algemeen werk des Geestes, het is hetgeen Ik eis, het kan de toets van het Woord, van uw gemoed, van de vromen, ja, het kan de toets Gods doorstaan*. Hoe menigeen heeft het u al betuigd, die heeft moeten zeggen: het is genade, zo heeft God ook in mij gewrocht!

⁸ Iemand die op de praktijk der Godzaligheid aandringt

Dan komt God, en tot uw troost zegt Hij: *Zal Ik u bij de rechterhand vatten? Altijd dacht u: het zal voor mij niet zijn; zal Ik u nu eens liefelijk omhelzen, en zetten als een zegel op Mijn hart? Zal Ik u eens een onderpand zijn, en in Mijn binnenkamer brengen?* Daar gaat dan wat om.

Heere, wat zult u nog meer doen?

Ik zal u in die aangename gedachten doen leven, dat u haast bij Mij in de hemel zult komen; daar zal uw zondigen ten einde zijn, uw verslagenheid, uw kleinmoedigheid, uw vreze. U hebt zo menigmaal om Mijn gemeenschap gekreten, maar Ik zal ze u geven. Ik heb u daarom niet kunnen zien schreien, of Ik heb gezegd: u zult eens eeuwig bij Mij zijn. U ziet al gedurig uit en verlangt: ach, was ik ontbonden en bij de Heere! Het zal u haast geschieden.

III. Nu komt de koning met die uitroep: o, hoe ben ik verwonderd dat U zo doet, ik vertrouw het U toe, ik geef het in Uw hand, ik geloof dat u mij redden zult, dat U mij blijdschap zult doen horen, en doen smaken de zekerheid van mijn zaligheid, al heb ik gezondigd.

Doe mij ook nu smaken de zekerheid

Mijne zaligheid, Heer', door Uw genade.

Maar man, hebt u daar zoveel reden toe? Ja, als u let op de Schrift, op de voorbeelden, op de reden.

1. Op de Schrift, Psalm 34:19: De HEERE is nabij de gebrokenen van hart en Hij behoudt de verslagenen van geest. Jes. 57:15: Ik woon in de hoge, en in de eeuwigheid; Mijn Naam is heilig, dat is Mijn Hogerhuis, maar Mijn Lagerhuis is dat Ik woon bij dien, die een nederige en verslagene van geest is. Jes. 66:1, 2: *Alzo zegt de HEERE: De hemel is Mijn troon en de aarde is de voetbank Mijner voeten; maar op dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest, die een nederige en verbrijzelde van geest is, en die voor Mijn woord beeft.*
2. David had zoveel voorbeelden voor zich; hij wilde zich gedurig nog nederiger aanstellen; met die geringen wilde hij verheerlijkt worden. Wat zijn er groten, die God in Zijn Kerk heeft opgehangen om anderen te ondersteunen, opdat zij er staat op zouden maken en moed hebben! Zijn er ergens gebrokenen ... ontmoette ze de Heere niet? Is er een benauwde Heman en Asaf ... heeft God ze wel veracht in hun grote benauwdheid? En een David zelf, en anderen? Ga naar het Nieuwe Testament. Is er een tollenaar, hangt daar een moordenaar aan het kruis, is er een Zacheüs tussen de takken ... de Heere is erbij, en dat zal zo gaan tot op het oordeel toe.
3. Wilt u de reden zien?
 - Ten eerste, zo'n schepseltje schreeuwt en roept het meest om God. Dat zal u een gewis teken zijn, als u zo verlangt naar God. Het is met zo een als met een hert dat schreeuwt naar de waterstromen; also schreeuwt mijn ziel tot God, staat er in Psalm 42:2. Zij kunnen zonder God niet zijn. Kan nu God iemand horen bidden om Zijn gemeenschap, dat Hij het weigeren zou? Dat is hetzelfde indien een vader of moeder zijn zuchtend kind of een jongeling hoorde schreien om de borst, of om brood; zullen zij zich niet opmaken om het kind de borst en de jongen een stuk brood te geven? *Ik kan het niet verdragen, zegt de Heere, dat u schreit om Mij, en zou Ik Mij aan u niet geven?*
 - Ten tweede, ach, Gods genade is bij hen zo welkom; bij niet een in de stad is ze zo welkom; het is hun als een aalmoes aan een arme, als een kleed aan een naakte. Hoe welkom is de heelmeeester bij een die een gebroken arm of been heeft! Zo is bij een gebroken hart de Heere Jezus en de Geest aangenaam.

- Ten derde, die hebben zulk een vermaak in God en in Zijn genade. Als Hij tot hen komt: zij vergeten het nooit, het kan uit hun gedachten niet gaan. Spreekt hun liefste Heere eens naar het hart, dat is hun beter dan honing. Hoe dierbaar is Uw goedertierenheid, o God! zeggen zij in Psalm 36:8.
- Ten laatste, krijgen zij een beetje genade, zij bewaren het: Ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan, zei de bruid in Hooglied 3:4. Nu gaat Ge nooit van mij, zeggen zij. En de Heere zegt: hebt u Mij met zoveel angst gezocht, het zal om geen dag of nacht te doen zijn, Ik zal woning bij u komen maken, Ik zal Mijn vuur en haard bij u houden, Ik zal die gestalte in u bewaren.

En wat denkt u: als de koning gevallen was, en hij had God genoeg gegeven, mocht dan de gemeente er geen willen hebben? Hij deed openlijk belijdenis. *Neem mij weer aan, zei hij, laat ik weer ingang in mijn bediening vinden.* Daar hebt u dit 19e vers verklaard.

Toepassing

Laat ik nu nog een woordje tot u spreken mogen. Wij zouden ten Avondmaal gaan. Mist u dit ... waarmee zult u de Heere ontmoeten, wat zal uw offer zijn? Ik weet dat u er niets tegen hebben kunt, dat u moet zeggen: zo past het ons. Waar hoort u onder? Hebt u een gestalte als de tollenaar? Hebt u berouw? God luistert ernaar of iemand spreekt als de tollenaar, Jer. 8:6. Zou God u als een Ezra vinden? Hebt u op de heup geklopt? Jer. 31:19. Hebt u ooit zo gehandeld, of moeten wij van u zeggen, gelijk er staat in Jeremia 44:10: Zij zijn tot op dezen dag toe nog niet verbrijzeld van hart? Bent u zo lang te kerk gegaan, en onder zegeningen en slagen geweest, en zijt u nog dezelfde die u altijd geweest zijt, en is het of u geen vreze hebt? U zult niet altijd zo blijven, en dan zult u vinden een hard en onbekeerlijk hart, en zo zult u dan eens voor God moeten komen, en zo u niet bereid zijt, zo zal Hij u verachten. Was er ergens een trouwe profeet, een donderzoon, een Micha of zijns gelijke, uw hart zou niet breken, u zou misschien met hem spotten, hij zou een spotrede zijn onder uw verharde gezelschappen, u zou hem haten, omdat hij geen kussens onder uw oksels legt.

Nog eens, hoe menig is er nooit verslagen! Zij steken hun hoofd omhoog, zij weten overal raad toe. Zijt u zo, dan zijt u bij God niet aangenaam. U zult eens verslagen zijn, als u het niet zult kunnen helpen. Dan zult ge u in het graf willen verbergen of onder een berg. Dan zult u zijn als Belsazar: hij werd ook eens verslagen, en verschrikte zo, dat zijn glans aan hem veranderd werd, Daniël 5:9. Dan zal Hij u vergruizen met Zijn ijzeren scepter, en Hij zal u verslaan als pottenbakkersvaten, en u zult schielijk verbroken worden. Wilt u niet tot die boetvaardige gestalte komen? Er zal een onweer als een haastig verderf u overkomen, en dan zult u geen tijd tot berouw, of om te kermen, of om te belijden hebben. Waarop zult ge u nederzetten, en waarmee zult u de Heere tegenkomen, zo u Hem niet tegenkomt met een gebroken hart? Zo ik en u daar niet mee komen, wij zullen nooit in de gunst van God raken, u zult niet aangenaam zijn, u zult uw verdoemenis en gericht verzwaren. Die dat missen, zijn geveinsden. Natuurlijke mensen menen dat de vromen geveinsden zijn, en zij zijn het zelf. Neem er het uitwendige af, dan hebben zij niets. Maar als van de vromen het uitwendige af is, dan hebben zij nog wat vanbinnen. Mist u een gebroken hart, dan mist u het beginseltje van de genade, dan hebt u de Medicijnmeester niet van node.

Ja, zegt de wereld, ik heb een gebroken hart.

Daar moet u reden van geven.

Wel, ik ben op een ziekbed eens zo benauwd geweest, ik heb onder een preek eens zo geschreid, ik ben dikwijls zo bewogen geweest dat ik moest uitroepen.

Maar ik zeg: Ezau, Farao, judas hadden een stenen hart, en zij moesten wel uitschreeuwen.

Ach, zegt een vrome, ik heb ook geen gebroken hart; ik placht wel week te zijn, maar hoe vervallen ben ik!

Wilt u zeggen dat u niet gebroken bent? Uw benauwdheid over uw hardigheid toont het klaar. Weet u welk onderscheid dat er tussen uw hardigheid is en die van hen? Die van hen is de hardigheid van een steen, maar uwe van het ijs. Schijnt er de zon op, het smelt, het is geen hardigheid van een steenrots. Komt God met Zijn oude bewerking, u bent dezelfde weke, al was u zo hard als Petrus. U bent van tijd tot tijd wel wat hard, maar dan bent u wat meer verslagen en bekommerd, ten einde raad, dan hebt u geen rust, maar u loopt om en om.

Ja, zegt een kind Gods, ik wil mij zo niet van u laten behandelen, ik ben niet verbroken.

U moet reden hebben.

Ja, ik heb er.

Wat voor?

Ik ben niet genoeg verbroken en verslagen.

Is dat reden, dat u om de meerdere of mindere mate de gehele zaak verwerpt? In goeden gemoede, zeg het eens:

- Hoe hoog moet het gaan?
- Heeft God de mate bepaald?
- Kunt u de mate bepalen?
- Gaat het niet hoog genoeg als het tot radeloosheid uitvalt?
- Als het zo is, bent u dan tevreden?
- Bent u ergens anders mee voldaan, dan met genade?
- Kunt u overslaan tot een werelds en goddeloos leven? Als ge u zo vindt, vragen wij u voor God, of u wel zou durven zeggen dat God u geen gebroken hart gegeven heeft?

Zegt u: *ik weet het niet?*

Hoor, en daarmee zullen wij sluiten.

1. Hoe woelt u bij uzelf als u daar u als stof en as voor God bevindt? Zegt u niet: *ik ben maar op mijn best een wormpje, al mijn gerechtigheid is als een wegwerpelij k leed?* Durfde u wel iets beloven? Was het niet altijd: *ik ben tot hinken gereed, ik val zo gemakkelijk, er is op mij niet veel staat te maken?*
2. Ten tweede, hoe zijt u omtrent God? Als u ingespannen waart, hebt u niet moeten zeggen: het zijn de goedertierenheden des Heeren dat ik niet vernield ben, dat dit stoppeltje niet allang verbrand is, en die boom niet uitgeroeid?
3. Ten derde, hoe vindt ge u omtrent de zonden? Zou u er u wel over verbergen? En verkleint u uzelf? Smelt u erover weg? Voelt u schaamte? Belijdt u niet? Veroordeelt u er u over? Klopt er uw hart over, als dat van David over het afsnijden der slip van Sauls mantel, omdat hij zich in zulk een gelegenheid begeven had, dat zijn verdorvenheden gemakkelijk gaande geraakt zouden zijn?
4. Ten vierde, hoe zijt u omtrent de zegeningen? Is het niet al te veel? Zegt u: *waarom doet U mij zó goed? Wie ben ik en mijns vaders huis? Wie onderscheidt mij? Ik ben veel te gering; wat zal Uw knecht meer zeggen, Heere HEERE?*

5. Hoe zijt zij omtrent de oordelen? Als er alarm geblazen wordt, als uw gezegende leraars kwaad voorzien en u waarschuwen, is het u aangenaam? Bent u erover bekommerd en week gemaakt? Zegt u: *hoe zal dat nog gaan?*
6. Hoe bent u tegen de doodsure? Of durft u er niet aan te denken? Of drijft de schrik Gods u gedurig tot het geloof, zodat u zegt: *lieve Heere, laat het leven mij Christus zijn, en het sterven gewin, als ik maar in U ben?* In al uw benauwdheid, waar vliedt u naartoe? Wat kan u voldoen? Is het niet God en Jezus, in nood en dood? Zegt u: *niets kan mij voldoen dan Uw genade, Heere Jezus, Uw gerechtigheid, en Geest van God, Uw invloeden?* En zou u dan zeggen dat u niet gebroken bent? Lieg niet, man Gods, zei de Sunamietische. Lieg gij ook niet als u zo zijt.

Kom dan aan de tafel, de Heere zal u niet verachten, de Heere is nabij u. Hij begint misschien al te zeggen: *sta op, Mijn vriendin, Mijn schone, en kom!* Houd aan met uw gebroken hart bij de gebroken Middelaar, onder het gebruik van het gebroken brood. Grijp Hem aan, blijf voor Hem liggen, totdat Hij u aanneemt. Blijf bij Hem tot op uw doodsbed. Als u dan uit deze worstelkerk zult gaan, dan zult u eens voor God komen, en zo zal Hij voor eeuwig levendig maken de benen, die Hij verbrijzeld heeft, en Hij zal u verheugen tot in eeuwigheid. Amen.

DRIEËNTWINTIGSTE PREEK OVER FILIPPENZEN 1:6

Op het Avondmaal en Nieuwjaar

Vertrouwende ditzelve, dat Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus.

Wij lezen in Eféze 1:11: *God werkt alle dingen naar den raad van Zijn wil.* Wil een mens iets ondernemen, hef zijn soms zware dingen, zodat hij het soms niet kan uitvoeren: hij heeft er of het vermogen of de middelen niet toe, of de tijd ontbreekt hem. In Genesis 11 wilden zij een toren bouwen, welks opperste aan de hemel reikte; maar zij hadden er het vermogen niet toe, en de middelen ontbraken. God is niet als de mensen; Zijn werk gaat zonder hindering voort; wat voor een werk God onder handen neemt, er is geen hindering in, hetzij Hij werkt een werk in de natuur of in de rechtsoefening, of wil Hij een werk werken door de verkondiging van Zijn Woord een mens, en Hij begint het tot volmaking.

Neem eens het werk van *de wereldschepping*. Hij spreekt maar, en het is er, staat er, Psalm 33:9. Zie Genesis 1:3: het werk Gods werd volmaakt, en Hij rustte op de zevende dag.

Wil God in *Zijn rechtvaardigheid*, in de justitie iets werken; niemand kan het tegenstaan.

- Dat heeft Sódóm ondervonden in Genesis 19:13.
- En in Genesis 11 ondervonden zij dat die de toren wilden bouwen: God kwam nederwaarts om dat werk te bezien en Hij verwarde de spraak.
- Hoe stond het in Egypte? God verloor Israël eruit door Zijn oordelen, en Hij versmoorde Farao met zijn ruiters, die hen najaagden, in de Rode Zee.
- In de woestijn: komen daar een Korach, Dathan en Abíram, die tegen Mozes en Aäron opstonden: God laat ze levend ter helle zinken, Num. 16.
- Zie het in het leger van Rabsaké: daar komt een engel; die doodt ze allen op één nacht.

En in de genade: daar bekeert Hij een zondaar. Begint God dat werk door Zijn Woord, Hij zet het voort, en brengt het tot een einde. Daar is geen hinder aan; wil Hij Zijn Woord ergens brengen, niemand zal het hinderen; dan wordt er een grote deur des Woords geopend, en Hij rijdt voorspoedig op het woord der waarheid, Psalm 45:5. Is het uit mensen, zo zal het verbroken worden; maar is het uit God: laat ons niet bevonden worden tegen God te strijden, zei Gamáliël. Wil God een mens trekken ... al werd er moord en vervolging geblazen, dat zal het niet beletten, Hand. 2 en 9. Zelfs die man die vervolging blies: God wist hem te bekeren als hij naar Damaskus trok om de Christenen te vervolgen. Ja, als dat werkje begonnen is, en dat vuurtje aangestoken: dat zal niemand blussen noch doven. Ach nee, God zal er Zijn hand aan houden, en Hij, zal dat werk niet laten varen, maar het doen groeien en tot heerlijkheid brengen. Hij zal niet eerder rusten, voordat het onvolmaakte weg is; Hij is toch een Werkmeester Wiens werk volkomen is. De apostel tekent drie dingen daarvan aan.

1. De verkondiging van het Woord;
2. Het werk van de genade;
3. Het werk der heerlijkheid.

Wij beginnen het jaar. Wij dachten dat deze tekst thans niet ondienstig zou zijn. Wij werden ertoe geleid van de Heere, en er zo met ons hart toe bestuurd. Wij weten wel dat, waar dit werk is, het niet zal overgaan. En waar het niet goed is ... ach, dat het er nog goed worden mocht! Wij dachten: *laat ons dit woordje tot sterkte op onze weg overdenken.*

- I. Ten eerste zullen wij zien hoe dit vers hier te pas komt.
- II. Dan ten tweede, dat God een goed werk onder de Filippenzen begonnen had. Ten derde, dat God het zou volmaken tot op de dag van Jezus Christus.
- III. Ten vierde, Paulus zag dat, en hij was er gerust op, vertrouwend ditzelve.
- IV. Ten vijfde, hoe dat tot aanmoediging van een vroom hart was. Ik zeg:

- Hoe dat vers hier te pas komt.
- God had een goed werk in hen begonnen.
- Hij zou niet rusten, voordat Hij het volmaakt had; Hij zou het voleindigen tot op den dag van Jezus Christus.
- Dat vertrouwd de apostel, en wilde dat zij dat ook doen zouden: vertrouwend ditzelve.
- Dat was tot aanmoediging.

1. Let eens op, als u wilt. De apostel Paulus is de auteur van deze brief, benevens Timótheüs en Silas. Timótheüs was zijn geliefd kind in de Heere. *Voeg u bij mij*, zei de apostel, *en ik zal mij omtrent u gedragen gelijk een vader.* In Handelingen 16 ligt de apostel te slapen; daar ziet hij in een gezicht een Macedónisch man, die roept: *kom tot ons over en help ons, er is werk voor u te doen, er is zegen voor u.* De apostel zei: *Timótheüs en Silas, trek mee.* Daar reizen zij naar Macedónië. De eerste plaats waar zij aankwamen, was Filippi. Dat was een stadje waar de Romeinen heersten; zij hadden daar enig volk geplaatst; óf tot veiligheid van hun republiek, óf om de negotie voor te staan; zij erkenden dat zij Romeinen waren. De Romeinen te Filippi de heerschappij hebbende, zo wilden zij er de Joodse godsdienst niet hebben: *ga buiten de stad en oefen daar uw godsdienst*, zeiden zij. Daar gingen zij ergens aan het strand in een synagoge. God tekent ervan aan, dat de aanzienlijksten die synagoge niet alleen hadden laten stichten, maar zij hielden ze staande en zij kwamen er mede in. Paulus gaat dan ook in die synagoge, en hij predikte daar. Hij verkondigt er de Heere Jezus. Het Evangelie daar predikende, daar begint God te werken. Er zit daar een Lydia, een voorname vrouw: *God opende haar hart*, Hand. 16:14. Daar gaan zij vele sabbatten achtereen.

Daar gebeurt een wonderlijk geval. Er zijn heren die een dienstmaagd hadden, die een waarzeggende geest had. Dat meisje was niet thuis te houden. Als die mannen daar zo naartoe gingen, zo riep zij hen achterna: *Deze mensen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons den weg der zaligheid verkondigen*, vers 17. De apostel kan dat niet verdragen, zulk een belijdenis uit de mond van de duivel te horen; hij bestraft de duivel; die wordt betoomd en trekt uit de dienstmaagd. Daar komt zij thuis, zij kan die kunst niet meer; daar waren die heren zeer ontevreden over, omdat zij zagen dat zij de hoop van hun gewin kwijt waren; daar laten zij die mannen pakken op de straten. Daar worden zij aangeklaagd aan het gerecht; zij laten meteen de scherprechter komen en onverhoord laten zij hen geselen. De mannen dragen het om des Heeren wil. Zij hadden geen erbarming met hen, maar tonen hun moedwil.

Nog verder: zij zonden ze naar de cipier; die belasten zij dat hij ze toch wel bewaren zou. Dat deed hij; hij wist niet dat zijn bekering zo nabij was; de avond tevoren waren

zij zo hard behandeld; hij wist niet dat die twee gevangenen, Paulus en Silas, er zo weer zouden uitgaan. Zij zingen, zij bidden, zij danken God 's nachts daar in de kerker. Die andere gevangenen luisteren. God antwoordt met een aardbeving. Daar raakt de cipier wakker; zijn consciëntie raakt ook aan het gaan, hij vreest de rechter. Daar staat hij uit zijn bed met licht in zijn ene hand, en een zwaard in zijn andere hand. Hij dacht dat de gevangenen ontvloeden waren, en zo meende hij zichzelf te doorsteken. Zo riepen zij: *Doe uzelfven geen kwaad; wij zijn allen hier*, vers 28. Daarop ontspringt hem het hart; hij kwam bij hen en riep uit: *Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?* vers 30. Hij dacht dat het zijn allerongelukkigste dag was, en het was zijn allergelukkigste. Hij wordt bekeerd, en gelovig met geheel zijn huis. Des anderen daags wordt er gezonden dat zij zouden uitgelaten worden. *Niet alzo*, zei Paulus, *maar laten zij daar ons zelf uitleiden*. Nu, dat deden zij. Silas en Timótheüs bleven daar nog wat, maar Paulus ging weg. Eer zij ook wegtrokken, gingen zij nog eerst bij Lydia en versterkten het gehele kuddeke; zij baden en zongen. Daar raakt Paulus te Athene en verwacht daar Silas en Timótheüs.

In het eerste vers van deze brief toont hij aan wie hij schrijft. God had er de dienst zo gezegend, zodat hij er een gehele gemeente gesticht had, een gemeente waar opzieners, ouderlingen en diakenen waren. In het tweede vers deed hij zulk een dankzegging en gebed voor hen. *Ach, dat God u genade en vrede geve*, zegt hij. In het derde en vierde vers gaat hij de zegen herdenken. In het vijfde vers zegt hij: van die dag dat u het Evangelie gehoord hebt, zo hebt u er gemeenschap aan tot deze dag toe, tot deze dag dat ik te Rome in de banden ben, tot deze dag dat u Epafrodítus in mijn banden tot mijn verkwikking bij mij gezonden hebt.

Hebt u niet nog wat tot onze verkwikking, Paulus?

Ik weet, zegt hij, dat u bedroefd moet zijn dat uw werk nog zo klein is, en dat u alrede zulke predikanten mist; dat kunt u niet dragen, en u zegt: *wij vrezen dat ons werk zal achteruitgaan*. Nee, zegt hij in het zesde vers, eens genade, altijd genade; mist u mij en anderen mijns gelijken: uw werk zal blijven. U moet ons niet hoger stellen dan wij zijn; zijn wij weg, God niet.

Zij mochten zeggen: welk vertrouwen hebt u van ons werk?

Ik vertrouw, zegt hij, dat God het voleinden zal: *Vertrouwende ditzelve, dat Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus*. Daar hebt u ons eerste stuk. Zo komt dit vers te pas.

II. Nu het tweede. Volk, er is een werk in u, en dat had God in hen begonnen, het werk van de verkondiging van het Evangelie, in het vijfde vers. Dan was er het werk van de bediening. Het werk van de bediening had God hun gegeven in Zijn gunst. Gelijk u gisteren hoorde: het 890e Avondmaal hebben wij nu hier; dat hadden zij ook. God had er hun gegeven, sommigen tot apostelen, sommigen tot profeten, tot herders en leraars, tot het werk der bediening, Eféze 4:12. En wat was er onder de bediening gebeurd? Het werk van de Geest was in hun hart gekomen, Joh. 16; het werk der overtuiging, der wedergeboorte, der trekking: zij kregen geopende harten en oren. Daar wrocht de Geest rusteloosheid, kermen, schreeuwen om de gunst Gods in Christus; hun stenen hart werd weggenomen, zij werden van een doorn tot een dennenboom, van een distel tot een mirtenboom, het werk der genade werd in hen gezien. Zo zegt hij: *Het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen*, Filipp. 2:13. God werkt het willen: elk wilde genade hebben. Het is ook God, Die het werken werkt. In de een wrocht God overtuigingen, in de ander geloof. Het is u uit genade gegeven in Hem te geloven, Filipp. 1:29. Daar kwamen zij

met hun verlegenheid naar God in Christus, en zij zochten rust voor hun ziel, zodat zij zeiden: Heere, wij kunnen niet van U weggaan, wij zijn vastbesloten voor Uw voeten te blijven liggen en onze zaak U toe te vertrouwen. Hij wrocht in hen het werk der liefde en het werk der heiligmaking, zodat zij waren vervuld met vruchten der gerechtigheid, vers 11, en zij jaagden na de heiligmaking, en terwijl zij op aarde leefden, zo leefden zij als burgers van de hemel, Filipp. 3:20; zodat Paulus van die gemeente kon zeggen: *Gij zijt mijn blijdschap en kroon*, hfdst. 4:1.

Waarom wordt het een werk genoemd?

1. Ten eerste, omdat het een groot en wonderlijk werk was. Nehémia zei: *ik heb een groot en wonderlijk werk te werken*. Dit was ook een groot werk, dat de heidenen het Evangelie verkondigd werd. God wrocht onder die doden het leven, de blinden gaf Hij het gezicht, die harde harten hadden maakte Hij als water, de gerusten werden beroerden.
2. Ten tweede, het was een werk dat doorging, door alle beletselen heen. Ofschoon die mannen gezeseld werden, dat gaf geen hinder aan Jezus zaak; door dat schandaal werd elk maar te vuriger; zij wisten wel dat zij gezeseld werden omdat zij een waarzeggende geest hadden uitgedreven; het werk des Heeren ging in hen voort. *Zijn pijlen waren scherp, zij troffen in het hart*, Psalm 45:6. 3.
3. Ten derde, het wordt een werk genoemd, omdat er arbeid aan vast is. Een mens van de duivel tot God te brengen, daar is arbeid aan voor een leraar: die is als een visser, als een jager, die iets vangen zal in het wild; zo is het ook: *die zielen vangt, is wijs*. Moet hij het hart van een mens tot overtuiging brengen, daar is werk aan vast; en om, als iemand overtuigd is, hem weer tot stilte te brengen en voor degenen die tot stilte gekomen zijn, staande te blijven, daar is een gehele wapenrusting toe nodig, Eféze 6, en 1 Petrus 4:18: De rechtvaardige wordt nauwelijks zalig.
4. Ten vierde, een werk omdat er een werkmeester achter zit. Waren Paulus, Silas en Timothéüs de werkmeesters? Ja, als leraars, als die plantten en natmaakten. Maar de planter kan het niet doen groeien, noch kan iemand het door zijn eigen kracht doen staande blijven, evenmin als een Moor zijn huid kan veranderen, Jer. 13:23. Wie is dan de voorname werkmeester? De Drie-enige God, de Vader, de Zoon, en de Heilige Geest, door middel van het Woord. Dat dwaze en zwakke Gods, daardoor doet God grote dingen.

Als nu een werkmeester een werk gaat werken, dat kan niet wezen, of het heeft een beginseltje, en het klimt zo gedurig tot hoger op. Zo was het in die gemeente. Eerst was er een Lydia die bekeerd werd. Daarna een stokbewaarder met zijn huisgezin. Het werd allengskens groter, het werd een gehele gemeente, het brak door tot een gehele gemeente, het werd een gereguleerde kerk. God begint het in de een vroeg, in de ander laat, naar Zijn vrijmachtig believe. De kinderen van de stokbewaarder kregen het vroeger dan hun vader. Zo ging het in andere huisgezinnen ook. De een krijgt het als hij een jongeling is; de ander als hij tot aanzien gekomen is, gelijk een Lydia; de ander krijgt het in zijn oude dag.

Ja man, mochten zij zeggen, zal het werk in ons wel waar zijn?

God zei eens: *Ik zal geven dat uw werk in waarheid zal zijn*. Het was hier niet maar een naam, een gedaante, of kaf in hen. Het is niet maar *bijna* in u, zegt hij, maar *God* heeft het in u begonnen; dan moet het waarachtig zijn. Het was in hun ziel, in hun verstand, in hun memorie, in hun consciëntie, het was in al de krachten van de ziel, het was binnenwerk. Het is niet maar in gedaante, zegt hij, maar uw werk is goed, naar het

Woord; de wortel der zaak is in u; u loopt geen gevaar dat het zal overgaan, het is geen morgenwolk of vroegkomende dauw, het is niet maar een zondagse bekering. Het was een goed werk dat God in hen gewrocht had.

En waarom?

1. Ten eerste, het was van de goede God. Beklaagt u zulk een geschenk van Zijn hand niet. In de 100^e Psalm: (vers 2, Datheen)

*Bekent, dat Hij een Heere zij,
Die ons zonder ons toedoen vrij
Gemaakt heeft en verworven fijn
Tot schaapkens goed der weiden Zijn.*

Ja, het kwam hen over uit een bijzondere barmhartigheid en ontferming Gods. 1 Petrus 1:3: *Geloofd zij de God en de Vader van onzer Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden.*

2. Ten tweede, het maakt de bezitter zo goed. Al was hij nog zo ondeugend geweest, het maakt hem tot een goede hoorn, Matth. 7:17. Het maakt dat er zulke goede vruchten op volgen; de vruchten des Geestes worden openbaar. *De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid*, Gal. 5:22. Die vruchten worden daar gesteld tegen de werken des vleses, vers 19.

3. Nog eens, het doet de bezitter zulk een goed. Is er een vader die bekeerd wordt, het doet zijn gehele huis en familie zulk een goed, ja, het doet heel de gemeente, de stad en heel de wereld zulk een goed. Wat deed Jozef een goed aan het huis van Farao en Pótifar! Wat deed Jakob goed aan het huis van Laban!

4. Ik zeg nog nader: het is een goed werk:

- (1) In zijn begin;
- (2) In zijn voortgang;
- (3) In zijn voorsmaken;
- (4) In zijn uiteinden.

(1) Ten eerste, het is een goed werk in zijn begin. Als God hem overtuigt die lang in de zonden geleefd heeft, en Hij trekt zo een uit de klauwen van de duivel en de hel, het is niet om te zeggen hoe zo een roept: mij is barmhartigheid geschied. Wordt iemand die in het duister zijn weg moet gaan, tot licht gebracht, een wankelende vastgesteld, het is niet te zeggen hoe blijde zo een over dat goede is: *het beste deel is mij ten deel geworden, het waardigste pand, ik heb niets liever onder de zon.*

(2) Ten tweede, het is zo goed in de voortgang. Als iemand genade heeft, en het schijnt alles te sterven: er is niets smartelijker onder de zon; maar als het groeit, dat is hun het alleraangenaamste. Psalm 92:13 en Mal. 4:2: zij zullen groeien als een palmboom, en toenemen als mestkalveren. Zij zijn zo blijde als zij groeien: in hun kennis, in hun geloof, in hun liefde.

(3) Ten derde, het is goed in de voorsmaken. De kussingen van Gods mond, het getuigenis van de Geest, in die onderpanden en zegels van de genade, die trossen en eerste vruchten van de hemel zijn zo goed; die vreugden des hemels zijn de beginsels van het eeuwige even, die ik in mijn hart gevoel.

- (4) Ten vierde, het is goed in zijn einde. Het onvolmaakte zal niet altijd blijven, en is het onvolmaakte soms zo zoet, wat zal het volmaakte zijn, als u de zonden ten einde zult zijn, ten einde het kruis, ten einde de verbergingen van Gods aangezicht! Hoe goed zal het zijn, als wij dat zwakke lichaam afgelegd zullen hebben, en God volmaakt zullen kunnen dienen! Dat niet alleen, maar dan zult u het einde uws geloofs verkrijgen, de zaligheid der zielen, 1 Petrus 1:9. Dan zult u de Bijbel kennen; dan zult u de Drie-enige God kennen; dan zult u de voorzienigheid kennen die God over Zijn kinderen gehouden heeft, en ook over u in al die wegen waar God u door geleid heeft; het zal u alles op z'n verwonderlijkst voorkomen. Dan zult u nabij God, en de Heere Jezus, en de Heilige Geest zijn. Dan zult u bij de engelen zijn, en bij de zalige zielen, die u hier gekend hebben, en die u wel gesticht hebben.

III. Dat werk had God begonnen, en het zal blijven; het mag goed in zijn begin zijn, het zal in het einde ook goed zijn: God zal dat voleindigen tot op den dag van Jezus Christus. Als God mij of u bekeert: zal het overgaan? In eeuwigheid niet.

Wat is dat: *Hij zal dat zo voleindigen?*

1. Ten eerste, God zal u nabij zijn, Zijn oog zal op u zijn. Zo zegt Hij in Psalm 32:8: Mijn oog zal op u zijn, Ik zal u raad geven, en leiden door de weg die u niet geweten hebt. Ik zal mij nooit van u aftrekken, maar bent u zwak als een lammetje, Ik zal u opnemen en dragen, en bent u als een gekrookt rietje, Ik zal u niet verbreken, en bent u als een rokend lemmetje, Ik zal u niet uitblussen, Matth. 12:20. Het is dan ten eerste te zeggen: Ik zal Mijn oog op uw werk hebben, en Mijn kracht zal Ik in uw zwakheid vervullen, Ik zal u besturen en raad geven.

2. Ten tweede, Ik zal maken dat uw werk de proef kan doorstaan. Wie u komt beproeven, al was het door vuur van vervolging: uw werk zal blijven. Filippenzen 1:29: daar zaten zij al in de druk, maar Paulus zei: *Het is u uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden.* Behalve dat: Ik zal maken dat u de proef van vrome leraars en van uw eigen hart zult doorstaan, en dan zult u nog tot Mij komen en zeggen: Proef u Mijn werk of het goed is, Psalm 26:2 en Psalm 139:23, 24. Elk zal moeten zeggen dat het goed is, tot de duivel toe. Uw groeien en toenemen zal voor een iegelijk openbaar worden. Al is het aan uw hart zo openbaar niet, bij uw bureu. is het openbaar. Zij gaan voort van deugd, tot deugd, van genade tot genade.

3. Ten derde, Ik zal het in u bewaren in zijn kracht en vastigheid, Ik zal u bevestigen en funderen, zodat u niet meer zo licht verkeerdt werken zult als tevoren; Ik zal niet rusten voordat Ik het werk in u zal volbracht hebben, voordat u zult kunnen zeggen: nu ben ik in het volmaakte, nu is geloof in aanschouwen veranderd en de hoop in bezitting.

Dat toont de apostel als hij er bijvoegt: *tot op den dag van Jezus Christus.*

Welke is die dag van Christus? Er zijn drie dagen van Christus.

1. Ten eerste, de dag van Zijn heirkracht, als Hij het Evangelie heeft gaan laten prediken, Psalm 110:3. Dat is van die dag af dat het Koninkrijk der hemelen geweld werd aangedaan.
2. Ten tweede, de dag van Christus is de dag van elks dood. Dan monstert Hij Zijn volk en Hij komt eens naar hen zien. Als zij sterven, Heere, dan houdt u op het doodsbed hun hoofd op. Hij troost ze wel eens met het begin van het werk hun

voor te houden, als zij niet bedwelmd of te vol pijn zijn. Dan gaan zij eens ophalen hoe het begon en hoe het voortging. Zo deed Hizkía, en hij zei: *Och HEERE, gedenk toch, dat ik in waarheid en met een volkomen hart voor Uw aangezicht gewandeld en wat goed is in Uw ogen gedaan heb*, Jesaja 38:3. Dan zeggen zij: hebt u dat en dat niet aan mij gedaan? Was u toen niet bij mij in dat gebed? Hebt u mij toen niet versterkt, en toen niet verzegeld? Zult u het niet voleindigen? De Koning komt dan en monstert Zijn soldaatje.

3. De derde dag is de dag des oordeels. In die dag zullen de lampjes niet uitgeblust worden, zij zullen blijven branden; er zal olie in hun hartevat zijn; dat zal de Heere ook gaan ophalen, Matthéüs 25. Nu, dat is de laatste dag van de wereld, de dag des oordeels; dan zult u volmaakt zijn in de heerlijkheid. Na de dag des oordeels zult u niet meer twijfelen of het werk in u wel goed is.

Waarom wordt die dag des oordeels *de dag van Jezus Christus* genaamd?

- Omdat de Heere Jezus Zelf de Rechter zal zijn, Hand. 17:31.
- Omdat Hij dan zichtbaar en openbaar verschijnen zal voor het oog van een iegelijk.
- Omdat Hij met grote heerlijkheid verschijnen zal.
- Omdat Hij het werk hier begonnen heeft en daar volmaken zal. Dan zal God zijn alles en in allen, 1 Kor. 15:28.

IV. Nu het vierde stuk. *Mogen wij daar zo vast op gaan?*

Ach ja, ik ben zo gerust erop, zegt de apostel, *vertrouwende ditzelve*; het zal niet feilen.

Wat geeft dat te kennen, wat wil dat zeggen?

1. Ach gemeente, al ben ik te Rome, al is het dat ik haast sterven moet, en dat ik tot een dankoffer geofferd moet worden: ik beveel u Gode en het woord Zijner genade, Hand. 20:32.
2. Gemeente, weet u hoe ik doe? Doe u ook zo: wentel uw weg op den HEERE; Die zal het maken, Psalm 37:5. Hij zal voor u zorgen, 1 Petrus 5:7. God zal uw zaak voorzien.
3. Sterf gerust. Ik weet in Wie ik geloofd heb, en ik weet in Wie u gelooft. Ik heb de goede strijd gestreden, en het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid. En ik weet dat u het ook zult doen, de goede strijd strijden; ik vertrouw ditzelve. De vijanden scheiden mij van u af; moet Nero mij het hoofd laten afslaan, ik ben evenwel gerust dat uw werk goed is.

Welk fundament had hij?

- Daar had hij fundament toe aan de zijde van God de Vader;
- Aan de zijde van de Zoon;
- Aan de zijde van de Heilige Geest, en dan
- Had hij fundament daartoe omdat het werk zo goed stond.

(1) Wat aangaat God de Vader:

- Ten eerste, God de Vader heeft er u toe uitverkoren, 1 Petrus 1:2. Het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel; De Heere kent degenen, die de Zijne zijn, 2 Tim. 2:19, en Eféze 1:4: u zijt uitverkoren in Christus. Clemens en zijn medearbeiders: hun namen zijn geschreven in het boek des levens, en uwe ook, Filipp. 4:3.
- Niet alleen heeft de Vader u uitverkoren, maar Hij heeft u aan de Zoon geschonken, en er zal er niet een van die geschonkenen verloren gaan. De

Vader zal er niet een van hen die Hij aan de Zoon geschonken heeft terug 2 willen hebben: die Hij weggegeven heeft, die heeft Hij weggegeven.

- Ten derde, Hij heeft een eeuwig verbond met hen opgericht, het verbond der genade, waarvan Hij zegt in Jesaja 54:10: Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen in eeuwigheid. Mijn Vader, sprak Christus, is meerder dan allen, Joh. 10:29. Allen die de Vader aan de Zoon geschonken heeft, worden getrokken, en Hij heeft er nooit berouw van. Paulus zegt: De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk; ik ben verzekerd dat het blijven zal, Rom. 11:29.

(2) Nu aan de zijde van de Zoon.

Waarom?

Daar ligt de dood van de Heere Jezus, en Zijn voorbede. Hij heeft een hand met macht, en Hij heeft ook Zijn volk lief, en Hij moet de Rechter zijn. Hij zal u niet tegenvallen. Als u dood bent, dan zult u Hem in de hemel danken, dat Hij u zo duur gekocht heeft, 1 Kor. 6:20. Zijn voorbidding is ook voor u, Joh. 17 en Rom. 8. Hij bidt voor u, en de Vader hoort Hem altijd. De overste van de wereld heeft aan de Herder niets, aan de schapen ook niet. Hij heeft u gekocht met Zijn bloed. bent u Zijn schaap, Hij zal u in het oordeel niet tegenvallen, maar Hij zal zeggen: *Mijn duive, Mijn vriendin, Mijn volmaakte, kom, gij gezegende Mijns Vaders, beërf dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld*, Matth. 25:34.

- (3) En met de Heilige Geest hebt gij gemeenschap; Die past op het wezenlijke werk; het wezenlijke werk der genade des Heiligen Geestes blijft, het zaad Gods blijft, 1 Joh. 3:9. Als iemand door Gods Geest is wedergeboren, kan hij niet weer onwedergeboren worden. Die het geloof door de Geest gekregen heeft, kan het niet weer kwijt worden. Heeft Hij iemand de liefde Gods gegeven, die kan God niet weer gaan haten.
- (4) Ten vierde, uw werk kan de proef doorstaan. Al de heiligen denken met mij het beste van u. U zijt voor de Heere en Zijn zaak. Uw werk is zo klaar, dat u het zelf niet zou kunnen ontkennen; u moet het met mij eens worden en het mede vertrouwen.

V. Nu het vijfde stuk. Dat was tot aanmoediging in al hun ontmoetingen. *Heb moed; al hangt er wat boven uw hoofd, wees zo onrustig niet, houd u mannelijk, wees sterk. Zegt u: ja, wij zijn u kwijt, wij kunnen u niet meer horen bidden of prediken, waar wij zulk een zegen onder hadden; u waart ons zulk een lieve predikant, wij kunnen die slag niet dragen.*

Ik zeg: bent u mij kwijt, u hebt nog die lieve Epafroditus. Ik die plant, ben niets, Gods Geest moet in u werken. Geef mij toch niet te veel eer; de uitnemendheid der kracht zij Godes. Ik draag de schat in een aarden vat. Al is het dat wij sterven, u moet moed hebben. Het is door mij niet begonnen, ik kan het ook niet voleinden; niemand kan het voleinden dan God.

Nog eens, u hebt nog zulke trouwe mannen onder u, Clemens en zijn medearbeiders en Epafroditus; houd ze in waarde, ontvang ze met blijdschap. Daar waren opzieners, diakenen; het was zulk een welgestelde kerk, zij hadden zulke trouwe mannen. En wat zou u moedeloos zijn? God is voor u, en wie en wat zal er dan tegen u zijn? Elísa bad en zeide: *HEERE, open toch de ogen van de jongen, dat hij zie*. En de HEERE opende de ogen van de jongen, dat hij zag; en zie, de berg was vol vurige paarden en wagens

rondom Elísa, 2 Kon. 6:17. Is God voor u, Hij zal u niet begeven noch verlaten, Hebr. 13:5. Wie scheidt, die scheidt, God zal u niet verlaten. Daar hebt u onze vijf stukken.

Toepassing

Nu nog een woordje tot mijn en uw hart. Ach, was dat goede werk in u allen begonnen, predikanten, ouderlingen en diakenen, aanzienlijken en geringen, jong en oud. Ach, was het in ons allen begonnen!

Ja, zult u zeggen, ik weet niet wat u al wenst.

Wij moeten u daar evenwel een beetje mee onderhouden. Zou het goede werk niet in ons zijn? Van allen kunnen wij het niet zeggen. Wilt u evenwel enige tekenen hebben, waar het in begonnen en waar het niet in begonnen is, die willen wij u geven, en dan een woordje bij de gelegenheid des tijds spreken.

Het werk der bediening is allang hier begonnen, maar *dat goede werk* is hier ook allang begonnen. Wilt u weten waar het niet begonnen is?

1. Ten eerste, hoe is uw leven? Bent u een spotter, zodat, als er een vrome in uw gezelschap is, hij verlangt om eruit te zijn (of hij zou in verval moeten zijn)? De vrome zegt anders: ik ben van u ontsticht. Doorgaans moeten de vromen zeggen: ik wilde dat ik uit uw gezelschap was; zo dartel, ijdel en werelds bent u, zo vol grollen. En hoe menige vloekwoordjes lopen eronder! Lichtvaardige woorden, het misbruiken van Gods Naam. U bent slecht en slordig in uw spreken, vol spotternijtjes.
2. Ten tweede, daar is het niet waar u zoveel deugden in uzelf ziet. Daar is het hart en de mond vol van. Dan daarop te gaan rusten, en te gaan bouwen de genadestaat en de staat der heerlijkheid; dat zijn zulken die hun eigengerechtigheid oprichten, gelijk als die jongeling; dat heb ik alles gedaan, zegt hij, van mijn jeugd af, wat ontbreekt mij nog? En als Paulus voor zijn bekering: hij was onberispelijk naar de wet. En als die farizeeër: hij dankte dat hij niet was als andere mensen. Die leven nog in de natuurstaat.
3. Ten derde, daar is het niet waar men het wederstaat. De Werkmeester Die het in u werken wil, en allen die het graag in u zagen: u staat ze tegen. *Altijd wederstaat gij den Heiligen Geest; gelijk uw vaders, also ook gij*, Hand. 7:51, en Jes. 63:10: *Zij hebben Zijn Heiligen Geest smarten aangedaan*. Uw predikanten, uw ouders en vrome vrienden zagen het graag in u, maar u wederstaat ze, u verhardt u ertegen.
4. Ten vierde, waar u dat werk in ziet ... u trekt er uw hart van af. Al had u er nog zulk een liefde tevoren voor gehad; nu hebt u er geen liefde voor. Ik heb niets tegen u, zegt u, dan dat in het burgerlijke, in uw verstand en in uw gaven heb ik wel zin, maar het werk Gods in u, dat opwekken, dat bidden, dat teder zijn, daar ben ik tegen. Het is dan nog nooit in u begonnen.
5. Ten vijfde, u krijgt wel eens een beweging. Wij kunnen het wel zien als wij onder de bediening van een ander zitten of onder onze eigen: wij zien het wel dat u soms in het enge zijt, maar het blijft u niet bij, het is maar een morgenwolk, een preekbeweging, of een oordeelsbeweging; als de preken en oordelen ophouden, houdt uw beweging ook op.
6. Ten zesde, als u dat goede werk kon krijgen, u zou zeggen: ik begeer het niet. Ik weet niet of er hier geen zijn, die zeggen zouden: Zou ik daarom mijn vorig gezelschap moeten verlaten, en dat alles laten en doen en lijden wat de vromen doen en laten en lijden? Ik wil het liever missen.

7. Ten zevende, die hebben het niet, die zeggen: *ik wilde dat God het in niemands huis begon, althans in het mijne niet.*
8. Ten achtste, die niet, die maar alleen de schijn en de naam hebben. Zij reformeren wat uitwendigs, zij bidden, zij lezen, zij gaan ten Avondmaal, zij verkeren met de vromen, zij spreken als de vromen, zij zeggen: ik wilde wel zalig zijn en in de hemel komen, en zij hebben zo in alles hun oogmerk en menselijke inzichten, bijvoorbeeld om een goed huwelijk te doen, of zij zouden anders die ingang en achting niet kunnen hebben. Men moet zulken met erbarming aanzien.

Onbekeerde, u hebt ook een werk, maar het is een werk des duivels, van welke u gevangen zijt en gehouden wordt tot uw verderf, die u zoetvoerig naar de hel leidt. Wees maar dartzel, dans, spring, leef ongebonden, maar het zal u zo moede en mat maken ten dage als God het zoeken zal. U doet een werk waar de vloek in is. De vloek is in al uw werk, zelfs tot in uw bidden, lezen, Avondmaal gaan, in al uw godsdienst. U doet een werk waar uw consciëntie geen rust in heeft. Hoe dikwijls beschuldigt, nijpt, benauwt en klopt zij u! U doet een werk; ach, u wilt het in de zonden zover brengen als u kunt, u bent niet te gezeggen. Weet dat de dag van uw dood komt, en dan zult u de zondige werken volmaakt doen bij de duivel. In de dag van de Heere Jezus zal u dat goede werk ontbreken, en dan zal u alles ontbreken wat u verkwikken kan, tot in alle eeuwigheid. Geloof u het niet? Weet u het niet dat het Gods Woord is dat zo spreekt? Kunt u daar tegenin komen? Dan moest u ons aanspreken. Waar zult u dan gaan? Dan zal het jammer op jammer zijn. U hebt niet één dag zeker; het is misschien uw laatste jaar dat u beleeft. De bijl ligt wellicht aan de wortel der bomen; draagt u geen vrucht, u zult uitgekappt worden. Wat zult u dan gaan doen? Dan valt u in de hel.

Ei, laat de zonden; laat wat u laten kunt, doe wat u doen kunt. Zeg: ach Heere, begin toch het rechte werk eens in mij te werken! God is machtig uit stenen Abrahamskinderen te verwekken. U weet, zolang als wij onder u geweest zijn, dat wij u met raad bediend hebben; doe zo, ga naar God.

Zegt u: *ik kan het niet werken.*

Ik ook niet, ga naar God, en zeg tot Hem: *schep in mij een rein hart.* Hem ontbreekt geen macht, Hij heeft Geest genoeg om uw hart te openen en u het geloof te geven. Middelburg zou dan haast een heel ander voorkomen hebben.

Anderen zullen zeggen: ach, wist ik eens of dat goede werk in mij was. Hoor: die andere tekenen, waar het niet is, weet u in ieder geval niet; u spot niet met een ingetogen leven.

Wij zullen u evenwel nog een tekenetje drie of vier zeggen.

1. Ten eerste, waar het is, die werken zo met die plaats Jesaja 64:6: *Wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed.*
2. Ten tweede, die hebben zulk een indruk van 2 Korinthe 3:5: *Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn iets goeds te denken als uit onszelven; maar al onze bekwaamheid is uit God.*
3. Ten derde, waar het wel is, die werken met zulke teksten waar dit goede werk een werk van schepping genoemd wordt, als in Efése 4:24, waar de apostel hen ook toe leidt. Ik val er om op mijn knieën, zegt hij, en ik bid erom dat de sterkte van Gods macht in u mocht gezien worden! Zij erkennen dat zij noch wij het werken kunnen, en zeggen ter ere van God: *Gij hebt ons gemaakt tot schapen Uwer weide,* Psalm 100:3. Zij danken den Vader, Die hen bekwaam gemaakt, getrokken, en overgezet heeft, Kol. 1:12. Geen mens kan het doen, geen opvoeding kan het doen,

studie en memorie kunnen het niet doen. *Ach, niet ons, o HEERE, niet ons*, Psalm 115:1. *Dit is van den HEERE geschied, en het is wonderlijk in onze ogen*, Psalm 118:23.

4. Nog eens, zij lieven dat werk, het is hun zulk een lief en nodig werk. De Heere kan mij niet beter geven, zeggen zij. Het maakt hen verlegen dat het nog zo onzeker is. Hoe onzeker het is, zij wilden het evenwel niet missen om heel de wereld. O, waar het is, beminnen zij het middel dat God gebruikte, predikant of ouders, al hebben zij gebreken (terwijl zij er anders door afgescheurd zouden geworden zijn). Vallen zij in, zonden: zij strijden ertegen; het gaat dikwijls zo effen niet. Zij willen de duivel uit hun hart hebben, met al wat hun belet. Zijn er zware gerichten en oordelen, worden zij bespot, wordt het hun betwist, zoeken zij hen moedeloos te maken: zij blijven bij de Heere, zij worstelen tegen hun verdorvenheid, Rom. 7. Zij willen dat goede werk zelfs in anderen aanzetten.

Nu, vindt u het zo, u weet niet wat zegen u hebt. Wij spreken dikwijls in eenvoudigheid. Waar zij niet meer om dachten, dan komen die anderen zeggen: *ik kan het niet uitspreken wat zegen het had*.

Daar zijn de tekentjes. Wij zoeken er altijd zulke te geven, waar de allerzwaksten en zij die het meest in het donker hun weg moeten gaan, zich bij leggen kunnen. Door de grote tekenen worden dikwijls de kleinen bedroefd. Hier hebben de kleinen een partje aan; daar worden zij niet door in de grond geslagen.

Heeft God het in u begonnen: Hij zal het haast in u voleindigen. Leeft u met Christus: u zult met Hem sterven. Hij zal u haast tot Zich halen. Dan zal Hij zeggen: *Hoe begon het werk? Hoe oud is het?*

Hoe heeft God dit in u gewrocht? *Hoe zal het gaan als de dag van de Heere komt?*

Dan zal Hij u tot Zich nemen. Laat er toch maar niets de Middelaar buiten uw hart houden; laten gestalten en tranen uw middelaars niet zijn.

Geliefden, u zult denken: moeten wij zo scheiden? Vertrouw op God, Hij zal het maken. Al worden uw predikanten weggehaald, God zal het werk in u werken zonder zulke middelen. Als u schone middelen hebt, werkt God dikwijls 't minst. De gaven en middelen kunnen veel maar niet alles doen. Als dat ontbreekt, zal God het werk in u werken; als u zulke predikanten niet hebt, dan zal God werken.

Nu moeten wij nog een woordje op **het nieuwjaar** hebben.

Meent u dat wij liefdeloos zijn? Meent u dat wij ook geen liefde tot u hebben? U hebt uw wensen kunnen uitdrukken; wij zullen de onze ook uitdrukken. U hebt misschien ons zegen in uw gebed toegewenst; wij zullen het u ook doen. Die in aanzien en die niet in aanzien zijt: *wij wensen dat God uw en uws zaads God zij!* Alles waar u uw handen aan slaat, dat het gezegend zij; waar u naartoe gaat of vandaan komt, dat Hij uw Leidsman mag zijn; als u uw kinderen, ouders en vrienden ziet, dat u elkander met blijdschap mag ontmoeten! God doe zo als u nu zijt duizendmaal meer ertoe! Hij doe u alles ten goede werken! Wij wensen dat u op dat alles met uw ganse hart *amen* mag zeggen! Ik wens dat dit goede werk in u zij! Waar het donker en in u bestreden is, dat Hij het sterke en vaststelle, date het mag aanwassen en groeien! Dat u dit jaar mag zeggen: dit jaar is het in hetwelk ik tot verzekering gebracht ben, in hetwelk God een glans van oprechtheid op mij gelegd heeft! En waar u verkeert, dat u er met ontferming verkeren mag!

De dag van uw dood is nabij; dan zal het onvolmaakte ophouden en het volmaakte komen. Ik wens dat in die laatste dag u mag zeggen: *ik ben blijde dat u mijn predikant*

geweest bent; en ik, dat u mijn gemeente geweest zijt; en dat wij elkander met verheerlijkte lichamen en zielen mogen zien! Amen.

VIERENTWINTIGSTE PREEK OVER JOHANNES 1:16
Op het Avondmaal

En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade.

Wij lezen in Matthéüs 25:14-23 dat de Zaligmaker zei: *het Koninkrijk der hemelen is gelijk een mens, die buitenslands reisde, en zijn dienstknechten talenten gaf, opdat zij voor hun heer winst zouden doen.* Wat is dat nu te zeggen? In de kerk roept de Heere niemand of als Hij ze geroepen heeft, zo geeft Hij hen talenten. Wie heeft de beste talenten? Dat is moeilijk om te zeggen, of het Boanérgessen, zonen des donders, dan of het Bárnabassen, zonen der vertroosting zijn; óf het liefelijke Ezechiëls zijn, die het hart strelen en innemen; óf dat het een Jesaja is, die zegt: *zeg den goddeloze, het zal hem kwalijk gaan*, Jes. 3:11. Wij denken dat die het allergezegendst talent heeft, die een mens geheel uitschudt, en als hij hem uitgekleeft heeft, hem dan naar de Heere Jezus zoekt te brengen. Die heeft nooit een ongezegend talent; die heeft al de talenten die God geeft, die het daarop toelagt, om een mens uit zichzelf te drijven en ook niet tot hemzelf.

De predikanten moeten de mensen nooit tot zichzelf drijven opdat zij hen zouden eren, achten en gunst bewijzen. Als hij dat zou rekenen voor al zijn zegen en troost, dan was hij de engel te Sardis gelijk, die den naam had dat hij leefde, en hij was dood, Openb. 3:1.

Hij moet ze niet alleen van zichzelf afbrengen, maar van alle anderen; hij moet zeggen: *Abraham weet van ons niet en Israëel kent ons niet; Gij, o HEERE, zijt onze Vader, onze Verlosser vanouds af is Uw Naam*, Jes. 63:16. *Wie is Paulus, en wie is Apollos? Zijn zij anders dan dienaars van Christus?* 1 Kor. 3:5.

Die uitdrukkingen tonen dat dit het gezegendste talent is, dat de mens van alle andere mensen afleidt niet alleen, maar dat hem ook afleidt van al zijn deugden. In Matthéüs 19:20 zei die jongeling: *Wat ontbreekt mij nog?* In Filippenzen 3:6 zei Paulus: ik was voor mijn bekering onberispelijk naar de rechtvaardigheid, die in de wet is. Wie dat talent heeft, roept dezulken toe: *Al uw gerechtigheden zijn als een wegwerpelijke kleed, en wij allen zijn als een onreine*, Jes. 64:6. Hij roept hen toe: uw gerechtigheid is als de gordel van Jeremia die hij verst ken had, dewelke verrot was. Hij roept in de vergadering: *Uit de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden*, Rom. 3:20.

Dat talent leidt de mens ook af van zijn goede gestalten, het leidt hem af van zijn tranen, gebeden, verzekeringen, blijdschap; dat moet uw fundament niet zijn om op te bouwen, om daarop voor God te bestaan. Dat talent leidt de mens af van al zijn gaven. Een mens kan grote gaven hebben, als een Bileam, en hem kan evenwel genade ontbreken. De Farizeeën hadden dat gezegende talent niet, maar dit talent brengt de mens van zijn gaven af om daarop te bouwen. Al had iemand de taal der engelen, en u had anders niet, zo waart u niets.

Wij blijven er dan bij, dat dit het allergezegendst talent is, als God het aan een predikant geeft, dat hij de mensen afleidt van henzelf, elk van zichzelf, van zijn deugden, van zijn gaven, alleen tot de Heere Jezus Christus. Hoe lief moet die bediening de toehoorders wezen als de predikant zegt: *Ik heb niet voorgenomen iets onder u te weten dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd*, 1 Kor. 2:2. Hoe lief moet die bediening wezen, waar de mens afgeleid wordt van alles, en tot de rechte weg geleid

wordt, gelijk als Filippus Nathánaël, en Nathánaël weer anderen deed! Gelijk als Petrus de verslagenen deed, en Paulus de stokbewaarder! Waar leidden zij hen naartoe? Naar Christus. En gelijk Johannes de schare deed in dit ons teksthoofdstuk: *er is een volheid, zegt hij, bij Christus.*

U ziet dat deze arend steil in de hoogte vliegt in de eerste vijf verzen. Wel Johannes, vergeet ge dan uzelf? Hoe is dat zo? Hij vliegt naar Jezus. Johannes was ook wel groot, vers 7, 8. Maar dat is niemendal bij de Heere Jezus. *Hoe bent u dan zo groot, man?*

Omdat ik een getuige moet zijn van het Woord.

Wat getuigt u van het Woord?

Wat ik in de eerste 18 verzen gezegd heb.

Johannes, hoe komt u zo openlijk te spreken?

Ik heb een volmacht van God, en ook aandoening over mijn bediening.

Vraagt u mij wie ik ben?

Dat zal ik u zeggen van het 19^e tot het 26^e vers. Toen kwam de Heere Jezus Zelf tot hem; toen was er als geen geest in hem (van het 27^e tot het 36^e vers). En vanaf het 37^e hebt u welke vrucht hij op zijn bediening had.

Geliefden, is het ooit een tijd om dat talent te gebruiken, zo is het tegenwoordig. Zet u een weinig, en laat ons eens zien of wij u tot de Heere brengen. Wij hebben te bezien:

- I. Ten eerste, Christus' volheid;
- II. Ten tweede, zondaarsledigheid;
- III. Ten derde, de rijke ontvangst;
- IV. Ten vierde, hoe ledig dat iemand is: bij de Heere kan en gaat hij alles ontvangen. Ik zeg:

- Christus' volheid.
- Zondaarsledigheid.
- De rijke ontvangst.
- Hoe billijk het is dat die ledige vaten naar die volheid gaan, hoe redelijk het is.

I. Wat het eerste aangaat, *Christus volheid*. Hij wordt vergeleken bij een boom, vol blad en vruchten; bij een zon, vol licht; bij een fontein, vol water; bij een schat, vol rijkdommen; bij een boom, vol zaligheid. Al wat vol bij de mensen is, dat is een beeld van de volheid Gods. Hij is een Put van levende wateren, een Fontein der hoven. Wij zullen ons niet ophouden met enige omslag om te tonen wat vol is, maar wij zullen tot de zaak zelf gaan en zien de volheid die in Christus is.

Wat voor volheid is er in Hem?

1. Ten eerste, de volheid van Zijn Goddelijke natuur. U moet Hem niet alleen kennen als een mens, maar ook als God. Hem ontbreken geen Goddelijke Namen, Hem ontbreken geen Goddelijke eigenschappen, Hem ontbreken geen Goddelijke werken, Hem ontbreekt geen Goddelijke eer, die God alleen toekomt. Hij is in de gestaltenis Gods, Filipp. 2:6; God boven allen te prijzen in der eeuwigheid, Rom. 9:5. Al de volheid Gods woont in Hem lichamenlijk, Kol. 2:9.
2. De volheid der vervulling is in Hem, van alles wat God in de Bijbel van Hem heeft laten voorstellen. Zie de voorstelling in het verdrag tussen Vader en Zoon, zie de voorzegging, de afschaduwing van de Zone Gods. De Heere Jezus wilde uit de

wereld niet scheiden, voordat Hij kon zeggen: Het is alles volbracht, Joh. 19:30. Hij is te Bethlehem geboren, uit de rechte stam, uit Juda. Te Názareth moest Hij opgekweekt worden, en te Galiléa ook opgevoed worden. Als Hij ging prediken, moest Hij Zijn leer met wonderen bevestigen. In Zijn leven moest Hij een Man van smarten zijn. Hij was het ware tegenbeeld van het paaslammetje, van de koperen slang, van de rots in de woestijn; al deze dingen hebben hun waarheid in Hem gehad.

3. Ten derde is er een volheid van voldoening in Hem aan de Goddelijke rechtvaardigheid; Hij alleen kon ze voldoen, en zo volkomen, dat Hij kan zeggen: Ik kan volkomen zalig maken, Hebr. 7:25. Daar heeft de Vader bewijs van gegeven als Hij Hem opwekte uit de doden, en als Hij Hem eer en heerlijkheid gegeven heeft aan Zijn rechterhand, als Hij de Geest liet uitgaan en gaven liet delen onder de wederhorigen. Hij heeft voldaan aan de wil van Gods besluit; al wat in Gods raad bepaald was, heeft Hij vervuld, zodat Hij kon zeggen: *Vader, niet Mijn, maar Uw wil geschiede*. Hij heeft voldaan door te gehoorzamen aan de geboden Gods, Hij heeft voldaan door lijden, en kon zeggen: *Ik heb voleindigd het werk, dat u Mij om te doen gegeven hebt*, Joh. 17:4. Het was zulk een voldoening, dat noch de Vader de Rechter, noch de duivel, noch de wet, noch de consciëntie, noch de dood enige kracht meer had om iets tot beschuldiging in te brengen tegen de uitverkorenen.
 4. Ten vierde is er in Hem een volheid van voorbidding. Hij komt nooit te laat, Hij wordt nooit afgeslagen, Zijn gebed doet altijd vrucht en kracht, Hij wordt altijd verhoord. God zegt nooit tot Hem: hef geen gebed noch geschrei op, want Ik zal U niet horen.
 5. Ten vijfde, een volheid van Geest. In Matthéüs 3:16 zagen ze de Geest als een duif op Hem nederdalen; daar kwam die duif op de ware ark. Hij is gezalfd met vreugdeolie boven Zijn medegenoten, Psalm 45:8. Want God geeft Hem den Geest niet met mate, Joh. 3:34.
 6. Ten zesde, er is een volheid van alle geestelijk goed in Hem, van alle geestelijke zegeningen en weldaden. Hizkía liet zijn schatten eens bekijken, en hij bezondigde zich. Maar wij zullen ons niet bezondigen als wij deze schatten van wijsheid en kennis, en al de weldaden die in Christus zijn, u doen zien.
Wat heeft Hij al voor schatten?
- a. Ten eerste, een volle rechtvaardigmaking. Bent u verlegen over uw zonden: in Hem kunt u ze vergeven krijgen, even alsof u nooit zonden gedaan had, 1 Kor. 1:30.
 - b. In Hem is een volle heiligmaking. *Ik zie uw zuchten, Mijn kinderen*, zegt Hij, *over uw verdorvenheden, maar in Mij kunt u een volle heiligmaking krijgen*. In Hooglied 5:2 zegt Hij: *Mijn duive, Mijn volmaakte*. Kol. 2:10: *In Hem zijt gij volmaakt*.
 - c. Ten derde, er is in Hem een volheid van gunst Gods. Jozef bracht zijn broederen in de gunst van Farao; maar Deze brengt Zijn volk in gunst bij God, zodat de Heere zegt: *Mijn lust is in u*, Jes. 62:4.
 - d. Ten vierde, er is in Hem een volheid van hulp. *Vrees niet*, zegt Hij, *gij wormke Jakobs, u volkske Israëls. Ik help u, Ik sterk u, Ik ondersteun u met de rechterhand Mijner gerechtigheid*, Jes. 41:10, 14. Moet u uitroepen: *wij zijn nergens toe bekwaam!* Ik zal u ook doen uitroepen: *Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft*, Filipp. 4:13. Zij hadden overwonnen door het bloed des Lams, Openb. 12:11.

- e. Ten vijfde, er is in Hem een volheid van vrede Gods, die vrede, die alle verstand te boven gaat, Filipp. 4:7. Hij verzoent God met de zondaar, en Hij geeft de zondaar vrede, vrede in het hemels hof, vrede in het hof van de consciëntie, vrede boven, vrede vanbinnen. Hij is de Vredevorst, Jesaja 9:5.
- f. Ten zesde is er in Hem een volheid van eeuwige vergelding. *Ik zal u naar Mij toebrengen, Ik kom haastelijk*, zegt Hij; en zij zullen het Lam ook volgen. Dan zal Hij zeggen: *bent u nu niet voldaan?* Hij zal hun schenken een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht van heerlijkheid, 2 Kor. 4:17.

II. Nu komt die ledige zondaar, die evenwel genade krijgt. Die is ledig in zijn natuur, én ledig als hij genade krijgt.

1. In zijn natuurstaat nog zijnde zou hij het uitschreeuwen: *Ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek*, als in Openbaring 3:17, en met die jongeling vragen: *Wat ontbreekt mij nog?* Matth. 19:20. De natuurlijke mens heeft zulk een hoofd vol waan en zulke handen vol leugens; zij liggen ziek in het armengasthuis van hun eigengerechtigheid. Maar Paulus zegt in Galaten 6:3: Zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed. De zondaar is ledig in zijn natuur: hij heeft niets, hij kan niets, hij is niets waard dan naar de hel te gaan; al zijn deugden zullen hem maar bezwaren.

2. Dan is een mens ook ledig in de genade, in zijn erkennenis en gevoel, en dat is een van de wezenlijkste genaden. Dan druipt het alles weg; dan is zo een gans ontbloot. Nu moet ik zo sterven, zeggen zij, zo er geen hulp komt. Dat is een van de eerste en van de wezenlijkste genaden, als iemand de volheid, die er in de Heere Jezus is, ziet, en zijn eigen ledigheid.

III. Nu het derde: die ledigen staan op de ontvangst uit de volheid Gods. U zult zeggen: *een mens die in de natuurstaat leeft, en tot de genade behoort, wat krijgt die, en wat ontvangt die ledige, die al in de genade is?*

Let eens op:

A. Op die in de natuurstaat leeft.

Ik ben in de natuurstaat in de wereld gekomen, en u ook; misschien zijn er hier die er lang in geleefd hebben. U waart evenwel een uitverkorene, tot heerlijkheid bereid. In de natuurstaat levende, en een uitverkorene zijnde, daar kwam een tijd dat u uit de volheid van de Heere Jezus wat kreeg. U kreeg:

- Ten eerste de liefelijke bediening; u werd gebracht waar het Woord was, of het Woord werd gebracht waar u was.
- Ten tweede kreeg u dat God u in de rijkdom van Zijn goedertierenheid zo droeg, zo vele proefjaren gaf. Dat kreeg u uit de volheid van Christus, toen u nog een natuurlijk mens waart; daarna hebt u genade ontvangen.
- Ten derde kreeg u nog wat Hij u bewaarde voor grote zonden, of zo Hij u daar niet voor bewaarde; u werd althans bewaard voor de zonde tegen de Heilige Geest, dat u die nooit begaan hebt.
- Ten vierde kwam eindelijk en ten langen leste het gewenste stondekje: u ging als een duivelskind naar de bediening, en u kwam als een kind Gods weder, u werd getroffen in het hart, u kond Gods vijand niet langer blijven. Dat kreeg u uit de volheid van Christus. U gaf het duizendmaal op, dat het met u niet gaan zou, maar de getrouwe God trok Zijn hand niet af, en Hij zal het goede werk in u begonnen niet laten varen maar voleindigen tot op den dag van Jezus Christus, Filipp. 1:6.

- Ten laatste, u kreeg door te breken, u zei: *het is gedaan, zondaars, ik acht u niet meer, ik ben mijns zelfs niet meer, ik verklaar mij voor wie ik ben: Ik ben des HEEREN, Jes. 44:5.*

B. *Wat krijgt nu één die genade heeft en ledig gemaakt is in zijn gevoel en ondervinding?*

Hij krijgt bij het geestelijke leven het geloof, de liefde en hoop. Hij vernieuwt zijn vertrouwen op de Heere. Hij geeft hun te wassen; dan worden zij vruchtbaar. Er hangen zulke schone vruchten aan hen: vruchten in het hart, op de lippen, in de wandel, in het verkeer met mensen. Er komt in hen dapperheid; zij vragen nergens naar; als zij maar God behagen, dan behagen zij het alles. Zij vragen niet naar zichzelf, noch naar alles wat buiten hen is. Zij krijgen vrijmoedigheid en blijdschap door de Heilige Geest. Zij krijgen te bidden en te danken. Het is niet te zeggen wat zij allemaal uit die volheid ontvangen: een volle rechtvaardigmaking, heiligmaking, gunst, en hulp en vrede Gods, een volle vergelding. Zij krijgen al de schatten in hun schoot, elk op zijn tijd; het is geen werk van ene dag. Zij krijgen het in de loop van hun leven te ontvangen; zij ondervinden zo die rijke ontvangst in hun ledigheid.

Is dat nu niet groot? Is dat voor elk? *Was het bij Johannes en bij anderen zo?*

Ja, zegt hij, wij allen ontvangen het, wij ontvangen genade voor genade.

Als wij dat hebben ... hoe moeten ik en u dat te boek zetten?

Zo: Christus' geven is mijn ontvangst. Wij ontvangen het lichamelijke en geestelijke uit Zijn volheid. Als Hij bij al het lichamelijke ook het geestelijke werk in het hart gegeven heeft, dan zegt zo een: ik neem de Heere Jezus aan, ik neem al Zijn goederen en schatten aan, en ik erken en dank er Hem voor als voor een grote gunst; ik stel het nooit hoger te boek dan krijgen en ontvangen, zonder geld of zonder prijs; boven mijn verdiensten; het is genade.

Dat ontvangen wij, zei die apostel, ik Johannes, en die twee discipelen die bij hem waren. Ik Johannes, ik zet mij niet hoger te boek dan anderen, die twee discipelen en allen die de Heere in de wereld nog zullen volgen, allen die onder de schaduwen geleefd hebben in het Oude Testament, en die zonder schaduwen geleefd hebben in het Nieuwe Testament, en die ten tijde van die voorloper geleefd hebben, van Adams tijd, van Abrahams, Mozes', Davids tijden, in het Oude en het Nieuwe Testament; voor die allen is Christus een volheid, een Put van levende wateren. Zij zullen allen op dezelfde wijze zalig worden, of zij in het Oude of zij in het Nieuwe Testament geleefd hebben, van wat slag, aard, aanzien iemand is, of hij veracht en arm is of rijk, bestreden of niet bestreden, een gekrookt rietje zowel als een sterke, de zwakke zowel als de sterke: *wij allen ontvangen, ook genade voor genade.*

Wat wil dat zeggen?

Het geeft te kennen de overvloed; gelijk als men iemand onthaalt: daar is degene die u onthaalt, hij geeft mild; opdat zij weide zouden vinden, Joh. 10:9. Men kan op één genade dikwijls wel een jaar leven. Zij krijgen uit die volheid een eerste genade, een zesde genade, ja, een duizendste genade, verscheiden genaden, alle soorten van genaden, genade niet alleen voor het Oude Testament, maar ook genade van het Nieuwe Testament, in die dag van Gods welbehagen; genade in de tijd, genade in de eeuwigheid; niet alleen genade in de strijdende Kerk, maar ook in de Kerk der heerlijkheid.

VI. Ten vierde zei de man: *nu wil ik u van alles af hebben.* Hij had dat gelukkige en gezegende talent. *Hij, namelijk Christus, moet wassen, maar ik minder worden, Joh.*

3:30. Al was hij de grootste, die van een man en vrouw ooit geboren is: de Heere Jezus was de Grootste van een vrouw geboren. Zie niet op mij, zegt hij, maar op de Heere Jezus. Ezechiëls wateren vloeiden al hoger en hoger; de Heere Jezus heeft meer dan één zegen.

Daar hebt u nu onze vier stukken gezien.

Toepassing

Nu hebben wij kort nog een woord van opwekking.

Iemand zal zeggen: *ach Heere, ik ben niet ledig genoeg, ik zal niets ontvangen, ik ben niet bedroefd, niet beangst, niet verslagen genoeg in mijn gevoel.*

U die zo klaagt: is het wel waar? Zou u het wel kunnen bewijzen? Wij moeten u een vraag twee of drie doen.

1. Hoe hoog moet uw beroering zijn? Heeft God het wel bepaald? Durft u het dan doen?
2. Gaat uw verslagenheid niet hoog genoeg als u radeloos wordt en het opgeeft? Bent u dan wel tevredengesteld, als u geen deel zou hebben aan de volheid van Christus?
3. Als u nu dacht geen deel eraan te hebben, durft u wel uitslaan tot de zonden en tot de wereld? Blijft u niet liggen kermen om ook wat te ontvangen? Wij zeggen dat u een vat bent dat de Heere Jezus ledig gemaakt heeft.

Een ander zegt: *ik maak geen gebruik van de volheid die in Christus is; u hebt gelijk dat u mij tot van alles wilt hebben, maar ik vrees: ik maak geen gebruik van Christus volheid.*

Die er gebruik van maakt, zult u zo vinden:

1. Ten eerste, hij is zo uitermate verenigd met zulke teksten als Johannes 6:68: *Heere, tot wien zouden wij heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens.* Hand. 4:12: De zaligheid is in geen ander; want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden, dan in de Naam Jezus. Kol. 1:19: het heeft God behaagd dat in Hem al de volheid wonen zou. Jesaja 43:11: er is geen andere Heiland. Joh. 1:14: Hij is vol van genade.
2. Ten tweede, zij geven aan alles een afscheid, en zeggen: *ik wil, ik moet eraf, niemand dan Christus; o Schoonste aller mensenkinderen, Gij zijt mij de Liefste van geheel de wereld.* Zo staat er in 1 Petrus 2:7: *U die gelooft, is Hij dierbaar. Toon ons Uw aangezicht, zeggen zij, en het is genoeg; geef mij Uw volheid, geef mij vrede, of ik moet sterven.* Ik ga ten Avondmaal en naar de hemel, maar niet op mijn tranen of gestalten, niet op kentekens, op blijdschap of troost; maar ik ga ten Avondmaal en in de hemel op Jezus. Maakt u zo gebruik van Hem, dat is goed.

Ja, zal iemand zeggen, *ik vrees dat ik geen genade heb; ik geloof dat ik nog te veel bezit van mijzelf, en dat ik daarom niets ontvang.*

Wel,

1. Als u het eens mocht bidden van God, dat Hij u de vrijheid gaf, wat zou u verzoeken? Zegt u: *ik zou mijn Rechter om genade bidden!* Dat is zo bij mij geacht?
2. Ten tweede, hebt u wel iets tegen de weg, die God houdt om iemand tot de genade te brengen? Zegt u: nee ; overtuiging, ontdekking, radeloosheid, ik ben er niet

tegen; ik wilde wel langs de rechte weg, de Schriftuurlijke weg, zalig worden? En zou u dan geen genade hebben?

3. Nog eens, als u dan geen genade hebt, bent u dan altijd eender? Kunt u dat wel zeggen, dat u eender bent als voorheen? Moet u niet zeggen: *nee*? Kunt u altijd bidden als u wilt? Wordt het u niet de ene tijd gegeven en de andere tijd niet? Bent u altijd even werkzaam? U bent immers niet altijd in een gestalte. Verschilt het ene Avondmaal niet veel van het andere, het ene bidden van het andere, het ene horen van het andere?
4. Dan, als u zegt: *ik heb geen genade*; maakt dat u niet teder? Moet u niet zeggen: *zou ik dit zo grote kwaad doen, en zo zondigen tegen God? Zou ik met de goddelozen meedoen?* God zou Zijn aangezicht dan verbergen.
5. Tenslotte, bent u niet zo'n schepseltje dat kermt over het gebrek aan genade? Zegt u niet: *mij ontbreekt een dankbaar hart, mij ontbreekt een gebroken hart*? Wel, bid dikwijls, zend dikwijls een verzoek naar boven, zucht naar de hemel, stort uw tranen op de aarde, vertrouw op God, Hij is getrouw, Die het beloofd heeft, dat die Hem zoeken, Hem ook zekerlijk zullen vinden. Wees dan getrouw tot de dood. Die genade heeft, is zo lelijk en zo ledig in zijn ogen; zij werpen zich in het stof en as, als een misdadiger wie vergiffenis is geschonken, en zeggen: *de genade Gods is overvloedig in mij bewezen*.

Beproof u nu. Bent u zó? U mag gaan. Bent u geen ledig vaatje, verwacht niet dat u zult vervuld worden. Maar bent u er een die hier zonder geld en zonder prijs komt: de Boom des levens zal in het midden staan, en Hij roept, gelijk als die weduwwrouw tegen haar kind: geef nog een ledig vat, er is nóg olie. Nu, kom dan allen ledig; wij nodigen u. Zie niet op ons, maar op de Heere Jezus, Die moet het alles zijn. Als u zó toetreedt, Hij zal u hartelijk omhelzen. Dat wens ik dat de Heere doen zal aan ons en aan ulieden, tot Zijn eer, om Zijns Zoons wil. Amen.

VIJFENTWINTIGSTE PREEK OVER MATTHÉÛS 9:2
Op het Avondmaal

En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den geraakte: Zoon, wees welmoed; uw zonden zijn u vergeven.

Wij lezen in 1 Petrus 2:7: *U die gelooft, is Hij dierbaar*. Wij zullen geen omslag van enige zaken maken, maar alleen het wezenlijke van al de stukken tonen. Als iemand gelooft, waarin toont hij dat Jezus hem dierbaar is?

1. Ten eerste, alle zaken die hem lief en waard zijn, tot zijn naast bestaande goed en bloed, wil zo een graag verzaken om Christus wil. Zij verzaken hun eigen naam; *dat doe ik om de Naam van de Heere te vermelden*, zeggen zij. Zij verzaken hun goed om des Heeren wil, opdat zij een beter en blijvend goed verkrijgen mochten. Zij verzaken hun gezelschap om des Heeren wil, opdat zij een beter gezelschap verkrijgen mochten, de Drie-enige God, en allen die God gelukkig wil maken. Zij zeggen tot hun gezelschap, gelijk Ruth tegen Naómi zei: *uw God zal mijn God zijn, en uw volk mijn volk*. Zo zeggen zij ook: *Heere, er is geen scheiding tussen U en mij te maken, ik wil liever van mijn vader en moeder, en al wat mij lief en waard is, scheiden dan van U*.
2. Ten tweede, die de Heere Jezus dierbaar is, en die in Hem gelooft, is in die bereidwilligheid dat hij alles wil ondergaan om de Naam van de Heere Jezus wat er te ondergaan is. Zij zien in de smaadheden van de Heere Jezus en in de naakte Jezus zoveel heerlijkheid als in Zijn rijkdom en heerlijkheid, 1 Petrus 4:13. Zij beminnen Hem niet alleen zoals Hij op Thabor is, als met de zon bekleed en voor hun aangezicht van gedaante veranderd wordend, maar ook zoals Hij aan het kruis is. Zij omhelzen Hem in zwaard, vuur en water; dat willen zij graag lijden om Jezus wil. Dan, als Jezus eens bij hen is, dan is het hun als Jakobs ladder, door welke zij ten hemel klimmen.
3. Ten derde is Hij hun die geloven dierbaar, want dat tonen zij in die heilige en sterke begeerten die zij tot Hem hebben. *Ik kan niet ván U*, zeggen zij; ach, was U de mijne! Ik kan geen uitstel lijden; even zo weinig als een hongerige of dorstige spijze of drank kan missen, also min kan ik U missen. Ik ben zo begerig, naar U als een kind naar de borst van zijn moeder, en als een naakte naar klederen. *Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar den levenden God*, Psalm 42:2, 3. *O God, Gij zijt mijn God*, ik zoek U in den dageraad, ik ben al als mat in de dageraad; mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, Psalm 63:2. Wie zal mij water te drinken geven uit die bornput? Er is anders niemand die mij helpen kan.
4. Ten vierde tonen zij hierdoor dat Hij hun dierbaar is. Het mag zo donker zijn, zeggen zij, als het wil, op U waag ik het. Evenals een zwemmer: *ik moet over dat water*, zegt hij, *anders moet ik sterven; ik zal het wagen op de baren*. Zij zijn evenals een man in het water: *ik moet zinken*, zegt hij, en hij ziet daar een tak en springt er naartoe, en hij hangt eraan. Zij zijn als een misdadiger, die moet sterven: *ik zal een voetval doen*, zegt hij, *en zien of ik er zo door kom*. Zo een is evenals de koningin Esther; *ik zal het wagen*, zegt zij; *kom ik om, zo kom ik om*. Zij zijn als die melaatsen die naar het leger gingen; *wat ongelukkige schepsels zijn wij*, zeiden zij; *blijven wij hier, wij moeten van honger sterven, wel, laat ons een waagstuk doen*; en het gelukte hen. Zo doen zij die geloven. Hoe ellendig iemand ook is, zij

vallen voor Jezus neer en zij geven zich aan Hem, opdat Hij met hen doe wat Hem lust. Dat beken ik, zeggen zij, dat U zulk een overwicht bij mij hebt, waardoor mijn ziel zegt: als u mij de scepter van Uw genade toereikt, ik zal er U eeuwig voor danken; maar als U het mij weigert, zal ik het aan Uw gerechtigheid toeschrijven. Zulk een overgave is aangenaam aan de Heere en heilzaam voor de dader.

Dat zien wij in deze geraakte naar het lichaam. Wij geloven dat hij ook naar de ziel geraakt was. Hier hebt u dan de Heere Jezus. Die krijgt hier een wonderlijk geval; er wordt een geraakte voor Zijn voeten gelegd. Hij kijkt, Hij ziet die geraakte, Hij ziet de anderen die het doen, Hij ziet dat zij geloof hebben. Wat doet de Heere? Hij opende Zijn mond in troostredenen en zeide tot den geraakte: *Zoon, wees welgemoed; uw zonden zijn u vergeven*. Dat heeft zulk een uitwerking in vers 6, 7: de geraakte vliegt op van zijn bed, en hij gaat naar zijn huis. U zult de historie nog meer vinden in Markus 2:3 en Lukas 5:18.

Jezus kwam van de reis naar Zijn stad waar Hij gewoon was te zijn, te Kapérnaüm, in het huis waar Hij gewend was te zijn. In huis komende, zo wilde Hij wat rusten, Hij wilde wel wat met Zijn discipel alleen zijn, maar het kan niet zijn; er kwam zulk een menigte van mensen; de Heere Jezus begon te prediken.

Daar komt een vreemd geval terwijl Hij bezig was. Daar komen vier mannen; die hebben een zieker het was deze geraakte of lamme. Hij kon zijn leden niet gebruiken; Hij moest altijd te bed liggen. Zij dragen hem dan met hun vieren, zoveel als zij dragen kunnen. De toegangen van de straten, die waren bezet; daar moeten zij achteruit. Zij waren zo begaan over de zieke; hij schijnt bij hen zeer geacht te zijn. Daar gaan zij wellicht een straat verder, daar dragen zij hem in een huis, daar trekken zij hem door een dakvenster of zij breken het dak open; *wij zullen er de kosten van dragen en het laten maken*, zeiden zij. Als zij hem van dak tot dak gesleept hebben tot het huis waar Jezus was, zo laten zij de zieke nederdalen in het vertrek waar de Zone Gods was, en zij leggen hem voor de voeten van Jezus neder, opdat Hij zonder een woord te spreken in ontferming over hem bewogen zou worden.

De Heere Jezus bezig zijnde met prediken, houdt op, en ziet daar dit vreemd geval. *Wat buitengewoons is dit*, zegt Hij: *het dak open te breken en zo een ziek man hier voor Mijn voeten te leggen?* Die man daar liggende, zo kijkt de Heere naar boven; daar ziet Hij die hem neergelaten hadden. *Hier*, zegt Hij, is meer dan de natuur leert, *hier is geloof*.

Wat voor een geloof?

1. Zo'n geloof waardoor zij zien en erkennen Mijn macht en Goddelijkheid; zij erkennen dat Ik de Sterke God ben, dat Mij niets te wonderlijk is, dat, wat mensen niet doen kunnen, Ik dat doen kan.
2. Zij erkennen dat Ik gewillig ben om Hem te helpen. Zij erkennen dat de Heere Jezus niet alleen macht, maar ook gewilligheid had, om zon deerlijk gestelde niet ongetroost te laten gaan. Dat erkenden zij zo niet als werkheiligen of die daardoor hun eigengerechtigheid wilden oprichten.
3. Ten derde, Ik zie dat zij geloof hebben, want zij erkennen dat Ik de krankheden op Mij genomen heb, Matth. 8:17; met hetwelk zij erkennen dat Ik de ware Messias ben.

4. Ten vierde, Ik zie in hen een geloof van vertrouwen, dat zij een goede uitslag zullen hebben; zij leggen die kranke daar voor Mijn voeten neder, denkende: *God zal het voorzien, de Heere zal het maken.*

Jezus dit merkende, ziet hun geloof klaar. Hij heeft dikwijls, dachten zij, aan anderen goedgegaan; wij geloven dat Hij het aan deze ellendige ook zal doen. Het geloof van anderen heeft dikwijls aan iemand goedgegaan. Het geloof van de Kanaänese vrouw deed haar dochter goed; het geloof van die hoofdman deed zijn knecht goed. Hij zag ook geloof in de patiënt.

Hoe toont Hij dat?

- Ten eerste, Hij sloot hem niet uit, gelijk Hij het de anderen ook niet deed; Ik zie hun geloof, zegt Hij.
- Ten tweede, had hij geen geloof, hij zou zich niet hebben laten slepen, maar hij liet zich vastgrijpen; en hen alles met hem doen wat zij wilden.
- Ten derde, Jezus zag hun geloof. Ik moet, zei Hij, die patiënt *Mijn kind* noemen, *Mijn zoon*. Allen die in Hem geloven, heeft Hij macht gegeven zonen of kinderen Gods genaamd te worden. Die naam is een voorrecht alleen voor die geloven.

Maar heeft de Heere Jezus ooit tegen één gezegd: *Mijn zoon*, als tegen dit schepseltje?

- *Mijn zoon*, het drukt Zijn vriendelijkheid uit. U bent geen bastaard, maar een kind. God kastijdt u wel, maar het is uit liefde; *want dien de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij geselt een iegelijken zoon, dien Hij aanneemt*, Hebr. 12:6.
- Mijn kind, u toont dat u uw geloof voedsel wilt geven en daarin vorderen.
- Mijn kind, zegt Hij, komt hier voor Mijn voeten, wel, *wees welgemoed*. Wees welgemoed; dat zegt men tegen zulken, die door een zeker toeval de moed zouden laten zakken, die men zo een hart in t lijf wil spreken, die door een zeker toeval wat moedeloos en aan het zinken geraakt zijn. Uw plaag is smartelijk, zij heeft lang geduurd.
- Mijn kind, wees niet te laag, zink niet weg. Zij zijn dikwijls even gelijk als Paulus; toen hij te Rome kwam en niemand van de broederen zag: zijn hart ontzoonk hem; maar toen hij de broederen zag, toen kreeg hij moed, Hand. 28. Toen hij voor de rechter stond: ik verantwoord mij, zegt hij, *met des te beter moed*. Hebt u tevoren nog wel eens moed gehad: krijg ze weer, wees welgemoed. Men zegt dat als iemand heel moedeloos is. Hand. 27: de scheepslieden met de bootsgezellen waren moedeloos; *zijt goedsmoeds*, zei Paulus, er zal geen haar van uw hoofd afvallen, God heeft het mij deze nacht getoond. Zij meenden in de zee begraven te worden; daar gebruikten zij allemaal spijze.
- *Wees goedsmoeds, Mijn zoon*, zegt hier de Heere; *u meende daar op het dak op uw ziekbed te sterven; is uw hoop dan nu vergaan? Is uw hoop nu vergaan? Wees goedsmoeds; bent u bevreesd of Ik u helpen zal? Wel, vrees zo niet.*
In Matthéüs 14 zei de Heere tegen Zijn discipelen: *Vreest niet*. In Hand. 27: deze nacht, zei Paulus, stond de Heere bij mij, en Hij zei: *Vrees niet, want gelijk gij te Jeruzalem Mijn Naam beleden hebt, zo zult gij ook te Rome doen.*

Deze lamme man mocht denken: *nu lig ik hier, maar ik vrees, als Gij Uw mond opent, ik vrees dat u zeggen zult: wat komt gij Mij hier in Mijn prediking beletten?* Nee man, zei de Heere, u hebt Mij geen ongenoegen gegeven; het is Mij bevallig, die daad die de vier aan u gedaan hebben, en dat u het u hebt laten doen; wees er

blij over. In Jakobus 5:13 staat: *Is iemand goedsmoeds? Dat hij psalmzingt.* De scheepslieden waren goedsmoeds; zij namen brood, Hand. 27.

Zo wil de Heere Jezus ook zeggen: *man, zoon, wees welgemoed, wees blijde.* Wat een gelukkige dag zult u vandaag hebben! U zult ze geheel uw leven herinneren; *wees welgemoed.* Men zegt dat als iemand geen raad weet en radeloos is; die raad weet, zegt: *wees welgemoed. In de wereld zult gij verdrukking hebben,* sprak de Heere Jezus tot Zijn discipelen, *maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen,* Joh. 16:33, en Paulus in 2 Korinthe 5:6: *Wij hebben dan altijd goeden moed.* En zo komt hier ook de Heere Jezus en zegt: *Zoon, wilt u het in Mijn hand geven, gelijk u doet, wel, wees dan goedsmoeds, wees welgemoed, de uitslag zal wél wezen.*

Daar komt het hoge, grote en genadige woord eruit: *Uw zonden zijn u vergeven.* Men zou zeggen: hoe komt dat te pas? Wat moest daarop volgen? *Sta op, neem uw beddeke op en wandel.* Komt de man daarom? Nee, hij komt om wat anders. Wel, die daar waren, en dan het gezelschap van die geraakte, mochten denken: *wel, daar komt de patiënt niet om; waarom spreekt mijn Heere zo?*

1. De Heere wilde zeggen: Mijn kind, wat heeft de zonde al in de wereld gebracht! Had u geen zonden, u lag zo lam hier niet. Ik moet u brengen tot de oorzaak van alle smarten: waren er geen zonden, er waren geen roeden. De Heere doet eender als een dokter of medicijnmeester: zij ontdekken eerst de oorzaak van het kwaad, en dan gaan zij het kwaad wegnemen.
2. Ten tweede, uw geraaktheid weegt u; maar wat moest u meer wegen: moeten het niet uw zonden zijn? Kunt u daarvan zeggen: die last, dat pak weegt mij het meest? Mijn kind, is het alleen uw ongeval dat u hier brengt, of zijn het uw zonden? Zijn u die een last, zwaar om te dragen, als in Psalm 38:5?
3. Ten derde zei de Heere dit om de omstaande vijanden gelegenheid te geven om Hem te berispen, opdat Hij een blijk van Zijn Godheid vertonen zou. Als Hij zei: *Uw zonden zijn u vergeven*, dan zeiden die vuilderikken van Farizeeën: Hij lastert God, vers. 3. Daarop vertoonde Hij een blijk van Zijn Godheid, vers 4-6.
4. Ten vierde, misschien was deze door zijn kwaad gedrag hiertoe gekomen. God bezoekt wel om meer dan één reden de mensen met zware bezoeken.
 - Soms doet Hij het om Zijn soevereiniteit te tonen.
 - Dan om Zijn kinderen te louteren.
 - Soms doet Hij het om een naam te maken.
 - Soms moeten zij zeggen als Job: *Gij doet mij erven de misdaden mijner jonkheid*, Job 13:26. Soms moet ervan gezegd worden, als van de blindgeborene: *Noch deze, noch zijn ouders hebben gezondigd*, Joh. 9:2.
- a. Hij doet het om Zijn vrijmacht te tonen. Op wie de toren te Silóam viel: zij hadden niet méér gezondigd dan de anderen; en die, welker offer Pilatus met hun bloed mengde, hadden ook niet meer dan anderen gezondigd, Lukas 13:1-5.
- b. Soms doet Hij het om Zijn kinderen te louteren. Hij kastijdt ze om ze van een dwaalweg te houden of af te brengen. *Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik; maar nu onderhoud ik Uw woord. Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde. Ik weet, HEERE, dat Uw gerichten de gerechtigheid zijn, en dat u mij uit getrouwheid verdrukt hebt*, Psalm 119:67, 71, 75. Zie wat Paulus hiervan schrijft in Hebreeën 12:5-11.
- c. Ten derde doet het de Heere om een naam te maken. Zo zei de Heere, als Hem geboodschapt werd dat Lázarus krank was: *Deze krankheid is niet tot den dood,*

maar tot heerlijkheid Gods; opdat de Zone Gods door dezelve verheerlijkt worde, Joh. 11:4.

- d. Ten vierde doet God het om hun misdaden, zodat u in de straf de zonden lezen kunt. Daarom sprak Jezus tot die mens, welke Hij genezen had: *gij hebt in die zaal achtendertig jaren gelegen, en zijt gezond geworden; zondig niet meer, opdat u niet wat ergers overkome, Joh. 5:14.*

Het mag wellicht hier ook zo geweest zijn: de zonde lag op zijn hart, zo'n pak. "Zoon, gij hebt zulk een verderf, maar uw verderf is uit u; het is uw boosheid dat het u zo bitter is; weet dan dat het bitter en kwaad is de Heere te verlaten. De zonde valt u hard, Ik zal ze niet ophalen; Ik zie dat u er berouw over hebt, dat u er beschaamd over staat en ze veroordeelt, daarin dat u hier voor Mij komt; en u erkent Mij als Jezus, als de Zaligmaker, in u hier zo neder te leggen en niet één woord te spreken, en u zo over te geven aan Mijn behandeling; maar zoon, uw zonden zijn u vergeven."

Was er geen vergeving der zonden in en door het bloed van Christus, het was met mij en u allen uit. Was onze hoop niet rustend op het Evangelie, in hetwelk God belooft de genadige vergeving der zonden, en uit hoofde van hetwelk wij de vergeving der zonden belijden, wat zou het wezen? Nu, de vergeving der zonden is die genadige sententie van God, in welke Hij een arm en verlegen zondaar de schuld kwijtscheldt, en verklaart hem de straf niet aan te zullen doen die hij verdiend heeft, om de voldoening van Christus, met Wie hij door het geloof verenigd is.

Ik zeg: het is die genadige uitspraak, waardoor God een arm en verlegen zondaar of zondares vrijspreekt en belooft de straf hun niet te zullen aandoen die zij verdiend hebben, om de genoegdoening van de Heere Jezus, met Wie zij door het geloof verenigd zijn.

Wij zullen deze beschrijving juist zo breed niet volgen, maar alleen hetgeen deze man terzake dient.

1. U weet dat u gezondigd hebt, u ligt waar u ligt, maar u zijt een groot zondaar, u zijt van nature een wederspanning; u hebt gedacht wat u niet moogt denken, gesproken wat u zwijgen moest, gezwezen wat u spreken moest, gedaan wat u laten moest, o, u werker der ongerechtigheid, u zondaar, u hebt zonden.
2. Ten tweede, Mijn zoon, niet alleen bent u een zondaar, maar u bent zo walgelijk en door uw schuld bent u strafbaar geworden. U ligt daar zo vuil, met een vuile ziel; uw lichaam is zo lelijk niet als uw ziel. U bent vol wonden, striemen en etterbullen. U hebt een smet die niet is als een klad slijk, die vanzelf af zal vallen, en zij is niet gelijk als bloed, dat men met zeep kan afwassen, als een mens uw smet zou willen afwassen. Bovendien, u bent schuldig, u hebt een schuld tot verdoemenis, Rom. 5:16. De rechtvaardigheid Gods kan geen genoeg hebben als zij u aanschouwt in uzelf. Ik noem u wel Mijn kind, Ik mag eens liefelijk tot u spreken; maar Ik moet eerst een donderend woord tot u spreken. U bent strafbaar; over zulke zonden bent u de dood schuldig, om eeuwig verloren te gaan.
3. Ten derde, het zijn uw zonden; ontken ze niet, schuif het op God niet, noch op iemand in de wereld, u zijt de man; lieg niet: uw zonden staan in het boek van Gods alwetendheid; zij zijn als met een ijzeren griffie en met de punt van een diamant in de beide tafelen van uw hart geschreven, Jer. 17. Daarom bent u schuldig; God zal ze u ordentelijk voor ogen stellen; behelp u met die kunst niet van ze te bemantelen of ze te verkleinen; doe het niet, Mijn kind, het zou uw schuld vermeederen, uw straf verzwaren. Job zei: *Zo ik mij rechtvaardig, mijn mond zal mij verdoemen. Indien ik mij wasse met sneeuwwater en mijn handen*

zuivere met zeep, dan zult Gij mij in de gracht induiken, en mijn klederen zullen van mij gruwen, Job 9:20, 30, 31. Dat is te zeggen: door het bemantelen zou ik mijzelf maar te zondiger maken.

4. Nog eens Mijn kind: wat een heerlijk onderwerp bent u! Er is niemand die u helpen kan, naar het lichaam of de ziel. Hij had misschien wel al zijn goed aan de medicijnmeesters gegeven, maar heeft het wel geholpen? Was er wel een engel of mens, die hem de zonden kon kwijtschelden? Dat rantsoen is te kostelijk. Al had hij nog zulke vrienden in zijn geslacht, al hadden zij zulk een sterk geloof als Abraham, zij konden hem er niet door redden, dat rantsoen was te kostelijk.
5. Mijn zoon, hoe bevindt ge u, hoe staat het met u vanbinnen? Daar ligt hij en schreit. God verzwijgt het, maar wat zou het anders hebben kunnen verwekken dan: ach Heere, ik ben zo beschaamd, ik kan niet tegen Uw rede in, elk woord treft mij; moet ik verloren gaan, het zal rechtvaardig zijn; heb ik gezondigd, wat moet ik U doen, o Mensenhoeder? Heere, zeg het mij toch wat ik doen moet.
6. Daar heeft die man buiten twijfel zo gelegen, en toen heeft de Heere gelegenheid genomen om Zichzelf aan hem te ontdekken, dat Hij Jezus, de Zaligmaker, is. Nu zal Ik u en Mij aan uw hart ontdekken. Kan Ik u naar het lichaam helpen, en zou Ik u naar de ziel niet helpen? Mijn kind, wilt u Mij naar de ziel hebben tot uw Heiland en Losser? U bent zo lam naar de ziel als u naar het lichaam bent. Daarop zal hij buiten twijfel de Heere hebben aangenomen, en gezegd hebben: *amen*; en in zijn gemoed met zijn hart hebben gezegd: *Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens*, zoals in Johannes 6:68. *Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp*, zoals in Markus 9:24. *Mijn Heere en mijn God, mijn Heiland, mijn Koning*, zoals in Johannes 20:28.
7. Nu komt eindelijk de Heere Jezus daarop en zegt: als u zó gesteld bent, nu ben Ik gezonden van Mijn Vader, dat Ik u het vonnis moet uitspreken. En daar zegt Hij tegen de zieke: God heeft uw zonden weggenomen, vergeven, kwijtgescholden; Hij zal u niet straffen in Zijn toorn, noch in het gericht met u treden, om Mijn genoegdoening waar u zo door het geloof met Mij verenigd bent. Zoon, u bent gered. David zei: Zeg tot mijn ziel: *Ik ben uw Heil*, Psalm 35:3. Hij was niet tevreden, of hij moest de sprake Gods hebben. Ik ben God, sprak de Heere Jezus, en Ik zeg het u, Mijn kind, uw zonden en schulden zijn u vergeven.

Daarop volgde gemeenzaamheid. Deze man was een zoon van de Heere Jezus. Het is met u, klaar, man.

Maar daar komen die anderen, en zeggen: *o, wat spreekt u allemaal!*

De Heere zei: Ik wilde dat om uwentwil zeggen opdat u eens uit zou komen en uw boosheid vertonen. Of Ik zeg: de zonden zijn u vergeven, of: sta op en wandel: Ik kan een man genezen met één woord te spreken; en om het compleet te maken, Ik zal een dubbel bewijs geven dat Ik God ben.

Zij mochten zeggen: *de man heeft daar wat aan dat u hem de zonden vergeeft, hij ligt nog te bed.*

Daarop zegt de Heere; Kom als een man, rijs op, neem uw beddeke zelf op. Wat behoeft u meer van vier mannen gedragen te worden: ga heen naar uw huis. Wat behoeft u zo gesleept te worden langs de daken? Daarop gaat er kracht van de Heere uit, en opgestaan zijnde, ging hij heen.

Toepassing

Geliefden, zonder omslag zullen wij ons gemoed zoeken te bewerken. Zo ik en u, die hier zijn, deel hebben aan die genadige vergeving der zonden, dat zal de eeuwige stof zijn van onze eeuwige blijdschap. Waarom?

1. Ach, dan is de hel voor ons gesloten, en de hemel staat open, en wat scheelt ons dan alles wat er in de wereld is?
2. Ten tweede, dan heeft de duivel niets aan ons. Hij mag met vuisten slaan, hij mag vurige pijlen schieten, zo hij wil, ja, al stond hij aan onze rechterhand aan de tafel. Wat zou hij moeten horen? Hetgeen de Heere zei: De HEERE schelde u, u satan, ja de HEERE schelde u, Die Jeruzalem verkiest; is deze Mij niet een vuurbrand uit het vuur gerukt? Zach. 3:2. En hetgeen Jezus zei tegen Petrus: Ga weg achter Mij, satan, Matth. 16:23.
3. Ten derde, zijn uw zonden vergeven, dan hebt u niet te schrikken, al was het dat uw hart uw zonde eens ophaalde in haar grootte en verzwarende omstandigheden, die u begaan hebt in uw natuurstaat, erf- en dadelijke zonden. U zult meteen moeten zeggen: al waren zij als scharlaken, de HEERE zal ze maken als witte wol. Al wat u gedaan hebt, zal uitgewist worden: ik heb een God, Die meerder is dan mijn hart, al is het dat mijn hart mij veroordeelt. Laat de consciëntie haar werk nog zo doen, zij kunnen zeggen: *God zal Zijn werk ook doen, en ik heb een Middelaar, ik sta niet op mijzelf.*
4. Ten vierde, dan hebt u niet te vrezen voor het gericht Gods, want daar zult u vrijgesproken worden. U kunt welgemoed zijn op een doodsbed en in de opstanding. De Heere zal zeggen: Mijn kind, Mijn kind, Ik heb niets tegen u, uw naam zal uit het boek des levens niet worden uitgedaan; maar uw zonden zullen uitgedelgd worden. Ik werp ze achter Mijn rug, zegt de Heere, in de diepten der zee, Micha 7:19. En daar zullen zij niet zijn als kurk, dat bovendrijft, maar als lood.
5. En dan kunt u welgemoed naar het Avondmaal gaan. U schrikt er zo voor, en u moogt wel: het is bijna zo ontzaglijk als de dood; het is zo ontzaglijk en zo blijde. Door het teken zien zij op de betekende zaak die zij in hun hart hebben. Daar gaan zij zich verkwikken en bezien heel de raad Gods. Hoe komen zij aan de betekende zaak?
Zal ik u de kwitantie geven? zegt de Heere.
Ja Heere, zeggen zij; en Hij geeft hun het teken, waarin Hij hun gaat openleggen de betekende zaak. Daar komen zij dan op ten Avondmaal.

Wie het niet heeft, mag die gaan? Nee, niemand mag gaan dan zij in wie Jezus het geloof ziet. Zo ik en u komen, zo Hij mijn en uw geloof ziet, zo zullen wij vergeving krijgen. Al kon ik prediken en u horen, dat kan niet helpen; de Heere zal slechts zien of Hij het geloof in ons vindt. Het teken of het woord kan alles niet helpen, maar als God belooft ons te bewerken door Zijn Geest, dan zal het zijn: *kind, wees welgemoed; uw zonden zijn u vergeven.* Daar zal het op aankomen, of dat in ons is. Het kan wel wezen dat ik noch u het ziet, het kan bij ons wel donker en bestreden zijn; maar de Heere zal zien wie de gast met of zonder bruiloftskleed is, wij kunnen het niet zien, Matth. 22. *Waar is uw geloof?* zal de Heere zeggen.

Daar komt het op aan: zult u het voor de Heere wel kunnen zeggen? Zal Hij het zien, al zien wij het niet?

1. Ten eerste, er zal er niet één toe gekomen zijn, of het is langs de Schriftuurlijke en Goddelijke weg, langs de weg van kommer, bidden, worstelen, strijd, tranen, angst. *Kent u de weg?*

Zegt u *nee*, dan zal Hij geen geloof in u vinden. Die parel is niet dan in een gebroken ledig vat, in een verlegen en een verslagen gemoed zult u dat vinden. Let erop, dat moet u hebben. Ga uw leven eens doorkijken en doorwandelen: wanneer kreeg u het? Sta eens stil. Hebt u het niet? Wij waarschuwen u, steek uw hand niet uit naar het brood of naar de beker.

2. Ten tweede, dit zult u in hem die het geloof heeft vinden, zo'n doodarme gestalte: *in mij is niets dat deugt. Ach God, ik heb geld noch prijs om te kopen; mijn kopen moet ontvangen zijn, en Uw verkopen geven.* Bent u groot in uw ogen, hebt u veel inbeelding: steek uw hand niet uit, wij waarschuwen u, het zal u niet goed bekomen.
3. Ten derde zult u ze zo vinden: ik ben vastbesloten het naar de genade Gods in Christus te wenden; daartoe zal ik de Heere achteraan kleven; het is opzet, ik ga mijn woord aan, ik zal U niet laten gaan voordat u mij een zegen geeft: Mijn ziel kleeft U achteraan, Psalm 63:9. Zij kennen de gestalte van de Kanaänese vrouw: zij kunnen niet weggaan. Wie dat niet vindt: hij mag doen wat hij wil, hij zal zichzelf een oordeel eten. Pas op!
4. Maar ten vierde, wie het geloof heeft, die lieft de Middelaar boven alles, en zegt tot Hem: *Gij, Heere Jezus, zijt ver boven alle lof en prijs, U bent nergens bij te vergelijken, u overtreft het alles, u schijnt al de sterren dood. Ik wilde dat ik in U gevonden werd, ik heb geen gerechtigheid, ik moet in U begrepen zijn; het verdriet mij niet U aan te kleven, mijn hart gaat open als ik maar van U hoor, ik moet in U zijn.* Kent u het niet: zit aan de tafel niet neer.
5. Ten vijfde, in wie de Heere Jezus het geloof ziet, zult u dit vinden: *ach Heere, mijn hart is zo vuil; dat moest zo niet zijn; wat al lusten en bewegingen der zonden zijn er nog in mij! Het geloof reinigt het hart; dat moet eruit.* U die dat niet vindt, zon gedichtsels dat ondeugdzame gedachten smeedt tegen God, tegen uzelf, en tegen uw naaste: zet uw voet niet aan de tafel.
6. Ten zesde, zij beminnen een heilige wandel voor de Heere. De enge en nauwe weg die ten leven leidt, is hun niet te nauw. Zij zullen nooit zeggen dat zij te nauw of te eng is; het enge pad is hun ruim en goed.
7. Ten zevende, zij zijn blijde als zij om Christus wil iets doen of lijden mogen. Dan zijn zij blijde, en dan zeggen zij: *Heere, om Uwentwil wil ik alle smaad en laster uitstaan.* Wat zegt uw hart?
8. Ja, zo een zal dat vinden: als hij zijn zondige natuur niet ten onder krijgen kan, kwelt hij er zich over, zolang als hij leeft. *Ach, zegt hij, ik heb mijn vijand vanbinnen.* Bent u niet bedroefd over de overblijfsels van uw natuur, dan hebt u hier part noch deel aan. U moogt onbeschroomd zijn en denken: het zou schande zijn; zij zouden denken zo ik afbleef, dat ik gecensureerd was. Het komt u evenwel niet toe, of u moet die tekentjes hebben.
9. En wie dat geloof heeft, tot zo een zal de Heere zeggen: *u bent Mijn kind, Ik zie uw geloof: Zoon, wees welgemoed; uw zonden zijn u vergeven.*
10. Dank God, gelovige, zoek een eenzaam plekje daartoe, en u moogt niet achterblijven.

Ja, zult u zeggen, ik ben dikwijls zo lauw en zo traag, dat ik wel van vier diende gedragen te worden.

Wek uw traagheid op, en zoek te vliegen als de duifjes tot hun vensters. Zoek het nu op te rapen, opdat, als u thuiskomt, u mag zeggen: *God heeft mij gezegend.*

Dat wens ik u en mij. Amen.

ZESENTWINTIGSTE PREEK OVER PSALM 126:3

Op een nabetrachting van het Avondmaal

De HEERE heeft grote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd.

Wij lezen in de 112e Psalm op het 4e vers: *Den oprechten gaat het licht op in de duisternis.*

Den oprechten: het is een schoon volk, u kunt ze wat vertrouwen, er is geen bedrog in hun geest; zij zijn altijd dezelfde, waar en hoe u ze bezieet. Maar hoe oprecht zij zijn, nog wantrouwen zij zichzelf genoeg. *Proef en toets u mij, HEERE*, zeggen zij in Psalm 26:2.

Dit schone volk raakt wel in duisternis. Zij wandelen wel in duisternissen, zodat zij geen licht zien, Jes. 50:10. Zij moeten minder of meer drinken uit de beker waar de Heere Jezus uit gedronken heeft, Matth. 26. Zij moeten ook die weg bewandelen die hun Hoofd bewandeld heeft, zij moeten ook die weg inslaan en daar wat van proeven, Psalm 82 en 88. Ja, die kostelijke kinderen Sions, al zijn zij vanbinnen lieflijk, zo zijn zij vanbuiten wel zwart. Zo zei de bruid: *Ik ben zwart, doch lieflijk, gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Sálomo*, Hoogl. 1:5. U ontmoet ze wel met tranen in hun ogen, zodat zij zeggen: *ach God, Uw hand is tegen mij uitgegaan*. en met Naómi: *Noemt mij niet Naómi, maar noemt mij Mara; want de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan*, Ruth 1:20.

Maar dat schone volk blijft niet altijd in het duister. De rechterhand des Heeren, die verandert wel, Psalm 77:11. Vandaag ziet u ze schreien, en morgen blijde, zodat zij zeggen: *mijn zak is ontbonden*. Men moet ervan zeggen: bij dat volk is licht, en zij hebben ook dagen en vrolijke maaltijden. Als God hen belijft in het licht te brengen, en verlossing werkt, dan doet Hij het zo zichtbaar, zo wonderbaar en wereldkundig, dat elk er over uitschreeuwen moet, zelfs de vijanden, of het hen spijt of niet. Zij moeten bekennen: God doet grote dingen aan dat volk.

Wij zullen ons met geen omhaal zoeken op te houden, maar wezenlijke stukken in uw schoot werpen. De 126^e Psalm is een vrolijk lied. Hadden zij geen reden? Ja, hun mond was vol gelach, zij konden het niet houden, hun aangezicht was hen zo niet meer als tevoren. Wat een ontroering komt er! Hun gevangenis werd afgewend, de dorre doodsbeenderen beginnen te leven, Ezech. 37. Zij vragen elkander: *wat is dit?* Zij konden het zelf niet begrijpen, heel de Joodse natie.

Hoe stond het onder de vijanden? Of het hun speet, of zij spotten, of zij het wilden beletten, zij konden niet; het moet er bovenuit komen: *God heeft grote dingen aan dat volk gedaan, het is de vinger en de arm van God*.

Hoe stond het onder de vromen? Die hadden als geen geest meer; die zeiden in het 3^e vers: *De HEERE heeft grote dingen aan ons gedaan; dies zijn wij verblijd*. Zijn er die het zoeken te beletten? Wij zullen de hemel aanlopen. Bij het sterven van deze of gene monarch, zo gaan wij naar God en smeken dat Hij onze gevangenis wenden wil, gelijk als wateren die uit het zuiden komen. Zo gaan zij bidden dat God alles wat hen belet, wil weg doen gaan.

Ja, mochten zij zeggen, als wij thuis komen in ons verwoest land: wij kunnen wel sterven van honger; het ligt bloot voor onze naburen, het wild gedierte leeft er.

Dat is wel waar, maar laat ons daarom de moed niet opgeven. Het is zeker dat wij in het zweet van ons aangezicht en met tranen zullen moeten arbeiden. Wij zullen wel eens moeten zeggen: *waartoe dit verlies?* Ons zaad wordt in de akker geworpen, en wij hebben er niets van. Ei, zeiden de vromen, maak staat op de trouw Gods: al is het dat u al schreiende zaait, wij zeggen u een volle oogst toe, u zult met volle schoven al juichende tot God komen.

In ons vers hebt u:

- I. Ten eerste, de grote daden Gods;
- II. dan, de dankbare erkenning van de vromen;
- III. dan, de grote blijdschap die zij daarover hadden;
- IV. tenslotte: daar hadden zij reden en vrijheid toe, en daarom zeggen zij: *Dies zijn wij verblijd*. Ik zeg:

- De grote daden van God aan Zijn volk gedaan.
- Hun erkenning daarvan in dankbaarheid.
- Wij mogen, zeggen zij, wel blijde zijn; God verbiedt het niet, wij hebben er reden toe.
- En in onze toepassing zullen wij bezien de grote daden die God aan Zijn kinderen doet, van dat Hij ze op de weg brengt totdat zij in de hemel zijn, en dan zullen wij u zoeken stil op te wekken tot blijdschap.

I. Wat het eerste aangaat: wat is hier de zaak? Wat geschiedt er? Wat buitengewoons, wat groots, het is alles groot, waar u het bekijkt.

1. Ten eerste, van Egypte tot nu toe, Micha 6 van vers 1 tot 8. Van zulke grote ouders afkomstig, op zulk een wonderlijke wijze: het was niet te denken dat wij uitverkoren waren, in eeuwigheid was het niet te denken dat wij in de wereld zouden komen, het was of wij uit een rots of uit de holligheid van een bornput voortkwamen.
2. God nam het opzicht over ons, Genesis 15. *Laat uw zaak maar op Mij aankomen*, zei God.
3. Het was een grote weg die God met hen insloeg, in Egypte, in de woestijn, over de Jordaan, in het oorlogen tegen de Filistijnen. De vijanden moesten zeggen: wij kunnen tegen hen niet strijden; wie tegen hen strijdt, moet tegen God vechten. Zij hadden ook grote reddingen.
4. De HEERE kwam met u in een verbond, Hij werd uw Man, Heere, Hoofd, Goed, Schat. U ging Hem ook kiezen met uw ganse hart, u had lust om Zijn geboden te doen, Deut. 5.
5. De bediening van het genadeverbond en deszelfs zegelen, daar werd u mee bevoorrecht.
6. Ook konden zij zeggen: wij waren koren onder het kaf op de dorsvloer, God had ons met een eeuwige liefde lief, Hij trok ons met goedertierenheid. Wij zijn begrepen in de Borg en Losser, in dat Hoofd. God de Heilige Geest is in ons hart het geloof komen werken en heeft ons met Jezus verenigd, en ons zo gemaakt dat wij goede vijgen bevonden werden te zijn als wij nog in ons land woonden, Jer. 24.
7. Grote dingen heeft God aan ons gedaan. Wij hebben zeventig jaar in Babel verkeerd niet alleen, maar de HEERE bracht er ons al vroeg, eer ons land verwoest werd, opdat onze ogen het kwaad niet zouden zien dat ons land treffen zou, opdat wij niet zouden zien dat de zwangere vrouwen werden opengesneden, de kinderen

van de borsten gerukt en verpletterd werden. In Jeremía 24:5 zei God: Ik beschikte ze naar Chaldéa, hen ten goede.

8. God heeft grote dingen aan ons gedaan, God heeft ons zulke kordaatheid en trouw in ons hart gegeven; al was het dat de bloedplakkaten werden aangeplakt: niet een Jood viel er af.
9. Moeten wij in het vuur en bij de leeuwen, Dan. 3 en 6, omdat wij God dienen en bidden, wij weigeren het niet. De Heere heeft grote dingen aan ons gedaan, Hij heeft ons gered.
10. God heeft grote dingen aan ons gedaan, dat Hij zulke grote vromen zulk een ingang liet vinden. Een Nehémia, een Daniël, een Ezra: zij krijgen ingang bij de koningen en vorsten. De Heere ontzette hen met dromen, zodat zij tot erkentenis gebracht werden, dat de Heere alleen God was, Dan. 2 en 4. Als wij zo verstrooid waren, beloofde God dat Hij ons bezoeken zou. Als wij geen ordentelijke bediening konden hebben, komt er een Jeremia, en die schrijft ons een brief, en laat ze ons bestellen om te lezen, Jeremia 29. En wij hadden in de gevangenis nog bij ons een Ezechiël, Haggai, Maleáchi, Zacharía en dergelijke die ons van tijd tot tijd eens stichtten en ons hart eens ondersteunden. Daar zijnde in de gevangenis, zo komt er onverwacht een last van Kores, Jesaja 45, wiens hart geneigd is om het huis van de God des hemels te gaan bouwen. Wij waren verstrooid in 127 landschappen, wij hadden geen gedachten dat wij elkander weer zien zouden. Daar komen die beentjes bijeen; zij vallen elkander om de hals en kussen elkander. Wij zeiden: kunnen wij het wel geloven? *Wij zijn als degenen, die droomden.*

Dat is de daad. Nu moeten wij zien dat ze groot was en dat zij het erkenden.

- (1) Ten eerste, zeiden zij, wij zijn uit zo grote nood en dood verlost, als Paulus in 2 Korinthe 1:10. Uit tirannie, uit overheersing, uit consciëntiedwang, uit smaad, spot, verachting.
- (2) Grote dingen deed God, dat Hij hun het tegendeel gaf. Hij bracht hen in zulk een bloei, de morgenstond was gekomen, de Heere was op weg om voor hen te zorgen. Daar gaan zij met kennis van de regering en publieke order van de keizer arbeiden, en God zegende het; zij doen tweemaal zoveel werk. *Daar begint het weer te gelijken naar onze stad*, zeiden zij. Daar bouwen zij de tempel; daar kwam God met Zijn oude werkingen, met Zijn oude genade, niemand spotte meer met hen. Daar worden de vensters van de hemel opengedaan, daar stort God plasregens van zegeningen over hen uit. Aan wie deed God dat? Aan ons, zeiden zij, die om onze verbondsbreuk uit ons land gejaagd waren, aan ons, die het niet waard waren, die slechts waard waren alle vloek en smart te ondervinden.
- (3) Het is zo groot, omdat het van zulk een grote Gever was, Die het ons niet schuldig was, Die niets van ons ontvangen kon. Hij doet het zo genadig in het bloed des verbonds in de Borg en Losser. Het is wel waar dat zij vorsten van koninklijken zede onder hen hadden, maar die deden het niet; het was de HEERE Die het deed, Wiens goedertierenheid Gods kinderen erkennen. En dat is ons tweede deel.

II. Niet alleen bidden Gods kinderen in nood, maar zij buigen hun knieën ook met dankzegging voor de Heere, als David in 2 Samuël 7. U zult grote dankers ontmoeten zowel als grote bidders. Wat doet een kind Gods als hik dankbaar is?

1. Ten eerste, hij waardeert de weldaad, dat zij groot is; God heeft het gedaan; zij is niet klein.
2. Ook erkennen zij het eigendom, dat zij aan die God hebben: *het is mijn God, zeggen zij, Die het mij geeft.*

3. Verder erkennen zij de goedheid Gods waar het uit vloeit: hoe weldadig doet God het! Hoe vriendelijk is die God! Psalm 136 van het 1^e tot het 26^e vers.
4. Dan zeggen zij: Heere, ik ben genegen om het U te vergelden, al kan ik niet. *Wat zal Ik den HEERE vergelden voor al Zijn weldaden, aan mij bewezen?* Psalm 116:12.
5. Nog eens, als zij God danken, dan prijzen zij de deugden die God in de weldaden vertoont, die zij gekregen hebben: Zijn goedheid, vriendelijkheid, genade, weldadigheid, vrijmacht, sterkte. Zij geven God de eer van die deugden, die in de weldaden uitblinken.
6. Ten laatste, zij zijn verblijd: nu zijn wij verblijd, zeggen zij.

III. Het is waar: tevoren weenden wij, als wij daar aan de rivieren van Babel zaten en weenden, als die ons gevangen hielden, zeiden: zing ons een van de liederen Sions. Het is waar: daar hingen de harpen aan de wilgen; maar nu heeft God zulke grote dingen gedaan, *dat wij verblijd zijn*. Wat is dat?

1. Ten eerste, al ons dubben, nederbuigen, benauwdheidspakken zinken van ons hart; wij weten niet hoe wij het hebben; al onze murmurering en ongeloof, het rolt alles af. Geen kruisen drukken ons, geen pijlen treffen ons, geen argumenten behouden hun kracht tegen ons, al de zwaarigheid die wij in Babel hadden, valt uit onze handen.
2. Als de pakken weg zijn, dan komt er in plaats daarvan zulk een ruimte, zulk een stilte, kalmte, vreugde, genoeg, en het kan niet anders zijn.
3. Dan komt er, in de derde plaats, een geest van dapperheid: ik zal met God over een muur springen, door een bende lopen, door water en vuur gaan; de stalen bogen zullen verbroken worden. *Grote berg, wie zijt gij? Gij zult worden als een vlak veld!* Zou een man als ik vlieden?
4. Het is eigen aan de blijdschap, dat zij het niet kunnen inhouden. Tranen, kommer, droefheid kunt u nog verbergen, maar blijdschap niet: u moet u uitlaten. De mond lacht, zij klappen in hun hand, zij huppelen, zij springen, zij zouden wel een vierdag houden. Toen zij eerst in het land kwamen, hadden zij hun omgange van blijdschap, zij gingen, van de ene zijde van de stad tot de andere, zij hadden hun trompetten en pijpen, zodat zij tot van verre heen gehoord werden.
Wij, zijn verblijd, dat is dan: 1. al de zwaarigheid gaat weg; 2. zij zijn kalm; 3. daar komt zulk een geest van dapperheid, zodat zij overal door raken; 4. zij raken aan het springen, aan het huppelen, aan het reien met elkander.

IV. Nu hebben wij ons vierde stuk. Mogen wij dat wel doen? *Ja, dies zijn wij verblijd*, wij hebben er reden toe.

1. Ten eerste, God verbiedt het niet, maar Hij belast het. In de gevangenis liet God het ons verwijten, dat wij Hem niet met blijdschap gediend hadden in al het menigvuldig goed, Deut. 28. Dan verheerlijken wij Gods vrijmacht, opperheerschappij, waarheid, goedheid. Daar verheerlijkt niemand God méér, dan wie Hem dankt en looft.
2. U moet u voegen naar zaken en tijden. Bij treurigen liedjes te zingen past niet. Te treuren bij een blijde past ook niet. De oude liederen, die de eerste tempel in zijn heerlijkheid gezien hadden, schreiden, maar de blijdschap van de anderen was zo groot, dat u de schreienden niet kon horen. *Er is een tijd om te wenen en een tijd om te lachen*, zegt Sálomo in Prediker 3:4.
3. Doet men aan iemand goed, dat verwekt blijdschap, en de weldoener verwacht blijdschap. Die verblijden vertrouwen nu God al hun zaken toe, dat Hij hun zal

redden en vrede geven. Zij zeggen: zal ik het Hem, Die mij zulk een goed deel van blijdschap gegeven heeft, niet alles toevertrouwen? Zij zijn gezind met de Heere alles te ondergaan. *God maakt het alles goed*, zeggen zij, als er enige zwaarigheid komt; *de HEERE regeert, Hij is met hoogheid bekleed, Zijn handen hebben het begonnen en zullen het voleinden.*

Toepassing

Daar hebt u de uitleg. Dat die zaken in dit vers liggen, kunt u voelen. Wij zeiden dat wij tot onze toepassing zouden hebben, dat Gods kinderen zeggen: *Grote dingen heeft God aan ons gedaan.*

Deze morgen bent u ten Avondmaal geweest. Span u nu eens wat in. Heeft God geen grote dingen aan u gedaan? U moet niet verwonderd zijn, dat wij daartoe deze tekst nemen; wij doen het niet zonder reden. God neemt de verlossing van Zijn volk uit Egypte en Babel als een beeld van de verlossing van Zijn kinderen uit de natuurstaat: zulke grote dingen deed Hij hun, en zulke grote dingen doet God als Hij een ziel verlost uit de gevangenis des duivels. Er staat in Jesaja 49:24, 25: *Zou ook een machtige de vang ontnomen worden, of zouden de gevangenen eens rechtvaardigen ontkomen? Doch alzo zegt de HEERE: Ja, de gevangenen des machtigen zullen hem ontnomen worden, en de vang des tiras zal ontkomen; want met uw twisters zal Ik twisten en uw kinderen zal Ik verlossen.* Daar wordt erop gezien dat de duivel zijn vang ontnomen zal worden. Jes. 61:1: de Middelaar moest aan de gevangenis komen prediken en hen opening der gevangenis doen horen. In Lukas 11 doet Hij het: Hij maakt de band los; daar kwam Hij aan het huis van de sterkgewapende en ontroofde hem zijn vang. Het blijkt ook uit Zacharia 9:11: *U ook aangaande, o Sion, gij zijt verlost door het bloed des verbonds uit den kuil, waar geen water in was.*

Wij vinden dat God in Zijn Woord die uitwendige verlossingen tot beelden stelt van de geestelijke verlossing. Moest Israël zeggen: grote dingen heeft God aan ons gedaan, als zij uit Egypte en Babel kwamen: moeten de geestelijke verlost en dat ook niet zeggen waar deze al de lichamelijke verlossingen overtreft? Naar het lichaam in de gevangenis zijnde, kregen zij wel eens slagen; van sommigen werden de kinderen vermoord, maar niet alle. Die gevangenis zou maar voor een tijd duren, maar niet eeuwig; daar lagen de beloften Gods, er kwam een uitkomst.

Een zondaar in de gevangenis des duivels zijnde, dat is veel zwaarder. Die God vrezen, moeten het bekennen dat het de allergrootste is. Zij moeten leven onder de allergrootste consciëntiedwang; zij mogen niet bidden, niet lezen; zij mogen zich niet bekeren. U moet niet één kind, maar ál uw kinderen vermoorden en voor de hel kweken, en ze maar laten voortgaan in hun boosheid, ja, u moet uw eigen ziel vermoorden. O, de last in de dienst der zonden is niet te dragen, Psalm 38:5. Ja, als ge u al trouw gekwetend hebt, dan krijgt u nog slagen; dan bent u dikwijls zo benauwd dat u niet slapen kunt van de dienst des duivels. Ja, als u onder die tirannie gezeten hebt, dan worden de vloeken Gods over u uitgesproken, en dan had u geen mens maar God tot uw vijand en het gehele schepsel. Ja, werd u niet verlost uit die tirannie, dan moest er een eeuwige gevangenis volgen.

Nu, van de dag van uw verlossing, kinderen Gods, tot dit Avondmaal, haal het eens op als u onder de uwen zijt, wat u allemaal ontmoet is; haal het eens met elkander op; het zal u opwekken, sterken, en tot blijdschap brengen. Verzwijg het niet, maar zeg als in

Psalm 66:16: *Komt, hoort toe, o allen u, die God vreest, en ik zal u vertellen wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft.*

Nu moeten wij met onze gedachten werkzaam zijn en bekijken al wat daartoe behoort, om te zien of God wat groots aan onze ziel gedaan heeft. Die genade hebt, hoe klein het wezen mag, hoe bestreden en hoe vervallen het wezen mag, hoe donker het wezen mag, God heeft wat groots aan u gedaan.

Daar kwam de Drie-enige God in de eeuwigheid onder die hoop verdoemelingen die in de wereld komen zouden, waar u toen zowel een van was in Zijn alwetendheid als nu. Daar komt de Drie-enige God en Die doorwandelt die hoop, en daar ontfermde God Zich over u met name.

- *Hier kan Ik niet voorbij, zei God, dat schepseltje schrijf Ik op ten leven, dat is een uitverkoren vat, dat stel Ik onveranderlijk tot verkrijging van de eeuwige zaligheid. In Mijn eeuwig voornemen zorg Ik voor dat schepseltje, en van dat vaatje der barmhartigheid zal Ik Vader in naam en daad zijn.*
- Daarop komt de Heere Jezus en zegt: *doet U dat, Vader, Ik neem voor dat schepseltje op tot Mijn verzorging dat U verheerlijkt zult worden, Ik zal voor dat schepseltje ter helle neerdalen opdat U zonder opspraak dat zult kunnen doen.*
- Daarop komt de Geest en zegt: *Ik neem voor dat schepseltje voor Mijn deel op dat Ik het anders maken zal; al de vijandschap die het tegen God heeft, zal Ik eruit halen. Zij krijgen deel aan de gelukzaligheid, aan de verkiezing. Welgelukzalig is hij, dien u verkiest en doet naderen, dat hij wone in Uw voorhoven, Psalm 65:5. Gij zijt uitverkoren in Christus vóór de grondlegging der wereld, Efése 1:4. Dat is Gods geschrift; naar dat geschrift werkt God.*

Werden ik en u geboren, kwamen wij in de wereld: er komt een stondeetje, een uurtje voor hen die genade krijgen, dat zij kunnen zeggen: *grote dingen deed God aan mij. Wat?*

- (1) Dit, dat bij de natuur ook genade was, en dat is wat zeldzaams, wat maar hier en daar één kreeg: moest ik dat zijn van der jeugd? Genade bij de geboorte, de wedergeboorte, dat in het opgroeien openbaar wordt, gelijk de verdorvenheden openbaar worden. Met de verdorvenheid kwam de genade ook voor de dag; van jongs aft was ik een spruitje van Gods plant.
- (2) Een ander zegt: nee, dat denk ik van mijzelf niet, maar opgegroeid zijnde, leefde ik onder de bediening; ik las en ik hoorde het Woord en ik verenigde mij zo stilletjes met die waarheid, ik had er een grote smaak in, ik had geen sterke overtuigingen, geen grote droefheid noch blijdschap, ik voelde dat de Heere zo stil in mij kwam werken. Dat was de gestalte van die van Beréa: zij onderzochten of die dingen alzo waren, die Paulus sprak.
- (3) Een ander zegt: nee, zo deed God mij niet, en God heeft evenwel grot dingen aan mij gedaan. Ik kwam met mijn natuurstaat in de wereld en ik had anders niet; ik leefde enige jaren in de zonde; kort daarop kwam er genade in mijn hart als ik een jongeling of jongedochter was; God bezocht mij al vroeg met genade. Onésimus kon zeggen: *toen ik nog maar een knecht was. "Ik heb u geschreven, jongelingen", zei Johannes, want gij zijt sterk, 1 Joh. 2:14.*
- (4) Een vierde zal zeggen: zo deed God met mij niet, en evenwel heeft Hij grote dingen aan mij gedaan. Ik kwam in mijn natuurstaat in de wereld en ik leefde in de

zonden jaar en dag, gelijk een zwijn dat zich wentelt in het slijk, 2 Petrus 2:22. En als ik het zeggen moet: er was geen waarschijnlijkheid noch de minste schijn, dat ik van aard of koers van wandel zou veranderd zijn. Ik maakte het God en mensen moede, zodat zij zeiden: wij kunnen u niet meer aanspreken. Vader en moeder schreiden over mij; anderen konden het niet harden dat ik zo goddeloos was. Er ging een kwade naam uit van mijn goddeloos leven, ik maakte een kwaad gerucht in de stad, en als ik mij eens wat geschikt en ingetogen wilde aanstellen, was het enkel bedrog: ik deed het maar om mijzelf en anderen te bedriegen, en ik moet bekennen: als ik ingetogen leefde, zo bleef ik evenwel de bitterste vijand van God en van Zijn werk en van de vromen. Ik was niet dan zonde; het beeld van een gruwelijke gedaante, het beeld des duivels was in mij te zien. Ik wilde alsmaar de zondeweg op, op welke plaats of tijd het was; ik was in eeuwigheid enige genade niet waard. Ik was niet waard dat God op zo'n ontijdig geborene het oog zou slaan, en evenwel heeft God grote dingen aan mij gedaan. In de loop van mijn goddeloos leven kwam ik onder een trouwe, hartelijke, klare en onderscheiden bediening. God, in Zijn lankmoedigheid over mij, spaarde mijn leven; ik kwam onder mensen die stichtelijk waren, ik kwam onder een hartelijk woord, dat in de kerk gesproken werd; het wrocht op mijn geest, ik wist met al de nepen geen raad; ik, booswicht, bedroefde de Geest, ik volgde ze niet op; ik wilde het niet weten dat ik zo goddeloos was, ik pleisterde mij met loze kalk.

Evenwel, o God, ik zie nu dat ik een verlorene ben door Christus bloed. Daar kwam de Geest, Die spreekt: *u bent een verlorene door de Heere Jezus, een uitverkorene van de Vader; Ik moet Mijn werk aan u doen, zowel als de Vader en Zoon; Ik moet ook wat aan u doen.*

De Geest kwam in mij werken, en zeide tot mij: *houd op, scheid uit, wat doet u?* Daar kreeg ik een levendig besef dat ik een verlorene was, dat ik mijzelf niet helpen kon, noch enig schepsel, dat ik alleen door God moest geholpen worden, ik wist geen raad. Hoe ontsteld werd ik als de Geest mij bracht voor de hel, als Hij mij als een misdadiger voor de Rechter stelde! Hij bracht een Noordenwind in mijn ziel, ik voelde benauwdheid en droefenis, angsteis der hel troffen mij.

- (5) Een ander zegt: ik heb wat anders ondervonden. Ik heb zulke zoete bewegingen en bewerkingen aan mijn gemoed gevoeld, zulke aangename giftjes, zoete kennis, een gave van bidden, vrijmoedigheid om met God te spreken, nederigheid en kleinheid, een verbrijzeld hart, dat mij evenwel zeer deed; ik kreeg de Zuidenwind van Gods Geest in mijn ziel. O, ik verblijd mij soms over het grote dat God aan mij deed, dat de Heere mij zulk een zoete en aangename gestalte gegeven had.

Ik ging naar binnen en ik zei: *Mijn ziel, waar is het beter, op de brede weg des verderfs, of op de enge weg waar de vromen, Gods volk, op wandelen?* Ik deed al vroeg zulk een vrijwillige keuze, ik voelde dat ik bedroefd was als ik dacht dat ik van die enge weg af zou gaan.

Ik ging alleen en zei: *Heere, ik kies U; met U en Uw volk wil ik het houden.* Ik voelde dat zo al stilletjes de banden der zonden van mijn handen afvielen, gelijk de touwen waar Simson mee gebonden was: zij vielen als fijne draden.

Ik wist nog niet hoe het rechte werk was, maar ik ging in eenzaamheid en zei: Heere, ik heb de kosten overrekend; ik zou mijn ouders en alles wel moeten verlaten, mijn naam en goed en bloed ten beste voor de Heere moeten geven; ik heb het overrekend, ik ben gewillig het te ondergaan: *Ik ben bereid niet alleen om gebonden te worden, maar ook om te sterven voor den Naam des Heeren*, zoals Paulus in Handelingen 21:13. Ik was zo blijde, dat ik het met mijn hand

geschreven had, *dat ik des Heeren was*. Ik zei: *vriendelijke Heere, wilt U zó een wel hebben om U te dienen?* Ik gaf mijn hart en hand aan Hem. Grote dingen heeft God aan mij gedaan.

Ik leefde zo enige tijd, enige jaren, in die zoetigheden, in die grazige weiden, aan die stille wateren, ik kon bidden, ik was week, ik kreeg kentekens, ik kreeg Schriftuurplaatsen, die tot mijn verkwikking waren, dat waren mijn vettigheden. Ik zei: *bij deze dingen leeft men*. Maar ik raakte het kwijt, ik werd verstrooid, geesteloos, zondig, in 't eenzame en in gezelschappen, onder de godsdienst, onder het gebruik van het Avondmaal, onder het bidden, lezen, zingen. O God, hoe geesteloos verstrooid ben ik! Waar zijn mijn vorige gestalten? Zij zijn weg; nu ben ik moedeloos; ik geef het alles op; ik zeg: ik heb mij bedrogen, ik meende dat ik wat had.

Evenwel heeft de Heere grote dingen aan mij gedaan. Ik kreeg in mijn dorheid zulk een lust om te zuchten; ik zei: *laat Uw vorige goedertierenheid eens wederkomen, waar is Uw oude genade?* Als ik het wederkrijg, hoop ik het beter te gebruiken; niemand zal mij het dan ontnemen.

Grote dingen heeft God aan mij gedaan. Ik hield aan in het bidden, in het lezen; hoe donker ik was; ik hield aan in het verkeren met de vromen, in het gebruik van het Avondmaal, en die zoete gestalten kreeg ik weder, mijn vorige weekheid, blijdschap, bidden. Ik dacht dat ik het kon bewaren, dat het mij niemand ontnemen zou. Maar zie, dat verkeerd werken mishaaide God; in plaats van vast te houden, raakte ik het alweer kwijt; ik was mijn kentekens, mijn gave van bidden, en alles kwijt. De duivel kwam op mij los, alles scheen mij tegen te vallen, God Zelf was mij als een verterend Vuur.

En zie, wat grote dingen heeft God aan mij gedaan. Wat doet Hij dan? *Mijn kind, zegt Hij, gij zijt Mijn vat der barmhartigheid, Ik moet Mijn hand aan u houden. Ziet u wel dat Ik met u verzoend moet worden door voldoening, niet door tranen, gestalten of deugden? Ziet u de Middelaar wel, dat u Die nodig hebt? Anders zal het met u in eeuwigheid niet gelukken. Die is voor u in de hel gedaald, om Mij met u en u met Mij te verzoenen*. Dan komt God en zegt: *Weet u geen Middelaar? Er is er evenwel Een; zal Ik Hem aan u openbaren?*

Daar doet God dan de Middelaar voor hun ogen komen, en zij zien de Koning in Zijn schoonheid, in Zijn namen, naturen, ambten, staten, weldaden. Zij bezien Hem zo, dat zij uitschreeuwen: *Al wat aan Hem is, dat is gans begeerlijk*, Hoogl. 5:16.

Daar doet hij dit op volgen: *ach Heere, ik moet U hebben, ik kan noch mag U missen; de zaligheid is in geen ander*, Hand. 4:12. Zodanig een Hogepriester betaamde ons, Hebr. 7:26.

Dan deed God grote dingen. Ik begon te zeggen: *hoe gelukkig is die mens die Hem heeft! En Hij is voor zulken als Ik ben. Hij is gekomen om verlorenen te zoeken en zalig te maken*, Lukas 19:10. Om belasten te roepen is Hij gekomen, Matth. 11:28. Ja, Hij wordt u ook aangeboden; u wordt gebeden dat u het naar Hem wenden zoudt, Jes. 45:22. Laat u met God verzoenen, 2 Kor. 5:20.

Daar komt God en Hij doet nog al groter dingen. *Ach Heere, ik begin moed te scheppen; ik schreide, ik worstelde, ik wierp mij voor Uw voeten*. Ik zei: *ach, hoe gelukkig zijn zij, Heere Jezus, die u met God verzoent; wou U mij ook met God verzoenen!* Daarop brengt God ze met hun hart voor zulke teksten die, iemand hebben moet, en dan bewerkt God ze en zegt: *ziet u dat tekenje wel in u?* En Hij

overreedt ze, en, zij worden overmocht. Daarop begint die ziel uit te schreeuwen met tranen (U moogt niet wreed tegen uzelf wezen): *Heere, ik geloof, kom mijn ongelovigheid te hulp*, Markus 9:24. Het is u uit genade gegeven te geloven, Filipp. 1:29. Verkrijg nu het geloof.

Dan komt God en Hij doet nog al groter dingen aan hen.

"Ik zie wel, zeggen zij, mijn goede gestalte, tederheid en weekheid moeten er wezen, maar zij moeten met Christus gepaard gaan. Liever dan dat ik Christus zou missen, zo wil ik liever mijn zoete gestalten missen. Ik zie dat mijn gestalten gepaard moeten zijn met de Heere Jezus; ik moet van die gestalten zeggen: die heb ik van U, en om Uwentwil." En zo zoeken zij die te bewaren, maar zij paren ze met Jezus. Zij zien dat zij zelfs niet ene zucht kunnen hebben dan om Jezus' wil. Wat doen zij dan met hun gestalten? Zij wijzen God niet meer op hun gestalten, tranen, deugden, kentekens. Waar het geloof in het hart is, verdwijnen al die dingen. Op wie wijzen zij God dan? Op de Heere Jezus. *Vader, zegt zo een, om Uws Zoons wil moet u met mij handelen.*

Nu gaan zij heel anders werken. Zij zien God niet meer met verschrikking aan. Zij plachten te beven voor Zijn gerechtigheid, maar zij maken daar nu zowel gebruik van als van Zijn goedheid en liefde. Waarom? Wel, God in Christus door de Geest is hun Deel, hun machtig goud, hun krachtig zilver. Dan beginnen zij zo te werken, dat zij zeggen: *zo zijn dan al mijn zonden vergeven en kwijtgescholden, Heere, en achter Uw rug geworpen; er is geen grimmigheid in U voor mij, u houdt de toorn in.* Wat dan? Zo is dan de wetsvloek weg, en zo ben ik dan van onder de booswichten verlost.

Ja, zegt God.

En zó zijn zij dan *als degenen die dromen. Waar komt mij dit vandaan?*

Van de Middelaar, zegt God.

Wel Heere, zeggen zij, de zonde voel ik, meer dat zij mij kwelt dan dat ze heerst, en zo ben ik dan verlost van de vreze des doods, van de hel, en van verloren te gaan.

Het gaat nog al verder. *Kunt u zo in het schepsel leven?* zegt God.

Nee, Heere, zegt zo een, daar heb ik noch lust noch trek toe. Heere, zegt hij, Gij zijt zo vriendelijk, zo weldadig, dat ik geen schepsel van node heb.

Luister nog meer; wij zullen het gehele geestelijke leven zo eens uitbreiden.

Hebt u lust om met Mij om te gaan? zegt de Heere.

Ja Heere, zeggen zij; en daar krijgen zij een zoet verkeer met de Heere, een zoete wandel met God. "Heere, zeggen zij, al val ik, al kom ik in strijd en duisternis, al gaat het licht weg, houdt Gij U niet onveranderlijk in Uw verbond? Immers hebt u Zelf gezegd: *Ik, de HEERE, word niet veranderd*, Mal. 3:6. Het verbond der genade is niet los of vast om mijn vallen of niet vallen; of ik gevoelige verzekering heb of mis, of ik val of niet, Uw verbond, Heere, is vast; doch ik misbruik daarom mijn vernedering niet. Allerliefste Heere, Gij wordt niet veranderd, al val ik, en al gaat het licht eens weg. Ik heb zoveel van U genoten, dat ik om geen hele wereld van U zou kunnen afgaan. Heere, zegt zo een, ik kan niet uit- of ingaan, of ik moet eens eerbiedig tot U spreken en op mijn knieën vallen. Ik heb geen weldaden van U ontvangen, of ik moet U eens eerbiedig ervoor danken; ik zie geen zwaarigheid boven mijn hoofd hangen, of ik moet U raad vragen."

Daarop komt er liefde en achting tot God in hun hart; zij gaan hun dienst presenteren aan de Heere. *Mag ik U vandaag niet dienen, zeggen zij, mag ik niet van U gebruikt worden, Heere? Ik wil Uw knecht en dienstmaagd wezen.* Zijn zij ergens in bezig, zij zoeken het te doen in de afhankelijkheid en hulp des Heeren; zij luisteren wat de Heere zeggen zal.

Hoe bevinden zij zich in het verkeren met God?

Dat is mijn heiligheid, blijdschap, troost, hemel, zeggen zij, en zij wandelen met God, zij zoeken nabij Hem te leven, zij gewennen zich aan de Heere. *Welnu, Heere, zegt zo een, hebt u nog meer om mij te geven?*

Ja, zegt de Heere, Ik heb zulke grote dingen aan Mijn knechten en dienstmaagden gedaan, zoals u in de Bijbel leest; met de vromen verkerende, dan zult u vinden dat Ik wat onnoemelijks aan hen gedaan heb. Er is hun iets van de weldadige Heere ontmoet, wat zij niet noemen kunnen. De Schriftuur drukt het uit door: in de binnenkamer gevoerd te worden en in het wijnhuis, naar het hart gesproken te worden, getroeteld en gekust te worden met de kussen van Gods mond, dat de Heere Zich in liefde aan hen openbaart, een vrede te geven die alle verstand te boven gaat. Het wordt genoemd: de ziel liefelijk te omhelzen. Het wordt genoemd: hetgeen geen oog gezien noch oor gehoord heeft, noch in het hart des mensen is opgeklommen.

Als dat komt, dan kan de ziel niet spreken, zij ligt als stijf van verwondering neder voor de Heere; dan is er geen geest meer overig in haar. Is dat te genieten, ach God, zegt zo een, ik ben daar mede ziek om; belieft het U: gun het mij ook! Daar bidt en worstelt hij om. En zie: grote dingen deed God, Hij schonk het. Hij kwam ook tot mij; ik wist dadelijk niet waar ik was als het mij gebeurde; ik moest ook zeggen dat het onnoemelijk en onuitdrukkelijk was.

Behalve dat, wat kreeg u nog meer aan het Avondmaal vanmorgen, aan de tafel des Heeren? U bent er toch geweest, de meesten die hier zitten, en ik ook. Heeft de Heere er wat groots aan u gedaan? Wat doet de Heere als Hij wat groots aan Zijn tafel doet? Dit: dan zien zij als het ware de opgeklaarde hemel opengaan, daar zien zij als het ware de Drie-enige God onder hen neder dalen, Die al de aanzittende gasten, en ook u en mij, overziet, en Die spreekt ze allen, ook u en mij, aan, en wat zegt Hij? Hoe vaart u zo naar de ziel? Hoe is het met u? Wat scheelt u? Wat hebt u van node? In welke gestalte bent u hier? Droevig of blijde? Bedaard of beroerd? Week of hard? Gelovig of vol vreze? Bent u hier verlangend naar Mij of moedeloos? Hoe zijt gij? Hebt ge u wat tijd gegeven om uzelf te onderzoeken? Hoe staat het met u? Bent u droevig van huis gegaan en droevig hier neergezeten, en zult u weer droevig heengaan? Hebt u hier niet enige invloeden van Mijn goede Geest in uw hart? Ontmoet Ik u nergens in, in een grote of kleine vertroosting? Mijn vriendin, schoonste onder de mensen, spreek uw hart eens uit, hebt u Mij niets te zeggen? Vindt u hier geen hoop, noch vrede? Geen verzekering, geen toegang, geen blijdschap, geen overgeven aan Mij? Krijgt u niet eens met Mij te handelen eer dat u naar huis toe gaat? Kreeg u uw liefde niet eens uit te drukken?

Als dat geschiedt, zijn dat dan geen grote dingen die God aan Zijn kinderen doet? Dan komt er zulk een heersende lust om voor de Heere te leven. *U heb ik lief, zeggen zij, U wil ik dienen.* Komen er enige verdorvenheden: die zoeken zij te beletten; met dat zij opwellen, zoeken zij ze te onderdrukken. Ik wilde graag heilig zijn, zeggen zij, als Gij.

Grote dingen heeft God aan hen gedaan. Vrijmoedig doen zij al hun klachten aan de Vader over de boosheid van duivel, wereld, en hun eigen verdorven hart. Zij mogen het klagen aan hun Vader, zij krijgen vrijmoedig al hun begeerte de Heere voor te stellen, al hun ontmoetingen in hun ganse omgang, en God antwoordt op hun smekingen. *Roep Mij aan en Ik zal u antwoorden,* zegt de Heere, *en Hij geeft hen grote dingen, die zij niet geweten hebben.*

Nu komt de allergrootste God, en Die brengt ze tot het allerverhevenste. Dan brengt Hij ze tot de hemel, dat paleis, en zij bedenken de dingen die boven zijn, zij zoeken de dingen die boven zijn, zij zoeken nabij God en nabij de hemel te leven, nabij die miljoenen duizenden engelen en zielen der volmaakte rechtvaardigen die voor Gods troon zijn.

Ach God, zeggen zij, in welk werk zijn zij daar bezig? In U te verheerlijken en lief te hebben, en liefde tot elkander te oefenen, en U te danken. Daarop beginnen zij gaande te worden en te zeggen: *Wat doe ik hier? Mocht ik daar ook zijn, onder degenen die voor Uw troon staan! En moet ik nog wachten, mocht ik op Nebo klimmen en Kanaän vandaar zien!* Zij verlangen naar de hemel, en gedragen zich als christenen. Vraagt hen iemand: *bent u hier thuis?*

Nee, zeggen zij, maar zij beginnen uit de eerstelingen des Geestes te besluiten dat de oogst volgen zal, en hun verlangen is soms groot, en zij roepen: *kom haastelijk, ja Heere, kom haastelijk, ik wilde wel dat ik ontbonden was.* Zij stellen vast dat zij ook eens een verheerlijkt lichaam zullen hebben, en dat zij in het oordeel het vrijsprekende vonnis zullen ontvangen, en dat zij dan met de duizenden uitverkorenen altijd bij de Heere zullen wezen.

Wat denkt u, moeten Gods kinderen niet zeggen: *vaarwel, duivel, wereld, zonden, grote dingen heeft de HEERE aan ons gedaan; dies zijn wij verblijd?* Het is niet over lichamelijke zegeningen, maar over geestelijke weldaden. In het bijzonder: zij hebben niet alleen de bediening, maar ook genade, en daar zijn zij meer over verblijd dan over grote rijkdom, dan over al het goed van de wereld, dat God hen genade gegeven heeft, en zo vriendelijk en weldadig aan hen is. Hij is hun Schat, hun Deel, hun Goed, hun God. Jezus is hun Zaligmaker. De Geest verkwikt en sterkt hun hart, en totdat zij sterven is Hij hun Leidsman. Nu zijn wij verblijd, zeggen zij, nu vallen de pakken van ons hart, nu zijn wij niet benauwd om te sterven en voor het oordeel te komen, en op zulk een weg voelen wij zulk een ruimte en verruiming in ons hart. Daarop voelen zij een geest der dapperheid in hun hart; zij houden zich mannelijk en zijn sterk; zij zijn voor geen klein geruchtje benauwd. *God*, zeggen zij, *zal met mij zijn.* Ook moeten zij soms eens in vreugde lachen, zodat wie haar ontmoet, zegt: uw ziel vaart wel, als eens Gajus' ziel. Mogen zij dan niet wel zeggen: *Grote dingen heeft God aan ons gedaan; dies zijn wij verblijd?*

Allen die dit nu gehoord hebt, neem uw deeltje mee, die een beginnening is of die verder gekomen is; ***dat is het schilderij van het geestelijke leven.*** U wilt dikwijls weten wat het geestelijke leven is; dit is zo het kort begrip ervan. U kunt het bewaren en onthouden. Handel er met elkander over. U kunt het wel doen, als u wilt. De een en de ander zal wel een stukje weten. Breng het bijeen, en zo zal 't het gehele lichaam uitmaken.

Zondaar, dat mist u, en al ging u van nu af tot in eeuwigheid schreiende en huilende langs de straten, het zou niet te verwonderen zijn.

Mag een kind Gods nu niet wel zeggen: ik wil blijde zijn? Ach ja, hoe klein dat u in de genade zijt, hoe donker, hoe bestreden, hoe vervallen.

1. *Al was iemand, die genade heeft, nog zo zondig: mag hij blijde zijn?*

Ik antwoord: als u over de zonden treurt en zegt: het doet mij zo zeer dat ik zo zondig ben. U kunt niet blijde zijn, of u moet door het geloof met Jezus verenigd zijn.

2. Een tweede zegt: *ik ben niet verzekerd; hoe kan ik blijde zijn?*

Het zal misschien niet lang duren of u zult het krijgen, of u bent misschien een wrevelige, een twistzieke, die kentekens van kentekens wilt hebben; dan moet u wellicht lang wachten eer u ze krijgt. God geeft de verzekering zelden, en zij kan niet lang duren; dat onnoemelijke zouden ik en u niet lang kunnen dragen. Mist u het: houd aan in het bidden, in zelfonderzoek, in redeneren naar het Woord, en u zult de verzekering wellicht op een onverwachte wijze krijgen. God zal u misschien ook eens goed zijn en zeggen: *Mijn vriendin, zal Ik u een tekentje van Mijn onveranderlijke liefde geven?*

3. Ja, zegt een ander, *mijn verzekering is over, en als ik ze weder kreeg en blijde was: zij mocht weer overgaan, en het mocht eens bedrog zijn.*

Hebt u de verzekering gehad, en mist u ze nu? Bent u er blijde over geweest? Gij hebt u daarom niet bedrogen.

Dat is nu de zaak. Maak er nu gebruik van, uw ganse levenstijd door. En wij hopen dat niemand van ons die grote dingen zal genoten hebben, of dat hij zal verblijd zijn, en aan God dankbaar en dienstbaar, en Hem zal liefhebben met zijn ganse hart, van nu af tot in alle eeuwigheid. Amen.